

**TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI
ANKARA ŞUBESİ**

**2023 BAŞKENT ANKARA
NAZIM İMAR PLANI
DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYLARI**

4-9-16-23-30 OCAK 2008

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI
ANKARA ŞUBESİ

2023 BAŞKENT ANKARA NAZIM İMAR PLANI DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYLARI

basım tarihi:
Şubat 2009

ISBN ?????????????????????????????????

iletişim:

Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi
hatay sokak No: 24/7 kocatepe-ankara
tel: 0312 418 61 43 faks: 0312 418 61 96
web: <http://ankara.spo.org.tr>
e-posta: spoankara@spo.org.tr

sayfa düzeni-tasarım:

PLİİR

yüksel caddesi no:35/12 yenişehir-ankara
tel: 0312 432 01 83 faks: 0312 432 54 22
e-mail: plaritd@gmail.com

baskı:

????????????????????????????????????

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	5
1. OTURUM	
ANKARA’NIN PLANLAMA TARİHİ AÇISINDAN YERİ, PLANLAMA SÜRECİ.....	7
2. OTURUM	
ULAŞIM.....	55
3. OTURUM	
KENTSEL GELİŞİM ve DÖNÜŞÜM ALANLARI	113
4. OTURUM	
KENT MERKEZİ ve KENTSEL KÜLTÜREL MİRAS.....	165
5. OTURUM	
DOĞAL ÇEVRE ve AÇIK YEŞİL ALANLAR.....	219

SUNUŞ

Şubemizin kuruluşundan bu yana yakından takip edilen ve gündemde tutulan Ankara üst ölçek planlama sorunsalı konusunda son dönemde yeni gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmelerin en önemlisi yerel yönetimler mevzuatında yapılan değişiklikler dolayısıyla çok kısa bir sürede üretilen ve onaylanan **2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı**'dır.

1990 Ankara Nazım Planı"ndan sonra Ankara'nın mekânsal gelişimini yönlendirecek "onaylı" bir üst ölçekli planın olmamasının, Ankara'nın bugün yaşamakta olduğu, ancak gelecekte daha fazla hissedeceği kentsel sorunları hazırlayan en önemli etken olarak görüldüğü, yaklaşık 15 yıldır üst ölçekli bir planın hazırlanıp onaylanmamasının Ankara kenti için büyük kayıp ve gecikme olarak değerlendirildiği her fırsatta ifade ettiğimiz bir konu olmuştur. Bu yaklaşıma bağlı olarak Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlıklarının 2005 yılı sonunda başlatıldığı belirtilen ve 2007 yılı başında onaylanan 1/25000 ölçekli Nazım İmar Planı'nın yapım süreci de Şubemizce yakından takip edilmiştir. Ankara Büyükşehir Belediyesi 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun geçici 1. maddesi uyarınca, Ankara Büyükşehir Belediye sınırnı kapsayan alanda 1/25.000 ölçekli bir üst ölçek planının 2 yıl içinde yapılması zorunluluğu karşısında başlattığı Ankara'nın üst ölçekli planlama çalışması Odamızın gündemleri arasında daima ilk sıralarda yer almıştır.

Bu gecikmeye rağmen yasal zorlamalar sonucu da olsa Belediyece böyle bir planlama çalışmasına başlanmış olması, Şubemizce olumlu bir gelişme olarak görülmüştür. Ancak planlama çalışmasının yöntemine ilişkin olarak değerlendirmelerimizin tamamı olumlu olmamıştır. Böylesine kapsamlı bir planlama çalışmasında, 4 milyonu aşan nüfusa sahip Başkent Anka-ra'nın pek çok alandaki sorunlarının algılanması ve çözüm üretilmesi süreçlerinin sadece Belediye teknik elemanlarının görüş, fikir ve bilgi birikimiyle kotarılmaya çalışılması; bu çalışmanın meslek Odalarımızın da dâhil olduğu demokratik kitle örgütleri, üniversiteler, ilgili kamu kurumları ve kişilerle katılımcı bir planlama anlayışı ile ger-çekleştirilmemiş olması dolayısıyla yaptığımız eleştiri ve uyarılar Büyükşehir Belediyesi tarafından dikkate alınmamıştır.

Şubemizin konuyla ilgili çalışmaları bir komisyon aracılığıyla sürdürülmüştür. 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı ilk olarak 16.02.2007 tarihinde Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nce onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Planın yürürlüğe girmesinden kısa süre sonra, 25.04.2007 tarihinde toplanan Şube Danışma Kurulu konuyu gündeme almış, bir komisyon oluşturulması ve planın çeşitli yönleriyle incelenmesi karar-laştırılmıştır. Söz konusu komisyon meslek alanımızda yetkin ve Ankara planlama sürecine hakim üyelerimizden oluşmuştur. Ayrıca toplantının ardından 09.05.2007 tarihli yazımızla plana itiraz edilmiştir.

Komisyon tarafından yapılan genel değerlendirmelerde, planın hazırlanması aş-a-masında katılımcı bir süreç işletilmediği ve Odamızın görüşlerine başvurulmadığı vurgulanarak, planın ulaşım, konut, yeni gelişme alanları, merkezler, özel proje ve dönüşüm alanları konularında detaylı çalışmalar

yapılarak incelenmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur. Planın bütünü meslek ilkeleri çerçevesinde irdelendiğinde yöntem ve yaklaşım açısından ciddi sorunlar içerdiği; raporda yazılan ilkelerle, plan şeması arasında tutarsızlıklar bulunduğu ve raporda belirtilen konuların plan şemasına yansımayan bölümlerinin ayrıca irdelenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu çerçevede üniversitelerle işbirliği yapılarak, meslek ortamlarında üst ölçek planın tartışılmasını sağlayacak bir çalışmanın yapılması gerektiğine karar verilmiştir.

İşte bu çerçevede 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı, Orta Doğu Teknik ve Gazi Üniversiteleri Şehir ve Bölge Planlama Bölümleri'nin ev sahipliğinde,

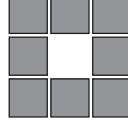
- Ankara'nın Planlama Tarihi Açısından Yeri, Planlama Süreci
- Ulaşım
- Kentsel Gelişim ve Dönüşüm Alanları
- Kent Merkezi, Kentsel Kültürel Miras
- Doğal Çevre ve Açık Yeşil Alanlar

başlıkları altında gerçekleştirilen çalıştaylarda meslektaşlarımız tarafından detaylı olarak değerlendirilmiştir.

Bu çalıştayların bant çözümlerinden elde edilen metinlerden oluşan bu kitabın Ankara'nın bundan sonra da yoğunlaşarak devam edeceğini bildiğimiz üst ölçek planlama gündemine katkı sağlmasını diliyoruz. Bu çalışmanın Ankara için 2023'e dek öngörülen planlama sürecinin katılımcı, halk yararına, şehir planlama mesleğinin ilke ve kuralları çerçevesinde gerçekleştirilmesi yönünde önemli bir adım oluşturacağını umuyoruz.

Erdal KURTTAŞ
TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi
5. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı
Eylül 2008 Ankara

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI
ANKARA ŞUBESİ

2023 BAŞKENT ANKARA
NAZIM İMAR PLANI
DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYLARI

1

“ANKARA’NIN PLANLAMA TARİHİ AÇISINDAN
YERİ, PLANLAMA SÜRECİ”

Oturum Başkanı: Gülten KUBİN

4 OCAK 2008
GAZİ ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK MİMARLIK FAKÜLTESİ
ŞEHİR ve BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ

KATILIMCILAR

(Söz aldıkları sırayla)

OTURUM BAŞKANI-GÜLTEN KUBİN

FERAL EKE

SERDAR KARADUMAN

HALİL İBRAHİM DOĞANAY

VEDAT ÖZBİLEN

ERDOĞAN BALCIOĞLU

MELİH ERSOY

BÜLENT TANIK

ÖZCAN ALTABAN

BEDRİYE İŞİK

FERİDUN DUYGULUER

BAYKAN GÜNAY

ERTAN GÖRAL

BUĞRA GÖKÇE

Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanı

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi Başkanı

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanı

Şehir Plancısı

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

FERAL EKE- Sevgili arkadaşlar; hoş geldiniz.

Şehir Plancıları Odası yetkilileri ile yaptığımız bir toplantıda, bize çok güzel bir önerileri olduğunu ilettiler. Ankara için hazırlanan son planın, ileriye dönük birtakım yeni açılımlara yol açması gerektiğini ve bu açılımları hep birlikte rasyonel bir ortama oturtmak ve yeni önerilerle desteklemek için bir dizi toplantı düzenlemek istediklerini söylediler, “Birtakım alt sektör planlarının oluşması için fikir oluşturalım gibi bir düşüncemiz var” dediler. Buna biz çok sevindik. Yapılan bir işi sadece eleştirmek yeterli olmuyor, onun ileride daha iyi yönlere gidebilmesi için birtakım ön hazırlıklar gerektiğinin hepimiz artık farkındayız. Hemen bu çalışmaya ortak çıktık ve Bölüm olarak Şehir Plancıları Odası'na bir katkımızın olması dileğini dile getirdik. Şehir Plancıları Odası da sağ olsunlar, “o vakit Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Gazi Üniversitesi birlikte bir dizi çalışma oluşturalım” dediler. İşte bunun ilkini burada yapıyoruz, bu konuda sanıyorum Başkanımız daha detaylı bilgi verecek, bugün daha genel bir konuşma olacak. Bundan sonrakilere ise, daha detay sektörlerle ilgili önerilerin gelişmesi konusunda yararlı olacağını umuyorum.

Oldukça mütevazı bir mekâna sahibiz, ama önemli olan burada gönül, dil ve amaç birliği... O nedenle burada çok sağlıklı görüşlerin, önerilerin çıkacağına inanıyorum.

Hepinize hoş geldiniz diyorum.

Buyurun.

SERDAR KARADUMAN- Aslında Feral Eke Hocam çok güzel özetledi süreci. Ben birazcık bu işin tarihsel planından bahsedip sözü sizlere devredeceğim.

2023 Başkent üst ölçekli planı gündeme gelmeden önce de bir nazım plan gerekliliği, Ankara'da yaratmaya çalıştığımız çok ciddi gündemlerden birisiydi. Üst ölçek planla, kentteki gelişmelerin çeşitli paketler içerisinde projelerle yönlendirilmesi hedefimizi şube yönetiminde bulunduğumuz dönemlerde hem kamuoyuna, hem de belediye yönetimine iletmiştik. İşin açıkçası, Ankara'da yaşanan planlama sorunlarının önemli bir nedenini de, üst ölçek planın olmayışına bağlamıştık bugüne kadar hep. Belediyenin yeni çıkan yasa çerçevesinde, bir üst ölçek plan oluşturma ile ilgili çalışmalar başlattığına dair çeşitli şekillerde bilgiler edindik. Fakat gelişen süreçte, biz aslında bu planlama sürecine çok daha fazla katkıda bulunabileceğimizi düşünüyorduk, ama bu mümkün olmadı. Bu mümkün olmayınca da, plan ortaya çıktığında biz Oda içerisinde çeşitli şekillerde planı değerlendirmek ve planın içerisinde bulunan belli potansiyelleri harekete geçirebilecek birtakım çalışmalar yapma kararı aldık ve bu çerçevede bir komisyon oluşturduk. Bu komisyon, planın onanmasından sonra, daha doğrusu plan birkaç kez onandı, ama son onanmasından sonra birkaç kez toplandı.

Planın hem içeriği hakkında, hem de tekniği hakkında birtakım değerlendirmelerde bulunuldu. Komisyonlardan çıkan en uygulamaya dönük karar da bu planı belli başlıklar altında meslek ortamına açmak oldu. Meslek ortamının bu başlıklar içerisindeki katkılarını alarak, planın içerisinde bulunan birtakım uygulama ilkelerinin bundan sonra nasıl hayata geçirilebileceği konusunda bir birikim oluşturmak ve bu birikimi Büyükkent yönetimine ileterek onları bu çerçevede yönlendirmek gibi bir anlayış benimsendi. Çünkü bugüne kadar Ankara'daki planlama süreciyle ilgili deneyimlerimiz daha çok belediye ile idare mahkemelerinde karşılıklı birtakım belgelerin alınıp verilmesi ve inisiyatifin tamamen yargıya bırakılması şeklinde tezahür etti. Ama biz bu üst ölçek planın hazırlık sürecinde her ne kadar sürecin dışında kalmış olsak da, sonrasında planın öngördüğü birtakım ilkelerin uygulanması için çalışmalar yapmayı ve bunu biraz daha meslek ortamına yayarak, paylaşarak, planın uygulanmasıyla ilgili bir birikim oluşturmayı hedefledik. Bu çerçevede de 5 tane çalıştay düzenleyeceğiz bu Ocak ayı içerisinde. İlk başlığımız daha genel bir başlık, Hocam'ın da dediği gibi. Bu oturumda planın planlama tarihi açısından yerini ve planlama sürecini irdeleyeceğiz. Daha sonrasında ulaşım, kentsel dönüşüm ve gelişim alanları, kent merkezi ve kültürel miras, doğal çevre ve açık yeşil alanlar başlıklarını irdeleyeceğiz.

Aslında bu çalıştayların düzenlenmesi için Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin ve Gazi Üniversitesi'nin ev sahipliği yapma konusundaki istekleri bizim açımızdan çok motive edici bir unsur oldu. Çalıştayların bir kısmını Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde, bir kısmını da burada düzenleyeceğiz.

Amacımız şu; bu çalışmalar içerisinde öncelikle, burada konuşulan her şeyi kayıt altına almak istiyoruz. Bunu bir belge olarak meslek ortamına sunacağız. Onun dışında da, toplantıyı yöneten, yönlendiren oturum başkanlarımız mevcut görüşler içerisinde ortaklaşan çerçeveleri bir sonuç bildirgesi ya da toplantının özü gibi bir belgeye dönüştürecekler ve bunu yine bu ortamla paylaşacağız. Hedefimiz şu; bu toplantılardan sonra işin değerlendirme boyutunun yanı sıra, uygulamayla ilgili önümüze hedef koyabilecek birtakım pratik ilkeleri ve çalışmalarını aynı komisyon çalışmasında yaptığımız gibi önümüze koyabilmek. Bundan sonra Şube Yönetimi'nde yer alacak arkadaşlara belki de bunların takibi, bunların Belediye'yle bir şekilde paylaşılması veya Belediye'nin de bu çalışmalara belli bir refleks göstermesi konusunda bir yol göstermek olacak.

Ben sözü daha fazla uzatmak istemiyorum; çünkü toplantı sırasında tekrar tekrar bazı şeyleri konuşacağız. Bu oturumu yönetmek üzere sözü Gülten Kubin'e devrediyorum.

OTURUM BAŞKANI- Çok teşekkürler Serdar Karaduman.

Ben, tüm hocalarımıza ve meslektaşlarımıza hoş geldiniz diyorum.

Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi kurulduğundan beri, hem Şehir Plancıları Odası olmanın gereği, hem de Ankara Şubesi olmanın gereği olarak en önemli uğraş ve ilgi alanlarından biri Ankara'nın planlama çalışmaları oldu. Hakikaten şube kurulduğu günden beri de her dönemde bu konuya yönelik bir çalışma yapıp, bunu bir yayına dönüştürüp kamuoyuyla ve meslektaşlarımızla paylaştı. Bunların ilki "Ankara'nın Nazım Planı, Batı Gelişme Aksı ve Güvercinlik Havaalanı Mania Planı" ve "1980 Sonrası Ankara'da Planlama ve Ankara'nın Geleceği" adlı çalışmalardı. Benim yönetimimde olduğum dönemde Ankara'nın yeni bir üst ölçek planlama çalışması gündemdeydi ve biz bunu tartışmak üzere "Ankara Üst Ölçek Planı Sorunsalı" adlı bir teknik toplantı yaptık. Bu dönemde de şube, Ankara'nın üst ölçek planlama çalışmasını hem kuramsal anlamda, hem pratik sonuçları anlamında, bilgi ve ilgi alanı itibariyle farklı sektörlerden katılımcıların da olduğu bir dizi çalışma ile bu planı değerlendirmek üzere bir yöntem seçti. Bu çalıştaydan, Belediye'nin dikkate alması halinde Ankara adına çok olumlu sonuçlar çıkacağını düşünüyorum.

Oda tarafından bana bu görev verildiğinde, benim biraz Ankara'nın planlama deneyimini anlatmam istendi. Ben bu konuda Jansen Planı'ndan başlayarak gerek görsel malzemelerle, gerek bilgi vermek anlamında bir hazırlık yaptım ama şu anda ben tüm katılımcılara baktığımda, herkesin çok iyi bildiği konuları bir daha tekrar etmeye gerek yok diye düşünüyorum. Çünkü bugün bizim esas odaklanmamız gereken konu, 2023 Ankara Nazım İmar Planı.

Ben sadece bir konuda bir iki cümle söylemek istiyorum. Bizim imar mevzuatımızın temelini oluşturan İmar Yasası'na göre, biliyoruz ki imar planları bölge, çevre ve nazım imar planları olarak sınıflandırılmıştır. Üst ölçek planları, biz bölge planlama ve çevre düzeni planları olarak algılıyoruz tabii ki. İmar planları ise, nazım imar ve uygulama imar planları olarak tanımlandı. 1980 sonrası, gerek imar mevzuatı gerek kurumsal yetkiler anlamında 3194 sayılı İmar Kanunu, 3030 Sayılı Büyükşehir Anakent Yasası gibi çeşitli yasaların yürürlüğe girdiği ve yeni kurumsal yetkilerin tanımlandığı bir dönem oldu. Bir dizi yasayla planlama konusunun fazla dağınık olduğu bir süreç başladı. İlke olarak, bu dönemde üst ölçek planlar; Devlet Planlama Teşkilatı, Bayındırlık İskân Bakanlığı gibi kurumlar eliyle yürütülmekte devam etti, nazım imar planları ise valiliklerin ve belediyelerin yetkisi altına girdi. Bunun yanı sıra çeşitli kurumlar, 3194 sayılı Yasanın "İstisnalar" maddesine ya da kendi kuruluş yasalarına dayanarak planlama yetkilerini paylaştı.

Bu süreci çok daha karmaşıklaştıran dönem ise, 1990 sonrasında yaşandı. O güne kadar 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı dediğimiz planları Bayındırlık İskân Bakanlığı yapıp onaylar iken, Çevre Bakanlığı'nın kurulmasıyla 1/25.000 ölçekli üst ölçek planlama konusunda kurumlar arasındaki yetki kavgalarının, yargıya giden davalara konu olduğu bir planlama süreci yaşanmaya başladı. 2000'li yıllarda gündeme gelen yeni yasalarla da, üst

ölçek planlama, Büyükşehir Belediyesi dışındaki belediyelerde il özel idareleri ve Çevre Bakanlığı'nın yetkisinde, büyük şehirlerde ise büyükşehir belediyelerinin yetkisinde bir planlama alanı oldu. Son olarak 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu'na göre, büyükşehir belediye sınırları yeniden belirlenerek bu sınırlar içinde, büyükşehir belediyelerine 1/25.000 ölçekli nazım plan yapma yetkisi verildi.

Bu süreçte Ankara Büyükşehir Belediyesi de, şu anda tartışacağımız planı üretti. Biz bu plan bağlamında, hem üst ölçek planların yaklaşım, dil, teknik vb. açıdan nasıl olması gerektiğini tartışmak, hem de Ankara için üretilen planı, gerek üst ölçek plan yaklaşımı, gerekse Ankara'nın kentleşme sorunları ve ihtiyaçları açısından planın neler öngördüğünü sizlerle tartışmak ve bu konuda bir çalışma yöntemi belirlemek istiyoruz.

Bu tartışmaya başlarken de, Büyükşehir Belediyesinden gelen arkadaşlarımızdan birisi, sanırım 2023 Ankara Nazım İmar Planı'nın hazırlık süreci ve planın yaklaşımı, yöntemi ve plan kararları hakkında bizi bilgilendirecek. Ben sözü kendilerine bırakıyorum.

Teşekkür ediyorum.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ben öncelikli olarak, Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi'ne böyle bir toplantıyı tertip etmek yönünde bir yaklaşım benimsediği için, daha doğru ifade ile planı tartışmaktan, anlamaktan, bunu yorumlamaktan ve katkı koymaktan ziyade dava açmayı seçen odaların aksine, bizim odamızın böyle bir tartışma açmasından dolayı memnuniyetimizi ifade etmek istiyorum.

Burada yapılacak çalışmaların da, bizim planlama çalışmamızda süreç olarak tanımladığımız bu planlama çalışmasına çok büyük bir katkı katacağına inanıyorum. Onun için de biz ekip olarak, daha doğrusu ekibimizin bir bölümü olarak diyeyim, tabii ki ekibimizde daha farklı arkadaşlarımız da vardı, ama takdir edersiniz ki mesai saati içerisindeyiz ve herkesin burada olması mümkün değil, Ancak Şube Müdür Yardımcımız Senem Deveci, Buğra Gökçe, Ertan Göral, şehir plancıları olarak şu anda burada bulunuyoruz.

Ben, Gülten'in de söylediği gibi, Ankara'nın planlama tarihçesi yerine 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı'nın hazırlanma sürecinden bahsetmek istiyorum. Uzun olmamak kaydıyla tabii, sizler de kabul ederseniz. Çünkü biz bu planlama çalışmasına başladığımızda, 23 Temmuz 2004 tarihinde yürürlüğe giren 5216 sayılı Yasa'nın getirdiği bir madde zorunluluğu vardı. Bu 5216 sayılı Yasa, büyükşehir belediyelerine çok önemli iki görev veriyordu ve bu görevler süreyle sınırlıydı. Bunlardan bir tanesi, büyükşehir belediyesinin yeni sınırlarını belirlemek ki, o da yasada tanımlanan 50 kilometre yarıçaplı sınırın kesinleştirilmesi, 1 sene içerisinde bir süre verilmişti. O da, İçişleri Bakanlığı'nın onayını gerektiriyordu. Bir diğer madde de, 2 yıl süre içerisinde büyükşehir belediye sınırlarının

bütününe ilişkin 1/25.000 ölçekli nazım imar planı. Altını çiziyorum, yani nazım imar planı yapma zorunluluğu getirmişti ve bunlar yasayla, süreyle sınırlı olarak verilmiş görevlerdi. Tabii burada yasa iki yıl olarak tanımlamıştı nazım imar planının yapım sürecini.

Burada şöyle kısıtlılık da vardı aslında: Bildiğiniz gibi, Ankara Büyükşehir Belediyesi 3030 Sayılı Yasa zamanında yaklaşık 200 bin hektarlık bir yetki alanına sahipti ve 8 tane ilçe belediyesi vardı. Bunların isimlerini söylememize gerek yok, zaten herkes biliyor. Fakat yasa ile 50 kilometre Yarıçaplı sınır ilan edildiğinde, bu 8 ilçe belediyemiz 15 ilçe belediyesine, 21 de ilk kademe belediyesine çıktı. Yani bizim toplam belediye sayımız 36'ya çıktı ve yetki alanımız da 200 bin hektardan 850 bin hektara ulaştı.

Tabii süreç içerisinde, bu yeni katılan belediyelerde şöyle bir problem de vardı: Bunlar Ankara'nın çok yakınında olan, Temelli gibi, Pursak'lar, Sarayköy, Bağlum gibi, Kazan gibi Belediyeler ile birlikte, Ankara metropoliten planlama çalışmaları açısından çok fazla göz önüne almadığınız Kalecik gibi, Bala gibi, Ayaş gibi, Sinanlı gibi, Yukarı Çavundur gibi, Sirkeli gibi, daha uzakta olan Kesikköprü gibi Belediyeler de bizim yetki alanımıza girmişti. Bizim bu uzak belediyelerle ilgili herhangi bir altyapımız olmadığı gibi, bilgimiz de çok fazla yoktu aslında ve biz ilk iş olarak bu belediyelerden onaylı imar planlarını bizlere göndermelerini istedik, bir envanter tutmak ve 2023 çalışmalarında kullanılmak üzere. Tabii, bu çalışmanın yanı sıra, az önce de söylediğim gibi yasayla sınırlı 1 yıl süre verilen belediye sınırlarının tespiti de önem arz ediyordu zaten. Bunun için de İçişleri Bakanlığı birçok genelgeler yayınlamıştı; çünkü 5216 sayılı Yasa, çok fazla altyapısı tamamlanarak yürürlüğe sokulmuş bir yasa değildi.

Burada belki de merkezi yönetim şöyle bir yöntem benimsemişti: Yasayı bir çıkartalım, problem çıktıkça yasayı değiştiririz, ilave yasalar çıkartırız, belki yönetmelik çıkartırız. Bu sayede değişiklikler yaparak sorunları çözeriz diyordu. Ama bu durum bunları uygulama noktasında olan bizleri çok kötü, zor durumlarda bırakıyordu. Çünkü şöyle bir problem vardı: Evet, 50 kilometrelik bir yarıçap belirlenmişti, bir pergel belirlenmişti, ama bu sınırlar nasıl netleştirilecekti; hangi köy katılacaktı, hangisi çıkacaktı. Şöyle bir de kıstas vardı: Aslında bu da bütün hayatı, yani 850 bin hektarlık alanda yaşayan herkesi etkileyen, özellikle köylerde yaşayan insanları etkileyen bir kıstas vardı. Onlara da deniyordu ki, "orman köyü değilseniz siz mahalle oldunuz." Yani Ankara'nın Çankaya'nın mesela atıyorum Cevizlidere Mahallesi nasıl bir statüdeyse, Elmadağ'a bağlı falanca köy de aynı statüye dönüyordu, yani kentle bir alakası olmayan, kırsal yaşamın devam ettiği yerlerdeki insanlara da, "Artık siz şehirli oldunuz, belediye sınırları içerisindeyiz" gibi umumi hayatı da etkileyen bir yasaydı aslında bu. Bu noktada fazla uzatmayacağım. İçişleri Bakanlığı yayınladığı genelgelerde şöyle diyordu sınırların kesinleştirilmesi için: "Eğer daire içerisinde, 50 kilometrelik yarıçap içerisinde, merkezi dairenin dışında olsa

bile köy parsellerinden bir tanesi dahi giriyorsa, o köyü sınıra almak zorundasınız” diye bir genelge yayınlamıştı.

Tabii böyle bir şey çok fazla uygulanabilir de değildi; çünkü bunun altyapısı yoktu, hiçbir yerde yoktu, kadastralarda da yoktu bunun altyapısı. Biz sınırları tespit edebilmek için ihale yöntemini benimsedik; çünkü süremiz çok azdı. Burada yaptığımız ihalenin özü de suydur aslında: Köy sınırlarını belirlemek, yani hangi köyün bize katılan 80 orman köyü, rakamı hatırlamıyorum şimdi, yani toplamda 300 küsur köyün sınırlarının belirlenmesi gerekiyordu.

Bu amaçla biz ihale yaptık, köy sınırlarını tespit için, kadastro sınırlarının tespiti için. Belki de Türkiye’de böyle bir çalışma ilk kez yapılıyordu bizim sayemizde; bunu da yaşarken gördük ki, çoğu köyün sınırları net değil, belli değil. Ama şöyle bir sorun da çıktı ortaya: Köyün sınırları var, fakat iki köy arasında tescil harici araziler de var, yani köyler birbirine sınırlaşmıyor. İlçelerin sınırları da köylerin sınırlarıyla belirleniyordu ve ilin sınırı da, bu ilçelerin sınırlarıyla belirleniyordu. Şimdi aslında buradaki haritada da görürseniz eğer, girintiler, çıkıntılar bütün bu çalışmalar sonucunda elde edildi, yani yuvarlak bir sınırdan ziyade, tamamen köy sınırları esas alınarak yetki alanları belirlendi. Bunu, bir yıllık süre içerisinde tamamlayarak İçişleri Bakanlığı’nın onayına sunduk.

Tabii bu arada bazı şeyler de vardı: İçişleri Bakanlığı’ndan doğrudan bize gelen resen katılmalar da vardı, Kesik Köprü gibi mesela. Ankara’nın bu çemberinin dışında olmasına rağmen, İçişleri Bakanlığı Kesik Köprü’nün talebi üzerine Büyükşehir Belediyesi’ne katıldığını bildirdi. Bezirhane ve Selametli de aynı şekilde İçişleri Bakanlığı’nın resen onayı ile bize bağlandı.

Biz bir sene süre içerisinde bu sınır tespitini netleştirdik aslında. Bunun içerisinde, orman köylerinde de sorunlar yaşıyorduk; çünkü orman köylerinde de yasanın ilan edildiği tarihten sonra, orman köylerine girme çıkma gibi problemler yaşıyordu. Bunun için biz, Çevre Orman Bakanlığı’nın ORKÖY Şube Müdürlüğü’yle koordinasyonu sağlayarak, hangi köyün orman köyü olduğunu, hangi statüde olduğunu ve yasa çıktıktan sonra orman köyü olanlarının statüsünün ne olacağı, kabul edilip edilmeyeceği yönünde de ciddi çalışmalar yaparak son hali verildi.

Tabii bunlar yapıldığı sırada da, yine şöyle bir yasa değişikliği geldi: 5390 Sayılı Yasa çıktı bu sefer. O yasada bu sefer ilçe merkezleri, eğer 50 kilometrelik sınırın dışında kalıyorsa ve o ilçeye bağlı köyler, Büyükşehir Belediye sınırı içerisinde ise, bunlara bir çıkma hakkı tanındı. Onlar, kendilerinin talep etmesi, Büyükşehir’in uygun görmesi ve İçişleri Bakanlığı’nın onayıyla sınır dışına alınabilecekti. Bunların içerisinde bize bağlı olan, Haymana’ya bağlı, Oyaca’ya bağladığımız köyler bu kapsama giriyordu, yine Temelli’ye bağladığımız

köyler bu kapsama giriyordu ve Kızılcahamam'a bağlı olan köyler bu kapsamdaydı. Bu ilçeler içerisinde kalan köyler çıkma talebinde bulundular. Bu da bir süreci yaşattı bize, yani bu sınırın kesinleşmesinde yine 5390 sayılı Yasayla gelen bir kıstaslar silsilesi ortaya çıktı. Bunlar bizi yine oyaladı, sınırların netleşmesinde...

SALONDAN- Kaç köy çıkmak istedi, önemli miktar oldu mu?.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şöyle söyleyeyim: Temelli'nin bütün köyleri.

SALONDAN- 300 küsur dediniz de, ne kadar talep geldi?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Oyaca'ya bağlı 8 köy, Temelli'ye bağlı yaklaşık 10 küsur köy ve Kızılcahamam'dan çok fazla köy gelmedi, yani toplam verecek olsam 20 tane köydür en fazla. Tabii bunların tamamı, süreç kısaldığı için ve bu sınırları biz netleştirip kesinleştirdiğimiz için, çıkma talepleri ret oldu ve sınır bu haliyle kaldı tekrar. Fakat bu süreç içerisinde o da yaşandı bizde. Davalar, onlara artık girmiyorum ben, halen devam ediyor bu çıkma davaları. Bir tanesi zaten davayı kazanarak çıkmış durumda şu anda, belediye sınırı dışında. Lafı fazla uzatmak istemiyorum, 2023'e geçmek istiyorum.

Ama bu süreç açısından önemliydi, yani sanki yasa iki yıl içerisinde bu planı yapın bitirin diyordu, ama bir tarafta da bir bu planın nerede yapılacağını, nerede sonuçlanacağını dair, planın sınırının çizilmesi anlamında bir süreç tanımlıyordu aynı zamanda.

Şöyle bir kısıtlılık daha vardı aslında: Yasa, ayırım yapmamıştı büyükşehirler arasında; çünkü 50 kilometre yarıçap, her büyükşehir belediyesi için belirlenmemişti. Burada nüfusa göre bir ayırım yapılmıştı. 20 kilometre yarıçaplı belediyeler vardı, 50 kilometre yarıçaplı ise 2 tane belediye vardı; Ankara ve İzmir. Bir de İstanbul ve Kocaeli gibi tüm il sınırları belediye sınırı haline getirilen büyükşehirler vardı ve 50 kilometrelik yarıçaplı belediyelerle, yani Ankara ve İzmir ile diğer 20 kilometre yarıçaplı belediyeler de aynı süreye tabiydiler. Yani Mersin'e ya da Eskişehir'e de, aynı ölçeğe, aynı içeriğe hiçbir ayırım yapılmadan, "sen de iki yıl içerisinde hazırlayacaksın" diyordu. Ankara'ya, İstanbul'a, İzmir'e de "iki yıl içerisinde bu planı hazırlayacaksın" diyordu.

Tabii, İstanbul için belki bir yerde kolaylık şuydu: İstanbul, üst ölçek planlama çalışmalarında hep il sınırlarını esas almıştı. Ama bizde öyle bir şey yoktu, biz bugüne kadar yapılan üst ölçek planlama çalışmalarında, hiçbir zaman bu kadar büyük bir alanı etüd alanı olarak almamıştık. Daha doğrusu alsak bile, metropoliten çalışma olarak alsak bile, mesela Kırıkkale'yi Polatlı'yı alıyorduk biz, onları göz önüne alıyorduk planlama çalışmalarımızda, ama Ayaş'ı, Bala'yı, Kalecik'i göz ardı edebiliyorduk. Fakat şimdi Kırıkkale ve Polatlı haricinde onları göz önüne almadan, Ayaş'ı, Yukarı Çavundur'u, Bala'yı, Kesik Köprü'yü içine alan bir metropoliten planlama çalışması sürdürüyorduk ve onların hiçbirini tanıımıyorduk zaten.

1/25.000'lik plana başladığımızda da, zaten ilk incelediğimiz bu bilmediğimiz yerlerin planlarıydı. Çünkü Ankara kent merkezine bir şekilde hâkimdik, yıllardır süregelen bir üst ölçek plan çalışması vardı, kemikleşmiş bir kadromuz vardı ve bu kadro, sürekli olarak bir çalışma, her dönemde bir üst ölçek çalışması içerisinde bulunmuştu. Onun için biz, ilk iş olarak bu bize yeni bağlanan belediyelerin imar planlarını incelemeye başladık. İmar planlarını incelediğimizde de şöyle bir sonuca vardık aslında: Bize bağlanan bu belediyelerin toplam nüfusu 300 bin civarındaydı, 2000 yılı nüfus sayıma göre. Ama bunların planlandıkları nüfuslar, plan kapasitelerine baktığımızda, 5.000'lik, 1.000'lik ve parselasyon planlarına baktığımızda, yaklaşık 6-7 milyon gibi bir nüfus kapasitesine sahip imar planlarının olduğunu tespit ettik. Bu önemli bir veriydi bizim için. Ankara'nın kent merkezini ve yeni katılanları eklediğiniz zaman, bu yeni Büyükşehir Belediye sınırları içerisindeki yaşayacak planlanmış nüfus 13 milyon gibi bir rakama ulaşıyordu.

Bu çok fazla gerçekleştirilebilir bir şey de değildi aslında. Çünkü örnek vermek gerekirse, bir belde belediyemiz, ilk kademe belediyesi daha doğrusu 1.500-2.000 nüfusa sahipken, onayladığı planlı nüfus kapasitesi 150 bin civarındaydı. Ondan sonra bugün nüfusu 20 bin civarında olan bir ilçe belediyesinin planladığı nüfus 450 bin civarındaydı. Tabii, bu planlar, sadece konut amaçlı yapılmış planlardı. Yani konut, işyeri, ulaşım, rekreasyon gibi dengeleri sağlamayan, bütün belediye sınırlarını imar planlaması mantığında sadece konut alanı olarak imara açan, çok fazla vadilere, işte jeolojik etütlere dikkat etmeyen, kurum görüşlerini fazla önemsemeyen yaklaşımla hazırlanmış planlardı.

Bunun haricinde bir de şöyle bir durum vardı: Bildiğiniz gibi, bu yasa Temmuz 2004 yılında yürürlüğe girmesinden hemen önce, Haziran 2004 ayında onaylanmış planlarını, alınan meclis kararları diyeyim daha doğrusu, plan değil de meclis kararlarını da gönderdiler bizlere. Tabii, biz bu haziran ayında onaylanan planları gönderin dediğimizde de, çoğu plan ya geldi ya gelmedi ya eksik bilgilerle, belgelerle geldi. Bu konuda lafı fazla uzatmak istemiyorum, belki daha sonra tur döndüğünde bir konuşma imkânı daha olabilir, bilemiyorum.

Süreç içerisinde yaşadığımız diğer kısıtlayıcılardan birisi de, yine bir yasa değişikliği ile yapılmıştı. Burada da 5403 sayılı bir yasa çıktı. Biliyorsunuz, bu Tarım Topraklarının Korunması Hakkında Kanun. Buradaki tabii temel yaklaşım da şuydu: 5403 sayılı Yasa, tarım topraklarında ciddi bir ayırım getiriyordu. Biz bugüne kadar planlama çalışmalarında hep arazi kullanım kabiliyet sınıflamasını kullanmıştık; işte 1 inci sınıftan 8 inci sınıfa kadar toprak kabiliyetlerini kullanmıştık, onlar tümünden kaldırıldı. Bu sefer yasa diyordu ki, "4 sınıf tarım toprağı vardır: Marjinal tarım arazisi, dikili tarım arazisi, özel ürün arazisi ve mutlak tarım arazisi."

Tabii bunun da şu kıstası vardı: Yine bu kanun da, çıkarken herhangi bir altyapısı bulunmayan bir kanundu. Biz planlama çalışması yaptığımızda, kurum görüşleri açısından Tarım İl Müdürlüğü'nün görüşünü istediğimizde, daha doğrusu bu bilgi belgeleri istediğimizde, Tarım İl Müdürlüğü böyle bir çalışmaya yasa yeni çıktığı için henüz başladıklarını ve bu yeni yasada tanımlanan 4 sınıf tarım arazisine ilişkin envanter bilgilerinin olmadığını söylediler.

Ama biz, planlama çalışmasında yeni tarım arazilerini de kullanmak zorundaydık ve bu tarım arazilerinin sınıflandırmasını köy hizmetlerinin yapmış olduğu sayısal veriler ışığında kendimiz tasnif etmeye çalıştık. Köy hizmetlerinin yayınladığı 1/100.000'lik çalışmalarda zaten mutlak tarım arazileri vardı, özel ürün arazileri de vardı. Fakat dikili tarım arazileriyle marjinal tarım arazileri, bu çalışmanın konusu değildi.

Biz en azından bu konulara, bu kanunda getirilen ayrımlara ve korumaya dikkat çekmek açısından, erişebildiğimiz envanter bilgileri ışığında mutlak tarım arazileriyle özel ürün arazilerini plana yansıtmaya çalıştık. Tabii bunu yansıtırken de, yine Köy Hizmetleri'nin az önce söylediğimi gibi 25.000 sayısal verileri üzerinden hareket ettik. Bu da önemli bir konuydu; çünkü bu da planı yaparken bir süreç kaybetmemize neden olmuştu.

Sonuçta, planının bir şekilde fiziki plan olarak ortaya çıkmasıyla süre de kısılıyordu zaten, yani bu iki yıllık sürenin neredeyse sonuna yaklaştığımız bir döneme yaklaşıyorduk.

Biz şöyle bir çalışmayı benimsemedik: Evet, bütün bize bağlanan ilçelerin planlarını alalım, bunları bir araya getirelim, bir kolaj çalışması yapalım, arada kalan yerleri de işte tarımdan gelen görüşlere göre tarım arazisi, ormandan gelene göre orman arazisi, başka yerden gelene göre de mera arazisi diye arada kalanları da tamamlayalım. Ortaya çıksın bir plan, biz işimizi yapmış olalım, görevimizi bitirmiş olalım. Bunu da işte biz plan yaptık diye sunalım gibi bir yaklaşım kesinlikle benimsemedik. Çünkü biz görüyorduk ki, Ankara'nın 2023 yılı hedefli olarak Başkent Ankara ismini koyduğumuz bu çalışmada, gerçekçi bir nüfus olmayacaktı, yani gerçekçi bir çalışma da olmayacaktı zaten. Bugün 1.500 kişinin yaşadığı bir belediye nasıl olacak da 200 bin nüfuslu bir hale gelecekti, hiçbir önlemini almadan, hiçbir yatırım götürülmeden sadece konut alanını açmak nasıl bir şeyi getirecekti bize, 2023'te nasıl bir Ankara yaratacağı? Bunlara çözüm üretmeye çalıştık.

Burada da şöyle bir ikileme karşılaştık: Parselasyon planı onaylanmış olan yerler de vardı, yani burada mülkiyetler değiştirmiş, bazı imar yönünden kazanılmış haklar vardı ve el değiştirmeler vardı. Bütün bu planlamaların hepsini birden yok sayamazdık.

Ancak bizim kendi hesaplamalarımız, projekte ettiğimiz nüfus, 2023 nüfusuna yakın bir nüfusu nasıl sağlayabiliriz, bu yerleşmeler nasıl böyle olabilir diye bunu aslında tartış-

mayaya açıyorduk. Yani evet biz, Temelli'nin nüfusunu 700 bin değil, 450 bine indirdik dediğimiz anda, bunun nasıl yapılabileceğini ya da Sirkeli'nin nüfusunu 150 binden 20 binlere indirdiğimiz zaman, bunu kabul ettiğimiz zaman, bunun nasıl yapılabileceğini süreç içerisinde yaşayacaktık.

Bunun için de bir çalışma yaptık, Sarayköy'ün ve Pursaklar'ın plan revizyonlarına başlamıştık. 2023'le paralel olarak böyle bir çalışma da sürdürüyorduk, alt ölçekte de bunun denemesini yapıyorduk, nasıl bir şeyle karşılaşacağız diye. Çünkü Sarayköy ve Pursaklar'ın onaylı plan nüfusları yaklaşık 1,5 milyon civarındaydı ve Ankara'nın hemen bitişiğinde Havaalanı Yolu üzerindeki iki önemli belediyeydi bunlar. Pursaklar zaten biliyorsunuz çok yoğun, denetimsiz bir yapılaşmanın olduğu yerde. Bunların 1/5.000'lik plan revizyonlarına başladık biz ve bu süre içerisinde bu 1/5.000'lik plan revizyonlarını da bitirdik, burada jeolojik etütler yapıldı. Gördük ki aslında, planlama çalışmasıyla onaylı planla verilen nüfusları, 1,5 milyon gibi bir nüfus, 500 bin gibi bir seviyeye indirebiliyoruz.

Burada şu sonuç da çıktı: 8 bin tane itiraz oldu bu plana, herkes itiraz ediyordu. Çünkü diyordu ki, "Bir belediye yapmış burada planı, 1.6 emsal vermiş, 4 kat imar vermiş. Siz emsali 1'e indiriyorsunuz, yoğunlukları düşürüyorsunuz." Buna herkes itiraz etti, yani 8 bin civarında, biraz da örgütlü bir itiraz konusu oldu bunlar. Orada aslında vatandaşın gördüğü şeydu, uygulamaya soktuğumuzda bunu: Vatandaş kesinlikle şunu düşünmüyordu, yani evet bu şehirde bu kadar yaşanır mı, bu kadar nüfus olur mu, bunu görmüyordu. Herkes diyordu ki, "benim arazimde bir değer kaybı var." Ama orada gördüğümüz şey bizim şeydu: Zeminleri, özellikle Sarayköy'ün zemini çok kötüydü ve gerçek anlamda planına müdahale edilmesi gerekiyordu. Çünkü jeolojik etütleri yaptırdığımızda, yapı yasaklı alanlar, önlemler alanlar, planın nasıl yapılacağını tarif eden jeolojik etütler aldık burada. Fakat onaylı plan hiç bunlara bakmıyordu, herkese, bütün belediye sınırına neredeyse 4 kat imar hakkı verilmiş, daracık yollar, 7 metrelik yollardan servis alan 4'er katlı imar hakları verilmişti.

Bu bize bir yönden de ışık tuttu, cesaret de verdi aslında: Böyle bir çalışma yapılabilir. Ama bunun arkasında siyasi iradenin de durması gerektiği aslında, yani sadece plancının bu işi yapması mümkün değil. Çünkü karşınıza çok büyük bir kitle var ve çok politik yönden de etkili bir çevre var aslında.

Siz bir plan değişikliği yaptığınızda, "Ben nasılsa o plan değişikliğini yaparım, herkes de buna uyar." Hayır öyle değil, uygulama öyle olmuyor; çünkü herkes anayasadan gelen hakkını arıyor, mülkiyet hakkını takip ediyor. Herkes şunu görüyordu: 1/5.000'lik Nazım İmar Planı da olsa, bu benim kazanılmış hakkım diyordu; benim tarlamdan imar geçtiyse orasına siz dokunamazsınız. Bunun mahkemeleri bugün de sürüyor aslında, bilirkişi keşiflerine de katılıyoruz burada. Ama bu bize şu cesareti verdi: Evet, biz planlamayla ve

planı da doğru dürüst anlattığımızda, siyasi otorite de bunun arkasında durduğu sürece böyle çalışmalar yapabiliriz aslında ve o cesaretle zaten diğer beldelerin de nüfuslarında azaltmaları gündeme getirdi, daha doğrusu nüfusların azaltmaları derken; nüfusların azaltmasına yönelik plan revizyonlarının yapılması sürecini öngördük biz 1/25.000 planla.

Bunları çok fazla uzatmak istemiyorum, zannedersen uzadı da. Ancak şunu söylemek istiyorum: Bu planlama süreci, 5216 sayılı Yasa'nın getirdiği bir zorunlulukla yapılmıştı. Ancak yasa, altyapı eksikliğini de beraberinde getiriyordu zaten. Yani iki yıl içerisinde bir görev tanımlıyordu, yapılması gereken bir iş tanımlıyordu ve sonucunda şöyle de bir handicap vardı bunun: "Verilen görevi süresi içerisinde yapmayan meclisler feshedilir" gibi bir kanun maddesi de vardı. Dolayısıyla biz bu planı hazırlayıp da meclise sunduğumuzda, tartışılmak amacıyla meclise sunduk aslında bunu biz, yani "bugün biz planı bitirdik, dört dörtlük bir plan yaptık onaylayın bunu, işte herkes buna uysun, plan bitmiştir artık Ankara'nın planını bitirdik biz" gibi bir yaklaşım benimsemedik. Biz, planlamayı yeniden şu anda başlıyor diye Ankara'da planlamayı yeniden başlatan bir süreç tanımlamıştık ve tartışılması gereken bir süreçti.

Fakat bu 5216 sayılı Yasadaki o madde yüzünden de, siyasi otorite yani meclis o riske girmede, tartışmaktan ziyade ben bunu onaylayayım, görevimi yapmış olayım zamanında dedi. Sonradan tartışarak bunu güncelleyebilir geliştirebiliriz gibi bir yöntem benimsedi diye düşünüyorum.

Bu arada yine bu süreç içerisinde bir de, Atatürk Orman Çiftliği Yasası'nda bir değişiklik yapıldı, bu yasayla da bir görev daha bu planlama ekibine verilmişti. Onun ayrıntısına burada hiç girmiyorum. Çünkü onay sürecinde biraz gecikmeyi etkilemişti, Atatürk Orman Çiftliği Yasası'nda yapılan değişiklik. Çünkü orada da 1/25.000'lik planı 1/10.000'lik planı yapma görevi veriliyordu yine Ankara Büyükşehir Belediyesine ve bu planlama ekibine. Bu da yine süreyle sınırlıydı neredeyse "En kısa zamanda öncelikli olarak bu 1/25.000'lik plan yapılacak ondan sonra diğer işlere başlanacak" gibi bir kıstas vardı. Bu konuya girmek istemiyorum, belki soru gelirse ona da cevap verebiliriz. Daha sonra herhalde söz verilirse, diğer gelişmeleri de anlatırız.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI- Aslında evet, yani hepimizin az çok tahmin ettiği bu sıkıntıları, birtakım somut örnekler üzerinden de dinleyince, bu kadar kısa bir sürede, bu kadar geniş bir alanda, bu kadar kapsamlı bir plan çalışması daha farklı nasıl sonuçlanabilirdi diye düşünüyorum. Bunun zorluklarını İbrahim çarpıcı bir şekilde bize aktardı. Bunun üzerine bir tartışma yapmak isterseniz katılımcılara sırayla söz vermek istiyorum. Ama esas planı tartışalım diyorsanız, plan şeması hakkında, plan yaklaşımı ve plan kararları hakkında bilgi almaya geçebiliriz arkadaşlardan.

Buyurun.

ÖZCAN ALTABAN- Bir şey sorabilir miyim? Yetki alanları 850 bin hektar belediye mücavir alan. İl sınırlarına İstanbul kadar yaklaşırsa da, epeyce büyük alan. 200 bin hektardan 850 bin hektara.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Hocam, ben burada da bir bilgi vereyim: İstanbul'un yetki alanı 550 bin hektar, il sınırı zaten. Ama Ankara 850 bin hektar ve 2,5 milyon hektarlık Ankara İli'nin de 1/3'ü.

ÖZCAN ALTABAN- Bu alan içinde tabii, çok sayıda yerleşme, belediye doğru, ama sizin esas 1/25.000'de merkez anakent için getirdiğiniz bir nüfus var. 15 milyonu 7 milyona indirdiğinizden bahsettiniz. Bizim asıl Ankara anakent, metropol kent üzerindeki alan ne kadar, öyle bir hesabımız var mı? Yani 850 bin hektar yetki alanımız, doğru. Ama asıl denetim alanımız merkez kent.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bizim aslında asıl denetim alanımız “ana çanak” denen morfolojik çanağın içerisi. Bu alan da yanlış hatırlıyorsam 100 bin hektar civarında.

ÖZCAN ALTABAN- Yani şu gördüğümüz koridorlara kadar taşan...

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Yani Çevre Yolu'nun da içinde kalan, morfolojik çanak olarak tanımladığımız 100 bin hektar civarında.

ÖZCAN ALTABAN- Onun içinde de 7 milyon değil, daha az, değil mi?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Onun içi daha az tabii, yani bu morfolojik çanağın dışarısında güneybatı gelişmeleri de var.

VEDAT ÖZBİLEN- İlçe belediyelerin yaptığı nüfusların, imar planı nüfuslarının çok fazla olduğunu söylediniz, “bunları düşürdük” dediniz. Bunları düşürürken sadece nüfusu mu kriter aldınız, nüfus mu kriter oldu, yani göstermeniz neydi?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Örnekler üzerinden açıklamaya çalışayım o zaman: Çubuk'un bugünkü nüfusu 70 bin civarında ve Çubuk'un planladığı nüfus 500 bin. Onu herhalde tam açamadım ben, sadece konut alanı olarak planlama yapılmış. Şu olabilir: “Evet, ben burayı 500 bin kişi olarak planlıyorum. Ama ben buraya yatırım getiriyorum, yani uluslararası bir yatırım geliyor buraya” dersiniz. Çubuk biraz daha farklı aslında, yani karakter olarak da ikinci konuttan daha ziyade kendine özgü karakteri var Çubuk'un. Yani şu olabilir: Denilir ki, “Ankara dünya kenti oluyor, işte Ankara'nın Esenboğa Havaalanı'nın yıllık yolcu kapasitesi 50 milyona ulaşıyor, buraya ciddi yatırımlar yapılacak ve 20 bin kişi, 50 bin kişi çalışacak bu havaalanında” diye bir senaryodan hareket edersiniz ve “Esenboğa Havaalanı istihdam merkezidir, buna en yakın yer de yerleşim olarak Çubuk'tur” gibi bir yaklaşım benimsersiniz ve bu da bir ulusal bir yatırım olur, hayata geçebilir bir yatırım olur. Dersiniz ki, “evet Çubuk 500 bin kişi olabilir.”

Ayrıca; mesela Temelli'nin de 700 bin kişilik bir nüfusu vardı. Biz Temelli'ye şunu demedik: "Bugün Temelli'nin nüfusu 20 bindir ya da 10 bindir. Tam hatırlamıyorum. Temelli 20 sene sonra en fazla 30 bin olur" gibi bir şey diyemedik. Çünkü Temelli, ciddi oranda organize sanayi bölgesi ilan edilen bir yerdi ve istihdam yaratılan bir yerdi. Bu geçmişteki planlama çalışmalarında da, hep Temelli bir odak olarak tanımlanmıştı, sanayii bölgeleri oraya gitmişti. Bugün hâlâ sanayinin, oraya gitmek yönünde çabaları var ve orada hatırladığım kadarıyla 4 tane de organize sanayii bölgesi teşekkül halinde. Yani ciddi bir istihdam imkânı sunuyor ve Temelli, evet bunun içerisinde 500 bin kişilik bir nüfusu barındırabilir bir noktaya geliyordu. Yani kıstas sadece projeksiyon değildi aslında.

ERDOĞAN BALCIOĞLU- Tabii şu da var. Ankara uzun yıllar göç aldı, gecekondular hareketi yoğundu. Jansen Planı'nda öngörülen işte "28 binden en çok çıksa çıksa 50 sene sonra 250 bine çıkar" hesabı, 1978-79 yıllarında 2,5 milyonu geçmişti. Dolayısıyla burada şimdi nüfusu belirlerken, üst ölçek planın makro hedeflerini belirlerken, geçmişte yaşanan göç olayının artık eskisi kadar hızlı olmadığını da göz ardı etmemek lazım. Bu alan büyüklüğü, nüfus itibarıyla bence yeterli. Ama Ankara'ya nasıl bir yatırım yönlendirilebilir? Herhalde Nazım Plan gereğince, batıya genişleyen bir Ankara'yı, batıya genişleyen nazım planını bugün doğuya da genişleterek denge kurmak gerekiyor. Yani bu hedefler de tabii önemli.

VEDAT ÖZBİLEN- Şeyi ben yine anlayamadım. Bence yeterli dediniz de, yeterlilik nedir, elinizdeki göstergeler ne? Biraz daha konuyu açar mısınız?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Sadece nüfus projeksiyon değil tabii, tarım toprakları üzerindeki baskılar, yani tarım topraklarının abartılı bir şekilde imara açılıp açılmadığı ve bunun gerçekleşebilir olup olmadığı kriterlerden diğeri idi. Tarım topraklarını korumak zaten bu planın ana hedeflerinden bir tanesiydi. 5403 sayılı Yasa da tarım topraklarının korunmasını hedefliyordu, yani tarım toprakları üzerine oluşturabilecek baskıları en aza indirmek.

Yine su havzaları, dere yatakları, bunları tehdit edecek tarzda yapılaşmaları özendirecek planların tırpanlanması gerekiyordu, kaldırılması gerekiyordu. Orman alanları, bunlara zarar verecek planlar, orman alanları dikkate alınmadan yapılmış planlar varsa bunların revizyonu; jeolojik veriler, doğal veriler önemliydi. Yani sadece nüfusa bakıp da, "Kazan 50 bin olsun, bura şu olsun" gibi bir şey değil.

Burada şu kıstas da vardı: Yani biz bu nüfusu düşürürken, parselasyon planı olma durumuna da bıkıyorduk. Çünkü bu, ciddi anlamda biz her ne kadar planlama açısından hep doğal eşiklere, kendi projeksiyonlarımıza, hesaplamalarımıza bakıyorsak da, bir taraftan da anayasada güvence altına alınmış bu mülkiyet hakkını da gözetmek durumundaydık.

Çünkü parselasyon planının şöyle bir özelliği de vardı: Geriye dönüşü olmayan bir süreç yaşanıyordu; çünkü imar planı yapılmış, parselasyon aşamasına gelmiş ve siz şahıs olarak, vatandaş olarak gitmişsiniz bir parsel almışsınız ve onun biliyorsunuz ki imarlı olarak alıyorsunuz. El değiştiriyordu, yani ilk elde kalmış olsa yine bir problem olmuyordu. Burada bu planları tırpanlarken kıstaslarımız da bunlardı aslında. Parselasyon görüp görmediği, tarım topraklarına müdahale edip etmediği, su havzalarını, dere yataklarına müdahale edip etmediği, bunlara olumsuz etkileri olup olmadığı da kıstaslarımız arasındaydı aslında.

MELİH ERSOY- İbrahim Bey ve arkadaşlarının gerçekten çok zor bir işin altına girdikleri kesin. Bu kapsamda bir planlama çalışmasının iki yıl gibi bir sürede tamamlanması gerçek dışı bir durum. Yani bu sürede ancak bir şema geliştirilebilir, o da çok yetersiz olur. Bunu siz de kabul ediyorsunuz, buradaki herkes de herhalde bu anlayışı paylaşmakta. Bir de planlama çalışmasının bir yılının yeni büyükşehir belediyesi sınırlarının belirlenmesiyle harcandığını düşünürsek, işin zorluğu daha da açıktır. Anlaşılan yasal zorunluluk gereği bu plan yapılmış, ama bundan sonra ciddi olarak bu planın tartışılması gerekiyor ki, zaten bu toplantıların bir amacı da bu.

Benim burada öğrenmek istediğim şu: Biraz önce söylediğiniz şeylerin hepsi aslında mevcut verilerle ilgili, yani tarım arazileri olsun, su havzaları olsun, orman arazisi olsun, bunların gözetilmesi elbette çok önemli. Bir tarafta da nüfus projeksiyonu ve belirli bir nüfusun mekanda yerleştirilmesi var. Bu çerçevede plancı olarak sizin yaklaşımınızda, kentin makroformu açısından açık alanlar sistemine, ulaşım sistemine, üretim alanları sistemine, kent merkezlerine v.b. temel kararlar açısından planlamaya yönelik önerileriniz neler oldu? Ben onu öğrenmek istiyorum. Mevcut veriler, eğilimler ve engeller üzerinden bir yere kadar gidilebilir, ama plancının bir de bir kendi tutumu olması gerekiyor. O tutumu geliştirebildiniz mi, yani bu süre içinde böyle bir temel planlama yaklaşımınız oldu mu?

OTURUM BAŞKANI- İzninizle bu aşamada önce tartışma yöntemini belirleyelim. Soru-cevap şeklinde mi gitsin. Önce soruları alıp, hepsine birden mi cevap verilsin?

BÜLENT TANIK- Birincisi, açıklamalar biraz daha derinleşsin. İkincisi, soru-cevap biçimi aslında bilgi paylaşımı nitelikli olma durumunda kalsın. Yani bir savunu veya eleştiri formuna işi dönüştürmeden irdeleyecek bir çalışmaya gidelim. O zaman çok soru sormaktan imtina edelim. Öbür türlü savunu geliştirmeye dönüşebilir. Bir şeyi eleştirip, yani halkın deyimiyle olan eleştirme anlamında, eleştiriye dönüşmeden işi götürebilecek biçimde bilgi transferini yapalım. Arkadaşlar yaptıkları çalışmalarını aktarsınlar, sonra “bu iş nasıl iyi yapılır”ı beraber düşünmeye başlayarak devam edelim. Sorular da o yöne dönük bir hazırlık sürecinde olsun.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ben şöyle bir öneride bulunabilirim aslında: Burada sorulacak soruların çoğu şu plan açıklama raporunda vardır zaten. Burada tabii sayın hocalarıma bu hazırlık yapılmadığı için, normal olarak böyle soruların gelmesini de anlayışla karşılıyoruz. Ama belki burada tanıtım gibi bir toplantı yapıp daha sonraki toplantılarda bunu derinleştirebiliriz. İsterseniz CD olarak da, PDF dosyası olarak da verebiliriz, bunları çok rahat inceleyebilirsiniz, yani aklınıza takılan soruların cevaplarını belki orada da bulabilirsiniz.

ÖZCAN ALTABAN- Bizim ana hatlarıyla 2023 Ankara'sını, siz bu uygulama hükümlerine baktığınızda, hep "10 adet sektör planı yapılacak, işte şu kadar koridor planı yapılacak" falan diye adeta sektörlere atıyorsunuz işi, öyle bir tutum var burada. Yani eleştiri olarak almayın bunu, o sürede öyle işler yapılmış. Ama bize asıl planlamanın genel hatlarını koyun. Yani "Ankara 2023 şu nüfusta, şu nitelikleriyle veya işlevleriyle şöyle yapıda" gibi öyle bir tanıtırmanız bize. Yani 90 planı belli, Jansen Planı belli, önceki Nihat Yücel Planı belli, ne olduğu belli. 2023 planı nedir, Ankara için ne ifade ediyor, bize bunu ortaya koyun. Yani 2023'lerde Ankara işte vizyon diyorsunuz, strateji diyorsunuz, bütün yeni kavramları koymuşsunuz raporunuza çok güzel. Ama nedir 2023 Ankara'sı, bize onu plançı diliyle tanıtsanız kısaca. Yani şu raporları okumadan da, bize onu siz plançı gibi tanıtabilirsiniz.

Ben baktığım zaman, mesela 13'ten neden 7'ye indi? Yani eleştirmeye kalkarsak niçin 1,5-2 milyonu Eskişehir Yoluna yüklediniz? gibi sorular geliyor benim aklıma. Siz söylediniz Esenboğa'ya 1,5 yüklenmiş. Siz olan mevcut sınırlamaları, yüklemeleri mi mümkün olduğu kadar rasyonelize etmeye çalıştınız, yoksa daha geniş ufuklarınız vardı da "bu kadar yapabildik, sınırlamalar böyleydi, 10 kişiyle çalıştık" dediniz, mesela o konuda hak veriyorum. Bir yıl gibi kısa sürede yaptık işte bir sürü genelgeler, yasal zorunluluklar falan var, kısıtlar var doğru. Ama bize sizin uzun zamandır çalıştığınız, yani iki seneden önce de sizin kafanızda plançı olarak bir şeyler vardır. Bir sürü raporlar çıktı, eleştiriler oldu değil mi? Bize bir 2023 Ankara'sını bir koyun ortaya. Nedir bu 2023 Ankara'sı?

Şimdi yapılan planlarda türlü şeyler çıkıyor; dünya kenti, bilim kenti, kültür kenti gibi sloganlar var. Siz, ayakları yere basan bir grup olarak, bize bir Ankara tanıtsanız. Yani önceki planlar belli, değil mi? Ne kadar nüfus alacağı belli, açılmış alanlar belli. Siz bunun üzerine yeni bir konsept getiriyorsunuz, bir şey getiriyorsunuz herhalde. O yapıyı bize tanıttın, benim merak ettiğim bu.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ben şunu söyleyeyim, şahsi olarak söylüyorum bunu tabii ki: Eğer burada kısıtlayıcıları, şunu bunu göz önüne almazsak, planı bu şekilde yapacak olsak, örneğin ben Akyurt tarafında bir sanayi odağı oluşturulmasına karşı çıkarım. Çünkü oranın jeolojik yapısına da baktığımızda, belki havaalanının da orada yer seçmesi doğru bir

karar değildi: Çünkü jeolojik açıdan fayların bulunduğu bir bölge olarak bizim karşımıza çıktı. Ama bu, mecburen bunları yapabiliyoruz, yani sanayi odağı olarak belirlenmiş bir yer, havaalanı orada ve Devlet Hava Meydanları diyor ki, "Ben ikinci bir havaalanı yapmayacağım Ankara'da. Bu, Esenboğa Havaalanı'nın kapasitesini arttırmam yeterli." diyor. Ama biz yine de Ankara'nın ikinci bir havaalanına ihtiyacı olabileceği noktasından hareketle ve Polatlı'nın da bir ulaşım sektörleri merkezi hem hızlı tren, hem havaalanı gibi bir ulaşım odakları merkezi olabileceğini de göz önüne alarak bir planlama çalışması yaptık aslında. Makroforma ilişkin olarak zannederseniz Ertan biraz bilgi verecek.

ÖZCAN ALTABAN- Çok güzel, yani onları bir eleştiri olarak söylemiyorum. Ama bize 2023 Ankara'sını bir planı gibi koyun ortaya, ille raporları okutmayın bize, yani binlerce sayfayı. Bir 2023 Ankara'sı nedir, ben onu öğrenmek istiyorum.

BÜLENT TANIK- Esenboğa'daki bu muhteşem kocaman yapının karar süreci konusunda sizin herhangi bir imkânınız olabildi mi?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Hayır.

OTURUM BAŞKANI- Kübra sanırım daha önce söz istedi Feridun Hocam.

KÜBRA ÇAMUR- Ben, Özcan Hocam'a bir ekleme yapmak istiyorum. Aslında biraz önce "İstanbul daha hazır, biz çok hazırlıksız yakalandık. İstanbul da hazırlıksız yakalandı, ama işte onların bir çalışmaları vardı." dediniz. Bu iki senelik süreç, bundan sonraki Ankara planlamasına yönelik yeni bir kurumsallaşma, farklı bir planlama örgütlenmesine yönelik sizi geliştirdi mi? Yeni bir şeyler ortaya çıkması gerektiğine yönelik bir yapılanma talebiniz oldu mu belediyeden? Yani 10 kişilik bir ekiple böyle bir planlamanın altından kalkamadığımız gibi bir izlenim elde ettim söylediklerinizden. Bunu en azından bundan sonraya yönelik nasıl geliştireceğiniz konusunda bir öneriniz olacak mı?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ben bu çalışmayı yapan birimin başı olarak bu sorunun cevabını vermek durumundayım. Biz, tabii ki bu çalışmanın bu kadar kısıtlı imkânlarla olamayacağını üst yönetime bildirdik. Şunu da söylemek istiyorum ben size: Bu iş sadece, yani bu ekip sadece bu planlama çalışmasını yapmadı. Bu aynı ekip, bu süreç içerisinde doğrudan doğruya uygulamanın da içindeydi, yani belki bu 15 kişilik ekip işte lojistik desteklerle beraber sadece tek işi bu olsa, çok daha farklı bir çalışma olabilirdi. Tek işimiz bu değildi bizim, bu ekibin de tek işi bu değildi. Yani bu süreç yönetimini daha iyi yapabiliydik biz; daha katılımcı olabilirdi, sizlerle çok daha rahat iletişim kurabiliydik. Bu ekibin içerisindeki insanlar da zaten bu bilgi paylaşımını kabul eden insanlar.

Şimdi biz bir plan ortaya çıkarttık, ama bu planın her noktasına hepimiz hemfikir de değiliz. Yani bunu bir alçak gönüllülük olarak kabul edin lütfen. Çünkü bu planda, belki benim hoşuma gitmeyen yer vardır, Ertan'ın bir bölgede farklı bir düşüncesi vardır, Buğra'nın

farklı bir düşüncesi vardır, Senem'in de öyle; çünkü hepimizin, buradaki herkesin farklı bir Ankara düşüncesi var. Herkesin Ankara'sı aynı değil, herkes 2023'te farklı bir Ankara düşünüyor. Ama bu ekibe tabi ki takviye istedik, ama üst yönetim bunu çok fazla dikkate almadı, yani onların da bir personel politikası var sonuçta. Ben bunu bir serzeniş olarak da söyleyemiyorum size. Biz sonuçta bize verilmiş görevi elimizden geldiğinin en iyi şekilde yapmaya çalıştık, yani bunu tabiri caizse bir külfet olarak görmedik. Zaten bunu külfet olarak görseydik, bizim yaklaşımımız farklı olurdu; bunu ihale edelim, birilerine verelim o hazırlasın, bütün sorumluluğunu da o alsın yapsın gitsin diye bir yaklaşımı da benimseyebilirdik. Zaten buradaki, bu ekibin içerisindeki insanların da benimsediği yöntem planı bizim yapmamızdı ve herkes Ankara'ya bir plan yapmanın heyecanı içerisindeydi zaten. Bu heyecanın sonucunda, bugün buradayız. Ankara'ya bir şey katılabilir mi, sizlerden bir şeyler alabilir miyiz? Alacağımızı ben umuyorum, iyi bir şeyler de çıkacaktır.

Bu plan çalışması belki çok eleştirilebilir. Ama en azından şu var: Bu 850 bin kilometrelik alan içerisinde, planlama anlamında bir altyapı oluşturduk biz, yani doneleri yerli yerine koyduk. Ankara'nın neresinde ne var, onları görebiliyoruz. Ankara'nın neresinde hangi projeler var mesela sulama projeleri gibi. Yani sadece biz şehir planlaması olarak, kent merkezi olarak bakmadık buna. Bu verileri toplarken, sulama projeleri nereler, barajlar nerelere yapılacak, nereler korunması gerekir, nerelere dikkat çekilmesi gerekir gibi sonuçlara ulaşmaya çalıştık.

Planın kendi yaklaşımı da şuydu: Planı yeniden başlatmak gibi az önce söylediğimde buydu benim, yani biz burada planı bitirdik artık, alt ölçek planlara başlıyoruz bitti gitti, Ankara 2023'de böyle olacaktır gibi bir iddia zaten yoktur. Planın kendisinin de tanımladığı, planın kendi kendini yenilemesi gibi bir süreci başlatmak. Belki burada biz uygulamada gördükçe, bunu revize de edeceğiz, yani kesin bu kararlar böyledir diye bir şeyimiz de yok.

OTURUM BAŞKANI- Buyurun.

BEDRİYE IŞIK- Ben aslında dinleyici olarak katılmıştım. Ama bir kaygımı iletmek istiyorum. Arkadaşların ne kadar özverili çalıştığını ben çok yakından biliyorum. Fakat şimdi İbrahim anlattı ya, sonradan belediyeye katılan beldelede fazla nüfuslar gördük, planlama olarak, şişirilmiş planlı alanlar... Şimdi Ankara'ya da başka bir gözle daha yukarıdan baktığımızda, belki de o zaman Ankara da aynı durumda aslında. Yani Ankara'nın bu mevcut şişirilmiş planlı alanlarına böyle bir müdahale önerildi mi? Orada mesela bizim bildiğimiz kent çeperi diye bir şey vardır, belirli uygulama etapları içerisinde o yaklaşık bir çizgidir, yani algılanabilen. Ama son 10 yılda Ankara'nın çeperi artık yok, dağıldı. Yani böyle 50'inci kilometreden başlayan dağılmış, hem fiziksel olarak, hem altyapısal bir sürü sorunları olan, servis sorunları getiren bir şey bu. Ona yönelik bir öneri geliştirdi mi? Yani daha gerçekçi bir Ankara, planlı alanlara ilişkin ya da mesela uygulama etapları

gibi bir şey ilçe belediyelerine önerecek misiniz? Çünkü 3-5 yıla kadar bu iş herkesin başına patlayacak gibi geliyor bana. Konuşulması gereken bir sorun olarak, yani soru gibi değil de böyle bir sorun bence var, katılıyor musunuz? İşte ne olur, bunun tartışılması gerektiğini düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI- Buyurun.

FERİDUN DUYGULUER- Geçen gün Oda'da da küçük bir toplantı yapılmıştı; ben de dinleyiciydim, komisyon üyesi değildim; o sırada söylediğimi tekrar edeyim.

İlk önce planın adına ilişkin 2023 konusuna değinmek istiyorum. Belki de bu, Özcan Bey'in sorusunu farklı bir soruş tarzı olacak. 2023 dediğimizde, bir sembolizm ifade ediliyor. Bu sembolizm, yüzyılım Cumhuriyet kavramı. Kavramlaştırmamız Cumhuriyet olduğuna göre, bu plan, Cumhuriyet açısından Cumhuriyet felsefesiyle ne anlatmak istiyor. Bunu öğrenmekte yarar var. Hakikaten "Cumhuriyet" kavramı, bu planda işlendi mi? Tabi, bunu bir sohbet ortamında soruyorum. Bir eleştiri anlamında değil; ama merak ettiğim için soruyorum. Çünkü plancı olsaydım, 2023'ü kullanmazdım diyorum. Niye kullanmazdım? Çünkü 2023 yakın bir tarih; 7'ye 16 koyduğunuzda, yani 2007'nin 16 yıl sonrası 2023 oluyor. Uzun vadeli bir gelecek değil. 100. yıl nedeniyle, yani o güne hazırlıklı olmak için anlamlı bir yaklaşım. "Biz 100. yılımıza hazırız" anlamıyla Cumhuriyet faktörlerini kurgulayan bir tarzda, doğru bir yaklaşım. Ama planlama tekniğiyle ilgili bir gelecek değil. Dolayısıyla buradaki ikilemi bilmek adına, şehir plancısı heyecanımla bunu soruyorum. Birinci sorum, niye 2023 veya bu plan 2023'ün gereklerini taşıyor mu?

İkinci konu da, mevzuatla ilgili bir konu olacak. 5403 sayılı Kanun'u biliyorsunuz. Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu 2005 yılında yürürlüğe girdi. Siz de tarım konularına eğildiniz zaten; toprak-tarım konularına.

5403 sayılı Kanun, 2005 yılında yürürlüğe girdiği zaman şunu ifade etti: "Arazi Kullanım Planı: ülkesel ve bölgesel planlamalara temel oluşturan ve diğer fiziki planlamalara veri teşkil eden plandır" dediği için, sözkonusu kanun, bölge planının da üstünde bir arazi kullanım planı tanımlamış oldu Demek ki 2005 yılından sonra, mevcut kademelenme üzerine hukuki olarak yeni bir kademe bindirildi. Bunun adı da, "Arazi Kullanım Planı". Bu arazi kullanım planı, bölge planına temel olacak, imar planına ise veri olacak. Yani tarımın "veri" olma kavramıyla, tarımın "temel" olma kavramını ayırıyor. "Temel" dediğinizde, farklı bir anlam çıkıyor.

Dolayısıyla , 2005 yılı ve sonrası için, Türkiye'de artık ne türlü plan yapılıyorsa yapılınsın, "arazi kullanım planını" da dikkate almak gerekiyor. Tarım Bakanlığı buna hazır değil. Hâlâ yönetmeliğini çıkartamadı veya düzeltemedi. Ama şunu merak ediyorum, siz de dile getirdiniz: Kamu yönetiminde plan yaparken biz muhakkak Tarım Bakanlığı'ndan gelen

bilginin “net bilgi” olmasını isterdik. Tarım paftalarının altında onaylarını ve mühürlerini arardık. Siz de bu konuyu önemsiyorsunuz muhakkak. Ama tüm istenen bilgiler gelmediği için, kendinize bir yol seçtiniz. “Elimizde olan bilgilerle bunu sağladık” dediniz. Burada, o zaman, bu 2 yılın getirdiği bir zorlama nedeniyle, tarım bilgisi noksanlığı var. Tarım bilgisi noksanlığımı da siz dobra dobra söylüyorsunuz: “Elimizde olan bilgileri en iyi şekilde kullandık” diyorsunuz. Bu nedenlerle, Ankara'nın 2023 için kesin bir tarım bilgisi yok. Bu sizden de kaynaklanmıyor, Tarım Bakanlığı'nın maalesef ortaya koyduğu yaklaşımdan.

Dolayısıyla bu tarım bilgi eksikliğini (bir bilgi eksikliği olarak) bir tarafa yazmak zorundayız. Yani “arazi kullanım planının” olmayışından kaynaklanan tarım bilgisi eksikliği....

Bir de şunu ilave edeyim. Geçen toplantıda bilgi sahibi olduğum “planın onay tarihi” konusu. Planlama konularında süre kısıtlaması olmaz. Bazı kanunlarda yazıldığı şekliyle, 6 ayda bitecek, 3 ayda bitecek gibi hükümlendirmeler doğru değil. Mevzuatta şu anda 15 günde her türlü işin (plan, proje, ruhsat) bitirilme zorunluluğu bile var. Bu arkadaşlarımızın yaptığı iş nedeniyle aldığımız ders, 2 yılda planlama yapılamadığıdır. Yapılamadığı için de zaten, siz 2006'da bitirdiğiniz işin sonra 2 kere revizyonunu yaptınız. Herhalde yanlış söylemiyorum.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Revizyon yok.

FERİDUN DUYGULUER- Bir meclis kararıyla yeniden onaylandığını anlattılar bize...

Şöyle oldu: Plan tamamen değişti, yeni bir sınırla yeni tasdik ettiniz.

SALONDAN- Yok, öyle bir şey yok.

FERİDUN DUYGULUER- Sizin planınızın altındaki mühür tarihi nedir? 2 yıl içinde bitirmeniz gereken tarih 2006'nın Temmuzunu. Dolayısıyla arkadaşlar, birinci tarih 2006'nın Temmuzunu. Ondan sonra 2 tarih daha koydunuz.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şubatta onaylandı, kesin onay ağustosta yapıldı.

FERİDUN DUYGULUER- İşte ben onu söylüyorum, kesin onay diye bir şey yok. Sizin birinci tasdikiniz Temmuz 2006 arkadaşlar...

BUĞRA GÖKÇE- Tasdik tamamlanmadı Hocam, belediye başkanı veto etti.

SALONDAN- O yasal bir süreç, yani o planın onay süreciyle ilgili bir şey.

FERİDUN DUYGULUER- O cümle, o zaman yanlış bir cümle.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Yani plan değişti değil, o anlamda bir şey değil o. Revizyon kavramı yok zaten, öyle bir şey yapılmadı.

FERİDUN DUYGULUER- Meclis kararıyla yeni düzeltmeler onaylandı. O zaman onları da düzeltin, belki yanlış biliyorum. Yani 2006'nın Temmuzunu var, en son da 2007'nin Şubatı var galiba.

SALONDAN- Değişiklik var.

FERİDUN DUYGULUER- Neyse, onay tarihleri ile ilgili konuyu da soru olarak algılanmasını talep ediyorum. Yanlış söylediysem, özür diliyorum. Ama plan tarihleri açısından da geçerli tarihlerin bilinmesinde yarar var.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkürler.

Buyurun.

VEDAT ÖZBİLEN- İki sorum var. Birincisi, bu plan sürecinde katılımcı mekanizmaları nasıl oluşturdunuz? İkincisi de politik vizyon neydi? Plan yapılırken karar vericiler sizlere politik bir vizyon sundular mı?

OTURUM BAŞKANI- Buyurun.

BAYKAN GÜNAY- Ben hocayım aslında, usulden de çok anlamam. Dolayısıyla usule dair tartışmaları çok da kavrayamıyorum artık, unuttum, yani her gün de onu izlemek durumunda değilim. Ancak iki sorudan bir tanesi, ne türden kuramsal çerçevelere oturtuluyor bu çalışmalar? Örneğin kentsel ekoloji kuramı, çeper-çekirdek ilişkilerinde bunları dikkate alan birtakım stratejiler... Doğru, bu siyasetçi pek anlamaz, ama oradan ikinci soruya geçiyorum: Biz sonuçta aramızda konuşuyoruz, ediyoruz, böyle bir şeyleri. Dediğiniz iki bilgi bana ilginç geldi. Bir tanesi, "süreye ilişkin belediye meclisleri korktular, damgaladılar" dediniz. Dolayısıyla esas katılımcılar onlar, yani beni katsanız da olur, katmasanız da olur. Çünkü onlar imzayı atıyorlar. Siz beni çağırırsanız, ben size bildiğim kuramsal çerçeveye tırtıklarını söylerim. Orada o alanın eğitimi veya bilgi verilmesini süreci acaba kurumsallaştırılabildi mi? Onu önemsiyorum. Ben katılımdan şeyi anlamıyorum, gerçekten, "ben"i anlamıyorum. Onlar korkup basmışlar damgayı, bunu önemsedim.

Kuramsal çerçeveyi de şunun için önemsiyorum: Ben artık birliktiş raporlarında kimsenin aklına gelmeyen kuramlar söylüyorum. Parete optimalitesinden söz ediyorum örneğin, yani kamusal yarar açısından ya da mekânın bilmem nesinde tümcebilimden söz ediyorum. Yani benim katkım odur aslında. Siz niye yetiştirildiniz? Ben sizin yerinize geçemem, geçmemeliyim de. Yani iki konudaki grubun anlayışını ve de kurduğu kurumsal ilişkileri doğrusu merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkürler.

Sanırım sonra başka sorular da gündeme gelebilir, ama bu aşamada bunlara cevap verebilirsiniz.

Ertan Göral soruları yanıtlayacak.

ERTAN GÖRAL- Soru yanıtlama da olabilir, yani biraz derinleştirme anlamında ekip olarak da bu soruları ayrıntılı yanıtlamaya çalışırız.

Az önce İbrahim'in anlatmaya çalıştığı 5216'nın öngördüğü planlama görevi, belli bir kısıtlılık içinde sürdürüldü. Şimdi bir taraftan planlama ekolü olarak yürütmemiz gereken bu ekibin bir planlama süreci var, tabii klasik ortaya koymamız gerekenler. Bu süreçte, önümüzde örnekler de var; yani bunlar, Jansen Planı, Uybadin ve özellikle 90 Nazım Planı ve devamında 90'lı yılların başı diyelim, 2015 yapısal şeması-yapısal planı. Bunlar, bizim için birtakım öngörüler ortaya koyan belgeler. Bunları tabii ki vakfetmek gerekiyordu, yani hatmetmek, bunların da farkındayız.

Özellikle 90 Nazım Planı'nın öngördüğü bu batı koridoru şeması ve onun devamında 2015 yapısal planıyla birlikte öngörülen ilkeler, günümüzün gerçeklikleriyle de bağdaştırılarak bu şemada dikkate alınmaya çalışıldı. Özellikle 90 Nazım Planı'nın, onun da bir gelişme şeması vardı, 100.000 ölçekli. Ona baktığımız zaman, 90'lı yıllarda onun maksimum nüfus hedefi olan 3.6 milyona ulaşılmamış bile. Şu an bile ulaşılmadı o sınırlar içinde. Ama bir taraftan da, biliyoruz ki 2015 yapısal planın hazırlanma gerekçelerinden biri de, o dönemki Ankara Büyükşehir Belediye sınırlarının dışında fiili durumlar söz konusuydu. Onun adı, işte spekülasyon diyoruz, çeşitli yatırımlar vesaire ve tabii aynı süreçte merkezi yönetimin yatırımları, Çevre Otoyolu, özellikle büyük sanayi yatırımları, İvedik, Temelli'de öngörülen organize sanayi bölgeleri. Bunlar tabii ki yaratılan fiili durumlar, gelişme eğilimlerinin yönlendirmeleri. Bunlar, göz önünde bulundurulması gereken gerçekler.

Bir taraftan da, özellikle dikkate aldığımız yapısal planın bir temel ilkesi vardı; desant-ralizasyon. İşte 30 kilometrelik yarıçaplı alanda, ana koridorlarda, mevcut kentlerin veya yerleşmelerin veya gelişme potansiyeli olan yerleşmelerin geliştirilmesi ve bunlara uzanan koridorlar. 2015 yapısal planı, o zamanki veriler üzerinden yola çıkılmış ve hazırlanmıştı. Benzer biçimde, bu planın, hazırlık sürecinde de karşılaşılan; 90'dan sonra karayolları politikası, organize sanayi yatırımları ve devamında gelen organize sanayi mevzuatı gibi fiili durumlar, bu planın hazırlık sürecinde, ister istemez dikkate alınması gereken noktalar oldu.

Yapısal planın öngördüğü bu gelişme koridorları ve ucundaki odaklar, bu çalışmada da, işte yeni tanımlanan sınırlar içerisinde Kazan, Elmadağ, Temelli, Ahiboğ'da başlayan, nüveleşen birtakım sanayi yatırımları gibi, burada da dikkate alınmaya çalışıldı. Ama bir taraftan da işte bu, özellikle güneybatı bölümündeki İncek koridoru ve devamındaki

gelişmeler, kentin, az önce Bedriye'nin söylediği kent çeperi nedir, ne değildir, bunlar hep karşımızda sıkıntılar olarak önümüzde duruyordu. Bunların önünü almak veya yönlendirmek, tanımlamak gerekiyordu.

Baktığımızda, 5216'nın o geçici maddesi bir ölçek tariflemiyor; "klasik bir nazım planı yapın, işte bu planları bir araya getirin mühürleyin." Ama biz yaparken, bu çalışmayı sürdürürken işte klasik planlama sürecini işletmek, yani neydi, ne değildi, bu daha önceki planın hedefleri nelerdi? İşte 90 Nazım Planı'nın batı koridoru, 2015 yapısal planının geçerliliği kalmamakla birlikte öngörülerini, ama temel ilkelerinin geçerliliği her zaman söz konusuydu. Bunlarla bağdaştırmak, uyuşturmak zorundaydık. Ankara'nın böyle bir eğilimi var, yani çanağın dışında gelişme yaratılabilecek, geliştirilebilecek potansiyeli var. Ama bir taraftan da bakıyoruz ki, Ankara'nın bu yağ lekesi sorunsalı sürüyor. Yine güneybatı örneğini söylüyorum İncek çevresinde veya kısmi olarak havaalanı bölgesi veya Kazan yöresinde, hepsinin farklı nitelikleri var. Eskişehir Yolu koridorunda ikinci konut veya yüksek gelir grubuna yönelik birtakım gelişmeler; uzantısında da, bakıyorsunuz Temelli gibi daha alt ölçekte, alt gelir grubu ve sanayi odaklanması eğilimi var. İstanbul Yolu koridorunda ve uzantısında da, Kazan'da yine aynı şekilde ve koridor niteliği bulunmakta. Elmadağ yöresi, daha dar bir topografya, yerleşmeye uygun arazi potansiyeli olmayan bir bölge, ama yine eğilimleri sürdürülebilir bir potansiyel söz konusu.

Bu temel verilerin çerçevesinde, az önce İbrahim'in anlatmaya çalıştığı o parselasyon planı gibi, gerçeklikler, yani fiili durumlar Organize Sanayi Bölgeleri Yasası, işte TOKİ gibi, devlet müteahhitliği gibi kurumsallaşmalar, Kuzey Ankara gibi, kentsel dönüşüm gibi yasanın öngördüğü birtakım yapılaşmalar diyelim, bunlar planın şekillenmesinde ister istemez karşımıza çıkan temel unsurlar.

Kuramsal olarak baktığımızda, merkez ve çeper ilişkileri bağlamında bakıldığında, Ankara'nın hakikaten tek merkezli yapısı, Başkentlilik özelliğinden dolayı bu ister istemez yine bir veri olarak duruyor. Buna saptanan koridorlar, özellikle bu Çevre Yolu'nun tanımladığı yanlış hatırlamıyorsam 12 veya 16 tane giriş-çıkış kapısı var, şimdi Çevre Yolu'yla birlikte. Bu düğümlenen, bu kesişme noktalarına düğümlenen ve onun uzantılarındaki gelişme eğilimleri, potansiyelleri var. Ankara'nın 90 Nazım Planı'nın öngördüğü batı koridoru gelişmesi, yapısal planın ise 4 yönlü gelişmesi. Ama bugünkü durumda 16 kapılı, ama 4 ana koridorun da alt kılcal gelişmeleri söz konusu. Çok dallı bir gelişme ve her yönde de bir kendi içinde spekülatif bir eğilim veya bu eğilimi yönlendiren bir yönetim politikası da var, karşımızda siyaset olarak.

Bu ele alış çerçevesinde, bu veriler; işte 36 belediyenin yapısı, nüfus projeksiyonu gibi durumlar, bir bakıyorsunuz Ankara'nın kısmi olarak çevresinde çevre düzeni planı adı altında 3-4 tane de tanımlanmış üst ölçeği de var, ama uyulan, ama uyulmayan. Özellikle

Çubuk Havzası, 250 bin nüfusu öngörüyor yanlış hatırlamıyorsam. Temelli Bölgesi aynı şekilde, yani belediye sınırları dışında yaratılmış ve son dönemde buna illaki “uymak zorundasınız, bu çevre düzeni planıdır” diye bir “genelgeleşme!” de var. Bir taraftan yine Kazan Yolu üzerinde çevre düzeni planı veya mezarlığın kuzeyinde, çevre yolunun kuzeyinde bulunan alanlarda gelişme öngörülerini tanımlanmış. Bunlarla da kısıtlısız.

Kısıtlılıkları olanaklara çevirebilmek, bizim bu ekibin mücadelesi oldu. Belediyenin de kendi yarattığı, belediye meclisinin, az önce Başkan Hocam da söylüyor, sonuçta onlar tasdik ediyor, yani baktığınızda aslında onlar katılıyor, onlar katılıyorsa oluyor. Diğerleri katılsa da katılmasa da olabiliyor, bugünkü mevzuata baktığınızda. Ama biz, işte plancılar olarak ne kadar katılabiliyoruz, bunun mücadelesi yapıldı olabildiğince. Karşımızda, (yeni 2023 planı) yani bir ucube midir, bir taraftan da kolaj deniyor. Ne demek kolaj? Bu da tartışılıyor. Ama, işte bu 5216'nın tariflediği kolajdır baktığınızda, mevcut planları bir araya getirin, onaylayın. Üst ölçek orada tanımlanmalıydı; çünkü üst ölçek demek, 1/25.000'lik, 1/50.000'lik, 1/100.000'lik o problemin içeriği, tanımıyla alakalı, sorunu nasıl koyarsanız; İstanbul için 1/100.000 olabilir, Ankara için 1/50.000 olabirdi. Ama bir Eskişehir gibi, bir Antalya gibi ele alışla, 1/25.000'lik olamaz Ankara için. Ama biz bunu yaparken tabii ki 1/100.000'lik kendi içimizde işte 90 Nazım Plan örneğinde olduğu gibi şemalaşmalar, alternatifler, o kısıtlılıklar için de olabildiğince ele alındı.

Bunlar makroformda temel veri veya unsurlar olarak bir tarafta dururken, bir taraftan da, yani bunun işte “2023'ün sembolizmi nedir veya kurumsallaşma, örgütlenme arkasında bunu nasıl uygulayacaksınız veya işte kuramsal olarak bunu neye oturtabiliyoruz?” Hepsinin birada yoğunlaşması, yani tek bir bakış açısıyla ele alınamıyor.

FERİDUN DUYGULUER- Zorluğunu biliyoruz. Kesinlikle, “öyle bir zorluk içinde değilsiniz” diye bir tavrımız yok zaten.

ERTAN GÖRAL- Sizin Bakanlık'tan gelen deneyiminiz de var. Şimdi uygulamanın içinde olmak çok farklı. Ben hatırlıyorum Başkan Hocam'ın bir nazım plan toplantısında belediyede, yani bunu sormayın bir gecede oturduk çizdik; çünkü bunun arkasında bir birikim var, o birikimin süzgecinden geçebilmek önemli. O açıdan bakıldığında, yani buradaki sorular, yani nasıl bir ele alış, nasıl hazırlandı, uygulanması takip edilecek? Baktığınız zaman, bugüne kadar da 84 yılında çıkarılan 3030 sayılı Yasa ve 3194 sayılı Yasa ile bir şekilde bunlar uygulanıyor. Yani bu yeni Büyükşehir Belediye sınırları çizmeseniz de uygulanıyordu, kendi içinde şekilleniyordu belediyelerimiz. 3194 belediyeleri diyorduk biz, ama bunlara şimdi müdahale edildi.

Vedat Beyin sorusu, yani “tek kriter nüfus mu?” değil; çünkü tarım alanlarına bakılmamış, araştırması yapılmamış. Bunu da yine bizim meslektaşlarımız yapmış, jeolojik etüdü

gözönüne alınmamış. Bırakın onu, çevre düzeni planı ele alınmamış, bakılmamış bile, kapatılmış, Bakanlık da kontrol etmemiş bunu.

2023 sembolizmi, hakikaten yüzyılın ifadesi, yanlış hatırlamıyorsam İstanbul'un da 2023, böyle bir sembolleştirme var. O soru İstanbul için de geçerli. Belediye'nin uygulamalarıyla planlama vizyonu çok çatışıyor. Belediye'nin yaptığı uygulamalarla bizim burada öngördüğümüz vizyon, misyon meselesi çatışıyor. Yani Ulus'taki cumhuriyet ifadeleri, 90 Nazım Planı'nın öngördüğü merkez ve batı koridorunda, Eskişehir Yolu'ndaki kamu kurumları alanı, bizim için, yani kuzeye yönelme kısmı kaldı, belediyenin politikasıyla da hadi uygulanabilir olsun. Böyle bir potansiyel, merkezi iş alanını oraya doğru yönlendirmek; çünkü öyle bir altyapı da geliyor, yani iki yol arası, metro vesaire... O eğilimleri sürdürme anlamında bir şey var, ama vizyon olarak 2023, biraz sonra onu Buğra çok net ifade edecektir, 100 yıla tabi 16 yıl kaldı. Biz biliyoruz ki planlar hedef yılıyla bitmiyor, örneğin 90 Nazım Planı. Ama daha önce Ankara'nın olağanüstü gelişmesi nedeniyle Jansen'in tarihi hemen doldu, Uygadin'in keza öyle doldu. Ama 90 nazım planı gerçeklikleri ele alışını çok farklıydı, bir aralık koydu ve bol bir elbiseydi.

Yapısal plan da aynı şekilde, 2023 planında da bir bol elbise düşüncesi var. Raci Hocamızın, bir nüfus projeksiyonu çıkarırken, "bol, geniş elbise çizelim ki, o spekülasyonu tutalım" düşüncesi var. Ben biraz plana o şekilde bakıyorum, yani sayısal, aritmetik, istatistik formülleri koyup da bir rakam bulup değil. O bir veridir sonuçta; çünkü dengeler değişebiliyor. Şu an Ankara, 10 yıl öncesine göre yılda 100 bin artmıyor. Tabii eski sınırlar bağlamında konuşuyorum, yani 20 bin konuttan bahsediliyordu, her yıl ihtiyaç olan. Ama tabii konut açığı-fazlası her zaman tartışıldı. Şu anda Ankara'da konut açığı yok, fazlası var.

ÖZCAN ALTABAN- Buğra, ne olur, plan kararlarına ilişkin bir şeyler söyleyin, hâlâ bekliyoruz heyecanla. Yani hep anlattıklarımız benzer şeyler, güzel şeyler, ama siz ne yaptınız?..

BUĞRA GÖKÇE- Ben tam da bunu söyleyecektim, Hocam'ın hatırlatması da çok iyi oldu.

Ben biraz daha açık ve net konuşacağım, belediyede 12 yıldır çalışıyorum, bir idari vasfım yok. Sizlerin de beni bildiğinizi, herkesin de tanıdığını biliyorum. Bu süreçle ilgili üst ölçek sorunsalını başından itibaren Oda'nın gündeminde tartıştırap, bunu bu kente mal etmek anlamında da o sürecin temel görevlilerinden birisi olarak da aktif görev yaptım. Bu nedenle Ankara için üst ölçekli planın ne kadar önemli, gerekli ve kritik olduğunu çok iyi biliyorum.

Çok küçük bir giriş yaparak, planda ne yapılmaya çalışıldığını söyleyeceğim. Bu süreçte, bizim elimizde iki seçenek vardı kabaca. Bir yandan Ankara, hepimizin içinde bulunduğu

çok büyük bir çözülmenin içerisinde, ekonomik olarak çözülmenin içerisinde. Kentin üretim ekonomisi unsurları kenti terk ediyor. Merkez Bankası'nın dahi İstanbul'a taşınması gibi bir temel gündem var. Başkentlik hizmetlerine ilişkin, finansa ilişkin hizmetlerin Ankara'yı terk ettiği, öteden beri, yani bir süredir biliniyor, ama son 5 yılda gizliden bir "İstanbul Başkent Projesi" var. Ankara'nın gerçek anlamda başkentlik işlevlerinin içinin boşaltılmaya başladığı bir durum açıkça okunuyor. Ekonomik olarak böyle vahim bir tablo var. Bunun detaylarına girilebilir, ancak burada uzatmamayı seçiyorum.

İkincisi, kentin imar ve planlamaya dair gelişimi plancılarının, uzmanların etkin yönlendirmesinden uzak, tamamen siyasetçi belirlemesi ve kararları ile yönlendiriliyor. Son 4-5 yılda çıkan yasalarla oluşmuş bir başka özel durum daha var. Adeta planlama uygulamasının içinin boşaltan, "Kentsel Dönüşüm" adı altında gizlenmiş bir dizi yasal düzenleme söz konusu. Özellikle 2004 yılından bu yana Belediye Meclisi harıl harıl, sanırım sayısı 50'yi geçti, kentsel dönüşüm projesi sınırı ilan ediyor. Bunların yarısında, hatta tamamına yakınında kent yok, yani ortada dönüştürülecek bir kent parçası falan yok; içleri boş veyahut da parsel bazında ilçe belediyesi devre dışı bırakılmak amacıyla seçilmiş kentsel dönüşüm projeleri var. Bunlarla ilişkin hiçbir hazırlık da, belediyenin teknik biriminden, İmar Dairesi'nden kaynaklı olarak belediye meclisine sunulmuyor. Belediye meclisi, "şurayı kentsel dönüşüm ilan ettim" diyerek, kararı alıyor, kararın gereğini İmar Dairesi'ne yolluyor. Planlama kuramı açısından, uygulaması açısından inanılmaz sorunlu bir başka sorun alanı da burası.

Üçüncüsü, çevresel doğal değerlerin tamamının yitirmeye başlandığı bir süreç var; Su kaynakları, tarım alanları, orman varlıkları. Gerek daha önce Büyükşehir'e bağlı olmayan belediyelerin onayladıkları planlarla onu İbrahim özetledi, gerekse de Büyükşehir'in kendi onay süreçleri içerisinde, bunlara çok daha fazla dikkat edilmesine rağmen, adamına göre, duruma göre oluşmuş özel uygulamalar da var. Bunları hocalarımız bilirkişi raporlarında tespit ediyor yazıyorlar. Kısaca, artık Ankara'da, üretim ekonomisinden kopmuş, sadece konut üstünden gelişmeye başlayan bir kentsel saçaklanma diyeceğimiz yayılma var. Yani otomobil sahipliğine koşut daha önceki çalışmalarda 20-30 kilometrelik çerçeveyi bir perifer kabul ederken, şimdi artık 50-60 kilometrelik alanlara yayılmış konut alanları görüyoruz. Hatta bunların bir kısmı gerek 94'ten sonraki mücavir kavgalarının öncesi ve sonrasında Bayındırlık Bakanlığı'nın çevre planları tarafından, gerek İl Müdürlüğü'nün mevzi plan onamaları tarafından yapılmış onamalar olduğunu da biliyoruz. Daha sonra bu planların bir bölümü iptal edilmiş de olsa, Büyükşehir Belediyesi'nin kendisinin onayladığı parça parça planlar da dahil olmak üzere, özellikle kentin güneybatı koridorunun inanılmaz bir spekülasyona konu olup şişirilmiş olduğu, defacto durumlar yaratıldığı da ortada.

Bütün bunlara ilaveten de, kentin merkezi, merkezler sistemi çöküyor. Alışveriş merkezleri üstünden biçimlenen bir tüketim dokusu oluşmuş vaziyette ve doku, zaten Ulus'un

yaşadığı çözülmeyi artık Kızılay'a kadar da getirmiş vaziyette. Kentte hem ofis kulları, hem de merkeze canlılığını katan işlevlerin, iletişim teknolojileriyle bağlantılı olarak merkezde bulunma zorunluluğu da ortadan kalkmış büyük ölçüde. Artık böyle bir süreç, o yayılmayla birlikte, araç sahipliğine koşut yayılmayla, konut yayılmasıyla birlikte merkez işlevlerinin de, Cumhuriyetin Başkenti'nin merkezi Kızılay ise, Kızılay'ın da içini boşaltmak durumunda. Açıkçası Kızılay'ı Ulus'tan daha büyük bir tehlike bekliyor. Gerek alışveriş merkezlerinin parçacı, hatta belediyelerin planlama birimlerinin haberi dahi olmaksızın yer seçtiği bir süreçte, merkez boşaltılıyor. Ben 12 yıldır belediyede çalışıyorum, 12 yıldır da merkezlerle ilgileniyorum, şimdi bir doktora tezi yazmaya çalışıyorum, daha önce Ankara'da alışveriş merkezleri ile ilgili yüksek lisans tezi yazdım, hiç birisinin ne zaman açıldığını, nasıl açılacağını belediye bilmiyor, yani en azından teknik birimi bilmiyor. Bunların planlarda ticaret, kentsel servis, kentsel çalışma kullanımında kalan alanlarda bir biçimde kente ve çevresine etkileri unutturularak açıldığını görüyoruz. Bunun merkeze etkisi, kente etkisi konusunda en ufak bir teknik araştırma dahi yapılmış ya da bunu yönlendirme çabasına girilmiş de değil.

Bunun gibi bir dizi başka başlık da sayabilirim. Çok vaktinizi almayayım, ama bunların her birisi, raporun tamamını okumanıza gerek yok her bir bölümünün sonunda, sektöre yönelik müdahale biçimleri içinde özetlenmiş durumda. Çok öz bir biçimde orada hepsi söyleniyor, yani her bir sektörde makroforma ilişkin; makroformun ne olduğu, nereye gittiği ve ne yapılmasının temel zorunluluk olduğu yahut ekonomik yapıya ilişkin ne yapılması. "Stratejik alt merkezler oluşturulmalıdır" biçiminde ya da "merkez merkezi iş alanına ilişkin şöyle müdahaleler yapılmalıdır" biçiminde şeyler var. Şimdi bunları planın genel çerçevesi olarak söyleyeyim, ama bunlarla ilgili de sorunlar var.

Biz, böyle bir süreçte iki seçeneğe sahiptik: Kanunun zorunlu tuttuğu bir çalışma var. İdare de, bu çalışmayı Ankara kentinin planlı gelişmesine inandığı, böyle bir üst ölçek çalışmasının yapılması için yapıyor ve istiyor falan da değil. Aksine bunca yıldır, yani 90 Nazım Planı'nın ömrünü tamamladığı ya da ondan sonra buna yapılmış üç dört ilavenin olduğu süreçte, üst ölçek planı ayağına bağ gören, istemeyen de bir idari yaklaşım var. Hiç de çekinmeden bunu söylemek lazım. Ama Yasa da böyle bir şey koyuyor. Bu zorunluluk, Belediye Kanunu'nun sanırım 39 uncu maddesinde belirtilen, belediye meclislerinin, yasayla verilen görevleri süresi içinde görevi yerine getirmemesi halinde, fesh olacağı hükmüyle birleşince, İdare açısından süresi içinde yapılması zorunlu bir çalışma var. Ama teknik personel ve planlama ekibi olaya böyle bir yasal zorunluluk penceresinden bakmıyor. Başkent'e plan yapmak anlamında çok önemli ve zor bir görev ve vizyon arayışının oluştuğunun farkında.

Biz tabi bu süreçte şunu tarttık: Böyle bir plan çalışması bu ekip tarafından yapılabilir mi? Bu Daire bu işi tek başına yapamaz. Yani bu, hiçbirimizin sorumluluğu altına girebileceği

büyükte bir iş değil. Bunun için, bizim mutlaka ki akademik katkı almaya, ekibimizi takviye etmeye, bu işin parçalarının bir kısmını ihale etmeye ihtiyacımız var. İdare ise bu temel gereksinimlerin hiçbirisine yanaşmıyor. Böyle bir şey yok. Siz bir plan yapacaksınız, kanun bunu zorunlu tuttu bunun nasıl yapılacağı beni hiç ilgilendirmez, onaylı planlar var. Adının bu olması yeter, şekil şartlarını sağlasın biz bunu onaylayalım. Tabi bu arada bu plan, bundan sonrası için elimizi kolumuzu bağlayan bir şey olmasın. Temel beklenti bu, bunu bir tarafa koyalım. Biz de bu durumu biraz önce başlıklarını söylediğim şekliyle hem uygulamadan, hem teorik anlamda kentin yaşadığı süreçlerden fark çözümlenerek geldiğimizde, bu kentin hakikaten zaten böyle bir üst ölçüğe ihtiyacı olduğunu biliyoruz. Bunun da yapılması gerekliliği var, ama nasıl yapacağız? En başından itibaren bu süreci açık tutmaya çalıştık, yani en azından başlangıçta, mesela kurum kuruluş görüşleri toplarken, üniversitelere, meslek odalarına dahi görüş yazısı yazıldı. Yani böyle bir çalışma yapılmaya çalışıyor, “genel yönlendirici görüşleriniz varsa bunları bildiriniz” diye. Bu süreçte, bir sürü aksilik, sorun yaşamamıza rağmen, onların hiçbirisi de bahane değildir, yani daha iyisini yapmamız lazımdı, ama yapabilecek koşullar da yoktu, bu süreci teknik ekip açık tutmak için çok üst düzey bir çaba gösterdi. Bunun bilinmesini isterim.

Üretilen bir belge var ve biz bu belgeyi Belediye Meclisi'ne şu şekliyle sunduk: Dedik ki, bu plan, bunun temel çerçevesinin kamuoyunda üniversitelerle, meslek odalarıyla sivil toplum örgütleri, kentliyle aynen bu cümle vardır, müzakere edilip, ortaklaşarak bir konsensüs belgesi olarak onaylanması, diye. Belediye Meclisi ise kararında, bu son paragrafı çıkartarak ve bunun gereklerini yerine getirmeyerek açıkçası yasa önünde onamayı yapmış olarak kendini kurtardı. Böyle bir onama yapması gerekiyordu. Varsa katılacak olan, İmar Kanunu zaten katılım mekânizmasını askı sürecine indirgemiş vaziyette, bir aylık askı sürecinde itiraz eder diye düşünen bir İdari yaklaşım var ortada.

SALONDAN- İmar Komisyonu ayrı bir katkı yaptı mı?

BUĞRA GÖKÇE- Yok. Kesinlikle yapmadı, örgütlenmesi ve işleyişi gereği, yapacak bir durumu da yok zaten.

Özetle, durum bu. Bu bir belge olarak açıkçası onaylanmasını beklemediğimiz, onaylanmasın hani bunu tartışalım, bir dizi tartışma yapılınsın diye söylediğimiz bir süreçte, onaylanmış olarak bizim kucağımıza defacto bir durum yaratacak bir biçimde geldi.

Tabii biz bu onay süreci içerisinde şu seçmeyi de yapmıştık: Şu yönetimin açıkçası bu kadar yıl bu işlerle demokratik kitle örgütlerinde de çalışmış biri olarak açmazını görüyorsunuz. Nasıl görüyorsunuz? Bunu onaylatacak. Bir şekliyle bir şeyi koyun, ben bunu onaylayacağım diyor. 2006'nın Temmuz'u ve belediye meclisi, o süre dolmadan onaylıyor, belediye başkanı bunu şekil şartıyla veto ediyor. Yani diyor ki, “Bu onay süreci

tamamlanmış oluyor”. Yani belediye meclisi görevini yaptı, belediye başkanı da veto etti, iade etti, büyükşehir belediyesi meclisinin aldığı kararı imar dairesine iade etti, “bunu tekrar olgunlaştırın” diye. Halbuki zaten hani onaylanması noktasıyla bitmiş bir şey ortada yok, şekil şartları tamamlandı. Hiç bunların saklanacak bir yanı yok, yani ben bunları çok açıkça söylüyorum. O açmazını görüyoruz.

Biz burada, mesleki anlamda bildiğimiz doğruları ne kadar bunun içerisine koyabilirsek ve bir baz olarak tarif edebilirsek, bundan sonraki süreçte, uygulayıcılar için, meslek alanı için inanılmaz da büyük bir baz sağlayabiliriz diye düşünüyoruz. Bunun hükümlerinde Özcan Hoca sadece ana planlara bırakılmış bir süreç var dedi ama biz açıkçası onu da şöyle düşündük: Yani bizim elimizde şu ekiple, şu sınırlılıklarla, şu koşullarla ve şu kadar az bilgiyle -yani bir sürü bilgimiz var, ama çok az bilgimiz var- kesin bir elbise çıkartabilecek bir donanımımız ve kendimize biçtiğimiz bir yetkinliğimiz yok. O zaman bu süreci, burada biten değil, burada başlayan ve Türkiye Cumhuriyeti'nin çözülmeye başlayan başkentini 100. yıla hazırlayacak bir süreci aşama aşama tanımlayabilir miyiz diye koyduk. O ana planların çıkış noktası, bunun temel ilkelerini, temel doğrularını söylemeye çalıştığı, çerçevesini koyduğu raporun içinde onlar var, uygulamaların ana planlarla öncelikleri tarif edilmiştir, uygulamaya yönelik nasıl bir çerçeve tanımlayacağını ortaya koymalıdır. Bu anlamda geçiştirme değil, sürecin tasarımı anlamında bir özel yaklaşımın, planlama kuramından gelen yaklaşımın, uygulamaya sokulması gayretidir.

Ana planlar bu planın ilk önemli açılımı ise; ikincisi Ankara'yı 14 milyona götüren plan enflasyonuna bir son verilmeli, plansız plan üretme ve imara açma yaklaşımına karşı “açılmış alanları imara kapatma” çabası gösterilmelidir kararlıdır. Bir başka deyimle acilen bu abartılı planlara ilişkin revizyonlar yapılmalıdır. Bu revizyonlar sadece Büyükşehir'e yeni bağlanan belediyelerin abartılı projeksiyonlarıyla 7 milyon, 8 milyonluk kapasiteler yarattığı alanlar için değil, Büyükşehir'in kendisinin de onayladığı planların revizyonları olmalıdır demektir. Bu alanlar ise, planlama bölgeleri diye tarif edilen alanlarda, ıslah planlarının tümünün mahalle mahalle kapasitesi tespit edilerek, ne kadarı dönüştü, ne kadarı dönüşmedi ve biz bunların dönüşümünü artık şu saatten sonra hâlâ ıslah planlarının eline mi bırakacağız diyerek bir çok boyutlu yenileme arayışı oluşturulmaya çalışıldı. Bu plan, bütün ıslah planlı alanlarda yeni bir dönüşüm stratejisi tarif etmektedir. Yani ıslah planıyla bir dönüşümü, şu saatten sonra bu kente başka büyük bir ihanet olarak görmüş-tür ve zorunlu olarak yerleşime açılan alanlar dışında yeni bir alanın yerleşime açılması kararını üretmemiştir. Bu planın ilk kez telaffuz ettiği yeni yerleşim alanı Mahmatlı'dır. O da özel çevre koruma bölgesinin sınırını genişletme yönündeki ekolojik yaklaşımdan dayanak almaktadır. Bir başka deyişle, bu plan, yasanın tarif ettiği, özel çevrenin resmi sınırının yetersiz olduğu düşüncesiyle daha büyük bir alanı koruma zonu olarak tarif etmektedir. Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesi. Onun tam da dışıdır, yani Ahıboz deni-

len alan, özel çevre koruma bölgesinin resmi sınırının dışında kalmakla birlikte, Mogan, Eymir su sisteminin su topladığı havzanın odağındadır. O odak, bir sanayi alanı olarak gelişmek durumunda kalacaksa, özel çevrenin havzasının cetvelle çizilmiş dikdörtgen sınırının yeterli olmayacağı ortadadır. Dolayısıyla “onu büyütmek lazım” öngörüsünde bulunmuştur. Onun da dışına çıkartmıştır, 2015 çalışmaları Ahiboz odağını bozup Mahmatlı'ya götürmüştür. Bunun dışında yeni açtığı hiçbir yer yoktur bu planın.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bunu açmak lazım aslında, neden Ahiboz? Bugüne kadar hep planlama çalışmalarında Ahiboz odağından bahsedildi. Bizim 2023'te öngördüğümüz odak aslında şöyle bir tespite dayanıyor; evet, özel çevre koruma bölgesi vardır. Ama bu özel çevre koruma bölgesindeki sınır yasayla tanımlanmış, koordinatları belirlenmiş, cetvelle çizilmiş bir sınır mı olmalıdır, yoksa gerçekten bu özel çevre koruma sınırı literatürde de olan morfolojik sınır mı olmalıdır? Bu sınırın tespiti yapılmamış, özel çevrenin içerisindeki koruma dengeleri, o yasayla belirlenmiş dikdörtgen sınırın dışında morfolojik sınırı, daha doğrusu havza sınırına kadar aynı koşulların korunma altına alınması öngörülüyor zaten. Ondan dolayıdır ki Ahiboz odağı bu havza sınırı içerisinde kaldığından, yeni bir odak arayışına başlanıldı. O odak da, otoyolla Konya Yolu'nun kesişim noktasında olan ve aynı zamanda da kamu mülklerin de yoğunlaştığı Mahmatlı bölgesinde seçildi.

BUĞRA GÖKÇE- Böyle bir süreç var ve çok da uzatmak istemiyorum. Tabii, bir de böyle bir süreçte Toplu Konut İdaresi diye de bir başka vaka var, yani onu özellikle ele almak lazım. Bu son dönemin, nasıl kibar ifade ederim bilmiyorum, yani planlama kuramını ve uygulamasını alt-üst eden kurumudur, hatta şimdi yeni bir yönetmelik taslağı hazırlıkları var, görüş oluştursun diye belediyeye de yollamışlar. Aynen şöyle diyor: “Toplu Konut İdaresi, hiçbir kanun, yönetmelik kısıt ve koşullarına bağlı kalmaksızın plan yapar ve onların tamamı kurum onayladığı anda yürürlüğe girer.”

OTURUM BAŞKANI- Pardon, Buğra ben şimdi süreyi de dikkate alarak, başka bir konuyu açmak istiyorum. Bütün bunlardan şunu anlıyoruz ki, biz üst ölçek planı, alt ölçek planları yönlendirici bir şema olarak algılıyoruz. Üst ölçek planda sektörel hedefler, sosyo-ekonomik gelişme eğilimleri, makroform kararları, alt sektörlerle ilişkin hedefler, stratejiler, bir şekilde öngörülen projeksiyon yılı içinde belirlenir ve bunlar alt planlarda daha detaylı çözülür diye düşündüğümüzün aksine, bütün bu dile getirdiğiniz kısıtlar içinde alt ölçek planların, onaylı planların, uygulamaların, yatırım kararlarının üst ölçek planın temel kararlarını neredeyse belirlediği bir ters süreç yaşıyoruz. Yani bu, bizim öğrendiklerimizin ve savunduklarımızın aksi bir durum, ama Türkiye'nin ve Ankara'nın koşullarında bu biraz böyle oldu sonuçta. Yani yasanın getirdiği kısıtlara ilave olarak hakikaten hiçbir şekilde bu süreci daha iyi işletmek gibi bir yöntem benimsemeyen bir belediye yönetimi anlayışı söz konusu.

Sonuçta böyle bir plan, hakikaten 5-6 kişinin bir araya gelerek ortaya çıkaracağı bir iş değil. Bu sorumluluğu zaten 5-6 kişinin paylaşması da doğru değil. Yani bir başka yaklaşım ne olurdu? Sadece plancının olması da yeterli değil, yani sosyoloğundan ekonomistine, çevre bilimcisine kadar bir sürü farklı meslek gruplarından oluşan bir danışman ekibin olması gerekirdi, yani tüm araştırmaları değerlendirerek geleceğe yönelik bir Ankara 2023 ya da 2030'un Ankara'sı diye bir öngörü oluşturup, bu öngörü üzerine geliştirilen bir plan çıkabilirdi. Bunun, plan raporunda açıkladığınız ana planlarla da önümüzdeki süreçte detaylandırılacağı ve uygulamaya konacağı düşünülebilirdi. Yani şöyle bir şey var: Ben bu plan koşullarını, amaçları, hedefleri, tüm bu koridor planlaması, ana plan vb. bütün bu yaklaşımları okuduğumda, hani buradan çıkan sonuç, bu plan mıdır diye sormak istiyorum. Yani bunu hepimiz sorarız, bunu siz de elbette soruyorsunuz, ama bütün bunların sebeplerini de çok iyi anlattınız.

Bu anlamda, şunu sormak istiyorum. Melih Ersoy'un da vurguladığı gibi, bütün bu kısıtlar içinde planın ana kararları nelerdir? Ben şunu çok merak ediyorum: Yani şu çok önemli. Sen dedin ki, "bu bir sonuç değil, aslında bu bir başlangıç". Gerçekten bu şekilde bir ümit taşıyabilir miyiz bu planla ilgili? Bu başlangıç dediğimiz süreç nasıl işleyecek ve biz bundan farklı bir üst ölçek plan elde etme şansına sahip miyiz yoksa bu mu yönlendirecek önümüzdeki 16 yılı? Belki de biraz bunları konuşalım.

BUĞRA GÖKÇE- Ben de şöyle bitireyim: Toplu Konut'u söyleyerek başlamıştım, hatta onu sadece bir cümleyle toplu konutu kapatayım. Toplu Konut, "bu plana" kamu elindeki hazine arazilerinin, tescil harici arazilerin, mera arazilerinin tamam bu planda açık yeşil alan unsurlarıdır, bunların tamamı bizim elimizdedir, tamamını konut alanı olarak bu planda gösterin" diyerek itiraz etti. Toplu Konut İdaresi'nin plana yaptığı bir resmi itirazdır onaydan sonra. Bu plandaki açık yeşil alan unsurlarının tamamı bizim arazilerimizdir, kamu arazileridir, buraları imara açın diyor resmi olarak. Bu kamu ve planlamaya yönelik durumu gösteren bir ibret belgesidir aslında.

SALONDAN- Onlara geçmiş miydi...?

BUĞRA GÖKÇE- Tabii. Arsa Ofisi'nden kaynaklı olarak geçmiş.

Bunu şunun için söyledim: Bu belge muhteşem bir plan belgesi midir? Hayır değildir. Ama bu plana tüm rant ve spekülasyon çevreleri itiraz etmiş ve bizim yerimizi imara kapattın ya da açmadın diye dava etmiştir. O zaman burada teknik ekibin zorlaması ve katkısıyla yapılan müdahalelerin çok önemli bir kısmı, rant çevrelerinin canını yakıyorsa, doğru şeyler yapıyor demektir. Bu nedenle, bu plan, zorunluluklardan ve açmazlardan dolayı sorunlar da taşısa, genel hatlarıyla "kamu yararı"nın gereklerini yerine getirmek için azami gayret sarf etmiş çok iyi niyetli bir niteliğe sahiptir. Bu koşullarda, bundan daha fazlasının olma

şansı sizi mesleki anlamda temin ederim yoktu. Neden yoktu; Toplu Konut'un bazı toplu konut uygulamaları dahi burada gösterilmemiştir. Toplu Konut'a rağmen, 3 aylık bir süre var, o süre dolayısıyla biz bu planda onları işaretlememiştir, Toplu Konut'un proje yapmaya niyetlendiği alanları. Belediye meclisinin aldığı 50 civarındaki kentsel dönüşüm projesinin sınırı bu planda işlenmemiştir. Belediye meclisinin resen aldığı bu planda, zorunlu görülen alanlar özel planlama bölgesi olarak işaretlenmiştir. Yani mecburen özel bir plan yapılması gereken alanlar var, ama belediye meclisinden aldığı kentsel dönüşüm projeleri, 50 tane proje bu planın içerisine veri olarak işlenmemiştir. Ulaşım ile ilgili bilinen tüm temel doğrular, planın hükümleri içerisinde açıkça ifade edilmiştir. Ulaşım ile ilgili ne yapılması gerektiği konusunda, akademinin, meslek odasının söylediği şeylerin tamamına yakını, hatta alternatif enerjiler, su ile ilgili bazı unsurlar koyulmaya çalışılmıştır, bunlarla ilgili çok araştırma eksiklikleri olmasına rağmen.

Ne yapılıyor? Bu planın söylemeye çalıştığı şey şu: Bu ürkütücü, şu haliyle dahi Ankara için ürkütücü görünen sarı alanların bu haliyle dahi. Yani bunun belediyelerin onayladığı haliyle 15 milyonluk halini görerseniz, hakikaten bu şehri terk etmek istersiniz. Bu haliyle dahi, ürkütücü sarılarına rağmen, söylemeye çalıştığı şey: Bu şehrin artık yeni konut alanına ihtiyacı yok, bu şehrin kente ve merkeze dönme önceliği vardır. Birinci sorun, kent ve merkez çözülüyor. Kente ve merkeze dönme önceliği vardır. Bu kentin ekonomisi, üretim ekonomisinden kopuyor, yani kentin yerleşik alanı ve oradaki sorunları, gün geçtikçe karmaşıklaşan sorunlarını daha fazla kimse ihmal etmemelidir. Temel vizyon "kente dönüş" olmalıdır. "Back to the city"...

İkincisi, ekonomiyle ilgili. Üretim ekonomisinin tüm unsurları bu şehirden kopuyor ve Başkentlik hizmetleri bu şehri terk ediyor. Bunlara sahip çıkmak gerekir. Bunlarla ilgili özel alanlar, hatta bir olası Avrupa Birliği merkezi, Avrupa Birliği üyeliğiyle ilgili kurumlara Ankara kentinin hazır olması, ulusal stadyumun hazır olması anlamında. Bu kentte, Başkent'e ilişkin işlevlerin yerlerinin tarif edilebilmesi gibi arayışlar var. 2015'ten gelen ışınal bir Ankara kentinin koridorlar bazında desantralize edilmesi süreci var. Bu planın söylediği şey şu: Bu desantralizasyon söylemi, bazı çevreler tarafından artık inanılmaz bir biçimde yayılma haline getirilmiştir. Bu desantralizasyona bir dur demek gerekir; amacı dışına çıkmış desantralizasyon, koridorlar bazında desantralizasyon hedefini aşmış, artık bir yayılma, "sprawl"a ulaşmıştır. Bu saçma sapan ve hiçbir bilimsel dayanağa, teknik gerekliliğe, ulaşım verimliliğine oturmayan yayılmaya bir dur demek gerekir. Olabildiğince bütünlüklü, karışık kullanımların bir arada yer alabileceği bir yerleşim deseni oluşturulmasının yöntemleri araştırılmalıdır. Tüm unsurlarını burada tarif etmenin olanağını bulamadığım bu ilkelere, hazırlık aşamasında akademik anlamda inanılmaz katkılar alınmadığı için, buna ilişkin açık uçlar bırakılıp bir süreç tarifi yapılarak, bundan sonrasında olanak sağlanması düşünülmüştür. Bu yaklaşım bundan sonrası için bir kazanım olduğu gibi,

daha sonra, bu temel ilkeleri terk eden uygulamaların engellenmesi, yargıya taşınması için de temel bir dayanaktır.

O abartılı nüfuslarıyla yeni yeni kentler olan belde, ilçe belediyelerinin olduğu alanlarda, bazı odaklar tanımlanmaya çalışılmıştır, yani Kazan, Akyurt öteden beri gelmiş olan Temelli. Temelli demişken bazı açıklamaları ilave etmek gerekir. Temelli, gerek bakanlık plan onamaları ve gerekse OSB Kanunu'ndan kaynaklı OSB'lerin münferit uygulamalarıyla, hatta tamamen belediyeden bağımsız niteliğiyle inanılmaz büyük bir sanayii havzası haline gelmiş durumda. DPT'nin verilerine baktığınızda Türkiye'de en fazla organize sanayi parseli bulunan il Ankara. Yine DPT verilerine baktığımızda; sanayinin katma değer içinden aldığı paya bakıldığında, Ankara 17 nci sırada. Sanayinin tükettiği elektriğe baktığınızda, Ankara 45 inci sırada. Yani bu sanayi parselleri var, bizatihi Sanayi Odası eliyle OSB olarak hazineden alınıyor, OSB ilan ediliyor, sanayicinin eline veriliyor, ama bir üretim yok. Bu planın söylediği şey: Artık yeni sanayi alanına ihtiyaç yok. Yani OSB alanlarının kapasitesi dolmadan, yeni bir OSB yer tespiti ya da münferit sanayi taleplerine uygun görüş verilmemelidir. Madem bunlar bizim dışımızda kanunlarla özel olarak benimsendi, baktığınızda her tarafında da sanayi var; Temelli'de var, Akyurt'ta var, Kazan'da var ve bunların tamamı Bakanlığın çevre düzeni planlarıyla oluşturulmuş, el değiştirmiş, Sanayi Odası'nın eline geçmiş.

Sanayi Odası'nın bu plana 6 tane davası var, 6'sının da farklı gerekçeleri var. Bir tanesi, iki tanesi de şöyle: "Benim elimdeki mülkler var Temelli'de falan, buraları teknopark yapmayı düşünüyorum. Sen oraları, tescil harici araziler diye ağaçlandıracak alan göstermişsin, orayı teknopark yapacağız. Bu plan onları göstermediği için iptali gerekir" diye davaları var. Dolayısıyla hani o yayılma, sadece konut üstünden de değil, böyle bir Sanayi Odası üstünden, sanayici üstünden de kenti esasında kemiriyor. O kemiriş, ulaşım ilişkileri anlamında da inanılmaz büyük bir verimsiz doku oluşturuyor, özellikle güneybatı koridorunda. Toplu taşıma götürebilecek bir yoğunlaşmayı güneybatıdaki yapılaşma deseninde yakalamanız mümkün değil. Yani, o desene bakanlığın onayladığı planları ya da belediye meclisinin parça parça onayladığı planları koysanız, toplu taşıma götürebilecek bir yoğunluk, bir bütünlük, bir doku yok, inanılmaz efektif olmayan da bir durum var. Ona da, hani "bazı yerlerinde yoğunlaşmaya ihtiyaç var ya da bazı yerlerin iptaline ihtiyaç var" şeklinde kararları getirdiğini söyleyebiliriz.

Merkezlere ilişkin sanırım 15-16 tane alt merkez önerisi var. Ama merkezi iş alanını destekleyen merkezler olmak üzere. Merkezi iş alanının güneybatıdaki gelişimine paralel Eskişehir Yolu, Söğütözü, Mustafa Kemal Mahallesi arasındaki gelişme eğilimini, özel bir projeye artık merkezi iş alanına dair eğilimleri çözümleyecek bir özel çalışma yapmak lazım "burası bir özel planlama bölgesidir" diye merkezi iş alanının yeni gelişme aksı

olarak işaret eden, omurga olarak işaret eden, ama bunun ayrıntılarının özel bir çalışma ile belirlenmesi gerektiğini söyleyen.

Bir de, madem güneybatıda bu kadar büyük bir konut gelişimi var, Çayyolu'nda olduğu gibi, bunun merkezlessiz kalması doğru değildir. Dodurga da, yani onun o odağında da bir merkeze ihtiyaç var. Bunlarla da bütünleşen 15 tane de yerleşik alan içerisinde işte Deme-tevler gibi, Etlik gibi, Pursaklar gibi burada da bir dizi stratejik alt merkez oluşturulması gerekmektedir. Tekrar söylüyorum dönüşüm projelerini, o münferit projeleri göz ardı eden ve ıslah planlı alanlarda, özel bir dönüşüm projesi mantığı benimsetmeye çalışan ve bu bölgenin onun içerisindeki temel öncelik olarak da, belediyenin bu zamana kadar yaptığı bazı uygulamaları da ret edecek biçimde, içinde yaşayanların önceliklerine o barınma hakkı üstünden, mülkiyeti olmasa bile, öncelikle bu bölgelerde yürütülecek çözümlerde, içinde yaşayan insanların gereksinimleriyle çözebilecek arayışlar kurgulanmalıdır cümlesini dahi sarf etmek anlamında bir dizi açılım getirmeye çalışılmıştır.

Açık alanlara ilişkin de 4 kategorili bir açık yeşil alan sistemi tanımlıyor. Bunun birincisi, belediyenin sınırlarının en dışında, Kızılcahamam, Ayaş üstünden bağlanan en yeşil kuşaktır. İkincisi, şu anda herhangi bir koruma statüsü olmayan, ancak bu planın tespit ettiği Kazan Tepeleri, Ayaş Tepeleri diye doğa koruma zonu olduğu tespit edilen, endemik bitkilerin olduğu alanı kentin içerisine eski yeşil kuşakla birlikte getiren ve Sit'e önerilmesi karara bağlanan ikinci bir yeşil kuşak vardır. TOKİ'nin göz diktiği arazilerin bir kısmı buradadır. Bunlarda herhangi bir koruma statüsü yok, ama bu plan Sit'i öngörüyor. Bu alanların özel bir analizle Sit alanı statüsü kazandırılmasının yararlı olacağını öngörüyor. Bunu, bu bölgedeki zaman zaman ağaçlık doku ve tarım alanları-barajlar üzerinden şehrin içerisine sokuyor.

Üçüncü yeşil kuşak olarak tarif edilen alan da, kentin hemen çevresindeki daha önceki yeşil kuşaktır. Bu da, kentin içindeki AOÇ ile birlikte o dış kuşağa bağlanan yeşil sistemin temel parçalarıdır, yani bu dört parçalı sistemin kavramsallaştırılmaya çalışılmış halidir. Tabii, bunların her birisini daha uzun konuşmaya da ihtiyaç var. Yani bu içteki çemberin içinde de AOÇ'den kaynaklı bir özel kamu unsuru vardır, AOÇ özel bir statüdedir. Onu, diğer onu bütünleyen şeylerle, mesela Susuz'la, ODTÜ ormanlarına açılan aksla bütünleştirmek gerekir diyen bir arayış. Şu Ankara Çayı'nın kentin içine girdiği alandır. Bu bölgenin boşaltılmasına hükmetmiştir plan...

ÖZCAN ALTABAN- Sınırının genişlemesi, size yardımcı oldu gibi geliyor.

BUĞRA GÖKÇE- Oldu evet.

Sınırın genişlemesine şunu açıkça söylemek lazım: Sınırın tespiti pergelle doğru değildir, ama özellikle bu belde belediyelerinin Büyükşehir'e bağlanmış olmasını sağlamakta, sınır

ve o kanun doğru bir iş yapmıştır. Yani gecikmiş olmakla birlikte Ankara'da bu sınıır başka türlü çizilmeliydi, ama şu haliyle dahi o 21 tane ilk kademe belediyesini büyükşehire bağlamak doğru bir yaklaşımdır.

FERİDUN DUYGULUER- Ankara Nazım Planı; eski İmar ve İskan Bakanlığı'nda sınırını Nazım Plan Bürosu çizdiğinde, sene 1976. 1976'nın sınırı, metropoliten alan sınırı, bugünkü sınırla yüzde 90 çakışıyor. Yani yarıçap kavramı Ankara için doğru ama geç kalmış bir karardır.

ÖZCAN ALTABAN- Şimdi belki dava konusu oldu, ama bir şey soracağım. Cevap verip vermemekte serbestsiniz. Ulus Tarihi Kent Merkezi'yle ilgili şeylerde sizin plancılar olarak herhangi bir rolünüz olmadığına inanıyorum. Cevap vermeyebilirsiniz. Efendim bir yorumunuz var mı bu konuda? İhale edilirken sizden herhangi bir görüş alındı mı? Tamamen müstakil bir olay değil mi?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Müstakil bir iş.

BUĞRA GÖKÇE- Ben onu da çok açık şöyle söyleyeyim: İmar Dairesi o konuda Ulus Planı'nın Raci Hoca Planı olduğunu, yeni bir plan yapılacaksa da o derinlik ve hassasiyette olması gerektiğini söylemiş, ve söylediğiniz işe hep mesafeli hatta muhalif durmuştur.

ÖZCAN ALTABAN- Cevap vermek zorunda değilsiniz, soruşturma konusu biliyorum.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Haziran ayında biz bunu meclise sunduk ve belediye meclisi bunun onaylanması yönünde inisiyatif kullandı. Yani Buğra'nın da söylediği gibi, bir tartışmaya açılmadı; çünkü bir görev vardı burada. Bu grup, bu görevi iyi ya da kötü bir şekilde yaptı. Bizim kanımıza göre, elimizden gelen en iyi şekilde yaptık, o konuda müsterihiz. Ama belediye meclisi onaylanması yönünde bir inisiyatif kullandı. Ancak tabii, bunun tartışılması gerektiği yönünde şahsi olarak da çaba sarf ettim. Fakat bu arada, Atatürk Orman Çiftliği Yasası yürürlüğe girmişti, 2006 yılının Mayıs ayında. Sonuçta bu yasa yürürlüğe girmişti ve orada da Büyükşehir Belediyesi'ne zaten bir yetki veriyordu, yani öncelikli olarak Atatürk Orman Çiftliği arazilerinin bir 1/25.000'lik planının yapılması. Tabii, yani o izin alındı ve planlama çalışmalarına başlandı.

Ancak bu planlama çalışması, bununla eşgüdümlü olarak, yani 1/25.000'lik planla beraber Atatürk Orman Çiftliği'nin 1/25.000'lik planları da gündeme gelmişti ve bu ekip onu yürütüyordu yine. Tabii, bunun onay sürecinde bazı gecikmeler oldu. Çiftliğin koruma amaçlı imar planı olduğu için, Tarım Bakanlığı'nın uygun görüşünün alınması, toplantılar alınması, kurula sunulması, kuruldan onaylanması, Meclis'ten onaylanması bir süreç almıştı. Belediye Başkanımız, bunu Atatürk Orman Çiftliği Yasası'ndan dolayı, "Atatürk Orman Çiftliği Planı onaylansın, 1/25.000'lik plan ondan sonra yeniden mecliste görüşülsün" diye iade etti. Daha sonra 2006'nın sonlarına doğru Atatürk Orman Çiftliği'nin planları onaylandıktan sonra da,

şubat ayında bu onama gerçekleşti tekrar. Yani burada, bir revizyon yapıldı anlamında değil, aynı plan komisyonda bekledi, yani imara da iade edilmedi.

SALONDAN- Mevcut yapılaşmaları koruyor mu?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Atatürk Orman Çiftliği Planı ayrı bir konu. Onu, isterseniz ayrı bir toplantı yaparız, o konuda aydınlatabiliriz sizi de. Ama burada şuydu: Belki korunması derken; bu plan, Atatürk Orman Çiftliği Planı'nı esas alan bir plan oldu. Yani şimdi onama yapılırken de, burada farklı ifade edilmiş şekilde olabilir 2023 Planı. Atatürk Orman Çiftliği Planı'nda farklı ifadeler olabilir diye, Atatürk Orman Çiftliği 1/25.000'lik planın onay sınırı plana işlendi. Zaten o da yasada tanımlandı 1/25.000 ve 1/10.000 olarak yasada tanımlanmıştı, ismi de konulmuştu zaten.

Diğer üçüncü onay ise, itirazlar sonucu alınan bir karar. Bu plan ilan edildi, kesinleşme kararı tabii...

FERİDUN DUYGULUER- Okuduğum meclis kararında, ada parsel numaraları ifade edilerek, itirazlar “kabul edildi, edilmedi” şeklinde çok kısa açıklamalar yapılıyor.

SALONDAN- Ada parsel yok Hocam.

FERİDUN DUYGULUER- Bir şeyler var, ama kabul edildi, edilmedi şeklinde...

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Biz bunu ilan ettik zaten. Bu, ilan süresi içerisinde yapılan itirazları sonuçlandıran karar.

FERİDUN DUYGULUER- 10 Şubat 2007 mi?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Yok. Şubat 2007 onay, ağustosta o. Şimdi ilan edildi, ilan aşamasında daha.

BUĞRA GÖKÇE- Yani “kısmen kabul, kısmen ret” diyor. Onun askı süresi bittiğinde, itiraz olmadığından kesinleşiyor...

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Onda da şöyle bir açıklama yapalım isterseniz: Orada bayağı maddeler halinde vardı, maddi hatalar vardı planda. Yani şöyle açıklayalım: Maddi hata nedir? Biz bu planı bu süre içerisinde hazırladığımızda, geriye dönüşü olmadı, yani yapıp da bir asalım, bakalım, ne yaptık biz, o doğru mu işlendi, bu yanlış mı oldu, böyle bir imkânımız olmadı. Çünkü hep biz diyoruz ya, 850 bin hektar, 1/25.000 ölçekliyi aldığımızda, çıktısını aldığımızda, bu 5 metreye 5 metrelik bir plan aslında.

ÖZCAN ALTABAN- Ama şimdi o imkânınız biraz var, değil mi?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Süreç içerisinde bu şeyden sonra tekrar gözden geçirdik biz, nerede hata yapmışız diye. İtirazlar da var, mesela bir tanesi diyordu ki, Çankaya

Belediyesi yazıyordu, “Karakusunlar’daki Dışişleri Telsiz İstasyonunu siz hangi gerekçeyle eğitim yaptınız?” Bunun bir gerekçesi yok, yani bilgisayarda tabaka yanlış, taratmışız onu, okul olmuş...

BAYKAN GÜNAY- Ertuğrul Afakan orada sosyal tesis yapmak istiyor.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Eğitim sitesi yapmışız onu. Onu düzeltelim, mesela orada öyle bir tasarrufumuz yok, bir düşüncemiz yok. Biz de baktık, yok öyle bir şey dedik. Bir baktık, haklılar, yani olabiliyor bu.

ÖZCAN ALTABAN- Gülten, ben iki kısa şey soracağım, toparlayalım diye soracağım.

Şimdi adamakıllı olmasa da epeyce öğrendik. Bir de biz Ankara çalıştığımız için biraz daha biliyoruz, siz de sağ olun her türlü dokümanı da verdiniz. Şimdi benim soracağım şu: 2023 planımız var şu anda. Birincisi, siz planlama ekibi olarak, kurumu olarak rahatladınız mı? Nasıl kontrol edebiliyorsunuz? İkincisi, o önerdiğiniz 10 adet sektör planı, 5 adet koridor planı dediğiniz şeyler için nasıl bir yöntem izleniyor? İhale mi ediyorsunuz, kendiniz mi başladınız? Gerekli mi, önceliklerini koydunuz mu bunun, nasıl olacak? Bunlara böyle kısa kısa cevap verirseniz toparlayalım.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Birinci cevap, rahatlamadık. Biz kendimize iş aldık, iş tanımladık, iş aldık üzerimize.

ÖZCAN ALTABAN- Yani baskı anlamında soruyoruz.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi şöyle söyleyeyim. En güzel yöntem şuydu bizim için: Rahat olmak için, yani devlet memuru mantığıyla baktığımızda, onaylanmış planlar var. Bütün belediyelerin “al onu işle, sen de rahat et, ben de rahat edeyim, kimse bir şey demesin.” Ama o olamazdı zaten, onu yapmadığımız için, şu anda davalarla uğraşıyoruz, belediyelerle uğraşıyoruz, TOKİ’yle uğraşıyoruz, Özelleştirme İdaresi’yle uğraşıyoruz, Sanayi Bakanlığı’yla uğraşıyoruz.

ÖZCAN ALTABAN- Peki, sektör planlarıyla ilgili de...

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Onlarda da bizim yöntemimiz şu olacak: Biz zaten az önce söyledim, yani ekipman olarak, teknik kadro olarak şu anda bundan başka çok fazla işimiz var. Biz ihale yöntemleriyle almayı düşünüyoruz. Günlük işlerimiz, rutin işlerimiz zaten çok fazla vakit alıyor. Biz bunları ihale etmeyi düşünüyoruz bir program dahilinde. Yani sektörel planlamalara kendimiz vakit ayıracak durumda değiliz bu aşamada ve şuna inanıyoruz ki: Sektörel planlamadan sonra da, bu plan revize de edilebilir; çünkü direk aşağıyı göremiyoruz.

OTURUM BAŞKANI- Ölçeği nedir bu sektör planlarının?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bu 1/25.000 de olabilir, 1/10.000 de olabilir.

BUĞRA GÖKÇE- Ayrıca temel omurgalar ve gelişme odakları için 1/5.000 ölçekli planların yapılması da zorunlu...

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Sektörlerde bir zorunluluk yok, sektörün gerektirdiği ölçek.

SALONDAN- Turizm sektörü sanayi sektörü gibi bir sektör mü yoksa?..

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi 5216'nın tariflediği bir ölçek kavramı da var aslında 7 inci madde; "1/5.000 ile 1/25.000 arasında her ölçekte nazım planı yapar, yaptırır" diyor.

BUĞRA GÖKÇE- O nazım plan diyor. Bayındırlık da, "benim çevre düzeni planım yürürlükten kalkmış değil, dolayısıyla aynen buraya işleyeceksiniz" diyor.

BAYKAN GÜNAY- Kısaca bitireyim kaçmak zorundayız biz. Teşekkür ederiz. Yani bir planlama çalışması var ortada. Hepimizin kaderi, yetiştirdiğimiz insanlar sonuçta böyle bir dünyanın içine giriyorlar. Bu dünyanın içinde plancı, tasarımcı olarak denetleyebildiklerimiz ya da denetleyemediğimiz şeyler var. Her şeyi denetleyemediğimiz de açık, benim o konuda şeyim yok.

Bu planda bir iki sıkıntı görüyorum. Bir tanesi, o güneybatı gitmiş yumurtayı çatlatıyor, yani orada sıkıntı var. Başınızın en büyük belalarından biri o olacak gibi geliyor. Öbür taraflarda böyle müthiş bir şey görmüyorum. Ama denetlediğiniz bir şey var, ki bir yol sistemi çok önemli, yer yer labirentleşiyor. Yani ben öyle o gözle bakacağım. Tamam şeyi anlıyorum, belki orada bir şeyler var, daha önce plan onaylandı, şu oldu, bu oldu, hepsini kabul ediyorum. Ama bir dava konusu olduğunda, giderek planlama o kadar bürokratikleşti ki, şuradaki yol 1/1.000 ölçeğe kadar yansiyabiliyor. En çok korktuğum şey bu.

Dolayısıyla belki sektör dediğiniz planlara girerken, bu konuda daha duyarlı... Çünkü onu denetleyebiliyorsunuz. Onu kimse gelip anlamıyor, bir yerden sonra o sizin denetiminizde. Benim, yani kendi kişisel gözlemim ve deneyimim, biraz labirentleştiğini, yer yer anayolu sağdan soldan kesmeye başladığını gözliyorum ki, orada da var, orada da var, yer yer Kazan yolunda da var, yer yer de gereğinden çok yol var. Bakın, dönüşü olmayabiliyor, planlamayı artık bürokratikleştirdiler. Ben, bana sorulan sorularda, mahkeme kararında, hâlâ söylüyorum, planlama ve şehircilik ilkeleri dediği zaman, ben ona çok dikkat ediyorum. Çünkü benim katkım o. Yoksa, onun yetkisi olmuş, bunun bilmem nesi olmuş... Var, tamam. Ama dava konusu olduğu zaman, adam gibi yapmış mı, omurgası var mı, sistemi çalışıyor mu, ben ona bakarım.

İşte Temelli'de gidip yumurtayı çatlatıyor.

SALONDAN- Bu yumurtanın sorumlusu biz değiliz.

BAYKAN GÜNAY- Tamam, anlıyorum, sorumlusun demedim. Sadece baktığım zaman, ben hâlâ eski adamım, concentric zone, sector açısından koyup nerede ne kadar yoğunluk “var”ı göstermek siyasetçiye ve karar vericiye önemli. O buna baktığı zaman onu görmez. Yani o türden küçük çalışmaların da, demin eğitim dedim ya, o daha iyi bir eğitici olabilir diye.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Feridun Duygulu’ın bir sözü var.

FERİDUN DUYGULUER- Ben arkadaşlara çok teşekkür ediyorum.

Aslında Bülent’in dediği gibi, burası soru sorup cevap beklediğimiz ve karşı eleştiriler oluşturacağımız bir toplantı değil. Sıkıntıları zaten biliyoruz, ama belki de bundan sonrası için, yani yapılacak işler için önemli birtakım adımlar atılır. Ben bu 2 yılı da, bir anlamda da bu tarihleri onun için önemsedim. Siz mecburen bu 2 yıla uydunuz, Ama bir de olayın plan revizyonu süreci var. Yani bu plan revizyonunda, burada ifade ettiğimiz ve sizin de dikkat çektiğiniz konularla önemli adımlar atılabilir. 2 yıla mecburen uyuldu, ama bu çerçevede de bazı hususlar yakalandı.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Zaten süreç başladı. Burada şu vardı: Az önce de söyledim, Saray ve Pursaklar’da bunun revizyonu denemesini de yaptık biz. Olabiliyor. Şunun olması lazım aslında: Siyasi otorite bunun arkasında kararlı bir şekilde durduğu sürece, bu revizyonlar yapılır. Onun için de biz plançıların siyasi otoriteye bunu çok iyi anlatmamız lazım. Çok sıkıntılar çektik biz Pursaklar ve Sarayköy revizyonunu yaparken. Çok büyük siyasi baskılar da geldi orada, “bu kadar yoğunluk düşmez, şu olmaz, bu olmaz.” Ama baktığımızda, sıfırdan bir plan yapılması gerektiğinde, aslında Sarayköy’ün hiçbir tarafının planlanmaması lazım. Çünkü bulunduğu yer, balçık bir arazi aslında, ayrıntılı jeolojik etütler yapılması gereken, ki onlar da ancak zorunlulukla, orada bir plan olduğu için MTA’nın AJE formatında açabildiği yerler. Normalde orası plansız olsa, yapı yasaklı alan olarak jeolojik etüdün onaylayacağı bir bölgeydi.

FERİDUN DUYGULUER- Peki, şu anda uygulama yapılırken, bir parselde imar durumu verirken, bununla ilgili süreç nasıl işliyor. Şu anda dondu mu her şey?

BUĞRA GÖKÇE- Parsel bazında bilgi vermiyor...

FERİDUN DUYGULUER- Parsel olarak değil, yani bir yerde uygulama yapacaksınız, Gölbaşı’nın bir yerinde, Keçiören’in bir yerinde bir şeyler yapacaksınız. Yani o süreç aşamasında bu plana atf yaparak mı iş yapıyorsunuz? Yani siz diyorsunuz ki, “bu artık açık alan oldu, buradaki parselasyonla ilgili imar durumu veremem.”

SALONDAN- Bu refere ediliyor artık alt ölçek planlarda.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Mesela Çubuk'tan geliyor, parselasyon planı ilk defa yapılıyor, bize soruyorlar, “onaylayalım mı bu parselasyon planını, yoksa uyumlu mu, uyumsuz mu?” Biz cevap veriyoruz ona, diyoruz ki, “hayır, burası açılmayan yerdir, plan kararları iptal edilen yerdir.” En azından bu plan o süreci yaşatıyor.

FERİDUN DUYGULUER- Çok olumlu bir süreç, İyi bir şey. Ewelden böyle bir soru yoktu. Hemen imar durumu verilirdi.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Yani üst ölçek plan olmasının o avantajı var bizde, bizi de rahatlatı. Şu da olabiliyor: Delinmiyor mu; deliniyor.

FERİDUN DUYGULUER- Deliniyor tabii, yani bugün olmasa 2 sene sonra olacak.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Onun karşısında biz de çok fazla duramıyoruz.

Tarım bilgisi noksanlığı, anlattığım gibi yasanın altyapısızlıklarından kaynaklanıyor. Ama bu, şu değil: Biz plan kararlarında da şunu söyledik. Mesela Güneybatı Ankara'da sarıya açtık, burası sarı, oldu bitti değil aslında. Bunun alt ölçek planları yapılırken tarımın görüşünün alınması lazım.

FERİDUN DUYGULUER- Plancılık açısından öyle değil de, mahkeme onu sarı olarak algılıyor. Yani bu konuda bir dava açıldığında, tüm bölgenin uygulama ölçeğinde de “sarı” fonksiyonda olacağı hususu...

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şunu koyduk biz: Alt ölçek planlar yapılırken, Tarım Bakanlığı'nın önerileri alınacak. Eğer Tarım Bakanlığı diyelim ki onun içerisinde, sarı lekelerin içerisinde “burası tarım alanıdır, korunması gereklidir” derse, alt ölçek planlara o yansıtılacak zaten, tarım alanı olarak kalacak.

Şu baskı geliyor bize: Biliyorsunuz, bu yasa aynı zamanda satışları da engelledi, 20 bin metrekaresinin altındaki hisseli satışlarda imar planı durumuna bakıyordu. Bize soruyor şimdi, bütün tapular, satışları bize soruyor. Büyükşehir Belediyesi, ilçe belediyelerinin görüşlerini de kabul etmiyor. Diyor ki, “Ahmet, Mehmet'e bu tarlasının hissesini satacak, sence uygun mu ey Büyükşehir Belediyesi İmar Daire Başkanlığı?” Bizim 1/25.000'lik plan kapsamında kalıyor orası. Bu sefer ayrıntılı olarak bilgi istiyor.

FERİDUN DUYGULUER- Yani böyle bir plan notu koydunuz...

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Tabii. Konut alanı mıdır, tarım alanı mıdır, nedir? Biz onlara genelge de yazdık, Kadastro Genel Müdürlüğü'ne de yazdık, Tarım İl Müdürlüğü'ne de genelge mahiyetinde, Tarım Bakanlığı'na yazdık. Dedik ki, “Bu 1/25.000'lik plandan ölçü olarak biz kullanım kararı veremeyiz. Zaten burada konut alanı da olsa, yani tarımsal amaç dışında bir kullanıma da ayrılmış olsa, alt ölçekli planlarda tarımdan gelecek görüşe göre bu kesinleştirilecektir.” Eğer o parsel Tarım İl Müdürlüğü diyorsa ki, “tarım alanı-

dır, mutlak tarımdır, özel üründür” falan, o tarım statüsünü devam ettirecek, yapılaşmaya açılmayacak, onun hükmü de odur.

BUĞRA GÖKÇE- Tarım İl Müdürlüğü'nün, daha önce bize çok açık mutlak tarım alanı diye verdiği yerde Danıştay üyeleri yer alıyorlar, Müdürlük “orası tarımsal alan değildir” diye görüş gönderiyor.

FERİDUN DUYGULUER- Sınıfını da değiştiriyor.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Yok, ondan dolayı değil, yani kamu yararı falan değil. Buradaki veriler, tarım verileri şuradan alınma; Köy Hizmetleri'nin 1/25.000'lik bir çalışması var, sayısal ve bunu satıyor. Para karşılığı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü satıyordu, internet sitesinde de vardı. Ondan temin ettiğimiz sayısal veri üzerinden yaptık zaten. Bütün toprak sınıfları da belli burada, birinci sınıf, ikinci sınıf, sekizinci sınıfa kadar hepsi var. Yalnız şu yoktu onda, arazi kullanım kabiliyet sınıflandırması diye ayırmışlar, onu da mutlak tarım arazisi, özel ürün diye ayırmamıştı sayısal ortamda. Onda da yöntem olarak şunu benimsedik biz: Bu bildiğimiz, planlamada kullandığımız 1/100.000'lik haritalar var ya, mutlak tarımlar yeşildir, özel ürünler sarıdır falan. Onları da aldık biz, en azından mutlak tarım arazisi neresi, özel ürün arazisi neresi, onu görebilmek için o verinin üzerine onu işledik ve burada biz o ayrıntıya girdik. Ama bunu kesinleştiremedik, sonuçta bu tarımın resmi bir verisi değil. Bizim 1/25.000'lik haritadan, veriden alarak mutlak tarım arazisi dediğimiz yerde mesela plan teklifi geldiğinde, biz gidin, tarımın görüşünü alın dedik, yasa gereği de almak zorunda. Tarım bir görüş gönderiyor, “burası marjinal tarım arazisidir.” Bizde sulu tarım arazisi, nasıl marjinal? Ama ona da uymak zorundasınız, ona uyacaksınız. Yani sulama arazisi, Kazan'da sulama projesinin olduğu yer, Kurtboğazi Barajı'nın sulama arazisi, şu bölge. Bunda da plan notu olarak; “Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün görüşü alınması lazım, onun yetkisi altındadır burası.” Tarım Reformu Genel Müdürlüğü diyor ki, “benim burada projem yok.” İşletmede olan bir proje orası. Uygulamanın da böyle bir sıkıntısı var.

FERAL EKE- Bunu biraz tehlikeli bir gelişme olarak görüyorum. Aynı şey, Antalya Nazım Planı'nda da bu tür plan notlarıyla ele alınmış. Son karar, Tarım Bakanlığı'nın görüşüne bırakılmış. Eğer bu böyle bir trend olarak bütün planlarımızda böyle bir yaklaşım kabul edilirse, yani biz de çok iyi biliyoruz ki, Tarım Bakanlığı, sizin söylediğiniz süreç içinde doğru karar vermesi gerekir. Ama ondan da her zaman emin olamıyoruz. O vakit, biz önümüzdeki uygulama, karar verme hakkını böyle başkalarına bırakmadan, bu seviyede kullanmayı ben daha doğru buluyorum. Şimdi birçok binada bu tür notlara rastlamaya başladım. Antalya planında da aynısını gördüm ve aynı kuşku orada masa başında da dile getirildi ki, bu ileriye atılmış bir sorundur ve bir başka otoriteye aktarılmış bir sorundur şeklinde. Bunu söylemek istedim.

BUĞRA GÖKÇE- Buradaki durum bundan birazcık farklı Hocam, şöyle: Bunun açmadığı bir yeri tarımın görüşüyle açmak mümkün değil. Bu bahsettiğimiz örnek, istisnai olarak birtakım kişiler tarafından alınmış İdare'nin de resen bunu onaylayacağınız dediği bir yer. Ama bunun dışında, yani buranın tarım gösterdiği bir yeri tarımdan ayrıca görüş olarak açma yönünde bir yaklaşım ya da açık uç asla yoktur. Açmak yönünde karar verdiği yerler detaylı çalışmada tarım diye gelince, kapatıyoruz.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Zaten biz plancılar olarak da kurumlara yazılar yazıyoruz. Diyoruz ki, “siz bu planı artık esas alın.” Yani vatandaş geldiği zaman, “benim arazimin vasfı nedir; ben buraya plan yaptıracağım.” Önceden öyle oluyordu, ama biz onu engellemeye çalışıyoruz. Diyoruz ki, “bu plan eğer izin veriyorsa, konut lekesi getirdiyse sen ona görüş ver.” Sonuçta marjinal tarım arazisi dediğiniz arazi de korunacak tarım arazisidir. Ama şöyle bir şey var yasada: Marjinal tarım arazisi olduğu zaman, Tarım İl Müdürlüğü bunda yetkilidir.

KÜBRA ÇAMUR- Ben bu noktada bir şey sorabilir miyim? Biz geçen sene Tekirdağ'ı çalışırken aynı sorunu yaşadık. Birden yedinci sınıfa kadar tarım toprakları sınıflamasını buradan aldık, gittik. Orada bu yeni sınıflamaya göre plan yapılmıştı. Birinci sınıf tarım toprakları, marjinal sınıf görünüyordu. Marjinal tarım toprağına çevirmişler ve gittik gördük, pırıl pırıl, hiçbir eğimi olmayan tarım arazisi. Yani o kadar şeye açık bir konu ki bu, mutlaka sizin planınızda bunu önlemeye yönelik bir şeyler vardır, ama herhalde daha net olmalıdır.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Onların savunması da şöyle: “Sizin esas aldığınız şey, 1/25.000 üzerinden yapılmış bir lekeleme, çalışma. Ama siz görüş istediğinizde, tarım ekibini oraya gönderiyor, yani arazide toprağın yapısına bakarak biz buna karar veriyoruz” diyor. Bugün siz tarımın görüşünü almak istediğinizde, bir plan yaparken, araç götürüp oradaki elemanları araziye götürmek zorundasınız. Onlar orada topraktan numune alarak bakıyorlar ve diyorlar ki, “bu toprak şudur.” Onlar uzmanlar, biz bir şey diyemiyoruz çok fazla. “Ben araziye bakarak, toprağına bakarak bu kararı veriyorum” diyor.

KÜBRA ÇAMUR- Özellikle gelişme alanlarında ortaya çıkıyor olması, baskıları da çok ciddi anlamda somutlaştırıyor. Çünkü birinci sınıf olup da marjinal toprağına çevrilen alanlar, üniversitenin hemen çevresindeki yüksek gelir gruplarının talepte bulunduğu gelişme alanlarıydı. Yani Ankara'da da böyle bir tehlike var mıdır bilmiyorum, ama gözden kaçmış alanlar değil kesinlikle. Bunun farkında olmak ve buna karşı araç geliştirmek gerekir. Ankara'da da bu planlı dönem sonrası, bu plan dönemi içinde mutlaka bu tür talepler gelecektir.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Olabilir.

OTURUM BAŞKANI- İbrahim, ben müsaadenizle bir 10 dakika içinde toparlayalım diyorum. Bülent Tanık'a da söz verdikten sonra, oturumu kapatmak istiyorum.

Buyurun.

BÜLENT TANIK- Bana son söz olduğuna göre, teşekkür etme fırsatı da verdiniz. Şu anda hoca olmadığım için, belki de aranızda en sıradan üye niteliğiyle konuşacağım.

Kaygı ortada ve bu doğru bir kaygı. Başkan'ın da söylediği gibi, planlama bürokratikleşti. İkincisi, planlama kurumuna da, plancıya da güvensizlikten ötürü yönetmelik "kurum görüşü" diyor, kanunlarla ve yönetmeliklerle de kısıtlıyor. Oradan bir görüş alıyorsun, onunla ya açılıyorsun ya deliyorsun. Kendi verdiği görüşü de sonra "İçişleri Bakanlığı"ndan kamu yararı kararı getir" diyerek, mutlak tarım arazisinde bile planlama ve imara açma şeklinde politikacıya deldiren bir usul ve mevzuat geliştiriyoruz.

Ortada olan bir şey var: Planlama süreci, artık bir mücadele sürecine dönüşmüş vaziyette. Yani bir belge elde edip o belgenin güvencesi altında kentin gelişmesinin kontrol edilebildiği bir dönem, belki hiç olmadı zaten, ama önemli ölçüde ona duyduğumuz güven ve inancın da sarsıldığı esas olarak değişik yönelişler ve planların, vizyonların mücadelesinin dengesiyle kentin gelişmesinin olduğu bir süreç yaşıyoruz. Bu elde edilen çalışma, çok uzun süredir çok karanlık bir ortam içerisinde bir kentleşme uygulamasını yaşadığımız Ankara'da bizi biraz aydınlatacak bir başlangıç olarak çok anlamlı ve değerli bir çalışma diye görüyorum.

Ayrıca keyfe keder kendi bildiğini okuyan bir yerel yönetim, yönetim yapılanması ve Feridun'un söylediği gibi, 7 tane ayrı dokunulmaz karar sürecine sahip bir yönetim, genel yönetim anlayışının oluşturduğu bir süreç yaşanıyor ve bunların Ankara için de muhteşem, kendilerine göre vizyonları ve programları var. Bu plandan çok daha etkili olarak Ankara'nın içini deşip yaralayan, bölen, parçalayan bir plana Melih Gökçek'in sahip olduğunu düşünüyorum, tek başına kendi kafasında, belki 2 tane, 3 tane adamıyla beraber. Ama çok uzun süredir biliyoruz ki, önce Ankara'yı desantralize eden, saçan daha doğrusu, desantralize etmeyen, dağıtan ve saçan, yayan bir şeyden sonra, merkezi çürüten bir süreçten sonra şimdi kentsel dönüşümle birlikte TOKİ ile rekabet ederek gerektiğinde veya elbirliği ederek Ankara merkezinde birtakım şeyler yapılmaya çalışılıyor.

Bu sürece alternatif olarak Cumhuriyet Başkenti'ni koruma etik cümlesini de kendi hedefine koymuş bir aydınlatma çabasını arkadaşlarımızın yaptığını düşünüyorum. Onu bizlerle paylaştılar ve deneyimleri de çok değerli görünüyor; çünkü böyle bir yapı içerisinde bir şeyleri kayda alıp, onları bir yerlere, taşları ve sopaları, köpekleri bir yerlere bağlamaya çalışmaya dönük bir çabanın çok zor yürütüldüğünü hepimiz biliyoruz. Adam sayısının azlığı falan değil, esas sorun orada bu işe dönük güvenilir ip atabileceğiniz, kendinizi

bağlayabileceğiniz referans noktalarımızın sürekli elinizin altından kaydırıldığı bir ortamın olmasıdır. Onu arkadaşların çözmeye çalıştıklarını ve bunun mücadelesini verdiklerini görüyoruz. Tabii ki bu bizi de aydınlatacak ve yeni bir güç dengesinde ortaya çıkacak asıl stratejik programları, planları biz de halk adına ve kentin genel yararı adına hangi çizgiye çekebiliriz ve planlama deneyimine sahip unsurlar olarak toplumda bu konudaki duyarlılığı arttıracak ve tercihlerin oluşmasını sağlayacak bir şeyi nasıl üretebiliriz daha kolay düşünebilir hale geldik diye düşünüyorum.

Elinize sağlık. Hiçbir plan kusursuz değildir, ama bunda kusur vardır anlamında da söylemiyorum. Vardır da, zaten sizler de herkesten daha iyi görüyorsunuz. Ben bu çalışmanın da çok yararlı bir çalışma olduğunu düşünüyorum. Yani sadece arkadaşlara, planı hazırlayanlara değil, Oda'ya ve Üniversitemiz'e de böyle bir ortam yaratarak belki Başkent'in planını, Ankara'yı tartışma imkânını sağladığı için de politikacı olarak teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI- Bülent Hocam, çok teşekkür ederim.

Ben de gerçekten, yani 5216 sayılı Yasa'nın tüm zaman ve yaklaşım sıkıntılarına rağmen ve gerçekten Ankara'nın şanssızlığı olan bir tek adam yönetiminin olduğu durumda, bu sürecin en büyük şansını ben yine de bizim plancı arkadaşların orada olması olarak görüyorum. Çünkü onların çabalarıyla bu ne kadar iyi olabiliyorsa oldu, bunun hepimiz farkındayız. 2023 Ankara Nazım Planı'nı tartışma sürecini gerçekleştirdiği için Oda'ya da çok teşekkür ediyorum. Belediyeden gelen plancı arkadaşlarımıza ve üniversiteden katılan tüm hocalarımıza, meslektaşlarımıza da katkıları için çok teşekkür ediyorum. Oda bir şekilde bu çalışma sürecini bir yayın haline getirecek sanırım. Burada dile getirilen görüşlerin, kaygıların planın tanımladığı süreçte elde edilen ana planlarda, sektörel planlarda, koridor planlarında dikkate alınacağını umuyorum.

Herkese çok teşekkür ederim. İyi akşamlar diliyorum.

BUĞRA GÖKÇE- Bir küçük şey söyleyebilir miyim? Çok özür dilerim. Bunun da şu açıdan önemli olduğunu düşünüyorum: Burada şu hakkı özellikle teslim etmek lazım: Biz bir 2025 çalışmasını da biz daha çok yeniyen yapmış bir ekibiz ama şu aşamada bin bir türlü güçlüğüne rağmen bir şansımız vardı onu söylemek gerek. Yani aynı idare, aynı yaklaşım ama planlama ekibine yönelik idare mekanizmamızdaki farklılık. Bu sürecin birtakım artıları varsa, bunda İbrahim Doğanay'ın hakkını yememek lazım. Çünkü bizler plancı olarak o zaman da vardık, ama İbrahim Doğanay, kent, planlama ve kamu yararı için bu çalışmada bizim için bir şanstı. Ben bunu topluluğun içinde özellikle söylemeyi değerli buluyorum, ona o açıdan teşekkür etmek gerektiğini düşünüyorum. Sorunların ayrıca giderilmesi anlamındaki çabalara da teşekkür ederiz.

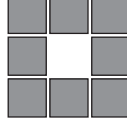
Bir de son ilave şudur; uygulama süreci nasıl olacak anlamında şöyle şeyler var: Planın makroforma ilişkin kısımlarında bu planın uygulama sürecinin özel bir birim tarafından

izlenmesinin devam edilmesi kayıt altına alınmıştır. Planın hükümleri içerisinde de bir imar eşgüdüm kurulunun özellikle kurulmasını, plana ilişkin tüm uygulama süreçlerinin yılda 4 kez tüm ilçe ve ilk kademe belediyelerinin yöneticileriyle birlikte yapılacak toplantılarla izlenmesini karara bağlamıştır. Bunlar şu ana kadar hayata geçmiş midir; teknik birim olarak biz gücümüz yettiğinde varlığımızı sürdürmeye çalışıyoruz, ama eşgüdüm kurulunun filan hayata geçmesi, siyasi otoritenin biraz da inisiyatifinde diyelim. Ama biz şunu düşünerek bunları yazdık: Öyle ya da böyle asıl ve kalıcı olan kurumlar ve planlardır, kişiler değişir. Bu plan ya da bu planın geliştirilmiş hali kenti yönlendirmeye daha açık belgelerdir. Bir başkası bunları uygulamak için iyi niyet ya da çaba gösterdiğinde, ona ilişkin birçok açılım olduğunu düşünüyorum.

Ben de herkese tekrar teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI- Çok teşekkür ederim.

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI
ANKARA ŞUBESİ

2023 BAŞKENT ANKARA
NAZIM İMAR PLANI
DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYLARI

2

“ULAŞIM”

Oturum Başkanı: Eser ATAK

9 OCAK 2008
ORTADOĞU TEKNİKİ ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ
ŞEHİR ve BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ

KATILIMCILAR

(Söz aldıkları sırayla)

OTURUM BAŞKANI-ESER ATAĞ

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanı
TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi Başkanı

MELİH ERSOY
SERDAR KARADUMAN
SAFFET ATIK

CÜNEYT EKLER
HÜLAGÜ KAPLAN
HAYRİ ULVI
CENGİZ ÇAKAN
AYÇA ÖNCÜ
RIFAT TÜRKKAN
MEHTAP ŞENSOY
FATMA BALAMAN

BİLGE ÇAKIR
YALÇIN DEMİRTAŞ
YASEMİN İLKAY
GÜLÇİN TUNÇ
OLGU ÇALIŞKAN
ÇİĞDEM GÖKHAN
ELA BABALIK
HALİL İBRAHİM DOĞANAY

Çankaya Üniversitesi
Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Başbakanlık Toplu Konut İdaresi, Şehir Plancısı
ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Çankaya Üniversitesi
ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

BİRİNCİ OTURUM

MELİH ERSOY- Tüm katılımcılara Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü adına hoş geldiniz diyorum.

Bildiğiniz gibi Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi'nin başlatmış olduğu bir dizi toplantının ikincisini ODTÜ'de gerçekleştirmek üzere bir aradayız. Bu toplantılar, 2023 Planı olarak adlandırılan Ankara üst ölçek planının değerlendirilmesi, eleştirilmesi ve ileriye yönelik belki katkı yapabilecek ipuçlarının hazırlanması amacıyla düzenlenmektedir. Birinci toplantıyı Gazi Üniversitesi'nde yaptık ve çok verimli bir toplantı olduğunu düşünüyorum. Gazi Üniversitesi'nde yapılan toplantı üst ölçek plan çalışmasına ilişkin çok genel bir giriş niteliğinde idi. Planın hazırlanmasına yönelik olarak izlenen yöntem, strateji ve planın hazırlanması sırasında karşılaşılan sorunlar Ankara Büyükşehir Belediyesi planlama birimindeki arkadaşlarımız tarafından katılımcılara aktarıldı. Kendilerine yönelttiğimiz sorulara da büyük ölçüde doyurucu yanıtlar aldığımızı düşünüyorum.

Bu ikinci toplantı, sektörel bazda düzenlenmiş bir dizi toplantının ilki olacaktır. Bu çerçevede sektörel düzeyde dört toplantı daha yapılacaktır. Bugünkü toplantımızın konusu, bildiğiniz gibi, ulaşım. Tabii, ulaşım derken hem Ankara'nın güncel ulaşım sorunları ve son dönemlerde bu yönde yapılan çalışmaların bir irdelemesi, hem de 2023 Planı'nın bu çerçevede bize hazırlanmış olduğu yeni model, bunun değerlendirmesi, eleştirisi ve üzerinde geliştireceğimiz görüşleri birlikte tartışacağız.

Ben, öncelikle bugün ODTÜ olarak biraz ezik kaldığımızı da belirtmek isterim. Gazi Üniversitesinde yapılan toplantıda zengin bir sofraya vardı. Bizdeki düzenlemede ise içeriye yiyecek ve içecek alınması istenilmeyen bir salon ile kağıtlar, kalemler ve mikrofonlar var. O nedenle dekanlık toplantı salonunu önermiştim ama biraz geç kaldık, kusura bakmayın. Bu seferlik istediğimiz düzenlemeyi yapamadık belki ama, başkanımız uygun görürse, arada bir çay molası verebiliriz.

Ben izninle burada bırakayım ve sözü Serdar arkadaşımıza vereyim. Toplantıda izlenecek yönetime ilişkin olarak herhalde bir önerileri de olacak, onu da birlikte dinleyelim.

SERDAR KARADUMAN- Merhaba, herkese hoş geldiniz diyorum.

Aslında belki birinci toplantının küçük bir özetini vermemiz gerekecek, çünkü toplantı katılımcıları tamamen farklı. Gazi Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümleri'yle beraber 2023 Planını değerlendirmek amacıyla aslında yuvarlak masa toplantısı diyebileceğimiz, katılımcıların daha çok fikirlerini belirttiği ve

bunun belgelendiği bir dizi toplantının ikincisini yapıyoruz bugün. İlk toplantıda özellikle Belediye'den arkadaşların katılması ve planlama sürecini aktarması, toplantının beklemediğimiz daha üstünde bir verime dönüşmesini sağladı. Çünkü 2023 Planı'nı onların da ifade ettiği gibi, onlar da bitmiş bir plan olarak çok düşünmüyorlar. Planın yeniden yeniden üretilmesine dönük katkıları da açık gördük. Ortam öyleydi. Bunun olanakları ne kadar elverir ya da süreçler ne kadar bu fırsatı bize verir, bilmiyoruz ama biz sonuçta elimizden geleni yapmak gibi bir kararlılıkla bu toplantılara başladık.

Bu toplantılarda katılımcıların 2023 Planı hakkında bir fikir sahibi olduklarını varsayıyoruz ve mevcut yapılanlarla beraber bütünleştirildiğinde bu planın ulaşım sektörü açısından getirdiği kararları, ilkeleri beraber sorgulayalım istiyoruz.

Aslında bu toplantının birkaç tane çıktısı olacak.

Birincisi, şu anda bir kayıt yapılıyor ve bu kayıt daha sonra katılımcılara iletilecek. Onları genişleterek de olsa, değiştirerek de olsa, bugünkü toplantının tutanağı diyebileceğimiz bir belge üretmeyi hedefliyoruz.

İkincisi toplantıyı yönetecek Eser Atak arkadaşımız toplantıdan sonra bize toplantıyla ilgili bir sonuç tutanağı ya da bildirgesi gibi bir taslak ileticek. Onu bir şekilde değerlendirip tartışacağız.

En sonunda, bu bildirgeler oluştuktan sonra da 2023 Planı'na esas olabilecek, bizim açımızdan, Şube açısından, Oda açısından bir genel değerlendirme metni üretmeyi hedefliyoruz. Aslında belki bu süreçler tamamlandıktan sonra, sürece dair somut katkılarımız ne olacak ya da planlama anlamında ne tür bir öneri getireceğiz bu sürece ilişkin, bu konular netlik kazanacak. Belki Büyükşehir Belediyesi İmar Dairesi'ndeki planlama grubu tekrar bu anlamda bir genel değerlendirme toplantısına çağırılmamız yerinde olacaktır.

Ben şimdi süreçle ilgili genel bilgiler verdikten sonra toplantıyı yönetmek üzere sözü Eser Atak'a bırakıyorum.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim Serdar.

Herkese merhabalar. Şehir Plancıları Odası, Ankara Şubemiz, Ankara'nın üst ölçekli planının değerlendirme çalıştaylarına yönelik yapacağı bir dizi toplantıdan "Ulaşım" başlığı konusunun kolaylaştırıcılığını benim yapmamı rica etti, ben de Odamızın tüm çalışmalarında her zaman yaptığımız gibi seve seve kabul ettim bu görevi...

Öncelikle süreci özetlemek istiyorum bilmeyenler için. Ankara'nın son üst ölçekli planlama süreci hangi tarihte başladı, bugüne nasıl gelindi, Oda'nın bu kapsamda yaptığı çalışmalar neydi, çok kısaca özet bilgi olarak size, tarihleriyle onu özetlemek istiyorum. Daha sonra bu Çalıştay'dan beklenen amaç nedir, onu ifade ettikten sonra bu planın değerlendirme

başlıkları neler olabilir, ulaşım açısından nasıl değerlendirebiliriz, onu size önerip sonra hep beraber burada değerlendirmelerimizi paylaşmaya çalışacağız.

27 Temmuz 2005 tarihli Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın bir yazısıyla üst ölçek planlama çalışmasının başladığı Şehir Plancıları Odası'na bildiriliyor. İlk tarih bu. Bu yazıyla beraber üst ölçekli plan hakkında Şube'nin görüş ve önerileri isteniyor Belediye tarafından... Odamız 4 Ekim 2005 tarihli yazıyla konuya ilişkin görüş ve önerilerini iletiyor ve bu görüş ve önerilerde temel olarak şunu belirtiyor: Ankara için 25 yıl aradan sonra üretilecek bir üst ölçekli planda temel kabul edilmesi gereken strateji ya da hedef; bu planın katılımcı bir süreçle hazırlanması gerekliliğidir. Bu planın, sadece belediyenin teknik elemanlarının bilgi birikimine dayalı bir süreçle kotarılması değil, bunun tüm Ankara'nın sahiplendiği bir Plan olması için mutlaka katılımcı süreçlerle hayata geçirilmesi, bunun hem Plan'ın meşruiyetinin sağlanması, hem de daha sağlıklı olabilmesi açısından çok önemli olduğunu dile getiriyor. Artı, plana ilişkin analiz ve etütlerin gönderilmesi halinde de Plan'ın içeriğine yönelik de görüşlerin bildirileceği iletiliyor. Ayrıca şu çok önemli; planın hazırlık sürecinde kabul edilmesi gereken temel ilkeleri de sıralıyor Şubemiz; başkentlik kimliğinin her türlü kimliğin üzerinde bir üst bir kimlik ve hedef olarak ortaya konulmasını istiyor. Öte yandan konumuzla ilgili olarak mutlaka bu planla eş zamanlı olarak Ana Ulaşım Planı'nın hazırlanmasının olmazsa olmaz bir gereklilik olduğunu belirtiyor.

Bu yanıtın ardından Ankara Büyükşehir Belediyesi'nden herhangi bir çağrı ya da yanıt gelmiyor. En son 16 Şubat 2007 tarihinde Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin, Meclis'in onayıyla yürürlüğe girdiği bilgisi iletiliyor kamuoyuna. Bu süre toplam olarak 19 ay, yani planlama çalışmasının başladığının bildirildiği yazının gelmesiyle Plan'ın onaylanması arasındaki süre. O süre içinde bizim bahsettiğimiz süreçlerin ne yazık ki çok da işletilmediğini görmüş oluyoruz.

9 Nisan 2007'de plan askıya çıkıyor ve 16 Nisan 2007 ve 25 Nisan 2007 tarihli belediye yazılarıyla da plan ve plan hükümleri Oda'ya iletiliyor. Ancak Plan ve Plan Hükümleri'nin iletilmesine rağmen planın ayrılmaz bir parçası olan Plan Raporu gönderilmiyor. Biliyorsunuz böylesine bir üst ölçekli planda, plan raporu aslında en önemli belgedir, bunun mutlaka iletilmiş olması gerekir. Bu iletilmediği için sağlıklı bir değerlendirme yapamadığını belirterek Şubemiz bu Plan'a itiraz ediyor ve bu süreçlerin işletilmesini istiyor. Daha sonra Şehir Plancıları Odası yapılan planın kapsamlı biçimde incelenmesinin gerekli olduğunu düşünerek bir komisyon oluşturma kararı alıyor.

İlk komisyon toplantısı Ekim ayında yapıldı yanılmıyorsam. Yapılan toplantıda Plan'ın genel bir değerlendirmesi yapıldı ve bunun sektörel olarak incelenmesinin daha doğru bir yaklaşım olacağı kararına varıldıktan sonra bu çalıştaylar dizisi planlanmış oldu. Buraya kadar yaşanan süreç bu şekilde.

Bu Çalıştay'dan beklenen şey şu aslında: Ankara için 25 yıl aradan sonra yapılmış bir Üst Ölçekli Plan var. Ankara'nın yaşadığı süreçleri hepimiz gayet yakından biliyoruz. 13-14 yıldır nasıl bir yönetim anlayışının işbaşında olduğunu biliyoruz. Yapılan üst ölçekli bu plan, biliyorsunuz Büyükşehir Belediye Yasası ve Belediye Yasası'nın getirdiği zorunluluk nedeniyle yapıldı. Belki de o zorunluluk getirilmese, bu Üst Ölçekli Planın onaylanması diye bir şey söz konusu bile olmayacaktı. Parçacı planlarla, mevzi planlarla bu işler yürütülüyordu. Neticede böyle bir Plan onaylandı. Bizim Odamız'ın çalıştaydan beklediği şey şu: Meslektaşlarımız, konuyla ilgili çalışanlar, Ankara özelinde fikri olanlar, çalışmış olanlar tarafından bu planlama çalışmasının bir değerlendirmesini yapmak, bu değerlendirmenin ardından bunu tarihe bir kayıt olarak düşmek, belki bunu bir yayına dönüştürmek ve bu çalıştaylardan birer sonuç bildirgesi çıkararak bunu, hem meslektaşlarımızla, hem kamuoyuyla paylaşmak ve bundan sonra yapılabilecekler üzerinde bir kamuoyu oluşturmak ya da inisiyatif geliştirmek en önemli amaçlar olarak sıralanabilir.

Çalıştay'dan beklenen amaçlara değindikten sonra isterseniz şöyle yapalım: Öncelikle, birbirini tanımayanlar olabilir, kısaca herkes kendini tanıtabilirse, kompozisyon çeşitliliğini de öğrenmiş oluruz. Şöyle sıradan başlayalım.

SAFFET ATİK- Oda'nın Üst Ölçekli Plan Komisyonu üyesiyim ve tahmin ediyorum da o sıfatla geldim buraya.

CÜNEYT ELKER- Şu anda Çankaya Üniversitesi'nde görev yapıyorum, mimarım. Ulaşım planlamasıyla da uğraşmışlığım var.

HÜLAGU KAPLAN- Gazi Üniversitesi. Dilerim iyi bir toplantı olur.

HAYRİ ULVİ- Gazi Üniversitesi. Şehir Plancısıyım.

CENGİZ ÇAKAN- Şehir Plancısıyım. Ulaşım Art Şirketi'nde çalışıyorum. Meslek hayatıma Ankara Nazım Plan Bürosunda başladım. Daha sonra EGO'da uzun yıllar çalıştım. Onun için Ankara Nazım Plan eski şemasına ve Ulaşım Ana Planı'na aşinayım.

AYÇA ÖNCÜ- Şehir Plancısıyım. Ulaşım Art Şirketi'nde çalışıyorum.

RIFAT TÜRKKAN- Şehir Plancısıyım.

MELİH ERSOY- Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir Planlama Bölümü'nde öğretim üyesiyim.

MEHTAP ŞENSOY- Serbest Şehir Plancısıyım.

FATMA BALAMAN- Sanayi Bakanlığı'nda görevliyim.

BİLGE ÇAKIR- ODTÜ Şehir Bölge Planlama'da araştırma görevlisiyim, peyzaj mimarıyım, doktoramı yapıyorum burada.

YALÇIN DEMİRTAŞ- Toplu Konut İdaresi'ndenim, Şehir Plancısıyım.

YASEMİN İLKAY- Şehir Plancısıyım. Burada, ODTÜ'de Kentsel Politika Anabilimda-
lı'nda araştırma görevlisiyim.

GÜLÇİN TUNÇ- ODTÜ Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler Anabilimda-
lı'nda araştırma görevlisiyim. Şehir Plancısıyım.

OLGU ÇALIŞKAN- ODTÜ'de Araştırma görevlisiyim.

ÇİĞDEM GÖKHAN- Çankaya Üniversitesi'ndeyim, ODTÜ mezunu mimarım ve Cengiz
Bey'le birlikte raylı sistemde beraber çalışmıştık bir dönem.

ELA BABALIK- ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümünde öğretim üyesiyim; Şehir
Plancısıyım.

OTURUM BAŞKANI- Bu kadar galiba. Herkese teşekkür ederiz.

Dilerseniz şöyle bir giriş yapalım: Biz burada ulaşım konusunu inceleyeceğiz. Ulaşım
aslında günümüzde kent planının ayrılmaz bir parçası. Ulaşım planlaması diye ayrı bir
disiplin var ama benim kanaatimi sorarsanız, bu ulaşım planı dediğimiz şey kent planıdır
aslında, onunla bütünlük bir şeydir. Çünkü arazi kullanımı ve ulaşım arasında iki yönlü
bir ilişkinin varlığını hepimiz biliyoruz. Ulaşım teknolojilerinin çeşitlenip hızlı hareket
imkânının artması ve yeni bir ulaştırma sistemi ile belli bölgelere erişilebilirliğin sağlan-
ması, kentsel alan kullanımlarının yer seçimi tercihlerini belirlediği gibi; kentsel arazi
kullanımlarının mekanda yer seçim kararları da, ulaşım türlerinden hangisinin baskın
olarak kullanılacağını, ulaşım talebinin yoğunluğunu ve yönünü belirliyor. Bir ulaşım
aracının kendisi kentlerde, yerleşimler üzerinde kendi hızından kaynaklanan istemleri
de dayatarak bazı zorlamaları beraberinde getiren bir yapıya sahip... Konut alanları,
çalışma alanları, eğitim alanları, alışveriş alanları arasındaki uzaklıklar, ulaşım sistemi-
nin yapısı, ulaşım yatırımları, kentsel yoğunluk kararları özellikle, kent merkezinin iş ve
nüfus yoğunluğu gibi değişkenler, ulaşım talebini ve hangi ulaşım türünün baskın olarak
kullanılacağını belirleyen etkenler.

Özellikle son 30-40 yıldır, Kuzey Amerika, Kanada, Avustralya gibi ülke kentlerinde daha
da erken zamanlarda başlayan olgu, kentlerin otomobile göre şekillendirilmesi ve bunun
kentlerde müthiş bir yayılmaya yol açarak, tüm kentlerin dokusunu, yapısını değiştirmesi
ve aynı zamanda ağırlaşan trafik sorunlarına, küresel ısınmaya yol açan emisyonların art-
masına yol açan etkileriyle çok ciddi bir sorun odağı haline gelmiş durumda.

Ben buradan yola çıkarak, şöyle bir öneri değerlendirme başlıkları söyleyeceğim. Tabii
burada bulunan herkesin planı incelediğini varsayarak bunu söylüyorum. Öncelikle ilk
olarak kent makroformu ve ulaşım ilişkisine bir bakmakta yarar var diye düşünüyorum bu

planda. Nasıl bir ulaşım yapısı ile böyle bir kent makroformu öngörüldü ya da bu makroform nasıl bir ulaşım yapısına yol açar, gibi bir başlığı belki tartışabiliriz burada. Arazi kullanımını ve bölgeler ve ulaşım ilişkisini belki ikinci bir başlık olarak ele alabiliriz. Burada işte, konut, merkez, çalışma alanlarıyla ulaşım deseninin ilişkisini ele alabiliriz. Üçüncü bir başlık olarak kentsel yoğunlukları belki inceleyebiliriz. Planda verilen yoğunluk kararlarıyla oluşabilecek ulaşım yapısı, bunun kente etkisi ne olur, buna bakabiliriz. Planla getirilen ulaşım yatırımlarına bakmamız mümkün. Burada, raylı ya da lastik tekerlekli toplu taşıma güzergahları, yeni açılacak yollar, ulaşım deseni, terminaller, bunların etütleri var mı, yok mu, mevcut planla uyumlu mu, değil mi, buna bakabiliriz. Diğer bir başlık olarak, ulaşımın çevreye etkisini değerlendirebiliriz. Sürdürülebilir bir ulaşım sistemi öngörülmüş mü bu Planla ya da bu kent planı böyle bir şeye yol açıyor mu, açmıyor mu? Enerji tüketimine nasıl etkide bulunuyor, özellikle fosil yakıt kullanımına ya da otomobil kullanımına.

Büyük ulaşım yatırımlarının kente etkisi incelenmiş mi, incelenmemiş mi, bir başlık olarak buna bakabiliriz. Özellikle bu hızlı tren meselesi var Ankara'nın gündeminde. Bunun Hatları, Eskişehir bağlantısı yakında açılacak, bir seneye kalmadan. Eskişehir'le olan ilişkisi, İstanbul hattı açıldığında İstanbul'la Ankara'nın ilişkisi ve bunların istasyonları ve aktarma alanlarıyla ilişkisi nasıl kurulmuş, kurulabilmiş mi, kentin gelişimine, genel olarak ekonomisine belki etkisi ne olabilir? Planda bunlar okunuyor mu sorularına yanıt arayabiliriz. Bir başka başlık olarak da ulaşım kararlarına katılım boyutunda neler yapılmış acaba.

Tabii bu başlıklara sizlerin de ekleyeceği başlıklar olabilir. Burada sohbet havasında yürütelim lütfen tartışmamızı. Benim önerebileceğim ana başlıklar bunlar. İsterseniz, söz almak isteyenler varsa tartışmamızı başlatalım derim.

MELİH ERSOY- Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Planlama Dairesi'nden arkadaşlarımızın aramızda olmaması büyük bir eksiklik. Bir kişi bile olsa çok iyi olurdu. Geçen toplantıda yaptıkları sunuşlar çok yararlı olmuştu. Önümüzü açtı, tartışma imkanı doğdu. Bu çerçevede, en azından aramızda planı daha iyi çalışmış arkadaşlarımız eminim vardır; 2023 Planı'nda öngörülen ulaşım şemasına yönelik temel önerileri bize kısaca derli toplu aktarabilir mi? Bu bilgilere sahip bir arkadaşımız varsa, önce onu dinledikten sonra tartışmalara geçsek.

HÜLAGÜ KAPLAN- Hepimiz aslında inceledik, öyle tahmin ediyorum ama ben Eser'in getirdiği başlıklara katılıyorum ve incelemeyi de belki biraz toparlar diye size sunayım. Ben özetleyeyim.

Hükümlerden gireceğim ben. D5 kısmı ulaşım diye verilmiş. Tabii, Eser'in de üzerinde durduğu makroform ilişkisi ve sürdürülebilirlik konusu, sektörel bakıldığı için, baştan

söyleyeyim, zayıf bırakılmış. Galiba Eser de dikkatimizi ona çekmeye çalıştı veya belki de ben öyle anladım.

Burada birinci nokta, “1993 Planı’nın güncellenmesi” diyor. Özetin ilk kısmı bu. 1993 Planı aslında biliyorsunuz 1987 Ulaşım Ana Çalışması’ndan türev bir Plan’dır. Doğrudan bir orijinalitesi olduğunu ben düşünmüyorum, düşünen varsa konuşabiliriz. Ama 1987 esas temeldir. 1985’ten 2015’e kitabıyla birlikte, o zamanki Büyükşehir Belediyesi ve danışmanlarımızın çalıştığı Plan. Bundan bahsediyor Plan. “93 güncellenmesi” diye bunu geçiyor.

İkinci bir başlık, talep yöntemini getiriyor gayet güzel, talep yönteminden bahsediyor. Talep yöntemi de, bundan 15 yıl önceki bir başlık, “demand management” dediğimiz. Talep yöntemini çok dar almak yerine belki onu bugünkü temiz enerji, temiz üretim, “smart cities” filan gibi konularla elde etmesi gerekirdi, diyorum. Ben bir hata yapmıyorum değil mi? Hem özeti veriyorum, hem de bir iki konuyu gündeme getiriyorum. Yaya konusuna giriyor. “Yeni yaya bölgeleri oluşturulması” ve bunun kentsel tasarımla elde edilmesi ciddi bir yenilik. Bunun böyle yapılması gerekir. Ancak, ben müsaade ederseniz hemen burada özeti içinde parantez açıp bir noktayı da belirtiyim; herhangi bir kentin stratejik planına hedef belirleyerek baktığımızda, hedef de bizde mekansaldır, kent plancısı hedefleri mekansal olarak devşirir, bunda ben onu pek göremedim. Bir tek Ankara kentler arası otobüs terminaline besleme aktarma yapabilecek istasyonlarla ilgili var bir yerlerde. “Yaya bölgeleri, yaya alanları özel projelendirilmeli” diye veriyor. Bu da çok iyi, çok güzel. Ben aslında bu tür düşünceleri ve bu bilgilerin bu şekilde belgelenmesini oradaki arkadaşlarımıza da, onların titizliğine de veriyorum, tanıyorum bir kısmını.

Yine başlık olarak verebileceğim D5.2’de bahsettiğim Atatürk Orman Çiftliği konusunu hepimiz hatırlıyoruz, en son gündemdeydi. Şimdi Atatürk Orman Çiftliği konusunda bizim tartışmaya açtığımız bir konu, herhalde hepimizin az çok fikirdaş olduğu, Atatürk Orman Çiftliği’nden daha önce kopartılmış arazilerin de çiftlikle birlikte düzenlenmesiydi. Bunlar olmuş, bitmiştir denemez. Güvercinlik ve Etimesgut Havaalanları da Atatürk Orman Çiftliği’nden kopartılmış alanlardır. Plan soyutlayarak bunu veriyor, yani söylediği güzel. Bakınız, “Güvercinlik ve Etimesgut Havaalanı İşlevsel Dönüşümü” diyor. Dönüşüm çok farklı artık Türkiye’de. Ben “dönüşüm” kelimesinden korkmaya başladım. Onu dönüşüm üzerine çalışan arkadaşlarımız mutlaka daha iyi açıklayacaklardır, benim konum değil ama onlar öyle tahmin ediyorum gündeme getirecekler bu konuyu. İşlevsel dönüşüm denildiği zaman, bunda titiz olmamız lazım. Özeti belki önemli bir konusu. Atatürk Orman Çiftliği’ne iade edilmesi lazım bunların ve Atatürk Orman Çiftliği’nin ulaşım planı da dahil olmak üzere, büyük bir potansiyel olarak, bir kent potansiyeli olarak değerlendirilmesi gerekir ama kentleşme potansiyeli olarak değil.

D5.3 ve D5.4 otoyollarla ilgili, erişme kontrollü yollarla ilgili konuları getiriyor. Çekme mesafelerinden bahsediyor. Bu çekme mesafelerini kesinlikle topografik eğimlerle ölçmemek gerektiğini hepimiz biliyoruz, ben burada bir saptama yapıp onun açıklığa kavuşması lazım diyorum.

D5.5 birinci ve ikinci derece yollar, “kent içi ana arter niteliğindeki yol sistemlerini tarif eder” diyor. Yol kademelenmesi yok, yani işlevsel kademelenme bu Plan’da da kapsanmış değil. Halbuki stratejik bir planın işlevsel kademelenmeyi mutlaka gündeme getirmesi gerekirdi, diye düşünüyorum. Ne demek birinci ve ikinci derece yollar. Dünyanın hiçbir yerinde birinci, ikinci, üçüncü derece diye bir sistematik yok artık. İşlevsel bir kademelenme var ve yaya yolları kendi içinde işlevsel kademelenir, taşıt yolları ayrı.

Bu da belki bir saptama: D5.6’daki ana nokta, katlı kavşaklardan bahsediyor bu husus. “Kent içindeki katlı kavşaklar devam mı?” Ben onu söylüyorum, çünkü devam edecek gibi görünüyor. Buradaki alt başlık bu olabilir.

D5.7, hızlı tren konusunu gündeme getiriyor ama herhangi bir şekilde bir açılım yok. Halbuki stratejik planın stratejik kararlarla çok iyi bir denge kurması ve içermesi gerekir, belki daha ileriye götürmesi gerekir.

D5.8, raylı toplu taşıma hatlarından söz ediyor. “Ulaşım Ana Planı tarafından sınılanması, modellenmesi ve fizibl bulunması halinde hayata geçirmesi” diyor. 1993 Planı’ndan bahsederken, yeni Ulaşım Ana Planı’nın yapılması için bir görüş istiyor, biz de dilerim iyi bir görüş veririz oradaki arkadaşlarımıza ama tabii katılımın, özellikle teknik katılımın zayıf olduğu yerlerde bu ne kadar gerçekleşir, o da ayrı bir konu.

D5.8’deki bu da üzerinde durulması gereken bir husus diye ben ortaya koyuyorum. “Raylı toplu taşıma hatları, ulaşım ana planı tarafından sınılanması, modellenmesi, fizibl bulunması”, kent makroformuyla ilgili belli revizyonlar olabilir ama bu makroform, bundan çok önceki nazım imar planı ve ondan sonra yapılan Ulaşım Ana Planıyla 1987 Planı olarak ben kabul ediyorum onu, 2015 çalışmasıyla ortaya konulmuştur. Bunların tekrar modellenmesi ancak o modeller üzerinden olabilir. Dörtlü kategorisi vardı modelin, fizibl bulunması, yani çok büyük değişiklikler yoksa bu tür konulara girildiğinde iş uzar, bir yıl, iki yıl atar. Zaman programını, Gantt programlamasını çok iyi yapması lazım, aksi halde bu Plan da elden kaçır, konu Ulaşım Ana Planı’na getirildiğinde, diyorum.

D5.9, ulaşım odakları olarak terminalleri almış. Bence bir saptama burada, ulaşım odağı sadece terminaller değildir, bunu da revize etmemiz gerekir, diye düşünüyorum. Garın modernizasyonu ve kentler arası otobüs terminalinin, yani AŞTİ diye koydular ismini, aktarma istasyonlarıyla bütünleştirilmesi. Ulaşım odağı bu değildir, yaya ulaşım odakları da vardır. Bir stratejik planın, yaya ulaşım odaklarını da kapsamı lazım.

D5.10, kent girişlerinden bahsediyor. Yine güzel bir saptama burada. Ancak kentin kimlik ve kişilik öğelerini yansıtacak, kent imgesini vurgulayacak düzenlemelerin yapılması esastır, diyor. Burada yine güzel belirleme var. Cumhuriyeti, Ankara'yı ve başkenti simgeleyecek. Bu konuda ben izin verirseniz, bunlar yarışma projesi konusu, diye düşünüyorum. Yıllar önce de kent giriş projeleri çıkmıştı ama oradan Mevlana veya Nasrettin Hoca çıkmamıştı. İnşallah simgeleri karıştırmazlar. Buradan o saptamayı vermemiz lazım. Yarışma üzerinde de durmamız gerekir diyorum ben, kent plancılarının, mimarların, peyzaj mimarlarının katılacağı yarışmalar.

D5.11, kentsel ve bölgesel otoparklar konusunu ele alıyor. Burada belli örneklemeler yapıyor, ancak tabii başarısızlık öyküleri var bunların. Dolayısıyla bunun üzerinde ciddi durmamız gerekir. Kent çeperi diye çok ciddi, iyi bir saptama var planı yapanların. Ancak çeper nerede başlar, nerede biter? Çeperi esas ortaya koyan yaya alanlarının hacmidir. Yaya alanıyla otoparkı nasıl eşleştireceğiz, orada bu stratejik plana belki katkı yapabiliriz.

D5.12, tır parklarından bahsediyor ve bitiriyor.

Ben hükümlerde bulamadım, belki ben iyi dersimi çalışmadım. Bir başka arkadaşım yardımcı olabilir. 1987'de arkadaşlarımızın ortaya koyduğu o planı yaparken; onaylansın, onaylanmasın, o önemli değil, o plandır, 33 adet otobüs şeridi vardı. Ben bu Plan'da otobüs şeritlerine rastlamadım. Belki ben gözden geçirirken dikkatimi çekmedi ama otobüs şeritleri çok ciddi bir stratejik olgudur. Bunu söyleyeyim. Bisikletten hemen hemen hiç bahsedilmiyor. Ondan bahsedecek arkadaşlarımız var özellikle bisiklet üzerine çalışmış. Çevresel etki değerlendirmesi, artı, katılım konusu tam olarak açılmıyor. Bunların ulaşım konuları gündeme geldiğinde açılması lazım. Bir katlı kavşağın çevresel etki değerlendirmesinin yapılması gerekir. Katılımın olmamasının nelere yol açtığını hepimiz biliyoruz. Yol kademelenmesi kesinlikle gündemde değil. Alışveriş merkezi gibi yeni mekansal oluşumlar var. Ben gelişme demiyorum Alışveriş merkezleri bir gelişme değildir, sadece bir oluşumdur, her oluşum gelişme değildir. Alışveriş merkezlerinin yer seçiminin ne olduğu konusunu tartışabiliriz burada. Ben, daha fazla zamanınızı almak istemiyorum.

Özeti, özür dileyerek, belli saptamaları da yaparak vermek istedim. Saygılarımla.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkürler Hocam.

Tabii Hülagü Hocam'ın burada bahsettiği doküman, bu Plan dökümleri, nazım imar planı uygulamaya yönelik çerçeve plan koşullarının bir özetini aktardı bize. Bunun dışında Plan Raporu'nda aslında 439'dan başlayan 481'e kadar giden bir "bağlantı sektörleri" başlığı altında ulaşım sektörü var. Bunu bir miktar inceledim ben. Özetini aktarabilirim çok kısa bir şekilde ama Cüneyt Hocam'ın bir sözü vardı.

CÜNEYT ELKER- Teşekkür ederim.

Ben de dersimi iyi çalışmayanlardanım aslında. Hülagü Hocam'ın okumuş olduğu ve özetini vermiş olduğu hükümler kısmını ben de okudum. Ancak, Eser'in şimdi sözünü etmiş olduğu Plan Raporu, ki diğerinden çok daha kapsamlı bir rapor, onu okumadım ben, verilen CD içinde gözümden kaçtı, zaman da son derece yetersizdi. İkisi arasında tabii farklılıklar var. Önce bir saptamamı söyleyeyim, ondan sonra da buradaki çalışmadan ne kadar verim alabiliriz konusunda kuşularım var, onu ifade etmek isteyeceğim.

Okumuş olduğum Plan hükümlerini hayretle karşıladım ben. Şöylesine hayretle karşıladım: Bu konuda çalışma yapmış olan, arasına kendimi de dahil edebileceğim bilgisi olan insanların kolayca altına imza atabileceği, ilke düzeyinde doğruları içeren, doğru laflar söyleyen ve bir Ulaşım Ana Planı yapılmadan bu işlerin sonuçlanmayacağını da belirten ve altını da çizen bir yaklaşımı var. Son derece doğru. Beni şaşırtan kısmı ise şu: Bugünkü Belediye yönetimi bu raporu görmedi mi, bu hükümler gözünden mi kaçtı, çünkü Ankara'da bugün bu ilkelerin tamamen tersi uygulanmakta. Bunları onaylamış olduğu bir Planın hükümleri olarak nasıl benimser, yoksa burada yazılanları önemsemedi mi acaba, "yazılsın sonuç fark etmez" mi denildi. Beni şaşırtan böyle bir konu var.

Biraz önce şöyle sayfalarını hızla çevirebildiğim Plan Raporu'nda ise daha ayrıntılara girildiğini görüyorum ve hatta ulaşım konusunda önemli kararların da verilmiş olduğunu görüyorum. Bu raporda her ne kadar ihtiyatlı bir şekilde Ulaşım Ana Planı yapılmalıdır filan denilse de, sonunda raylı sistemlerin nereden nereye planlandığı, yeni yolların nelerde olacağı gibi (bu arada ulusal düzeydeki ulaşım yatırımları da dahil olmak üzere), temel kararların da verilmiş olduğunu görüyorum. Bu tabii "Ulaşım Ana Planı yapılsın, ana kararlar o zaman belli olur" anlayışıyla çelişkili bir tutum. Bunun doğrusu tabii, böyle bir stratejik plan çalışması yapılıyorsa, o ölçeğe ilişkin bir Ulaşım Ana Planı'nın da paralel olarak yürütülmüş olması gerekirdi. Bu Türkiye'de çoğunlukla gerçekleşmedi, yani sorun sadece Ankara'ya özgün değil, ama yapılabildiği durumlar da oldu. Doğrusu da budur. Kapsamlı bir stratejik planda kendine özgü bir ulaşım çalışmasının, bilimsel yöntemlerle hazırlanmış bir ulaşım planının olması gerekirdi, bu yok. Bunun eksikliğinden Plan hükümlerinde söz ediliyor. Bu iyi, doğru, bunlarla tamamlanır, diyor, ama sonunda da birtakım kararlar verilmiş. O kararların da ne olduğunu okuma fırsatım olmadı. Belki biraz sonra Plan Raporu'nun o sayfası yansıtılabilirse, hangi hat nereye kadar gidiyor gibi kararları anlamamız mümkün olabilir.

Bizim buradaki çalışmanın verimli olmasını engelleyecek olan zorluğumuz şu: Eser arkadaşımız gayet güzel 8-10 tane başlık sıraladı. Ulaşım boyutuna bakıldığı zaman bu başlıklarla incelenebilir, gayet de iyi olur. Ancak, yapılmamış bir ulaşım ana planı olduğu zaman bu başlıkları nasıl verimli bir şekilde inceleriz, onu da bilmiyorum. Hemen örnek vereyim:

Arazi kullanım-ulaşım deseni uygun mu, makroformla ulaşım arasındaki ilişkiler uygun mu? Ben nereden bilebilirim? Buradaki kişiler nereden bilsinler? Değerlendirme yapmaya elverişli sayısal bilgiler yoksa, yapılmış bir ulaşım planı yoksa, bu işin bilimselliğine inanmış olan bana hiç kimse bu konuda fikir söyleyemez. Söyleyenleri de kınarım, çünkü sayısal bilgileri yoktur, bilimsel verileri yoktur ellerinde, bir ulaşım planının geçirilmesi gereken aşamalar geçirilmemiştir. Dolayısıyla bu soruların çoğunun cevabı maalesef yoktur. Ama tabii şunu söyleyebiliriz: Çoğu zaman birbirimize anlattığımız gibi, birtakım ilkelere söz edebilir, “doğrusu budur, plan yaparken şuna önem verilmelidir, ana plan yapılırken şöyle şöyle kriterler göz önüne alınmalıdır, hedefleri şunlar olmalıdır” diyebiliriz. Ama, olmayan bir Ulaşım Ana Planı’nı da bence irdelleyemeyiz, değerlendiremeyiz, diye düşünüyorum. Ama kuvvetli bir biçimde, “madem planda söz ediliyor, hükümlerin içerisinde de var, Ulaşım Ana Planı hemen yapılsın” gibi bir dilekte bulunabiliriz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

ELA BABALIK- Hocalar derse çalışmadıklarını söyledi, ben bir de dersten erken kaçacağım için şimdiden çok özür diliyorum. Çıkmadan önce ben de düşüncemi söylemek isterim. Aslında Sayın Cüneyt Elker’in görüşleriyle belki paralellik taşıyor. Bu toplantıda belki en çok üzerinde durabileceğimiz konu, bu makroform önerisinin nasıl bir ulaşım yapısı yarattığı olabilir, diye düşünüyorum.

Örneğin bir önceki planların makroform çalışmasında koridor şeması diye bir öneri vardı; ya da bu öneri yapılmadan önce farklı gelişme modelleri tartışılıyordu. Burada koridorların yok olduğu ve son 20 yılda yaşadığımız dağınık gelişme şeklindeki mevcut eğilimi biraz da kabul eden bir yapı olduğu ortaya çıkıyor. Bu form kent planlama, çevre, sürdürülebilirlik gibi konular kapsamında da irdelenip eleştirilebilir ama ulaşım açısından eleştirilmesi özellikle çok önemli, diye düşünüyorum. Örneğin, Eskişehir Yolu üzerinde Temelli’ye kadar olan gelişme hattının, hem yolun iki tarafındaki gelişme mesafeleri (yani ana koridora uzaklıkları) açısından, hem de bu gelişme hattının uzunluğu açısından bu eksendeki gelişme önerisinin toplu taşıma özendirilecek bir form olduğunu hiç düşünmüyorum. Birçok yerde var ama, özellikle bu güneybatı koridoruna ilişkin gelişmelerin sorunlu olabileceğini görüyorum. Temelli’ye kadar, neredeyse sürekli, neredeyse boşluksuz olan bir yapının içinde, (ki boşluksuz olması demek toplu taşıma olacaksa çok sık durağı olması demek), kent merkezinden Temelli’ye kadar herhalde 50 kilometreyi bulan bir mesafede gelişme önerisi var. Böyle bir mesafede hangi toplu taşıma türü ile etkin, verimli bir hizmet verilebilir?

Plan şemasında genel olarak, Ankara’nın son 20 yılda geçirdiği dağınık gelişimin kabul edildiği, bunun sınırlandırılmaya çalışılmadığı görülüyor. Ben buna sadece ulaşım açısından bakarak şunu söylemek isterim: Plan çalışmasında, özel araç ile ulaşımı temel almayan,

toplu taşıma kullanımını daha fazla teşvik eden formlar ne olmalıydı, diye bir çıkış noktası olabilir. Ulaşım açısından bu bizim temel eleştirimiz olabilir, diye düşünüyorum. Bu kapsamda planlama çalışmasında farklı konseptler çalışılabilir: koridorlar boyunca gelişme olabilir, odaklar üzerinde gelişme öneren bir şema olabilir, belli yerlerde yoğunlaşan sonra sıçramalar ile yeni gelişme alanlarının önerildiği şemalar olabilir. Bu tür alternatiflerin planlama sürecinde ne derece çalışıldığını bilemiyorum. Belki bir önceki toplantıda makro form ve mekansal gelişme modelleri konularında bir tartışmalar yapılmıştır. Ben bu şemaya baktığımda, gelişme modelleri konusunda böyle bir irdeleme yapılmamış diye düşünüyorum. Ülkemizde kentsel yayılmanın çok fazla olduğu kentlerin sayısı sınırlı olmakla beraber, bu eğilimin, özellikle Ankara güneybatı koridorunda çok ciddi olduğunu görüyoruz. Bu eğilimleri ciddi boyutlarda yaşayan dünyadaki diğer kentlerde, örneğin gelişme sınırı gibi kavramlar getirilip sınırlar oluşturuluyor: Böylece planda gelişimin yoğunlaştırılacağı alan, gelişimin izin verilmeyeceği alan türünden notasyonlar geliştiriliyor. Bu tür gelişme sınırına ve büyüklüğüne ilişkin kararların ulaşım sisteminin nasıl olacağını, hangi türe bağımlı olacağını, nasıl şekilleneceğini göstermede çok önemli olduğunu düşünüyorum. Buradaki şemanın bu konuda ip ucu veren bir yanı olmamakla beraber, oldukça kötümser bir şekilde ip ucunun toplu taşıma alanında göz ardı eden ve etkin toplu taşıma işletimine olanak vermeyen bir mekansal yapıya işaret ettiğini görüyorum.

Bu konunun toplantının ya da çıkarılacak metnin önemli bir vurgusu olabileceğini düşünüyorum, eğer sizler de katılırsanız. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Çok kısa bir şey eklemek istiyorum. Örneğin şu Gölbaşı, Mogan Gölü çevresinde yeşile boyanmış olarak gösterilen şu alanlar aslında konut alanı... Burası konut alanı tamamen, yani bunları da göz ardı etmemek gerekir, o açıdan renklerde de problem var.

ÇİĞDEM GÖKHAN- Ben sadece bir duyumumla ilgili ve buradaki plan kararlarının içeriğini de çok fazla bilmiyorum, o açıdan bu planda Temelli civarındaki yoğun yapılaşma gibi görünen, belki bir yorum yapabiliriz anlamında, o da şu: Atatürk Orman Çiftliği'nin tüm arazilerinin Belediye'ye devri, zaten şu anda Belediye'de, onun yerine Atatürk Orman Çiftliği'nin olduğu gibi Temelli'ye taşınarak, oradaki Disneyland, Havaalanı, vesaire ile yeniden bir yapılanmaya geçişi, dolayısıyla varolan şu andaki Atatürk Orman Çiftliği arazisinin tümünün de kentsel yapılanmaya açılışı gibi bir duyumum var. O zaman bu uzaktaki, Temelli'deki yoğun yapılaşma, zaten orada Organize Sanayi Bölgesi var, toplu konut alanlarına açılım var, oraya kadar gidecek, öngörülen ya da dedikodusu yapılan toplu taşıma aracı olarak metro güzergahının da, şuradaki lekeler cümlesiyle bir uyumu söz konusu. Planda böyle bir şey var mı, çok merak ettim doğrusu.

MELİH ERSOY- Geçen toplantıda temel plan kararları üzerinde tartışma yaparken İmar Müdürlüğü'ndeki arkadaşlar bize üst ölçek plan hedeflerinden söz ederken çizdikleri çerçevede, kentin yeteri kadar saçaklandığı, dağıldığı, belli akslarda dengesiz bir yoğunlaşma olduğu ve bunun bir dizi ulaşım altyapı sorunları yarattığı, bu nedenle planın temel hedeflerinden birisinin daha kompakt bir kent oluşturma yaklaşımı biçiminde bir tanımlama yapmışlardı, ki bu aslında Avrupa Birliği mekansal örgütlenme modelinde önerilen kompakt kent temel yaklaşımı ile de uyum içinde. Plancıların büyük bir bölümü de aslında bu görüşü benimsiyor.

Bu makroform üzerinde, geçen toplantıda yeteri kadar tartışmadık, bize belli akslardan ve belli odaklardan söz ettiler ve orada Baykan Hocam'ın çok haklı olarak, bütün bu tartışmadan sonra getirdiği bir eleştiri vardı; dedi ki: "Bu plan, 50 kilometrelik bir yarıçapta dengeli bir gelişme öngörüyor, tamam ama bir noktada bu anlayış deliniyor." Gerçekten de kentin güney batı aksında Temelli aksında çok net bir delinme var. Bunun sonucu ne olacak, bu öngörü gerçekleşirse kent makroformunda batı aksına doğru dengesiz gelişmeler olacak. Bu sefer ne yapacağız? Kent bütününde 50 km yarıçapı 75 km'ye mi çıkaracağız, yoksa özel olarak kentin Batı aksında böylesi bir dengesiz gelişmeyi teşvik mi edeceğiz? O açıdan ben ulaşım ile ilgili söylenen her şeyin, bu makroform ve ona bağlı olarak belirlenmiş hedeflerle uyum içinde olması gerektiğini düşünüyorum. Öyle baktığımda da çok ciddi bir dengesizlik görüyorum. Bu hat, yine biraz önce Ela arkadaşımızın da sözünü ettiği gibi, bir yandan makroform açısından dengesiz hale getirildiği gibi, diğer yandan da bu dengesiz form önerilen ulaşım modeli ile de desteklenip, buraya hafif raylı metro, havaalanı v.b. kentin bu aksını daha da güçlendirecek ulaşım türleri öneriliyor.

Bu yaklaşım kendi başına, başta söylenen kompakt kent modeli ile uyum içinde olmayan bir tutum. Ayrıntılara inmeden daha temelde bazı konularda Planın kendi içinde maalesef belirgin bir tutarsızlığı olduğu görülüyor, en azından batı aksında.

Bunun dışında, biraz önce bazı temel hedeflerden söz edildi. Bu hedefler, maalesef bizde hazırlanan Plan Raporları biraz dilekler manzumesine dönmeye başlıyor. "Şu olmalı, bu olmalı, şu da yapılırsa iyi olur" deniliyor, güzel ama bunları kim yapacak. Bunları plancı yapacak ve plan raporlarında belirtilen her bir şeyin Hülalü Hoca'nın da dediği gibi, hazırlanan planda mekansal karşılığını görmek isteriz. "Sadece bunlar olsun, şunlar olsun, bu da olsa iyi olur" gibi birilerine hitaben yazılmış bir mektup olmaması lazım plan raporunun. Bu açıdan da maalesef, biraz önce sayılanlarda ciddi eksiklik ve yetersizlikler var. Planda tutarlı bir ulaşım şeması göremiyorsunuz. İnsan şurada, en azından bir ulaşım ile ilgili belirli kademelenmeyi veren, farklı ulaşım tarzlarının ve bunların birbirleriyle eklemlenmesinin gösterildiği bir gösterim bekliyor, o da yok. Ulaşım ile ilgili bir dizi temel karar Ulaşım Ana Planı'na atılıyor. Bunu yapamazsınız. Bu durumda Ulaşım Ana Planı

ile ilgili olarak bir dizi farklı ilke ortaya çıkarsa, üst ölçek planı bu yaklaşımlara göre yeni baştan ele almanız gerekir.

Planda bu tür çelişkileri içeren durumlar var. Ama çok daha temel olanı, sanıyorum öngörülen akslara ve makroforma ilişkin önerileri destekleyecek bir ulaşım şemasından çok, güncel sorunları tekrarlayan, onlara yönelik bizim tüm plancıların üzerinde hem fikir olduğu ortak dilekleri dillendiren bir plan raporu ile karşılaşıyoruz. İmar Planlama Dairesi'nden arkadaşlar burada olmadığı için bu konuda bilmiyorum haksızlık ediyor muyuz ama, görüntü bu. Umarım planda ve raporda görmediğimiz başka şeyler vardır.

RIFAT TÜRKKAN- Aslında daha geç konuşmayı düşünüyordum, çünkü ben dersimi çalışmadım. Dersimi ilk defa burada gördüm. Gördüğüm de sadece genel hükümlerdi zaten. Hem Cüneyt Elker'in, hem Ela Babalık'ın söyledikleri tabii ki çok haklı, önemli. Temelde başlarken, bir yandan da Melih Ersoy'a da hak vermemek mümkün değil. Biz okulda böyle bir plan gösterseydik, herhalde bu dersten kalırdık. Hiç okunası bir tarafı yok. Bir gelişme koridoru belli değil, bu gelişmenin hangi ulaşım yolları üzerine yüklendiği belli değil. Kısaca okunur hiç bir şey yok burada. Belki şimdi biraz yaklaştırıncaya okuyabiliyor muyuz, diye bakıyorum ama yine yok. Belli bir 1/25.000 ölçek anlayışıyla çizilmiş, neredeyse halihazırını gösteren bir pafta gibi.

Bunun tabii gerisinde yatan iki şey var sanıyorum: Birincisi Cüneyt Elker'in söylediği gibi, Başkan'ın burada yazılanlardan haberi yok herhalde. Ya da, -bu daha doğru belki-, başkanın ve başkanın yaptıklarıyla plancıların kendi yaptıkları plan arasında bir kompromi sağlama çabalarından kaynaklanan çelişkili, amalgam bir şey var ortada. Niye böyle söylüyorum? Hemen burada okuduğum kısmı o olduğu için, bu söyleyeceklerim sadece genel hükümlerle ilgili: Teknik altyapıdan başlıyorsunuz, bir sürü çok güzel 'laf' var, temenniler var, aynen Melih Ersoy'un söylediği gibi; "şöyle olsa iyi olur, böyle olsa iyi olur" diye. Şimdi bakıyoruz, teknik altyapıda bir tek "temiz ulaşım sistemleri kullanılmalı, fosil yakıtlara bağımlı araçlardan kaçınılmalı" gibi, çok da suya sabuna dokunmayan, ifadeler var. Arka tarafa doğru gidiyorsunuz, bu teknik altyapının ulaşımına ilişkin daha concrete (somut) önerilere baktığımız zaman, hiç elle tutulur bir ifade yok. Hele ki ortada yapılan kavşaklar, üst geçitler, alt geçitlerle uzaktan yakından alakası olmayan, onlara hiçbir referans vermeyen metinler var. Onun için diyorum ki Başkan'ın belki haberi yoktur bundan, diye.

Bir de şöyle yargılardan yola çıkılmış. O da herhalde bu 'kompromi yapılmaya çalışıldığı kaygısı'nı uyandıran notlardan çıkıyor. Ne diyor? "Kent içi ulaşımında artan araç sayısına yeterli gelmeyen yol altyapısı"! Bir kere böyle bir yargıyı koymuşlar. Altyapı yeterli değil! Kim söyledi bunu onlara? Kaldı ki illa ki bütün araç sayısına yeterli bir altyapı yapmak zorunda mıyız şehir olarak? Bunlar tartışılmadan, demek ki sorun şudur: "Yeterli altyapı yok, dolayısıyla Başkan'ın kavşakları ve alt-üst geçitleri haklı olabilir" demeye geliyor. Ama

öbür taraftan, arkasından da diyor ki: “Bireysel ulaşımı özendirecek biçimde kullanılması engellenecek.” Bu nedenledir ki, ‘tam anlamıyla yüzer-gezer, amaçları net bir biçimde belli olmayan, ne suya ne sabuna dokunan türde bir plan olmuş’ yargısına yönlendiriyor bizi.

Tabii, şimdi burada söylediklerim çok bölük pörçük, çünkü dediğim gibi, sadece genel hükümlere bakarak son anda yaptığım değerlendirmeler.

İnsan nasıl bir şey arıyor? Bir önceki toplantıya da maalesef katılmadım, bu nedenle eksik bilgi ile soruyor olabilirim, ancak ‘büyüklük’, nasıl bir büyüklükten bahsedildiğini görmek istiyoruz? Bu, (şu anda gördüğümüz) 50 kilometrelik çap içerisindeki dokunun tamamının mas edeceği nüfus nedir? 7 milyon mu, 8 milyon mu, daha sonra 5216 sayılı yasayla Büyükşehir’e giren yerleşmelerin tüm planlarını oldukları gibi buraya alıp kopya ettiler mi, yoksa onları gerçekten plan bütünü içerisinde mi değerlendirdiler? Kaygım şuradan geliyor: Bir Temelli’ye, bir Akyurt’a, şuraya, buraya baktığımızda, bunların hepsi küçük belediye olarak kendilerine büyük hedefler belirlerler. Bu her yerde böyledir. Şu andaki nüfusu 10.000’dir, 150.000-200.000’lik planları vardır. Sonra siz gelip, bunları bütün böyle mozaik biçiminde buraya koyarsınız, buraya 13, 15 (bilemiyorum, muhtemelen öyle bir şey, hesap etmedim ama tahminen söylüyorum) milyonluk bir nüfusu barındıracak bir plan elde edersiniz. Benim üzerinde çalıştığım örneklerden Kayseri’de bu böyledir. Erkiyet kendi planını yapar, Talas yapar, diğerleri yapar, hepsini üst üste koyduğunuz zaman 5-6 milyonluk Kayseri planı olur. Hiçbir zaman bu büyüklükte bir Kayseri olamayacağını kestiriyoruz, makul büyüklük 1,5-2 milyon civarındadır. Ankara da, benim tahminime göre, olsun olsun belki 7-8 milyonluk bir büyükkent olabilir. Bunlar değerlendirildi mi? Eskiden ilçe belediyesi, belde belediyesi olan, şimdi artık Büyükşehir’in parçası olan bu alanlar gerçekten işlevsel bir plan bütünü içinde mas edildi mi? Bütün büyükşehir makroformu içerisinde nasıl bir fonksiyon, dolayısıyla nasıl bir büyüklük olarak ele alınıp konuldu? Yoksa o lekeler, -siyasi pazarlıklar da işin içine girdiğinden- olduğu gibi plana mı konuldu? Burada da belirli ölçüde bir kompromiye gidildiği bence muhakkaktır.

Bu değerlendirme yapıldıktan sonra, benim aradığım ve görmek istediğim şey, ‘bütün bu parçaları birbirine nasıl anlamlı ve makul, reasonable bir ulaşım sistemiyle birleştirebilirim, dolayısıyla, böyle bir sistem içerisinde bunlardan hangilerini desteklemem lazım, hangilerini durdurmam lazım? sorusunun cevabıdır. Yine, Ela Babalık’ın bahsettiği bir zoning meselesi, yani hangi bölgeleri sınırlandıracağım, hangilerinin gelişmesini destekleyeceğim, hangi yönde destekleyeceğim gibi, böyle bir takım stratejik kararların yansımaları görmek isterdim. Bunları da biraz, hiç olmazsa grafik anlatımıyla, -sonuçta plancıyız-, burada görmek, bunların bir şekilde bu Plan’a, ya da bu arazi kullanım haritasına diyelim, yansımaları bekliyor insan. Şimdi bunlar olmadan, bizim ulaşım ile ilgili söyleyeceklerimizin hepsi çok afâki kalıyor. Kaldı ki ‘temenniler’in çözümlerinde Ulaşım Ana Planı’na gönderme yapmak da bana eşdeğer şekilde afâki geliyor.

Ortada başka bir sorun var. Çok uzatmamaya çalışacağım, ama burada sorun şu: Ulaşım Ana Planı nedir? Baktığımız zaman, sadece bu belgede değil, pek çok belgede, referans verilen sihirli sopa gibi. Ulaşım Ana Planı bir geliyor, ortadaki bütün sorunları çözüp gidiyor. Adeta bir Ulaşım Ana Planı yapamadığımız için bu sorunlar varmış gibi bir hava var. Peki bu Ulaşım Ana Planı nasıl bir şeydir? Ölçeği nedir, hangi ayrıntıya kadar iner, hangi ayrıntıda durur? Planlama açısından baktığımızda, bizim çevre düzeni planlarımız var, 1/250.000 ölçekten başlar, daha sonra 1/50.000, 1/25.000, 1/5.000, 1/2.000, 1/1.000, neyse uygulamaya kadar giden plan skalamız var. Peki, ulaşımında bu nasıl bir şey? Ulaşım Ana Planı nerede duruyor? Ölçeği kimi yerde 1/100.000, kimi yerde 1/1.000, kimi yerde de 1/50' mi? Bunun cevabını tam olarak bilmiyoruz, çünkü Ulaşım Ana Planı'nın cevap vermesi beklenen sorunlar farklı ölçeklere ilişkin. İşte tam burada, bizim kurumsal eksikliğimiz ortaya çıkıyor, diye düşünüyorum. Dolayısıyla, her şeyi ona refere etmeden önce, bizim Ulaşım Ana Planı'nın ne olduğunu tanımlayan bir belgeye ihtiyacımız var. Ama tabii bu referans meselesi, siyasilere (dolayısıyla da plancıların) işini kolaylaştırıyor, sorunları kendi tabaklarından başkalarının tabaklarına aktarmış oluyorlar, diye düşünüyorum.

“Otobüs yolu mu? Plan otobüs yollarından bahsediyor. Kavşaklar mı? Tabii, onlar için de Ulaşım Ana Planı'na bakacağız. Aklınıza ne geliyorsa, uygulama yapılabilecek ayrıntıda, hepsinin yanıtını Ulaşım Ana Planı'nda bulacağız!”

Özellikle bizim ihale yöntemimizle elde edilen Ulaşım Ana Planları'nda, uygulamaya baz olacak kesinlik ve ayrıntıda bütün bunlara sağlıklı cevaplar vermek gerçekçi değil. Benim gördüğüm kadarıyla, bir kent için 1/25.000, hadi 1/5.000 ölçekli bir plan ne ise, Ulaşım Ana Planı'nın ölçeği de aşağı yukarı odur. Çünkü Ulaşım Ana Planı'nda, biliyorsunuz, modellemeler yapılır, benzetim modelleri olur. Bunların sınırlamaları zoning, yani bölgelemeyle ilişkilidir. Bölgelemenin büyüklüğü sizin o bölgeye ilişkin getirebileceğiniz önlemlerin detayını gösterecek bir büyüklüktür. Bu da sokak bazı değildir. Siz her sokağı, hele ki metropolitan bir bölgede, betimleyemezsiniz. Söylemeye çalıştığım, benim anladığım anlamda, bir Ulaşım Ana Planı olsa olsa, en iyimser tahminle 1/5.000 ölçekteki kararları verebilir size. Bu da nedir? Ulaşım Ana Planı'nın ilkeleri, hedefleri, amaçları, stratejileri nelerdir? Ana akslar neler olacaktır, toplu ulaşım aksları neler olabilir, ana toplu ulaşım aksları içersinde raylı veya lastik tekerlekli seçimlerine baz olabilecek yolculuk talep düzeyleri nedir? gibi ana doğrultuları verebilir. Dolayısıyla bir de böyle bir sıkıntımız var.

Bu ikili sıkıntı içersinde; (bir yandan da amacımız bağcıyı dövmek değil, üzüm yemek olduğuna göre) “bu plan nasıl anlamlı bir bütünlüğe kavuşturulabilir, ulaşım açısından bunu nasıl değerlendirebiliriz?” sorusunun cevabını arıyorsak, o zaman daha yapıcı davranmamız lazım. Bu takdirde işimizin gerçekten Cüneyt Elker'in söylediği gibi zor olduğunu düşünüyorum. Çünkü önümüzde hem birtakım bilgi eksiklikleri var, hem de

birtakım araç eksiklikleri var. Belki bütün bunlara yanıt bulmak için, bir yandan Meslek Odası bünyesinde, kurumsal bir çerçevenin oluşumuna katkı sağlamak, diğer taraftan da belki arkadaşlarımıza, Arazi Kullanım Planı ve Ulaşım Ana Planı'nın iki ayrı plan değil, birbirini tamamlayan, iç içe olan planlar olduklarını hatırlatmak (!) gerekir.

Harita üstünde gösterdiğimiz Eskişehir koridoru üzerinde bir raylı sistemimiz var, Çayyolu'na gidiyor. Sonrası ne olacak onu da bilemiyoruz. Bu konudaki projeleri de maalesef bilmiyoruz. Çünkü Büyükşehir Belediyemizin katılımçılık konusundaki fikirleri, planlama işlerine kimseyi katmamak yönünde galiba. Dolayısıyla böyle bir durumda çok kaba hesaplar yapabiliriz: O koridorda kaç bin kişi (yaşayan nüfus ve işgücü) var? Koridorun derinliği (et kalınlığı) ne kadardır? Kişi başına yapılan günlük yolculuk üretimi yaklaşık nedir? Dolayısıyla bu hesaplardan çıkan yolculuk talebini, oradan da çok kaba olarak bir doruk saat yolculuk talebini tahmin edebiliriz. Sonra da bir varsayım yapıp, yine çok kabaca, el yordamıyla “Bu talebin şu kadarı özel ulaşım, şu kadarı da toplu ulaşım” diyebiliriz. Buradan da, “Demek ki bizim en azından burada, şöyle iki veya üç koridora ihtiyacımız vardır.” diye çıkarsamalar yapabiliriz. Bütün bu çıkarsamalar yapılmadan, ortaya böyle bir plan gelmiş ve bunun da arkasında bir ulaşım planı olduğu söyleniyorsa, doğrusu haklı olarak, sonuçların kimseye inandırıcı gelmemesine şaşırılmamak gerekir diye düşünüyorum.

Son bir şey daha ekleyeyim: Eğer bu plan, ulaşımın yönlendirdiği bir makroform olsaydı, gördüğümüzden farklı bir planla karşılaşmış olmalıydık. Çünkü gerçekten böyle yoğunlukta, Temelli'lere kadar uzayan bir makroform düşünüyorsak, o zaman özellikle 50 kilometrelik (ki merkeze kadar muhtemelen 55-60 kilometredir) bir mesafeyi makul sürelerde kat edebilecek bir ulaştırma teknolojisini de düşünmüş ve planda bu güçlü ulaşım koridorunu göstermiş olmamız gerekirdi. Diğer konuşmacıların da belirttiği gibi, istasyon aralarındaki mesafeler, indi-bindi süreleri, ortalama işletme hızları vb. koşullar da dikkate alınarak yapılacak bir teknoloji arayışı, bizi muhtemelen bir banliyö işletmesine yönlendirecektir. Ancak uzun mesafeler söz konusu olduğunda, belki atlamalı bir işletme düşünmek gerekecektir. Bunun mekansal yansımaları planda görebilseydik, bu takdirde plan ve ulaşım planı ilişkisinin varlığına da tanıklık edebilirdik. Özetlemek gerekirse, bu koridorda, uygun mesafelerde yerleştirilen istasyonlarla da uyumlu, daha odaksal gelişmeler yapmamız gerekirdi. Atıyorum; Temelli batıdaki son nokta ise, gelişme odaklarından ikincisi onun 5-8 kilometre doğusunda, başka bir gelişme odağı da onun 5-6 km doğusunda, gibi. Bu sıçramalı gelişme odakları aynı zamanda toplu ulaşım duraklarını (istasyonlarını) belirleyen bir yapıyı yansıtmalıydı ki, istasyonlar arası mesafeler uzun, durma-kalkma süreleri makul, dolayısıyla da toplam süreyi makul zamanlarda aşabilecek bir taşıma sistemi olsun.

Tabii, düşünülüp düşünülmediğini bilemeden bütün bunları konuşuyor olmak, bizi çok afaki bir noktada tutuyor. Dolayısıyla işimiz zor, diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI- Buyurun Cengiz Bey.

CENGİZ ÇAKAN- Ben nazım planının rapor kısmında, ulaşım ile ilgili bölümleri ve raylı sistemle ilgili kısımları inceledim. Onun için bu konuda size kısa bilgiler verebilirim.

Her şeyden önce nazım plan şeması, 7.5 milyonluk bir nüfusun barınacağı alanları gösteriyor. Bu alanların toplu ulaşım ihtiyacı için önerilen raylı sistem hatlarının temeli 1994 Ulaşım Ana Planı'nda önerilen raylı sistem hatları ve bu hatların uzantıları. 1994'te yapılan 2015 Ulaşım Ana Planı 5 200.000 kişilik bir nüfusun ulaşım ilişkilerini tanımlıyor. O büyüklüğe ilişkin ulaşım önerileri var. 2015 Ulaşım Ana Planı'nda önerilen raylı sistem hatları 5 milyonluk bir nüfus için yeterli. Yeni şemada yaklaşık 2.5 milyon kadar fazla nüfus var. Nüfusun toplu taşıma ilişkilerinin tümünün raylı sistem hatlarıyla sağlanacağı düşünülmüş. Nazım Plan Raporu'nda ve şemasında tüm toplu ulaşım hatları raylı sistem hattı olarak belirtilmiş ve gösterilmiş.

Nazım planda nüfus yoğun iki aks var. Bunlardan, Eskişehir Yolu ve çevresinin oluşturduğu güneybatı aksında 1.600.000 civarında bir nüfusun yaşayacağı söyleniyor. Diğer aks, İstanbul Yolu. Batıkent'ten, hatta Demetevler'den Sincan ve Ayaş'a doğru uzanan bu koridorda da 1.800.000-2.000.000'e yakın bir nüfus var. Bu iki koridorun dışında nüfusu büyük diğer alan ise Keçiören'in kuzeyinde, ki bundan önceki nazım planlar ve 2015 Ulaşım Ana Planı'nın dayandığı nüfus dağılımından en büyük farklılık kuzey bölgesi için öngörülen nüfus.

Güneybatı aksı içinde yer alan Temelli bölgesi için 350.000 kişilik bir nüfus öngörüsü var.

2023 Nazım planının bu büyüklükteki nüfusların yaratacağı yolculukları karşılamak için önerdiği;

Temelli bölgesi için; Çayyolu'nda, Kızılay-Çayyolu metrosuna bağlanan bir raylı sistem ve yine Temelli'den Sincan'a, banliyöye bağlanan bir raylı sistem. Sincan, zaten uzatılan Batıkent Metrosu ile kent merkezine bağlı. Mevcut banliyönün de çok güçlendirileceği, kapasitesinin arttırılacağı varsayımıyla, Plan Temelli'deki nüfusu iki akstan kent merkezine bağlıyor. Hızlı tren de mevcut banliyönün yer aldığı koridorda. Hızlı tren için farklı bir güzergah önerilmemiş. Zaten o bölümde, şu anda 6 hat halinde bir gerçekleştirme söz konusu.

Kentin güneyi için (Gölbaşı Bölgesi) nazım plan fazla bir gelişme olmasını düşünmüyor, istemiyor. Onun için o bölgedeki nüfusun (yaklaşık 400.000 kişi civarında bir nüfus var) kent merkezi ile toplu taşıma bağlantısına ilişkin hiçbir şey önerilmemiş.

Doğu aksında, diğer bölgelere göre fazla gelişme yok. Doğukent var tabii, Orada 150.000 kişilik bir nüfus var. O nüfusun ve Mamak bölgesinin yarattığı toplu taşıma yolculuklarının banliyö treniyle ve de Dikimevi'nden Ankaray'a bağlanacak bir hafif raylı sistem hattıyla karşılanacağı düşünülüyor.

Keçiören Metrosu korunuyor, bu metro zaten yapım halinde.

Dikmen bölgesi için, Dikmen metro hattının projeleri yapılmış, bu hat da yapılmalıdır deniliyor ama Dikmen bölgesine ek bir nüfus da öngörülüyor.

Asıl sorun, benim sorun olarak gördüğüm kuzeyde. Kuzey Ankara'da daha önce yapılan Planlarda 100.000 kişinin yaşayacağı düşünülürken, bu nazım planda plan kararlarına rağmen, azaltılmış nüfusuyla Pursaklar-Saray bölgesinde 500.000-600.000 kişilik bir nüfusu var. Bu nüfusun toplu taşıma bağlantıları için düşünülen, o bölgeden Keçiören Metro hattına, Sanatoryum civarında bağlanan bir raylı sistem hattı. Bir diğeri de Siteler-Hasköy'e bağlanan bir raylı sistem hattı ki bu Siteler Hattı da 2015 Ulaşım Ana Planı'nda Dikimevi'ne bağlanan hat.

Burada gördüğüm bir sorunu vurgulamak istiyorum. Keçiören Metrosu, yapılan etütlerde 2025 yıllarında bir saatte bir yönde 45.000 kişilik bir yolculuk talebine maruz. Yapılan metro da pratik kapasitesi 50.000 kişi olan bir metro. Bu metro hattı Keçiören bölgesinin (Keçiören geniş bir bölge, planda öngörülen nüfusu şimdi tam olarak hatırlamıyorum ama 700.000'ler civarında) toplu taşıma yolculuk taleplerini karşılamaya yeterli olacak bir metro hattı. Bu hattın ekstra bir yük alması mümkün değil. Pursaklar-Saray bölgesinden Keçiören Metrosu'na yükleme yapmak doğru değil. Öbür hatta bakıldığında (Siteler Raylı Sistem Hattı), o hat Ankaray'ın uzantısı olarak düşünülmüş bir hattır. Yolculuk taleplerinin Ankaray kapasitesinde bir raylı sistemle karşılanması mümkün değil. Pursaklar-Saray bölgesi yolcu taleplerini Siteler üstünden Dikimevi'ne getirmeniz düşünülürse, o hatta metro kapasitesinde bir raylı sistemi gerçekleştirmek zorundasınız. O zaman (aslında plan şeması bunu gözeterek mi, bilmiyorum, o hattı getirip Gülveren-Plevne Caddesi'nde banliyöye bağlıyor) banliyönün çok yüksek kapasitelere erişmesi halinde yolcu yükünün Sıhhiye'ye getirilmesi mümkün olabilecek. Ama hat metro hattı kapasitesinde düşünülmezse, Ankaray standartlarında, kapasitesindeki bir hat halinde Dikimevi'ne gelip mevcut Ankaray'a bağlanırsa, (zaten Dikimevi'nde sorun var, çünkü Dikimevi'ne Doğukent bölgesinden bir hat geliyor) hattın getirdiği yolcuyla, 25.000 kişi kapasitesindeki bir raylı sistemin bu yükleri kent merkezine getirmesi mümkün değil.

Nazım Plan, raylı sistemleri büyük nüfusların kentle bağlantılarını sağlamanın yanında bir de bazı kentsel aktivite alanlarını cazip kılmak için bir araç olarak kullanmayı düşünmüş ve de bunlar stratejik kararları arasında yer almış. Neler mesela? Yuvakent'in orada bir golf sahası düşünülüyor, o golf sahasına bağlantının Batıkent Metro'su'na bağlanan bir raylı sistemle sağlanması düşünülmüş. Aynı şekilde, Eryaman'dan kuzeye, Avrupa Birliği Merkezi Özel Planlama Bölgesine, bir raylı sistem hattı düşünülmüş. Konut alanları arasında kısa raylı sistem hatları var, ama bunlar, Plan Hükümleri'nde dendiği gibi, yapılacak Ulaşım Ana Planı'nda etüt edilip feasible bulunmazsa gerçekleşmeyecek hatlar. Plan o hatları bir geliştirme aracı olarak kullanmış.

Benim dikkatimi çeken ve sizin de dikkatinizi çekmek istediğim diğer bir husus var. Ankara'nın nüfus yoğun iki aksı var. Batı aksı, 2.000.000 nüfuslu bir aks, öbürü güneybatı aksı, 1.800.000 kişilik bir aks ve de bu akslar üstünde, Eskişehir yol koridorunda üniversiteler var, kent merkezi oraya geliyor, kamu kurumları geliyor, bir sürü kullanım geliyor. İstanbul yolu aksına bakarsanız, orada bir sürü kullanım var, sanayi bölgeleri var. Ama bu iki büyük kütle arasındaki toplu taşıma ilişkileri sadece Kızılay üstünden (Temelli-Sincan raylı sistem hattı da gerçekleşirse, öbür uçtan da bir bağlantı sağlaması mümkün). Önerilen şemada bu iki güçlü aksın bağlantısı için, herhangi bir stratejik karar düşünülmemiş, ki 2015 Ulaşım Ana Planı'nın düşündüğü ve olası raylı sistem hattı olarak işaretlediği bir yer vardır, bu da Batıkent ile Ümitköy arasında bir raylı sistem bağlantısı. Ben bunu çok önemli görüyorum. Böyle bir raylı sistem bağlantılarıyla belki bir ring, Batıkent-Ümitköy-Kızılay-Ulus şeklinde dönen bir ring oluşturulabilirdi. Nasıl işletilir, ayrıca değerlendirilir ama bu bağlantının 2015 Ulaşım Ana Planı'nda olası hat olarak gösterilmesine rağmen, Nazım plan şemasında bütün diğer hatların yer almasına rağmen neden yer almadığını ben değerlendiremedim, eksik gördüm.

Diğer konular hakkında da söyleyeceklerim var, ama raylı sistemler için söyleyeceklerim bu kadar.

OTURUM BAŞKANI- Şimdi bir ara vermek istiyoruz ama araya geçmeden önce mi söz almak istersiniz, yoksa bir 5-10 dakika devam edelim mi?

BEDRİYE IŞIK- Ben bu serinin ilk toplantısının ilk bir saatine katılabilmişim. Aslında söyleyeceklerim belki o kapsamda. Ben biraz Ankara'nın son 16 yıllık makro plansız dönemini kısmen içeriden de bilen biri olarak 2023 Planı'na kendi bakışımı iletmek istiyorum.

1990'dan beri Ankara'nın yasal bir makroform planı yok. Rahmetli Raci Hoca'nın dönemi aslında bu işin gerçekten yapılması gereken dönemdi. Fakat gerekçeler nelerdi tam olarak bilmiyorum ama o fırsat kaçırıldı ve şehir 15-16 yıldır vahşi bir spekülasyon ortamı halinde. İnanılmaz bir pazarlık ve rant dönüşüm ortamı oldu.

OTURUM BAŞKANI- Kentler artık pazarlanacak yerler olarak görüldüğü için doğaldır.

BEDRİYE IŞIK- Bu makro plansız dönemde imar planı adıyla yapılan, farklı ölçeklerde çok sayıda yasal belge var. Ben açıkçası bu planı, bu 15 yıllık faaliyetlerin bir toplamı gibi görüyorum. Bir de yapılan bu çalışmalara bir şekilde üst ölçek zemin hazırlanması gerekiyor. 15 yıldır bu zemin yok. Legal bir belge hazırlandı gibi geliyor bana. O yüzden de, sonuçta başka Ankara yok, bir şekilde sahip çıkmamız gerekiyor ama neresinden tutulur, ne yapılır açıkçası bilemiyorum.

Ulaşım detayında bir şey söylemeyeceğim ama plana bakarken tamamıyla iyi bir imar planı, iyi bir nazım plan yapma gibi bir olanağın olamadığı anlaşılıyor aslında. “Atı alan Üsküdar’ı geçmiş”. Sonuçta 15 yıldır yapılanlara bir üst ölçek belge hazırlamak, diye düşünüyorum Amaç olmasa da sonuç bu olmak zorundaydı. Teknik arkadaşlara yönelik herhangi bir suçlama içermiyor söylediklerim. Onların ne koşullarda olduğunu biliyorum. Çalışma grubundaki meslektaşlarım mesleki yaşamımla yaşıt, hatta öğrencilik yaşamımdan tanıdığım, yakın arkadaşlarım, yıllarca ben de benzer koşullarda çalıştım. Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI- Saffet Hocanın sözünü alıp bir ara verelim. Bu arada belediyeden arkadaşlar geldi. Siz şöyle şimdilik oturun, zaten ara vereceğiz şimdi. İkinci turda sizle başlarız.

SAFFET ATIK- Ben buraya gerçekten çok masumane duygularla ve öğrenmek için geldim. Bunun nedenlerini size anlatacağım.

Ben de bir dönem ulaşım konularıyla ilgili çalışmalarda bulundum ama bu sektörün gelişimini, son 15 yılını bilmiyorum, daha doğrusu proje yaparak bilmiyorum ama bir plancı olarak takip edebildiğim kadarıyla biliyorum. Neden çok masumane geldim, onu size izah etmek istiyorum. Yanlış hatırlamıyorsam 40 yıldır ve hala da öyledir, ulaşım sektörüyle arazi kullanımının veya mekansal gelişmenin birbirlerini tamamladığı, birbirleriyle sebep-sonuç ilişkileri içinde olduğu ve bunların birlikte ele alınması gerektiği söylenir. Buraya gelişimin bir nedeni, hâlâ büyük bir iyi niyetle, inşallah bu böyledir bu defa, hep böyledir plancılar, yani hep o pembe gözlükleriyle bu defa yapılmıştır, diye düşünür. Hayal kırıklığına uğrar ama hiç vazgeçmez. Bu defa olacak, diye geliriz. Bir tanesi buydu. Samsunda azıcık oldu gibi. Bazı örnekler var.

İkinci mesele şu: Benim bildiğim bu tür meselelerde iki tane önemli dinamik var. Hem mekansal planlamada kullanılan, hem ulaşım planlamasında kullanılan, hem altyapı işlerinde kullanılan. Bunlardan bir tanesi nüfus, bir tanesi istihdam. Bu iki değişken, bu iki dinamik bize çok şey anlatıyor. Çünkü arazi kullanımı dediğimiz mesele, yoğunluk dediğimiz mesele, kentsel yaşam dediğimiz mesele, muhtemelen bu iki dinamiğin türev-

leriyle elde ediliyor. Matematiksel modellerimizde biz bunları kullanıyoruz. İsterseniz mekansal biçimde bir model yapın, isterseniz bir hidrolik model kurun, su, kanalizasyon, vesaire sistemi için, isterseniz ulaşım alaka bir model kurun, genellikle temel veriler, dinamikler bunlar.

Bunu bir parça açmak istiyorum. Ben 1997 yılında Ankara'da yaşamama rağmen uzun yıllar Ankara'yla alakalı en ciddi çalışmamı yaptım. Bu çalışma su ve kanalizasyonla alakalıydı ve yağmur suyuyla alakalıydı. Bir mühendislik konsorsiyumunun arazi kullanım ve projeksiyonlar meselesiyle ilgilenmişim. O tarihte tabii bir plançı olarak ilk başvurduğumuz, görüşünden yararlandığımız yer de Nazım Plan Bürosu'ydu. Acaba hangi nüfus büyüklüğüyle su kanalizasyon sistemi çözülmelidir veya hangi geçerli, onaylı, kabul görmüş bir plan vardır ki biz buna başvuralım ve bir bütünleşme sağlayalım. Bu, bakın ulaşım değil, kentin altyapısıyla alakalıydı ama bunlar da birbirinden ayrılmaz şeyler.

Cengiz bazı rakamları verdi, diğer arkadaşlarım da çok güzel konulara değindi. Bunları zikredeceğim, Rifat'ın dediği bir konuyla da konuyu bağlamaya çalışacağım.

Cengiz dedi ki, 5 milyon 200 bin 94 çalışmasının nüfusu. Hedef yılını bilmiyorum ama 2007 planı 7.5 milyon diyor. Bilmiyorum dediğim, olabilir mi olmaz mı, raporlarda var. Altyapı için ise farklı projelerdeki rakamlar 8 milyon 600 bine kadar gidiyor. Benim tabii azıcık üzülerek sorguladığım ve iyi niyetle sorguladığım mesele, kent için yaşamsal önem taşıyan bu tür projelendirmelerde biz hâlâ neden farklı rakamlarla oynarız? Eğer bu rakamlar sabitlenmemişse, son derece iyi niyetli belki, ki arkadaşlarımız öyle dedi, birtakım akslar var, birtakım yol önerileri var, bizler et kalınlığını yorumlamaya çalışıyoruz. Bunları yorumlayacak dinamikleri elimizde yok ki! 5 milyon 600 bin mi, 7 milyon 600 bin mi, 6 milyon 700 bin mi, 8 milyon 900 bin mi, üzerinde mutabakat sağlanmış bir şey yok ki! Bu beni üzüyor. İstersen sana bir dakika vereyim, sonra bitireceğim.

RIFAT TÜRKKAN- Teşekkür ederim. Benim saptamam şuydu: Eski Ulaşım Ana Planı'nın öngördüğü hatlardan bahsediyoruz. Eski Ulaşım Ana Planı hangi plan kararlarına dayalı olarak çıkmıştı? Şimdi o plan kararlarının ne kadar ne kadar geçerli. Şimdi yaptığımız planın eski planla farklarını az önce sen söyledin. Keçiören'deki, kuzeydeki alanlarda şu kadar artırım var. Bizde şöyle bir sıkıntı var: Bir plan yapılıyor, sonra iyi niyetle birileri oturuyor onun üstüne, bir Ulaşım Ana Planı hazırlıyor veya bir raylı sistem etüdü yapıyor, bir fizibilite yapıyor. Sonra devir değişiyor, Ahmet gidiyor, Mehmet geliyor, aniden başka projeler geliyor aklına. Planda olmayan, daha önce hiç öngörülmemiş bir takım alanlar iskana ve kentsel kullanıma açılıyor. Peki bunlar toplam kentsel nüfusu değiştiriyor mu? Belki de değiştirmiyor. Onun için de 6-7 fark etmiyor, ama dağılım çok önemli. Ulaşım planlamasında baz olarak nüfus ve işgücüne bakıyoruz. Dolayısıyla bu nüfus ve işgücünün toplam miktarı, belli bir tarih itibarıyla önemli. Ama ondan çok daha önemlisi, bu nüfusun ve işgücünün nasıl dağıldığıdır.

Şimdi bakıyoruz, biz Ankara'da bu işi çorba yapmışız. Başkan Ankara'yı Disneyland haline getiriyor; kentin çıkışlarına, girişlerine, eteklerine gelişme merkezleri vb öneriyor; yapar, yapmaz bilmiyorum ama, bu plan onları da içeriyor mu, içermiyor mu, bilmek istiyorum, çünkü bu ölçekten hiçbir şey okuyamıyorum. Dolayısıyla öyle havada uçuşan birtakım kararları baz alıp, bunların aracı olarak biz "acaba burada şöyle bir ulaşım sistemi bunun makul bir çıkışı olabilir mi?" diye araştırıyoruz. Dolayısıyla bizim çıkış noktamız hatalı.

SAFFET ATİK- Çıkış noktasına gelince ben geri alayım ve bitireyim isterseniz. Ben şöyle söyleyeyim Melih Hocam. İstanbul aksı batı koridoru 2 milyonsa, güneybatı Eskişehir koridoru diyelim 1.800.000'se kuzeye daha çok ağırlık verilmişse ve bunlar zaman içerisinde dalgalanmalara sahne oluyorsa bu nüfus büyüklükleri; 1) işimiz gerçekten zor, 2) böyle bir değer olmadan bir ulaşım planı, bir et kalınlığı, bir deplasman, vesaire demek de hakikaten güç.

Buraya ben hakikaten çok iyi niyetle geldim, inşallah bunlar vardır, konuşuruz diye geldim. Son anda belediyeden gelen arkadaşlarımız içimize su serpti. Onlar bize bilgi vereceklerdir, çünkü onlarsız 1-1.5 saattir konuşuyoruz ama gördüğüm o ki, hâlâ 2007 Türkiye'si'nde maalesef biz sayısal verilere itibar etmeden, onları modellemeden, en azından birtakım matematiksel doğruları bilmeden ve bulmadan, bana kadar kalırsa, afaki bir olay üzerinde iyi niyetli tartışıyoruz. Bunu bir meslek adamı olarak çok üzüntüyle karşıladığımı belirtmek isterim. Büyük bir üzüntüyle karşılıyorum. 2007 Türkiye'si'nde sözel laflarla, o stratejilerin de ne kadar doğru olduğunu bilmeden ve ayağımız yere değmeden, birbirimize sorarak acaba bu et kalınlığı bunu mu yaratır veya yaratmaz mı, diye. Böyle bir belgeyi tartışmaya başladık. Buna üzülüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Evet, plancılar olarak hep üzülüyoruz zaten, işimiz üzülmek bizim. Bir çay içelim, sonra üzülmeğe devam edelim.

İKİNCİ OTURUM

OTURUM BAŞKANI- Merhabalar.

İkinci turda biraz kayıpla devam ediyoruz ama, Büyükşehir Belediyesi'nden iki arkadaşımız geldi. Bu Plan'ın sorumluları işte bunlar. Ben, ikinci tura da bir açılım olması açısından, onlar için de, hem kendimiz için de, kısaca şimdiye kadar bahsedilen temel konuları özetlemek istiyorum.

Temelde dile getirilen konular şunlardı: Burada bir planlama çalışması yapılıyor. Kent makroformuyla bu ulaşım yapısının ilişkisi nasıl kurulmuş. Bu makroform nasıl bir ulaşım yapısı yaratacak. Çevreci kaygılardan, temiz ulaşımından bahsediliyor ama bu planla, bunun yaratılmasının çok olanaklı olmadığı ifade edildi. daha sonra bir ulaşım ana planına çok vurgu yapıldı. Böyle bir plan var, bununla mutlaka paralel olarak hazırlanması gereken bir ulaşım planı olması gerekirken daha sonra bir ulaşım planının öngörülmesinin, yeni getirilecek kararların bu plana nasıl yudurulacağı konusunda ciddi sorunlar yaratacağı belirtildi.

Öte yandan bazı raylı toplu taşıma güzergahlarının önerildiği, bunların nasıl etüt edildiği, bu öngörülen nüfus büyüklüklerine nasıl hizmet edeceği, bunları karşılayıp karşılayamayacağı konusunda görüş ve eleştiriler dile getirildi. Ayrıca bu planda bireysel ulaşımın sınırlandırılmasından bahsediliyor, ancak böyle bir Plan'ın ve bu denli uzak mesafelere ulaşan bir yerleşim deseninin bunu hiçbir şekilde karşılayamayacağı, toplu taşıma odaklı bir planlama yaklaşımının olamayacağı, yine bireysel ulaşımın, yani otomobil kullanımını körükleyen bir sisteme yol açacağı görüşleri dile getirildi.

Öte yandan Belediye yönetiminin burada özellikle Plan Raporu'nda yazılan şeyleri okumadığı, burada plancılardan mevcut eğilimlerle planlama ilkelerini veya kendi görüşlerini, bu Belediye Yönetimiyle nasıl birleştirebiliriz, çakıştırabiliriz kaygısının da Plan'da okunduğu dile getirildi.

Onun dışında nüfus büyüklüklerine dair, özellikle Cengiz Hoca'nın değerlendirmeleri vardı, raylı sistem hatlarına yönelik ve onların hizmet ettiği nüfuslara yönelik. Bu nüfusla bu raylı sistem hatlarının nasıl karşılanacağı, Kızılay üzerinden bu bağlantının sağlandığı, onun dışında ringlerin oluşturulmadığından bahsetti ve raylı sistemlerin kapsamlı bir analizini yaptı bize özetle.

Öte yandan dile getirilen bir başka görüş de, son 15-20 yıldır Ankara'nın bu arazi ve arsa spekülasyonlarının meşrulaştırıldığı veya onların yasallaştırıldığı bir belge haline getirildiği yönünde Bedriye'nin bir eleştirisi vardı, o da işin içinde çalışan bir meslektaşımız olarak.

Saffet Hoca, şimdi aramızda yok, özellikle arazi kullanım ve ulaşım ilişkisinde bir neden-sonuç ilişkisinin ciddi bir şekilde 40 yıldır sürekli söylendiğini, bir umutla buraya geldi-

ğini, ancak yine burada bunu göremediğini belirterek üzgün olduğunu belirtti. Sayısal verilerden, modellemelerden yola çıkılması gerektiğini ifade etti.

Kısaca bunlar konuşuldu. Atladığım ya da eksik bıraktığım yerler olmuş olabilir. Şimdi aslında Belediye'den gelen arkadaşlarımızın kısa bir görüşünü almak isteriz. Ulaşım sektörü açısından neler öngörüyor. Bu kent makroformuyla hedeflenen, bu Plan Raporu'nda özellikle hedeflenen noktalara ulaşılabilir mi, veya siz gerçekten istediklerinizi yapabildiniz mi bu Plan'la, içerde yaşanan gelişmeler nedir, kısaca bir özet yapabilirseniz seviniriz. Bizim açımızdan daha bilgilendirici olur. Raporun tamamını okuyan kişi sayısı da az olduğu için bilgilendirme fırsatı da bulmuş oluruz.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- İlk toplantıda, biraz sürece ilişkin dertlerimizi anlatmıştık. Tabii, buradaki katılımcıların o toplantıda olmasının daha faydalı olacağını düşünüyorum ben, çünkü aslında bu sadece, sektör sektör baktığımız zaman farklı sonuçlar doğurabilir fakat, süreç içerisinde sektörlerin kendisine baktığınızda daha anlamlı sonuçlar çıkartabiliriz, çünkü orada biz bazı şeylere vurgu yapmıştık aslında. Ankara'nın bugüne kadar planlama sürecini anlatmıştık. 5216 sayılı yasanın bize vermiş olduğu süreyle sınırlı olan görevde karşılaştığımız güçlüklerden, tabii Yasa'nın altyapısızlıklarından, yasanın çıkartılırken sınırların belirlenmesine ilişkin verilen görevlerden, bize bağlanan belediyelerin planlarının incelenmesi, Büyükşehir Belediyesi'nin kendi yaptığı planların incelenmesi ve onların da yeniden yorumlanması gibi süreçlerden bahsetmiştik.

Bunlardan tekrar bahsetmem çok anlamlı değil aslında, gönül isterdi ki buradaki katılımcılar o süreci de dinlemiş olsunlardı ama herhalde kayıtlarda var, bir doküman olarak basılırsa bu Oda'nın yaptığı çalışma, oradan daha rahat izlenebilir, okunabilir.

Ben şunu söylemek istiyorum: Bu planlama çalışmasının ulaşımına ilişkin beklentileri neler, öngörülere neler diye bahsettiğimizde, bu da aslında çok fazla süreçle ilgili bir şey. Biz sonradan katıldığımız için eleştirileri çok fazla dinleyemedik. Aslında biz buraya eleştirilere cevap vermek için de gelmiyoruz. Burada bir şekilde fikir alışverişi, Oda'nın bu olumlu yaklaşımına destek vermek üzere Belediye adına buradayız.

Sizlere Plan'ı anlatmak istiyoruz aslında. Sizleri eleştirip de “yok o öyle değil de böyledir” gibi bir tavır içerisinde değiliz zaten. İnaniyorum ki bizler bir şeyler anlattıkça, sizler bu Plan'ı anladıkça, tanıdıkça bazı soru işaretleri de giderilecektir ve daha olumlu katkılar alabileceğiz. Onu da gördüm zaten ilk toplantıda. Buradaki toplantıda da onu hissediyorum.

Onun için kent makroformuna ilişkin kaygılar nelerdi? Onlardan biraz aslında bahsetmek lazım. Ulaşımın bu çok alakalı bir şey. Kent makroformunu bu Plan bu şekilde sokmadı aslında. Süreç incelendiğinde, doküman olarak elinize geçtiğinde bunu okuduğunuzda

şunu anlayacaksınız ki, evet, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin yetki sınırları 5216 Yasa'yla 850.000 hektarlık alana ulaştı. 8 ilçe belediyesinden oluşan idari örgütlenme, bugün 36 belediye oldu. 21'i ilk kademe belediyesi, 15'i ilçe belediyesi olarak bir örgütlenme var artık karşımızda bizim.

Şöyle de bir şey var: Bu yeni bağlanan belediyeler özellikle, bugüne kadar plansız olan yerler değil. Planlanmış yerler ve biz 25.000'lik planlama sürecinde şunu gördük aslında: Hep söyleniyordu ya, "Ankara'nın sorunu plansızlık" diye, ama Ankara'nın sorunu plansızlık değil aslında, aşırı planlılık. Biz bu planlara baktığımızda Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin ya da bizim ilçe belediyelerimizin, ilçe belediyelerimiz derken eski 8 taneyi kastediyorum, bunlarla beraber yaptığımız planları da süzgeçten geçirdiğimizde, yeni katılan belediyelerin planlarını da eklediğimizde, bu arkamda görmüş olduğunuz dairesel çaplı 850.000 hektarlık alanda yaklaşık 13-13.5 milyon gibi bir planlama nüfusuyla karşılaştık. Bu planların da çoğu parselasyon planı aşamasına gelmiş, bunun da özellikle altını çizmek istiyorum.

Ben geçen toplantıda da altını çizdim, çünkü bu parselasyon düzeyine gelmiş olmasının şöyle bir anlamı var: Çok fazla geriye dönüş yapamıyorsunuz, çünkü kazanılmış hak olarak görüyor insanlar ve el değiştirmeler oluyor. Siz vatandaş olarak bir konut arsası alıyorsunuz. Biliyorsunuz ki burası imarlı bir arsa. Vatandaş şuna bakmıyor: "Bu İmar Yasası'na, Yönetmeliğe, şuna, buna uygun yapıldı mı acaba, şöyle, böyle oldu mu" diye sorgulamıyor vatandaş. Vatandaş biliyor ki, eğer Belediye plan yaptıysa, mutlaka bunlar yapılmıştır, Yasa'ya, Yönetmeliğe uygundur ki Belediye plan yapmıştır diye imarlı olarak alıyor. Onun için altını çiziyorum ben parselasyon planı olan yerlerin.

Bunun haricinde parselasyon planı düzeyine gelmemiş olanları zaten bu plan genel yaklaşımları çerçevesinde, hem Büyükşehir Belediyesi'nin kendi yapmış olduğu planlar açısından söylüyorum, hem de yeni katılan belediyelerin yapmış olduğu planlar açısından, tabiri caizse, tırpanladık. Şöyle söyleyeyim: Örneğin 1.500 nüfuslu bir belediyenin 150.000 kişilik yapmış olduğu imar planını, biz 20-25.000 dolayına nasıl çekebiliriz burada tartışmaya açtık aslında Plan'da, yani burada bir süreç başlattık biz. "Bu olur mu, olmaz mı, olabilir mi"yi araştırıyoruz.

Bunun da, yine bu planlama süreci içerisinde deneysel olarak da diyebiliriz, neler yapabiliriz görmek açısından, Sarayköy, Pursaklar Belediyeleri'nin imar planları revizyonlarını yaparken de bunun aslında olabileceğini gördük. Orada da iki belediye için söyleyeyim, 1.5 milyon civarında bir nüfus kapasitesine sahip iki planı 500.000 gibi bir nüfusa, yani burada da 1/25.000 plan öngörüsüne aykırı olmayacak şekilde o nüfus kapasitesine indirgenebileceğini, plan revizyonlarının yapılabileceğini, daha yaşanabilir bir kentsel çevre edinilebileceğini, bu süreç içerisinde de gördük. Bu bize umut veriyor aslında. Şöyle değil: "Ben bu planı yaptım, kestim, biçtim, nüfusunu da şu kadar dedim, bitti, sayfayı kapattım" değil.

Bu, arkasında durulursa, süreç devam ettirilirse ve siyasi otoriteler ikna edilir, bu işin içerisine katılırsa bu düzenlemeler yapılabilir. En başta makroform açısından, daha doğrusu nüfus açısından baktığımızda bu Plan'ın Ankara Büyükşehir Belediyesi yetki alanındaki planlama nüfusu 13 milyon civarından, bu revizyonlarla beraber yaklaşık 8-8.5 milyon civarına düşürülebilir. Tabii bu sadece yeni katılan belediyeler açısından değil, bizim Büyükşehir'in kendi yapmış olduğu planlar açısından da önemli. Oralara da müdahale getiriyoruz. Süreç içerisinde Şehir Plancıları Odası'nda olsun, Mimarlar Odası'nda olsun ya da diğer şahıslar tarafından dava edilmiş Güneykent gibi, susuz Belören gibi, İmrahor Vadisi gibi planlama bölgelerinde de nüfusların azaltılması, onların mahkeme kararları doğrultusunda bilirkişi heyetlerinin yaptığı tespitler doğrultusunda revizyonlarının da yapılabileceğini bu Plan hükme bağlıyor. Bu, şu demek değildir: Bu Plan sadece dışarıdakilere yani kendine yeni bağlananlara baktı, kendi içerisindekini aynen kabul etti." Böyle bir yaklaşım yok. Burada belki Bedriye'nin şu sorusuna cevap vermiş olabiliriz: "15-20 yıldır Ankara'da süregelen spekülasyonlar bu Plan'a yansıtıldı" gibi bir iddia olmuş, bu gerçekçi değil Bedriye'ciğim.

BEDRİYE IŞIK- Ben yanlış anlaşılma kaygısıyla bir ekleme yapmak istiyorum. Orada benim vurgum aslında bu spekülasyonun zeminini plansızlığın oluşturuyor olmasıdır. Ben bunu vurgulamak istedim. Bu 15 yıllık spekülasyonun zeminini oluşturan şey, Ankara'nın makro planının olmayıştı. 1990'de yürürlüğe girmesi gereken yeni bir makro plan vardı, o olmadı, bu spekülasyona zemin oluşturdu ve o yüzden ki 2023 Planı'nı çok önemsemeli, sahiplenmeli ve iyileşmesi yönünde müdahale etmeliyiz. Dilerim bundan sonra, makroplan olduğu için, benzer spekülatif vahşete cesaret eden olmaz.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- O zaman ben yanlış anlamışım.

BEDRİYE IŞIK- Evet. Şöyle bir şey, geçen bu 15 yılda teknik yeterli ekip ve siyasi irade kombinasyonu oluşmadı, ben öyle görüyorum. Böyle zor ve riskli bir işi üstlenecek çalışma ekibi oluşturulamadı ya da siyasi irade buna cesaret edemedi ama nihayet biraz da 5216'nın da zorlamasıyla, böyle bir kombinasyon oluştu ve bu Plan çok önemli diye düşünüyorum. Söylemeye çalıştıklarımda herhangi bir olumsuzluk vurgusu varsa o da Ülkemiz kentleşme- planlama tarihinde daima önde ve özel yerini korumuş Ankara'nın bu özelliğinin 15 yıl askıda kalmasıdır. Benim hayıflandığım, bana çok vahim gelen budur.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Tamam, teşekkür ederim. Ama şu gerçeği de göz önüne almak lazım aslında: Ankara'nın en çok speküle edilen yeri güneybatı Ankara ve bu spekülasyon plansızlıktan değil bence. O süreci sen de iyi biliyorsun. Güneybatı Ankara dediğimiz bölge Eskişehir Yolu'nun otoyoldan sonraki kısmından bahsediyorum, Temelli'ye kadar olan yerden. Burada, biliyorsunuz, 94 yılından itibaren bir planlama süreci yaşanıyor.

BEDRİYE İŞİK- Güneybatıdaki spekülasyon 1990 hedefli Nazım İmar Planı'nın Batı Koridoru kararının o plan sınırı bitişiğindeki patlamasıdır. 1990'da, daha geniş alanı kapsayan 1990 başlangıçlı yeni bir planın yürürlüğe girmeyişinin anlaşılmasıyla, hem güneybatıda hem kuzeybatıda makroform altlığı olmayan planlar yapılmıştır.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Tabii ki, doğru. O süreci anlatmak istemiyorum aslında çok fazla ama aslında bu da çok alakalı, çok fazla da sözü uzatmak istemiyorum. 94 yılında yetki Ankara Valiliği'ndekeyken, orada Bayındırlık Bakanlığı'nın yapmış olduğu 1/25.000'lik plan var, Valinin onayladığı, 14 etaptan oluşan 1/5.000'lik planlar var, bunun haricinde mevzi mevzi onaylanmış 1/1.000'lik planlar var. Siz şimdi burada olanları göz ardı edemezsiniz. Yani "sadece Ankara'nın otoyolunun içini planlayalım, orayı bırakalım" diyebileceğiniz bir süreci yaşamıyorsunuz, onu mutlaka göze almak zorundasınız ve burada da zaten, bu 1/25.000 plan yapıldığı süreç içerisinde, mahkemelerce yürütmeyi durdurma kararı verilen bir güneybatı Ankara Metropolitan Nazım İmar Planı var; 1/50.000 ölçekli ve Bakanlık tarafından onaylanmış bir plan.

O da önemli, çünkü o Metropolitan Plan'ın yürütmeyi durdurma kararı verilen bilirkişi raporundaki gerekçeleri bu Plan'a yansıtıldı. Mesela: Güneykent diye tanımladığımız Tulumtaş'ın, Koparan-Hallaçlı tarafında, Balıkpınar'a doğru özel çevre koruma bölgesinin speküle eden kısımları bu planda gelişme dışarısında bırakıldı. O bilirkişi raporları, mahkeme kararları doğrultusunda.

Güneykent diye Tulumtaş'ın orada tarif ettiğimiz yerler, daha çok kamu mülkiyetindeki yerler bir toplu konut bölgesi olarak ele alındı. Orada ciddi oranda belediyenin, Hazine'nin ve Toplu Konut'un arsaları var.

Orası bir, otoyolun hemen çeperinde, şu kısım. Ama bu yürütmeyi durdurma kararı verilen 1/50.000'lik planda şuralar konut gelişme bölgeleridir. Yine aynı şekilde güneybatı Ankara'da Yapracık köyünün üst tarafında, Peçenek taraflarında da kentsel gelişme alanları vardı, konut bölgeleri vardı. Yine bilirkişi raporları doğrultusunda orada da bir topografik eşik olarak Yapracık köyünün üstüne çıkılmaması Meşe Dağı eteklerinin korunması, konuta açılmaması öngörülüyor planla.

O bölgelerde de Toplu Konut İdaresi'nin mülkiyetinde olan yerler var ve ayrı bir planlama yetkileri var onların. Yarın orasının planını da yapabilirler. TOKİ kendisi yapar. 5162 sayılı Kanun, yanlış hatırlıyorsam, TOKİ'ye ciddi bir yetki veriyor. Üç ay içerisinde eğer Büyükşehir Belediyesi onaylamazsa kendisi resen yürürlüğe sokabiliyor. Yarın orada bir plan gelmeyeceği konusunda bir garantimiz yok bizim, çünkü her türlü ölçekteki planı yapabiliyor.

Güneybatı Ankara'da zaten bu Plan'ın, sarı leke olarak gösterdiği yer, genel olarak bakıyoruz, güneybatı Ankara bölgesinde bir kentsel gelişme bölgesini gösteriyor ama, o da

şundan dolayı, orada bir süreç yaşandığı için gösteriliyor. Plan aslında yeni bir gelişme alanı açmıyor. Beklentilerin bir planı değil bu. Beklentilerin planını yapacak olsaydık biz, şöyle söyleyeyim ben size, netleştirin fotoğrafı gözünüzün önünde: Biz bu planı ilan ettik, duvara astık. Vatandaş geldi, baktı, beğenmedi, gitti. “Bizim oralar imara açılmamış.” Beklenti, Ankara Büyükşehir Belediyesi bütün sınırına imar planı yapıyor dendiği zaman her taraf konuta açılıyor şeklindeydi. Böyle bir beklenti var aslında. 10 kişi/ha yoğunluk verseniz 8.5 milyon nüfus eder bütün alanda. Ama böyle bir şey yok. Zaten bu plan onu da anlatmaya çalıştı vatandaşlara. Beklentilerin planı olmadı bu, çünkü herkes istiyordu ki orası da konut olsun, burası da konut olsun. Zaten açılmış olan yerler vardı. Onun haricinde bu plan nereyi açıyor, ona bakmaya geldiler vatandaşlar, onu göremediler.

Güneybatı Ankara için söyleyeceğim şeyler aslında çok fazla, çünkü kentin ana gelişme koridoru orası. Başkan Hocam da aslında güneybatı Ankara çıkırından çıkmış durumda diye söylemişti geçen toplantıda. Haklı, çünkü orada bir süreç yaşandı ve bu süreç geri dönülemez bir süreci de beraberinde getirdi. Şimdi biz bu süreci nasıl lehimize çeviririz, ulaşım kurgularını nasıl ele alırız ona bakmaya çalıştık.

Ben makroformdan bahsedeyim isterseniz. Konuyu ulaşım getireyim artık uzatmanın anlamı yok, dertleşiriz, sonuna kadar sürer bu.

Planlama çalışmasında biz kent ulaşımını iki türlü ele aldık: Bir kentin dışı olan ulaşımı, bir de kent içi ulaşım olarak.

Kentin dışı olan ulaşımını, biliyorsunuz bunları, havayolu, demiryolu, karayolu ulaşımını olarak ele alındı. Burada havayolu ulaşımı için, tabii etütler de yapılmıştı, daha doğrusu kurum görüşleri de alındı, uzman kurumlar dediler ki, Ankara’ya biz ikinci bir havaalanı öngörmüyoruz. Mevcut Esenboğa Havaalanı’nın kapasite artırımıyla Ankara’nın 50 yıllık geleceğine yetecek şekilde projelendirilmesi gündeme gelmişti. Tabii burada raporu aslında okuyabilirsiniz, İnternet’te yayınlanıyor biz bunu sizlere faydalı olması açısından, oradaki çarpıcı olan şeyleri söyleyeyim ben size. Ankara için Türkiye’nin ikinci büyük kenti diyoruz ama aslında ulaşım açısından baktığımızda Havaalanı Ankara’nın ikinci büyük kent olduğunu göstermiyor bize, çünkü Havaalanı Ankara için pek fazla kullanılmıyor, Türkiye geneline baktığımızda.

Şuradan ben size sayımları söyleyeyim. Mesela, Türkiye’nin en büyük Havaalanı, Atatürk Havaalanı. Yolcu kapasitelerini söylemişiz; 644.000, yani Türkiye’nin ikinci büyük kenti başkent Ankara dördüncü sırada Havaalanı için. Antalya, Dalaman Ankara Havaalanı’ndan büyük, Sabiha Gökçen de Ankara’ya yaklaşıyor neredeyse. İnsanlar Ankara’ya havaalanını kullanarak gelmiyor. Tabii bu bir çelişki. Eğer başkent Ankara ise burası, Türkiye’nin başkentiyse, resmi başkenttir aslında Ankara, yani fiili başkentimiz bizim İstanbul. İstanbul uçuşlarına baktığımızda ciddi bir fark vardır.

RIFAT TÜRKKAN- New York da şu anda dünya başkenti ama ABD'nin resmi başkenti Washington.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ama şöyle bir iddiamız da var bizim, İstanbul'a rağmen Ankara başkent olmuştu ve Ankara bir Cumhuriyet'in başkentiydi. Burada şu var: Niye başkent Ankara, niye 2023 eleştirileri gelmişti ismine. Cumhuriyet'in bu değerlerine atıfta bulunmak için, yani Ankara'yı sahip olduğu konuma getirmek için. En azından ikinci kenti olsun Ankara, İstanbul'dan sonra. Havaalanında bari ikinci kent olsun mesela. Niye Antalya ve Dalaman'dan sonra olsun.

Dünya'ya baktığımız zaman Ankara'nın esamesi okunmuyor, İstanbul'un dahi esamesi okunmuyor. Bir Londra'yla, bir New York'la karşılaştıramıyorsunuz. Londra'nın üç tane havaalanını topladığımız zaman neredeyse 200 milyon oluyor yolcu kapasitesi. New York gene aynı şekilde.

Sonuç olarak havaalanları için söyleyeceğim, bu planlama çalışmasında bir tane havaalanı yeter dendi ve Esenboğa Havaalanı buraya kapasitesi arttırılarak, (ikinci, üçüncü pistin yapılması da zaten projelendirilmişti DLH'dan) Plan'a yansıtıldı ve kabul olarak geldi.

Şunu da göz ardı etmedik biz aslında planlama açısından: Ankara-Konya hızlı treni ve bağlantısında Adana'ya ulaşacak bir hızlı tren projesinin Polatlı tarafından geçiyor olması ve yine Ankara-İstanbul hızlı treninin Polatlı'da istasyon vermesi ve Polatlı'dan ayrılarak Konya hızlı tren güzergahının da oradan olması Polatlı'yı biraz ön plana çıkartıyor. Ulaşım sektörleri açısından ön plana çıkartıyor. Ankara'nın kentsel gelişme koridoru güneybatı Ankara'daysa ve Temelli'de bu kadar yoğun sanayi, odağı oluyorsa, biz plancılar olarak dedik ki, Polatlı'da da ilerde bir havaalanı yapılması gündeme gelebilir. Bunu planlama çalışmasında göz ardı etmedik, çünkü Polatlı'nın orada düz araziler var, havaalanı yapılmasına da uygun yerler var. Tabii bu uzman kuruluşlar tarafından neticelendirilecek bir şeydir ama hızlı tren ve karayolu olsun, bunlar göz önüne alındığında, Ankara için ciddi anlamda bağlantı sektörlerinin yoğunlaşabileceği bir yer olarak Polatlı ön plana çıkıyor. Çevre yolunun da oradan gitmesi düşünülüyor. Proje olarak da onu Karayolları bize söylemişti. Konya Yolu'ndan, Haymana üzerinden bir çevre yolu olabilir diye bir çalışma yapıyor Karayolları. Onlar göz önüne alındığında eğer Polatlı'da hem hızlı tren, hem karayolu olacaksa, bir havaalanı da neden olmasın ve olabilir de, aslında olması gerektiğini de bu Plan kabul ediyor.

Bu konuyu daha fazla uzatmaya gerek yok ama havaalanları açısından bir de şunu söyleyeyim: Mevcut kent içi havaalanları da var: Etimesgut, Güvercinlik havaalanları. Bunlar tabii kentsel ulaşımında kullanılan havaalanları değil ancak kent içerisinde risk yaratan havaalanları. Daha önce Oda'nın da bu konuda bu mania planlarından dolayı bir etkinliği

vardı. Bu Plan kent içinde sıkışmış olan bu havaalanlarının kente kazandırılmasını öngörüyor. Buralardan lojistik uçuşlar dahi yapılmasını istemiyoruz ve buraların özel planlama bölgesi olarak ele alınmasını, açık, yeşil sistemin bir parçası olarak değerlendirilmesini ve kente kullanılmasını bu alanların, belki tarihi önemi olan Güvercinlik Havaalanı'nın bir müzeye dönüştürülmesi olabilir ya da Etimesgut Havaalanı'nın böyle bir müze fonksiyonunun burada gerçekleşeceği ya da Havacılık Üssü olabilir burası belki Ankara için.

Çünkü şunu hatırlıyorum: Halley kuyruklu yıldız geçecek, gözlemleyeceksiniz ama Ankara'da onu gözlemleyeceğiniz yer yok. Bir tane yer var, Rasathaneye gidiyorsunuz. Etimesgut Havaalanı'nı böyle yaptığımızı düşünün, burası gözlemlerinin olduğu bir yer, orada açıklık alanlar var, buralardan belki Halley geçtiği zaman gözlemlerinden olay izlenecek, dev yansıtıcılarla anlatılacak, güneş ve ay tutulması falan izlenebilecek. Burada böyle bir proje geliştirilebilir, olasılıktır. Onun karşısında da askerler diyor ki: "Hayır, burası kalkamaz. Siz istediniz diye biz burayı kaldırmayız." Ama aslında bu olabilir, çünkü şöyle bir şey var: Burası mesela Güvercinlik'teki eğitim uçuşu için kullanılıyor. Kentin içerisinde ve helikopter uçuşları eğitimi yapılıyor burada.

Etimesgut Havaalanı ise lojistik amaçlı kullanılıyor, yani ulaşım taburunun kullandığı bir Havaalanı. Biz alternatif olarak askerlere şunu söylüyoruz: "Siz şehrin dışındaki Akıncı Üssü'nü bu amaçla da kullanabilirsiniz, ekstra bir yatırıma gerek yok. Sonuçta bir pisttir önemli olan. Askeri amacı oraya alırsınız siz. Oraya vatandaş gidemez." Askerler diyor ki: "Bu Havaalanını kaldırmak için 500 milyon dolar lazım bize, yeni bir yere taşınmamız için."

Bu süreçte biz bunların toplantılarını da yaptık askerlerle. Onları şu konuda ikna edemiyoruz yalnız: "Sizin buradaki Havaalanınız bir risk yaratıyor şehre ilişkin ve mania planı kent in yapılaşmasını sınırlıyor." Kaldı ki mania planı, Etimesgut ve Güvercinlik için söylüyorum, NATO kriterlerine uymuyor, sivil havacılık kriterlerine uymuyor. "Eğer siz mania planını gerçekten uygulamak istiyorsanız ya şehri kaldıracaksınız, binaları kaldırmanın ötesinde araziye düzleyeceksiniz, çünkü doğal manialar var orada, tepeler var."

Söz ettiğim projelerin maliyeti de çok düşük aslında. Bu az önce söylediğim şey olamaz bir şey değil, olabilir bir proje. Kente kazandırılması lazım o havaalanlarının.

HÜLAGÜ KAPLAN- Bir şey sorabilir miyim, müsaade ederseniz? Daha önce Çiftlik Planı'nı da görmüştük, koruma amacının dışında bir plan diye. Benim yorumum oydu. Atatürk Orman Çiftliği sadece bir miras değil, aynı zamanda gelecek için bir değer. Kent makroformunun çok önemli bir bileşeni. Güvercinlik ve Etimesgut havaalanları da, küçük askeri alanlar da Çiftlik arazisinden koparılmış. Onu ben sizler gelmeden önce, keşke ilk oturumda olsaydınız iyi olurdu. O zaman da ben ifade etmek istedim. Orada plancılarının kullanıldığı çok tehlikeli bir güzergaha girmemek lazım. Orayı askeriye

alıp yapılaşmaya açacaksınız, bu kesinlikle herhalde kabul görmeyecektir konuya ekolojik baktığımızda. Dolayısıyla, oraya getirmek istiyorum ben, stratejik planın, benim gördüğüm kadarıyla, dersini tam olarak da çalışmamış birisi olduğumu da itiraf edeyim ama benim gördüğüm kadarıyla stratejik planın stratejik hedefleri belirlenmiş değil. Stratejik planın ölçeği 1/100.000 olur, 1/50.000 olur, hiç önemli değil. Bugünün stratejik hedefleri vardır. Bu ekolojik anlamda da konulmuştur: Yayalık, temiz enerji, temiz ulaşım ve bunlar, yani mekansal olan bu konular mekanlara raptedilir ama nasıl mekanlara raptedilir, arsa bazına, parsel değil, fakat olabileceği mekanlara indirgenir.

Bazı çabalarınız var o konuda, yaya alanlarının geliştirilmesi gibi. Ama Çiftlik gibi bir konuda Güvercinlik ve Etimesgut işlevsel dönüşüme tabi olacak denmesi bence stratejik bir karar değil. Orada ben hemfikir değilim. Strateji ve hedef birbirine raptedilmiştir. Stratejinin anlamı hedefdir. Hedefler için strateji yazılır. Hedef burada makroformdur. Makroform çözülemediğine göre, bu makroformun içinde ne yapacağız onu da bilmiyorum. Bu nasıl gidecek, çünkü onaylanmış Plan'ın makroformunda da hemfikir olmayanlar var diye tahmin ediyorum, ben de bunlardan birisiyim. Onlar da gündeme getirildi, siz keşke olsaydınız. Ama onun alt bir formuna indiğimizde, yani makroformun alt formları var. Bu formlardan birisi Çiftlik ve çevresi. Hangi hedefler Çiftlik için öngörülmüşse dönüşüm o şekilde olmalı diyorum.

Şimdi söylediğiniz, yapılaşma, mania planları hakikaten gabarileri kısıtlar, kullanımları kısıtlar, belki de yeridir orada ama yapılaşma gelecekse oraya, o zaman ne olursa olsun onları belki kopartmamak lazım. Orada bir strateji belirsizliği var, demek istedim ben. Çiftliğe tekrar iade edilerek, bu mirasa iade değil, geleceğe iadedir bu, makroformun geleceğine iadedir, orada bir boşluk var, diye düşünüyorum, bilmiyorum siz ne düşünüyorsunuz.

Teşekkür ederim.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ben ilk başta şöyle söylemiştim Hocam, belki orayı atladınız. Bu havaalanlarını, başkent nazım planı açık yeşil alan sistemlerinin bir parçası olarak gördü, dedim. Belki es geçildi, onun da altını çizmek istiyorum. Açık ve yeşil alan sistemlerinin bir parçası burası. Askeriyeden bunu almanız zaten mümkün değil. Askeriyenin mülkünü askeriye alamazsınız. Gene havaalanı olarak kalsın, açık alan olarak kalsın orası ama işlevsel dönüşüm dediğimiz bizim, işlevi konut olsun anlamında değil. Az önce söylemiştim, havacılık müzesi olabilir, gözlem evleri olabilir, akademi olabilir belki orası. Mevcut yapılarla da onu yapabilirsiniz. Havaalanını, Etimesgut'un olsun, Güvercinlik'in olsun, hangarlarıyla, şusuyla, busuyla öyle kullanabilirsiniz. Çiftlik planının içinde değil bunlar zaten.

OTURUM BAŞKANI- Pardon İbrahim, süremizi de verimli kullanmak adına, kent dışı ulaşımdan ziyade, daha çok kent içi ulaşımına yönelik şeyleri söyleyebilirsen ya da çünkü daha çok o yönde konuşmalar oldu. Ona yönelik Plan'ın temel kararlarını aktarabilirsen iyi olur.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Kent dışı ulaşım da biraz alakalı aslında bunlar. Ben hızlı trene geçeyim o zaman. Oradan hem kent içini, hem kent dışını beraber anlattım.

Ankara için bir hızlı tren projesi var. Bu İstanbul-Ankara, Ankara-Sivas, hızlı tren güzergahları. Hızlı tren güzergahı standardı arttırılarak, güzergah da değiştirilerek, mevcut tren hattının olduğu yerden değil, yeni bir güzergah olarak projelendiriliyor ve zaten Eskişehir'e kadar olan kesimi bitti herhalde, yakında açarlar, açmazlar, onu bilmiyoruz ama proje olarak zaten biz onu alıyoruz. Kent dışı ulaşım da hızlı tren kullanılacaksa ve eski tren yolu güzergahı atıl pozisyonda kalacaksa biz bunun kent içi ulaşım entegrasyonunu öngörüyoruz. Ankara kesiti içerisinde yeni raylardan gidiyor, yani aynı güzergahın yanında standardı yüksek hat olarak, yeni bir yol olarak gidiyor, eski rayları kullanmıyor.

Burada görülebilir belki. Şu mavi ve kırmızı olarak çizilmişler var. Mavi olanlar hızlı tren güzergahı görebiliyorsanız eğer. Burada özellikle Elmadağ tarafında yeni güzergah daha belirgin.

Yeni bir güzergah tanımlanıyorsa eğer, eski güzergah atıl olmasın, kent içi ulaşım bir banliyö sistemi olarak ve modernize edilmiş bir sistem olarak Elmadağ'dan başlayıp Temelli'ye ve Ayaş tüneli de kullanılarak, atıl durumda olan tüneller de kullanılarak Ayaş'a doğru bir banliyö sistemi öngörülüyor burada. Standardı yükseltilmiş bir banliyö, bugünkü anlamda kullanılan banliyö değil. Belki bu kent içerisinde metroya da entegre edilebilir bir sistem olacak. Bu bir potansiyel olarak değerlendiriliyor planda.

Bakın burada görüyorsunuz mesela, yeni hızlı tren güzergahı şuradan gidiyor. Şu eski, şimdiki kullanılan tren güzergahı ve şu da Ayaş tüneline giden güzergah. Ayaş tüneline geçip Sinanlı tarafına gidiyor. Uzun vadeli olarak tabii. Bunu tartışmaya açıyoruz biz. Ayaş tüneline bir yatırım yapılmış, patates deposu olsun deniliyor. Niye patates deposu olsun burası? Niye öyle kullanalım? Şunun için de bu hat önemli: Ankara'nın planına baktığımız zaman, iki tane sıfır yok oluş alanı var Ankara'da; biri Ayaş tepeleri, biri Kazan tepeleri. Miras coğrafyaya girmiş yerler. Ayaş tepelerinin olduğu yerde bir turizm bölgesi oluşturulabilir. Orada üniversite alanı oluşturulmuştu planlarda. Oraya üniversitenin de gitmesi gündeme geliyor. Gene aynı şekilde o bölgede, Kayı köyünde araştırmalara göre Osmanlı'nın köküne ilişkin bir yer olduğu tespit edildi ve Meclisimiz bir karar aldı, Kayı köyünde Osmanlı'yı canlandıracak, turizme kazandıracak bir proje geliştirilsin, diye. 50

kilometre sınırının içerisinde, dışında değil. Burası bir turizm bölgesi olabilir, Ayaş tepeleri koruma altına alınarak turizm potansiyeli canlandırılabilir ve buradaki banliyö sistemi oraya gidebilir, artı, Ayaş'ın da sahip olduğu mimari özellikten dolayı, nasıl Beypazarı bugün bir turizm cazibe merkezi haline geldiyse, insanlar İstanbul'dan Safranbolu'ya giderdi eskiden, şimdi Safranbolu'yu geçip Beypazarı'na geliyorlar, neden Beypazarı'na gelen Ayaş'a da gelsin. Banliyö olarak Ayaş'ın, Sinanlı'nın bağlanması önemli bizce. Ankara'ya da çok rahat gidirsiniz bu bölgeden.

Olabilir bir şeydir bu. Kamulaştırmaları, her şeyi bitmiş yerdir. Ekstra bir maliyet gerektiren bir şey değil. Tünel de açılmış, bitmek üzere neredeyse, kullanılabilir. Bunun dışarısında, şu bölgede, şuralarda eski güzergah gündeme geliyor. Bu güzergah sonuçta Elmadağ'dan, Temelli ve Ayaş'a giden bir banliyö sistemi olabilir. Bir öngörümüz bu bizim raylı toplu taşıma açısından, hızlı trenle eşgüdümlü olarak.

Diğer raylı sistem açısından baktığımızda, Havaalanına giden bir raylı sistem öngörü- lüyor.

RIFAT TÜRKKAN- O zaman demek ki plan banliyö sistemini göstermiyor ama banliyö sistemini bir kentsel toplu taşıma sistemi olarak kullanmayı düşünüyor. Makroformun çıkış noktalarından bir tanesi bu anlaşılan. Bu durumda, buna uygun olarak verdiğiniz arazi kullanım kararları neler mesela? Bu koridorlar üzerine ne yüklediniz? Hangi bölgelerin model olarak gelişmesini öngördünüz? Biraz ilişkilendirerek anlatırsanız biz ilişkiyi daha rahat kurabiliriz.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Burada bakın, neden Elmadağ banliyö sisteminin içe- risine girmesi gerekir, ondan bahsedelim. Bu Elmadağ-Lalahan bölgesinde, şu bölgede bir sanayi odağı oluşmuş durumda, planlanmış durumda ve oraya da sanayi gidiyor ciddi anlamda. Elmadağ'ın hemen ilerisinde, organize sanayi bölgesi yer seçimi yapılmış, kamu- laştırma çalışmaları başlıyor. Temelli'yi de zaten biliyorsunuz, Temelli'yi anlatmaya gerek yok, ciddi bir sanayi odağı orası.

Şunu da söylemekte fayda var: Aslında sadece banliyö olarak düşünmüyoruz. Demiryolu aynı zamanda mal hizmet akışının da yürüdüğü bir yer olabilir. O yönde de bir çalışma yapılıyor.

Başkent Organize Sanayi Bölgesi, bugün sabah toplantımız vardı, onlar mesela şu bölgede hızlı tren ve demiryolu arasında kalmış bir bölge var. Orayı lojistik alan olarak kullanmayı düşünüyorlar. Zaten biz de onları öngörmüştük. Mal ve hizmet akışında da raylı sistemin öneminden bahsediyoruz biz burada. Plana baktığımız zaman şurası Başkent Organize Sanayi Bölgesi, yani şu bölge şöyle organize sanayi bölgesi. Kesinleşmiş organize sanayi bölgesi burası ve bahsettiğimiz yer de, şu bölgede bir lojistik üs yapmayı düşünüyorlar, yani

demiryolundan yük taşınmasına ilişkin proje var. Bu da zaten bizim 1/25.000'de de öngördüğümüz bir şey. Sanayiler arası mal ve hizmet akışı da demiryolundan karşılanabilir.

Elmadağ tarafında böyle bir odak var ve kentsel gelişme bölgeleri de var. Kutupsal bir çekim modeli uygulandı aslında burada, çünkü Ankara kentinin biliyorsunuz bütün yapılmış olan metropoliten planlama çalışmalarında odaksal gelişme, sanayinin desant-ralizasyon modeli üzerinde duruldu, bunun için Temelli'de, Elmadağ'da, Kazan-Sarayköy civarında, Ahıboz, Mahmatlı tarafında sanayi odakları oluşturuldu. Bu sanayi odaklarını oluşturulduğu bölgelerde de kentsel gelişme alanları kurgulandı orada. Temelli'de zaten şu bölge, tamamı planlı, kentsel gelişme alanı olarak yapılmış durumda. 500.000 civarında bir nüfusa indirmeyi düşünüyoruz. 750.000 civarında bir nüfus kapasitesi var, bu bölgede 500.000 civarında bir nüfus yaşayacak. Gene aynı şekilde şuradaki sarı lekede de 500.000 civarında ki, bunun yarısı 250.000 civarında Toplu Konut'un yapmış olduğu planlama bölgesi ve 250.000 de bu planın öngördüğü bir kentsel gelişme odağı var.

Tabii ben hızlı trenden yola çıktım ama metro sistemi de, biliyorsunuz, Çayyolu'na kadar geldi ve Çayyolu'ndan da, bizim mevcut planlarda, şu hatta kadar planlarda metro sistemimiz gidiyor. Böyle bir kentsel gelişme bölgesinin olduğu yerde ulaşım sisteminin rahatlatılması için yaklaşık, Çayyolu, otoyolu da içerisine kattığımızda bir milyona yakın bir nüfusun yaşadığı bir bölge burası, belki bir milyondan biraz daha fazladır.

Ankara'ya biz şöyle baktık aslında. Şurada çizerek anlatmamda fayda var. Üç ayrı kent olarak gördük Ankara'yı.

RIFAT TÜRKKAN- Keşke bunları bu Rapor'a da koysaydınız.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Aslında onlar var şematik olarak. Şimdi biz Ankara'yı nasıl tanımlıyoruz? Bir çanak Ankara. Çanak içerisindeki şöyle bir Ankara. Çanağın dışarısında sanayi bölgeleriyle kesilmiş, Atatürk Orman Çiftliği, ODTÜ ormanları açık sistemle kesilmiş bir bölge. Bir güneybatı Ankara kentsel gelişme bölgesi, yine havaalanlarıyla kesilen bir bölge ve burada da İstanbul Yolu civarındaki batı gelişme koridoru. Burası Ulus, Kızılay, merkezi iş alanının olduğu yer. O zaman burada bir kentsel gelişme bölgesi varsa, neden buradaki kentsel gelişme bölgesindeki insanlar Kızılay ve Ulus'a merkez işlevleri için gelsinler, MİA işlevleri için gelsinler? O zaman otoyolun dışarısında ve bunun yaklaşık olarak geometrik ortasına denk gelen bir yerde bir MİA öngörüsünde bulundu Plan. Gene aynı şekilde şu üçünün de ortasında bu bölgede bir MİA, şu anda sürecin yaşandığı. Şu ay şeklinde olan yer bu Planın öngördüğü Kızılay'a alternatif, güneybatı için öngörülen bir MİA. Yine aynı şekilde, yer olarak nasıl tarif edeyim size, Söğütözü, Eskişehir Yolu Kamu Kuruluşları Planı vardır bizim, şu anda Armada'dan başlayıp Mustafa Kemal mahallesi, Atom Enerjisi Kurumuna kadar giden, Eskişehir Yolu ile Sabancı bulvarının arasındaki,

şu anda da MİA'laşma sürecinde olan bir yer aslında burası. Alışveriş merkezleriyle olsun, konut dokusuyla olsun. Burası Ankara'nın gelecek MİA'sı olabilecek bir yer potansiyelinde gördük. Şu üç kentin yaklaşık geometrik ortası.

RIFAT TÜRKKAN- Ulaşım ağı bu söylediklerinizi desteklemiyor. Orada bir tane, şu anda tam curser'in olduğu yerin üstünden geçen bir yol var, bir de alttan geçmiş olan bir başka yol var. İkisinin arası zaten kırmızıya boyanmış, başka hiçbir şey yok. Hiç alternatifi olmayan bir nokta orası.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Anadolu Bulvarı'nın olduğu yer.

RIFAT TÜRKKAN- Kuzey ve güneyde de aynı şeyleri söyleyebiliriz ama ilk önce doğu, batı yönünde bu söylediklerim. Doğudan batıya giden neredeyse herkesin o koridordan, o iki bağlantıdan geçiyor olması lazım. Siz böyle bir yere merkez yapıyorsunuz!

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bugün zaten o gelişme görünüyor.

RIFAT TÜRKKAN- Biz niye plan yapıyoruz o zaman?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şöyle düşünün, bu plan zaten geçmişte de yapılmıştı. Eskişehir Yolu kamu kuruluşları planı zaten bunu öngörüyordu. Kamu kuruluşlarının desantralizasyonunu öngörüyordu.

RIFAT TÜRKKAN- Sizin kaygılarımızı, içinden geçtiğiniz süreçlerin hepsini de anladığımı sanıyorum. Anlattıklarımızın da zaten farkındayım, dışarıdan bunları böyle söylemek kolaydır, onu da çok iyi biliyorum, fakat söylemeye çalıştığım şey şu: Eğer böyle bir üçlü yapı varsa; Bu üçlü yapıyı nasıl dengeleyeceğim? Dolayısıyla alt merkezlerin yerleri, vesaire nerede ve nasıl olmalı? Tamam, orada da yapılmış bir alt merkez var, ben o alt merkezi de bu gerekçelerle güçlendiriyorum şimdi. Buna da kabul, ama onu güçlendirirken onun altyapısını ona göre güçlendiriyor olmam gerekmez mi? İşte bu yok ortada. Söylemeye çalıştığım bu.

SALONDAN- Kızılay-Çayyolu Metrosu'nun geçtiği güzergah.

RIFAT TÜRKKAN- Bir tane Çayyolu Metrosu geçiyor. Peki kaç milyondan bahsediyoruz şimdi? Ne dedik, ay yıldız biçiminde olan yerde, 1.500.000 veya 1.250.000 nüfus var. Bunun etrafında, mevcut lekenin batısında ve doğusunda da nüfuslar var, orayı da iş merkezi yapıyoruz?

MELİH ERSOY- En azından Hocam'ın dediğinde şöyle bir gerçek payı var. Bakın, Anadolu Bulvarı'nı güneye bağlayan hat iptal edildi ve bu planda da gözükmüyor. Anadolu Bulvarı kuzeyden geliyor Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin önünde kesiliyor. Eskiden Planda bu yolun devamı vardı ve bizim Vişnelik'in batısından geçip güneye bağlanıyordu.

Yeni planda Söğütözü ve batısında güçlü bir merkez önerilince, şimdi Rıfat'ın söylediği gibi haklı olarak, en azından bu yol bağlantısının devamını bekliyor insan.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Orayı bir büyütülebilir miyiz, görünmüyor herhalde. O var.

MELİH ERSOY- Buradan göremiyorum ben.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şurası Atatürk Orman Çiftliği. Asıl ODTÜ'yle bizim tartışma konumuz o, davalık olduğumuz konuya geldiniz Hocam siz. Konuya doğrudan girdiniz.

Şu Anadolu Bulvarı, buradan devam eden de, Vişnelik'in önünden geçen yol da bu ve Konya Yolu'na asılıyor. Buradan da Öveçler'e gidiyor, Dikmen Vadisine kadar gelen bir sistem var. Şu yol Öveçler'in Dikmen tarafını alıp otoyola kadar götüren bir ana güzergah.

SALONDAN- Şu anda kapandı orası. Fiilen öyle bir yapıldı ki, duvarıyla, tamamen kesildi, ODTÜ girişinden itibaren hiçbir şey yok. Bir de sabitleştirildi iyice, duvar yapıldı.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Yok Hocam orasının projesi yapılırken biz özellikle onun arkasında durduk. Oranın kavşak projesi geldiğinde bize, çünkü bizim dışımızda gelişen şeyler kavşak projeleri. Biz oranın dörtlü kavşak olarak yapılması gerektiğini söyledik. Zaten burada onaylı planlar var, parselasyon planı var. Şu yol güzergahı, onaylı planlara göre tamamen açık. Bunun önünde hiçbir engel yok. Sadece ODTÜ'den geçişte problem var.

SALONDAN- O kuzeyde tepeden geçiyor, çamların olduğu yeri bitiriyor.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Kampusa girmiyor o. Bu yolun açılması, hatta şurada Gazi Üniversitesi'nin inşaatları var şu anda. Şu alan Gazi Üniversitesi'nden, Çiftlik'ten geçme yeridir, yani ODTÜ'nün ormanlık arazisine girmeden aşağıdan düzlükten gidiyor bu. Sadece o kavşağın oradaki ağaçlardan dolayı bir problem var ama o da zannedersen aşıldı. Rektörlükle görüşmeler oldu. O yol yapılacak, yapılmasını engelleyen hiçbir husus yok.

Bizim asıl tartışılan yolumuz şu yol. ODTÜ'nün içinden geçen yol. ODTÜ'yle davalık olduğumuz yol bu. Bu yolun şöyle bir önemi var. Şurası Eskişehir Yolu. Bunu kuzeyden kuşaklayan Sabancı Bulvarı var. Eğer biz burayı MİA yapıyorsak ikincil bir yolda, yani Çayyolu bölgesindeki yolu hiç bu bölgelere aktarmadan, doğrudan ODTÜ'nün de içinden geçecek şekilde, Vişnelik üzerinden Konya Yolu'na ve Çankaya bölgesine bağlayacak bir yol güzergahı önerdik biz. Buradaki ana problem sadece şu ODTÜ'den geçişte sıkıntı var. Burada tabii ODTÜ doğal SİT alanından ve çamlıkların oradan geçme gibi bir husus var ve ODTÜ itiraz etmişti buna. Ancak şöyle bir şey getirildi: Buradan tünelle, yüzeyden

değil, ağaçlara hiç dokunmadan tünelle girip, Teknokent'in oradan tünelle girip hiç açığa çıkmadan ve zeminin altından Vişnelik'in -orası zaten eğimlidir biliyorsunuz- oraya çıkılabilir. Eğim de zaten tünel içerisinde kurtarır ve ağaç köklerine de zarar vermeden aşağıdan gidilebilir gibi bir teknik görüş ortaya koyuldu. Bu yol çok önemli bir yol, çünkü Eskişehir Yolu'na alternatif, çünkü şu kuzeyden giden yol, Çayyolu bölgesinde oturanların cidden kullandığı bir yol ama tersten kullandığı bir yol. Kuzeyden kullanıyor ve gittiği yerde de tekrar geliyor, Eskişehir Yolu'na çıkmak zorunda kalıyor. Dümdüz gitse AŞTİ'ye çıkıyor bu yol. Ama aşağıda ODTÜ'nün arazisinden geçen bu yol, doğrudan doğruya bütün kentsel bölgeye gidiyor. Hem Çankaya bölgesine, Öveçler, Dikmen tarafına.

RIFAT TÜRKKAN- Sıkıntı şu galiba: Birisinin (!) ta işin başında, oturup da bu yolları yaptığı zaman; Bu yollar nereye gider? Bu yolların sürekliliği ne olacak? diye düşünmesi gerekirdi. Şimdi siz diyorsunuz ki buradan Konya Yolu'na çıkıyor, oradan da Çankaya bölgesine bağlanıyor. Nereye bağlanıyor? Geliyor orada, gidebileceğiniz yerler o kadar sınırlı ki, örneğin kuzey-güney akslarını, doğu-batı yönünde geçme imkanı sağlayan tek yer Farabi'nin altındaki alt geçittir ki o da batıya tek yönlüdür. Gelip bu tür kör noktalara saplanıyorsunuz. Bağlantıların daha ucuna devam edersek, (sonuçta talep biraz ana damarların kılcal damarlara yayılması gibi dağıtılacak), dağıtamıyorsunuz ya da dağıttığınız alanlar çok sınırlı. Diğer yönden de (doğuya) bakalım. Son düzenlemelerle ilgili (Güvenlik Caddesi, vb.) felaketlere ilişkin hiçbir şey söylemeyeceğim. Şebekeden gelen sıkıntıları bu düzenlemeler daha da berbat etti. Ama ne oluyor? Güvenlik'in Çetin Emeç'le kavuştuğu güney ucuna geliyorsunuz, bu kez Hoşdere'nin altından geçen tek imkanınız var. Özetle, sanki böyle birtakım eşikler yaratıp, sonra bu eşikleri nasıl aşarız diye bakmaya çalışıyoruz.

Bunun devamı ne? Çetin Emeç, Dikmen, Konya Yolu, vesaire. "Tamam oralara geldik, rahatladık." diyorsanız yanılıyorsunuz, çünkü Eskişehir Yolu'na paralel ve onun alternatifi olabilecek, sürekliliği olan bir arter yaratamadığınız sürece sorun ortadadır. Aynen kuzeyden geçen, sizin MİA yarattığınız alanın kuzeyindeki alanın da öyle kendi içerisinde kısır döngülü bir yapıya sahip olması gibi. Sürekliliği yok; gidiyorsunuz, AŞTİ'ye çarpıp kalıyorsunuz. Bütün bunları düşünen bir çözüm olması lazım planda. Biz de gelip böyle bir alt merkez yaratıyorsak, önemli bir alt merkez, bunun çözümünü de beraber taşımış olmamız lazım, diye düşünüyorum. Benim itirazım o.

Bunu sadece karayolu açısından değil, toplu taşıma açısından da düşünmemiz lazım. Üstelik de planın her tarafına yazmışsak eğer, "özel ulaşımı kısıtlayacağız, çevreye, küresel ısınmaya, yeşile dikkat edeceğiz" diye. Her yere karayolu, alt-üst geçit, kısacası yeni karayolu altyapısı önereceğimize, "Bu talebi nasıl toplu taşıma kaydırırız (divert ederiz) diye sorulduğunu ve onun çözüm önerilerinin plana yansımaları görmek istiyoruz açıkçası

burada, ya da ben şahsen kendi adıma istiyorum. Ancak o zaman plana bu yazdıklarımızın bir anlamı olacak, diye düşünüyorum.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Hep karayolundan gittik, çünkü o tarafa geçemedik. Bir de şunu söyleyeyim, şimdi burada zaten Dikmen tarafında, Öveçler tarafında eşiklerimiz var bizim, morfolojik eşik var. Şu yolu gelip de buradan kuşak olarak karşıya gitmeniz morfolojik olarak da mümkün değil. Ya tünel olarak, viyadük olarak geçeceksiniz Dikmen Vadisi'ni, ama biz şunu düşündük burada, şu bölgede yaşayan bir nüfus var, Öveçler tarafı, eğer Dikmen Vadisi bir morfolojik eşik ise burada, bu bölgede yaşayan nüfusun kent merkezine nasıl gidebileceği araştırılır. Bu da zaten bir akciğer broşu gibi, geleceksiniz buradan içeriye dağılmak zorundasınız. Akciğer broşuna nasıl ana borudan gelir hava, broşlara dağılır, burada da öyle olmak zorunda. Ağaç dalı gibi oldu burada. Karşıya geçemezsiniz, çünkü ciddi yapılaşma var. Bu yolu etüt ettiğimizde geliyorsunuz bir noktaya kadar, bu karşıya Çankaya'ya da gitse belki faydalı olur ama bu sefer apartmanları kamulaştırmak zorundasınız, eğer yol olarak bakarsanız sadece.

RIFAT TÜRKKAN- Şunu demeye çalışıyorum: Ben mesela Gaziosmanpaşa'da oturuyorum. Bilkent'e geliyorum, nasıl geliyorum? Hele bugünkü koşullarda hepten zor. Önce ya Yıldız'a çıkıyorum, sonra tekrar ortaya çıkıp Farabi'den, oradan, buradan geçerek geliyorum. Ne oluyor? Bütün trafik bunu yapmak zorunda. Alternatifi var mı? Yok. Ya herkes İncek'ten, bilmem nerden gidecek, ya herkes Eskişehir Yolu'na inecek. Zaten alternatifsiz olan bir şeyi daha da artık boğazını iyice sıkıyor, başka amaçlara herhalde hizmet ediyor diye düşünüyorum açıkçası bu tür yaklaşımlar. Bizim bunları çözmeye yönelik bir şeyler getiriyor olmamız lazım, bir. İkincisi de, Saffet söylüyor, tekrar etmenin bir alemi yok. Ulaşımı kim yaratıyor sonuçta, sen, ben, nüfus ve işgücü, işyerleri, bu akım veya faaliyet alanları. O zaman seçtiğimiz yerler, hem gece nüfusunun yerleşeceği alanlar olarak, hem de gündüz nüfusunun yerleşeceği alanlar olarak, seçtiğimiz alanlar bunu tetikleyen bir şey. O zaman belki tekrar durup düşünmemiz lazım. Burada böyle bir karar verilmiş, buna devam edip güçlendirelim mi, yoksa bunu böyle olduğu gibi, üzerine biraz pansuman yapıp geçelim, çünkü zaten bunlar hele şu dönemde çok moda şeyler. Bugün Armada var, yarın yok, göreceksiniz, modası geçecek çünkü. İşte Atakule vardı bitti. Böyle bir de sürekli tüketiyoruz bunları.

Orada başka hesaplar var. Orası güçlendiriliyor, onu da anlamıyor değiliz herhalde ama neyse. Söylemeye çalıştığım bizim plancı olarak biraz daha dengeleyici unsur olarak bakmamız lazım. Bunu ne kadar yapabiliriz Sayın İ. Melih Gökçek'e rağmen filan, onları da tartışmıyorum burada.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şundan endişe duyuyorum, tez, antitez gibi olmasını istemiyorum ben. Ben de sizden faydalanmak istiyorum tabii ki. Burada ben şu kaygıyı anlatıyorum: Yönetim ile planlamayı ayrı tutun.

RIFAT TÜRKKAN- Tutamayız, çünkü sonuçta sizin yaptığımız şey, yani ben de orada olsam, benim yaptığım şey bunun kullanıldığı bir araç, nasıl ayrı tutabiliriz.

HÜLAGÜ KAPLAN- Aslında burada bir şeyi belirtebilir miyim müsaadenizle. Sorun yerel yönetimlerin denetlenememesinden dolayı planın bir noktada, ben açık söylüyorum, plancı tarafından yapılmamış olması. Siz elbette ki, saygı duyuyorum, orada çalışıyorsunuz ama aslında kararlar yerel yönetimin karar vericileri tarafından veriliyor. Onun için ben tekrar üste çıkalm, diyorum. Pek lokal kaldık. Ben de biraz hata yaptım onda, Çiftlik'e çekmekle konuyu, çünkü orada bir yaramız var, onun için özür diliyorum oturumdan da ama lokal kalmayalım. Genel stratejik kararları, genel ulaşım kararlarıyla bütünleştirelim, orada yardımcı olabilir misiniz? Örneğin, bir, merkezler düşünülürken makroform bir strüktürel olgudur. Bir makroformun 7-8 tane değişkeni var. Ben Rapor'a bakamadım, bu değişkenler nasıl hesaplandı, neye göre yapıldı. Örneğin bir merkez varken, o merkeze çok yakın, yani 350.000 hektarlık alandan bahsediyorsak, 55 kilometre çapla zaten merkez olan bir yere çok yakın ve iki yol arasına sıkıştırılmış bir merkez, gerçekten bir kent merkezi formu mudur? Bu sorgulandı mı? Kent merkez formları yol boyu gidebilir, kent merkez formları büyük avlular çevresinde toplanabilir, yani form oluşumu, merkez formun oluşumu, bilmiyorum Rapor'da var mı o, çünkü Rapor aynı zamanda gerekçe koyacak, merkez gerekçeleri neydi örneğin?

Armada ve çevresindeki bu merkez oluşumu aslında 2053 planında ikisinin arasında kalan yer de merkez olacak demektir, çünkü biz süreç içindeyiz. 2023 Planı 20 yıl sonra tüm İnönü Bulvarı, o ikisini bağlayan, orası da merkez olacak. Merkeze hangi gerekçeyle, hangi merkez formuna göre karar verildi. İki yol arasını boyamak ne sizin, ne benim inandığım bir şey değil. O zaman ben burada karar vericilerin ciddi dahlini arıyorum.

Birincisi, merkez formları nasıl karar verildi, merkez toplam perakende satış alanı ne kadardır, bunların yarattığı, belki ben okumadığım için bilemiyorum, bir merkezin yarattığı yük potansiyeli var, oraya yük girip çıkacak. Bu yük yollarını biz bugünkü gibi çözersek, yani sabah yaya, akşam servis olursa Yüksel Caddesi'nin, Sakarya'nın, Tunalı'nın düştüğü, yayalaştırırsanız dahi problematik orada da çıkabilir, dolayısıyla, ayrı taşıt yolları, yaya yolundan ayrı olarak, servis yolu olarak stratejik karardır bu da, ne kadar ayrıldı?

Şunu toparlayabilir miyiz? Merkezlere siz üç merkez dediniz. Gayet güzel bir düşünce. Batıkent'in ilersinde bir merkez, Çayyolu'nda bir merkez, Kızılay'da bir merkez. Kızılay'a bakıyoruz, o da at nalını almaya başlıyor. Buna nasıl karar verildi, bunun ulaşım yükü, sadece yolcu yükü değil. Yük ulaşımı var burada. Merkezin perakende toplam inşaat metrekaresi, ayrıca diğer perakende dışındakiler de var tabii, bürolar gibi mutlaka, nasıl karar verildi? Bir de şuna geçebilir miyiz ikinci olarak: Raylı sistem, karayolu ve karayolunda binek otosuna verilen ağırlık, çünkü sözel çok güzel. Onu sabahki oturumda da galiba

belgeledik. Sözel çok güzel laflar var ama 93 planında da, daha doğrusu 94 planında da çok güzel laflar vardı. Mesela, her şey insan için, insana öncelik, taşıtlara değil. Ama öyle olmadı. Halen katlı kavşakların yapılacağı söyleniyor. Kent içinde bunlar otoyola sebebiyet veriyor. Bunun formdaki yeri nedir. Buralara geçebilir miyiz acaba?

OTURUM BAŞKANI- Hocam, şöyle bir şey yapalım: Şimdi merkezler konusu ayrı bir çalıştay şeklinde tartışılacak, tabii ulaşım ile mutlaka ilişkili.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Belki merkez önce tartışılrsa, bilgi olup da ulaşım daha sonraya alınsa, şimdi siz haklı olarak onu söylüyorsunuz, doğru söylüyorsunuz orada. Merkeze bakmak lazım ama belki bu çalıştayların süreci yanlış oldu. Belki önce merkez olsa, orada da siz bulunsanız Hocam, daha doğrusu siz derken, bu insanlar bulunsun ve merkezi dinledikten sonra ulaşım tartışılrsa bence daha faydalı olurdu. Şimdi ters bir şey oldu gibi.

OTURUM BAŞKANI- Bütün kentsel kullanımlar aslında birbiriyle ilişkili, ulaşım da çok ayıramıyoruz bunları.

CENGİZ ÇAKAN- Nazım plan şemasının nüfus dağılımına ilişkin bir öngörüsü var. İşgücünün dağılımına ilişkin öngörüsünü, bazı kısımlarda var ama ben net olarak görmedim. Var mı, yok mu? Şu anda konuştuğumuz alan mesela, bir iş alanı. Burada kaç kişinin çalışacağına ilişkin bir öngörüsü var mı? Ulaşım Ana Planı yapılacaksa bir nüfus dağılımına ve işgücü dağılımına ulaşım planıcısının mutlaka ihtiyacı var.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şöyle söyleyeyim: Bu planlama sürecinin, en başta söylemiştim aslında, şunun altını çizmekte fayda var: Biten bir süreci tanımlamıyor bu. “Ankara’nın planı bitti” diyen bir plan değil. Bizim yaklaşımımız da o olmadı zaten. “Planlama burada başlıyor” diyen bir süreç ve sektörel bazlı ana planlar tanımlıyor. Mesela, Ulaşım Ana Planı, Merkezler Ana Planı gibi, Sanayi İşgücü Ana Planı gibi planlar tanımlıyor. Bu detaylar, projeksiyonlar var ama bunlar çok fazla samimiyetle söylüyorum, gerçekçi projeksiyonlar değil, çünkü bunlar uzmanlık gerektiren ve o sektörde çalışılması gereken projeksiyonlar. Şunu bekleyemezsiniz bu plandan: Her şeyin projeksiyonu yapıldı, her şey bitti ve bütün kararlar öyle verildi. Zaten böyle bir süreç yasal olarak da mümkün değildir. Böyle bir süreci, böyle bir çalışmayı bir sene diye tanımlayayım ben onu, bir senede yapamazsınız, hiç kimse yapamaz. Altı çizilmesi gereken konuların altını çiziyor Plan aslında. Bir süreç yaşayacağız biz, Ulaşım Ana Planı’na ilişkin bir süreç yaşayacağız, Merkezler Ana Planı, yeşil sistemlere, sanayi, işgücüne ilişkin ana planlar, sektör bazında planlar yapacağız ve oradan bunu revize edeceğiz. Bu şu demek değil, bu yanlış anlaşılmasın. “Bu Plan sabit bir Plandır, hiçbir Allah’ın kulu değiştiremez.” Böyle bir şey yok, değiştirilemez diye bir şey değil.

Bu planın tanımladığı ana planlara geçmek istiyorum ben aslında. Ulaşım Ana Planı da bunlardan bir tanesi, Merkezler Ana Planı gibi. Burada dinamik bir planlama yaklaşımında bulunduk. Siz söylüyorsunuz ya Hocam, çok güzel laflar var. Laflar aslında sadece laf olsun diye yazılmış şeyler değil. Bu süreci takip etmek lazım aslında. Buradaki kamuoyunun da gündemine aldığımız şey bizim o. Bu, bir süreç tanımlıyor. Aslında bu planlama bir sürecin planlaması.

OTURUM BAŞKANI- Pardon, ben araya girerek sormak istiyorum: Plancıların iyi niyetle tanımladığı 15'in üzerinde ana plan öngörülüyor. Bunu yönetim gerçekten irade olarak destekliyor mu? Böyle bir planlama süreci işletilecek mi? Çünkü kurulması gereken yeni birimlerden filan bahsediyorsunuz.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Tabi, İmar Eşgüdüm Kurulu gibi. Bunların altyapısını hazırlamaya çalışıyoruz biz. Şöyle bir şey var: Ulaşım Ana Planı yapılıyor Belediye'de. Bu öngördüğü için de olabilir, 5216'da söylendiği için de olabilir ama eğer Ulaşım Ana Planı'nda çıkacak sonuçlara bakacağız biz. Bunu biz hazırlamıyoruz, belediyenin ayrı bir uzman dairesi var, orası hazırlıyor. Ancak eğer biz Merkezler Ana Planı'nda, şunu yalnız içtenlikle söyleyebilirim, büyük alışveriş merkezleri konusunda bir plan çalışması, merkezler planı kapsamında bir çalışma yapılması gerekliliğini de biz üst yönetime kabul ettirmiş durumdayız. Şunun farkına varıldı aslında, her yere büyük alışveriş merkezi yapılmaması lazım noktasına geldi. Onu ben açıklıkla söyleyebilirim. Biz laf söylüyorduk ama maalesef deneyerek öğrenme gibi bir yere gelindi. O konuda bir aşama kaydettik. Buradaki süreçlerin takip edilmesi gerekir. Kamuoyunun yapması gereken de bu, yani bu işe saygı duyanlar, bu işi benimseyenlerin yapması gereken bu.

MELİH ERSOY- Önceki plana, makroforma gelebilir miyiz tekrar? Burada tabii, daha önce tartışılmış olabilir, kusura bakmayın ben bir ara dışarıya çıkmak zorunda kaldım, eğer bu konu tartışıldıysa kusura bakmayın. Bu planda, ana planlar da yapsanız, diğer düzenlemeleri de, alt ölçek planlamaları da yapsanız belirleyici olan bu makroform. Dolayısıyla bu makroformu da belirleyen sizin stratejik kararlarınız ile planlamaya ve kente ilişkin olarak geliştirilen temel amaç ve hedefler.

Şimdi burada makroforma baktığımızda gerçekten de daha önce de belirtildiği gibi en sıkıntılı görünen aks Temelli hattı. Bunda herhalde hem fikiriz, zaten makroformun kendisi bu durumu çok net bir şekilde gösteriyor. Diğer taraftan ulaşım ile ilgili olarak alınan kararlara bakıyoruz. Bu arterdeki ekspres yol, hafif raylı veya metro bağlantısı, bütün bunları yan yana koyduğunuzda aslında bu bölgeyi çok ciddi bir şekilde ulaşım açısından da güçlendirdiğimiz açık. Ulaşım açısından bu denli güçlendirilmiş bir yerin, bu makroformda belirtilen şekliyle kalmayacağı açık. 2023 böyle olsa bile 2033, 2043 böyle olmayacak. Bu konuda ne düşünüyoruz? Bu temel sorun nasıl çözülecek? Bu planda öngö-

rülen makroform bu durumu güçlendiriyor, bugün var olan sorunu güçlendiriyor. Bunu bilinçli olarak izlenmesi gereken bir strateji olarak mı belirledik. 50 kilometrelik yarıçap çok önemli değil, yarın kentin bu bölümünde lineer bir kent formuna mı gideceğiz. Kafası bir tarafta, vücudu öbür tarafta bir kent formu bu öneriliyor. Madem ki üst ölçek plan üzerinde tartışıyoruz, ben bu ölçekteki temel stratejiyi anlamak istiyorum. Bu ölçekteki makroform önerisini anlamak istiyorum.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ben size şunu refere edebilirim. Bizim Rapor'un makroformu belirleyen süreçlere ilişkin kısmı. Belki Hocam siz yoktunuz burada, belki ben de tam anlatamadım onu. Güneybatı Ankara aslında en önemle üzerinde durulan yerd. Neydi buradaki süreç? Bayındırlığın onayladığı bir 1/25.000'lik plandan gelen ve reddedemeyeceğiniz bir süreç yaşanmıştır. Herhalde sizdiniz onun bilirkişisi de. Peçenek tarafını biliyorsunuz. Yapacak köyünün üst taraflarının imara açılması gündemdediydi. Alt tarafta yine, Tulumtaş tarafında ve Hallaçlı'ya kadar olan bir gelişme vardı ve sizin de raporunuzda birinci, ikinci etaplarda mecburiyetten dolayı burada bir planlama yapılması, çünkü mevzi planlardan dolayı bir planlama çalışmasının zorunluluğu var, diye ve sizin o "zorunluluk var" dediğiniz yerler yansıtıldı.

Biz burada, güneybatı Ankara'da, Eskişehir Yolu koridorundaki makroformu nasıl belirleyelim dedik. Burada biliyorsunuz o üç boyutlu şeylerimizi gerçi Rapor'a da koymadık. Topografik eşikler var burada. Biliyorsunuz, Eskişehir Yolu vadi gibi bir yerden geçer. Bunun kuzey tarafında sırtı Yapracık köyü olan bir havza vardır, dardır burası biraz daha. Diğer tarafta da Şehitali köyü, Balı Kuyumcu köyünün sırtlarında bir topografik eşik olan yer vardır ve yaklaşık şu kamaya uyar o. Biz burada 2023 sürecinde, en azından güneybatı Ankara'nın, Bakanlığın onayladığı metropoliten planla öngördüğü kentsel gelişme alanları yerine, hiç olmazsa burada topografik eşiklerle sınırlı bir çanak içerisinde, daha doğrusu vadi içerisinde bir yerleşim olsun ve bu doğal eşikleri aşmasın bu nüfus ve burada eklenen, atanan nüfusla Temelli bölgesinde onaylı planlı nüfus 750.000-800.000 civarında, revize yapılması sonucunda bu da 500.000'lik bir nüfusa düşürülebilir bu Plan. Bir öngörü var, kahverengi leke olarak gösterilmiştir zaten. Tanımlaması da şöyledir: Planlı, ancak yapılaşmamış bir alandır. Az önce de söyledim, parselasyon planı düzeyine gelmiş yerler buralar. Çok fazla geri dönemiyorsunuz, ancak imar haklarında kısıtlılık yapabiliyorsunuz. Öyle bir süreci yadsıyamazsınız.

HÜLAGÜ KAPLAN- Hocamızın sorduğu o değil. Benim anladığım lineer bir, bakın Polatlı'dan bahsettiniz. Ben de oraya bağlıyım. Makroform bir süreçle belirleniyor. Şimdi siz sürecin sadece idari kısmını söylüyorsunuz. Diyorsunuz ki, "Valilikten gelen bize bir mecburiyet hasıl oldu, ben de plancı olarak bu yükü çekmek istemedim" diyorsunuz. Ben onu çok iyi anlıyorum. O, konunun sadece bir tarafı. Yine makroformun diğer süreçleri

de işletilerek bu lineerlikten kurtulabilir. 2023'te bitmeyecek ki Ankara'nın yaşamı. 2043 Planı ne olacak veya 2050?

“Polatlı'yı güçlendiriyoruz” dediniz. Melih Hoca da diyor ki...

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Güçlendiriyoruz demedim.

HÜLAGÜ KAPLAN- Polatlı'ya havaalamı yapılacak mesela.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Yok, hayır, yapılacak demedim Hocam, yani yapılabilir, öyle bir olasılık.

HÜLAGÜ KAPLAN- Yapılabilir diyelim, ben de öyle diyeyim.Yani Polatlı bir odak olmaya başlayacak, diyeyim. Olabilir. Bu lineerliği daha da güçlendirir, çünkü Temelli'yle Polatlı arası 10 kilometre midir, 20 kilometre mi, çok yakın yani. Üst ölçeğe getirelim konuyu, benim de söylediğim o. Bugünkü makroform koşullarında, makroformun belirlenmesinde; 1) çevre ekolojisi, 2) çevre kalitesi, 3) yaşam kalitesi. Onlara bakacağız. Makroformun da 7-8 süreci var bildiğimiz. Bir tanesi idari süreç. Bu lineerlik bunun içinde nasıl çıktı, hangisini çalıştırarak çıktı? Sadece “Valilik izin verdi de bu çıktı” demek mi istiyorsunuz?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Hayır, öyle bir şey söylemedim ben. Söylediğim şey, orada süreçteki kısıtlılıkları söylüyorum. Belli bir kısıtlılığımız var.

HÜLAGÜ KAPLAN- Nüfusu yüklüyorsunuz galiba, onu söylüyorum.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Aksini söylüyorum ben. Yüklenmiş i indirmeye çalışıyoruz, diyorum.

HÜLAGÜ KAPLAN- Ama inmiyor işte.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bu kadar inebiliyor. Buradaki yükleme nüfus 900.000, doğru mu Hocam? Sizin bilirkişi raporlarındaki nüfusu söylüyorum. Güneybatı Ankara için, yani sadece şu Temelli hariç.

HÜLAGÜ KAPLAN- Bakınız, elinizde bir imkân var, arsa becayişi. Bunu düşündünüz mü? Parselasyon planı yapılmış. 1.000 hektarı siz bir başka yere transfer hakkına sahipsiniz, onu söylemek istiyorum.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Öyle bir hakkımız yok Hocam. Uygulamanın içinde olduğumuz için söylüyorum.

HÜLAGÜ KAPLAN- Lineerlikten kurtulması için orada oluşmuş olan hakları başka yere transfer etme imkanı var mı? Var.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Hayır.

HÜLAGÜ KAPLAN- Bunu çalıştırabilirsiniz.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ben uygulamanın içinde olan biri olarak samimiyetimle söylüyorum, böyle bir hakkımız yok. Neye göre söylediğinizi de bilmiyorum hocam. Yasal bir yetkimiz yok ki. İmar hakları aktarımından bahsediyorsunuz ama öyle bir yetki yasa-
laşmadı.

HÜLAGÜ KAPLAN- Pazarlık imkanınız var.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Hayır. Kanun çıktı değilmi, kuzey Ankara'da? Belediyeyi çok fazla güçlendiren yer. Orada diyor ki: "Hazinenin arazileri Belediye'ye geçer, ilçe belediyelerin arazisi Belediye'ye geçer." Orada bile problemler çıkıyor. Yasal ve akçal bir sürü desteğinizin olduğu yerde dahi uygulamanın içerisinde problemler yaşıyorsunuz ama siz yasal bir şey olmadan, diyorsunuz ki, imar haklarını aktar, olmuyor, yapamıyorsunuz.

HÜLAGÜ KAPLAN- Hayır, bakın bu tartışıldı biliyorsunuz, daha önceden, yani transfer hakkı. Siz bunu orada bir uyuşma süreci içinde merkezin belirlendiği yerlere doğru başka bir formdan kendine yeterli gruplamalar yaparak toplayabilirsiniz ama tabii işin daha rahat olanı, kim parseli orada elde ettiyse, onu kabul etmek.

FATMA BALABAN- İmarlı parsellerden mi bahsediyorsunuz?

HÜLAGÜ KAPLAN- Parselasyon planı yapılmış diyorsunuz.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Yapamıyorsunuz onu.

MELİH ERSOY- İmar haklarının aktarılması bu sorunu çözebilecek en temel araçlardan birisi. Tarım toprağını Amerika bu araçla koruyor. Ama bizde bu araç belli bir yasal zemine kavuşmadığı için, plancılar gerçekten çok ciddi şekilde zorlanıyor, bu bir gerçek.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Pardon, sözünü destekleyecek bir şey söylemek istiyorum. Biliyorsunuz, bunu saklamaya gerek yok, Belediye'nin sürdürdüğü bir kentsel dönüşüm projeleri var. Yıpranmış yerlerde, şurada, burada falan filan. Bir de bununla paralel yürüyen bazı kentsel dönüşüm alanlarımız var bizim. Mesela Doğukent, baktığınız zaman arazi boş ama planladık. Oralar ne için kullanılıyor? Kuzey Ankara'da, imar hakları aktarımı diyoruz ya biz, ya da başka bir bölgede biz kentsel dönüşüm alanı ilan ettik, çünkü o bölgede Hazine arazisi var ya da Belediye'nin arazisi var. Şimdi, imar hakları aktarımı oradan oraya gidecek aşında. Yönetim diyor ki, "Kuzey Ankara'da benim bunu çözmem lazım" ama çözemiyorsunuz, çünkü orada, rakam olarak söyleyeyim, 15.000 tane gecekonduyu kaldırıyorsunuz, 15.000 aile. Bunun 8.000'i hak sahibi. Ürettiğiniz konut sayısını maksimuma çıkarmak zorundasınız orada. Şu anda zorlamayla orada 80.000 kişilik 20.000'e yakın konut üretilecek, 7.000'i hak sahibi, 20.000 konut zorlamayla üretiyorsunuz ve bu hak sahibinin dışında bir de hak sahibi olmayan gecekondulu sahipleri var o bölgeden faydalandırılınsın diye, ki 5104'le, Kuzey Ankara Yasası'yla bunlar da bir şekilde faydalandırılmak zorunda.

Karacaören tarafında özel proje alanı yaptınız, o insanları oraya taşıyorsunuz, hak sahibi olsun diye. Boş arazi halbuki orası. Kentsel dönüşüm alanı deyip de gecekondulu olan bir yer değil. Mesela şehrin içindeki, Ulus'taki insanı, gecekondusu olanlar, imar hakları aktarımı söylüyorsunuz ya, bu aslında uygulanması bu şekilde yapılıyor Belediye'de. O zaman diyorsunuz ki: "Bak, sana ben alternatif sunuyorum: Ya yerinde kal, şu kadar daire al, ya şunu yapalım ya da Doğukent'ten sana arsa vereyim.

HÜLAGÜ KAPLAN- İyi ya, bu Portakalçiçeği'nde de yapıldı. O zaman Belediye, bu özel düzenlemeye makroform için başvuramaz mıydı, diyorum. Bu kadar büyük bir alanda, bu kadar fazla bir nüfus için, Sayın Belediye Başkanı, cetveli koyup, çapı 50 km olacak diye Büyükşehirlere böyle bir hüküm getiriyorsa, böyle bir hüküm haydi haydi getirebilir. Makroform başta hatalı düzenlenmesinin nedeni sadece idari sürece bağlı kalmaksa ve eğer plan revize edilecekse, bence yeni kanun koşulu getirilsin, transfer hakları kuvvetlendirilsin.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Zaten bu Plan'ın öngördükleri onlar. Sizin sorunuza tam cevap vereyim ben güneybatı Ankara için. Güneybatı Ankara'da üzerinde önemle durulan konu, bu bölgede bir otoyolun çeperinde ve otoyola yakın yerde, az önce çizdiğim daireler içerisinde bir merkez oluşturulması. Kent merkezi, o bölgede 1 milyon nüfus yaşayacaksa orada, ya da 500.000 kişilik bir nüfus yaşayacaksa, şu at nalı şeklindeki kırmızının oluşturulması burada makroform açısından önemli, çünkü buradaki lineerin merkezi iş fonksiyonları Kızılay'a ya da Söğütözü'ne gitmesin, diye. Buranın gerçekleştirilebilmesi için de bir tanımlama getirildi, Plan şu tanımlama getirdi: Özel Planlama Bölgesi. O kırmızının olduğu yer. Bir de sınır çizildi ona, Özel Planlama Bölgesi, diye ve Özel Planlama bölgelerine de şu koşul getirildi: Klasik planlama yöntemiyle üretilmeyen yerler. Burada bir model oluşturulacak. Anlaşma usulü esas alınacak, imar hakları aktarımı esas alınacak. Özel Planlama bölgelerine ilişkin yaklaşımları, özel proje alanlarına ilişkin notları okuduğunuzda, planlarımızda da var onlar aslında.

Hepsini zaten yapmanız mümkün değil. Şu sarı lekenin hepsine imar hakları aktarımını yapayım, oraları güzelleştireyim, yapmanız mümkün değil. Burada stratejik olan yer neresi? Merkezin bu bölgede oluşturulması, stratejik karar bu aslında. Biz orada eğer merkezi MİA olarak oluşturabilirsek, ki orada bir m² kamu arazisi yok, onu da söyleyeyim, bu merkezi oluşturur da, otoyolun içiyle, şimdi bakın burada şöyle bir sistem göstereyim, burada görünmüyor. Bakın, mevcutlar nedir? Şurası otoyol ve Eskişehir Yolu. Mevcut olan ulaşım sistemi budur. Otoyolu sur duvarı gibi düşünün. Bildiğimiz eşik. Burada sadece şurada bir geçiş var, alttan tünelle geçer. Bir de şuradan geçiş var, otoyol kavşağı var. Şimdi, eğer burada böyle bir merkez olması düşünülüyorsa, demek ki şuradakiyle aşağı yukarı, sarıları da niye buraya koyduk, çünkü şuranın bir merkezi, geometrik ortalamaya denk

geliyor. Ulaşım bağlantıları hem karayolu, hem de metro sistemi olarak, ki buradan da metro sistemi şu vadiden devam ederek şurayı güçlendirir, yani merkezin içinden geçen bir metro sistemi, bu şeyle beraber kamusal açıklıkları olan bir bölge olarak düşünüldü orası, yani stratejik kararı, aslında Güneybatı Ankara'nın içerisinde bu planın, o kırmızının oluşturulması ve onun oluşturulması için de Özel Planlama Bölgesi diye bir tanım getirildi, bu da klasik planlama yönteminin haricinde bir yöntemi karşılıyor.

MELİH ERSOY- Burada ciddi bir sorun görülüyor. “Orada da küçük bir geçiş var” diyorsunuz, kentin bu iki kesimi birbirine nasıl bağlanacak?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Otoyol kavşağı yapılmadan üstten geçişlerle Hocam. Onları da biz tarifledik. Yapılabilir. Köprüyle geçişler.

HÜLAGÜ KAPLAN- Viyadük de orada zaten.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Yok, orada zeminde, viyadükte değil.

HÜLAGÜ KAPLAN- Eskişehir Yolu'nun kestiği yerde.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Orası başka. Bu Eskişehir Yolu'nun kestiği yer değil. Aşağıda Dodurga Köyü'yle Ötegeçe'nin arası. Şurada “S” yaptığı yer var, orada yarma da geçer. Türkkonut'la Eskişehir Yolu arasındaki kısım. Araziye baktığımız zaman ekstra bir viyadük yapmanıza da gerek yok. Çünkü yarma da geçiyor orada otoyol. Topografik olarak mümkün. O bağlantıları sağlayabilirsiniz, ilişkileri rahatlatabilirsiniz orada.

Tamamen o Şehit Ali Vadisi var ya, şöyle gidiyor planlamalarda: Biliyorsunuz Çayyolu'na kadar geliyor, Eczacıbaşı'nın oradan aşağıya doğru iner, içeriye doğru daha doğrusu, şu tepedeki olan yer, hatırlamıyorum şimdi, şuradaki alt geçit var, zaten bizim planlamalarda da, 1/5.000'lik planlarda, 1/1.000'lik planlarda bu noktaya kadar metro hattı getirilmiş durumda. Şuradan da Vadi'ye giriyor zaten, şuradan sonra rahatlıyor ve Şehit Ali Vadisi'nden, bakın şu bölge Şehit Ali Vadisi, burası topografik eşik, şöyle.

RIFAT TÜRKKAN- Ben başka bir şey soracağım. Şimdi biz Çayyolu'na kadar bir metro yapıyoruz; bu metronun taşıyacağı kapasite belli, nüfus belli, onun yolculuk talepleri ile ilişkisini kurmuşuz, filan. “Talep olduğu sürece bunu istediğimiz kadar uzatırız, kapasitemiz de var, gider.” gibi bir yanılgıya düşmemek gerekir. Raylı sistemi Temelli'ye kadar uzattığımızı varsayalım (hem abartmak için, hem de coğrafi yer isimlerini bilemediğim için). Temelli'den başlayarak, o önerilen MİA alanına (at nalı gibi olan alana) geldiğimizde raylı sistem çoktan dolmuş olacak, bundan sonrakiler durakta bekleseler bile araca binemez hale geleceklerdir.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- O anlamda uzatma değil. Şimdi şöyle söyleyeyim ben size: Keçiören Metrosu'nu biliyorsunuz, şu anda yapılıyor. Keçiören Metrosu görünüşte ne

olarak bakılıyor. Keçiören'den binecek Kızılay'a kadar gelecek, değil aslında. Ulus'ta bitiyor aslında Keçiören Metrosu. Tandoğan'da bitiyor, oradan farklı bir sisteme geçiyorsunuz. Etlik bağlantısı da yapabilir ondan sonra. Ankaray'a da aktarım yapıyorsunuz oradan.

RIFAT TÜRKKAN- Bütün bunlar biraz hesap kitap istiyor. İstasyon farklı olabilir, transfer imkanı, mezanin katlı çözüm önerileri, vs. yapılabilir, ama söylemeye çalıştığım şey şu: Her sistemin belli bir taşıma kapasitesi vardır. Ankaray'ın da bugün taşıma kapasitesi belli. Bunun ucuna, aktarma (transfer) imkanı ile bir başka raylı sistem bağlantısı yaptığımızda, Ankaray'ın kapasitesine yüklenmiş olacağız. Hafif raylı sistem olarak adlandırılan Ankaray'ın saatlik kapasitesi bir yönde 30 000 yolcu civarındadır. Siz buna şimdi Tandoğan'dan veya bilmem nereden bir başka hattı eklediğiniz zaman, söz konusu talepler artık taşınamiyacak düzeyde olacaktır. Kısacası orası insan kaynayacak, ama tren almayacak.

Bu noktada transfer konusundaki bir başka tuhaflığa da dikkat çekmekte yarar var. Örneğin Ankaray yeni plan çerçevesinde, ulaşım sistemi bütünü içerisinde nerede duruyor? Diğer toplu taşıma sistemleri ile aktarmalar nasıl sağlanıyor? Bu açıdan bakıldığında, ayrı ayrı ele alınmasının kaçınılmaz sonucu olarak, Ankaray AŞTİ'de sonlanıyor ama aynı bölgeden geçen Çayyolu Metrosu ile, deyim yerinde ise, öpüşemiyor bile. Dolayısıyla her iki sistemin de devreye girmesi ile ne olacak? Orada, karayolunun altına alt-üst geçitler mi yapılacak, arada 300-500 metre insanları yürütecek miyiz? Bunlar hep düşünülmeden yapılmış şeyler.

Sabahtan beri aslında bizim konuştuğumuz biraz da, bir kentsel makroform belirlerken ya da arazi kullanım kararlarını verirken, ulaşımın nasıl çözüleceğini de bütünleşik bir yaklaşım ile ele almanın gerekli olduğu, dolayısıyla ulaşım planlarıyla, çok genel adıyla, arazi kullanım planlarının bir arada yapılması gerektiği idi. Şimdi sizin Ankara makroformuna getirdiğiniz kararlar, ister istemez bizim ulaşım konusunda tartıştığımız sorunları tetikliyor.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ben şöyle anlıyorum, sanki bu söylediklerinizden, orada kırmızı lekenin gerekliliğini anlıyorum aslında. Buraya MİA neden koyulur. Burada, Güneybatıda yaşayacak insanlar, sabah 08:00'de Kızılay'a gidip, saat 17:00'de Kızılay'dan gelmesin diye yeni bir MİA.

RIFAT TÜRKKAN- Ben o at nalının gerekliliğini, gereksizliğini tartışmıyorum, onu yapabilecek durumum da yok şu an.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- O kaygılardan, şu üç daireye niye bir MİA lazım, bu kaygılardan dolayı zaten.

RIFAT TÜRKKAN- Söylemeye çalıştığım aslında şu: (Belki doğru adam da siz değilsiniz bunu tartışmamız için. Dediniz ya, ulaşım ile ilgili başka bir ekip var, onlar bu işleri

çözüyorlar diye). Ulaşım ve arazi kullanım kararlarının biraz içi-içe (hand in hand) olması lazım. Yani siz birtakım kararlar getirdiğinizde, o getirdiğiniz kararların ulaşım açısından, taleplerin dağılımı açısından sonuçları nelerdir, dolayısıyla, “Bir dakika, biz bunu böyle yapmayalım, şuradan biraz kırpalım da bunu bu tarafa alalım, merkezi oraya değil de şuraya taşıyalım” filan şeklinde bir süreç olması lazım. Aslında bizim Türkiye’de beceremediğimiz şey şu.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bundan bahsettim zaten.

RIFAT TÜRKKAN- Bahsettiniz ama, fiiliyatta şöyle bir durum var. “Şimdi bizim bir planımız var, bu planı ulaşım ile çözelim.” Böyle bir durumda muhtemelen olmadık şeyler çıkacak ortaya. Ciddi bir ulaşım talep-tahmin çalışması, aklımıza gelmedik sorun alanlarını ve çözüm gereklerini ortaya çıkarabilecektir. Bunun içerisinde, şimdiden öngöremediğimiz ve tartışmadığımız, Temelli ve ötesine ilişkin alternatifler de belki çıkacak. Atıyorum, böyle giderse belki talep çok yüksek olacağı için Çayyolu koridorunda aynı güzergahta, birbirine paralel, üç tane metro gerekecektir. Üzdürüyorum ama şimdiden öngöremediğimiz şeyler çıkabilir. Bunları biraz iç içe çözmek gerektiği kaygısını taşıyoruz buradaki oturanlar olanlar.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bu söyledikleriniz biraz daha detay bence. Bu Plan sadece hat olarak gösterebilir. Bunun işletmesi ya da projelendirmesi, belki ona paralel, yan yana hatlar da gidebilir. Çünkü o ayrı bir çalışma, uzmanlık gerektiren bir şey. Lafı bitirmek için söylüyorum. Mesela Keçiören Metro’sundan bahsettik bugün. Dedik ki, Tandoğan’da bitti. Bu Tandoğan’dan hat olarak gelip de Ankaray’a ilave değil de, Ankaray’a paralel bunu götürelim de denilebilir. Ulaşım Ana Planı yapılırken böyle bir sonuç da çıkabilir. Çayyolu Metro’sunu eğer oraya uzatıyorsam, yeni bir hat olarak da gideyim, denilebilir.

MELİH ERSOY- İbrahim Bey, çok temel gördüğüm bir çelişki var. Onun yanıtını almadım. Geçen hafta tartıştık, buradaki arkadaşlar kusura bakmasın, tekrar olacak belki ama, bu planla, kenti toplamaktan söz ettik, saçaklanan kent toplansın, daha kompakt olsun, dedik. Ama bu form kompakt bir form değil, mürekkep balığı gibi, kafası şişmiş ve batıdan arkaya doğru uzanan bir gövde.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Hocam, o ters yatmış hindi.

MELİH ERSOY- Ne isim verirsek verelim önerilen makroform bunu gösteriyor ve ben havaalanıyla, ulaşım sistemiyle filan bunun desteklendiğini görüyorum. Bir taraftan, dediniz ki, daha önceden verilmiş bir sürü kararlar var, bunları veri aldık. Tamam, ama bu duruma müdahale edecek, frenleyecek kararlar geliştirmek ve bunu ilişkin bir düzenleme yapmak da plancının düşünmesi gerekli bir iş diye düşünüyorum. Önerilen planda bunu göremiyorum.

Hatta bir de havaalanı var. Bir havaalanını Temelli'ye koymak demek, yepyeni bir çekim alanı yaratmak demek. Eğer biz bu yöndeki gelişmeyi desteklemek istemiyorsak ve örneğin Konya Yolu üzerindeki Mahmatlı odağının yaşamasını istiyorsak, akla ilk gelen şey, olur olmaz, bilmiyorum ama öyle bir havaalanını Temelli'ye değil, Mahmatlı'ya almak daha doğru olurdu gibi geliyor bana. Çok temel kararlarda bazı sıkıntılar var ve ilk toplantıda belirtilen hedefle uyuşmuyor. Belirgin bir çelişki var. Korkarım bu aks, giderek daha da güçlenen bir hat halinde Polatlı'ya kadar gidebilecek ilerde. Bu makroform istenebilir de, illa böyle olmasın diye bir ısrarımız da yok, ama eğer bu senaryo öngörülüyor ise onu da bilelim, ona göre plancı tavrımızı alalım. Bu senaryonun gereklerini yerine getirelim.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Doğru söylüyorsunuz. İlk akla gelen şey şuydu, zaten planlama çalışmalarına da bakıldığında, eğer Ankara'nın Hükümet'in merkezi Çankaya'daysa, güneydeyse, Ankara'nın güneyde bir havaalanına ihtiyacı var. Ancak Ankara'nın güneyinde bir havaalanı yapılamıyor. Bu Özel Çevre Koruma Bölgesinden kaynaklanıyor. Oradaki ekolojik sistemden, faunasından da olabilir, tarım topraklarının yoğun olmasından da olabilir.

Toplu Konut İdaresi diyor ki: "Ben güneybatıya 60.000 tane konut yapacağım". Siz diyorsunuz ya, olayı destekliyorsunuz, diye. Başbakanlık tarafından bu hükümet programı olarak gündeme alınmış. Bir şehir yaratma projesi var. 250.000 kişilik 60.000 tane konut yapma var orada. Bunu yadsıyamıyorsunuz. Siz diyorsunuz: "Biz planlılar olarak nasıl tavrı alacağız?" O zaman da diyoruz ki, "Eğer buraya bu yatırım gelecekse, böyle bir şey yapılacaksa, bunu nasıl entegre edebilirim" sorusunun cevabını aradık biz zaten. Bunu "Hayır, buraya bu olmaz, 250.000 kişi buraya gelemmez" diyemiyorsunuz. Çünkü ayrı bir irade olarak ve Toplu Konut İdaresi olarak, Toplu Konut alanı olarak yapılıyor orası.

Ben size şunu da söyleyeyim: Güneybatı Ankara'nın, o sarı lekelerin hepsi Toplu Konut alanı olarak ilan edildi ayrıca.

HÜLAGÜ KAPLAN- Bir dakika bir soru sorabilir miyiz?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Hocam pardon, ben hep ısrarla süreçten bahsediyorum. Biz, evet, plan yapıyoruz, planlıyız ama kollarımız ne kadar serbest, kalemimiz ne kadar rahat bizim. Kalemi tutuyoruz ama bileğimiz tutulmuş durumda.

HÜLAGÜ KAPLAN- Tabii, onda haklısınız. Yine aynı konuya dönelim. Sizin sıkıntınızı biliyorum, ben tanyorum zaten.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bu sadece benim sıkıntım değil, benim mesleğimin sıkıntısı bu.

HÜLAGÜ KAPLAN- Bütün orada çalışan arkadaşlar için söylüyorum. Yerel yönetim karar vericileriyle planlılar arasında maalesef planlamanın aleyhine işleyen bir karar verme süreci

var, onu biliyoruz. Allah kolaylık versin. Ama bizim yapmamız gereken, eğer konuşacaksak, o zaman birtakım konuları gündeme getirmemiz lazım. Bunlar bugünkü sizin çizdiğiniz çerçevenin dışında olabilir. Bugün söylenen de galiba o. O zaman, ben tekrarlıyorum, böyle bir lineer gelişme ufukta görünüyorsa, kent oraya yığılacaksa, bugünkü eko-kent formlarına uygun değilse, yeryüzü giderek böyle yaşamaya doğru dönüyorsa, yani kademeler değiştiyse, formlar değiştiyse, o zaman 50 kilometre çaplı Kanunu çıkartabilen güç, imar transferiyle ilgili kanunu da çıkartsın.

Kusura bakmayın, size değil söylediğim. İki, TOKİ verdiği her kararı, önce stratejik karar almasına bağlasın, ondan sonra versin. Bu da çok doğal bir şey. Ankara özel kanunu çıkarsa çıksın. Bunları o zaman gündeme getirin yerel yönetimde veya bilmiyorum nasıl gündeme gelecekse. Ankara Özel Kanunu, bu çok ciddi bir konu. Biz burada oturmuşuz, 5 kilometre ilerde merkez olsun, merkezi ben anlayamıyorum, halen anlayamıyorum, kusura bakmayın.

Sevgili İbrahim, iki tane metro hattını niye yan yana götürelim 10 kilometre.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Olasılık olarak söylüyorum.

HÜLAGÜ KAPLAN- Bir de ulaşım entegrasyonu var, yani bütünlüklük ulaşım sistemi dediğimiz bir konu var. Bilmiyorum raporda ne kadar bağlandı bu. Aktarma alanlarıyla, tür içi ve türler arası aktarmaların yapılması. Biz halen bulvarda 100 tane durağı ardı ardına dizip, onu kullanan bir Ankaralıyız. Bu aktarma alanları nedir, bunlar önemli.

Bunun için de galiba çözüm, bir iki boyutun karşısında konuşmaktan ziyade, baştan bu form çeşitli sakıncalar doğurabilir. İçinde bulunan plancıların da söylediği iki sakınca ortaya çıktı. 1) Valiliğin getirdiği bir empozisyon var, dolayısıyla parselasyon planları sıkıntıya sokuyor plancıyı. Plancı istediğini yapamıyor formda, öyle değil mi? Benim anladığım o. 2) TOKİ bir empozisyon yapıyor, dolayısıyla resen plan onaylama yetkisini kullanıyor, dolayısıyla bütün bunların üstesinden gelebilecek, makroformu doğrudan daha sonra doğurabilecek bir yasal düzenlemeye ihtiyaç var gibi geliyor bana. Yoksa biz şimdi burada neyi tartışalım. Şurası şişmiş, oraya, işte sevgili kardeşimiz, yıllarını verdi raylı sistemlere, şimdi teknik hesaplar yapıp orayı mı biz güçlendirelim. Form hatalı, diye düşünüyorum ben. Galiba sizin de söylediğiniz...

SALONDAN- Formu da anlaşılın tamamen piyasa belirliyor, siyaset belirliyor. Biz de işte kendi kendimize burada ...

HÜLAGÜ KAPLAN- Biz alt kademelerde konuşacağımıza, yani TOKİ'nin sizin üzerinizdeki baskısını, bilmem diğerlerini, imar transfer, bu kadar ciddi girişimde bulunan Sayın Büyükşehir Belediye başkanlarımız böyle bir kanun için girişimde bulunsun.

RIFAT TÜRKKAN- Bu sıkıntı bizlerin sıkıntısı, başka kimsenin böyle bir sıkıntısı yok.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bakın samimi olarak şunu söylemek gerekirse, hep yapılmış planlardan bahsettik. Çok fazla Belediye başkanlarını da suçlamamak lazım. Şu açıdan söylüyorum: Yeni katılan belediyeler, Temelli için, Sirkeli için, Akyurt için, Çubuk İçin, Büyükşehir dışındakileri söylüyorum. Bir beldenin 1.500 nüfusu var. Hangi bilimsel değerlere göre, hangi şehircilik ilkelerine göre, bu belde 150.000 kişi olarak planlandı. Bunu planlayan da şehir plancısı, kusura bakmayın ama, her şeyi Belediye başkanları çizmiyor. Yasamızda belli, planı çizen plancıdır, mimardır. Bizim burada kendi meslek arkadaşlarımıza da bunu sormamız lazım. Hep siz diyorsunuz, “Plancı ne yapacak?” Bunu da plancı yaptı.

OTURUM BAŞKANI- Artık toparlamak istiyoruz bu toplantıyı, vakit sınırlılığı nedeniyle. Gerçi Hayri'nin bir sözü vardı ama, çok kısa alayım ve toparlayacağız sonra.

HAYRİ ULVİ- Bir iki veri vardı, onları ben iletmek istiyorum. Hafif raylı sistemden ve metrodan bahsettik. Ankaray için söylüyorum, örneğin metronun 1998 yılı itibarıyla tahmini günde 500.000 yolcu taşınması hedeflenmiş, gerçekleşen 135.000. Hafif raylı sistem için söylüyorum, 2005 yılı tahmini, 162 milyon yolcu tahmini var, gerçekleşen 40 milyon, yani neredeyse yüzde 30'larda, yüzde 35'lerde bir gerçekleşme oranı var. Benim bildiğim bilimsel tahminlerde kaba tahminde yüzde 10 yanılma payı, incesinde ise yüzde 4, yüzde 5 tolere edilebilir ama gerek hafif raylı sistemde, gerekse metro ağında, güzergahta bu şekilde aşırı bir tahmin yanılması nereden kaynaklanıyor, diye aklına geliyor. Bu açıdan da düşünmek lazım.

SALONDAN- Cevap veremez ama ben biliyorum nereden geldiğini.

HAYRİ ULVİ- Hep beraber düşünelim Hocam.

CENGİZ ÇAKAN- Aslında raylı sistemlerin yolcu tahminlerinde yanılma yok. Tahminler bir şebeke bütününe ilişkin. Şebekenin tamamı gerçekleşseydi tahmin edilen rakamlar da gerçekleşirdi. Ama gerçekleştirilen sadece Kızılay-Batıkent ve Dikimevi-AŞTİ hatları. 2015 Ulaşım Ana Planı'na göre, şu anda Keçiören hattının, Etlik hattının, Dikmen hattının işletmede olması gerekiyordu. Bütün bu hatlar işletmede olsa ve 2015 Ulaşım Ana Planı'nın önerdiği diğer toplu taşıma bağlantıları sağlansaydı, o rakamlara ulaşılabilirdi.

OTURUM BAŞKANI- Bir de tabii, ne kadar cazip olduğuyla ilişkili bir durum. Tabii arsa spekülasyonları da burada çok önemli. Batıkent Metro İstasyonu'nu biliyorsunuz geniş bir arazi vardı, orada insanlar gelip araçlarını park edip oradan Kızılay'a devam ediyorlardı ama Belediyemiz burayı alışveriş merkezi olsun diye sattı, bazı vakıflar aracılığıyla. Bu tip ilişkiler ve bu tip spekülasyonlar olduğu müddetçe bu kentte bazı şeylerin düzelmesini beklemek gerçekten güç.

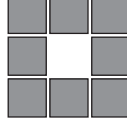
Şöyle toparlamak istiyorum. Aslında sorun temelde şundan kaynaklanıyor: Belki bir 10-15 yıl sonra bu Plan'ın da nasıl delindiğini konuşuyor olacağız buralarda, çünkü artık kentler küresel sermayenin, sermaye birikiminin üretildiği- odaklandığı yerler olarak görülüyor, pazarlanacak alanlar olarak görülüyor. Aslında temel sıkıntı buradan kaynaklanıyor. İşte bunda plancılar da bir araç olarak kullanılıyor, belediyeler de bir araç olarak kullanılıyor. Bir anda bir Disneyland Projesi karşımıza çıkabiliyor, bir anda Atatürk Orman Çiftliği el değiştiriyor, bir anda güzergahlar değişiyor, alınıp satılıyor araziler, vesaire. Aslında temel sıkıntı buralardan çıkıyor. Tabii meslektaşların meslek ahlakı da ayrı bir konu, o zaten ayrıca Kolokiyumlara konu olan bir sorunuz.

Umarız bu toplantı amacına ulaşmıştır. Bu kayıtlar çözülecek, daha sonra herkese gönderilecek. Yayının kısa sürede çıkması açısından en kısa zamanda herkesin bu konuşmalar üzerinde gerekli tashihleri yapıp göndermelerini bekliyoruz.

Burada konuşulanlar üzerinden bir sonuç bildirgesi oluşturmaya çalışacağız. Ben bir taslak metin oluşturmaya çalışacağım, yine sizlere sirküle edilecek ve onda da mutabık kaldığımız takdirde bunu da gerek meslektaşlarımızla, gerek kamuoyuyla paylaşmaya çalışacağız.

Bu toplantıya gelip katkıda bulunduğunuz için hepimize çok teşekkür ediyoruz. Belediye'den arkadaşlara da teşekkür ediyoruz, İbrahim'e, Senem'e. Tüm toplantılara, tüm çalıştaylara katılmalarını diliyoruz ayrıca. Dilinize sağlık, ağızınıza sağlık, teşekkürler, iyi akşamlar.

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI
ANKARA ŞUBESİ

2023 BAŞKENT ANKARA
NAZIM İMAR PLANI
DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYLARI

3

“KENTSEL GELİŞİM ve DÖNÜŞÜM ALANLARI”

Oturum Başkanı: Serdar KARADUMAN

16 OCAK 2008

KATILIMCILAR

(Söz aldıkları sırayla)

OTURUM BAŞKANI-SERDAR KARADUMAN

NIHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

BÜLENT TANIK

PERİHAN KİPER

LEVENT ÖZDEŞ

KÜBRA CİHANGİR ÇAMUR Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

ÖZER BOSTANOĞLU

ERDAL KURTTAŞ

BUĞRA GÖKÇE

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

FUAT KARAGÜNEY

FERİDUN DUYGULUER

ÖZLEM ÜNVER

ERTAN GÖRAL

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

SAFFET ATIK

HALİL İBRAHİM DOĞANAY

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

BİRİNCİ OTURUM

SERDAR KARADUMAN- 2023 Başkent Ankara Nazım Planı Değerlendirme Çalıştayları'nın üçüncüsüne hoşgeldiniz.

İlk iki atölyede önce bütünsel olarak planın değerlendirmesini yaptıktan sonra geçen hafta da ulaşım ile ilgili bir çalıştay gerçekleştirdik. Bu süreç iki toplantıyla daha devam edecek. Bugün kentsel dönüşüm ve gelişim alanlarını konuşacağız. Gelecek toplantıda ise tarihi kent merkezi ve bu çerçevede geliştirilen projelere, koruma bazlı bir çerçeveden bakacağız. Son toplantımızda doğal çevre ve kent eşikleri ile ilgili plan üzerindeki çalışmamızı tamamlayacağız. Her toplantıda tam aynı katılımcıları yakalayamıyoruz konuları gereği, o yüzden ben kısaca toplantı formatıyla ilgili bir hatırlatma yapmak istiyorum.

Bu çalıştaylarda hedefimiz Belediye'den bu planlama sürecinde yer alan arkadaşlarımızın planla ilgili sektör bazlı, konu odaklı öncelikli planla ilgili bizi bilgilendirmelerini sağlamak, belki planlama sürecinde yapılması çok daha uygun olabilirdi. Planla ilgili görüşlerimize, Plan'ın kendi içinde taşıdığı birtakım noktaları paylaşmak ve onların bu konuda eğer bize ek olarak söyleyebilecekleri bir şey varsa interaktif bir ortamda bunu elde etmeyi düşünüyoruz.

Bu toplantılarla ilgili iki tane önemli çıktı hedefliyoruz. Birincisi, toplantı bazında bir sonuç bildirgesi; toplantıya katılanların üstünde büyük oranda mutabık kalacağı birkaç sayfalık metinler.

İkincisi de, bu toplantıdaki konuşmaların, görüşmelerin bir bant dökümünü oluşturup daha sonra bütün çalıştayları tek bir yayın olarak, hem konuşma dökümleri, hem sonuç bildireleri, bir yayına dönüştürmeyi hedefliyoruz.

Planlama süreciyle ilgili şunu diyebilirim: Biz Belediyeye ilgili olarak bu süreçte ilk kez çok fazla yapmadığımız, onların da bize bu fırsatı tanımadığı bir noktada bir diyalog sürecini başlatabilir miyiz, diye düşünüyoruz. Aslında bizim planlama sürecini değerlendirdiğimiz komisyonunda bir değerlendirme yapıldı ve bunun en azından Belediye'de planlama çalışmalarını yapan arkadaşlar nezdinde bir açılım, bizimle ilişkileri ve Plan'ı bizimle paylaşma noktasında bir heyecan yarattığını da gördük. Böyle bir girişimimizin bu çeşit toplantılara vesile olması da bizim açımızdan olumlu bir süreç diye düşünüyoruz.

Toplantılardan elde ettiğimiz dökümleri, sonuçları kamuoyuna duyuracağız. Belki Plan'la ilgili, Plan'ın geliştirilmesi, Plan'da belirtilen birtakım eylem planları, alt planlar, ana planlar gibi Plan'ın raporunda sıkça telaffuz edilen bu uygulama araçlarının geliştirilmesi ve Plan'ın belki belli noktalarda yenilenmesi, revize edilmesi ya da Plan'la ilgili planlama

ekibinin belli değerlendirmeler yapması için de eğer altlık oluşturabilirsek, burada yarattığımız ortama uygun bir çerçevede eğer yürütebilirsek bu etkinlik tam anlamıyla amacına ulaşmış olacak bizim açımızdan.

Bugünkü konumuz, “Kentsel Gelişim, Dönüşüm Alanları”. Aslında biz ilk toplantılarda Plan’ın nüfusla ilgili handikaplarını ya da nüfusla ilgili içerdiği hedefleri konuştuk. Bu toplantıda özel olarak kentsel dönüşüm sürecine biraz odaklanmak istiyoruz, çünkü konut alanlarıyla ilgili mutlaka arkadaşlarımız gelişim alanları, meskun alanlarla ilgili politikalarla ilgili bize bilgi verecekler ama, şu anda kentsel dönüşüm planlamanın uygulama sürecinde en önemli araç gibi gözüküyor ve bu süreçle ilgili de birkaç yıldır bizim yaptığımız sempozyum, çalışma ve bunun kamuoyuyla paylaşılması amacıyla kentsel dönüşümü yaşayan kentlilerin sorunlarını paylaşma noktasında çabalarımız olmuştur.

Biz bu Kentsel Dönüşüm Çalıştay’ıyla aslında şunu hedefledik: Birincisi Belediyeci arkadaşlarımızdan şunu öğrenmek istiyoruz: Mevcut kentsel dönüşüm projeleri acaba bu planlama çalışması içerisinde bir sabit veri olarak mı alındı, yoksa kentsel dönüşüme ilişkin bu Plan’ın kendi içinde bir takım stratejileri ya da alt hedefleri var mıydı? Bunu tartışmak istiyoruz. Temelde bugünkü çalıştayın odaklanacağı nokta bu olacak.

Bugünkü çalıştay çerçevesinde eksik olan bazı bilgilerimizi de gidereceğimizi düşünüyoruz. Çünkü biz kentsel dönüşüm süreçleriyle ilgili bilgilendirme yapmayı düşündük, onu belli ölçeklerde topladık ama elimizdeki verilerin tam da gerçek veriler olmadığını, birtakım eksikler içerdiğini biliyoruz. Belediyedeki arkadaşlar çalışmalarını yaptıktan sonra elimizdeki verileri de sunacağız, çünkü elimizdeki kentsel dönüşüm alanlarını gerek mekansal yayılım anlamında, gerekse içerdikleri birtakım yasal, kurumsal süreçler anlamında bir analize tabi tutmuştuk.

Bunun dışında da aslında bugün toplantımıza Büyükşehir Belediyesi dışında Toplu Konut İdaresinden de bir katılım oldu, belki onlar da Ankara’daki toplu konut alanlarının uygulama süreçleriyle ilgili, planlama süreçleriyle ilgili aktarmak istedikleri konuları bizimle paylaşabilirler. Toplu Konut İdaresi’ni bu sürece katarken bunu özellikle hedeflemiştik. Acaba Toplu Konut İdaresi’nin Ankara sürecine ilişkin kentsel dönüşümle ilgili bize aktaracağı bir şeyler var mıdır, toplantıyı zenginleştirmek anlamında böyle bir katkıyı da öngörmüştük.

Toplantıya bunun dışında, kentsel dönüşüm projelerini yürüten firmalardan da arkadaşları çağırdık ama onların katkıları, katılımları ne düzeyde olacak, toplantı öncesi görüşemediğim için bilmiyorum.

Benim şu anda toplantıyla ilgili ve toplantının bugünkü gündemiyle ilgili söyleyeceklerim bunlar. Toplantıya ilişkin cevap aradığımız soruları birazcık kendi aramızda tartışarak

ortaya çıkarabilirsek bunları onlarla paylaşmak ve onların da bu çerçevede sunum yapmalarını bu çalıştay zemininde temin edebiliriz, diye düşünüyorum. Belki Plan'la ilgili bilgisi olanlar tabii ki bu konudaki görüşlerini bizimle paylaşabilir ama ilk etap konuşmaları biraz buna odaklıysak, kentsel dönüşüm ve 2023 Planı'yla ilgili ne tür sorunsalları arkadaşlarımızla paylaşalım, onlardan bilgi alalım gibi, bir ön çalışma şeklinde zamanı değerlendirebiliriz, diye düşünüyorum.

NIHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- Kentsel Dönüşümle ilgili toplantı başlamadan önce Nil'le konuşuyorduk, “sözün bittiği yere geldik” gibi bir tabir kullandım ben, Nil de hak verdi bana. Çok şey teorik olarak söylendi ama uygulama diye baktığımızda belki sormamız gereken bir şeyler çıkacak arkadaşlara. Ben Plan'ın raporuna baktım. Daha önce de bazı başka konulardan dolayı bu kentsel dönüşüm ve gelişim alanları 2023 Planı'nda nasıl yer almış diye bakmam gerektiği için onlara da göz atmıştım. Oradan hatırladıklarımı da çıkardım ve şöyle bir döküm yaptım açıkçası. Plan hükümlerinde yer alan kentsel dönüşümle ilgili konuları. En başta tabii ki ana planlarda geçiyor kentsel dönüşüm ve gelişim ana planı hazırlanacak gibi bir şey var. Daha sonra özel planlama bölgesi, onun içinde yer alacak alanları, başka bir şekilde düzenlenecek konut alanları lejantı altında dönüşüm eylem planı hazırlanacak alanlar, bir de kentsel dönüşüm öngörülen alanlar gibi alt başlıklar var. Bunların bir kısmı Plan'ın lejantında yer alıyor, şöyle çıkardım. Bir kısmı da Genel Hükümler'inde yer alıyor.

Bunların ismi ne olursa olsun, sonunda yapılan uygulamanın bir kentsel dönüşüm projesi olacağı çok açık. Bu tüm hükümlerdeki ve lejantta yer alan pek çok kavramın bu kadar çeşitli olması biraz bir kafa karışıklığı yaratıyor gibi. Aslında kentsel dönüşüm uygulamak isteyeceğimiz ya da Belediye'nin “kentsel dönüşüm” uygulamak istediği o kadar çok bölge ve bölgecik var ki, bunlardan birinin lejantı altında yer alıyorsa bu işlem yapılabilir. Örneğin, İmrahor Vadisi'ni ben çalıştığım için biliyorum. Orada Özel Proje Bölgesi diye bir lejant var, ÖPB denilmiş. Yeşil boyanmış Vadi. Oraya gelen kentsel dönüşüm ve gelişim projesi, tamamen konut alanına çeviren bir proje olabilir. Onu ben mesela, kentsel dönüşüm öngörülen alan ya da düzenlenecek konut alanı lejantı altında görebileceğimizi düşünürken, örnek olarak verdim, böyle bir lejantla karşımıza çıkabilir.

Özetleyecek olursam demek istediğimi, çok fazla kentsel dönüşüm uygulayabilecek ip uçları ya da özellikle mi bırakılmış bilemiyorum, Belediye'den gelen arkadaşlara sorarız, ama bir sistematik içinde ele alındığı da ortaya çıkıyor. Bunlar bir hiyerarşi içinde. Önce bir ana plan yapılacak, sonra özel planlama bölgeleri belirlenecek, ki belirlenmiş, bunların altında özel planlama alanları var, gene belirlenmiş ama düzenlenecek konut alanlarıyla kentsel dönüşüm öngörülen alanlar diye ayrı lejantlarla da belirtilmiş birtakım bölgecikler var.

Bunlar Plan içinde böyle yer alırken, pek çok yerde bunun yapılabileceğini, ama bir sistematik dahilinde yapılabileceğini öngörebiliyoruz, fakat Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin tüm bu Plan sanki yokmuş ya da yapılmış da işte bir yerde dursun gibi düşünüp hazırladığı bambaşka bir listesi var. Bu da Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin internet sayfasından buldum, dün itibarıyla 45 adet kentsel dönüşüm projesi var. Sayfanın adı "Kentsel Dönüşüm Projeleri" zaten. Orada adı, ilçesi, belediyesi, uygulanan dönüşümün adı, hangi belediye meclis kararıyla tarih ve sayısıyla çıktığı ve ne kadarlık bir alanı kapsadığı tablo olarak verilmiş. Zaten herhalde toplantıya katılan herkes de bunu görmüştür. Bu tabloda toplam 30.000 hektara yakın bir alan gözüktüyor. Ben açıkçası Plan'ı açıp, bu toplam 30.000 hektarlık bir alan için Plan'da yer ayrılmış mı diye ölçüm yapmadım ama burada ismi olup da Planda gösterilmeyen çok fazla yer olduğunu kendim başka araştırmalardan da biliyorum. Dün tekrar kontrol ettim yanlış mıyım, diye. Değil. Burada bu listede, yani Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin şu an uygulamakta olduğu kentsel dönüşüm alanları listesinde yer alıp da 2023 Planı'nda, demin söylediğim 4-5 başlıktan hiçbirine girmeyen yerler var ya da girip de tam uygulanmayan yerler var. Özel Proje Bölgesi olarak, yeşil alan olarak ayrılmış bir yer. Özel proje alanı olarak konut olabiliyor getirilen kentsel tasarım projesi sonucunda.

Söylemek istediğim, Belediye'den arkadaşlar gelince de sorarız, bu kentsel dönüşüm ve gelişim alanları Ana Planı bir an önce hazırlanması gerekiyor, yoksa herhangi bir imar planı değişikliği yapamadığımız yerde çerçeveyi çizip, sınırını belirleyip burayı kentsel dönüşüm alanı ilan ettim, bundan sonra bütün yetkili benim Büyükşehir olarak, burada kentsel dönüşüm yaparım" demek, kentin problemini çözmiyor. Bu 2023 Planı o zaman niye yapıldı? Bir üst ölçek plan kararına uymayacaksak, yani her plan değişikliği sıkıntısında, ki plan değişikliği de niye yapılır? Artık Yasada da tanımı var, tekrarlamama gerek yok. İhtiyaçlara cevap vermiyorsa, çok olumsuz bir karar alınmışsa falan, zorunlu olmadıkça yapılamaz ama o kadar çok plan değişikliği yapılıyor ki, hiçbir çizili, herhangi bir dokümana dayanmadan, Meclis kararıyla şu ada, şu parsel, şurası bitti, plan değişikliği, o plan değişikliği yapamadıkları yerde kentsel dönüşüm alanı ilan etmeyi kolaycılık olarak seçtiklerini düşünüyorum ben. Belediyeden arkadaşlar gelince sorarız. Çok iyi niyetle hazırlanmış plan ve planın birtakım hükümleri var ama uygulamayla örtüşmüyor. Planı yapan da Büyükşehir Belediyesi, uygulamayı yapan da Büyükşehir Belediyesi. Nasıl çözülecek bunu sormak isterim ben.

Teşekkür ediyorum.

BÜLENT TANIK- Bu kentsel dönüşüm uygulamalarını ben meşru bulmuyorum. Bir Kanun'a dayalı ama, Kanun'un kendi hukuksallığı tartışılabilir durumda. Sanki bir afet durumu uygulaması gibi. Aslında burjuva mülkiyet hukukunu ve anayasal hukuk düzenini,

şu anda yürürlükte bulunan üstelik, 82 Anayasasının kurguladığı düzeni dahi bypass etmeyi ve icracı idare gücünü denetimsiz bir biçimde, alabildiğine hızlı uygulama konumuna dönüştüren bir yasal düzenleme. Böyle bir yasal düzenlemenin akli, mantiki ve hukuksal meşruiyeti tartışılabilir, çünkü kentlerin yaşadıkları sıkıntılar, gerçekten büyük darboğazlar var falan ama bir afet durumunda ancak uygulanabilecek hukuksuzlukları meşrulaştıracak boyutta bir şey değil. Dolayısıyla şu anki yasal düzenleme, özü itibarıyla hukuka uygun bir düzenleme değil. Buna dayanılarak yapılan uygulamalarda tümüyle zaten kamuoyunun denetiminin dışında işlerin, icraatın yapılabilmesini esas aldığı için de doğrusu kabul edilebilir değil. Ama ne çare ki, belli bölgelerdeki uygulamalar, o uygulamadan etkilenen kesimler tarafından kabul edilebilir durumda oluyor ve bu sürüyor şu anda.

Ankara'nın uygulamaları ayrıca Kentsel Dönüşüm Mevzuatı'nın da ötesinde, daha ötede gayri meşruluklar, usulsüzlükler içeriyor benim algıladığım kadarıyla. Birincisi, dönüşüm niteliği olmayan alanlarda kentsel dönüşüm alanları yapılarak başlatılmış vaziyette. Bir de sahipleri farklı. TOKİ'nin sahiplendiği dönüşüm uygulamaları var, ayrıca Büyükşehir Belediyesi'nin ve ilçe belediyelerinin sahibi olduğu uygulamalar var. Bu uygulamalar da yapım biçimleri itibarıyla birbirleriyle farklı özellikle gösteriyor. Kimisinde uzlaşmalar sağlanmakla birlikte, kimisinde o bölgedeki nüfusun, demografik yapının, sosyal, siyasal kimlikleri de hatta düşünülerek veya onlar üzerinden gidilerek bir anlamda bir tehcir uygulamasına, yer değiştirme ve göçe zorlama uygulamasına dönük bir boyut taşıyor. Aslında her yerde göçe dönük, oradaki nüfusun oradan taşınmasını esas alan bir dönüşüm.

Kentsel dönüşüm uygulamaları bir yık-yap'ın, reconstruction etkinliğinin kolay yapılmasına dönük mevzuat üzerine ve politikalar üzerine oturtulmuş durumda. Oysa dönüşümün amacı, sosyal dokuyu da koruyarak ve mevcut fiziki yapılanmayı da önemli ölçüde muhafaza ederek, onun iyileşmesini ve yenilenmesini hedeflemek olmalı.

Bu açılardan bakıldığında, Ankara'nın uygulamaları da, hem Mevzuattan gelen, hem de kendi politikalarından kaynaklanan, son derece olumsuz özellikler taşıyor, diye düşünüyorum. Çok geniş alanlara yönelindi ama aslında Ankara'da kentsel dönüşüm bu anlamda olmamakla birlikte bunu hazırlayan bir süreç olarak 15 yıldır uygulanıyor parça parça. Merkezin çökertilmesi ve çöküntü alanına dönüştürülmesi, kent merkezlerinin büyük şehirlerde önemli ölçüde bu tür bir dönüşüme uğratılması, onun arkasından yayılan, saçılan kentin terk ettiği alanların yeni spekülatif rant amaçlı yeniden yapılandırılması bazı bir dönüşüme uygun hale getirildiği bir hazırlık süreci yaşandı 10-12 yıldır. Şimdi de bu değişik alan artık yayılamayacak, genişleyemeyecek ölçüde epeyce büyümüş, hantallaşmış kentlerde, rant birikiminin de yüksek olduğu bu alanlarda bir yeniden yapılanma süreci kaçınılmaz olarak gündeme gelmiş vaziyette. Bu, önümüzdeki dönem şehirciliğinin temel uygulama alanlarından ve konularından birisi olacak.

Hiç kuşku yok ki, kent merkezlerini ne yapacağız, merkezler her zaman şehircilerin derdidir. Rahmetli Mübaccel Kıray'ı da analım bu arada. Sanayi ve ticari aktiviteler metropolde sıcak patatestir, elini yakar tutanın, diyordu. Şimdi tutanın elini yakmıyor, onu ihya ediyor görünüyor, bu biçimiyle yapılırsa. Normalde doğal koşullarla, kentin merkeziyle ilgili bir planlama uygulamasını yapmaya girişmek enine boyuna hazırlık yapmayı, birçok şeyi dikkate alabilecek bir planlama kapasitesini gerektiriyor. "Yaptık, oldu" diyorlar. Yargı da denetlemiyor, idari kovuşturma da yok. Belki de patlak verir bugünlerde, yarınlarda bir yerde ama şu ana kadar bir Derebey uygulaması gibi yapıyor.

Sonuçta ortaya çıkan yapılar göz alıcı falan olduğu için de, belli yerlerde, bazı durumlarda ve piyasa mantığıyla da insanların gözü karartıldığı için, siyasi destek buluyor görünüyor ama açığa çıkması ve bu işin yığınlar tarafından anlaşılması ille bu çağın, ne bileyim, Gülveren'deki gecekondulular gibi ya da Mamak'taki gecekondulular gibi kendilerine dokunulmasını gerektirmeden de ortaya çıkabilecek, diye düşünüyorum.

Bu, şu ana kadarki olumsuz uygulamalar ama Ankara kentinin dönüşüm proje ve programlarına ihtiyacı var mı, yok mu açısından bakmak önemli görünüyor. Ben de Nihan'ın ağız hareketlerine katılarak, ben de "var" diyorum. Bu görünüyor, çünkü 12 yıldır, daha önce Türkiye'nin en azından imarlı alanı dediğimiz alanları temiz ve yaşanabilir sayılabilecek, hava kirliliği yaşanan dönemin dışında, birçok diğer kentimize göre daha ele gelir düzeni olan bir yapı bölgesinin şimdi içine edilmiş vaziyette. Orada ancak binaları yıktığımız zaman otoparka dönüştürerek ve hızla oradan kaçarak yaşayabileceğiniz bir merkez var elinizde. Bu merkezi Melih'in, umarım çok uzun bir siyasal etki dönemi olmaz Ankara'da ama daha kötü hale dönüştürmeden müdahale edilmesi gereken alanlar olduğu çok açık ortada, hepimiz görüyoruz. Kent merkezini yaşamadan kenti yaşamak mümkün değildir. Dolayısıyla merkezi alanlarda bir dönüşümün uygulanmasının, araç programları üzerine düşünmemiz lazım. Şu anki olumsuzluklar bize yol gösterici rehberler olabilir görünüyor. Hem bir yandan hukuka uyarak, bir yandan da yapılaşmış bir alanda, bütünüyle yeni bir yapılanmanın veya bir iyileştirmenin zorlukları herkes tarafından, en azından bizim tarafımızdan, şehirciler tarafından herkesten daha fazla biliniyor ama, bu yapılması gereken bir şey, dolayısıyla yapılacaktır. Plancılar da bunun yolunu, yordamını mutlaka bulmak durumunda olacak, diye düşünüyorum. Bulacağımıza inanıyorum.

Belki politik olarak şunu söyleyebiliriz: Bu yapılması gereken bir şeyse Ankara kentinin gücü, bu toplumun gücü o dönüşümü yapmaya uygun hale gelecektir. Önümüzdeki uygulamanın olumsuzluklarını, insanlık dışı boyutlarını öncelikle üstelik dikkate alarak kendi doğru bildiğimiz planlama sürecinin ilkelerini oluşturabiliriz sanıyorum.

Benim şimdilik dile getirmek istediğim şeyler bunlar.

Teşekkür ediyorum.

PERİHAN KİPER- Teşekkür ediyorum. Ben de Bülent Tanık arkadaşım görüşlerine katılıyorum. Bu güne kadar uygulamalar, sadece Ankara değil, Türkiye'nin pek çok kentinde yapıla gelen bu kentsel dönüşüm uygulamaları meşru mu, değil mi? Gerçekten temelini bir gecede çıkartılan bazı Kanunlardan alıyor görünse de, yapılan uygulamalar hukuka uygun değil. Bazı uygulamalar ne genel planlama hukukuna, ne de şehircilik ilkelerine uygun uygulamalar değildir. Yıpranan kent dokuları ile ilgili 5366 sayılı Yasa'nın Ulus için, ya da 5104 sayılı Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Yasası'nın kuzey Ankara girişi için çıkartıldığını biliyoruz. Ancak genel dönüşüm uygulamalarını kapsayacak bir yasal düzenleme hâlâ mevcut değil. Kaldı ki; böyle bir düzenlemenin imar ve planlama mevzuatı bütününden kopuk, tekil olarak ayrı bir düzenleme konusu olarak ele alınması da önemli bir yanıştır.

Biz genellikle dönüşüm uygulamaları kent bütünü planından bağımsız ele alınıyor diye karşı çıkıyorduk. Kentin diğer gelişmelerinden kopuk, belirli bir kent parçası için bu uygulamalar yapılıyor. Ankara yapılan bu son dönüşüm uygulamalarında sanki üstte bir plan var ve buna göre dönüşüm ve gelişim alanları düzenleniyor gibi görülüyor. Karşı olduğumuz plan kararlarına aykırılık bu anlamda yerine geldi mi, o ayrı bir tartışma konusu. Bugünkü uygulamalar birtakım oldubittilerin eklektik olarak Plan'a işlenmesi gibi algılanıyor.

Öte yandan, kuşkusuz dönüşüm ideolojik bir olay. Bunu en çok Ankara'da yaşıyoruz. Yapılan dönüşüm projeleri ile Ankara mevcut kent kimliğinden oldukça fazla değer yitirdi. Atatürk Bulvarı uygulaması da aslında bir küçük çaplı dönüşüm uygulaması. Ulus için yapılmak istenilen dönüşüm uygulaması da benzer nitelikte. Bülent'in iyimser görüşüne ben de katılmak istiyorum, yani umarım Melih Gökçek'in siyasi etkinliği önümüzdeki dönemlerde devam etmez.

Bundan sonra plancılar olarak bizim önümüzdeki temel sorunlardan birisi, bu dönüştürülen, yitirilen Ankara kent kimliğini tekrar eski Ankara kenti haline nasıl getirebiliriz konusu olacak. Benim bu dönüşüm ve gelişim alanlarıyla ilgili olarak Belediye'de çalışan arkadaşlara sormak istediğim temelde iki soru vardı. Biliyorsunuz kentsel dönüşüm için; genellikle mevcutta yapılmış bir alan, sağlıklı hale gelmiştir, birtakım sorunlar ortaya çıkmıştır. Bunları gidermeye yönelik olarak, sağlıklılaştırmaya yönelik olarak o kent parçasında birtakım düzenlemeler yapılır.

Ben bu bağlamda şu soruyu sormak istiyorum: Biliyorum ki bazı kentsel dönüşüm proje ya da gelişim proje alanlarının bir kısmı boş alanlar için getirildi. Bu belirlenen 45 adet kentsel dönüşüm ve gelişim alanının, kaç adedi böyle mevcut yapılaşmış ve sağlıklı kent dokusu içinde kaç adedi ise boş alan üzerinde getirildi ya da bunun hektar olarak bir dökümünü verebilirler mi? Birinci sorum bu. İkincisi ise, dönüşüm alanları genellikle kentsel alanlarda eksikliği duyulan, giderek yitirilen kamusal kullanışların, toplumsal amaçlı kul-

lanışların kazandırılması amacıyla daha sağlıklı hale getirilmesi amacıyla yapılır. Oysa bu dönüşüm alanlarında uygulamalar kente yeşil alan kazandırmak, kentte birtakım sosyal donatı alanlarını artırmak için, bu standartları yükseltme yönünde yapılması gerekirken, bu dönüşüm projelerinin kaç adedi bu amaçla yapıldı, biraz önce Nihan'ın verdiği İmrahor Vadisi örneğinde de olduğu gibi, kaç adedi konut olarak ya da alışveriş merkezi olarak, yani dönemimizin rant tesisleri olarak öngörüldü? Bir de bu sayıyı bilmekte yarar var. Sanıyorum Sonuç Bildirgesi'nde bu sayıları belirtmek görüşlerimizi daha çarpıcı açıklayacaktır.

Teşekkür ederim.

BÜLENT TANIK- Dönüşüm alanları...

PERİHAN KİPER- O çeperlerdeki boş alanlar planda yok mu? Onlar Belediye Meclisi kararıyla belirlenmiş, İnternet sitesindeki listede yer alıp uygulaması yapılan o alanlar planda yok anlaşılan. Bu demektir ki bu uygulamalar Plan'a da aykırı...

SERDAR KARADUMAN- Biz o konuda aslında bir envanter çalışması yapmıştık, "hangileri boş alan, hangileri yapılan alan" diye. Bizim üstünde çalışma yaptığımız kentsel dönüşüm alanı da sanırım 30 civarındaydı.

PERİHAN KİPER- Bu sayı dün itibarıyla 45'ti, şimdi 46.

BÜLENT TANIK- Belki bugün bile eskimiştir.

LEVENT ÖZDEŞ- Ben de kentsel dönüşüm alanlarından sağlıklılaştırma ve sıhhileştirme projelerini anlamaya çalışıyorum. Böyle anladığımız zaman, tabii ki planlama prensipleri dahilinde doğru şeyler yaratılmıyor. Geçmişte de kentsel dönüşüm projesi adı altında olmasa da benzer projeler Dikmen Vadisi'nde, Erdal'ın söylediği GEÇAP Projesinde benzer uygulamalar yapılmıştır. Bunlar hakikaten doğru biçimde yapılan sağlıklılaştırma, sıhhileştirme projeleri. Ankara'da Dikmen Vadisi, Koza Sokak gibi halen benzer alanlar var; gecekonduların dönüşürülmesi gereken, sıhhileştirilmesi gereken yerler var. Ancak, şunu anlamakta zorlanıyoruz: Mesela İncek Kentsel Dönüşüm Alanı. Bu nereden çıktı? Çıkma sebebi de belli aslında bunun. İmrahor Vadisi'nin zaten planı var. Rahmetli Raci Hoca zamanında yapılmış bir plan var. Ticari rekreasyon planı dedikimiz.

SERDAR KARADUMAN- Levent Bey, TOBB Arsası Dönüşüm Alanı da var.

LEVENT ÖZDEŞ- TOBB arsası da kentsel dönüşüm alanı, milletvekili lojmanlarının olduğu yer. Tabii bunu anlamak zor değil. Buradaki asıl anlam, buradaki ilçe belediyelerini devreden çıkartır. Planlama süreci ve ruhsatlandırma süreci daha da önemli. Ruhsatlar önemli. Planlamayı yapıyorsunuz, bu şekilde hallediyorsunuz da, onun proje tasdiklerini, ruhsat işleri çok çok daha önemli konular. İstedığınız biçimde yapabiliyorsunuz ve tek

elden yürüyor. Bu kestirme yolu sağlamak açısından kentsel dönüşüm alanı ilan ediliyor. Yoksa doğru biçimde yapılıyor olsa, geçmişte olduğu gibi, Dikmen Vadisi veya Koza Sokak örneklerinde olduğu gibi, daha başka örnekler de vardır da anımsayamadım. Bunu da sağlıklaştırma, sıhhileştirme projeleri ve gene dediğiniz gibi, kamusal kazanımlarının, çok güzel bir kelime, bol olması kaydıyla bu kentsel dönüşüm projeleri yapılmalı. Çöküntü alanlarında olabilir, illa gecekonduların olması gerekmez.

Tabii burada gene Bülent Hoca'nın söylediği gibi, işin sosyal yanı da çok önemli. Sadece inşaat maliyeti veya finansman açısından çok büyük emsaller çıkıyor, çok büyük inşaat alanları çıkıyor, çünkü finansmanı kendi içinde çevirmeye çalışıyorlar. Kamu kaynakları işin içersine, inşaat maliyetleri içersine girmeden kendi içinde dönsün isteniliyor ama işin sosyal yanı çok önemli. Şu anda mevcut sosyal yapı bu dönüşümden sonra orada acaba oturabiliyor mu? Bu bir araştırma konusu. Belki de yapılmıştır. Dikmen Vadisi bir örnek olabilir. Şimdi 902 parselde bir örnekleme yapılabilir. Belki hak sahipleri açısından rant artışı olduğu için çok pohpohlanan, desteklenen işler bunlar. 200-300.000 dolarlık dairesi oluşmuş oluyor. Birdenbire Belediye arsası üzerine yapmış olduğu bir gecekondudan dolayı ve Çankaya'da hatırladığım kadarıyla, metrekaresi 1.000 liradan satılmıştı bunlar. 400 metrekaresiz 400.000 liraya siz şu anda 400.000 dolarlık bir gayrimenkul sahibi oluyorsunuz falan. Ama kiracılar açısından yön ne yana seyrediyor? Buradan birçok insan orayı seçmişler. İş-ev ilişkilerini kuvvetle muhtemel ona göre kurmuşlardır. Şimdi, birdenbire o noktadan çıkıyor bu insanlar, bambaşka, işte kiracılara Doğukent'te yer gösteriliyor bildiğim kadarıyla. Nasıl gidecek o adam Doğukent'e veya Doğukent'e gidemeyecek aslında.

NİHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- Kiracıya yer gösterilmiyor. Gidiyor yeni gecekondular yapıyor.

LEVENT ÖZDEŞ- Yanlış biliyor olabilirim. Belki de 1985'ten sonra gecekondusunu yapan gerçek hak sahibi olmayanlardır.

SERDAR KARADUMAN- Evet, onlara Doğukent gösteriliyor. Kredilendiriliyorlar.

LEVENT ÖZDEŞ- Doğukent'e gönderilen bir grup var. Ama adam Dikmen Vadisi'nde oturuyorsa, ev-işyeri ilişkisini ona göre sağlamış, ulaşımı ona göre ayarlamış... Doğukent'te şimdi ne yapacak? İşin sosyal yönünü çok çok önemsemek lazım. Sadece "efendim, bunu finansman açısından yaptık, bu kadar emsal oldu, şu kadar daha inşaat sahası var, bu binalar da bitti" demekle olmaz. Ama hem kamuya kazandırılan alanlar yönünden ve işin sosyal yönünden çok iyi değerlendirilmesi lazım. Bence kente bu kentsel dönüşüm alanları, gerçek manada kentsel dönüşüm alanlarını kast ediyorum, bu planda da gördüğüm kadarıyla bir yama şeklinde olmuş vaziyette.

Şimdi, birdenbire, örneğin Çankaya'daki 902 parselde, 6.500 tane konut var. Bunu 4'le çarparsanız ne eder? 25.000 nüfus eder. Şu anda Anayasa Mahkemesi'nin önünden, Turan Güneş Bulvarı falan her taraf kilitlenmiş durumda. Ankara Koleji kararları geldi, Panorama'nın oradaki 1 800 konutluk planlar geldi. Son derece rahat olarak düşündüğümüz 30 veya 35 metre genişliğindeki bir yol, vaka zamanında Ankara'nın en geniş arteri diye baktığımız, belediyede çalışırken, şu anda tıkanmış, kilitlenmiş Atatürk Bulvarı'ndan daha berbat vaziyete gelmiş durumda. 6.500 orada, 2.000 orada, eder 8.500, 1.500 tane de müteahhitlerin elinde olsa, 10.000 konut, 4'le çarpınca 40.000 nüfus. Bunu kaldıracak altyapı, ulaşım, doğalgaz, elektrik, bunun projelenmesinde hesaplar neye göre yapıldı? Bir doğalgaz proje hesabı herhalde daha önceki planlama verilerine göre yapıldı. Bakacağız 5 sene sonra doğalgaz boru hatlarını değiştirecekler, kapasite yetmiyor, kanallar değişecek, bilmem ne olmuyor, yol zaten kilitlenmiş durumda.

İşin bu yönüne, bu Plan'da bakılmadığı kanaatindeyim. Sadece bir nokta ele alınıp, TOBB'un olduğu yer olabilir, Panorama'nın orası olabilir. Böyle noktasal, sadece işin ruhsatlanma, projelenme işleri çok kestirmeden, kısa yolla halletme amaçlı noktasal kararlar... Ama bunun çok büyük maliyetleri olacak sonuçta. Teşekkürler.

PERİHAN KİPER- Affınıza sığınarak belki bir soru daha ekleyebilirim. Dönüşüm alanlarını özellikle planlar gözünde de meşru kılacak bir gerekçelendirme olabilir. O da; özellikle afet risklerine çok açık olan kentlerimiz ve toplumumuz için o riskleri, kentteki yapı stokunun risklerini azaltıcı bir dönüşüm projesi geliştirilebilir mi, sorundur. Örneğin; Ankara'nın en riskli yapılarına ve en yoğun yapı stoğuna sahip bölgesi diye gösterilen Demetevler Bölgesi için bu amaçla, bu hedefi taşıyan bir dönüşüm projesi var mı? Olmadığını sanıyorum ama bir de Belediye'de çalışan arkadaşlara dönüşüm alanlarını belirlerken böyle bir kaygıları var mıydı, sorusu da yöneltilebilir.

SERDAR KARADUMAN- Kentsel dönüşümün sosyal boyutu konusunda bizim son birkaç yılda yaşadığımız bir deneyimi aktarmak istiyorum.

Kentsel dönüşüm alanlarıyla ilgili süreçler geliştiği noktada aslında yeni bir kavramla, barınma hakkı diye bir kavramla karşılaştık. Daha önceki süreçler, gerek imar ıslah planlama süreci, gerek onun dışındaki daha önceki gecekonduyu önleme adına yapılan uygulamalar, daha çok son noktada bölgede yaşayanlarla belli uzlaşmalar temelinde, onların taleplerini içermeye ya da belli oranlarda onların isteklerini karşılama temelinde, onların barınma sorununu da çözücü, daha çok onları yerinde iskana dönük çabalarla girilen uygulamalar hep ön plana çıktı.

Ama son kentsel dönüşüm uygulamalarıyla beraber belki de birkaç tane değişik faktörün de etkisiyle, bunlardan bir tanesi aslında hep reklamı yapılan, topluma yenilik diye sunulan bu uzun dönemli konut finansmanı yöntemleri, mortgage dedikleri uygulamalar. Bunlar

asında belli oranlarda bizim dönüşüm alanlarını uluslararası sermayenin de bir şekilde göz diktiği ve onlar açısından da alınabilir, satılabilir menkul değerler arasına soktuğu yeni bir dönemi açtı önümüzde.

Ankara'da bunun etkileri çok fazla değil. Daha çok İstanbul'daki dönüşüm uygulamaları bu konuda çok ön plandadır. Uluslararası sermaye daha çok İstanbul ile ilgileniyor. Hatta, biliyorsunuz, Arap Şeyhlerinin çeşitli kuleler yapması gündeme gelmişti, hep aslında bunlar bu tartışmanın uzantıları ve sonuçlarıydı.

Bu, Ankara için, kentsel dönüşüm alanları için ciddi bir süreç geliştirdi ve bu sürecin tabii doğal sonucu da küçük sermayenin getirdiği bu kârlılık ölçütleri daha düşük, beklentileri daha düşük sermaye yapıları yerine, daha büyük sermaye ve daha kârlılık ölçütleri yüksek gruplar buralarla ilgilendiler. Belki bunun en çarpıcı örneği 902 parseldir.

Onun dışında, kuzey Ankara girişi. Çok uzunca süre bu tür sermayeye bir şekilde ilişkilendirilmeye, onlar aracılığıyla çözülmeye çalışıldı ama o sonuç alınmadı. Kaç kere ihalesi yapıldı, taliplisi olmadı. Bildiğim kadarıyla en son şu anda Toplu Konut İdaresi finansmanı çözmeye çalışıyor.

Hiç beğenmediğimiz, kentsel doku açısından ortaya çıkarttığı sonuçları hep eleştirdiğimiz ıslah planlamayla karşılaştırdığımızda kentsel dönüşüm süreçlerini, özellikle yaşayanlar açısından çok ciddi bir hak kaybı var. Mesela ben Dikmen 4-5 etap uygulamalarını çok yakından biliyorum. Orada hak sahibi olanlardan bahsediyorum. Şu anda son önerdikleri nedir bilmiyorum ama, Belediye'nin ilk Meclis kararında 400 metrekare arsası olana 100 metrekare bir konutu öngörmüştü. Oradaki mülkiyet açısından dokunun, mülkiyet dokusunun sahipliğe metrekare açısından bakıldığında da aslında çok az bir kesiminin 400 metrekare üstü arsaya sahip olduğunu gördük. Aslında bölgede yaşayanların çoğunun uzun dönemli borçlandırılmaya çalışıldığını, finansmanı da bu şekilde, en azından onlar açısından, çözülmeye çalışıldığını görmüştük. Gecekondu alanlarında çalışma yapmış olanlar bilirler, 400 metrekare bir gecekondu alanında çok kolay bulundurulabilecek bir parsel büyüklüğü değil. İmar öncesi olsa bile ya da düzenleme ortaklık payı alınmadan önce de düşünülse de, çok kolay birisinin mülkiyetinde bulunabilecek bir alan büyüklüğü değil. Bir kişinin mülkiyetinde ise bile, daha çok birkaç nesil geçmiş ve herhalde bölünmüş ve en az 3-5 hane halkının yaşadığı alanlara dönüşmüştür oralar.

KÜBRA ÇAMUR- Islah planlarında ortalama 250 metrekare, 220-250 arasıdır.

SERDAR KARADUMAN- Evet. Düzenleme ortaklık payından önceki kadastral parselden bahsediyoruz değil mi? Evet.

KÜBRA ÇAMUR- Önce evet. Çok sıkışık bir doku olduğu için, 300 bile azdır, bırakın 400'ü.

LEVENT ÖZDEŞ- Belediye'nin, Hazine'nin arazisi ise, orada 400 metrekare. Özel mülkiyettekiler için belki olabilir ama Dikmen Vadisi'nde, Erdal daha iyi bilir, daha çok Hazine ve Belediye mülkiyeti var. Dolayısıyla bunlar 400 metrekare ... Dikmen Vadisi'ni konuşuyorsak, orada...

NIHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- Özel mülkiyet. Tabii Dikmen'de hisseli parsel. Birinci etapta öyleydi.

SERDAR KARADUMAN- Ben 4-5. etaptan bahsediyorum. Ben tabii şundan bahsediyorum: Hak sahibi olmuş ve bu imar affıyla oraları bir şekilde kamudan almış kişilerden bahsediyorum.

NIHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- 4. ve 5. etapta hisseli tapudur zaten o. Sizin söylediğiniz 1. etapta Hazine ve Belediye arazisi, ondan sonraki tüm etaplarda özel mülkiyet daha yüksek. Onun için daha kolay olmuştur ve 1'de ve 2'deki projeyi uygulamak.

SERDAR KARADUMAN- Bu çerçevede kentsel dönüşüm alanlarında uygulamalar ve oradaki yaşayanlar açısından bakıldığı zaman hep şunu gördük: Ya finansman yöntemleri nedeniyle alanda yaşamaları mümkün olacak birtakım uygulamalar, projeler geliştirilmedi ya da zaten baştan projeyi yapanlar ya da orada uygulamayı yapanlar da bunu öngörmediler. Genellikle o alana gidildiğinde, orada yaşayanlarla yapılan çalışmalar daha çok aracı firmaları, aracı süreçleri işleterek onların da haklarını satın almak ve oradaki arsayı belli grupların elinde, belli sermaye gruplarının elinde toplamak şeklinde oldu. Mesela, 902'de sanırım tamamen bu işledi.

LEVENT ÖZDEŞ- Ben bir ilave yapmak istiyorum. Kentsel dönüşüm projelerine doğru mantıkla ve doğru projelendirmeyle bakıldığı zaman kente yararı olan projeler. Neden? Ortak bir kentsel tasarım oluyor, onun içersinde peyzaj öğeleri oluyor. Evet, bir handikap var. Küçük müteahhit değil de büyük yatırımcı, büyük müteahhit devreye giriyor, ona göre birtakım inşaat faaliyetlerinde bazı iyileşmeler olabiliyor ama şu da var, bunu çok tartışmak lazım. Ankara'da adı konmamış kentsel dönüşüm alanları da var. Mesela benim çok dikkatimi çeken Karakusunlar, Çukurambar bölgeleridir. Burası 1985 yılında 2981 sayılı Af Yasası çıktığında, gecekonduların ıslah planı yapılacak bölgelerden bir tanesiydi. Örneğin, orada, benim hatırladığım kadarıyla, gene Af Yasasıyla 4 kata kadar izinler, ne kadar doğrudur, ne kadar yanlıştır ayrı bir konu ama, o bölgeye bakıyorum, orada, evet, özel mülkiyet de vardı ama Belediye ve Hazine hisseleri de vardı.

Oradaki gecekondular 400 metrekare, 400.000 lira yatırarak edindiler falan, 18 katlı inşaat emsalleri var. Şu anda da Ankara'nın, bildiğim kadarıyla, en pahalı evlerinin, milletvekillerinin falan AK Parti Genel Merkezi'ne yakın olduğu için çok talepte buldukları bir bölge orası. Bence hiç hoş değil. Ne bir yeşili var, ne bir kamu alanı var, ne ortak

bir peyzaj var, ne binalarda bir dil var, hiçbir şey yok. O da bir kentsel dönüşüm alanı. Orası bir gecekondulu alanıydı. Çiğdem Mahallesi, Çukurambar Mahallesi, hatırladığım kadarıyla Karakusunlar Mahallesi mi neyse, tek katlı evler vardı ve o kadar da güzeldi ki. Şimdi 18-20 katlı binalar var. Emsal artmış, orası kentsel dönüşüm alanı mı? Bu da bir kentsel dönüşüm. Adı bu Plan'da yazılı değil ama bir kentsel dönüşüm orada yapılmış. Oradaki kentsel dönüşüm de bence doğru bir kentsel dönüşüm değil. Bu kentsel dönüşüm olayının getirdiklerini, götürdüklerini, doğru tarafların en önemlisi de sosyal yönden çok incelenmesi, tartışılması lazım.

KÜBRA ÇAMUR- Dönüşümle ilgili aslında hepimizin ortak kaygıları var. Onlar da açıklandı. Ondan çok, bir konuyla ilgili açıklama, daha doğrusu herkesin üzerinde durması gerektiğini düşünüyorum. 9. Kalkınma Planı, Yerleşme, Şehirleşme Özel İhtisas Komisyonu'nda çalışırken de biz bu dönüşüm konusu üzerinde ciddi olarak durduk. Baykan Hoca'nın da çok ciddi katkıları oldu. Kendisi burada yok ama ben özellikle o bölümden hareket ederek, aslında bu üst ölçekli planların her ne kadar Devlet Planlama Teşkilatı'nın bugüne kadar yaptığı, söylediği şeyler dikkate alınmamışsa da bundan sonra bizim için önemli tutanak noktaları, referans noktaları olacağını düşünüyorum. Oradaki saptamalar, belirlemeler, özellikle bilirkişi raporu hazırlarken, çünkü bugüne kadarki raporlarımızda bir üst ölçek planının olmamasına referans vererek bu boş alanları, dönüşüm içeriğine planlama açısından, şehircilik ilkeleri açısından uymayan alanları "bu şekilde uygun değildir" diyerek bir şekilde geri çeviriyorduk ama şimdi bir de onaylı üst ölçek plan var. Bundan sonra özellikle o dönüşüm alanlarını geri çevirmek, üst ölçek plana dayanmadığı için çok tutarlı olmayacak. Belki yeni referans noktamız, Kalkınma Planı olabilir diye düşünüyorum. Orada çünkü çok net olarak yazdık biz bunları, ifade ettik.

Birkaç noktasını söyleyeyim: "Mesela ülkemiz kentlerinde dönüşüm sürekli olarak imar haklarının artırılması ve mevcut dokuların yıkılarak yenilenmesi olarak algılanmakta ve uygulanmaktadır" diyor. Kuşkusuz bir kentte bu tür dönüşümler de olacaktır ancak, önümüzdeki planlama döneminde kentsel dönüşümün en belirgin hedefi sağlıklaştırma, iyileştirme, canlandırma olarak belirlenmelidir. Bu çok net olarak söylendi ve sonra açıldı. Ülkemizdeki kentsel dönüşüm sürecinden bahsedildi ve nasıl sadece imar haklarının artırılmasına bağlı olarak kamu yararı düşünülmeden, artı, kamu katkısı düşünülmeden, sadece özel sektör girişimciliğiyle dönüşüme odaklanıldığı için farklı bir dönüşüm sürecine hastalık derecesinde tutunuldu. Halbuki kamu kaynaklarının dönüşüm, özellikle sosyal içeriği düzenlemek, anlamında kullanılmak zorunda olunan kaynaklar olduğu belirtildi. Dönüşümün olabilmesi için mutlaka o alanın kendi kaynaklarını yaratması gibi bir ilkenin olması da gerekmiyor. Kamu kaynakları bunun için var ve kullanılmak durumunda. Özellikle kentin 1980 önceki planlama pratiğiyle ortaya çıkan ve çok beğenmediğimiz ama bugün baktığımızda ciddi anlamda standartları olduğunu gördüğümüz hem altyapı

anlamında, hem yeşil alanlar anlamında, ilkokullar temel eğitim anlamında standartların olduğu dönemde üretilen alanların yeni mantıkla dönüştürülmeyip eski planlarına sadık olarak iyileştirilmesi bağlamında, sadece korunması gereken tescilli binalara değil, o alanlardaki, ben mesela Ayrancı'yı buna örnek verebilirim, yükselerek ya da rant artırarak dönüşüm değil, koruyarak, mevcut dokusuyla yenilenme anlamında, kredilendirme konusunun da üzerinde durulması gerektiği gene bu Özel İhtisas Komisyonu raporunda net olarak belirtildi.

Dönüşümün hedefinin sadece kentsel niteliği çok yüksek, son teknolojiyi kullanan yapılaşma olmaması gerektiği, sağlıklaştırma, iyileştirme ve canlandırmanın en önemli hedefler olarak konulması gerektiği de yine söylendi. Bunu da bilgilerinize sunmak istiyorum. Sosyal içerik ve kamu kaynaklarının kullanılması çok önemli.

PERİHAN KİPER- Söylediğiniz ilkeler 5. Yıllık Kalkınma Planı'na geçti mi, yoksa Özel İhtisas Komisyonu raporunda mı kaldı?

KÜBRA ÇAMUR- Özel İhtisas Komisyonu'nda kaldı ama Özel İhtisas Komisyonu Raporu'na referans veriyor. Bu bağlamda çok rahatlıkla kullanılabilir, çünkü, biliyorsunuz, Plan birer cümleyle ancak Özel İhtisas Komisyonu raporlarından bahsedebiliyor. O nedenle hepsinin geçmesi mümkün değil. ÖİK'lar her zaman bu tür şeylerde kullanılabilir.

PERİHAN KİPER- Bilirkişi raporlarında referans gösterilmesi de önemli ancak, planda yer alması bizi daha sağlam bir konuma götürürdü.

KÜBRA ÇAMUR- Ama ÖİK'lar Plan'ın altlığını oluşturan, kabul edilmiş raporlar.

Teşekkür ederim.

ÖZER BOSTANOĞLU- Ben de arkadaşlarım gibi bazı kavramların, özellikle berraklaştırılması gereğine inandığımı vurgulamak istiyorum. Özellikle kentsel dönüşüm tâbirinin, talihsiz bir kavram olarak Türk planlama literatürüne yerleştiğinin altını çizmek istiyorum. Kentsel dönüşüm ibaresinin aldatıcılığı, son uygulamalarla daha bariz bir şekilde ortaya çıkmıştır. Maalesef bu yenileme, canlandırma, yeniden yapım, yıkıp-yeniden yapma, dönüştürme gibi çeşitli kavramların yarattığı kafa karışıklığı bizim, meslek erbabımızın bir kısmının dahi, bu yapılan uygulamaları yanlış tefsir etmesine ve tasvir etmesine yol açıyor, zannediyorum.

Bu anlamda, 1966 yılında çıkarılmış Gecekondu Yasası'nın, 775 sayılı yasanın, hâlâ bugün önemini koruduğunu özellikle vurgulamak istiyorum, çünkü gecekondu önleme, tasfiye ve ıslah olarak yaptığı üçlü ayırım, gerçekten de olayın doğru teşhisinde (ve tedavisinde) çok önemli bir üçlü araçlar manzumesi getirmiş idi. Ancak bunun biz Bakanlık'taki uygulayıcılarından birisi olarak, nâçizane vurgulamak istiyorum ki, gecekondu önleme

politikaları, siyaseten engellendi! Ve bizim vakti zamanında üç (şehir plancısı) arkadaş olarak, tüm Anadolu'ya yaygın gecekondü (önleme) bölgelerini koruma, gözetleme ve yenilerini önerme gibi (muazzam) bir politik ve teknik görev yükümlülüğüyle karşı karşıya olduğumuzu hatırlıyorum ve bunun ne kadar zorluklar çıkardığını da, bugün gibi, hatırlıyorum... Düşünebiliyor musunuz, üç tane şehir plancısı, 775 sayılı yasanın uygulamasında görevli ve tüm gecekondü önleme bölgelerinin, gerektiğinde ıslah bölgelerinin tespiti ve planlamasıyla uğraşmak zorunda olacak, tabii yetmeyeceği mâlûm... Daha sonra bu, bildiğiniz gibi, Gecekondü Yasası'nın yetersiz uygulanması konusunda diretilen politik ısrar, Bakanlığın Mesken Genel Müdürlüğü'nün giderek tasfiyesine yol açtı. Daha sonra Mesken Genel Müdürlüğü, (sonra kurulmuş bulunan Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'ne bağlı) Mesken İşleri Daire Başkanlığı olarak, küçük bir daireye indirildi. Ona bile tahammül edilemedi ve en sonunda da, bir - iki sene önce (22.03.2007 kabul tarihli ve 5609 sayılı "Gecekondü Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"la) Toplu Konut İdaresi'ne devredildi. Toplu Konut İdaresi ortaya çıktı ve (kullandığı) sloganı şu: "Türkiye'de gecekondüyü BİZ hallediyoruz; GECEKONDÜ KALMAYACAK!?"

2006 - 2007 yıllarında, (TOKİ Başkanı) Erdoğan Bayraktar, yanılmıyorsam, ("Gecekondü ve Kentsel Yenileme" adlı ilk kitabından sonra) "Bir İnsanlık Hakkı: Konut (-TOKİ'nin Planlı Kentleşme ve Konut Üretim Seferberliği)" başlıklı bir kitap yazdı. Doğrusu, hangi konut hakkı ve kimler için barınma hakkı, diye sormak gerekir?! Eğer AB'ye yansıdığı ölçüde reklamı yapılmış bir konu olması hatırlanacak olursa, (İstanbul-) Sulukule halkı, konusuna sahip çıktı ve haklarını AB'nin politik desteğini de arkalarına alarak, bir anlamda gündeme getirmeyi becerdi... Beceremeyenler çoğunlukta...

Şuna dikkâti çekmek istiyorum: Bu gecekondü tasfiyesi neticesinde ortaya çıkan nüfusun yer değiştirmesi hareketleri, dünya üzerinde zaten yaygın olarak görülmekte... Almanya'da bunu Türk işçileri özelinde görmekteyiz. Berlin şehrindeki Türkleri incelediğim zaman, ben onu biraz olsun öngörebilmiştim, Türkiye'deki gecekondü mekanizmalarına bakarak... Ve bugün Berlin'de, Kreuzberg'de Türkler artık yaşayamaz hâlde, evlerini terk ediyorlar... Berlin'in bulabildikleri ve onlara gösterilen en kötü semtlerine taşınmak zorunda bırakılıyorlar, vesâire. Onlar daha sonra Türkiye'ye göç etmek zorunda bırakılacaklar! Tasfiye oraya kadar gelecek... Almanlar, (ev sahibi ülke olarak) bu imkana sahipler, ama siz Türkler olarak, kendi vatandaşlarımızı başka bir yere gönderemeyeceksiniz ve gecekondü mahallelerini, (sadece) öteleyeceksiniz! Bir yerlerde yeniden ve hâtta daha kötü şartlarda ortaya çıkmasına da yol açacaksınız, çünkü artık eğer eski kentsel alanları, arazileri, toprakları yabancıya da açma durumundaysanız, bu gidiş onu gösteriyor, topraklarımızı yabancıya da satacaksanız, bırakın alt sınıfları, artık orta sınıfların bile, kentsel topraklarda hak iddia etme durumları ve gelecekleri yoktur!

Burada tabii ben tasvirden bahsederken, bazı kavramları düzeltmemiz gerektiğine tekrar dikkât çekmek istiyorum. Örneğin, Dikmen Vadi Projesi, benim gözümde bir “gentrifikasyon” projesidir... Bunu bizim eski hocalarımız ya da meslektaşlarımız yaptı diyerek, yapılmış bir projenin ulaştığı sonucu farklı yorumlama imkânımız yoktur. Dikmen Vadi Projesi kentsel dönüşüm değil, “kentsel gentrifikasyon” projesidir, yâni eski, yoksul gecekonducu nüfusu oradan tasfiye etmişsinizdir... Problem bu kadar basit... Şimdiki yönetim bunu örnek göstererek, örnek alarak, “Biz kentsel dönüşüm yapacağız, Dikmen Vadisi’nde olduğu gibi” diyor... Bu gibi yanlış tespitlerin, bence meslek erbabı olarak düzeltilmesi, öncelikle bize düşüyor. Burada ben, eski arkadaşlarımızın ya da meslektaşlarımızın yaptıklarını küçümseme gibi bir konumda olmak istemiyorum, ancak ismini doğru koyalım ve düzeltilim amacıyla söylüyorum. Bundan böyle ben kentsel dönüşüm tâbirinin yerli yersiz kullanılmaması gerektiğini, nâçizane dile getiriyorum. Buna kentsel yenileme projesi, kentsel yeniden yapım projeleri, vb. diyelim... Kanun, bunun ismini bu şekilde yorumlamış?! Yorumlasın... Kanun’un (kullandığı) ismini, biz aynen alıp uygulamak zorunda değiliz. Meslek erbabı olarak, Meslek Odası olarak bunu farklı olarak tanımlayabiliriz, tanımlamamız gerekir, diye düşünüyorum ve özellikle bunda ısrarcı olunması gerektiği kanısında olduğumu belirtiyorum...

Teşekkür ediyorum.

ERDAL KURTTAŞ- Ben öncelikle, kentsel dönüşüm projelerine(!) bir başka boyuttan bakılabileceğini de göstermek üzere farklı bir alana değineceğim. Bu kentsel dönüşümlerin gündeme gelişi ile birlikte, Ankara’nın son 14 yıldır yaşadıklarının farklı bir bakışla yorumunu yapmak mümkünmüş gibi geliyor bana. Yapılanların bir üst plana bağımlı yapılıp yapılmadığı sorusu gezindi masada bir ara, yani üst ölçekli bir plan var mı, hatta Sayın Perihan Kiper onun altını çizerek vurguladı. “Sanki varmış gözüküyor” diye de ilave etti.

Nazım plan ölçeğinde veya daha alt ölçeklerde yapılanların planlamayla bir ilişkisi var mıdır? Üst ölçekli planla bağlantılı çalışmalar yapılıyor mu, yapılmıyor mu tartışması mesleki bir tartışmadır, ve toplantımızın ana konusudur. Halbuki benim algıladığım; üstte bir plan var algılaması meslekle esasen özünde doğrudan ilgili ama meslek alanımızın dışına taşan bir başka planlama alanı. Nedir bu? Bu siyasi bir planlama alanıdır. Bir siyasi projedir, siyasi anlamda üst ölçekli bir plan adım adım uygulanıyor. Bunca yetmişmiş insan, bunca meslek adamı, bunca mesleğinde deneyimli, verimliliğini kanıtlamış insan, şu an yasanın zorlaması neticesi “yasak savmak anlamından öte anlam taşımayan” ve mevcut eğilimleri büyük ölçüde meşrulaştırmaya yarayacak olan NAZIM PLAN TARTIŞMALARI ile meşgul oluyor. Aramızda Üniversitelerden, Bakanlık’tan, Belediye’den, Toplu Konut’tan galiba temsilci var, meslek odalarından, ilçe belediyelerinden, yani bir sürü insan buna kafa yoruyor.

Tabii ara ara planın kendisine tekrar döneceğim, sonunda da bununla bitirmeyi düşünüyorum. Bakın, şimdi bir örnekle başlayalım. Büyükşehir’den gelen arkadaşlarımız da eksik ya da yanlış bir şey söylersem tamamlasınlar. Ankara’nın güneyindeki Karagedik köyü, ve güney, güney-batı yönündeki diğer Ballıkuyumcu, Dodurga, Şehitali, Tuluntaş, Koparan, Hallaçlı, Velihimmetli vb. köyler gibi bu konuda örnek teşkil edecektir sanırım. İçinizde muhtemelen çok az bilen vardır Karagedik’i. Özellikle burası en güneydeki köy olarak diğerlerine göre merkezden daha uzaktır. Üst ölçekli planlarda çalışan arkadaşlarımız iyi bilirler ama ilçe belediyelerinde çalışanlar veya öğrenci arkadaşlarımız bu köyün nerede olduğunu bilmezler. Akademik araştırma yapmış olanlar da bilir. Üst ölçekli bir plana uyumluluk sorgulanması olmadığı gibi kendi içerisindeki plan anlayışı da önemli ölçüde sorgulanması gereken yerlerdir bu köyler.

NIHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- Geçen hafta oradaydık. Kar manzarasına baktık geldik. Kar manzaralı boş bir arazi ve kentsel dönüşüm alanı ilan edildi.

ERDAL KURTTAŞ- Bu köylerde neler olup bittiğini biliyor musunuz? Ankara’nın üst ölçekli planı olmaksızın bu köylerde, özellikle Kasım 2002 seçimlerinden sonra hızlı bir tempoyla spekülasyon planlamaya tabi tutulan bu köylerde, şimdi bir dönüm arsa 40 ile 60 bin YTL aralığında.

Pekala, bu nasıl bir planın alt parçasıdır? Bu köylerin 1. sınıf tarım topraklarını tarla fiyatından toplayan ve Belediye’nin Planlama Birimleri’nin dışında serbest bürolarda kapalı kapılar arkasında İmar Planlı(!) hale getiren güç hangi güçtür, hangi üst ölçekli planın bir parçasıdır bu planlama eylemi? Ortaya çıkan imar rantı(!) hangi ellerde birikmektedir?

Sevgili dostlar, işte bu bir siyasal projedir ve üst ölçekli bir NAZIM PLANI vardır. Bu siyasal proje, Türkiye’nin yeni yönetim biçimi anlayışının kentleri sağmal bir inek gibi algılayıp yağmalamasından ve ortaya çıkan muazzam rantın bazı kasalara doldurulmasını hedefleyen bir siyasal projedir. Bunun adını doğru koyalım. Buna ister kentsel dönüşüm diyelim, ister kentsel yenilenme diyelim, bu esasen “kentsel sağlımadır” arkadaşlar. Bunun önü alınabilir mi? Tabii ki meslek adamı olarak biz bunların önünde çeşitli seviyelerdeki engel çitalarını oluşturuyor olabiliriz, ama bunun çözümü de her şeyden önce siyasaldır. Esaslı çözümü öncelikle bu kentin yönetiminin devralınmasıdır. Bu kentin yönetimini akılcı adamlara devretmenin yolunu yordamını bulmaktır.

Gene az önce konuşuldu, Belediye Başkanı giderse, onun etkinliği önümüzdeki dönemlerde devam etmez ise bu durum kurtarılabilir. Hiç sanmıyorum arkadaşlar. Melih Gökçek giderse TOKİ’nin şimdiki başkanı Erdoğan Bayraktar gelir, daha anlamlı şanlı kentsel dönüşümler yapar. Bakın, bu ölçekte gösteremiyorum ama söyleyince bileceksiniz. Çayyolu-Ümitköy yerleşim alanının Eskişehir Yolu’na göre karşı-kuzey tarafında, biliyorsunuz, Başkent Üniversitesi arazileri var. İstanbul Yolu’na doğru düşünün, AOC’nin arazileri

var, orada da Tavukçuluk Enstitüsü var. Bu arada aklıma gelmişken; Ankara'nın deprem bakımından en riskli bölgesi olarak bilinen yer olarak Demetevler denildi az önce Yapı stoğunun niteliği açısından doğru ama, zemin açısından değil. Zemin açısından neresi çok daha riskli? Açıkça beyan edelim: Çayyolu-Ümitköy ve az önce söylediğim coğrafya, bin yılların alüvyonal toprağının biriktiği bataklıktan dönüştürme, çok verimli bir topraktır ama zemin mekaniği açısından yerleşime uygun olmayan bir yerdir. Allanıp, pullanıp, üzerinde pahalı konutların spekülasyonu ile kentin gözde yerleşim mekanı haline getirilmiştir ve maalesef bu daha da eski tarihlere dayanmaktadır. Şimdilerde ise TOKİ'nin birinci dereceden toplu konut ve dönüşüm arazisidir.

Şu andaki TOKİ yapılanmasından biz sağlıklı, güvenli kentsel dönüşümü bekleyebilir miyiz? Evet, mesela Demetevler gibi bir bölgeyi yapı stoku açısından riskli görüp bu mahallevi, dönüşüm projesi olarak ele alsalar, buradaki tüm meslek insanları bu girişime saygı duyarlar. Yaparsınız tabii, akarsu yatağına da yapı yaparsınız ama bunu maliyetleriyle karşılaştırdığınız zaman doğru bir iş yapmadığımızı da görürsünüz bugün yapı stoğu bakımından neredeyse doyma noktasına erişmiş Çayyolu-Ümitköy bölgesi deprem açısından birinci dereceden riskli alandır. Aksini iddia eden varsa incelesin. Bu bölgenin coğrafi devamı niteliğinde olup Eskişehir karayolunun karşı tarafında-kuzeyinde, TOKİ'nin dönüşüm alanı olarak belirlenen bir alanda yapılaşmaya yönelik her türlü yasal işlemi ve planlamayı tamamlamaya çalıştığı bölge, bir başka kentsel dönüşüm bölgesidir. AOC'nin içerisinde ihdasla oluşmuş Tavukçuluk Enstitüsü'nün toprakları bu amaçla yoğun konut yapılaşmasına açılmaktadır. Az önce belirttiğim gibi toprak ve zemin formasyonu bakımından önemli dezavantajları olan bir bölgedir burası!...

Ben esasında bu örnekler üzerinde çok durmayacağım. Çoğunu sizler gibi takip ediyorum. İstanbul'da durum böyledir, diğer kentlerde de durum aynıysa böyledir. Yeterli fizibilite olmadığı gibi üst ölçekli planlarla da ilişkisi düşünülmemiş durumu doğru tespit etmek lazım. Durum şudur: Türkiye kentlerinin üstüne bir kara bela gibi çökmüş yepyeni bir modeldir. Bu model, kentsel rantı yağmalayarak, biriktirerek, toparlayarak, oluşturulan siyasal projenin örgütlülük bünyesi içerisinde dağıtarak, paylaşarak daha fazla güçlenmek, belediyeleri terk etmemek, siyasal iktidarı terk etmemek, ele geçirilmiş kurum ve kuruluşlardaki iktidarları pekiştirmek, daha fazlasını kazanmaktır. Şimdi bu masanın konusu bu mudur? Bir şehir plancısı, şehir plancılarının çoğunlukta olduğu veya ağırlıkta olduğu bir toplantıda çıkıp, "bu bir siyasi projedir" diyor, ötesini de çok fazla tartışmaya yanaşmıyor! Esas tartışılması gereken konu budur. Ben açıkça söylüyorum. Gerisi kumdan kale yapmaya benzer. Biz kalemizi ne denli şekilli ve güzel yaparsak yapalım, az biraz kumsaldan uzaklaşınca, bugün birisi yarın bir diğeri gelir ve tekmeler, kalelerimiz yıkılır, biz ağlayarak evimize döneriz.

Öncelikle işaret etmeliyim ki; önümüzde 2009 Martı'nda yerel seçimler var, bu kentlerin yönetimlerinin mutlaka devralınması gerektiğine işaret etmek için konuyu burada vurguluyorum. Başka bir çözümü yoktur arkadaşlar. Ben size bu dönüşüm projelerinin, benden çok daha bilgili arkadaşlar var burada ama bir çoğunu, özüne vakıf olduğum için anlatabilirim. Halen uygulananları anlatabilirim, uygulanmış olanlardaki eksikleri, hataları, gedikleri anlatabilirim, Dikmen Vadisi'ni size saatlerce anlatabilirim. Neydi, ne düşünülüydü, ne oldu? Karakusunlar'ı size aynı şekilde anlatabilirim. 902 parseli anlatabilirim. Bütün bunları anlatabilirim. Ama, uzatmak da istemiyorum açıkçası, Sayın Bülent Tanık dedi ki, "Ancak afet durumunda uygulanması halinde mazur görülebilecek birtakım "hukuksuzluklar", bu tırnak içindeki tanım ona ait değil, bu davranış bozukluğu ön kabul gibi "şimdi hep uygulanmaktadır." Bu artarak uygulanacak arkadaşlar. Giderek daha da artacak ve bu toplantıları yapmanın artık ne ön planı, ne arka planı kalmayacak. Üniversitelerde biz öğrencilerimize bunları ödev olarak vereceğiz. "Git yavrum şu dönüşüm projelerini incele, getir, doküman topla, rapor yaz, dosyala, ödev yap, hadi sana 5 üzerinden 3-4 verdim", biz burada tartışacağız, odalarımız bunlara dava açmak için uğraşıp duracak, ondan sonra bizler de açıkçası tatminsiz meslek bireyleri durumuna düşmüş halde bu tür toplantılarda içimizi rahatlatmaya çalışacağız.

Bir kez daha söylüyorum, 2009 Mart'ta yerel seçimler var. Bu yerel seçimleri almak için herkes kendisini, çalışma alanını odak noktası kabul ederek, kendisine bir yeni alan yaratmak zorundadır. Her birey, her kurum, her üniversite elemanı, her belediye çalışanı, her meslek adamı siyaseten sorumlu davranarak ve gerektiği gibi çalışarak adam gibi adamlara bu kenti teslim etmediğimiz sürece bu işin altından kalkamayız. Hakikaten, bir sürü not aldım, çeşitli uygulamalar için açıklamalar yapayım diye aldım, ama başımızı ağrıtmak istemiyorum, zaten siz de iyi biliyorsunuz. Bu siyasal projenin bir yapıcıları var, bir de müttefikleri var. Mesela az önce saydığım köylerde arazi toplayanlara bakın, bu işlerin yeni müttefiklerinin kim olduğunu görürsünüz. Bugün işte aramızda, iki tane değerli belediye çalışanı meslektaşımız ve bu meseleye benden daha hakim iki insan var, onlar da gayet iyi bilirler. Köylerde ortaya çıkan yeni mülkiyet desenine bakın, bu siyasal projenin kimlerle yan yana gerçekleştirildiğini anlamış olursunuz. Güney Ankara'nın köylerinde yaratılan yeni kent parçaları üst ölçekli bir planın bütünlüğüne yoksundur ama bir başka "Üst Plan'ın" stratejik kararları arasında çoktan yerini almıştır. Az önce, Levent Bey'di galiba o söyledi, Turan Güneş Bulvarı üzerindeki 902 parsel ve çevresindeki dönüşüm planını ve yapılaşma sonrası ortaya çıkacak nüfus yoğunluğunu.

Bakın, şurası planlarda yakın zamana kadar Köy Hizmetleri arazisi olarak tanımlanmış açık ve yeşil alan, 1. sınıf tarım toprağı... Şimdi dönüşüm alanı olan bu yer bütünüyle Hazine'nin mülkiyetindeydi. Ben görevdeyken sadece burada askerlere bir rehabilitasyon hastanesi ruhsatı verdim. Onların beklediğinden daha fazla gayret göstererek verdim. Rehabilitasyon

hastanesinin üzerinde yapıldığı, üçgen formunda planlı bir alandır. Onun dışında bütünü Maliye Hazinesi'nindi, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne deneme istasyonları olarak tahsis edilmişti. Birinci dereceden verimli tarım toprağıdır. Buğday mı yetiştirelim? Hayır. Arpa mı!? Tabii ki değil, kentin gelişme alanının ortasında, diğer üniversitelerin arasında, kente giriş yolunun üstünde güzel bir yer, fakat neden burada bir kent parkı yapmayalım da, adına dönüşüm veya bilmem ne deyip TOKİ'ye teslim edelim.

Gelelim başka örnekler. Yakup Abdal, Karataş köylerinin arazilerine yani Mühye-İmrahor vadisinin kente bakan yamaçlarına: en az 10 yıldır, daha fazlası var, buradaki kaçak yapılaşmaya hem sözde sosyal demokrat Çankaya Belediyesi, hem bahsettiğim siyasal projenin kilit taşı olan Büyükşehir Belediyesi buradaki kaçak yapılaşmaya sonuna kadar seyirci kalıyor. Bir tek evin yıkıldığını, bir tek kaçak yapı için işlem yapıldığını ben duymadım, duyan varsa söylesin. Ondan sonra da deniliyor ki, "Ben burayı kentsel dönüşüm projesi alanı ilan ettim, hadi bakalım ilgili kuruluşlara havale edip arazi teslimatını yapalım". Pıtrak misali, o TOKİ modeli meşhur yapılar burada da inşa edilsin, yapılısın. Yolunuz düşerse, Mühye sırtlarına çıktığınız zaman, buradan Yakup Abdal, Karataş istikametine bir bakın. Şimdiki Ankara çevre yolunun, kısmen içinde, büyük bölümü dışında Elmadağ'la kent arasındaki lekedir sözünü ettiğim yer. Her geçen gün yeni bir çatı, yeni bir bina orada yükseliyor, görüyorsunuz.

Gelelim, Çaldağı'na. Çaldağı bütünüyle Maliye Hazinesi'nindir. O bölgede rekreasyon alanına duyulan ihtiyaç had safhadadır. Kolaylıkla da yapılabilir, mülkiyet sorunu yoktur. Birilerine burayı da peşkeş çekmenin mantığı da yoktur.

BUĞRA GÖKÇE- Yarışma yapılmıştı daha önce.

ERDAL KURTTAŞ- Yarışma yapılmıştır, doğru. Yarışma sonucuna göre uygulanması gerekirken konut alanı olarak tanımlanmaktadır.

Çok önemli bir başka alana gelelim. İmrahor Vadisi, bu kentin sona kalan su havzalarından biridir, sona kalan vadilerinden biridir. Hepsini perişan edilmiştir. Hacıkadın'ından Öveçler'ine, Dikmen Vadisi'nden İncesu'ya varana kadar hepsi perişan edilmiştir. İmrahor tektir. Hakikaten tek rüzgar koridoru ve su havzasıdır. Gölbaşı, Eymir istikametinden gelen su toplama havzası ki bunun aslı da Orta Anadolu aküfer alanı içerisinde Tuz Gölü Havzası'ndan gelip Ankara Kenti Kurtuluş Parkı'na kadar sokulan bir coğrafyası vardır, Topraklık, İncesu üzerinden başkent'in içlerine sokulur, uygulamacı arkadaşlar iyi bilirler. Burası da bir gecede kentsel dönüşüm alanı sınırları içine dahil edilmiştir, ne yapılacağı bellidir. Dikmen Vadisi, Levent Bey'in az önce haklı olarak eleştirdiği Dikmen Vadisi modellemesi öyle ballı gelmiştir ki, öyle kazançlı, öyle, az önce söylediğim anlamdaki siyasal projeyi pekiştirmek için o kadar ballı gelmiştir ki, İmrahor Vadisi için iyi bir örnek

teşkil edecektir. Esasen uğraşacak şey de yok, gecekonducu filan da yok. Köylünün elinde olan mülkiyetin yanı sıra, ufak tefek kentlilerin, orta sınıfın topladığı küçük hisseleri de saymazsak, hazine mülkiyetleri üzerinde işi başlatıverirsin sonrası çorap söküğü gibi gelir nasıl olsa..bu kentin rekreasyon alanlarına, rüzgar koridoruna, su havzasına, kent parklarına ihtiyacı yok ne de olsa. İşte bu vadiyi de acımasızca kentsel dönüşüm alanı ilan etmişlerdir.

Daha konuşacak çok şey var. Taşpınar Köyü var sırada! Taşpınar'ı hepimiz biliyorsunuz. Herkes hiç değilse bir haftasonu o tarafa gider. Taşpınar'da neyin kentsel dönüşümünü yapacaksınız Allah aşkına? Tekrar dönebilir miyiz az önceki sözde nazım plana. Şimdi, şurası Taşpınar. Zaten buraları boğmuşsun. Rahmetli Raci Hocamız vefat etmeden önce üzerinde çalıştığı nazım planın, onun öncesindeki hazırlık çalışmalarının bütünüün temel kabulü arkadaşlar bu güney köylerini, arazilerini boş bırakmaktır. Güney kent, güney Ankara, boştur oralar, koridorlar boyunca, İstanbul ve Eskişehir koridorları boyunca bir yayılım öngörülmüştür ama güney Ankara'da kentin verimli tarım toprakları veya düşük yoğunluklu, düşük yoğunluk desenine sahip, seyrek yoğunluklu yerleşim alanları diye düşünülen bölgeler, tarımsal niteliği korunacak alanların bütünü, zaten Gölbaşı Havzası'nda 1.200 tane kooperatife inşaat ruhsatları vererek delinmiştir, onun üstüne de şimdi kaç bin tane verildiyse meçhul. En azından benim meçhulümdür. Bu bölgede de inanılmaz bir yapılaşmanın önü zaten açıktır, gitmektedir. Buna siz bir de kentsel dönüşüm eklerseniz süper olur.

Örnekler üzerinde konuşmak zaman kaybı gibi geliyor bana. Toparlarsak, hakikaten başta söylediğimi tekrar ederek bitireceğim. Lütfen kent yönetimlerini devralmaya yönelik beyin jimnastikleri yapalım, vakit kaybetmeyelim. Bunun pratiklerini geliştirmeye çalışalım. Kent yönetimlerini devralamazsak arkadaşlar, bu hazin hikaye hazin olmaktan öteye geçecektir. Bizim yaşam alanlarımızı, bizim mesleki alanlarımızı, bizden sonraki kuşakların davranışlarını, beklentilerini temelden olumsuz etkileyecek bir başka duruma dönüşmüş olacaktır.

Benim şimdilik söyleyeceklerim bunlar.

Çok teşekkür ederim.

FUAT KARAGÜNEY- Bir soru sorabilir miyim? Bu nasıl olabilir? Kent yönetimlerini devralmaktan bahsediyorsunuz.

ERDAL KURTTAŞ- Bu nasıl olabilir? Bu öncelikle zor bir ödev, zor bir mesele.

FERİDUN DUYGULUER- Herkes akşam dersine çalışsın, sonra gelsin. Tecrübeli bir öğretmen gibi davranacaksın. Herkes dersine çalışsın, bu soruya sonra devam edeceğiz.

ERDAL KURTTAŞ- Esasında bu sorunun cevabını konuşmanın içinde verdim. Herkes bu sorunun odağına kendisini koysun, kendi çalışma alanını, kendi erişilebilirlik alanını harekete geçirsin. Eğer bu konuda bir niyet taşıyorsa. Öncelikle niyet önemli. Zorsa başarırım, imkansızsa zaman alır, diye bir söz vardır. Zorsa başaracağız, imkansızsa önümüzde bir yıl gibi bir süre var. Bir yılı iyi değerlendireceğiz. Bu kent yönetimini bizimle bu masada oturup yaptıklarını bizimle tartışabilecek adamlara devredeceğiz. Bizim tarafımızdan hırpalanmaya, çekiştirilmeye baştan razı, ve sonrasında düzgün işler yapabilecek nitelikte adamları seçeceğiz. Bu tür toplantılardan köşe bucak uzak duran, kaçak güreşen, gelmeyen, bizim üzerimize bizim dostlarımızı salan bir anlayışın bizim için kıymeti harbiyesi yoktur. Bize işin gerçek sorumluları lazım. O adamları da biz bulup işin başına getireceğiz. Bu kadar basit. Çalışacağız.

Hayat siyasettir arkadaşlar. Bu konuda konuşmama gerek yok. Bu tartışmalar iyidir. İnsanı zinde tutar, aktif tutar, bilgi toplanır. Rakamlar, istatistikler, grafikler, bunlar iyidir, yazılması iyidir, tutanaklar iyidir. Bütün bunlar hoş, güzel ve doğru şeylerdir. Kentsel belleğin bir yerlerde tutulması anlamına gelir. Asla bunlara karşı değilim. Bizim aramızdaki “Voltran” enerjisinin tükenmemesine de yol açar. “Voltran” çizgi filmiyle büyüyen nesiller için söylüyorum. Ama bu çözüm değildir. Çözüm, siyasal bir ana plana, başka bir siyasal ana planla karşı çıkmanın enerjisini ortaya koyabilmekten geçer. Bu işi yapabilecek insanlar var. Çok teşekkür ederim.

NİHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- Çok kısa bir şey söyleyeceğim. Yönetimi devralmadan mı diyeyim artık, yani biz yönetimi devralmadan da yapacak bir şeyler yok mudur? Yönetimi devralmayı beklemek çok iyi bir şey ama.

SERDAR KARADUMAN- Aslında çok eski bir tartışmaya döndük. Evrim aşamasında da yapılacaklar vardır. O yüzden de buradayız.

Ben şöyle bir yöntem izlemek istiyorum: Saat epey ilerledi, 15:15 oldu, isterseniz şöyle bir şey yapalım: Şu anda söz hakkı kullanmak isteyen arkadaşlarımız da kullansınlar, 15:30 civarında bir ara verelim 5-10 dakika, ondan sonra toplantının nasıl devam edeceği konusunda küçük bir usul tartışması yaptıktan sonra ikinci seansa başlarız, diye düşünüyorum.

BUĞRA GÖKÇE- Erdal Ağabey’in arkasından konuşmak zordur. Söylediklerinin doğru yanlarının altını tekrar çizmeyeceğim ama düzeltereğim iki-üç şey var. Onlardan önce, o düzeltereceklerimi sona saklayarak şöyle bir şey söyleyeyim: Bu kentsel dönüşüm konusu nasıl geldi, nereye patladı? Biz geç katıldık, ondan dolayı özür dilerim, tamamını bilemiyorum, siz ne konuştunuz ama şunu tahmin edebiliyorum: Ben 2002 yılında Oda Yöneticisiyken kentsel dönüşüm konusunda bir sempozyum yapma kararı verilmişti,

Serdar da iyi hatırlar, İstanbul'da bir kentsel dönüşüm sempozyumu yapıldı. O dönem söylediğimiz temel şey şuydu: Bu kentlerin artık gidecek bir yeri yok. Bu kentlere yeni sarılar bula bula bu kentleri azman şeyler haline getirdiniz. Özellikle İstanbul'da, zaten yeni bulacağınız sarı alan da kalmadı. Bu yerleşik doku, hele afetten sonra İstanbul büyük bir depremi beklerken, ne yapacaksınız yani, artık bu kentlerin yenilenmesine yönelik bir gündem ülkenin acil gündemidir; bu Şehir Plancıları Odası'nın o dönemki en temel söylemi olarak kamuoyunun gündemine girdi. Onun suçlularından birisi de benim. Hakikaten hata etmişiz. Şu an geldiği noktaya baktığımızda, o kentsel dönüşüm uygulamalarının, tabii bizim daha mesleki ve akademik anlamda söylediğimiz şeylerin içi nasıl boşaltıldı aşama aşama ve şu anda nasıl bir dizi başka projenin sacayağı haline getirildi, Erdal Bey kaba hatlarıyla söyledi.

Şunu şöyle söylemek doğru mudur? Kentsel dönüşüme karşıyız. Hayır, bu mümkün değil, bu doğru bir şey de değil. Bir dönüşüm, bir yenileme sürecinin zaten kentlerin tamamında olduğu ya da olması gerektiği konusunda kesin bir kanaate sahibiz ama bunun uygulama biçiminin nasıl "olmaması" gerektiğini de son 5-6 yılda yapılanlardan öğrenmiş durumdayız. Bunun böyle uygulanmayacağı, bunun böyle olmayacağı en açık biçimde görülüyor. Bunu ben birkaç sefer televizyonda da söyledim. Oda yöneticisi olarak bunun bu biçimde olamayacağını da söyledim.

Böyle bir ortamda şimdi nereye gelindi. Önce, denildi ki, bu dönüşüm konusu o kadar önemli bir siyasi proje parçası ve kentsel rantların dağıtımında öyle büyük bir araçtı ki, önce bunu acilen ayak bağlarından temizleyerek, arındırarak uygulamaya geçirmek gerekiyordu. O aşamada Ankara'nın protokol yolu için 5104 sayılı bir Özel Kanun çıkarıldı. Bu Kanun esasında, bunun da çıkış noktası Ankara Büyükşehir Belediyesi'dir ama onun altında da teknik adam olarak, hazırlayıcısı olarak, Kanun'u değil ama o bölgedeki dönüşüme yönelik bizlerin katkısı var. O şöyle: Altındağ Belediyesi, Keçiören Belediyesi o bölgede ıslah planlarıyla harıl harıl uygulama yapıyorlar ve kentin Esenboğa alanından girdiği bir yer. Bir ıslah planı geldiğinde onu biz, dairenin çok bilen şehir plancıları dedik ki, bu böyle olmaz, bu yapılmaz, şehrin önemli bir noktası, artık ıslah planlarının dönüştürdüğü alanlar şöyle sakıncalar yaratıyor. Bu bölgede bir yenileme yapmak lazım. Bunu bir özel proje olarak ele almak lazım. Belediye Başkanımız da bu sunulduğu zaman, bizler sunuşlarına filan katılmıyoruz, "tabii bunu yapalım ama, böyle bir yandan Keçiören Belediyesiyle uğraşamam, kanun çıkartalım" dedi. Herkesin bildiği gibi anlamıyorlar zaten Keçiören Belediye Başkanıyla. Özel bir kanun çıkarıldı orası için.

İlk dönüşümün bu iktidar dönemindeki hazırlık noktası budur. O Kanun'un ruhu daha sonra kentsel dönüşüm projelerinin tümünün mantığını oluşturdu. Hatta onunla yetinilmedi, 2004 yılında bizler, uzun süre meslek alanı olarak İmar ve Şehirleşme Yasa

Tasarısı'yla uğraşırken, bu tasarıya görüşler hazırlarken, gündeme bambaşka bir şey dayatılıverdi. Orada da hem akademi, hem Meslek Odası hata yaptı, o Yasa Tasarısı'na uygun görüş verdi! İktidar onu rafa kaldırdı. Keşke "olmaz" deseydik. O Tasarı sanki uygun görüş verilmiş, olumlu bir şey yapıyormuş çerçevesinin dışına çıkartıldı ve tam da o dönemde bir Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı gündeme geldi. 2004 yılında Abant'ta böyle katılımcı toplantılar düzenlendi, Tasarı tartışmaya açıldı. Tüm katılımcılar tarafından büyük bir infial, bunun olmayacağı, böyle hayata geçmeyeceği, Bayındırlık Bakanlığı'nın o dönem toplantı düzenleyen yöneticilerine aktarıldı ve hakikaten, "bir dönüşüm olacaksa hazırladığınız İmar ve Şehirleşme Tasarısı'nın içine koyun" denildi.

Sonra bir şekilde hükümet bundan vazgeçti. Bakanlık bu konuda hem İmar Şehirleşme Yasa Tasarısı'nı, hem Kentsel Dönüşüm'ü rafa kaldırdı, çünkü zaten bunun bizatihi uygulayıcıları olan belediyeler ve bu belediyelerin yönlendiricisi olan Büyükşehir Belediye Başkanları sorunun çözümünü böyle bir Yasa olmaksızın Belediye Kanunu'na ekleyecekleri bir maddede bulmuşlardı. Belediye Kanunu 73. maddesine eklenen iki satır yazı, "kentsel dönüşüm ve gelişim bölgeleri" diye ifade edilen, bunu da 5216 sayılı Kanun'un 7. maddesindeki Büyükşehir Belediyeleri'nin projelerini kendilerinin uygulayacağı maddesiyle birleştiren yorum şöyle bir çerçeve ortaya çıkardı: Artık yeni bir Kentsel Dönüşüm Yasası'na belediyelerden büyük bir baskıyla ihtiyaç yok. Zaten belediyeler, özellikle bunu yapmak isteyen Büyükşehir Belediyeleri şu anda yeterli donanıma sahip oldular bu tasarılarla. Ama o dönemde, İstanbul'da özellikle tarihi dokunun içerisinde kalan belediyelerin büyük bir ısrarı var, çünkü onların ayağını bağlayan başka şeyler var. "Ayağını bağlayan" lafını özellikle kullanıyorum, çünkü dönüşüme ilişkin süreç İmar Mevzuatı'ndan ya da şehircilik ilkelerinin gereğinden kaynaklanan tüm gereklilikleri ayak bağı olarak gördüğü için onları temizleme mantığına oturuyor. O dönem, ismi ilk önce "Kentsel Dönüşüm" diye çıkan, sonra "yıpranan kent dokularının yaşatılarak onarılması" filan diye, adını hala tam telaffuz edemediğim uzunca bir Yasa olarak sadece SİT alanlarının içerisine getirilen...

NIHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- Yıpranan kent dokularının yenilenmesi ve yeniden yaşatılarak bir şey.

BUĞRA GÖKÇE- Neyse, böyle bir şeyle de esasında SİT alanları içerisinde, yine söylüyorum, Koruma Kurulları'nı bu sefer bypass eden başka bir mekanizma tanımlandı. Böyle ilan edilen Bakanlar Kurulu ve yıpranan kent dokusu sınırı içine dahil edilen alanlar Koruma Kurulları'nda uzun uzun bekliyor, bunların aciliyeti var, "Biz Koruma Kurulları'nı bekleyemeyiz, buraya özel Koruma Kurulu teşekkül ettiririz" diyen bir Tasarı çıkarıldı. Bunun Ankara'daki karşılığı Ulus'tur, tek örneğidir.

BÜLENT TANIK- Uluslararası sözleşmeler zorluyor, yoksa...

BUĞRA GÖKÇE- İstanbul'da bununla ilgili 15 civarında özel şey olduğunu tahmin ediyorum, sayısını kesin olarak bilmemekle birlikte. Bunu uzatıyorum belki, çok özür dilerim, uzatmak için anlatmıyorum ama gelinen noktayı görmek için buna da ihtiyaç var sanki.

BÜLENT TANIK- Görmesek daha iyi olacak gibi görünüyor.

BUĞRA GÖKÇE- Son noktasını söyleyeceğim. Arkasından Belediye Kanunu'nun bu şeyi, Büyükşehir Belediyeleri'nin içinde de hiç geveleyecek bir şey yok. Ben şu anlatılan planı savunuyorum. Niye, çünkü bu bahsedilen dayanaksız kentsel dönüşüm projelerinin bu üst ölçekli planda karşılığı yoktur. Ama ve lakin Büyükşehir Belediye Meclisi, kerameti kendinden menkul, içinde kent olmayan, konut olmayan 50 küsur tane yerleşimi Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi diye 5393 ve 5216 sayılı Kanun'un demin söylediğim maddelerine istinaden ilan etmiştir. Bunların bir kısmında amaç şudur, o ilan edilmişlerin bir kısmını Erdal Ağabey gösterdi: İlçe belediyesini devre dışı bırakmaktır. Hiç uzatacak bir tarafı da yok.

SALONDAN- Bunlar 25 filandı, 50'ye mi çıktı?

BUĞRA GÖKÇE- Şu anda sayısı 50 civarında

SERDAR KARADUMAN- Buraya işlenen 30 civarında, son 46 web sitesinde, sınıırım...

SALONDAN- Bu işleri takip eden Nihan Sönmez. O 45 dediyse 45'dir.

BUĞRA GÖKÇE- Ondan da fazla. Her Meclis'te yeni bir yer çıkartılıyor. Web sayfasına konulmamıştır.

BÜLENT TANIK- Büyükşehir Meclisi yarın mı toplanıyor?

BUĞRA GÖKÇE- Herhalde. Yarısında ilçeyi devre dışı bırakmak amaçlı, yarısında bizatihi kamu eliyle arazi spekülasyonunu yönlendirmek amaçlı. Hani söylediği İmrahor Vadisi, Karataş, Yakupabdal kısımları tam o spekülasyona örnektir. Bir şeyin olduğu olmayan ama arsa değerlerini bu ilandan dolayı 10 katına zıplatılmasına ve sonrasını hepimizin bildiği alım satım hikayeleri ile sürecin tamamlandığı bir "örnek spekülasyondur". Bazısında da, Erdal Bey Lodumlu'dakini gösterdi, Köy Hizmetleri'nin lağvından sonra Hazine'nin elinde kalan arazinin pay pay edilmesi kavgasıdır. Kavganın bir parçası Bayındırlık Bakanlığı'dır, bir parçası Danıştay'dır, bir parçası Çankaya Belediyesi'dir, bir parçası Büyükşehir Belediyesi'dir. Herkes "burayı ben alayım" kavgasında ama kimse de kent için almak istemiyor, kendisi için almak istiyor. Nihayet Danıştay ağır basmış, orası için Bayındırlık Bakanlığı 9. madde uyarınca resen onama yapmıştır. Danıştay alanı diye bir kısım ayrılmıştır.

Bunların bir kısmı şu 1/25.000'de dahi karşılığı olmayan, 1/25.000'in önermediği, Erdal Bey'in gösterdiği Karagedik gibi, bu 1/25.000'in yerleşime açmayı önerdiği bu 1/25.000'e

aykırı olarak arka arkaya 1/5.000'leri onaylanmış, hem de 1/25.000'in onaylandığı Meclis'in olduğu gün 1/5.000 niye onaylanmış? 1/25.000'de olmadığı halde onaylanmış yerlerdir. Bir tanesi bu 1/25.000'in onaylandığı gün gene onaylanmış, bunda olmayan, milletvekillerinin aldığı Karacakaya Bölgesi'ndeki arazinin olduğu yerdir. Sayın milletvekillerimiz, hangi partiden olduklarını söylemeye gerek var, şöyle var, iktidar partisi olduğu beklenir ama ağırlıklı ana muhalefet partisi ve ortak olduğu iktidar partisinden milletvekillerinin kapattıkları, Hazine'den metrekaresini 1 milyona, 2 milyona alıp şu anki haliyle, yaklaşık metrekaresi 50 milyon lira olduğunu bildiğimiz bir alanda kentsel dönüşüm ilan edildi. Böyle kentsel dönüşümler var.

Çerçeve böyle bir çerçeve. Bunun, Erdal Ağabey'in anlattığından 1.000 türlü vahim tarafını da sıralayabilirim, çünkü o bir süredir uygulamanın dışında. Bunun yanında iyi şeyler yapılmaya çalışılıyor mu? Yapılan şeyler de var, onları da inkar etmemek lazım. Ama burada en önemli şey nedir? Erdal Abi, "Sözde nazım planı" dedi, bu sözde nazım planı dediği planın hiçbirisinde bu 50 tane Meclis kararının karşılığı yoktur. Sadece bu açıdan bakıldığında bile, bu bir kolaj çalışması ya da o yasadışı şeyleri bir araya getirme amaçlı bir çalışma değil, oradaki meslek adamlarının kaygılarını olabildiğince yansıtmaya çalıştıkları bir belgedir. Bu 50 tane kentsel dönüşümün hiçbirini üstüne işlememiş olması haliyle bile bu dert ettiğimiz şeylerin tamamının yargıya götürülmesi halinde iptaline konu olabilecek dayanak noktasıdır. Kübra Hoca dedi ki, "dayanak için daha yukarıya ihtiyaç var." Doğrudur, daha yukarıya ihtiyaç var, ama şu konuşulan 50 tane kentsel dönüşüm için, belki 47'si, 48'i için şu 1/25.000 ölçekli Plan'ın sınırları içerisinde bu sınırlar işlenmemiştir ama mesela Demetevler için özel planlama bölgesi tanımı getirilmiştir.

SALONDAN- ...Karataş, Taşpınar için sarı leke...

BUĞRA GÖKÇE- Hayır, özel planlama bölgesi tanımı var, onun için de olası yerleşilebilir alanları özel proje alanı diye gösteren... Bunda dönüşüm sınırı yok. Hayır, sarı leke olarak görünmüyor. Karataş, Taşpınar denilen alanın tamamı 10.000 küsur hektar. Zaten bunun içinde görünen sarı leke, daha önce Raci Hoca döneminde onaylanmış İmrahor Planı'nın yerleşime açmayı öngördüğü sarı lekeden ibarettir. Daha fazlasını, çok az bir kısmını açmayı zorunlu tutmuştur ama onun dışında tamamı yoktur. O sınır burada vardır, dolayısıyla bunu dayanak alıyor demek de doğru değildir.

Şu açıdan bunu söylüyorum: Bu Plan'ın tartışılmaya çok fazla ihtiyacı var, ben ilk toplantıda da söyledim, ikinci toplantıya katılamadım. Tartışılması için Belediye'nin teknik biriminin de en azından bunu özveriyle yapmaya çalışan 10-15 tane insanın büyük bir gayreti var. Bugün buraya gelinememiş olması, bizim geç gelmemizin, İbrahim Bey'in, müdürümüzün geç gelmesinin nedeni de kaçmak değil, bunu çok net söyleyeyim. Şundan dolayı söyleyeyim, buradaki durum şudur: İbrahim Bey böyle konuşamaz, çünkü o bir yönetici orada.

Ben şimdi size söylüyorum ki, İbrahim Bey size buradaki kentsel dönüşüm projelerinin olmadığını söylemez ya da söyleyemez, bilmiyorum bu kadar net söyler mi ama ben size söylüyorum: Yok. Neden yok? Karagedik de yok. Neden yok? Çünkü biz bunu Meclis'e sunduğumuz dönemde Belediye'ye bu baskı geldi. Biz bunu hazırlamıştık. İlk toplantıda o durumu anlattım. Belediye yönetiminin bunu onaylamakla ilgili açmazlarını biz de gördüğümüzde kendi kaynaklarımızın zorladığı, koymamamız gereken, koyamayacağımız şeyleri koyduk. Koymadık burada, işlemedik ama mesela Ulus Projesi'nin bazı öngörülerini burada var. Gücümüz yetmedi. Gücünün yettiği var, yetmediği var. O yetmedi. O koridorun zaten o hale gelmesinin müsebbibi bizatihi Bayındırlık Bakanlığı'dır. Hiçbir biçimde Büyükşehir Belediyesi'nin, ben belediyeyi bu kadar eleştiririm, sorumluluktur, yani o Taşpınar-İncek Koridoru'nun, o otoyolun içindeki kahverengi lekenin tamamına yakını Bayındırlık Bakanlığı'nın mevzi onamalarıyla, hatta onunla da yetinmeyip o bölgede önce 1/25.000, tamamını, sonra 1/5.000 onaylayıp, şimdi de bu 1/25.000'e dava açan 300 küsur tane vatandaşın sanırım 28, 29'u o bölgedeki vatandaşlardır. Bir tanesine Nil Hoca'yla gittik. Ruhsatsız yapısı var vatandaşın. 1/25.000 bunun içinden o yolu önermiş, "ruhsatsız yapımızı koruyacak, o yolu öneremezsiniz" diyor. Böyle şeyler var. Onların tamamı bir biçimiyle oluşmuş, oluşturulmuş alanlardır.

Ben şunu söylüyorum: Bu bir siyasi projedir, dedik, bu siyasi projedir, doğru. Bu siyasi proje, bana inandığınızı bilerek söylüyorum, sadece bir siyasi gruba, iktidar partisine angaje edilecek bir şey değildir. Bu öyle bir hale gelmiştir ki, şu anda hangi partiden, hangi kanattan olduğundan bağımsız olarak, şu an için bu ülkenin, bu ekonomik kurtuluş reçetesi, bu kent topraklarının imar haklarının verilmesi suretiyle rantın artırılıp bundan kaynak yaratılmasıdır, kent üretim ekonomisini ülke terk etmiştir. Ankara'nın üretim ekonomisini bitirdiğinin temel göstergesi konut finansmanından geçen emlak hareketleridir. Son halkası da Merkez Bankası'nı, kamu bankalarını Ankara'nın dışına çıkartmaktır. Bir süredir beklenen şey de patladı.

Burada o siyasi projeye katılıyorum. Bununla mücadele etmek lazım ama bunun siyasi angajmanı o parti değil, bu parti, buna da katılmıyorum, çünkü hangisinin ne yaptığını, sen de üretim içinde gördün, hepsi aynı. Tencere dibin kara pozisyonu. Kentsel dönüşüm konusunda bunlarla alabildiğine mücadele edilmesi gerektiğini söylemek istiyorum.

Şu Plan'ın üstünden bir kritik şey de şunu söyleyeceğim: Plan'ın hükümlerinde ve raporunda dönüşüm alanlarına ilişkin yine daha sonra kullanılmak üzere kritik barınma hakkı ibarelerinin dahi geçtiğini hatırlatmak isterim. Bunun önemli olduğunu düşünüyorum. Sosyal niteliğine özel bir vurgu yapıldığını, bunun siyasilerin bilgisi olup olmadığını bilmiyorum ama teknik birimin, plancıların özel çabasıyla yazıldığını söyleyerek bitirmek isterim.

Teşekkür ederim.

SERDAR KARADUMAN- Aslında ben biraz ara vermek istiyorum. Herkes yorulmaya başladı, bir ara verelim. Söz hakkı vardı galiba, onu kullanalım ondan sonra ara verelim.

ÖZLEM ÜNVER- STK İstanbul'da gayet ortada ve gerçekten işlevi olan bir şey, fakat Ankara'da hiçbir şekilde gözlenmiyor. Bir başkent olarak Ankara'nın bir kimliği varsa neden arka planda. Bu niye tartışılmıyor. Kentsel dönüşümde tamam bir isim yok ama bunun içine bence dışardan STK'lar katılmalı ki bu daha çok bir şekilde Belediye'ye, Belediye başkanlarına yansısın, diye düşünüyorum. Sadece bir kişiye veriyoruz bu yetkiyi. "Haydi siz yapın, bize de bir kentsel dönüşüm olgusunu yaratın" diyorsunuz. Dışardan biz bir şey söyleyebiliyor muyuz? Söyleyemiyorsanız, o zaman bence tartışmanın da bir anlamı yok diye düşünüyorum.

SERDAR KARADUMAN- Kentsel dönüşüm, Şube olarak çokça söz kullandığımız bir alandır. Onu ikinci turda tekrar belki gündeme getirip konuşuruz.

FERİDUN DUYGULUER- Ben kısa konuşacağım zaten. Hepimiz mesleki olarak eleştirel yaklaşıyoruz; ve bu hususta da önemli bir kaygımız var. Kavram olarak, özellikle Özer'in bahsettiği "kavramların berraklaşması" hususu; hukuk ve meşruiyet kavramları bağlamında Bülent'in söyledikleri..... Şimdi üç kavram var Türkiye'de: "dönüşüm", "stratejik planlama" ve "yenileme". Bu kavramlar sömürülüyor; yani bu kavramlar bizim mesleki meşruiyetimizin dışında, farklı amaçlar için sömürüldüğünden, bunların hukuki temelleri olsa bile meşruiyetleri yok. Dolayısıyla Buğra'nın da söylediği çok doğru. Beş yıl önce Şehir Plancıları Odası'nca basılan, "Kentsel Dönüşüm" kitabına bakın. O kitabı okuduğunuzda kentsel dönüşümden bir memnuniyet cevabı alamazsınız. Orada Türkiye'nin birçok kenti anlatılır. Biz, hep, "kentsel dönüşümü" teorik ve mesleki heyecanlarımızla, yıllardan beri öne çıkardık ama bu şu anda pratikte maalesef hiç düşündüğümüz gibi olmadı. Bu, aynı "imar planı" nı okulda öğrendiğimiz/öğrettiğimiz gibi bir şey. Örneğin 100 ünitelik öğretip de pratikte 50 ünitelik ürün alıyorsak; şu andaki, 100'lük kentsel dönüşüm öğretisinin, pratikteki ürünü herhalde 5'tir veya 2'dir. Arasındaki boşluk (uçurum), teoriyle pratik arasındaki boşluk düşünemeyeceğimiz kadar büyümüştür. Mesleki kavramlaştırmayla, uygulama arasındaki farklılaşma çok dikkat çekicidir..

Bazı dersler çıkartalım diye söylüyorum: Yeni kavramlar üretme, mesela "hava planlaması", gibi birtakım yeniliklere girmeyelim. "Stratejik plana" öyle sarıldık ki, bunun uygulamadaki neticeleri ve bize verdiği ders, maalesef olumlu sonuçlar doğuran bir ders değil. Belki de bu kentsel dönüşümü terk etmek lazım.

İkinci olarak şunu söyleyeceğim. "Yenileme kavramı"yla ilgili. Perihan'ın söylediği konu. Bu kanunlara karşı acaba nasıl bir tavır geliştirebiliriz? 5366 sayılı Yenileme Kanunu hakikaten tam trajikomik bir kanundur. Bu Kanun'u İçişleri Bakanlığı çıkarmıştır. Tasa-

rının adı Kentsel Dönüşüm Kanunu'ydu. Sonradan Mimarlar Odası'nın katkı vermek istediği aşamada, Meclis komisyonlarında ismi değiştirildi. Ama Mimarlar Odası'nın da herhalde hiç düşünmediği düzenlemeler neticesinde, böylesine adını bile tekrarlamakta zorluk çektiğimiz bir kanun yürürlüğe girdi. Ben de ona trajik bir isim koydum. "Yıpranan Yenileme Kanunu". Yenilemeyi bile yıpratıyor. Şu anda bu kanunlara karşı da bir tavır geliştirmek lazım. Benim aklıma şu gelebiliyor: Bu türlü kanunlar, Meclis komisyonlarında son şeklini aldıkları için, belki de bizim Odamız ve bazı faal gruplarımız, Meclis Komisyonları'yla irtibat kurabilirler. Bayındırlık Komisyonu bu tür konuları çalışırken, Oda olarak mesleki bir öğretim sağlayabiliriz. Bayındırlık Komisyonu için bir gündem yapılmasını öneriyorum.

Meclis Bayındırlık Komisyonu için Şehir Planlama Odası'nın bir görüşme talebi olsun. Bunun adı eğitim olmasın, alınırız çünkü. Ama "ortak fikir geliştirme" gibi bir şey olsun bu. Çünkü çok kanun tasarısı ve teklifi gelecek. Pendik Kanunu Tasarısı yolda şu anda. Örneğin, İstanbul Başkent Kanunu çıktı biliyorsunuz. İçinde ne var bu Kanun'un? Bu Kanun'un içinde kentsel dönüşüm var. Sözkonusu Kanun doğrultusunda kurulacak olan yeni idari birim, Belediye'ye bir kentsel dönüşüm projesi önerecek ve Belediye de onay verecek. Dönüşüm kavramını tabii ki biz mesleki heyecanla kullanıyoruz ama şu anda, pratikteki görünümüyle, kullanılmaması gereken kavramlaşmaya ulaşmıştır. En azından, acaba bundan nasıl geri dönebiliriz; bu kavramdan nasıl kurtuluruz; veya bu kavramı istediğimiz kullanıma nasıl dönüştürebiliriz gibi düşünmemiz gerekli.

SERDAR KARADUMAN- Teşekkürler. Kentsel Dönüşüm kitabıyla ilgili bir şey söyleyeyim: 10 yılda Oda'nın ikinci baskısını yapan tek kitabıdır.

İKİNCİ OTURUM

SERDAR KARADUMAN- Toplantının ikinci bölümünü açıyorum. Bu bölümde birkaç önceden belirlenmiş söz hakkı var ama ben isterseniz şöyle bir şey yapayım: Belediyedeki arkadaşlara yol göstermesi açısından toplantının ilk bölümünde onlara atfen sorulmuş ya da bilgilenme ihtiyacı belirtilmiş konuları bir kısaca aktarayım, oradan başlayarak devam edebiliriz. Aslında Buğra'nın konuşması önemli ölçüde ilk oturumda merak edilen ya da arkadaşlar burada olsaydı sorardık diye bahsedilen konulara açıklık getirdi ama ben kısa kısa sizden bilgilenme ihtiyacı olan konulardan bahsedeyim.

Nihan Özdemir ilk bölümde yaptığı konuşmada Özel Planlama Bölgeleri'yle dönüşüm eylemi içeren bu dönüşüm ana planlarıyla ilgili konuya biraz açıklık getirmek istedi. Onun dışında aslında bu Plan'ın özellikle dönüşüm boyutuyla eklektik bir yönünün olup olmadığı sorulmuştu ve birinci bölümde odaklanılan meselelerden birisi buydu. Bu konu Buğra'nın açıklamalarıyla belli ölçülerde aslında cevabına kavuşmuş oldu. İlk bölümde soru soran arkadaşlar belki bir kere daha konuşmalar sırasında o sorularını gündeme getirebilirler, çünkü benim aldığım notlar çok yeterli olmayabilir.

ERTAN GÖRAL- Birinci turda bu kentsel dönüşüm alanlarıyla ilgili temel sorunlara değinildi. Baktığımız zaman kentsel dönüşüm alanı kavramı çok kısa olarak ifade ediliyor ama mevzuat çerçevesinde bakıldığında, özellikle bu Belediye Yasası'nda kentsel dönüşüm ve gelişim alanı kavramı var. Belediyelerimiz, bu özellikle Ankara'da, yakından takip ettiğimiz kadarıyla, boş alanlarda da bir dönüşüm adı altında ama geliştirmeye yönelik eğilimleri de var. Özer Bostanoğlu bahsetti, dönüşüm kavramını yanlış kullanıyoruz, diye. Dönüşümün aslında ipuçları Gecekondu Kanunu'nda da, kendisi de vurguladı, üçlü bir yöntem vardı, ıslah, tasfiye ve önleme şeklinde, tipik çerçevesi orada. Günümüzde özellikle Dikmen Vadisi, Portakal Çiçeği türünden gecekondu alanları, ıslah planlı alanlarda da bu dönüşüm kavramı yerleşmeye başladı. Tabii bu, günümüzde moda olması, planlama aracı mıdır, uygulama aracı mıdır, şeklindeki tartışmaya da yol açıyor. Baktığımızda Belediye bunu hem bir planlama aracı, hem bir plan kararı, hem de bir uygulama aracı olarak kullanıyor.

Bu girişten sonra ben üç konuya değineceğim. Üçlü bir sacayağı var. Erdal Abi burada özetlemeye çalıştı, özetledi de aslında. Bir, bu işin siyasetçisi var. İki, işadamı, girişimci, yatırımcı kısmı var. Üçüncüsü de teknik, yani bu bürokrat olabilir, teknisyen olabilir, serbest çalışan olabilir, vesaire. Siyasetçi kısmında hem ilçe merkezi yönetiminde, özellikle belediye yönetimlerinde işadamıyla ilişkiler, verdiği organik ilişkilerle belediyenin yatırımlarını veya kentlerin gelişmesini yönlendirecek birtakım ilişkiler söz konusu.

İkinci kısım kentsel dönüşüm ve gelişim alanıyla, özellikle dönüşüm, yani Urban Renewal dediğimiz, aslında bunun tam karşılığı değil, ama bu dönüşüm karşılığında literatüründe

kullanılan renewal'dır. Bunun bizim Yasal Mevzuatımıza giren kısmı da 5393'le kentsel dönüşüm ve gelişim alanı kavramıdır. Bu şekilde kullanıyoruz ve belediyeler bunu kendi planı, bir üst plan çerçevesinden değil, kendi mentaliteleriyle, kendi siyasi vizyonlarıyla alakalı olarak, özellikle çıkar amaçlı, kentsel rantları yönlendirme açısından böyle bir çerçevede kullanıyor. Ankara'da bu kentsel dönüşüm alanı ilan edilen alanlarla aslında yetkinin bir merkezde toplanması söz konusu. Nedir bu yetki? Dönüşüm alanı ilan ettiğinizde, Karagedik'te olsun veya diğer alanlarda olsun belediyeleri saf dışı bırakıyorsunuz. Bu Elmadağ eteklerinde niye bu kadar alan, boş alan dönüşüm alanı ilan ediliyor? Niye? Mamak'ı veya Çankaya'yı devreden çıkarmak, tek elde toplamak, planlama yetkilerini, uygulama yetkilerini ama bir taraftan da kentsel ranttan pay kapma kavgası sürüyor. Dönüşüm, Türkiye'de şu anda günümüzde dönüşümün adı kentsel rantları ele geçirme, yani ondan pay kapma ama emin olun, İmar Yasası'nda kentsel rantların kamuya dönüşümü gibi bir uygulama ya da bir kuralımız olsaydı bu kadar çok rağbet edilen bir şey olmayacaktı. Ama önu açık olduğu için, Türkiye'de şimdi moda, yatırım cazibesi olduğu söyleniyor, serseri paranın müthiş bir şekilde aktığı, özellikle Irak Savaşı nedeniyle, serseri bir ortam yaratılarak böyle toprağa-inşaata yatırım yapılıyor. İşte, Buğra da söyledi, üretmeden ranttan kaynaklanan bir gelir getirme aracı söz konusu.

Baktığımız zaman, burada dönüşüm aracını biz plancılar, meslek insanları olarak ne anlamda kullanıyoruz? Dönüşüm bir müdahale biçimi midir, bir plan aracı mıdır, uygulama aracı mıdır? Ama biz biliyoruz ki, derslerimizde teorik çerçevede bir müdahale biçimidir. Bir plan kararı verilir, bu müdahale biçimi çerçevesinde bunu uygulama araçlarına dönüştürürsünüz. Tabii İmar Yasası güncellenmediği için burada da bir sıkıntı var. Dönüşüm kavramı, sağda, solda, Belediye Yasası'nda veya diğer yönetimlerde veya az önce söylendi, yıpranan bilmem ne yasanın da konulan çerçevesinde baktığımızda bir plan kararı olarak karşımıza çıkıyor. Bunu da, tabii ki belediyelerimiz çok güzel şekilde, siyasi vizyonlarıyla da uyumlu bir şekilde yerine getirmeye çalışıyor.

Bu dönüşüm modasının 2008 yılı itibarıyla baktığımızda, dünya konjonktüründe bir kriz beklentisi içinde, eğer ekonomik kriz çıktığında bu kentsel dönüşüm alanları hepsi boş çıkacaktır, çünkü bu inşaat sektörüyle alakalı bir konu. İnşaat sektörü bir krize girdiği zaman bunların hiçbirinin anlamı kalmayacaktır. 1990 yılların başında "2025 Ankara Nazım Planı", o zamanki adıyla nazım plan çalışmaları yapılırken, ODTÜ'ye gittiğimizde Murat Güvenç'in bir değerlendirmesi vardı, bu kaygılarımızı anlattığımızda; işte her yerde bir konut alanı açılıyor, koridorlar, odaklar, vesaire dediğimizde, "Bu kadar fazla tasa etmeyin, biraz da işi ekonomi piyasasına bırakın, kendi mantığını bulur. O alanlar atıl kapasite olarak kalır, kendi içinde erir" demişti. Paranın gücüyle, sermayenin gücüyle buralar çıktı ama biz plancıların bu işin, bu büyük fotoğrafın neresinde durduğumuz çok tartışmalı. Ne kadar müdahale edebiliriz? Zaten sıkıntımız da o. Sağ olun.

SERDAR KARADUMAN- İbrahim Bey, sizinle devam edelim. Bu kentsel dönüşümle, üst ölçek planla nasıl bir ilişki kuruldu, o konuda biraz bilgilendirirseniz bizi, belki onun üstüne birkaç soru ve tartışma gelişir, diye düşünüyorum.

SAFFET ATİK- Çok özür dileyerek, benim bir sorum var, ondan sonra olabilir mi bu, izin verirseniz?

Ben ilk toplantıya gelemedim. ODTÜ'deki ulaşım alaka toplantısının bir kısmına katıldım ama sizlerle karşılaşmadım, ben ayrılırken siz geldiniz. Önce lütfen benim cehaletimi mazur görün. Çok elementary bir soru soracağım. Şöyle bir şeyi ODTÜ'de söyledim, burada da tekrarlamak istiyorum: Bizim gibi yaşlı plancılar için hâlâ iki temel dinamik var. Bir sürü şey bu bunun fonksiyonu, türevidir. Bunlardan bir tanesi istihdamdır, bir tanesi nüfustur. Arazi kullanımı kararları, ekonomik eylemler, vesaire vesaire, aslında bakarsanız bu iki temel dinamikten türemiştir. Nüfus vardır, barınma alanı ihtiyacı çıkar, nüfus vardır, yeşil alan ihtiyacı çıkar, nüfus vardır, çalışma alanı ihtiyacı çıkar. İstihdam da aynı şeyleri yaratıyor, di mi? İstihdam olduğu için organize sanayi bölgeleri var, merkezler, alt merkezler var, vesaire, vesaire. Ben bunu hâlâ öğrencilere böyle anlatmaya çalışıyorum. Bunu şunun için söylüyorum: Bu iki temel dinamiği bilmeden, planları sayısal boyuta getirmek olanaklı değil. Hâlâ böyle düşünürüm.

Sorum da şuydu: Ben Ankara'yla sadece A tipi açısından bundan 8-10 yıl evvel ilgilenebilirdim, yani çok fazla bilmiyorum buradaki gelişmeleri, çalışmalarını. Bu da su kanalizasyon ve atık suyla alakalı bir projeydi ve ben o çalışmada 682 tane mahalleyi incelemiştim detaylarıyla. Ankara'daki 682 mahalle. Sorum şu: Bir çalışma ortaya çıktı, denildi ki Ankara'nın nüfusu 4.5 milyondur. Öbür çalışmada 5.5 milyondur. Biz Odamızın Su Komisyonu'ndaki incelemelere bakıyoruz 7.5 milyon. Bilmiyorum çalışmaların nüfus verileri, istihdam verileri nedir? Bir defa bir netleşme burada gerekiyor, diye düşünüyorum, çünkü benim anlayamadığım, sizlerin çok iyi bildiği, benim uzaktan takip ettiğim kadarıyla olay şu gibi: Dönüşüm, bir yerde bir nüfus potansiyeli yaratmak, bir taşıma kapasitesi yaratmak aynı zamanda değil mi? Böyle bir şeye ihtiyacımız var diye mi kapasite yaratıyoruz? Yaşam kalitesini yükseltmek adına mı bu dönüşüm meselesini ortaya çıkartıyoruz veya sevgili Ertan'ın altını çok net çizdiği gibi, sermayenin yöneldiği nokta, tercih ettiği nokta bu olduğu için, söylem bu olduğu için mi biz böyle bir şey yapıyoruz. Bunun sayısal boyutu nedir? ODTÜ İngilizce'siyle söyleyeyim: Bunun justification'u nedir, bunu merak ediyorum.

Sorumu unutmadım, toparlayayım. Bu yeni planın nüfus istihdam büyüklükleri nedir? Bu büyüklükler, gündemdeki içme suyu, kanal ve yağmur suyu projeleriyle uyuyor mu? Zaten bunu bir ulaşım boyutu eksik, bu veriler ulaşım çalışmasına da transfer edilebilir mi? Güvenle kullanılabilir mi? Ayrıca bu büyüklükler, bugünkü konu itibarıyla bir dönüşüm projesinin teorik olarak gereksinmesini, gerekçelerini karşılar mı? Kusura bakmayın, siz

zaten görüşecektiniz belediyelerin genel olarak dostumuz, meslektaşımız olarak böyle bir suali sorayım, diye istedim. Teşekkür ederim.

BUĞRA GÖKÇE- Ben, nüfusa ilişkin rakamlar önemli, onu söyleyeyim isterseniz. Buradaki sıkıntı şudur: Ankara'nın nüfus projeksiyonları yapıldığında, bilinen nüfus projeksiyonu yöntemleriyle, 2023 yılı için Ankara ilinin, il olarak söylüyorum, nüfusu minimum 5.652.000 ile maksimum 11.252.742 oluyor. Nüfus projeksiyonları klasik yöntemle yapılmış. Büyükşehir Belediyesi sınırı içinde yapılmış nüfus projeksiyonu içinde yine, Büyükşehir Belediyesi'nin içindeki nüfus artışı için yapıldığında minimum nüfus 5.337.876, maksimum nüfus da 11.252.000 civarında.

Özetini söyleyeyim: Karşılaştırmalı yöntem olarak özetlendiğinde il için 6.034.000, Büyükşehir Belediyesi sınırı için 5.445.000'lik bir rakam çıkıyor. Bu klasik metotla yapılmış nüfus projeksiyonudur. İşgücü projeksiyonu yapıldığında Ankara için, onları da özet olarak söyleyeyim. Trend altında bir büyüme senaryosu için, bu tabii il bazındadır. Çünkü işgücü senaryosu için o biçimde veriler toplanabiliyor. İl için 6.643.322 kişilik bir trend altı senaryosu var, trendin altında büyürse Ankara. Bunun içindeki işgücünün toplam miktarı da 3.138.970 kişidir. Bu raporun 233. sayfasında tarım, sanayi ve hizmetlere dağılımı var. Trend için rakamı vereyim, 7.440.802'dir nüfus, 3.5 milyon civarında işgücü kapasitesi var. Trend üstü için de 9.577.000 nüfus, 4.525.000 civarında da işgücü kapasitesi var. Bunun raporda dökümü var.

Plan bu analizleri yapıyor. Bunlardan şunu kabul ettim demiyor. Neden demiyor? Çünkü bir de elde, onaylı planlardan oluşmuş bir heyula var ki, onun da yaklaşık 14 milyon olduğunu biliyoruz Ankara'nın. "Ben şunu kabul ediyorum, Ankara bu kadar olacak" dediğinizde şu işgücü projeksiyonlarından birisinin direkt kabulü mümkün değil. Burada bağlayan bir şey, bu onaylı planlar var. Bunlara nasıl müdahale edeceğinizi söylemeden "bu işgücü projeksiyonu, nüfus projeksiyonlarından şunu kabul ettim" demiş olmanızın ayaklarının yere basacağı bir yanı yok.

SAFFET ATİK- İstanbul İMP'nin çalışması da aynen bunu diyor; tahminleri söylüyor, "budur" demiyor.

BUĞRA GÖKÇE- Nihayet bunun üstünden, bu 2023 planının söylediği şey, esasında işgücü ve işgücü projeksiyonunun trend ortalamasıyla, sonuç bölümünde bu yazıyor, 7.440.000'lik il nüfusu, ki bunun yüzde 90'ı ya da 92'si Büyükşehir Belediyesi sınırı içindedir. Yaklaşık 7000.000 civarında bir il nüfusu işgücü projeksiyonuna göre çıkar. "Nüfus projeksiyonuna göre çıkan 6.000.000'lük yaklaşık nüfus, ortalama nüfus doğru kabul edilirse buna yaklaşmak hedef olmalıdır" diyor bu Plan. Ama buna yaklaşmak için onaylı planlarda ciddi revizyonlara ihtiyaç var, diyor. En sonunda koyduğu bir özet tablo var. Bu tabloda da nüfusun 7.528.000 kişiye çekilmesinin hedeflendiğini söylüyor. Doğru

olanı 7.528.000 değildir. Doğru olanı Ankara'nın, ben kişisel kanaatimi söyleyeyim, 2023 yılı itibarıyla olup olabileceği maksimum nüfus 5.5 milyondur. Bunun olacağına da ihtimal vermiyorum ama 5.5 milyondur. Fakat 5.5 milyonluk bir Ankara nüfusunu önermenin, ayaklarını yere basabileceği bir onaylı plan belgesi yoktur. Bunun asli sorumlusu tek başına Büyükşehir Belediyesi de değildir, açık söylemek lazım, çünkü bu 7.5 milyonluk nüfusun içinde 5 milyon civarında nüfus kapasitesini Büyükşehir'in onayladığı planlar 2 milyon civarındaki de şu anda 200.000 nüfusu olan 28 tane ilçe ve ilk kademe belediyesinin onayladığı planlar oluşturmaktadır. Oysa müdahale edilmeden önceki halini söylemek gerekirse de o 14 milyonun içerisinde yine Büyükşehir'in toplam nüfusu 6-7 milyonsa, bir 6-7 milyonu da o 28 tane şu anda nüfusu 290.000 olan ilçe ve ilk kademe belediyesinin planlarının kapasitesi oluşturuyor. Bu heyulanın ağırlıkla müdahale edilmiş kısmı nedir? Büyükşehir'e yeni bağlanan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin planlarıdır.

Yine bir başka itiraf da şudur: Daha az müdahale edilebilmiş kısmı Büyükşehir'in kendinin yarattığı, ilçe belediyeleriyle birlikte yarattığı ya da ıslah planlarının yarattığı büyük nüfus kapasitesidir. Ama ıslah planlarının dönüşümü içinde bir başka şey mahalle bazında, raporun içerisinde tek tek analiz var. Kaç tane gecekondulu var hangi mahallede, ne kadar dönüşebilir ve olması gereken, taşıyabileceği nüfus nedir, diyen bir analiz var. Burada atanan nihai nüfuslar da "ıslah planlarını kabul etmiyoruz, taşıma kapasitesi budur, bunun üstünden olmalıdır, buna uygun bir yenileme projesi üretilmelidir" dediği bir çerçevesi vardır. Özü budur. Ama ıslah planlı alanlarda bir tahliye ve vahşi dönüşüm yerine "barınma hakkı" laflarını telaffuz eden, sosyal boyuta vurgu yapan alternatif bir yenileme süreci arayışı ilkesel olarak ortaya koyuluyor. Bunun çok çok önemli olduğunu düşünüyorum.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Buğra'nın da kaldığı yerden devam etmek gibi bir durum oldu aslında. Tam da benim bahsedeceğim konuya Buğra geldi.

Burada konumuz kentsel dönüşüm. Kentsel dönüşüm her ne kadar güncel bir konu gibi görünse de, adı kentsel dönüşüm olarak 5393 sayılı Yasa'yla, Belediye Yasası'na girdi ama aslında biz bu kentsel dönüşümü 80'li yılların ortasından beri yürütüyoruz, sürdürüyoruz. Niye? Gecekondulaşma vardı ve bir imar affı mantığı ortaya çıkmıştı 80'li yılların ortasında. Burada da ıslah planlarının yapılması gündeme gelmişti. Bu da bir kentsel dönüşüm yaklaşımıydı aslında. Buradaki amaç neydi? Bu gecekondulara engel olamıyor devlet, buralar gecekondulaşmış ve gecekondulaşan yer Hazine arazileri, yani kamunun arazileri. Birileri gelmiş, oraları istila etmiş, gecekonduğunu kurmuş. Buralara devlet müdahale edemiyor, belediyeler müdahale edemiyor. Tabii siyasi bir durumdur bu, aslında bugün de etkileyen bir süreçtir. Kentsel dönüşüme bakarken aslında 5393'le başlayıp da bakmamak lazım. Gecekondulaşma süreci ve imar afları, asıl bizim problemimiz burada imar aflarıdır. İmar aflarıyla beraber ıslah planlama mantığını, bunu uzatmaya gerek yok aslında, hepimiz çok iyi biliyoruz bunların getirdiği sonuçları. Bu da bir kentsel dönüşüm modeliydi.

Ankara'ya geldiğimizde, bu planlama çalışmasında, bu iki toplantıda demiştik ki, dışarıya baktık, dışarıyı şöyle yapmış, bize yeni katılanlar, abartmış, şunu yapmış, bunu yapmış falan, zannedildi ki içeriye bakmadık. Aslında bu kentsel dönüşümler bizim içeriye bakmamız demektir. Biz de bu planlama çalışması içerisinde bir deneysel model üzerinde durduk aslında. Bir çalışma yapıldı. Bugüne kadar Ankara'nın yüzde 60'ı gecekonduydu, yüzde 70'i gecekonduydu, yüzde 80'i, şu kadar gecekonduydu dönüşürse bu olur nüfus, dönüşmezse şu olur, ama ortaya net bir şey koyulmamıştı. Biz bunu nasıl ortaya koyabiliriz? Nasıl bir model oluşturabiliriz, diye bir çalışma yaptık. Bu aslında deneysel bir modeldir. Bu geliştirilmesi gereken de bir şeydir. Ben kısaca bunun üzerinde duracağım, konuyu başka yere de çekeceğim tabii.

631. sayfayı açabilirsek ekrana da yansıtılmak açısından, iyi olur. Az önce Buğra'nın da bıraktığı yerden devam ediyorum şu anda. Bir tablo oluşturduk. Burada yöntemimiz suydur bizim: Burada mahalleler bazında veri tabanımız vardı, istatistiksel bir veri tabanı. Bu veri, biliyorsunuz, 2000 yılı nüfus sayımlarının mahalleler bazında vermiş olduğu gecekonduydu adetleri, nüfus yapısı, vesair bilgiler. Bunun karşılaştırmasını da şöyle anlatalım; biz arazi kullanımını çıkartmıştık Ankara'ya ilişkin, gecekonduydu alanlarını uydu haritalarını kullanarak, görüntüleri kullanılarak, burada da aslı zaten. Bu, bunun karşılaştırması, yalnız tabii bunda şöyle bir problem var: Arazi kullanım planı güncel bir plan. Ancak bugüne ilişkin, 2005 yılına ilişkin istatistiksel bir veri yok. Ancak bazı doğru olduğu yerler olduğu kadar, tartışılabilir yerler de var bunda ve model dememizin sebebi de odur. Kesinlikle doğru budur değil, bu geliştirilebilir bir şey. Yeni istatistiksel veriler geldiğinde bu rahatlıkla güncellenebilecek bir çalışma.

Burada ne yaptık biz? Yapılmış alanlar tespit edildi arazi kullanım planında. Dönüşmüş alanlar diyebiliriz, ıslah planı olan yerler, ki kullanılan mahalleler ve bölgeler de EGO'nun yapmış olduğu çalışmada esas alınan bölgeleme sistemi. İstatistiksel veri tabanı aslında. Burada nüfusu, mahallenin alanı, hane halkı büyüklüğü, toplam yapılaşmış alana ilişkin veriler, yapılaşmış alanın kendisi, nüfusu ve yoğunluğu. Bu, şuradan kaynaklanıyor mesela: Burada dikkatinizi çekeyim, Abidinpaşa olarak gösterilen, 2. sıradaki Abidinpaşa'nın mesela dönüşümü tamamlanmış yerlerdi. Buradaki istatistiksel veri tamamen doğru bir veri. Neden? Çünkü bu Abidinpaşa Mahallesi'nde tamamı yapılaşmış, arazi kullanım kararına göre de ve ıslah planına göre de yapılaşmış bir yer.

Islah planları şöyle tarif edebiliriz biz, çoğunuz Ankara'nın planlamasını biliyorsunuz, ıslah planlama mantığını da biliyorsunuz, 12.50 saçak seviyesi veriliyor ve 4 kat, klasik nizam yapılaşma dediğimiz bir tarz. Bunu düz bir arazi olarak kabul ettiğinizde yaklaşık olarak 250 kişi böyle hektarlık bir yoğunluğa tekabül ediyor. Ancak, burada, cephe almaları, kot almaları, bir taraftan bakıyorsunuz 4 katlı bir bina, arka taraftan 8 katlı, 10 katlı bina gibi

hususlar çıkıyor. Aslında mesela, Abidinpaşa'da ıslah planına baktığımızda, ya da kendi planına baktığımızda 200-250 kişi/hektar gibi bir yoğunluk varken, 405 kişi/hektar gibi gerçekleşmiş bir nüfus var. Belki Abidinpaşa çok doğru bir örnek değil burada, tamamı ıslah planı değil burasının ama Balkiraz da olabilir, dönüşümü tamamlanmış alanlardan, yani şunu söylemek istiyorum, aslında ıslah planına iki boyutlu olarak baktığımızda 250 kişi/hektar olarak verdiğiniz yoğunluk gerçekleştiğinde 400-450, yer yer 500 kişi/hektara kadar varan bir yoğunluğa sahip. Söylediğim rakamlar brüt yoğunluk üzerinden. Ben şimdi doğuyu açtığım için, Mamak Bölgesi olduğu için burada örnekler var. Kuzey için de aynı şekilde. Kuzeyden de, daha çok gecekondu olduğu yer kuzey bölgesi, oradaki verilerden de gidebiliriz. Keçiören'de Çiçekli, Güçlükaya, dönüşümü tamamlanan yerlerdi. Çiçekli'de mesela, 250 kişi/hektarken, Kalaba'da 340 kişi/hektar yoğunluklar var. Şenlik Mahallesi'nde 434 kişi/hektar, Yakacık'ta 427 kişi/hektar, Keçiören alt bölgesinin ortalama brüt yoğunluğu 320 kişi/hektar.

Demek ki, bu kadar yoğunluk dahi verseniz, çok fazla dönüşmüyor, piyasa bunu dönüştürüyor aslında. Hep diyoruz ya "sermaye midir bunu dönüştüren?" Evet, bu da bir anlamda sermayenin tercihidir. Neden? Çünkü ıslah planı yaptığımızda bir model oluşturmuyorsunuz aslında. Müteahhidi bir sermaye olarak görüyorsanız, bu da sermayenin tercih ettiği yerler dönüşüyor. Tabii, orada da altyapının gitmiş olması, yolunun açılmış olması, suyun, kanalizasyonun, doğalgazın gitmiş olması sermayeyi çekiyor, küçük sermaye kalıyor, küresel bir sermaye ya da büyük ölçekli bir sermaye değil. Onların gittiği yer dönüşüyor, ancak dönüşmeyen alanlarda da; mesela 85 yılından bu yana ıslah planı yapmışız, bugün 2007 yılındayız, yani aradan 20 yıllık bir süreç geçmiş, hala dönüşmeyen yerler var. Demek ki ıslah planlama bunları dönüştürmüyor. En büyük örneği Mamak Bölgesi, Keçiören Bölgesi, Keçiören'in üst bölgeleri. Buranın hepsi de çünkü ortaklaşa kullanabilirsek şu doğruya ilişkin grafikte, kentsel yerleşik alanı dediğimiz yerin içerisinde yapılaşmış alanlar var ve gecekondu alanları var. Hâlâ yaşıyor burası.

Doğu planlama bölgesini topladığımızda, bu modeli anlatıyor. Bu model, dönüşmemiş alanlarda benzeşim uygulayarak, kendisine en yakın bölgelerde topografik özellikleri birbirine yakın yerlerde de, eğer dönüşürse ne olur hesapladığımızda, mesela dönüşmemiş yerlerde, o tablodan devam ediyorum ben, Kazım Orbay'da mesela, dönüşüm tamamlanmamış, gecekondu adetleri, bunlar da istatistiksel veriler, bunlar dönüştüğünde mevcut nüfusu Kazım Orbay'ın 5 716 iken ıslah planları getirilen nüfus 8 800-8 900 gibi bir rakam, yani yaklaşık iki katı bir nüfusa getiriyor. Buradaki yoğunlukta 238 kişi/hektara gider. Düz bir arazi demek ki, ancak daha yüksek yoğunlukları aldığımızda, hepsini topladığımızda doğu planlama bölgesi için, Mamak'ın da içinde bulunduğu yerde, mevcutta 349.000 olan nüfus, ıslah planlarının dönüşmesiyle, dönüşebilirse eğer, 747.000, yani 350.000 nüfusu olan bir bölge 750.000 nüfusa erişebilecek demektir.

Bunu nasıl biz planlamada kendi lehimize çevirebiliriz? Ya da yaşam standardını, yaşam kalitesini artırarak nasıl bir dönüşüm elde edebiliriz onun yöntemlerini araştırdığımızda, aslında bugün için burada çalışmalar yapılabilir, çünkü artık ıslah planlama iki boyutlu bakarken olaya ve çok fazla yetkiler de vermiyordu belediyelere, bugün kentsel dönüşüm yasa maddesi olarak ortaya çıkmasıyla bu biraz belediyelerin elini güçlendirdi. Tabii ben şunu savunmuyorum: Büyükşehir'in elini güçlendirdi diye söylemiyorum. İlçe belediyelerinin de elini güçlendirdi. Yenimahalle Belediyesi Şentepe'de bir kentsel dönüşüm projesi çalışması başlattı. Gene Mamak aynı şekilde bir kentsel dönüşüm projesi başlattı, "Yeni Mamak" adı altında ve gecekonduların müdahale edilmeye başlandı bu yeni yasa maddesiyle beraber ve iddia şu ki, Dikmen Vadisi'nde bir tecrübe elde etmiştik biz kentsel dönüşüm konusunda. Oradaki en yüksek, kentsel dönüşüm için belirlediğimiz brüt yoğunluk 200 kişi/hektarda dahi bu dönüşümü sağlayabiliyorsunuz. Dikmen Vadisi'nde 200 kişi/hektarın üzerinde bir yoğunluk yok aslında. Birinci etaba bakıyorsunuz çok yoğun belki yapılar, betonlaşma var ama, Vadi silsilesi bütününe baktığımızda, o kazanılan yeşil alanlarla beraber, toplam alanda ve 5 etabında da 200 kişi/hektarı geçmeden bir dönüşüm sağlayabiliyorsunuz. Demek ki biz, 460 kişi/hektar gibi, 250 kişi/hektar gibi brüt yoğunlukları olan yerleri bu mantıkla dönüştürebilsek 250 kişi/hektara varmadan, yani 200 kişi/hektar üzerinden dahi bu nüfusları aşağı çekebiliriz ama bunun için bir model geliştirilmesi lazım. Buralar kentsel dönüşüm alanı ilan edildi, hadi bu çalışmalara başladık, planlarını hemen yaptık, bitirdik olmuyor aslında, bitmiyor. Kentsel dönüşüm çok uzun bir süreç sağlıyor bize.

Bunun da tecrübesini kuzey Ankara'da yaşadık. Biliyorsunuz orada bir kanun çıkartıldı Kuzey Ankara Kentsel Dönüşüm Kanunu diye. Burada Büyükşehir Belediyesi'ne TOKİ'yle beraber çok büyük yetkiler verildi. Kamu mallarının, kamu gayrimenkullerinin Belediye'ye devri, proje aşamasında kullanılmasına ilişkin güçlü planlama araçları getirildi, uygulama araçları getirildi. Dikmen Vadisi'nde mesela çözüm kendi içerisinde aranıyordu. Dikmen Vadisi'ndeki gecekondular Dikmen Vadisi içerisinde çözülsün ama kuzey Ankara'da şöyle bir model getirildi, sadece gecekondular kendi alanında çözemiyorsunuz, sizin yeni, boş alanlara ihtiyacımız var. Bunu hep söylüyorum, imar hakları transferi gibi, henüz yasalaşmamış bir araç aslında lazım bize. Ama kuzey Ankara'da bu, kuzey Ankara'nın sınırı belirlenirken, eğer konuyla yakından ilgileniyorsanız, sadece gecekondular yoktur kuzey Ankara'nın yasal sınırı içerisinde. Karacaören tarafında da boş araziler vardır ve buralarda da kamu arazilerinin olduğu yerlerdir. Mantık şu oldu orada: Burada gecekondular olan yerlerde mümkün mertebe çözülsün ancak aşırı yüklenme yapılmadan hak sahibi olanlarla ya da anlaşma usulü esaslı uygulanarak Karacaören tarafında da TOKİ tarafından da, bilmiyorum tabelalarını görüyor musunuz, üretilen konutlardan da faydalandırılınsın. O alanda yaşayacak nüfusun bir miktarı da dışarı çıkartılsın, çünkü kuzey Ankara'da 10.000

civarında gecekondudan bahsediyoruz, mevcutta. Bu 10.000 gecekondunun dönüşümünün sağlanabilmesi için kendi içerisinde sağlayamıyorsunuz bunu, çünkü arazi çok kötü. Bizim yeni yaklaşımımızda da mutlaka kentsel dönüşüm için yeni kamu arazileri olması lazım. Örneğin Doğukent bunlardan birisi olabilir.

Doğukent'e bugün kentsel dönüşüm denilmesinin altında da bunlar var aslında. Kamu mülkiyetindeki bir arazi ama altında hiç gecekondu yoktur. Burada, kuzey Ankara'da ya da başka bir yerde sürdürülecek kentsel dönüşümlerde, imar hakları aktarımı da denilebilir bunun adına, trampa da denilebilir, oradaki vatandaşlarla anlaşma usulü esası alındığı için Doğukent'ten yer gösterilmesi de söz konusu oldu ama burada tabii ki anlaşma esası var. Belki Levent Beyler kentsel dönüşüm projeleriyle yakından ilgilendikleri için modelin nasıl kurgulandığını, özellikle 902'de ve Mamak Projesi'nde çalıştıkları için bilgi verebilirler o konuda, çünkü matematiksel bir model üzerinden yürütüyorlar işi orada. Sadece planlamanın iki boyutluluğu üzerinden değil, sosyal boyutu üzerinden de bir hesaplama yapıyorlar.

Benim anlatmak istediğim şey şu aslında: Biz kentsel dönüşümü sadece kendi içerisinde çözemeyiz ve planda da, Ankara'nın merkezinde gecekondu alanları aslında bu planda birer kentsel dönüşüm alanı olarak görüldü ve belediyeler, özellikle ilçe belediyelerinin bütün bu enerjilerinin kentın içerisine yoğunlaştırılması öncelikli olarak kentın dönüşmeyen, altyapı imkanlarına çok yakın olan, ekonomik olarak da kent ekonomisine katkısı olabilecek gecekondu alanlarının dönüştürülmesi yönünde projeler geliştirilmesi, yeni alanların konut alanı olarak açılmaması ilkesini benimsedi, çünkü biz şunu görmüştük hep, bugüne kadar kentsel dönüşüm yaklaşımı başlamadan önce herkes diyordu ki, "Benim belediye sınıırım genişledi, yeni genişleyen alanlarıma plan yapayım, konut alanı yapayım, hizmet götürüyüm. Ancak biz bu mantığın yanlış olduğunu söyledik, çünkü bugüne kadar zaten hep güneybatının niye bu kadar şiştiği, kentın ihtiyacından fazla, niye bu kadar planlandığının altında bu yatıyor aslında. Çünkü kentın içerisine müdahale edemiyorsunuz. Gecekondular olduğu gibi duruyor, ancak belediyeler hizmet üretme noktasında kentın boş alanlarını planlayalım, hizmet yapmış olalım, diye bakıyor. Yeni alanları açtıkça da, hiç kimse gecekondu alanlarıyla ilgilenmiyor, çünkü gecekondu alanlarıyla ilgilendiğiniz zaman, altında gecekondu var. Mülkiyeti hisseli, 200 metrekare hisseleri olacak, 500 metrekare olacak, 100 metrekare hisseleri olacak. Onunla uğraşacağına güneybatı'ya kaçıyor, Kuzey'e kaçıyor, oradaki boş alanlara, yeni planlanmış alanlara. Müteahhitler de oraya gidiyor zaten hiç kimse gelip de şehrin içindeki gecekonducuyla ben uğraşayım da orayı dönüştüreyim çabasını girmiyor.

Bu aşamada benim söyleyeceklerim şimdilik bu kadar eğer soru olursa devam edebilirim.

NIHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- Ben, teşekkür ediyorum İbrahim'e de, siz gelmeden önce genel planın kentsel dönüşümle ilgili hükümlerinden ben biraz bahsedip, bir yanda bunlar var, bir yanda da Belediye Meclisi'nin almış olduğu kentsel dönüşüm alanları kararları var, acaba bunların bir araya getirilmesini mi, düzenlenmesini mi öngörüyor kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ana planı hazırlanması. Bu ana plan hazırlanacaksa eğer, bunların hazırlanması hedeflenmektedir, diye bir ifade var plan raporunda. Bir tanesi de kentsel dönüşüm gelişim alanlarıyla ilgili. Lejantında da bakmıştık, kentsel dönüşüm işaret veren birtakım tanımlamalar, notasyonlar falan var. Gelişim ana planı olacak, özel planlama bölgeleri, alanları, kentsel dönüşüm öngörülen alanlar vesaire türü. Şimdi zaten bu 45 sterlinlik liste diye toplantının başından beri süre geliyor, belediye meclisi kararıyla onaylanan kentsel dönüşüm alanları, onlar bir yanda, raporun ve planın kabul ettiği ve öngördüğü birtakım koşullar bir yanda. Bugünden, şu tarihten sonra bu ikisi nasıl birbiriyle ilişkilenecek. Siz burada anlatıyorsunuz, plandaki kentsel dönüşüm alanların bir şekilde çok uygun olduğunu, gecekondulu alanı olduğunu, ıslah planına bırakılsa çok daha kötü fiziksel alanların ortaya çıkabileceğini, o yönden benimsendiğini ve o alanların ayrıldığını, raporda da belirtildiğini anlıyoruz. Ama bir kocaman liste var, Belediye Meclisi kararlarıyla onaylanan kentsel dönüşüm alanları. Bununla ilgili bir öngörü var mı? Siz şimdi belediyesiniz diye size soruyorum. Hem planın, hem de bu Belediye Meclis kararlarının uygulayıcısı birimden geldiğiniz için. Biraz netleştirmek gerekirse soruyu.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Tabii bunları bilerek geldik biz buraya. Zaten onu anlatmak için geldik. Sonuçta kafada soru işareti. Evet, Belediye Meclisi'nin aldığı bu kadar karar var ama şimdi bunların hepsi burada yansıtıldı mı? Bunların hepsi burada yansıtılmadı.

NIHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- Bunu biliyorum, zaten söyledim, karşılaştırdım, yok.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Kentsel dönüşümde ilçelerle büyük şehirler arasında ki problem şudur, budur falan o konuya girmek istemiyorum. Zaten biz mesleki olarak tartışıyoruz bunu. Bizim mesleki olarak kentsel dönüşüm neresi olabili bu plan gösterdi.

NIHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- İşte, ben de ne yapılabilir, bu kentsel dönüşüm ana planı gibi bir plan hazırlanacaksa eğer, bilmiyorum hedefleniyor mu planın hazırlanması, bunları nasıl değerlendirmeyi düşünüyorsunuz? Bizden mi yardım bekliyorsunuz? Ne yapılacak?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bunlar bizi aşan konular. Hem Belediye bünyesinde çalışan bizleri iş vaktimiz olarak aşan konular, hem de bu iş aslında sadece planlılarla yürüyecek iş değil. Onun için bu çalışmalar, ana plan dediğimiz, bu sadece kentsel dönüşümler için değil, merkezler ana planı olur, ulaşım ana planı olur, bunlar muhakkak surette

uzmanlar tarafından yapılması gereken ve benim şahsi tercihim de, üniversitelerin de bunun içinde olması gerektiği düşüncesindeyim. Bu bugün olur, olmaz, yarın başka bir şey olur, konjonktür değişir, yarın olabilir. “Biz bunu kentsel dönüşüm planını yaptık, biz belediyede şu kadar adamız, bunu yaparız.” Bu mantıklı bir şey değil zaten, bu doğru bir yaklaşım da değil. İki boyutlu bakarsınız sadece olaya. Şu örneği vereyim ben: Kuzey Ankara’da kentsel dönüşüm ilan edildi. O aslında bize bayağı bir tecrübe oldu.

Şu açıdan söylüyorum onu: Bizim için çok önemli değildir aslında plancı olarak. Karar veririz, burası dönüşün, ilan ederiz, planlar durdu, her şey durdu, burada gecekondular yıkılacak vesaire.

Orada vatandaşın bir sorusu vardı. Bizim hiç aklımıza gelmeyen. Vatandaş geldi, dedi ki, “müdür bey, burada gecekondular yıkılacak diyorsunuz. Benim mahallemdeki okul yıkılacak mı, siz onu söyleyin.” “Niye soruyorsunuz bunu?” diye sorduk. “Benim iki çocuğum bu okula devam ediyor. Bu okul yıkılacaksa ben başka bir okula çocuğumu kaydettireceğim. Bu okul yıkılmayacaksa çocuğum bu okulda devam edecek” dedi.

Şimdi bunu plancı olarak gerçekten öngöremiyorsunuz ama vatandaş için, orada yaşayan insan için en önemli şey o gün o okulun yıkılıp yıkılmayacağı. Çocuğunun eğitimini nerede devam ettireceğinin kaygısında. Belki bir aydır onu düşünüyor adam ama siz onu düşünmüyorsunuz. Kentsel dönüşüm yapılacaksa eğer, bu da bir tecrübedir aslında, bunları da göz önüne almak gerekiyor. Bu işin sosyal tarafı aslında. Bunu söylemek istiyorum. Bizim tercihimiz, üniversitelerin de bu işin içinde olması ve bunu da biz defalarca üst yönetime de söylüyoruz. Yaptırabilirsek çok iyi sonuçlar alacağımıza inanıyorum.

BUĞRA GÖKÇE- Ana planlardan başka, nasıl match edecek... Mümkün değil.

NIHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- Kim engelleyecek, nasıl engellenecek? O zaman Erdal’ın sözüne geleceğiz.

BUĞRA GÖKÇE- Onun yolu şu, burada başka ve ilkesel olarak sizlerin de yerinde bulduğunuz şeyler söyleniyor, hangisi doğru oradaki başkaysa, ona yargı karar verecek.

BÜLENT TANIK- Son yıllarda çok parti politikası olarak değil ama aslında belki parti politikası olarak da söylemekte yarar var. AKP’nin çok ustalıkla becerdiği bir şey olduğunu düşünüyorum. Çok ustalıkla becerilen şey şu: Çok iyi kavramların kanunların gerekçelerinde dile getirilmesi, adlarında dile getirilmesi, kanunların içeriğinde ve uygulamasında tümüyle bunların altüst edildiği, berbat işlerin en kötü biçimde yapıldığı bir dönem yaşanıyor. Bu sadece planlama alanında çıkarılan düzenlemelerle, uygulamalarla değil, sağlık alanında da, aile hekimliği diye bir kavramla bambaşka bir şey ortaya çıkabiliyor. Aslında AKP başlatmadı bunu. Özelleştirme süreciyle başlayan bir şey ama özü itibarıyla ama, AKP de bunu siyasetin doruğunda değerlendiriyor ve çok iyi kavramları nasıl mahvedebiliriz’i

sanki örneklemeye dönük bir uygulama yaşıyor. Planlamayla ilgili ve yerel demokrasiye katılım süreçleriyle ilgili falan, şu dönemde söylenen, açıklanan, yapılan düzenlemelerle, yarışabilecek düzenlemenin olmadığını rahatlıkla söyleyebiliriz epeyce uzunca bir süre Türkiye’de.

Planlama sürecinde de, planlamayla ilgili alanda da bu dorukta. Plan yapıyormuş gibi bir süreç yaşıyor ama inanılmaz kötü uygulamalar ve yozlaşma söz konusu. İrtikap suçunun en çoğaldığı dönemi yaşadığımızı düşünüyorum. Buna rağmen ben plancılardan büyük bir kısmının hâlâ onurlu, kamu yararını, kamusal kaygıları ön planda tutup, belediyede çalışıyorsa da, devlet dairesinde çalışıyorsa da, özel sektörde çalışıyorsa da, büyük bir kısmının plancı ahlakını hâlâ korumak için direndiğini düşünüyorum. Buna inanıyorum, öyle bir şey var ama az sayıda teknokratla bu yönetim anlayışı ve bu siyaset işi kentlerimizi çok önemli ölçüde heba ediyor, her tarafı talan ediyor. Plancılık mesleğini de, planlama kurumunu da ayaklar altına almış vaziyette. Yapılan bu uygulamalar ve düzenlemeler sonucu stratejik plan anlayışı, comprehensive bölge planı, daha geniş ölçekli planlar, plan bütünlüğü, plan hiyerarşisi gibi kavramların tümünün toplum nezdinde güvenilirliği yerler altına indirilmiş durumda. Maalesef çok hızla böyle bir yozlaşma, çok egemen bir görüş halini alacak ve biz plan değil pilav istiyoruz denilen 1960’lardan sonra 20-30 yılda uğraşılıp gelinen yeri 50 yıl daha öteleyen bir süreçle baş başa kalacağız diye korkuyorum.

Buna rağmen, şöyle bir şey gözledim ben: Bu plan çalışmasında bizim Ankara Büyükşehir Belediyesi’nin teknik kadrosu meslektaşlarımızın gösterdikleri gayret ve ortaya çıkardıkları ürün, benim o büyük çoğunluğunun onurunu koruduğunu düşündüğüm insanların Büyükşehir Belediyesi’nde hâlâ yaşadıklarının bir ifadesi olarak bana geliyor. Bu Plan’ın sahibi, daha önceki planlar gibi Melih Gökçek değil. Melih Gökçek’in Ankara için bir stratejisi, bir siyaseti, hükümetin bir stratejisi ve siyaseti var. Biraz önce Feridun’un söylediği Merkez Bankası’nın götürülmesi aslında kültür başkenti İstanbul Yasası dahil olmak üzere aslında bir dönüşüm uygulaması yaşıyoruz, yani hükümet politikası olarak yaşıyor. Bunda CHP’nin, ana muhalefetin, ittifakı ne kadardır, milletvekillerinin çıkar şeyleri ne kadardır bilemiyorum ama esas olarak egemen siyasi iktidarın yaptığı bir dönüştürme projesi, dönüştürme şehircilik uygulaması yaşıyor. Bu ona direnmeye çalışan bir belge. O nedenle ortaya çıkan ürünü, ben arkadaşların önüne adlarını açık yüreklilikle yazabilecekleri ve bizim de bu Plan’ı onların adıyla anabileceğimiz bir ürün olarak gördüğümü söyleyerek sözlerimi bitirmek istiyorum.

SAFFET ATİK- 1-2 saat evvel Çevre Bakanlığı’ndaydım, bir arkadaş dedi ki, “Hocam ben sizi anlamadım.” Neyse Allah’tan biz birbirimizi anıyoruz, deyip anlamaya çalışıyorum. Ben aslında şunu merak ediyorum, sizleri burada bulmuşken. Gayet tabii o dediğin son cümleye katılıyorum, onda bir şey yok, o meslek etiği. Bizim ödün vermediğimiz şeylerdir.

Bu Planın dönüşüm dahil olmak üzere bu gelişmelere ayak uydurmadaki temel stratejisi, amacı nedir? Nasıl bir Ankara'dır? Nasıl bir başkent? Bunları tartışmamız gerekir, diye düşünüyorum.

BÜLENT TANIK- Çok özür diliyorum Saffet'çiğim, haklısın. Belki bu kısmıyla ilgili bir şey söylemeden diğer kısmını söyledim ama onu zaten arkadaşlarımız da söyledi.

SAFFET ATİK- Sen bana takıldın ben de sana takılayım dedim. O dediğin şeylere katılıyorum ama şimdi bizim artık bir mesleki somutlaşma düzeyinde konuşmamız lazım. Hakikaten merak ediyorum. Nasıl bir imaj, nasıl bir ufuk, dünya, hayal ne idi? Bu tabii çok zor bir soru.

BUĞRA GÖKÇE- Bunun kişiler tarafından yanıtlanabilecek bir yanı yok. Bu iş şöyle bir süreç. Biz şöyle bir süreç tarif ettik başında esasında. Bu, sizlerin de iltifat ettiğiniz teknik kadro olarak bizim ya da bizlerin yetkin olmayışından kaynaklanan bir kusurdan değil, bizim becerebileceğimiz, bizim gibi 10 kişi, 20 kişi becerebileceğimiz bir iş değildir. Bunun bu kente mal edilmesi lazım ve bu sürecin açık olması lazım. Hatta bunun üniversitelerle, meslek odalarıyla birlikte yapılması lazım. Bizim planın ilk oluşması aşamasındaki kanaatimiz çok net bu. Fakat ilk toplantıda da söyledim. Belediye yönetiminin bu konuda en ufak bir açılımı ya da katkısı olmadı. Bize verilen şey şudur: Kanunla verilmiş bir görev var, siz Plan'da "vizyon belirleyeceğiz, vizyon toplantıları yapalım" diyorsunuz. Kimle yapacağız, neyle yapacağız, boş geçin onları. Siz yapın, onaylı planları bir araya getirin, itirazı olan da dava eder. Böyle bir süreçte bizim, o nasıl bir Ankara, nedir Ankara, sorusuna ilişkin yanıtları bir dizi katılımcı toplantıyla oluşturmamız falan mümkün olamadı. Doğrusu budur. Olamadı.

Biz kurumlara yazı yazdık. Odalara, üniversiteler dahil. Gelmiş yanıtlar var, oralarda verilmiş ip uçları var. Bir de nasıl bir Ankara'ya ilişkin bizim Belediyemizin ısrarla bir eşgüdüm sağlamadığı ama Ankara Valiliği'nin, Ankara kenti için hazırladığı bir stratejik plan vardı. O dönem Ankara Şubemizin Başkanı olan Zafer'in de başında bulunduğu ve bir dizi katılımcı toplantı düzenledi Valilik bu çalışmada. Ankara vizyonu belirlemek, Ankara'ya ilişkin bir "don" biçmek için. Nedir bu Ankara, sorusunu yanıtlamak için, o çalışmanın sonucunu, bunun vizyon cümlesini, "biz madem bunu yapamıyoruz" diyerek referansla bu çalışmanın vizyonuna koymuştur bu çalışma, çünkü bizim yapmamız gereken bir şeydi. O çalışmaya bizim yapamadığımız şeyi Valilik yapmıştır, Ankara İl Özel İdaresi yapmıştır, diyerek. Belirlediği stratejilerin önemli bir kısmı da, esasında, o toplantının sonuç belgelerinde de yer alan ama orada yer almayıp bizim Akademi'nin, Meslek Odası'nın sık sık söylediği bir dizi unsuru içerisinde yedirmeye çalışan bir şeydir. Ama bunların tartışılıp, olgunlaştırılıp bir uzlaşma yaratıldıktan, kamuoyunda bir kabul gördükten sonra planın yol haritasının çizilmesi gerekirdi ama bizim önümüzde böyle bir şans yoktu, yani bunu üniversiteyle

birlikte yapabilmek anlamında da, tartışmak anlamında da “bizim böyle yöntemlerimiz yok” denildiği noktada elimizdeki tek aracın bu olduğunu düşündük ve yazan vizyon cümlesi, Başkent Ankara isminin verilmesi, Başkent Ankara’nın içinin boşaltıldığı, kurumlarıyla gizli bir İstanbul Başkent Projesi’nin yürütüldüğü bir aşamada acaba Ankara hâlâ hangi unsurlarıyla başkent olabilir diyerek özellikle vurgulanması ihtiyacı duyulan bir şeydi.

BÜLENT TANIK- Boş başkent...

BUĞRA GÖKÇE- “Boşkent” esasında. O aşamada nerelerinde direnebilir sorusuna yanıt vermeyi hedefleyen bir şeydi. O anlamda yetersizdir. Yetersizliği tartışılmamış, kamuoyuna mal edilememiş olmasından kaynaklıdır. Bizim Belediye Meclisi’ne yazdığımız yazının son paragrafı da öyledir. Bunun tartışılıp meslek odaları ve üniversiteleriyle tartışılıp kentliye mal edildikten sonra onaylanması üzerine, diye İmar Dairesi’nin Belediye Başkanlığı’na yazdığı meclise sunuş yazısı böyledir ama Meclis kararında o kısımları çıkartılarak onaylanmıştır. Dolayısıyla sorunuz çok mantıklıdır ama o açmaza yanıt bulabilmek anlamında bu teknik kadronun elindeki sınırlı ve tek olanak da, biraz evvel söylediğim şeyleri değerlendirebilmek olabilmiştir. Başka da şansımız ne yazık ki yoktur. Onun aşılabilmesi anlamında Erdal Bey’in projesine destek vermek lazım.

LEVENT ÖZDEŞ- Bana göre, bu benim fikrim, bir miktar belediyeciliğim var çünkü, uygulamaların içersinde de yer almıştım, bugün tartıştığımız kentsel dönüşüm alanlarının sorunlarının esasen temeli, başlangıcı, bana göre imar ıslah planlarından geliyor. 85’lerde yayınlanan bu İmar Islah Planları Yasası tamamen sakat doğmuş bir plan. Planlamanın temeli doğal olarak bir ana plandan geçmesi lazım, bir temel plandan geçmesi lazım. Ankara’nın, konumuz Ankara’ysa, bir temel planına bağlı olmaksızın, 1970’lerde Ankara Nazım Plan bürosunun hazırlamış olduğu bir temel plan vardı, bu kararları tamamen göz ardı ederek veya hiç düşünülmeden kucağımıza düşen o Af Yasası ve imar ıslah planları fikri ortaya çıktı ve uygulama olarak o günkü sosyal demokrat belediyelerin de kucağına düştü. O günlerde, ben biliyorum, birden bire biz ıslah imar planları üretir hale geldik. Bu ıslah imar planlarının hangi birisinin içersinde ana plan kararları vardı? Yasanın içeriğinde yazıyordu, “herhangi bir sosyal donatı, bilmem ne standartları kriterleri aranmaksızın dört kata kadar imar hakkı verilir.” Dört kata kadar imar hakkını vermek zorunda kaldık. Hiçbir sosyal donatı da aramadan bunları yaptık. Islah imar planlarının bir kısmında, burada bulunanlardan 3-5 kişinin imzası bile var, benim de var. Oldu bunlar.

Büyükşehir’de çalışanların var, belediyelerde çalışanların var. Bu böyle. Bu Yasa çıktı. Bu bizim kucağına düştü. Öyle bir şey ki, dört kata kadar imar verdik, hatta dedik ki, “Dört kat imar veriyorum ama sen ada bazında toplulaşıp gelersen sana şu kadar daha da veriyorum. O da yetmedi. Tabii o Yasa içeriği düşünülmeden, uygulamacılar açısından irdelenmeden çıkarılan bir yasa olduğu için, bizim Konya Yolu’nun kenarındaki Gökku-

şığı Mahallesi'nde, imar planına kağıda bakıyorsun, dört kat yazıyor orada, asıl algılama yönünden baktığın zaman, ki Konya yönüdür algılama yönü, baktığınız zaman 8 kat, 9 kat. Bürokrat arkadaşlarımız, belediye çalışanları bunun sakatlığını görüyorlar, tamam. Bir bodrum verilir, yazıyoruz biz oraya, iki bodrum verilir. Adam çıkartmış orada 8 katı. "Efendim burayı dolduracaksın." "Bu kadar maliyet var, niye dolduralım". Hadi plancının üzerinde, belediyecinin üzerinde baskı... Biraz önce İbrahim'in değindiği, ben burayı görmemişim, bu yoğunluklardan çok güzel çıkartmışlar. Kağıt üzerinde bakıyorsun iki üç kişi/hektar. Gerçek yoğunluk 800 kişi/hektar.

Kentsel dönüşüm projesi doğru anlamda algılandığı zaman, doğru olarak programlandığı zaman daha da yararlı olabilecek projeler haline dönüşebilir. Şu yoğunluklar düşebilir, çünkü burada tamamen, adamın 400 metrekaresi var, dop gitti 250 metrekaresi kaldı, parsel büyüklüğü ne kadar, atıyorum 750 metrekare, kaç hissedarı var, 3 tane hissedar var, 4 katta 3 daireden 12 daire mi çıktı, 12 de arttırdı, 24 daire, böl, adam başı 8'er daire. Adamlar bu hesabı yapıyorlar. Doğru biçimde konan modelle konan kentsel dönüşüm projelerinde Dikmen Vadisi'nde uygulandı, başka yerlerde de uygulanmıştır da, şu kadar metrekare toprağına 120 metrekare bitmiş daire gibi, yani örnek belki Dikmen Vadisi olmamalı, düzgün model konması halinde açık alanları, sosyal donatıları, kamuya ait alanları arttırılabilecek projeler haline getirilebilir ama doğru biçimde uygulanırsa. Neye göre tercih edilebilir? Bizim o uygulamak zorunda olduğumuz ıslah imar planlarına göre.

Ana plan kararları, bu İslah İmar Planı Yasası'yla zedelenmiş mi? Hangi ana plan kalmış, hangi nazım plan kalmış? Bu arkadaşların da kucağına düşmüş ıslah imar planlarından gelen nüfuslar. Gerçek nüfus ortada, gecekondulardan gelen nüfus ama hesabı yaparken, ister istemez imar haklarından gelen nüfusu hesaplamak zorunda kalıyor. O yüzden de maksimum, minimum değerler koydunuz galiba, di mi? Öyle bir mantıkla getirildi belki de, öyle bir şeyler var. Doğru olanı, olması gerekeni, bir hedef projeksiyon yılı göre hazırlanmış. Nüfusuyla, çalışma alanlarıyla, sektör analizleriyle, programlarıyla falan, ondan sonra ona uygun olarak çizgi plan haline dönüştürülmüş bir genel plan ve onun altında da giderekten alt ölçeklere giren bir plan kavramı. Doğru olanı bu. Ama bu, 80'li yıllardan itibaren tahrip edilmiş.

Özetle söylemeye çalıştığım, kentsel dönüşüm projelerinin birçok yanlışlıkları var, birçok yanlış olan projeler var. Doğru kullanılabilirse, eğer becerilebilirse, başarılı olabilirse, eğer bunları daha iyi anlayabilen bir belediye başkanının yönetiminde götürülebilirse, ıslah imar planlarına göre avantajlı hale gelebilecek projeler haline dönüşebilir.

SERDAR KARADUMAN- Teşekkürler.

Biraz zaman konusunda sıkıntılar yaşamaya başlayacağız birazdan, çünkü herhalde bir yarım saat içerisinde ya da 20 dakika içerisinde toparlamamız gereken toplantıyı. O yüzden

ben şimdi söz isteyen Nihan Hocam vardı, şöyle yapalım, biraz daha toparlayıcı ve sözleri değerlendirmeye yönelik kullanmak kaydıyla sizden başlayalım.

KÜBRA ÇAMUR- Ben aslında İbrahim'in söylediklerine biraz devam edecektim, bir de ilk toplantıda bu planın vizyonuyla, ruhuyla ve nasıl üretildiğiyle ilgili tartışmalarımız olmuştu. Belki de bu toplantıların sonuç kısmında, aslında teşekkür ediyoruz, hakikaten böyle bir yapıyla üretilebilecek belki de en iyi planı arkadaşlarımız büyük çabalarla ürettiler ama, bilmiyorum hepiniz öyle misiniz, bu benim içime sinen bir Plan değil. Benim düşündüğüm Ankara'nın Planı böyle bir şey olmamalı. Bunu bir şekilde teknik kadroyu hırpalamadan, yıpratmadan bu çalışmanın içinde ifade etmeliyiz. Nasıl ifade edilir? Bir kere, gerçekten böyle bir Plan, Ankara'nın, bir ülkenin başkentinin planı böyle dar bir kadroyla mı üretilmeliydi, sorusunun yanıtını vermeliyiz. Buna herhalde "evet" diyecek hiç kimse yoktur. Plancı da, yönetici de olmak üzere kimse yoktur.

Geleceğe yönelik olarak da bu yapı nasıl geliştirilirse çok daha farklı bir plan üretilir. Herkesin benimsediği, yerel yöneticilerin, sivil toplum örgütlerinin, halkın, ıslah imar planlarından yakınların da, ondan yararlananların da, herkesin katıldığı, görüşlerini belirttiği farklı bir planlama süreci nasıl tanımlanır Ankara için, belki de bu Plan'ın tartışmalarının sonunda ortaya çıkacak en olumlu sonuç, yeni bir plan üretme sürecinin, yeni bir planlama yönteminin ve katılımcıları da net olarak tanımlayan bir açılımının olması. Hep araçlardan bahsediyoruz ama planı üretecekler kısmını birazcık sanki es geçiyor gibiyiz. Onu boşa düşürmeden, bu bir nazım plan bürosu olacaksa onu tanımlamak, olmayacaksa farklı bir ismi olacaksa onu tanımlamak ve o arada da ilçe belediyeleriyle ilişkilerin böyle bir Plan kapsamında nasıl kurulması gerektiğine net olarak değinmek gerekli, diye düşünüyorum.

Ayrıca ıslah imar planlarıyla ilgili de bir sözüm var. Hakikaten hepimiz bu planları mezun olduğumuzda, çok yeni deneyimsiz plancılar ken kucağımızda bulduk. Hatırlamıyorum Anayasa Mahkemesi'ne aykırıdır, diye o zaman dava açıldı mı ıslah imar planlarıyla ilgili.

BÜLENT TANIK- İmar Affı Yasası'yla ilgili açıldı.

KÜBRA ÇAMUR- ıslah imar planlarıyla ilgili de açılabilirdi belki ama, belki o dönemin zaafiydi, bilmiyorum neden açılmadı. Bugünkü kadar net bir şekilde Yargıya götürülseydi ıslah imar planlarının uygulanmasına kadar geçen o arada bir 4-5 senelik bir süreç var, o süreçte daha farklı bir yere doğru götürülebilir miydi, sorusunu da sormak gerekli. Şu aşamadan sonra bile, uygulanmayan kısımlar için ıslah imar planları Ankara'nın nazım planda, onaylı planındaki yeşil alanları yok eden planlardır. Bunun vurgusunu çok net yapıp, hiçbir şekilde dönüşmemesi için ne yapılabilir sorusunun yanıtını da aramalıyız. Kamu kaynakları bunun için vardır. Her planlama, her dönüşüm alanının kendi kayna-

ğını kendisinin üretmesini beklememeliyiz vurgusunu da yapmalıyız, diye düşünüyorum. Teşekkür ediyorum.

ERDAL KURTTAŞ- Nihan Hocam'ın kendisinden izin isteyerek, ben esasında konuşma hakkımdan vazgeçmiştim ama, Kübra'nın önemli bir sorusu var, Levent Özdeş'in açıklaması üzerine yaptığı eklemenin içerisinde. O bağlamda da bir iki cümle ekleyip bitireceğim.

İslah imar planlarına dava neden açılmadı? İslah imar planları, Levent Bey'in söylediği gibi 1985 yılı itibarıyla, 1984 tarihinde 3030 sayılı Yasa'nın çıkmasını müteakiben yerel yönetimler için çıkarılan ilk önemli yasadır 2981 sayılı Yasa, o da 1985 itibarıyla, malumunuz, yürürlüğe girmiş ve uygulama başlamıştır. Beş yıl gibi bir sürede 1989'lara geldiğinde, 85-89, dört yıl gibi bir sürede, önemli bir yol kat edilmiştir. Beş yıl gibi bir sürede ıslah planlarının önemli bir bölümü çala kalem, herhangi bir nazım plana bağlı kalımsızın hızla yapılmıştır. Bunun tanıkları da bizleriz.

Açılmayışının temel sebebi, ıslah planlarının yarattığı popülist enerjiyi sosyal demokratlar da sahiplendi. Sosyal demokrat belediyelerin sahiplenmesiyle ıslah planları güç kazanmıştır. İslah planlama anlayışı güç kazanmıştır. Hafızamızı şöyle bir yoklarsanız, kimlerin o dönemde görevde olduğunu siz de hatırlayacaksınız, dolayısıyla dava açmayı gerektiren, bizim mesleki bakış açımıza göre, hukuken gerekliliği ve yeterliği çoktan oluşmuş koşullar onlar için birer fırsattı. Siyaset yapmanın popülist araçlarından birisiydi ıslah imar planlarının devamlılığı. Dolayısıyla açılmadı ve bu hale geldi.

Tabii İbrahim arkadaşımız bu çalışmalarının açıklamasına girerken hakikaten ıslah planlarının bu kente yüklediği, getirdiği kamburlardan söz ederek, onun matematiksel verilerine işaret ederek konuşmasını başlattı. Doğru bir noktadan başlattı. Hakikaten bugünkü kent makroformunun yamru yumru şişmesinin, yayılmasının arka planında bunun ciddi bir baskısı ve basıncı vardır. Ben de arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Gerçekten, en azından açık yüreklilikle çalışmalarını buraya taşımış olmaları ve bu tartışma platformunu oluşturmuş olmaları doğrusu takdire değer bir davranış ve ben de kendilerini hem çalıştıkları kurum adına, hem de mesleğimiz adına kutluyorum, teşekkürü değer buluyorum. Ancak Kübra Hanım gibi düşünmekteyim. Bu Plan çalışması benim de içime sinmiyor. Bu Plan'ın kabulleri ne kadar pozitif bir vizyon oluşturuyor olursa olsun, esasında bundan sonraki planlanan Ankara, başkent olmayan Ankara için kurgulanan sadece bir hukuki belge olma niteliğini taşımak üzere kurgulanmış bir nazım planı. "Sadece hukuki bir belge olsun" diye. Arkadaşlarımızın plan hedefleri, planla ilgili kurguları, onun tüm matematiksel verileri ve onların yorumlanması, o yorumlardan süzülen mekan tasarımları konusunda söz etmek istemiyorum, onu tamamen dışında tutuyorum. Saklı tutuyorum demiyorum, dışında tutuyorum. Ama kurgulanan şey başka bir Ankara'nın elde olması

gereken, yasa gereği elde olması gereken, hukuken elde olması gereken Ankara nazım planını kurgulamak ve konuşturmaktan öte bir anlayış içermemektedir.

Rahmetli Raci Bademli'nin bir deyişi vardı: "Kentin sivilce çıkarması". Kent sivilce çıkartmasın, sivilce cildi bozan, göze hoş görünmeyen şeyleri tanımladığı için galiba bunun altını çizerek söylerdi. Kent artık sivilceli bir ciltten çok öteye gitmiş, çibanlarla dolu ve tedavi edilemez bir çehreye sahiptir ve bu nazım planla da bu çehre düzeltilebilir gibi gözükmemektedir. Bu çehrenin düzeltilmesine yönelik herhangi bir hukuksal bir operasyonda ilgilileri tarafından, meslek odaları olabilir, sivil toplum kuruluşları olabilir veya sokaktaki vatandaş olabilir, hukuksal bir girişim esnasında Yargının soracağı "kent'in nazım planı nerededir?" sorusuna yanıt olsun diye oluşturulmuş bir belgeler manzumesidir. Bunun içini açtığımız zaman, içerisinde, -tekrar kendilerine referansla konuşayım,- muhakkak doğru tahliller, doğru analizler, doğru yan yana gelişler söz konusudur ama bir bütün olarak baktığımız zaman, bir gözle görünen plan vardır, bir de benim konuşmamın odağında bulunan görünmeyen plan vardır. Görünmeyen plan, çünkü tarih itibarıyla, Nihan arkadaşımızın söylediğine referansla, 45 adet olan kentsel dönüşüm planlarının, çoğunlukla içeriğini bilmediğimiz, çoğunluğunun formunu, nüfusunu, diğer yapısal verilerini bilmediğimiz 45 ve giderek artan sayıdaki dönüşüm planlarını içeren ayrı bir PLAN vardır, ayrı bir tabaka vardır. O tabaka, bu nazım planın üstüne örtüldüğünde ne olacağını iyi niyetli meslektaşlarımız da bilememektedirler. Bu, onların eksikliği, suçu, kabahati filan değildir, benim konuşmamın başında öngördüğüm, kent için öngörüleni gördüğüm kötü tablonun eseridir. Bu bir siyasal projenin mekana yansıtılmasından ibarettir ve ayrı bir plandır. Onu biz okuyoruz. Önümüze geldiği zaman okuyoruz, hukuka düştüğü zaman okuyoruz, mekanda yapıldığı zaman okuyoruz, bomboş tepelerde yükselmeye başladığı zaman okuyoruz.

Toparlarsak, madem Ankara için konuşuyoruz, aslında bu proje bütün ülke için uygulanan yepyeni bir sermaye toplama stratejisidir. Bir kez daha vurguluyorum, yeni siyasetin, yeni yönetme biçiminin, yeni sermaye sağlama yöntemidir. Diğer arkadaşlar da konuşmalarının içinde beni doğrulayan, teyit eden tanımlamalar yaptılar. Geline nokta; siz, biz, bu meslek odaları, üniversiteler filan, sadece belge düzeyinde yedeklenmek üzere, çalışmaya katkı sunma, çalışmada imza sahibi olma, çalışmada görüşlerine, vizyonlarına, bakış açlarına, başvuruldu mu, vurulmadı mı, tartışıldı mı, tartışılmadı mı sorularının hukuksal düzlemde karşılığını vermeye yönelik olarak tartışmalara dahil edilmekteyiz. Bu budur. Biz stepne vazifesini görüyoruz bu çalışmalara katkı sağlamakla. Görünmeyen Ana Planın stepnesi -yedek lastiği- durumundayız maalesef.

BUĞRA GÖKÇE- Genel anlamda görünen, görünmeyen kısmıyla ilgili çok uzun konuşmayacağım, onu söyledim başında. Bir nazım plan var, yapılsın, hukuki belge olarak olsun

diye siyasi irade böyle bakıyor olabilir ama teknik kadro böyle bakmamıştır. Daha da net söyleyeyim, Yargının eline düştüğünde de, o görünmeyen Plan'ın birçok unsuru bu görünen Plan yüzünden iptal olacaktır. Bunu çok net olarak da söyleyebilirim, çünkü karşılıkları yoktur.

SERDAR KARADUMAN- Son sözü de size vereceğim.

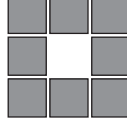
NIHAN ÖZDEMİR SÖNMEZ- Son söz olarak değil belki ama ben Levent Bey'in sözleri üzerinden bir şey söyleyecektim ama kentsel dönüşüme biraz odaklanarak söyleyeyim. Genel çerçeveyi belki Erdal çizmiş oldu ama şimdi kentsel dönüşümle ilgili söyleyecek olursak, konuşmalardan şöyle bir şey çıkarsa bu toplantının sonunda, çok yanlış olacağını düşünüyorum: İslah imar planlarına karşı kentsel dönüşüm projeleri. Bu kesinlikle olmaması gereken bir şey. Bunu böyle dememişsinizdir belki ama bant çözümleri yapıldığında böyle bir şey çıkarsa çok üzülürüm, çünkü çok farklı şeyler, olmaması gereken şeyler.

Kentsel dönüşüm projeleri ya da herhangi bir dönüşümle ortaya çıkan sonuçları, sadece fiziksel anlamda incelemek de çok yanlış. O yoğunluk böyleydi, bu yoğunluk böyle olabilir, onun çevresi böyle kötüydü, mekansal çevresi kentsel dönüşüm projeleriyle güzel mekanlar ortaya çıkabilir gibi bir mekansal indirgemeciliğe bağlarsak bu işi o da çok yanlış olur. Mutlaka sosyal, ekonomik, hatta politik boyutları ortaya konmalı. Şimdi, ekonomik boyutu derken, hep gecekonduların ıslah planlarıyla, minimum dört kat, kendi arsasına ve gecekondusuna dört katı bir dönüşüm elde etti, bir spekülasyon sahibi, bir spekülütör oldu gibi bir genel kanı var. Çok da doğru değil. Doğru olsa bile bu arsa spekülasyonunu keşfeden ilk kesim gecekondu sahipleri değil. Ankara'nın kuruluşunda ilk olarak milletvekillerinin falan o hikayelere girmeyelim, işte bir liralık kamulaştırılan arsaları alıp da bilmem ne yaptıkları da ayrı bir şey. Dediğim gibi, eğer kentsel dönüşüm projeleri, bundan sonra ana planı, vesaire hazırlanacaksa bu plana göre, sadece fiziksel şeyle, sadece ortaya çıkacak olan nüfusla ya da oradakilerin yaşam seysiyle değil, bu diğer boyutlarıyla ele almak lazım. İslah imar planlarıyla da karşılaştırmaya gerek bile yok. O, o dönemde bir yasa gereği yapılmış bir şeydi. Şimdi kentsel dönüşüm için de bir yasa maddesi var. Ona göre de bir şeyler yapılıyor. Bunun için de ne yapılabileceğini ama sadece fiziksel boyutuyla da değil, diğer boyutlarıyla da incelenmesi gerekir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

SERDAR KARADUMAN- Çok teşekkürler.

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI
ANKARA ŞUBESİ

2023 BAŞKENT ANKARA
NAZIM İMAR PLANI
DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYLARI

4

“KENT MERKEZİ ve KENTSEL KÜLTÜREL MİRAS”

1. BÖLÜM

Oturum Başkanı: Funda ERKAL

23 OCAK 2008
ORTADOĞU TEKNİKİ ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ
ŞEHİR ve BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ

KATILIMCILAR

(Söz aldıkları sırayla)

OTURUM BAŞKANI-FUNDA ERKAL

MELİH ERSOY

ÖZCAN ALTABAN

HALİL İBRAHİM DOĞANAY

BUĞRA GÖKÇE

NUMAN TUNA

ORHAN KUNTAY

BURCU ÖZÜDURU

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanı

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

1. BÖLÜM

MELİH ERSOY- Değerli arkadaşlar, ŞPO Ankara Şubesi tarafından düzenlenen 2023 Ankara üst ölçek planıyla ilgili dizi toplantıların dördüncüsüne geldik. Her toplantıda, bildiğiniz gibi, farklı başlıklar üzerinden konu tartışıldı. Bu kez tartışılan toplantı başlığı “Kent Merkezleri ve Kültürel Miras” olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla bugünkü toplantımızı ağırlıklı olarak bu çerçevede sürdürülecektir. Belediye’den arkadaşlarımız yeni geldiler, onlara da hoş geldiniz diyelim ve Oda temsilcilerine söz vererek bir giriş yapalım. Bu arada Belediye’den gelen arkadaşlarımız da yerleşmiş olurlar.

Ben sözü hemen Oda temsilcilerine bırakıyorum.

OTURUM BAŞKANI- Ben de herkese hoş geldiniz dedikten sonra, eğer siz de kabul ederseniz, toplantımızı 2,5 saatle sınırlamayı öneriyorum, konuşma sürelerimizi baştan buna göre ayarlamak açısından. Aslında konuşmaları, tartışmaları, eleştiri ve görüş alışverişini sizler yapacaksınız, ben daha çok şube adına not almak ve sorular olursa, bildiğim ölçüde veya yardım alarak yanıt vermek üzere buradayım. Onun için şöyle bir giriş yaparak sözü size bırakacağım.

Öncelikle, kent merkezi ve kentsel kültürel miras konusunun ilk kısmını, kent merkezleri ya da kent merkezleri sistemi diye bir bütün olarak almayı öneriyorum. Büyük olasılıkla Şube’den arkadaşlarımızın da bu başlıkla kastettiği aslında böyle, çünkü Plan’da merkezi iş alanı, alt merkezler, büyük alışveriş merkezleri ve benzeri alt parçalar halinde ele alınmış. Kentsel, kültürel mirası da sadece miras değil, günümüzün de tüm kültürel, kentsel değerleri diye almakta fayda var, çünkü planda konu yine kapsamlı ve çok çeşitlenmiş biçimde karşımıza çıkıyor.

Ben Planı, tabii sizler de dokümanlarından dolayı biliyorsunuzdur, Plan belgesinin kendisi, gösterim tekniği, Plan’ın hükümleri ve Plan’ın raporu bütünlüğü içinde bakmaya çalıştım, her bir başlık özelinde. Dolayısıyla söyleyeceklerimi, hem hükümler bu anlamda ne söylüyor, rapor ne söylüyor, Plan belgesi ne söylüyor ve gösterim tekniği olarak nasıl bir ayrıştırma ya da belirleme yapılmış, diye özetlemeye çalışacağım.

Kent merkezleriyle ilgili konularla, hükümler dokümanının, öncelikle çalışma alanlarıyla ilgili bölümünde karşılaşıyoruz. Çalışma alanları bölümü içersinde, “B” başlıklı bölüm. “B.3” altında, merkezi iş alanıyla ilgili hükümler var, stratejik alt merkezlerle ilgili hükümler var, diğer alt merkezlerle ve bir de büyük alışveriş merkezleri ve hipermarketlerle ilgili hükümler ayrıştırılmış.

Merkezi iş alanı için Ulus, Yenışehir, Tunalı, Kavaklıdere, Çankaya, Uğur Mumcu hattı ve çevresi tarifleniyor ve burası merkezler sistematığının de odağı olarak tarifleniyor. Genel olarak hükümler bu alanlarla ilgili ne söylüyor diye baktığımızda, çok özet birkaç cümle söyleyebilirim, belki Belediye’den katılan arkadaşlarımız bunu tamamlarlar ya da sorular

çerçevesinde açarlar. Öncelikle, bir merkezler ana planı tanımlanmış. Bu Plan, bildiğiniz üzere, 1/25.000 ölçekli bir çerçeve plan niteliği taşıyor ve kendisinden sonraki plan çalışmalarını tariflemeye çalışıyor. Çok daha detay ölçeklerde yapılacak planlama çalışmaları için bazı açılımlar geliştiriyor. Bunlardan biri de, çoğu sektörel alanda olduğu gibi bir ana planlar zinciri önermesi. Bu anlamda merkez için söylediği de bundan sonra tanımlı merkez alanlarının ya da alt merkez alanlarının bir merkezler ana planı ile şekillendirileceği, ona göre tekrar analiz edileceği, sonra da ona göre, o ana planların ölçeği, kapsamı çerçevesinde de yeni ayrıntılandırma çalışmalarının daha sonra yapılacağı. Merkezler ana planı dışında özel proje alanlarında da, bu merkezi iş alanı olsun, diğer alt merkez alanları olsun, tasarım hizmetlerinin alınabileceğinden söz ediliyor.

Ana plan kapsamında bir de merkezi iş geliştirme bölgeleri tanımı yapılmış. Bir de alan yönetimleri diye bir kavramla karşılaşıyoruz merkez konusunda. Diğer konularda da alan yönetimlerine referanslı bazı hükümler var. Özel projeler derken de, bunlar koruma, yenileme, dönüşüm amaçlı çalışmalar olabilir deniliyor. Özellikle Ulus ve Kızılay için canlandırma, yenileme, onarım dönüşüm proje paketlerinin yapılabileceği hükmüne bağlanmış, Belediye'nin ayrıca bu bölgede yönergelerle düzenleme yapabileceğinden de bir müdahale aracı olarak söz ediliyor. Genel olarak merkezi iş alanlarıyla ilgili ya da diğer alt merkezlerle ilgili kullanım olarak karışık kullanımın özellikle özendirileceğinden söz ediliyor. Kuzey ve güney parçalar arasında bir entansif kullanımlar bölgesi tanımlanmış ki içine aldığı, örneğin hastaneler bölgesinin ulaşım otopark sorunu için bir yönetim planının olacağından söz ediliyor. Dodurga çevresinde merkezi iş alanının ve ofis işlevlerinin yer aldığı özel projeler yapılacağından söz ediliyor. Bunlar müdahale kararları.

Stratejik alt merkezler de konut alanlarıyla iç içe ve MİA dışında yoğunlaşan ticari işlev alanları olarak tanımlanmış ve yine merkezler ana planı kapsamında müdahalelerde bulunulacağı söyleniyor. Bunlara özel proje alanlarıyla müdahale edileceği tariflenmiş. Yine alan yönetiminden burası için de söz ediliyor ve merkezi iş alanıyla bir takım yıldızı ilişkisi kurularak şekillendirileceği ya da bundan sonraki plan müdahalelerinin bu şekilde yapılacağı ifade edilmiş.

Diğer alt merkezleri de, konut içi tüketici hizmetlerin yoğunlaştığı ve yol boyu gelişmiş ticari işlevler alanı olarak tariflemiş plan. Yine merkezler ana planı kapsamında ve yol boyu yerine mümkün olduğu kadar ünite merkezleri niteliğinde bir özendirilmenin yapılacağı, yol boyu niteliğinin özendirilmeyeceği ifade edilmiş. Buralar için yerel mikro kalkınma projeleri kavramı kullanılmış.

Büyük alışveriş merkezleri de, 1500 metrekare üzerindeki alışveriş merkezleri olarak tanımlanmış, merkezler ana planının buralar için de hükümleri ve kararları olacağı ifade edilmiş, stratejik kentsel ve çevresel etki değerlendirmesi kavramından bu tesisler bağla-

mında söz edilmiş ve mevcut büyük alışveriş merkezleri ve hipermarketlerin rehabilitasyonuna yine bu hükümlerde yer verilmiş. Aynı konuya plan raporu açısından baktığımızda, raporun “B” bölümünde 6. konu başlığı olan “Ekonomik yapı”nın altında hizmetler, ticaret bölümünde, merkezlerle ilgili rapor kavramları ile karşılaşlıyoruz.

Sektör bütünü stratejileriyle mekansal stratejiler ayrı ayrı ele alınmış. Hükümlerde değindiğim kararlar, sektör bütünü stratejilerde biraz daha genel ve kavramsal olarak ele alınırken, amaçlar ve hedefler doğrultusunda mekansal stratejiler açısından daha somut paralellikler taşıyor. Örneğin, merkezi iş alanıyla ilgili mekansal stratejilere, merkez planlama alt bölge alanı tanımı getiriliyor raporla. Merkez planlama bölgesi içinde bir merkezi iş alanı çekirdeği tanımlanıyor ve burası için yine merkezler ana planı ve merkezi iş geliştirme bölgeleri bağlamında yeni stratejilerin alt ölçeklerde çalışılacağı söyleniyor.

Merkezi iş alanı içersinde özel planlama bölgeleri ve özel proje alanları olarak ele alınması gerekli parçalardan söz ediliyor. Bir başka rapor maddesi, mekansal strateji önerisi anlamında yapı ve tesislerin yenilenme, dönüşüm, canlandırma, geliştirme, iyileştirme anlamındaki özel müdahale biçimlerinin ana plan ve merkezi iş geliştirme bölgeleri bağlamında ele alınacağını söylemiş. Burada, hükümlerde de yeri olan karışık kullanımlara yer verilmesi, konutun merkezi kullanımlar içerisine girmesi, ofis kullanımının dahil edilmesi, merkezde yer almasına yönelik özendirme politikalarının geliştirilmesi, desantralizasyon eğiliminin yaratmış olduğu çöküntüleşmeyi önleyecek, durduracak stratejik alt merkezler yaratılması konusu yine hükme bağlanıyor. Merkezi planlama bölgesi çekirdeğinde canlandırma, yenileme, onarım, dönüşüm amaçlı proje paketlerinden söz ediliyor. Biraz önce söylediğim 2. maddede karşımıza çıkan merkezi iş geliştirme bölgeleri yeniden tariflenmiş. Yine biraz önce, 5. maddede sözünü ettiğim karışık kullanımlara 10. maddede tekrar yer verilmiş. Ulus Tarihi Kent Merkezi'yle ilgili canlandırma, sağlıklılaştırma projeleri geliştirileceği, turizm potansiyelinin etkin değerlendirileceği söyleniyor. Kızılay'la ilgili olarak yenileme ve dönüşüm projelerinden bahsediliyor. Özellikle belli parçaları için Kızılay ve yakın çevresinin yenilenme önerisi öne çıkıyor. Burada iş geliştirme ve güzelleştirme amaçlı alan yönetimlerinin ana plan uyarınca yapılacağı söyleniyor. Bu alan yönetimleri konusunu biraz açmalarını isteyebiliriz, çünkü kimi zaman bağımsız bir Plan gibi ifade edilmiş.

Entansif kullanımlardan söz etmiştim. Ofis kullanımının, ofis işlevlerinin, özellikle merkezi alanlarda özendirilmesi konusundan söz etmiştim. Bunlara mekansal stratejilerde yeniden yer verildiğini ve hükümlerle bir paralelliği olduğunu vurgulamak gerek. Bunun, Mustafa Kemal Mahallesi'nde, Eskişehir Yolu ve paralelindeki Sabancı Bulvarı arasında kalan kentsel çalışma alanlarında özel bir planlama çalışması kapsamında ele alınması öngörülmüş.

Bunlar dışında 15 adet stratejik alt merkez önerisi var ve her bir alt merkezle ilgili olarak yapılabilecek çalışmaların, sorun tespitlerinin dile getirildiğini görüyoruz. Bunların ayrışmasına artık girmiyorum.

Planın ya da plan belgesinin de kendince bir gösterim dili ve tekniği var. Bunu da aslında ekrana birazdan yansıtarak hüküm ve rapor maddeleri üzerinden, gerçekleştirilmesi hükme bağlanmış çalışmaların Plan belgesine ne kadar yansıdığı ya da gösterim diline, tekniğine ne kadar yansıdığını üzerinden, yani tutarlılık ve bütünlük açısından belki en başta bir tartışmak gerekebilir.

Bir başka tartışma çerçevesi olarak şunu öneriyorum. Böyle bir üst ölçekli plan çalışması tabii ki kendisinden sonraki planlama zincirini tarif edecektir. Onun yapısal ve sektörel olarak ne kadar tutarlı biçimde tarif edildiğini, karşımıza farklı kavramlar olarak çıkan bazı plan türlerinin, ana plan, iş geliştirme bölgeleri, alan yönetimi gibi yeni karşılaştığımız ya da başka bazı planlama çalışmalarından bildiğimiz ama bu çalışmaya dahil olmuş önemli kavramların yapısal ve sektörel tutarlılığının yanısıra bir öncelik sıralaması olup olmadığını arayabiliriz, netliğini arayabiliriz. Benim biraz kurgusunu izlemekte zorlandığım kavramlar bunlar, daha doğrusu öncelik sıralamasını izlemekte zorlandığım ya da belli sektörler için olup, belli sektörler için neden olmadığını çok anlayamadığım bir zinciri var. Bu açılardan tartışabiliriz diye düşünüyorum.

Şimdi isterseniz, Kentsel Kültürel Miras konusuna geçmeden burada bir ara verip sorular, yorumlar, görüşler, eleştiriler ya da yanıtlar üzerinden ya da konuların açılması anlamında belki önce Belediye'den katılan arkadaşlarımızı dinleyerek başlayabiliriz.

Buyurun söz sizin.

ÖZCAN ALTABAN- Ankara'nın MİA'sı olarak bir alalım, onun içinde Ulus, Kızılay, bence Ulus çok önemli ve onun bir parçası olan da Tarihi Kent var. Bunu bir şekilde sınırlandırılmı, yoksa bu tartışmanın sonu gelmez. O yeni terimler zaten anladığım kadarıyla MİA'yı desantrilize etmek için geliştirilmiş, iş geliştirme bölgeleri, stratejik kurgusuyla getirilen alt merkezler var. Bence sınırlayalım, çünkü tartışmayı çok kolay bitiremeyiz. Esas MİA üzerinde arkadaşların verdikleri kararları tartışalım. Ne getiriyor, ne götürüyor bunu söyleyelim.

OTURUM BAŞKANI- Stratejik merkezlere, zaman kalırsa geçerez, diyorsunuz.

ÖZCAN ALTABAN- Zamandan da tasarruf edelim. Doğrudur, yeni terimler var, yeni jargonlar var. Onları sormaya kalkarsak mesela stratejik alt merkez ne demek, iş geliştirme bölgesi ne demek, içini açmaları lazım. Tabii çok hoş sözler bunlar da, nasıl olacak iş geliştirme bölgesi. Bir kalkınma planı gibi bir şey mi bu? Yoksa piyasaya bıraktığımız şeyi nasıl iş geliştiriyorsunuz. Onlar önemli kavramlar. Strateji lafı çok kullanılıyor bugünlerde.

Planın bütünü de stratejik plan, diye bazı yerlerde geçiyor sanıyorum. Zaten birçok karar ana planlara, özel projelere bırakılmış. Öyle anlıyorum.

OTURUM BAŞKANI- Evet, bu planın işlevi öyle tanımlanmış.

Ben konuşmacılarımızdan mikrofonu aldıklarında önce kendi isimlerini belirtmelerini de kayıt yaptığımız için isteyeceğim.

O halde, aksi görüş ya da farklı öneri bulunmadığına göre, önce sizin vurguladığınız açıdan ve o sınırlar dahilinde başlayalım.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Aslında bizim söyleyeceklerimizi Funda arkadaşım söylediği için ben öncelikle teşekkür ediyorum kendisine. Bizi de kolaylaştırdı sağ olsunlar.

Bu üst ölçek plan çalışmasının merkeze bakış açısından kısaca değinmek istiyorum, fazla da lafı uzatmak istemiyorum aslında. Özcan Hocam'ın söylediği gibi, belki MİA'ya doğrudan girmek daha doğru da olabilir. Biz, bu Plan yapılırken, Ankara kent merkezi olarak sadece Ulus ve Kızılay olarak düşünülmedik, çünkü kentin makro formuna baktığımızda sadece morfolojik çanak içerisinde kalan sıkışmış bir Ankara değil, bunun haricinde üç tane Ankara olduğunu, aslında grafikte ifade etmek gerekirse bir morfolojik çanak içerisinde Ankara. ODTÜ'yle kesilen, yukarda kentsel çalışma alanları, OSTİM kentsel çalışma alanlarıyla kesilen alanlardan sonra başlayan, güneybatıda Çayyolu'na odaklanmış ve onun devamında bir kentsel gelişme bölgesi, bir de yine Batıkent, Eryaman gibi İstanbul Yolu'na doğru giden bir batı kentsel gelişme bölgesi olarak aslında üç Ankara şeklinde bir kurgu var burada. Tabii şimdi Ankara kenti de tarih içerisinde hep güneybatıya ve batıya doğru gelişme göstermiş. Morfolojik çanağın sınırlamalarından dolayı doğuya, kuzeye çok fazla gelişme imkanı bulmamış. Metropoliten planlama çalışmaları da hep Ankara'yı güneybatıya ve batıya yönlendirmiş ki bunlar Plan kararları olarak gelişmiş. Böyle gelişen bir kentte, batıya ve güneybatıya doğru gelişen, ciddi nüfus atamaları yapılan bir kentin kent merkezi sadece Ulus ve Kızılay'da sınırlı kalması, Ulus ve Kızılay'ın içerisinde bulunduğu sorunların daha da artmasına yol açacaktır, diye öngöründe bulunuldu.

MİA'nın bu yeni gelişme alanları içerisinde de, az önce söylediniz ya, stratejik alt merkezler nedir, iş geliştirme bölgeleri ne olmalıdır, diye, aslında bunların altında kentin içerisinde bu üç şehrin de olabileceği ve bu üç şehrin merkezlerinin de birbiriyle kendi içerisinde çözümlenebileceği bir yaklaşım benimsendi. Batıya ve güneybatıya gelişen kentin Kızılay ve Ulus'la sınırlı kalması gibi bir politika benimsenmedi.

Ana Plan'ı açabilirsek, bütün görebilsek aslında daha iyi olur. Önemli kararlardan bir tanesi güneybatı Ankara'da çevre otoyolunun dışarısında yeni bir MİA oluşturulması. Şu sarı lekenin ortasında gördüğünüz at nalı şeklindeki kırmızı leke, bir MİA. Yaklaşık olarak 1 milyon üzerinde bir nüfusun yaşayacağı bir bölgeye hizmet edebilecek. Hinterlandı

1 milyonun üzerinde bir nüfusa sahip bir MİA bölgesi geliştirilmesi güneybatıda. Yine batıda, şeker fabrikalarının olduğu yerde, yine otobanın yakın kesimlerinde bir stratejik alt merkez olarak, şu anda pek net görünmüyor orası, şeker fabrikasının hemen yanında bir bölge var. Orası MİA fonksiyonuyla değil, yani doğrudan doğruya MİA olarak değil ama o bölgenin merkezinin barındırabileceği bir fonksiyon olarak düşünüldü ve yine morfolojik çanak içerisinde Kızılay ve Ulus tarihsel merkez olarak, tarihsel dediğim, günümüzde kullanılan merkez olarak, MİA olarak geliştirilmesi ve burada proje paketleri içerisinde değerlendirilmesi bu Plan'ın ana öngörülerinden bir tanesi.

Bu üç merkezin, üç kentin de orta noktasında olan ve günümüzde de MİA'laşma sürecinde olan Söğütözü Bölgesi'nde bir MİA'nın batı gelişme koridoru olarak tanımlayabileceğimiz, günümüzde kamu kurumlarını yer seçtiği, buna paralel olarak büyük alışveriş merkezlerinin, büro hizmetlerinin yoğunlaştığı bölgede de MİA'nın batı gelişme koridoru olarak düşünülen bir alan tasarlandı.

Buradan ben merkez planlama bölgesine geçmek istiyorum. Bunu çok fazla uzatmak istemiyorum. Genel bakış açısından bilgi notu olarak söylüyorum. Merkez Planlama Bölgesi ise, merkezi iş alanları ve entansif merkezler olmak üzere kurgulandı. Burada da kendi içerisinde homojenize olmuş bölgeler belirlenerek bir proje demeti üzerinde duruldu. Merkez de MİA ve Ulus'la bütünleşen kentsel yerleşik alanlar merkez planlama bölgesinin bölümlerini oluşturmaktadır. Bunun içerisinde yine entansif merkez olarak belirlediğimiz Anıtkabir, Eskişehir Yolu aksı, kamu kurumlarının olduğu yerler, ME olarak işaretli olanlar, Çankaya Köşkü, Hastaneler Bölgesi ve Kasalar Bölgesi de entansif merkez olarak nitelik kazandı. Buraya da alt planlar yapılırken, bir projeler demeti üzerinde duruldu. Aslında çok fazla uzatmayacağım ben, raporda bunların ne amaçla söylendiği aslında yazıyor, ben genel bakış açısı olarak söylüyorum.

Bu 1/25.000 ölçekli Plan merkezi tek başına çözemeyeceği için de daha sektörel anlamda detaylandırılmış merkezler ana planı kurgusu üzerinden de buraların alt planlamalarından geçilmesi amaçlandı.

Şimdilik bu kadar söyleyeceklerim.

BUĞRA GÖKÇE- Esasında ben daha iyi anlaşılması için, biz ne kadar sıkıntılı bir çerçevede kentin ve merkezinin durumunu nasıl gördük, hepinizin belki bildiği şeyleri bir miktar özetlemek istiyorum.

İçinde bulunduğumuz süreç şöyle bir merkez tarif ediyor: Esasında tüm kentlerimizde benzer bir doku var. Kentlerin merkezinin, merkezi iş alanının içi boşaltılıyor. Ciddi bir dışarıya kaçış, bir desantralizasyon süreci var. Ankara'da da bu süreç çok hızlı bir biçimde yaşanıyor. Zaten 80'li yıllardan itibaren Ulus'ta ağırlaşan çözülme süreci Kızılay'ın temel

gündemi haline gelmiş. Kızılay'a çözülme sürecini Sıhhiye yönünden başlatmış görünüyor. Elimizdeki veriler bunlar. Sıhhiye bölgesinde üretim, toptan satış hizmetleri kuramda geçiş bölgesi olarak tarif edilen işlevler Kızılay'ın içerisine kadar girmiş durumda.

Öteki taraftan kendi içinde yoğunlaşıp saçaklanarak güneye kadar inmiş Kızılay Merkezi, önce Tunalı'ya, sonra ikiye ayrılarak Cinnah ve Gaziosmanpaşa yönlerine, bir taraftan Atakule, öteki taraftan Köroğlu'na kadar, Raci Hoca'nın deyimiyle Köroğlu'nun kör bağırsağına saplanmış durumda. Hep üst gelir grubu hareketlerini takip ederek kent mekanında yer değiştiren merkez artık kentin ana çanağını terk eden üst gelir gruplarına paralel, değişik bir yer seçim süreci izlemeye başlamış durumda. Bunun da temel parametresi alışveriş merkezleri. Artık kentin merkezi Köroğlu'na kadar saplandığı süreçteki gibi, kendi içinde yoğunlaşarak birbirinin devamı niteliğinde yeni alanlar seçmiyor, kenti ve kentin merkezlerini yeniden biçimlendiren en temel unsur olarak hiçbir kontrol mekanizması olmaksızın kent mekanında yer seçen alışveriş merkezleri etkili görünüyor. Bu alışveriş merkezlerinin kentin mekanındaki dağılımına baktığımızda da yüzde 90'ının güneybatı ve batı yönlerinde ağırlıklı olarak İstanbul Yolu ve Eskişehir Yolu koridorlarını odak olarak kabul ederek yer seçtiklerini, nüfusun ağırlıklı kısmının yaşadığı kuzey ve doğu kısımlarında, yani Samsun Yolu, Esenboğa Yolu kısımlarında yoğun bir gelişme olmadığını görüyorsunuz. Gölbaşı yönüne giderken de bunda çok sınırlı, daha hipermarket niteliğinde, büyük alışveriş merkezi niteliğinde değil, süpermarket niteliğinde bir gelişim olduğunu görüyorsunuz.

Tespitimiz şudur ki, esasında merkezi iş alanı, iletişim teknolojilerine de paralel olarak üretici hizmetlerin ve tüketici hizmetlerin bir ayrışmasını yaşıyor ve şöyle bir şey var: Eskiden merkezi iş alanında bulunması zorunlu olan bir dizi yönetici hizmet, bir dizi üst düzey hizmet, şirketlerin, fabrikaların yönetim merkezleri artık merkez iş alanında bulunma gereksinimi de duymuyor. Bunların bir kısmı organize sanayi bölgeleri içerisinde üretim yaptıkları alanlarda ofis binalarını da kullanıyorlar. Bir kısmı teknoloji geliştirme bölgelerinin içerisinde, hatta ODTÜ Teknokent'in içerisinde, yeniden merkezi iş alanında ofis kiralama gereksinimi duymadan işlerini görüyorlar.

Diğer taraftan ofis de, tüketici hizmetleri alt merkezleri, konut alanlarının içerisinde, alışveriş merkezlerine giderken, ofis hizmetleri de ayrıca desantralize oluyor ama bunların desantralize olduğu alanlar ne hikmetse, iletişim odaklarının gelişmesine paralel bir biçimde kentin her mekanına yayılmıyor. İnternet teknolojisi ve altyapısı kentin her mekanında bulunduğu halde ofis işlevleri kentte belirli noktalara desantralize olma eğilimindedir. Onun da temel unsurlarına baktığımızda, Turan Güneş Bulvarı'na bir yoğunlaşma görüyorsunuz, Oran Yolu üzerinde, Mebusevleri'nde enteresan bir yoğunlaşma görüyorsunuz. Söğütözü'nde bir yoğunlaşma görüyorsunuz, Balgat çevresinde bir yoğunlaşma görüyorsunuz ama eğer Konya Yolu, Samsun Yolu diye ilk yapılan çevre

yolu bir eşik, perde kabul edilirse o yolun kuzeyinde hiçbir ofis desantralizasyonu görmüyorsunuz. Ama bu perdenin üst tarafında 1.5 milyonu aşkın nüfus yaşıyor. Alışveriş merkezlerinin bulunduğu alanlarda da, çoğunlukla ofis yapılmıyor. İstanbul'dakinden farklı olarak alışveriş merkezi olarak tarif edilen alanlar ofislerle birlikte inşa edilmiyor. Armada'daki ofis inşaatı da uzun süre dolmuyor ya da Belediye'ye planlarda ofis merkezi iş alanı olarak işaretlenmiş alanların önemli bir kısmında bunları konuta çevirin ya da alışveriş merkezine çevirin diye plan değişikliği teklifleri geliyor. Kentin temel inşaat sektörü ekonomisi de konut ağırlıklı ve tüketim ekonomisi ağırlıklı, alışveriş merkezi ağırlıklı. Alışveriş merkezleri üstünden inanılmaz büyük bir talep var.

Daha vahimi, alışveriş merkezlerinin hangisinin yapıldığını, 12 yıldır merkezlerle uğraşıyorum, vatandaşın daha sonra öğreniyoruz. Yani şöyle, alt ölçekli planlarda kentsel servis, kentsel çalışma, ticaret alanı işaretlenmiş herhangi bir yer için bir biçimiyle ilçe belediyesine ruhsat başvurusu yapılarak rahatlıkla alışveriş merkezi inşaatı yapılabiliyor. Bunları kontrol eden bir mekanizma da yok. Bunların kente ve çevreye etkisine ilişkin bir araştırma da yok. Belediye yönetiminin bu anlamda bir kaygısı da yok. Gerek Büyükşehir, gerek ilçe belediyelerinin kaygıları yok. Bu süreç inanılmaz bir çözülmeyi kentin merkezine artık getirmiş durumda. Eminim sizlerin çoğu da, uzunca bir süredir Kızılay'ı görmediniz ya da görme gereksinimi duymuyorsunuz. Bunları bile destekleyen ulaşım politikaları var. Kentin merkezi artık gidilen değil, içinden geçilen bir yer haline geldi. Dolayısıyla merkeze gitmeyi anlamlı ve cazip kılacak unsurlar bir bir yitiriliyor.

Böyle bir yapı içerisinde ne yapmak gerekir? Bizim önümüzde çok ciddi bir karmaşık sorun var ve bu konuyla ilgili yapılmış çalışma az, bizim için inanılmaz dar bir ekip ve ciddi bir destek alamama sorunsalı var. Bunları daha önceki toplantılarda anlattık. Dolayısıyla biz nasıl bir mekanizma kurabiliriz ki şu anda yapılması tercih edilmeyen ama yapılabileceğine ya da yapılması halinde yararına inandığımız bazı şeyleri bir sürece yayararak kente kazandırabiliriz ya da bunu yapmayı şu anda tercih etmeyenler olabilir ama yapmayı tercih edenler olduğunda bunları olanaklı kılabilecek ya da niye yapılmadı diye hesap sormak isteyenlere hesap sorabilecek bazı argümanları Plan'ın hükümlerine ve raporun içerisine yedirebilir miyiz kaygısını da taşıyorduk.

Böyle bir süreçte merkezin içini desantralize etmek anlamında bir kaygı hiçbir biçimde taşınmadı, aksine merkezde tarif edilen alan yönetimi, iş geliştirme bölgeleri diye tarif edilen şeyler merkezi iş alanının çözülme sürecine müdahale edebilmek amaçlı çabalar. Nitekim Kızılay Bölgesi'nde Yüksel Caddesi esnafı, şu anda bu merkezi iş geliştirme bölgeleri, alan yönetimi kavramlarını Plan'ın içerisinden görerek Belediye'ye başvuru yapmış durumdadır. "Biz buradaki esnaf grubu olarak bu bölgedeki ticari yaşamı, sosyal yaşamı hareketlendirecek kültürel, turistik etkinlikleri daha verimli bir şekilde kullanabilecek bir

örgütlenme yapmak istiyoruz. Biz esnaflar olarak buna hazırız. Buradaki cephe düzenlemelerinden kaldırım düzenlemesine kadar bu sokaklarda çeşitli festivaller düzenlenmesinden Mimar Kemal Okulu'nun bahçesinin bu amaçla kullanılmasına kadar bize bir dizi avantaj sağlar mısınız?" diye. Tarif edilen iş geliştirme bölgeleri ya da iş geliştirme kavramı, alan yönetimi kavramı merkezi iş alanı çevresinde batı örneklerinde de görüldüğü gibi o alana ilişkin çekiciliği arttırabilecek bir dizi unsuru tanımlama gayretidir. Bunların çok daha berrak tanımlanması gerekebilirdi. Bu konudaki sitemlere ya da beklentilere hak vermemek mümkün değil, ancak onun da bizim açımızdan zor bir dengesi vardı. Onun detayına çok giremeyeceğim ama, en azından o kavramların ya da o arayışın çok net bir şekilde burada ifade edilmiş olmasının yararı olabileceğini düşündük.

Stratejik alt merkez diye seçilen şeyler şunlardır: Bunların 15 tanesinin niye ismi stratejik diye seçilmiştir? Şöyle düşündük: Öyle stratejik yerler seçmeliyiz ki, zaten bunların dört tanesi mevcut kentin önemli alt merkezleri. Tek tek baktığımızda Bahçelievler, Demetevler, Turan Güneş ve dördüncüsünü şu anda hatırlayamadım. Bu dört tanesi mevcut merkez. Geri kalan 11 tanesi de türlü tarihlerde planlarda alt merkez olarak ayrılmış, ancak yer seçememiş ya da Büyükşehir'e yeni bağlanma aşamasına geldiği noktasından, planlarında yapılacak revizyon için bir tetikleyici unsur kabul edilebilir mi, diye düşünülmüş ya da Demetevler örneğinde olduğu gibi, afet riskine çok açık bir bölgede, çok yüksek katlı yoğun yapıların olduğu bir bölgede, acaba bu bölgenin nitelikli bir şekilde dönüşümüne ivme kazandırabilecek bir alt merkez tasarlanabilir mi, kaygısıyla, zaten çok yoğun bir alt merkez kullanımı var. Bahçelievler'den çok daha yoğun alt merkez kullanımı var Demetevler'de dükkan sayısı açısından bakıldığında. Nüfus açısından da bakıldığında öyle. Ama Bahçelievler'deki merkezin niteliği Demetevler'dekinden çok daha sosyal anlamda gelişmiş.

Böyle bir durumda tarif edilen stratejik alt merkez diye görülen yerler, Batıkent'in yapıldığı dönemde tarif edilen ve bir türlü hayata geçmeyen Batıkent Kent Merkezi'dir. Eryaman henüz merkezi olmayan ama ciddi biçimde bunun sıkıntısını yaşayan, planlarının bir kısmında parça parça gösterilmiş Eryaman Göksu alt merkezidir. Şu anda Pursaklar ve Saray diye tarif edilen alan, Pursaklar ve Saray'ın onaylı planları Büyükşehir'e bağlanmadan önce 1.5 milyona yaklaşan bir nüfus tarif ediyor ve o planları revize etti. 17 metreden geniş yolu olmayan, otoparkı olmayan, yeşil alanı, okulu olmayan bu planları, ikisinin toplamı 400.000 olacak şekilde 1/5.000'liklerini revize etti Büyükşehir Belediyesi 1/25.000 ölçekli Plan'a göre. 8.000 itiraz, yaklaşık 150-200 tane dava var şu anda. Eski imar hakkımızı gasp ettiniz diye. O ikisinin arasında, o bölgenin 400.000 nüfuslu olabileceği artık görünüyorsa minimum, biz maksimum 400.000 olabilir dedik, ikisi 1.5 milyon demişti. Bir merkeze ihtiyaçları var denilen bir yer. Siteler Bölgesi'nde yine mevcutta da var olan eğilimin, kontrolsüz gelişen eğilimin kontrol altına alınabilmesini hedefleyen. Hatip Çayı Vadisi'nde Mamak Bölgesi'nin ciddi merkez ihtiyacı var. Bu bölgede eğer bir yenileme projesi yapı-

lacaksa, onun odağında o bölgenin sosyal ihtiyaçlarını da karşılayacak bir merkez olmalı, diyen, yine Natoyolu'nda, o bölgedeki gecekondu alanları için.

SALONDAN- Orada listede yazıyor, bu merkezler, fakat stratejik sözcüğünü de içeriyor. Bunlar alt merkez, neden stratejik bunlar?

BUĞRA GÖKÇE- Başlangıçta söyledim, şöyle stratejik: Diğer alt merkezlerden bir farkı vardır. Bunlar daha bir kısmı büyükçe oluşmuş olanlar, Bahçelievler, Demetevler gibi, bir kategori üstte, zaten şu anda da Çayyolu'nun, Bahçelievler'in, Demetevler'in merkezleri, diğer mahalle merkezlerinden çok daha gelişmiş merkezler. Eğer bu bölgelerde seçilecek, bunların yerlerini eğer doğru tarif edebilirsek, bölgede buldukları bölgelerin yerleşik bazı sorunlarını çözmek anlamında da bir stratejik önem taşıyabilirler noktasından hareketle öyle bir isim verilmiştir. İsmi beğenmeyebilirsiniz ama başka da bir amacı yoktur. Merkezi iş alanı işlevlerinin bir kısmı, dediğim gibi, alt merkezlere desantralize oluyorlar.

SALONDAN- Stratejik sözünün altında öyle bir anlam da var.

BUĞRA GÖKÇE- Evet, var. Zaten Bahçelievler'e desantralize olmuş merkezi iş alanı işlevleri var. Şehirde kente baktığımızda, sosyal anlamda merkezi iş alanı dışında en hareketli alt merkezin Bahçelievler olduğunu, hatta Kızılay'dan belli noktada daha hareketli olduğunu görüyorsunuz. Sanat kurslarından tutunuz, sinema, tiyatro faaliyetlerine kadar diğer merkezlerde olmayan bir etkinlik var. Çayyolu 8. Cadde çevresindeki dersane sayısı Kızılay'a yaklaşmış vaziyette. Enteresan bir biçimde anaokulu, kreş, o bölgenin sosyal, ekonomik yapısına paralel olarak artıyor. Ama bütün bunlar hiçbir kontrol mekanizması olmaksızın, tamamen piyasa mekanizmasının kendi koşulları içerisinde biçimleniyor. Burada tarif edilmeye çalışılan süreç, bunlara acaba bir dizi yön vermek, kontrol altına almak mümkün müdür ve en önemlisi alışveriş merkezlerinin yarattığı tahribata bir "dur" demek ya da bunu kontrol altına alabilmek mümkün müdür? Burada tarif edilmeye çalışılan "stratejik kentsel ve çevresel etki değerlendirmesi", bildiğimiz ÇED'den farklı bir anlamı var, ona yakın.

Biz şunu söyledik: Daha sonra bu yazdığımız şeyi Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na Belediye'nin resmi görüşü olarak da, eğer bir Büyük Mağazalar Kanunu Tasarısı hazırlıyorsanız, bunlarda önemli olabilecek bizce görülmüş unsurlardır diyerek gönderdik. Bu alışveriş merkezlerinin buldukları yakın çevredeki ticari yaşamdan, kentin merkezindeki etkilerine kadar ciddi şekilde ele alınmaları gerekiyor. Bunları daha önce çok ilkel halleriyle gördüğümüz, Yasa tasarılarında olduğu gibi, kentin merkezinden şu kadar uzakta olacak ya da şöyle olursa böyle otoparkı olacak gibi daha kaba unsurlarla değil. Acaba tüm bunları analiz eden, bölgenin ekonomik yapısından tutunuz, oluşturulmaya çalışılan ticari dokuya,

bunun çevresindeki ticari yaşama etkisinden kentin merkezine etkisine kadar bir dizi kapsamlı analize konu edilmesi, ulaşım sistemi üzerindeki yüklerinin araştırılarak ona uygun atamalar yapılması ardından yer seçimi yapılması gibi unsurları tarif edilmeye çalışıldı. Bunun yasal anlamda yürürlükteki mevzuatta hiçbir karşılığı yoktur. Bunu zorunlu tutan herhangi bir mekanizma da yoktur. Hatta biz burada boyumuzu açacak şekilde mevcut alışveriş merkezleri de şu tarihten itibaren bu hüküm uyarınca böyle bir analizi yapmakla mükelleftir, dedik. Analizin arkasından da “Belediye bunlarla ilgili önlem almalıdır” dedik. Bunlar hükümlerde yazıyor ama, “ne oluyor?” dersiniz. Bu hükümler yazıldıktan sonra Ankara’da bizden habersiz üç tane daha alışveriş merkezi açıldı. Tabii bu mekanizmanın bizim dışımızda gelişen koşulları var. Onları görmekle birlikte “nasıl müdahale edilebilir?” diye de bir teknik anlamda arayışımızın olduğunu söyleyebiliriz.

Çok uzatmayayım, ben de yoruldum. Kabaca inanılmaz, belki de şöyle bakıldığında, kentin tüm sektörleri içerisinde bakıldığında en sorunlu gelişim alanı merkezler. Hiç eveleyip gevelemeye gerek yok ve belki de müdahale biçimi açısından da bizlerin en zayıf olduğu alanlar da yine merkezler. İnanılmaz zayıfız ve hakikaten o vahşi piyasa mekanizmasının tüm unsurları, en vahşi şekilde merkeze ilişkin unsurlar üstünde işliyor. Konuttan da daha ağır işliyor. Buradaki çabaların bir kısmı sürecin bundan sonrasını tamamen merkezler ana planında tarif etmek niyetinde değildir ama şunun farkındadır: Bu elimizdeki bilgilerle merkeze ilişkin tüm süreçleri biz tarif edip çözümlenemeyiz. Bizim bu anlamda yapmaya çalıştığımız, almaya çalıştığımız katkıyı siyasi yönetim almadığı noktada da eksik bilgimizle tüm kararları biz vermemeliyiz. Bir ana plan yapımını tarif edebiliriz, bu tarifi içerisinde de umduğumuz bazı süreçleri tarif ederek, bazı anahtar sözcükleri tarif ederek açıklamalar sağlayabiliriz. Bu yönetim yapmayabilir ama bunu yapmak isteyen için bir açılım sağlanabilir ya da bunun yapılmamasından dolayı birisi yargı mekanizmasına gidip hesap sorabilir. Bizim kaygımız budur. Bunları hiç saklamadan her toplantıda söylüyorum.

Benim açımdan sevindirici unsur, Yüksel Caddesi ve Kızılay’da bir esnaf grubunun bunun farkına varmış olmasıdır. Merkezler açısından yine çok daha net bir şey söyleyeyim. Planın zayıf olduğu ya da sorunlu olduğu nokta Ulus’tur. Bunun da saklanacak bir tarafı yoktur, çünkü Ulus sürecinde Kanun da çıkartılmış, yeni oluşturulmuş Koruma Kurulu vasıtasıyla onaylanmış, uygun görülüş, başka bir koruma planı, adına koruma dense de çok koruduğunu söylemek mümkün değil, Belediye’nin teknik dairesinin olumsuz görüşlerine rağmen onaylanmıştır. Müdür Bey yanımda, aksini söylesin. Teknik Daire’nin de olumsuz görüşlerine rağmen onaylanmıştır. Bu Plan’ın içerisinde onun bazı girdilerini de okumak mümkündür. Hükümlerinde bunlara referans verilmese de, bunlar yazılmasa da, bir miktar tersi de yazılsa, Plan’ın fiziki şeması üzerinde Ulus’a ilişkin yeni onaylanan Plan’ın ne yazık ki bazı unsurları görülmektedir. Bunu da söylemek gerekir, diye düşünüyorum. Şimdilik bu kadar.

NUMAN TUNA- Şehir Planlama Bölümü Öğretim Üyesiyim. Sorulara bırakmak herhalde daha uygun olduğu için oldukça özet bir sunuş yaptım. Bu stratejik alt merkezlerle ilgili, hangi merkezin nasıl gelişeceği konusunda ipuçları vardı, sonra belki vakit kalırsa geliriz ama şu daha önemli: Geleneksel dediğiniz Ankara çukurundaki Kızılay, Ulus; sadece Ulus'ta değil Kızılay'da ve Kızılay'ın saçaklarında da çözülme var da, bütün dünyanın kentlerinde de vardır. Bu tür süreçler yaşandı ve yaşanmakta halen. Burada, sizin planlama birimi olarak görüşünüz ne? Plan'daki stratejik karar nedir? Sizin eleştirinizi de alabiliriz, siz burada yeterli görmeyebilirsiniz, plan kararında varılan sonuç, onun açılımlarını bize okuyabilirsiniz belki. Biz o raporu okuduğumuzda anlamayabiliriz; onun açılımı hani siz söz ettiniz Ulus Planı'yla ilgili görüşlerinizi, önce şu anda eldeki plan dokümanında burayla ilgili ne karar var. Çözülme var da, hangi fonksiyonlar kalacak, gelecek için nasıl bir kurgusu var planın ve Ulus için tabii? Koruma için ayrıca sorularım olacak; kentsel korumanın sürdürülebilir olması için sözkonusu alan ne fazla gelişme baskısı talebi altında olacak, ne de tamamen terk edilmekte olan çöküntü alanı; çöküntü alanına dönüşmesi koruma için çok tehlikeli. Ulus için doğrusu, gerek Koruma Planı'nın, gerekse -sizin kullandığınız terim ile stratejik mi demek lazım ona- stratejik planın öngörüsü nedir? Hem bence Ulus için değil, genelde geleneksel merkez adını verdiğiniz Ulus, Kızılay ve onların saçaklarıyla ilgili eski merkezlerle ilgili vizyonunuz nedir?

OTURUM BAŞKANI- İsterseniz soruları topluca alalım. Birbiriyle ilişkili kısımlar olabilir, bütüncül bir yanıt alabiliriz.

ORHAN KUNTAY- Ben öncelikle geleneksel merkezin özelliklerinden bir parça bahsetmek istiyorum. Merkez dediğimiz zaman tek ve ender bulunan hizmetlerin yer aldığı bir alan olarak düşünüyorum. Ulus, tarihi olarak da bu özelliklere sahipti. Ne zaman ki İş Bankası, ne zaman ki Adliye oradan ayrıldı, bir parça kan kaybetmeye başladı ve ikinci bir kan da mesela şu anda Türkiye'nin tek ve ender bulunan bir Merkez Bankası'nı da oradan taşıdığınız zaman bu zayıflatmayı zaten öngörüyorsunuz demektir. Biz merkezde tek ve ender bulunan hizmetleri bekliyoruz. Bence Ulus niteliksel olarak çok ilginç bir özelliğe sahip ve son derece kaliteli bir merkez. Örneğin Posta Caddesi'nde teknoloji olarak çok yeni birtakım şeyler bir arada bulabiliyorsunuz. Diğer tarafta, Çıkrıkçılar Sokağı olağanüstü bir merkez gibi görülüyor, bir alışveriş alanı gibi görülüyor. Bunları başka yerlerde bulma olanağımız yok. Bunlar son derece Ulus'un özelliklerini yansıtan şeyler. Ankara'nın bir tarihi merkezi diye düşünürsak, o da işte Ulus'ta, başka bir yerinde yok.

O zaman niteliksel olarak baktığımızda, Kızılay hakikaten kan kaybetmiştir ve bizim aradığımız, mesela sendikaların bulunduğu, orada tek ve ender bulunan şirket merkezlerinin olduğu bir merkez olmaktan çıktı. Şu anda çok sayıda tartışılan konu, dersanelerin olduğu, birtakım yeme, içme yerlerinin olduğu bir merkez olarak görülüyor ve o dersanelerle

büyük bir zenginlik kazanıyor tabii merkez ama bir tane sendika merkezi var Kızılay'da, bunun dışında yok. Mesela Danıştay oradan ayrılmak istiyor, diğer yönetim merkezleri buradan ayrılmak istiyor ve böylelikle bizim aradığımız tek ve ender hizmetleri belki de kaybetmek durumundayız. Bunların dağılmasının çok büyük zararı var. Toplumsal olarak gücün yansıtıldığı yerdir merkezler. Eğer Ulus Ankara başkentinin bir merkezi diyorsak, buradan Merkez Bankası'nın ayrılması demek, artık böyle bir tarihi merkezin olmadığını ortaya çıkartır ve tarihsel olarak büyük bir güce sahip olan Ulus, büyük bir kan kaybedecek.

Bu açıdan bakıyorum konuya ve bütün bu tartışmalar içerisinde biz acaba Ulus ve Kızılay'da bu özellikleri, niteliksel olarak özellik üzerinde duruyorum, yani tek ve ender olarak bulunan birtakım hizmetlerin buradan ayrılmaması için ne yapabiliriz, sorusuna yanıt aramaya çalışıyorum.

Hocanın da bir çalışması vardı. Mesela bir TED Koleji'nin oradan ayrılması bence son derece yanlış. Bir okulun o kent merkezlerinden çıkartılması son derece yanlış. Bu yanlışlıkları da beraberinde birtakım sorunlara doğru itiyoruz ve temelde mesela şimdi ne istiyorlar bilmiyorum, Kızılay'da bir okulun bahçesine göz diktiler, çünkü okulların bahçeleri kaldı bir tek. Atatürk Lisesi'nin bahçesi de herhalde gözlerine batıyordu. Yakında onlara da el atacaklar ve bunları da kent çeperlerine atalım gibi bir görüş var genellikle. Bu çok yanlış bir kavram. Biz bunların önüne nasıl geçebiliriz, diye bir soru yöneltmek istiyorum. Teşekkür ederim.

ÖZCAN ALTABAN- Şimdi hiç bahsedilmeyen, raporda da baktım veya çok az değinilen asıl stratejik MİA, Akköprü, Kazıkıçı Bostanları. Ulus'u kurtaracak proje orası. Raporda dikkatle okumaya çalıştım, belki bir satır, bir cümle bir yerde geçiyor. Son olarak da Internet'ten indirdiğimiz bir Bedesten Projesi galiba onun ucuna mı geliyor, AnkaMall mu, onu da tam bilemiyorum, 400.000 metrekairelik bir proje var. "Ulus'taki esnafı, 2 400 adet işyerini boşaltıp AnkaMall'un karşısına taşıyoruz" diyor. Tam yerini doğrusu kestiremedim. İnşallah Akköprü'nün ucudur. Bu bence çok önemli. Ulus'un hem tarihi merkezini canlandırmak, korumak, daha önce Raci Hoca'nın Projesini tekrar hayata geçirmek, her ne kadar öldürülmeye çalışıyorsa da, Belediye iptal ettiyse de, onun üzerinde bence çok durulması gereken, planıcılar olarak, Oda olarak ve Belediye'deki arkadaşlarımızın, bu Proje üzerinde çünkü spekülasyonlar yapıldı zaman zaman, hatta Melih Gökçek'in "burayı konut mu yapsak acaba" diye bazı önerilerini duydum geçtiğimiz senelerde.

Bu konuda ben fikirlerini almak istiyorum. Orası işte esas merkezleri yeniden MİA olarak canlandıracak, ele alacak, Ulus'u koruyacak, canlandıracaksak, asıl stratejik proje bence odur. Onu söylemek istiyorum. O konuda arkadaşların fikirlerini almak istiyorum, çünkü

raporda pek değinilmeyen bir konu o. Çok savunulacak bir Proje meslek açısından. Hem orada çalışan arkadaşlarımız açısından, hem bizim meslek çevresi olarak çok savunmamız gereken bir Proje. Onu öğrenmek istiyorum. Eğer Ulus'u da tekrar bizim konularımızdan bir tanesi olarak "tarihi merkez" olarak savunacaksak, önce Akköprü, Kazıkıçı Bostanları çok önemli. Bu konuda fikirlerini almak istiyorum doğrusu. Raporda pek göremedim.

Teşekkür ederim.

NUMAN TUNA- Bu toplantıdan anladığım kadarıyla Koruma Planı tasdik olmuş zaten. Biz burada sadece bilgi mi alıyoruz? Bizim yapacağımız bundan sonraki katkı ne olacak? Ulus için konuşuyorum.

Türkiye genel olarak zaten Doğan Kuban'ın yazdığı yazıları okuyorsanız, bir şekilde kent, kültürü sindirememiş "yeni kentliler" in işgali altında. Ayrıca, Ulus'un Cumhuriyet tarihi açısından sembolik birçok değeri taşıdığı için bunlardan hoşlanmayanlardan kaynaklanan bir tehdit altında. Böylece, Ulus çifte bir tehdit altında. Burada meslektaşımız merhum Raci Bademli ve arkadaşlarının yarışma ile kazandıkları projenin öngördüğü planlama çalışmalarında o dönemin gündeminde olmayan bazı verilerin günümüzde gözönüne alınması gerekiyor. Günümüzde Ulus için gözden geçirilmesi gereken yeni planlama verileri bulunmaktadır. Ulus için öngörülen plan-proje çalışmaları son yıllarda çok yazıldı, çizildi ama, en son onaylanan proje ile ilgili fazla konuşmak istemiyorum, neyin tasdik edildiğini incelemedim açıkçası ama büyük bir olasılıkla kentsel arkeolojik verilerin göz önüne alınmadığını tahmin ediyorum. Ulus'ta aşağı yukarı modern yapıların tahrip etmediği geleneksel yapıların buldukları alanlar -tescilli olsun olmasın fark etmez- ile modern iş makinalarıyla çok derin inşaat hafriyatı yapılmamış alanlarda arkeolojik katmanların korunmuş olabileceğini söyleyebiliriz. Ulus'ta toprakaltı arkeolojik katmanların büyük ölçüde tahrip edilmediği bu kesimlerinde Ankara'nın en eski yerleşim evrelerini temsil eden Hellenistik ve Roma dönemlerine ait kültür mirasına sahip çıkılması gerekmektedir. Özellikle, Ankara'nın Roma çağında, aşağı yukarı Osmanlı yerleşiminden daha yaygın olduğu ve anıtsal yapılarla bezeli olduğunu biliyoruz; eyalet merkezi olarak o dönemde nüfusu 90-100.000 kişilik bir Ankara'dan söz ediyoruz, tiyatrolarıyla, hamamlarıyla, anıtsal yapılarıyla.

Örneğin 1990'lı yıllarda Valiliğin bulunduğu meydanı sınırlayan parselde yeni bir işhanı için yapılan derin hafriyatlarda Roma çağı forumuna ait olduğu düşünülen opus sectile döşemeli yapılaşmalar ve kolonatl caddeler ortaya çıkarıldı. Ne yazık ki, ortaya çıkarılan buluntuların kentsel tasarım projeleri ile Ankaralıların kentsel yaşamına bütünleşmeleri sağlanamadı; Avrupa'nın bir çok kentinde olduğu gibi ortaya çıkarılan arkeolojik kalıntıların yeni işhanı projesinde değişiklik yapılarak sergilenmesi mümkün olamadı. Avrupa Birliği'ne aday ülke durumundaki Türkiye'nin başkentinde Roma çağı eyalet merkezine

ait forum kalıntılarının başarılı bir şekilde kentsel tasarım projesi ile sergilenmesi Ankaralıların kent belleğinin oluşturulmasının yanısıra, Avrupa Birliği'ne de güçlü bir mesaj olurdu. Ulus çevresinde bilinen arkeolojik verilerin, örneğin Hacıbayram Tepesi, Roma hamamlarının yer aldığı aslında Frig çağı höyük yerleşimi, Bent Deresi yakınlarındaki antik tiyatro, Rüzgarlı Sokak çevresi ve Çankırı Caddesi kesiminden Çıkrıkçılar Yokuşu ve Şengül Hamamı eksenine uzanan modern yapılarla derin hafriyat görmemiş alanlar, mülkiyet ve yapı terasları ile de ilişkili arkeolojik verilerin korunabildiği yerler olarak sadece tescilli mimari yapıları referans almayan, daha geniş ve kapsamlı bir vizyon ile hazırlanacak Ulus kentsel koruma çalışmalarında gözönüne alınmalıdır.

Bu veriler herhalde göz önüne alınmadı. Bilmiyorum, bu konuda biz şimdi burada ne yapabiliriz? Tasdik edilen planın ana hatlarını mı göreceğiz?

OTURUM BAŞKANI- Bir kısa açıklama yapmam gerekiyor. Sözüünü ettiğiniz Ulus Planı, 1/1.000 ve 1/5.000 ölçekli planlar ihale edilerek özel bir firma tarafından yapıldı ve onaylandı. O ayrı bir yerde duruyor ve süreci devam ediyor. Bugün masaya yatırdığımız üst ölçekli Plan ise Belediye'nin kendi bünyesinde yaptığı bir çalışma. Ulus planı da kendi bünyesinde yaptığı bu çalışmaya dışsal bir veri olarak dahil edildi. Böyle bir ayırım yapmak lazım. Bu önümüzdeki rapordaki haliyle sonraki hali de mutlaka farklılaştı.

BUĞRA GÖKÇE- Sorulara sondan başlayarak cevap vereyim. Ulus'la ilgili şey çok kritik, bu çok doğru. Plan'ın hükümlerinin özel statülü alan sınırları içerisinde, bizi yasayla bağlayan Ulus tarihi kent merkezi, kentsel yenileme bölgesi sınırı var. Bu sınır tarif ediliyor. Bunu okumak istiyorum, çünkü bizim açımızdan burada kritik bir şey var. Bizim bunu Belediye Meclisi'ne sunduğumuz tarih ve onaylandığı tarihle, Ulus Planı'nın onaylandığı tarihler arasında biz burada bir kendimizce size itiraf edebileceğimiz bir trik var. O da şudur: Kanun'un ismini zikrediyor, onay tarihini söylüyor. Buna göre; "Bakanlar Kurulu'nun şu gün, 2005 gün ve bilmem ne sayılı kararıyla belirlenmiş, Resmi Gazete'de yayınlanmış Ulus Tarihi Kent Merkezi Yenileme Alanı'nın sınırlarını tanımlar. Merkezler Ana Planı ilke ve esaslarıyla da bütünleşecek biçimde bölgenin tarihi, kültürel nitelikleriyle uyumlu, "Koruma" yaklaşımını benimseyen, ayrıntı ölçekli planlama çalışmaları gerçekleştirilecektir, yürürlükteki koruma amaçlı imar planı ilkeleri ve yapılaşma koşulları uyarınca gerçekleştirilecek kentsel tasarım projeleri uyarınca uygulamaya geçilecektir".

Burada tırnak içindeki "koruma" özellikle yazılmıştır. Bu Plan'ın Meclis'e sunulduğu ve onaylandığı tarihte, yürürlükteki Plan Raci Hoca Planı'dır. Ulus Planı onaylanmamıştır.

Tabii arkasından Belediye Meclisi yeni Plan'ı onayladı ve Plan'ın fiziki belgesi içerisinde onun bazı unsurları yer almak durumunda kalmıştır ama biz burada teknik anlamda bu korumaya dair vurguyu raporun içerisinde de çok net bir şekilde koymaya çalıştık.

Bundan daha açık da size söyleyemem. Yapabildiğimiz budur. O tarih itibarıyla onaylı yürürlükteki Plan eski Plan'dır. Hükümlerinde geçen "yürürlükteki Plan" ibaresi budur ve tirnak içindeki "koruma" lafı önem taşımakta.

Orhan Hoca'ya katılmamak mümkün değil. Ulus'un çok daha nitelikli bir merkez olduğu kesin. Kızılay'ı bekleyen tehlike de bundan. Kızılay daha büyük bir tehlikle karşı karşıya. Ulus'ta çeşitlenmiş, uzmanlaşmış hizmet kolları, uzmanlaşmış sokaklar, kendini tüm 20-25 yıldır yaşanan ağır çözülmeye rağmen koruyor, geliştiriyor. Ulus hala hepimiz için zaman zaman çekim noktası olabilir ama Kızılay'ı ayakta tutan şeyin, başkentlik işlevlerinin, kamu kurumlarının olduğunu düşünürseniz bunların bir bir Ankara kentinin içini boşaltacak şekilde, en son Merkez Bankası örneğinde görüldüğü gibi, Ankara'yı terk etmek üzere olduklarını tarif ederseniz ve dershaneye ilişkili işlevleri, pastane, kırtasiye gibi işlevleri Kızılay'ın içerisinden boşaltırsanız Kızılay bitmiştir. Kızılay'ı bekleyen tehlike çok daha ağırdır. Dolayısıyla Kızılay'da yapılacak bir özel çalışmanın çok daha büyük bir önemi var, aciliyeti var. Ulus'u Kanun'la bağlayan sit alanı olmasından kaynaklı özel çalışmalar yapılıyor ama bizim burada ulusal yönetim merkezi alanları diye tarif ettiğimiz, eski adıyla Anıtlar Kurulu'nun, İdari Sit diye tarif ettiği, daha sonra da kentsel sit tanımı içeriğini kazanmış Bakanlıklar Sitesi'nin de özel bir niteliği olması gerektiğini söylemeye çalışıyoruz.

Esasında Kızılay için yapılacak çok fazla şey var. Vizyonu nedir dedi Numan Hoca, haklı. O şu: Bizim Plan'ın ismine koymaya çalıştığımız Başkent Ankara'da da odur. Ankara'ya başkent adını veren, kimliğini veren, başkent işlevlerini veren, Ankara'yı tarihinde olmadığı kadar ağır bir biçimde terk ettiği, içini boşalttığı bir süreçte başkentlik vurgusuna sahip çıkılabilesinin önemi var. Ama Ankara'nın da başkentlik işlevleriyle sınırlı kırılğanlıktan kurtarılması lazım. Kenti yaşatan tek şey de bu olmamalı. Öteki taraftan da kentin merkezini yok eden bir dizi gelişme var. Bizim yapmaya çalıştığımız şey nasıl bir başkent, nasıl bir başkent merkezi tarif ederken esasında bir kısmı da ulaşım ile ilgili hükümlerin içerisinde geçiyor. Ulaşım hükümleri okunursa, belki bunlara da diyeceksiniz ki Belediye yönetimi bunların tersini yapıyor. Çok doğru ama biz ulaşım dair temel bildiğimiz doğruları oraya yazdık. Özellikle Ulus ve Kızılay'daki yaya bölgelerinin arttırılması amaçlı çalışmaları, buna ilişkin özel nitelikli çalışmaları bireysel ulaşımın sınırlandırılmasına yönelik öngörülerini tarif etmeye çalıştık.

Merkeze ilişkin kurgu, vizyon arayışı şöyle bir noktaya oturuyor. Ulus ve Kızılay Ankara için vazgeçilmez simgesel değerlere sahipler. Kimlik değerlerine sahipler ve biz bu Plan'da daha önce açılmış alanların dışında yeni gelişme alanı açmama iddiasındayız. Plan'da görülen sarıların da tamamı daha önce onaylı planlarla açılmış yerlerdir, Mahmatlı dışında. Tamamı Bayındırlık Bakanlığı'nın türlü tarihlerde onayladığı planlarla bir şekilde speküle olmuş, sonra dava olmuş, iptal olmuş, olmamış alanlardır. Hatta öyle örnekler

var ki, bu Plan'a dava açanlardan üç tanesi, Bedriye Hanım iyi bilir, Şehitali Köyü var. Şehitali Yenimahalle'nin köylerinden birisi, şimdi mahalle oldu. Bayındırlık Bakanlığı bu bölgede mevzi nitelikli onama yapmış. Merkezi iş alanı diye. Vatandaşların parseli mevzi planda, merkezi iş alanında kalyormuş, onun 1/25.000'liği, 1/5.000'liği iptal olmuş, hatta 1/1.000'liği iptal olmuş ama parselasyonu olmamış, bizim hakkımız saklıdır, siz bizim merkezi iş alanı görünen yerlerimizi plan kapsamı dışında bırakmışsınız. Merkezi iş alanı yapmıyorsunuz, bizim hakkımız saklıydı, diye planı dava ediyorlar. Kentteki merkezi iş alanına ilişkin gelişme öngörüsü de Bayındırlık Bakanlığı'nca böyle onaylanmış mevzi planlarla, yahut alışveriş merkezlerinin noktasal yer seçimleriyle ya da ülkenin Başbakanı'nın Merkez Bankası'nı şuraya taşıyorum, bunu buraya taşıyorum öngörüsüyle sizi altüst edebilecek bir biçimde biçimleniyor. Elimiz o kadar zayıf ki, ne yapmak lazım? Bir kere önce Ankara'yı savunmak lazım. Bunun önemli olduğunu düşünüyorum. Ankara'ya sahip çıkmanın önemli olduğunu düşünüyorum. Bunun için de hakikaten özel bir örgütlenmeye, özel bir çabaya ihtiyaç var. Bu kent, tüm yönetici ve unsurlarıyla, Merkez Bankası'nın taşınması sürecinde sesini çıkartmıyorsa bunu afişe etmek lazım. Sözün özü benim açımdan budur.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Kazıkıçi Bostanları için de şöyle bir durum var aslında. Evet Kazıkıçi Bostanları'na ilişkin UTM Planı nitelikli bir proje.

SALONDAN- Niçin önemsenmedi? En azından sizin açınızdan.

BUĞRA GÖKÇE- Önemsenmiş. Sanayinin sonunda Kazıkıçi Bostanları...

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- 285. sayfada var Hocam, Kazıkıçi Bostanları için bir atıfta bulunuldu. Orada şunu söylüyoruz: Kent içi yakın çevre, sanayi alanlarında öngörülen müdahale biçimleri başlığı altında bu ele alındı zaten. Kent içi ve yakın çevresinde bulunan bazı sanayi işletmeleriyle ilişkin çevresel, kentsel gereklilikler uyarınca bazı müdahalelere konu edilmesi öngörülmüştür. Alt başlık olarak Kazıkıçi Bostanları için, Cumhuriyetin kuruluşundan 1950'ye dek Ulus merkezinin kuzeybatısında spontane ve düzensiz olarak gelişen Soğukkuyu'daki küçük sanayi kuruluşlarıyla Ulus merkezinde kurulmuş olan ilk işyerleri 1950'li yıllardan itibaren kurulan Büyük, Ata, Demir ve Yeni sanayi sitelerinin oluşturduğu bu alanın desantrilize olması yönünde 80'li yılların sonundan bu yana yapılan tartışmalar ve üretilen kararlar bugüne dek hayata geçmemiştir. Bu bölgede merkezi iş alanı oluşturabilmek amaçlı plan kararlarının gecikmekle birlikte ivedilikle hayata geçirilmesi esastır. Bu alanda kentin diğer küçük sanayi bölgelerine yönelen işletmelerin geliştirilmesi yanında boşalan alanın onaylı plan ve proje bağlamında geliştirilmesi sağlanacaktır. Kazıkıçi Bostanları UTM planını kastediyor.

ÖZCAN ALTABAN- Siz plancılar olarak hala küçük sanayiye...

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Hayır, bu zaten desantrilize edilmesi üzerine kurulmuş bir şey. UTM planının uygulamaya geçilmesini esas alıyor.

ÖZCAN ALTABAN- O tarafta 300 hektarlık bir alan var. Yarışma yapıldı, projesi elde edildi, 93-94 sanıyorum, çok önemli bir proje. Ama o yokmuş gibi. O Ulus'u da kurtaracak bir proje. Biz plancılar olarak önemsememiz lazım o projeyi.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- MİA 3 olarak tanımladığımız İskitler'den bahsediyorsunuz siz, benim anladığım kadarıyla Hocam. Onun için de zaten, az önce de görünmüştü, İskitler'i şöyle tanımladık: Merkezi iş alanının yaşadığı, kendi içinde yoğunlaşma, sıkışma sorunlarını, kuzeydeki potansiyeller ile aşarak kentin kuzey ve kuzeybatı yerleşmeleri için gerekli merkezi iş alanını tanımlamak amaçlı olarak 90'lı yılların başından beri sürdürülen Kazıkıçı Bostanları MİA alanlarını kapsamaktadır. Uzun süre gecikerek kentin merkezi iş alanı gelişimini yönlendirme hedefinden uzaklaşan bu planın hayata geçirilmesi halen önem taşımaktadır. Bölgedeki sanayi alanının tasfiye edildiği ve önemli bir çöküntü bölgesi görünümündeki alanın iş ve alışveriş merkezine dönüşümüyle kontrolsüz gelişen alışveriş merkezleri için bir çekim unsuru tanımlanabilecektir. Öngörümüz bu. Daha sonra nüfusa ilişkin belirtmelimiz var.

ÖZCAN ALTABAN- Yani yeni bir projeden bahsediyorsunuz, öyle mi?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Hayır, yarışma projesinin uygulanması bu bölgede. Zaten bu konuda da belediye bir alan yönetiminin nüvesini oluşturabilecek MİA koordinatörlüğü oluşturdu ve orada da alan çalışmalarına başladı. Burada mülkiyet'in çözümlenmesi, anlaşmalar yapılması ve planın hayata geçirilmesi açısından da adımlar atıldı Belediye açısından ve bunlar da duyuruldu, şu anda İskitler'de Belediyenin bir birimi var, MİA Koordinatörlüğü olarak.

ÖZCAN ALTABAN- Yani siz plancılar olarak önemsiyorsunuz öyle mi? Teşekkür ederim.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şurada MİA 3 olarak tanımlanan yer Hocam, bakın. Merkezi iş alanı tanımında zaten. Raporda da merkezi iş alanlarının içinde yer alıyor.

BUĞRA GÖKÇE- Merkez Planlama Bölgesi diye bir özel bölge var Hocam. Siz sadece hükümlere bakıyorsunuz herhalde. Raporda merkez planlama bölgesi diye tarif ediliyor tek tek. Hükümlerde ayrıca ismi geçmemiş olabilir.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Hükümleri Plan'ın notu olarak düşünün Hocam.

ÖZCAN ALTABAN- Teşekkür ederim.

Ulus için çok önemli bir proje; 1970'lerden, 80'lerden beri çok önemli bir proje olarak görüyorum. Hala da öyle. Ulus'u kurtaracak, Ulus'u geliştirecek, canlandırarak bir projeyse

benim için çok önemli. Sanki onun vurgusu yokmuş gibi geldi. Belki de siyasi olarak da pek önem verilmeyebilir, onu bilemiyorum, siz plancılar olarak ne kadar önemseseniz de, belki ondan kayılanmış olabilirim, onu söyleyeyim.

OTURUM BAŞKANI- Başkan Hocam'ın bir söz isteği vardı. Ona söz verebilir miyim?

BAYKAN GÜNAY- İyi günler. Ankara'nın problemlerini biliyoruz. Belki de hiç başkent seçilmeseydi demeye kadar vardım. Kayseri iş alanı, iş merkezi oldu, Konya oldu, yani işin üretildiği alan oldu. Çorum oldu, Denizli oldu. Her yer oldu, Orta Anadolu'da bir tek Ankara, iş sahibinin, yani kapitalistin gelmediği yer oldu. Biz de nefret ettik kapitalistten. Şimdi kapitalizmin en büyük kurumu gidiyor diye ağlıyoruz. Sıkıntımız biraz burada yatıyor diye düşünüyorum. Ara ara bir şeyler iştiriyorum. Procter and Gamble Ankara'ya gelecek falan gibi. "Ya Allah'ın gavuru niye gelsin?" Gelse de kızacağız bu sefer. "Ulan pis yabancı sermaye, ne işi var burada?" diyeceğiz. Ama bunlar gidince de boşalıyor. Kapitalist bir toplumda, kapitalizmin başkentinde biz hala devletle işi yürütmeye çalışıyoruz.

Doğrudur, Akmerkez'in üstü dolmuyor. Öbür şey Doğru Yol Partisi'nin Balgat'taki Migros, Gülerler iş merkezi diye yapıyorsunuz binayı, modern de sayılır, iş merkezi gibi duruyor ama parti merkezi. Bu Ankara'nın bence içine düştüğü açmazdır. Bu açmaz çözülmedikçe de Ankara daha da kan kaybedecektir diye düşünüyorum aslında. Keşke biraz daha kan kaybetse de başka bir Başkan gelse de bir etrafı silkelese diye de bir arzumuz var. Yani Ankara'ya işi getirmek, sanayiye getirmek. Şimdi burada da kendi suçlarımız var, onları da söyleyeceğim. Ben birkaç Avrupa kentini, daha doğrusu Avrupa kenti modelini şöyle tarif ediyorum. Beni dinleyenler bilirler, bir tarihi çekirdek var. Hemen burnunun dibine gelmiş bir istasyon var. Ankara'da istasyon bir kilometre uzaklıkta, hiçbir halta yaramıyor aslına bakarsanız. Ondan sonra Avrupa kentinde o istasyonla oluşmuş gerçek bir iş merkezi var. 19. Yüzyıl ve 20. Yüzyıl'ın başı. Ve buralar hala merkez, MİA. MİA kavramını da sulandırdığımızı düşünüyorum. 30 tane MİA olmaz. Kuram bize diyordu ki bir tane merkezi iş alanı olur. Hocalarımın hepsi bunu piç ettiler. "Urban Echology kavramı bitmiştir" dediler. "Yok oldu" dediler. Nerede yok oldu. Biz yok ettik.

Buna bağlı olarak bütün 20. Yüzyıl'a bakarsanız, o 19. Yüzyıl merkezi iş alanı kendisine yapılan eklemelerle büyümüştür sağa sola. 20. Yüzyıl'ın ikinci yarısı ve sonuna doğru, bildiğim birkaç örnek var, hakikaten bir seçenek merkezi iş alanı yarattılar ama bunlar sadece iş alanıydı. Bizim burada alt merkez dediğimiz şey, hiçbirisinde, Orhan Hocam'ın dediği gibi nadir şeyler yok, hepsi esnaf. Esnafla başkent kurtarmaya çalışıyoruz. Bu olmaz. Böyle bir şey belki küçük alt merkezleri kurtarır ama bizim kurtarmaya çalışmamız gereken şey merkez, karar vericiler. Bize öyle öğretti, rahmetli Mübaccel Hanım'dan başlayarak onu öğrendik biz. Burada onun çalışmasını yapıyor. Bulguları da önemli, bu adamların hiçbiri öyle dağa taşta gitmiyorlar. Gittikleri en uzak yer Beşevler. Ama hocalarım ne diyordu?

Öyle olacak ki Çayyolu'na gidecekler. Gitmez ya, dünyanın hiçbir yerinde de gitmemiştir. Bu ulaşım altyapısıyla hele hiç gitmez. Orada, İsviçre'de her yerde iş merkezi vardır ama oradaki raylı sistem ve ulaşım ağı ağıdır. Burada ağ da yok. Ankara'dan çepere giden beş yol var ya Allah rızası için. Hala daha beş yol var Menderes'in zamanında yapılmış olan. Demiryolu iki tanecik var. Gördüğüm birkaç örnek var. Bence biraz teori yapmak lazım. Arkadaşlarımıza ben bir soru yöneltmiyorum. Biliyorum dertlerini, sıkıntılarını, neyle yaptıklarını ama acaba ne tür seçenekler dürtülebilir diye düşünüyorum. Mesela, Madrid'de aynen demin dediğim sistem çalışmış. Eklemlenmiş de, eski merkez var, istasyon gelmiş, 19. Yüzyıl var, merkezi var, sonra diyorlar, gidiyor, Atatürk Bulvarı adını takmıştım anımsarsanız, onun bir yerinde hipodrom olan bir yere, yıkılmışlar hipodromu. Yeni iş merkezi yapmışlar ve adına da Pablo Picasso meydanı demişler. Bu meydan La Defans gibi. Orada esnafın olduğu küçük şey beklemeyin ama iş merkezi karar vericiler orada. Biz o mekanı yaratmadık ki. Ne Merkez Bankası'na yarattık, ne başka bir şeye. Hepsi böyle şehrin sağına soluna atılmış şeyler olarak kaldılar. Hepsi bir araya gelip bir sinerji oluşturmadılar aslında. Ankara'nın ne jeomorfolojik yapısı ne de arazi kullanım yapısı buna imkan vermedi. Biz de tutucu davrandık. Onu ben çok net söyleyebilirim.

Kazıkıç Bostanları önemli proje ama bir sürü mülkiyet problemi yüzünden oranın içinden hala geçen bölgesel yol yüzünden öyle kalıyor. Orada bir otel yapıyor adam, kapıyor oteli, sizin beklediğiniz o modernizmi yansıtmıyor. Defansın başlaması 1950'li yıllar ve kamu yapıyor ama bunu. Yani kamunun bir siyasasıdır bu, siyasetidir. Altyapısını 50 yılda yapıyor adam. Bugün gidip mimarlar mimarlığına bakıyorlar ama sonuçta, ben şunu diyorum, La Defans'ın bir kamusal alanı var, Maslak'ın yok. Biz Maslak'ta binalar yüksek mi değil mi diye tartışıyoruz. Binalar bitmiş, bir tane omurgası yok. Defans hiçbir şey elde etmemişse bir omurga elde etmiş diyorum. Kendi meslektaşlarım bana kös kös bakıyorlar. Ben gerekirse Orman Çiftliği'ne modern bir şey yaparım, diyorum. Ben korkmam, söylerim bunu ama ilk tepkiyi meslek arkadaşlarımdan alıyorum. Ankara bu haliyle, bu dokusuyla yapısal değişimler, dönüşümler olmadıkça daha da çok kan kaybedecektir, Allah'tan birkaç kurum var Ankara'yı tutuyor. Birinin içindediniz. Sevmiyordum ama Bilkent'i artık seviyorum. Birilerini tutuyor burada. Ama bu iki kurum da gittiği zaman Ankara bitmiş demektir. Onun için burada bir daha yapısal birtakım şeylere Ankara'nın ihtiyacı var, diye düşünüyorum ama bunu arkadaşlar yapamaz. Biliyorum. Son olarak İstanbul'da bir yarışma yaptı İMP, bir alt merkez, etrafına baktık, ettik, çocukları da soktuk yarışma diye ama en azından bir şeyleri dürttüler. Bir alt merkez nasıl olur, diye.

Rahmetli Raci MİA diye kaç yıldır duran bir şeye bir yarışma yaptı, bir şey dürttü. Böyle birkaç tane alt başlığı için içine sokmanızda, bize, Melih Gökçek'e, her şeye rağmen yarar görürüm ki fikir üretilsin, diye düşünüyorum.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- O dürtmeyi de biz Çayyolu 8. Cadde'yle yapmaya çalışıyoruz Hocam.

BAYKAN GÜNAY- Orada alt merkez...

BUĞRA GÖKÇE- Ben bir ilave yapayım Hocam. Ben Bilkent'i hala sevmiyorum. Neden, söyleyeyim. Bizim bu Plan'da önemli alanlardan birisidir. Özel çevre koruma bölgesinin sınırının bittiği ama bu Plan'ın o sınırı yeterli değildir, daha büyük bir sınıra ihtiyaç var, çünkü bu göl sistemi aksi halde koruyacak dediği alan, madem Üniversite'nin elinde burada mülkler var Hazine'den aldığı, hiç olmazsa Üniversite alanı olarak değerlendirilsin diye ayırdığı alan, Bilkent Üniversitesi bu bölgede şu anda sanırım 100.000 civarında nüfus barındıran bir kent inşa ediyor. Bunlar şöyle önemli, kurum burayı tutuyor ama başka şeyi de başka bir taraftan ciddi şekilde tahrip ediyor. Bu Plan'ın ilk deliğidir. Bilkent Üniversitesi eliyle.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bilkent biraz da model olma yoluna döndü üniversiteler için.

BAYKAN GÜNAY- Atatürk kenti kuracağız diye. Sapıklığın sonu yok. Champs Elysees'nin öbür tarafını yıkmıyorlar, ucuna yapıyorlar.

NUMAN TUNA- Nasıl bir katkı yapabilir ki? Bilkent'in merkez gelişimine olan etkisi üzerine çok şey konuşulabilir. Baykan Hoca'nın dile getirdiği eleştiri bize Cumhuriyetimizin ilk yıllarından beri sürdürülen MİA gelişimine ilişkin politikaların gözden geçirilmesini zorunlu kılıyor insana burada, ama süremiz buna uygun değil, ancak kısa bir hatırlatma yapmakta fayda var. Ankara'nın günümüze kadar olan gelişim sürecinde uygulanan politika ve projelerin olumlu etkilerini görmezden gelemeyiz, aksi olan görüşlere katılmadığımı belirtmeliyim. Cumhuriyet'in kuruluşundan 1980'li yıllara kadar olan dönemde Ankara'nın model kent olarak gelişiminde çok emek harcamış olan Cumhuriyet'in bir tutumu var. Bilindiği gibi Ankara üzerinde bu konu ile ilgili çok yayın bulunmaktadır. Rahmetli Prof. Gönül Tankut başta olmak üzere çok sayıda araştırmacının, bu arada aramızda bulunan hocalarımın da çalışmaları var, örneğin Özcan Hocam'ın Ankara Nazım Plan çalışmaları; Ankara'nın gelişiminde ciddi bir vizyon ve strateji oluşturulamadığını söyleyemeyiz. Ankara kentinin planlama tarihi planlıların belleğinde yer etmiştir ve bunun aksini söylemenin olanağı yoktur. Örneğin, Kızılay-Bakanlıklar koridorunun uluslararası mimari yarışmalarla elde edilmiş ve arke-type haline gelen kentsel mimari çevrenin, yakın zamana kadar nazım planının da etkileriyle -gerçi 1980'lerden sonra Cumhuriyet'in kent planlama vizyonunun değişim geçirmiş olmasına rağmen- başarısı korunabilmiştir. Ama burada sorun kent merkezleri için öngörülen planda Kızılay ve Ulus ile ilgili rolün belirsizliğidir; onun için ben soruma yanıt hala alamadım. Bu yeni önerilerle, yeni yapılan çalışmalarla, içinin boşalmakta olduğunu söylediğiniz merkezin, yerel hale gelmesi veya tümüyle yer değiştirmesi

mümkün değildir. Kuramsal olarak, merkezler -siz plan hazırlayarak, öngörmeniz bile-öyle kolay kolay yer değiştirmez. Bir merkez odak noktası itibarıyla en zor değişen yeridir bir kent; kentsel teoride bilindiği gibi, merkezleri yönlendirebilirsiniz, eğilimlerini bir şekilde tespit edebilirsiniz, ama onun işlevlerinin oradan tümüyle taşındığı varsayımıyla, bu eğilim sürecini destekleyen plan kararı ile içini boşaltamazsınız.

Kızılay niye bu hale geldi? Tabii onun eleştirisini yapabiliriz. Böyle değildi, Kızılay için söylüyorum. Tabii ki bir sürü kentsel sefalet parçaları vardı. Bu parçalı yapı daha çok eski Ulus'ta da 1970'li yıllarda görülmekteyken, önce Sıhhiye, ve daha sonra Kızılay'a yaygınlık gösterdi. Plan çalışmanızda eski merkez olarak tanımlanan, ancak MİA niteliğini veren karmaşık bir farklılaşma/özelleşme yapısı yer yer çöküntü gösteren alt-bölgeler ile bence hala MİA gelişim dinamiklerini kontrol etmektedir. Bu toplantıda Kızılay'ın MİA parçası olarak içinin boşalma sürecine girdiği ifade edilmektedir. Peki bu boşalma sürecine girince biz plancılar ne yapacağız bu durumda, onu öğrenmek istiyorum. Tutumunuz ne? Bu yeni çalışmalarla buna ne önlem getirdiniz? Nasıl bir vizyon geliştirildi, ki biz de burada, sizin geliştirdiğiniz kararlarla ilgili olarak katkıda bulunalım, olumlu anlamda eleştiriler yapabilelim. Bu toplantının herhalde amacı bu olmalıydı diye düşünüyorum. Onun için beklentimi açıklamak istedim.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Aslında merkeze bakış açımız şu bizim. 4 milyonluk bir şehirde yaşıyoruz. Kızılay'a, Ulus'a gidiyorsunuz, saat 19:00-19:30'da mağazalar kapanıyor. Aslında Ankara 4 milyonluk nüfusa sahip bir şehir ama, bir merkeze sahip şehir değil. Karanlık bir merkeze sahip şehir. Saat 19:00'da evinize dönmek zorundasınız. Bunun tabii çeşitli sebepleri olabilir. Memur kenti deniliyor, şu kenti, bu kenti deniliyor, bir de yaşam tarzımız değişti. Gezmek için Kızılay'a gitmiyoruz. Mağazaları gezmeye Armada'ya gidiyoruz, yeni açılan CEPA'ya gidiyoruz, şuraya, buraya gidiyoruz. Burada merkezin aslında birinci problemi güvenlik gibi geliyor. Güvenli bir şekilde dolaşamıyorsunuz. Karanlık olduğu zaman zaten güvenliğiniz yok demektir. Güvenliğin olabilmesi için merkeze akşam yaşayan insanların gelmesi lazım. Merkeze, Kızılay olsun, Ulus olsun, konutun dönmesi bu planın öngörüsü aslında. Konutu döndüremezsiniz belki ama, en azından bekar evleriyle, üniversite gençliğinin merkezde yer almasıyla bu sağlanabilir belki. Öncelik güvenliğe verilmeli burada ve o güvenliği sağladıktan sonra, saat 22:00'ye kadar yaşıyorsa bir merkez, Kızılay, Ulus'tan bahsediyorum, o zaman belki bir merkeze sahip olabiliriz Ankara için. Bunun çalışmaları yapılması lazım.

ÖZCAN ALTABAN- ...zaten o güvenliği de sağlasanız pek kolay bir iş değil.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- O zaman işte büyük alışveriş merkezleriyle ilgili öngörülerimiz de bunu destekler nitelikte. Büyük alışveriş merkezleri nasıl başladı? Tesadüfle başlamadı, özelleştirmeyle başladı Ankara için. Migros'la başladı mesela. Et Balık

Kurumu'nun özelleştirmesiyle bir sermaye grubu oraya geldi. Hiçbir planlama çalışması orasını alışveriş merkezi ya da çekim odağı olarak göstermedi.

ÖZCAN ALTABAN- Batıda da var, Migros gibi, diğer Carrefour gibi alışveriş merkezleri geleneksel merkezi öldürmüyor ama bu şekilde.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- İşte, onun olmaması gerektiği yönünde plan kararı üretmeye çalışıyoruz. İskitler gibi bir proje uyguluyorsunuz, Hocam'ın da söylediği gibi İskitler ciddi bir proje, İskitler'in hemen çaprazındaki alana da büyük alışveriş merkezi getiriyorsunuz, ciddi bir potansiyel getiriyorsunuz. 50.000 metrekare kapalı iş alanı ve onu daha da büyütüyorsunuz. 100.000 metrekarenin üzerinde bir alan.

MELİH ERSOY- Bir soru sorabilir miyim İbrahim Bey? Burada, yeni Plan'da bir dizi alt merkezler öneriliyor, bunları tamamen bir yana koyuyorum. Ama önemli bir yeni oluşum, sizin de belirttiğiniz gibi, Söğütözü'nde önerilen alt merkez. Bu alt merkez ile Kızılay'daki mevcut kent merkezi birbirinden tümüyle kopuk diyebileceğimiz uzaklıkta bir konumda değiller. Mevcut ve ağırlığı hızla azalan mevcut merkezi de yeniden canlandırmaya katkı vermek üzere bu iki merkezi oluşturulacak bir omurgayla nasıl bütünleştirebiliriz? Var olan trafik ve yaya akslarıyla böyle bir omurganın oluşturulabilmesi biraz güç gibi geliyor bana, çok karmaşık bir durum. Biraz önce Baykan Hoca'nın da dediği gibi mesela, öbüründe bir omurga var. Burada böyle bir yaklaşım üst ölçekte hiç düşünüldü mü veya önerildi mi? Bu tabii gerçekleşmesi çok kolay olan bir şey de değil, onu kabul ediyorum, ancak örneğin Jansen Planı'nda kentin bu bölümünde bir yaya aksı vardı; bu yeşil bant Kızılay'dan başlayıp Maltepe Camii bitişiğindeki eski açık pazarın bulunduğu yerden geçip yukarıya Bahçelievler'e kadar uzanan bir aks vardı. Sürekliliği olan bu yeşil ve yaya bandı parça parça, oradan buradan bozuldu, ancak yine de orada bir yaya aksının izleri zayıf da olsa da var. Buna benzer bir başka omurganın herhalde ulaşım aksları açısından da geliştirilmesi lazım. Bu yönde bir girişimde bulunulması durumunda korkarım Söğütözü'nün bugünkü hızıyla güçlenmesi durumunda Kızılay merkezi zaman içinde bir çöküntü alanına dönüşebilir. Bu iki merkezi birlikte yaşatabilecek bir güçlü aks, bir omurga, yaya aksı, trafik aksı hiç düşünüldü mü? Yoksa var olan trafik düzeni, ulaşım düzeni aynen mi kabul ediliyor?

ORHAN KUNTAY- Aslında Melih Hoca çok ilginç bir noktaya değindi. Ben de tek ve ender bulunan hizmetler açısından, örneğin parti merkezlerinin kent merkezinde olması gerektiğini düşünüyorum her zaman için. Sendika merkezleri, parti merkezleri ve Avrupa'da bu böyledir birçok yerde. Parti merkezleri Söğütözü'ne taşındı aşağı yukarı. Büyük iki tane partinin merkezi orada. Gerçi Avrupa'da gördüğümüz gibi parti merkezleri böyle bir dokuya entegre değil. Kendileri bir girilmez şato halinde ve merkeze etki eden özelliklere sahip değiller ama yine de çok önemli bir konu. Kızılay merkezinde Ankara'da

bulunan partilerin hiçbir merkezi yok şu anda. Bunun olmaması gerekiyor benim kanımca. Söylediğiniz gibi Söğütözü şu anda bir avantaja kavuşmuş durumda. Teşekkürler.

NUMAN TUNA- Benimki biraz provokatif olacak ama tartışmaya biraz yön verebilmek için, bir şekilde belki soruyu ana sorunsala odaklanmış sorarak görüşlerin ifade edilmesi fırsatı çıkmış olacak; gerek Melih Hoca'nın, daha önce Baykan Hoca'nın katkılarından hareketle şöyle bir şey söyleme cesareti buluyorum: Bu, söylediğim gibi, bir merkezi gelişme, bence ilgili yönetimin iradeli bir şekilde planlı, amaçlı yaklaşımını gerektiriyor ve bunun için de gerekli uygulama araçlarının da sağlanması zorunludur. Cumhuriyetin erken döneminde biliyorsunuz Ankara'nın planlamasına çok önem veriliyor, kent merkezinin başarılı bir şekilde gelişiminde Sıhhiye-Kızılay-Bakanlıklar ekseninde işlevsel omurga oluşturularak, Ankara'nın modern kent merkezi geliştiriliyor ve başarılı da oluyor. Bu konuda çok sayıda yayın var, başarıyı sağlayan parametreler için bu yayınları günümüzdeki sorunsal için değerlendirmek gerekir. Kızılay-Çankaya eksenli merkez gelişiminin işlevsel bir kesintiye uğradığını, burada bir boşalma sürecinin başladığını ifade ediyoruz. Buna karşılık, Söğütözü'nde yeni bir odak gelişmesinden söz ediyoruz. Ancak, bu unsurlar birbirinden kopuk, Kızılay tamamen çöküntü alanına dönüşmesi mümkün olmayacağı gibi, Söğütözü'nün de hiçbir zaman Ulus ve Kızılay gibi işlevleri ikame etmesi beklenmemelidir. Cumhuriyet yönetimlerinin Ulus'tan Kızılay'a olan başarılı merkez gelişme sürecinin - öngörülen bir omurga olmadığından- Söğütözü ekseninde görülebilmesi olası görülüyor. Özlü bir şekilde ifade edersek, yeni plan kararlarının öngördüğü bu kadar parçalı yapı ile kademelenmesi ve işlevsel farklılaşması belirsiz, dağınık merkezler manzumesinin, yaşayan bir kenti sabote etmek için bilinçli olarak yapılmış olmadığını düşünürsek, herhalde bu kadar tutarsız ve profesyonel, düzeyi yetersiz merkezler politikasını anlamakta neden zorluk çektiğim anlaşılacaktır. Parçacı bir planlama anlayışı içinde, sadece kısa vadeli beklentilere göre çok sayıda alışveriş merkezlerinin hayata geçirilmesinde Kızılay'ın bilerek ihmal edilmesi gerekirdi; bunun için Kızılay'ı merkez işlevlerini sıkıntıya sokacak yeni ulaşım politikaları çerçevesinde, dalgeç geçitlerinin, kavşak çözümlerinin yapıldığını biliyoruz. Artık, Kızılay içinden geçilen bir yer haline gelmiştir.

Merkez odak noktasının bu kadar tanımsız bırakılması, ne yeni alışveriş merkezlerine, ne yeni geliştirilmesi istenen Söğütözü eksenindeki gelişmeye entegre edilmemiş, içdiş edilmiş bir merkez karşımızda duruyor. MİA odağının plan kararıyla başka yere taşınması belirli koşullarda tarihsel bir süreci gerektirir. Söğütözü eksenini ve diğer stratejik merkez parçaları ancak Ulus-Sıhhiye-Kızılay tarihi odağı ile beraber sinerjik etkilerin bütünlük kazanması oranında gelişme sağlayabilir. Ankara'da söz konusu kent merkezi parçalarının işlevsel analizi ve öngörülen rollerin plan kararlarında iyi tanımlanmamış olduğu görülmektedir. Mevcut siyasi iktidarın birkaç dönem Belediye Başkanlığı ömrüyle Ankara'da MİA yönlenmesi, öngörülen parçalı ve tanımsız politikalarla mümkün görül-

memektedir. Sonuç olarak, merkezlerle ilgili sözkonusu plan kararlarının hem kuramsal hem de reel Ankara konteksinde anlamsız buluyorum; belki de yapılmak istenen şeyi ben okuyamıyorum. Ne yapılmak isteniyor? Öngörülen strateji üç parçalı MİA gelişimi ise, bu stratejinin uygulama araçları nerede? Ankara gibi bir metropolün merkez kararları ile ilgili stratejik plan dilini alt ölçekte planlara ve alan yönetim çalışmalarına yol gösterici ve açıklayıcı bulmuyorum.

OTURUM BAŞKANI- Çalıştayımızın biliyorsunuz ikinci bir konu başlığı daha var. Ona yeterli zaman bırakabilmek için başka soru yoksa yanıt için bir söz vereceğim.

ÖZCAN ALTABAN- Ben bu sorumu Gazi'deki ilk toplantıda da sordum, bence çok kritik. Arkadaşlarımızın bugüne kadar yaptıklarını tabii bir yere kadar kutlamamız gerekir. Hakikaten çok zor şartlarda bir şeyler üretmişler. Ama şimdi bundan sonra yapılacak işler de, ana planlar 10'a yakın, özel projeler, yani müthiş bir yelpaze var. Bence burada kritik bir rolü var plancı arkadaşlarımızın ve bizim Oda olarak var. Bunların önceliklerini saptarken biz ne kadar siyasetleri, karar vericileri etkileyebileceğiz. Mesela merkezlerle ilgili en ilginç konu; "ihale edilecek" dediler geçen defa bana. Bunlar ihale edilecek. Şimdi, bir tane ihale edilmiş proje var: Ulus. İhale edildiği zaman plancıların hiçbir etkisinin olmadığını görüyoruz. Bir ihale dosyası hazırlanıyor, şartname hazırlanıyor. Şimdi çok kritik bir dönemdeyiz. Tamam 1/25.000'liği hazırladık. 10 küsur ana plan var, merkezler var. Bunların içinden öncelikleri herhalde ona göre ihale edeceksiniz. Artık konut bölgesi herhalde ihale etmeyeceksiniz, değilmi, merkezler önemli, özel proje alanlarımız önemli. Bundan sonra yapılacak şeylerde siz acaba arkanıza meslek odalarını da alarak, üniversiteleri de alarak bu öncelikler ve bunun içeriği, yani çıkaracağımız projelerin içeriğini, işte strateji orada girecek, bunları saptarken acaba bir etkiniz olabilecek mi, ne bekliyorsunuz? Bizlerden ne bekliyorsunuz? Üniversite olarak biz size nasıl destek verebiliriz? Bu bir.

İkincisi de, acaba bundan sonra bütün bu kritik projeler sıralamasını yaparsak, hepsi ihale mi edilecek, yoksa Ankara'nın bir geleneği var, bu Melih Bey'e de onu bir şekilde nasıl empoze ederiz, bilmiyorum, hiç değilse birkaç tane çok önemli proje için yarışma yapamaz mı? Bu çok önemli. O zaman doğrusu, üniversiteler, meslek odaları, bütün meslek çevresinin bir şekilde Başkan Hoca'nın işaret ettiği gibi yaratıcı bir şeyler belki ortaya konabilir. Kötü bir örnek var karşımızda, Ulus için bir ihale edilmiş, elimize gelmiş proje var ve hiç bizim planlama çevresi olarak kabul edeceğimiz bir proje değil, değilmi? Size yüklemek istemiyorum her şeyi. Sizin zor durumda olduğunuzu biliyorum ama biz nasıl bir şeyle etki yaratabiliriz, kamuoyu yaratabiliriz? Sizin bundan sonra planlar darmadağın olabilir. Bir sürü ihaleye çıkabilirler, çok da hevesli görünür doğrusu Melih Başkan. Burada çok kritik bir kırılma noktasındayız. Bu bir şekilde derlenip toparlanmış bir 2023 planı var. beğendiğimiz yerleri var, beğenmediğimiz yerleri var, doğrudur ama bundan sonra sizin oradaki küçük ekibinizle, ne kadar muhalefet de etseniz veya etkili de olmaya çalışsanız

çok zor durumdasınız, biliyorum. Nasıl bir yöntem acaba izlemeli? Nasıl bir öncelikler sıralamanız var kafanızda? Bizlerle paylaşabilir misiniz, paylaşamaz mısınız, onu sormak istiyorum. Teşekkür ediyorum.

NUMAN TUNA- Özcan Hoca'nın önerisine katılarak bir şey daha eklemek istiyorum. Böyle bir yaklaşım siyasi otoriteyi ikna etmek için de önemli, bu yaklaşımın yapıcı katkılarda bulunacağına eminim. Aksi takdirde, geniş bir katılımı sağlayan ve yöneticileri de heveslendiren bir sürece yönelim sağlanamaz ise, merkezlerle ilgili bu oluşum içinde son derece dağınık -hani "ben yaptım oldu" politikalarıyla son derece zararlı- ve kimseye de hizmet etmeyecek bir yapılanmaya doğru sürüklenir Ankara. Bence, merkezlerin şu andaki durumu böylesi bir karar verme aşamasında çözüm fırsatlarına da sahip olduğunu göstermekte olduğunu düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI- Son dört konuşmacı üzerinden çok kısaca hemen yanıtlarınızı alalım mı?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- O zaman şöyle yapalım, Özcan Hocam'ın sorusunun cevabını ben vereyim, diğer konularda, Melih Hoca'yla Numan Hoca'nın sorularına da Buğra cevap versin.

OTURUM BAŞKANI- Sonra diğer konumuza geçelim.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ben şu açıdan konuşmak istiyorum. Benim Belediye'de hem şehir plancısı vasfım var, hem de idareci bir vasfım var. Biz bu Plan'ı yaparken güçlüklerimizi biliyorduk. Bunları da sizinle paylaştık ve bunu anlatabildik, sizler de bunu anladınız. O konuda ben size teşekkür ediyorum. Gerçekten çekirdek bir birimiz biz. İstanbul'daki gibi bir imkanımız olmadı bizim. Bir nazım plan bürosu kurulması gibi bir durum olmadı. Tercih bu şekilde oldu. Biz de elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalıştık. Merkezler konusu uzmanlık konusu gerçekten. Bu konuda da ben çok ciddi akademik çalışmaları olan Buğra arkadaşına güveniyorum, onun bilgisine de tecrübesine de güveniyorum ve bu kadroyla götürebilirdik. Buğra'nın akademik çalışmalarından çok faydalandık burada. Bu, "ben yaptım oldu" mantığıyla yapılmış bir şey değil. Kendi aramızda da tartıştığımız, sorabildiğimiz kişilere de sordüğümüz, "nasıl olabilir?"i danıştığımız, fikir danıştığımız insanlar da vardı tabii ki. "Biz bu işi çok iyi biliyoruz, biz yaparız, başkası yapmaz" gibi bir mantıkla da hareket etmedik. Zaten bir tartışma da olsun istedik. Onun için de buradayız zaten. Bu tartışmadan biz de bir şey kapmak istiyoruz ve biz de sizlere tecrübelerimizi vermek istiyoruz aslında.

Şöyle bir durum var: İki türlü plancı profili var aslında. Biri uygulamanın içinde olan, birisi de teorinin içerisinde olan. Sizler hocalarımızsınız bizim. Siz plancı yetiştiriyorsunuz. Hiç kimse size zaten "gel, bu işin başına otur" diyemez. Böyle bir şey de olmaz.

Sizler bizleri yetiştireceksiniz, bizler uygulamanın içerisinde olacağız ve uygulamada kazandığımız tecrübeleri de size anlatarak, sizden fikir alarak ve sizlere de uygulamada neler olduğunu söyleyerek diyalog sağlayabiliyoruz. Onun için bu çalışmalar yapılırken Başkan'la görüşüldü. Siyasi otoriteden kaçılarak yapılmış bir Plan değil. Sonuçta bu Plan siyasi otorite tarafından onaylandı.

Bu tariflediğimiz ana planları nasıl yapabiliriz? Bunları biz zaten siyasi otoriteye de anlattık. Bu süre içerisinde ve bu büyüklükte bir kent, “yaptım bitti planları, üst ölçek plan tamam- dır, hadi alt ölçekli planlara başlayalım” böyle bir yöntem benimsenmedi zaten. Bunun geliştirilebilir bir plan olduğu anlatıldı siyasi otoriteye. Bu ana planlardan da bahsedildi. Ana planların yapılması gerekliliğinden de bahsedildi. Bu ana planların mevcut yapı içe- risinde yapılamayacağı, bunların ayrı sektörler olduğu, ayrı uzmanlık alanları olduğundan da bahsedildi. Biz bir noktaya kadar götürebiliyoruz tabii ki, biz karar verici bir pozisyonda değiliz. Buna siyasi otorite o kararı verecek ama bizim bu toplantılardan da beklediğimiz, üniversitenin olsun Şehir Plancıları Odası'nın olsun, diğer şeylerin de olabilir, bunlara sahip çıkması, bunların doğru şeyler olduğunu, bu türde uygulama yapılırsa Ankara'nın bir kazanım olacağını da belirtmesi lazım. Yoksa işimiz çok kolaydı bizim aslında.

Ankara'nın her tarafı planlı zaten. Alt ölçekli planları var. Onları yapıştır birbirine, ekle, bir kolaj çalışması yap, plan kararı olmayan yerleri de tarım alanı de, orman de, bitti gitti. İşimiz bu kadar da kolay olabilirdi. Memur zihniyetiyle baktığımızda. Ama biz plancı zihniyetiyle baktık buna.

Buğra da diğer konulara cevap versin.

BUĞRA GÖKÇE- Benim söyleyeceğim şu: Özcan Hoca'nın iki toplantıda söylediği şey bunun temel omurgası zaten. En doğru şeyi söylüyor. Bu Plan kendinden sonraki süreci tarif etmeye çalışıyor, çünkü hep söyledim, biz bu kadar dar bir kadroyla, bu kadar sınırlı bilgiyle bütün her şeyi toplama şansına sahip değiliz. Bize siyasetçi daha fazla bir şey yapma şansını vermediğinde önümüzde iki seçenek vardı. Ya bunu olduğu sürece bira- kacaktık, onaylı planları en vahşi şekliyle planın üstüne işleyecek, onayacak bir Belediye Meclisi olacaktı ya da biz buna müdahale edebilmek anlamında elimizden gelen çabayı, her tür katkıya kapalı olmasına rağmen yönetim, bu sürecin içerisine katacaktık. Biz ikincisini seçtik. Esasında zor olanı yaptık. Bundan kaynaklı zorlukları hala da yaşıyoruz ve biz bunu onaylanmadan önce tartışılması için de çok uğraştık ama, hep anlattım, böyle bir uygulaması yok siyasetçinin. Bu ortamlar bunun tartışılması için çok büyük fırsat, bizim açımızdan da çok büyük fırsat, çünkü biz de bu süreci onaydan öncesi için tarif etmiştik siyasetçiye ama umurunda olmayınca, bırakıp kaçmak, bu kente fayda sağlamıyor.

Bundan sonraki süreç nasıl planlanacak? Ben her konuda objektif ve yekten söylüyorum düşüncelerimi. Kaç toplantıdır takip edenler varsa bilirler. Lafı eveleyip gevelemiyorum.

Önümüzdeki bir yıl seçim yılıdır. 2009'a kadar yerel yönetim seçimi yapılacak. Ben açıkçası yerel yönetimin bu Plan'da tarif edilmiş ana planları yapmak yönünde bir önceliği olacağına inanmıyorum. Bu planların ihalesi gibi, bunlara kaynak ayırmak gibi bir önceliği de olmayacaktır Belediye'nin. Tahminimi söylüyorum size dürüstçe.

Biz de en azından bunlardan bir ya da ikisinin acilen ihaleye çıkabilmesi anlamında ama bu ihalelerin de doğru ekiplerle, doğru mekanizmalarla yapılabilmesine yönelik bir hazırlık yapıyoruz. Merkez ve afet bunların ilk telaffuz edilenleridir. Bizim kafamızdaki öncelikleridir. Ankara için afetin önceliksiz olduğu kanaatine katılmıyoruz. Hükümlerinde de bunlar çok ciddi şekilde var ve merkez bununla ilgili, burada konuşulduğu üzere, en önemli konularından birisi. Bu iki ana planın yapılabilmesi için, hatta bu ana planların üniversitelerle birlikte yapılabilmesine yönelik bir ekip tasarımını öngören bir hazırlık yapmaya uğraşıyoruz. Bunu söylemem doğru mu, belki müdür bey bana kızacak ama teknik anlamdaki tartışmamızdır bu. Ama siyasetçi bunları kabul edecek mi? Hiç zannetmiyorum. O kısmını bilemiyorum ama bizim öncelikle derdimiz budur.

Numan Hoca'nın söylediğinde şu beni çok rahatsız etti. Onu düzeltereğim. Burada merkezleri darmadağın eden hiçbir öneri yok, yapılmadı. Söğütözü, bu planın önerdiği bir merkez değildir. Orada zaten spontane bir gelişme var ve o, buranın ÖPB notasyonu, özel planlama bölgesi olarak işaret ettiği alan önemli bir kısmı ıslah planlarıyla yapılaşan ve yapılaşırken de bölgedeki eğilimler doğrultusunda ofis olarak yapılaşan bir nitelik taşıyor. O bölgelerin önemli bir kısmının ıslah planı var ya da daha önceki ıslah planı olmayan kısımlarında da kentsel çalışma alanı, kentsel servis, Mustafa Kemal Mahallesi'nde gecekondular ama bunların tamamı şimdi ofis olarak inşa ediliyor ya da yol boyu daha önce türlü tarihlerde, 70'li yıllardan itibaren kentsel çalışma, kentsel servis alanı olarak tarif edilmiş alanlar, hiçbir bütünlük arz etmeksizin, hızla, demin tarif ettiğim gibi, ofis binalarına, alışveriş merkezlerine dönüşüyor. Bunları kontrol eden, bunları bir bütünlük içinde ele alan bir mekanizma yok. Bizim buradaki ÖPB notasyonu ile tarif etmeye çalıştığımız şey, hakikaten böyle bir eğilimi varsa, artık burası için özel bir çalışma yapmak lazım. Sabancı Bulvarı bunun ikinci bir yoludur ama bu mevcut bir yoldur. Bu da yetmeyecektir. Bu, bunun omurgası da olamaz, ki bir merkezi iş alanının kendisiyle de bağlantı sağlayacak, yaya omurgası falan da yoktur.

Raylı sistem önerileri de bu merkezleri biçimlendirecek bir şekilde değil, Armada üstünden durak yapacak şekilde biçimlenmiştir. Burası nitelikli bir bölge, özgün bir bölge ve buraya özel bir çalışma yapılmalıdır notasyonunu getirmeye çalıştık. Daha önceki toplantıda da şunu söyledim: Biz yeni yerleşim açmayarak kente dönüş, kentin merkezine, kente dönmek amaçlı birtakım çalışmaları özendirmeye çalışıyoruz, onun ip uçların vermeye çalışıyoruz. Dodurga için de söylenen şey, oradaki merkezi iş alanı öngörüsü için söylenen şey de şudur:

O bölgede bizim koyduğumuz merkezi iş alanı önerisi yaklaşık 1.5 milyonluk bir nüfus atamasıdır. Daha önce Bayındırlık Bakanlığı'nda onaylanan planlar 3 milyona yaklaşan bir nüfus ataması yapıyordu. O planlardan güneybatı Ankara metropoliten imar planı denilen planın iptaline ilişkin bilirkişi raporunu Melih Hocalar imzaladı. Hocam iyi biliyor. Hatta diğer bilirkişisi de Orhan Hocam. İnanılmaz bir plan. Şimdi o plan burada yok. O planın altında filan, öyle merkezi iş alanı tarif edilmiş yerler var ki, ya da onlara göre mevzi mevzi onaylanmış yerler var ki onlar burada yok. bu bile inanılmaz bir çaba ve kazanım. Plan'ın bu iptal ettikleri dava ve siyasi baskı konusu olmuş durumda şimdiden.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Nokta atışlar var orada.

BUĞRA GÖKÇE- Şimdi bu Plan'ın burada gösterdiği yerleri, onaylı mevzi, merkezi iş alanı yerlerini buraya koysanız, o sarı lekenin yarısından fazlası merkezi iş alanı olur. Bayındırlık Bakanlığı böyle onamış bunları. Hakikaten oydu, darmadağın, nasıl olacak dediğimiz. Bizim burada koymaya çalıştığımız şey de şu: Burada hakikaten 1.5 milyonluk nüfus olacaksa bizim azaltmamızla 3 milyondan 1.5'a indirilmiş bir nüfus olacak ki bu da çok fazladır. Kesinlikle kabul edilemez ama bizim getirebildiğimiz son noktası budur. Ama bunun bir merkeze ihtiyacı var. Burada merkez yok. Çayyolu bile yapılmış, Çayyolu'nun merkezi yok. Şu anda 8. Cadde spontane merkez olarak geliyor. O zaman bir merkez yapalım bu bölge için. Bunun da yerini nasıl seçebiliriz, arayışı vardı. Bu da mülkiyetler üstünden, parseller üstünden, onaylı planlar üstünden biçimlenmedi. Bizce bulabildiğimiz en doğru yere koymaya çalışılmıştır. Merkezleri darmadağın eden bir çaba olduğunu düşünmüyorum. Aksine, bizim temel kaygımız da, hükümlerde de, raporda da çok özülle şudur: Ulus, Kızılay gidiyor, çöküyor, elden çıkıyor ve bunlara bizim gücümüz yetmiyor plancı olarak. Akademi olarak da güç yetmiyor. Bu ülkeyi yönetenlerin merkezi ve yerel yönetim bazında siyasetçilerin üstünden biçimleniyor. Bir miktarını Başkan Hoca söyledi. Biz yapabilir miyiz? Hayır yapamayız. Başka bir senaryo var. Biz bu merkeze nasıl canlılık katabilecek bir dizi çalışmanın önünü açabiliriz, dedik. Bir tek yeni önerisi Dodurğa'dır. O da çok yeni değildir, çünkü o bölgede, yeri orası olmamakla birlikte, parça parça nokta atış, yüzlerce merkezi iş alanı tespiti yapılmış, 1.000 ölçekte 3 emsal, 3.5 emsal verilmiştir.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şöyle söyleyeyim ben not olarak: Bakanlığın yaptığı planlama bölgeleri olarak orada 7 tane planlama bölgesi vardı 5.000'lik olarak ve her bir planlama bölgesinin 5.000'lik planında bir merkezi iş alanı vardı. En az 7 tane MİA vardı orada.

BURCU ÖZÜDURU- Pardon, ben de bir şey söyleyebilir miyim? Ben araştırma görevlisiyim, Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde. Baştan beri siz alışveriş merkezleri üzerinde durdunuz ve onun üzerine bir dizi soru sordunuz. Bu alışveriş merkezlerinin yaptığı tahribata karşı koyabilir miyiz, onları nasıl sınırlandırabilir ve kontrol altına alabiliriz, diye. Anladığım kadarıyla da çok bir çözümü yok. Sadece olan bir şeyler var.

Kapitalist sistemin yarattığı bir şeyler var. Bir şekilde onları kontrol etmek çok mümkün değil. Ancak elinizde ne tür araçlar var, onları tam bilmiyorum ama benim düşünceme göre çok özellikli bir biçimde özelleştirilmiş bir politika paketiyle alışveriş merkezlerinin gelişmesi kontrol altına alınabilir, diye düşünüyorum. Merak ediyorum acaba elinizde öyle bir politika paketi var mı? Belki var olan veriler doğrultusunda arz-talep ilişkisini değerlendirerek her mahallede ne kadar bir potansiyel var, belki bu değerlendirilerek bir şeyler yapılabilir, diye düşünüyorum. Elinizde var mı, bilmiyorum. Bunu ne kadar da kontrol altına alabilirsiniz, onu da bilmiyorum ama teorik olarak belki böyle bir politika paketinin size faydalı olabileceğini düşünüyorum.

Bunun dışında bir de tasarım rehberi dizayn edilebilir, tasarlanabilir, diye düşünüyorum. Buna göre de alışveriş merkezlerinin büyüklüklerini, dükkan çeşidini ve yine arz talep ilişkisini verilen database'lerden toparlayarak ölçebilirsiniz, diye düşünüyorum. Bu tür spesifik ve somut verilere dayandırılarak belki bir şekilde kontrol altına alma şansınız olabilir. Bilemiyorum tabii ki diğer oyunları ve senaryoları, sonuçta kapitalist bir ülkemiz biz de artık.

Bir diğer konu da vergi: Vergi konusunda alışveriş merkezleri bir şekilde kontrol edilebilir. Satış vergisi veya orada yer seçecek dükkanlara daha fazla vergi belki almak üzere bir şeyler yapılabilir. Bu sizin bir aracımız olabilir, diye düşünüyorum.

Dördüncüsü de, developer dediğimiz, müteahhitlere veya alışveriş merkezleri geliştiricilerine çevreye verdiği etkiyi kompanse etmek üzere bir belki yaklaşımda bulunabilirsiniz. Bunu da somut olarak verilere dayandırıp, "Siz bu kadar zarar veriyorsunuz, bu kadar ulaşım getiriyorsunuz, öyleyse bunu çözün" diyerek bir yaklaşımda bulunabilir, diye düşünüyorum. Biliyorum, bunlar gerçek hayatta çok kolay yapılabilecek şeyler değil. Sizin de baştan beri anlattığımız bir sürü limit var üzerinizde ama bunlar aklıma gelen ilk detaylı araçlar, diye düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI- Aslında hemen kısa bir yanıttan sonra öteki konuya geçelim. Zaten alışveriş merkezleri, benim bildiğim kadarıyla Plan'ın hükümlerinin en net tariflediği konulardan biri.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şöyle açmak lazım aslında: Büyük alışveriş merkezlerine niye özellikle atıfta bulunuyor Plan? Günümüze kadar Ankara'da plan yapıldı. İlk plan bununla başlamıyor. Alt ölçekli planlar var. Eskişehir Yolu Kamu Kuruluşları Planı, 94 yılında onaylanmış bir Plan. Raci Hocalar tarafından da yürütülmüş bir plan aslında. Bunun gibi bütün kente giriş koridorları boyunca, kentsel servis, kentsel çalışma alanı gibi plan kararları üretilmiş. Büyük alışveriş merkezleri bu alanlar içerisinde yer alabiliyor, çünkü kentsel servis alanları dediğimiz, kentsel çalışma alanı dediğimiz kullanımlar, çoklu kullanımlar. Bunun içerisinde alışveriş merkezleri, büro hizmetleri, sağlık tesisleri, parti

merkezleri yer alabiliyor. Bu nazım planda ve uygulama imar planlarında bu kararları getirdiğinizde bunun altındaki uygulamalarda Büyükşehir Belediyesinin herhangi bir izni yok. Armada, Büyükşehir Belediyesinden izin alınarak yapılmış bir yer değil. Migros da değil aslında, Carrefour da değil, CEPA da değil, hiçbirisi değil.

NUMAN TUNA- Yapacağı hiçbir şey yok mu bu alışveriş merkezleriyle ilgili Büyükşehir'in? Bakın, sadece sadece İl Trafik Komisyonu'nun bile yapacağı çok şey var. Biliyorum, İl Trafik Komisyonu'nda bu konuda, alışveriş merkezlerinin ana ulaşım omurgalarına olan bağlantılarından, otopark kullanımlarına kadar getireceği bir çok denetim bulunmaktadır; bakınız, İl Trafik Komisyonu alışveriş merkezlerini denetleyecek olan çok sayıda planlama enstrümanından sadece bir tanesi. Aslında bir sürü enstrüman var. Ama en güçlülerinden bir tanesi de İl Trafik Komisyonu'dur. Bu komisyonda Büyükşehir'in istediği zaman büyük bir söz sahibi olduğunu biliyoruz. Benim eleştirim sunuş yaptığımız planın dayatılan koşulları, verileri ve kısıtları ile ilgili, zaten açıklamalarınızda benim işaret ettiğim hususlara açıklık getirdiniz; dolayısıyla tekrar bir karşı cevap gerekmiyor. Ancak, planlama verisi olarak Bakanlık ve Valilik tarafından onaylanmış parçalı planların olabildiğince entegre edilmesi ile bile karşımıza planlama ilk evre esaslarına göre kabul edilemeyecek bu tablo çıkıyor. Daha da o kadar çok kendiliğinden gelişmekte olan öneri var ki, hepsini işlemeye kalktığımızda. Reel durumda pıtrak gibi her tarafta merkezin boşaltılmasını destekleyen bir sürü kontrolsüz gelişme var. Ama bunların hepsi birbirinin ayağına basan, olumsuzlayan gelişmeler. Başka bir ifade ile, orta vadede kendi varlık nedenlerine zarar verecek bir kilitlenmeye doğru gidiyor bu parçalı kentsel gelişmeler tomarı. Bu nedenle planıcı olarak bizler, politikacılar ve sözkonusu gelişmelerin ilgili paydaşları arasında kentin intiharını önleyecek adil bir uzlaşma sağlanmasında etkin rolümüzü hatırlamamız gerekiyor. Bu süreçte, kaç yıldan beri bu politika -politikasızlık mı demek lazım artık, aslında bir politika var tabii- engellenemez miydi? Pekala engellenebilirdi. Bunun çok sayıda almaşık şekilde geliştirilecek planlama araçları bulunabilir. Kent içi servislerini -çok güçlü itirazlara rağmen- kaldıran yönetim, bunu da pekala yapamaz mı? Yapabilir. Sadece tek bir politika aracı ile bile, daha önce de örneklediğim gibi, İl Trafik Komisyonu yetkilerini kullanarak otopark alanlarını ve alış-veriş merkezlerinin giriş çıkışları ile bile çok şeyi denetleyebilir: Böyle bir amaç ortaya konulabilmiş ise, Büyükşehir Yönetimi'nin, dolayısıyla Planlama Müdürlüğü'nün böyle bir politikası varsa tabii merkezlerle ilgili...

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Onlar denetlendi tabii. Benim burada anlatmak istediğim farklı bir şeydi aslında. Armada'nın yanında sizin arsanz olsa, mülkiyeti size ait olsa ve alışveriş merkezi yapmak istesenez, imar mevzuatı açısından buna engel bir şey yok. Büyük alışveriş merkezleri burada önemli olduğu için, siz de söylediniz, tasarım merkezi olabilir, developer'lar olabilir, Buğra'nın da anlattıkları oydu zaten, ÇED gibi bir rapor hazırlanması, etkileşimlerin hazırlanması ve sadece atıfta bulunulan şey büyük alışveriş merkezleri.

Vergi konusu ayrı bir şey. O kanunlarla düzenlenebilir. Sanayi Bakanlığı da büyük alışveriş merkezlerine ilişkin bir taslak üzerinde çalışıyor ve biz Belediye olarak da bu görüşümüzü verdik. Büyük alışveriş merkezlerine ilişkin bu Plan'da öngörüleni resmi görüş olarak verdik.

İl Trafik Komisyonu nasıl çalışır? İl Trafik Komisyonu'nun içerisinde Büyükşehir'in birimi vardır. Bunun haricinde il emniyetin vardır, polislerin vardır, bütün ilçelerin üyeleri vardır. Sonuçta orada sadece girişine, çıkışına bakar İl Trafik Komisyonu. O Eskişehir Yolu'na olan etkisi var mı, yok mu, varsa o etkiye, işte çözüm üretildi. Eskişehir Yolu'na paralel bir cep yapıldı. İl Trafik Komisyonu'nun önerdiği çözüm bu. Oradan ne kadar araç girecek, ne kadar araç çıkacak, bunların hiçbirisine bakan bir kurum yok zaten. İl Trafik Komisyonu'nun da böyle bir yetkisi yok, bakamıyor, uzmanlığı da değil.

BURCU ÖZÜDURU- Peki siz böyle somut şeyler yaparak, veri hazırlayarak veya onları öne sürerek bunların üstüne gidebiliyor musunuz, yoksa, süreci de bilmiyorum işin açıkçası.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Biz bunlara biraz dikkat çektik. Bir teklif geldi. Biz dedik ki: "Çevreye ilişkin çözümler ne olacak?" diye. Bir yerde bir alışveriş merkezi teklifi geldi. Neresi olduğu ve kim olduğu önemli değil. Yine bu önemli aksların üzerindeydi. Dediler ki: "Biz burada alışveriş merkezi yapacağız, o zaman trafikte yaratacağımız sorunu çözmek için bağlantı noktasında köprülü kavşak yapacağız." Bu, alternatif olarak geldi bize ama onaylanmadı, onu da söyleyeyim.

OTURUM BAŞKANI- Hocam, şimdi mi söz istiyorsunuz, diğer konuya geçtikten sonra mı? Kalmayacaksınız.

BAYKAN GÜNAY- Alışveriş merkezlerini Sayın Başkan her yerde diyor, "Kimseye danışmadan ben verdim." Çok açık, üç kere işittim ben bunu. Bunların sonucudur Eskişehir Yolu'nda CEPA, hemen yanında bilmem ne daha. Meşhur Nasrettin Hoca, hani bizim komik bulduğumuz şey, hatta geçenlerde o tarafa gidiyorduk, üç tane daha gördüm, onlar sürpriz oldu benim için. Ama bakın bizim de kafamız koşullanmış. Ben niye buraya bu görüntüyü getirdim? Hep böyle güneybatıya bakıyoruz biz, koşullanmışız. Orasını koparın bakalım, şuraya bakın. Merkezi konuşuyorsak, oraya şunun için bakabiliriz belki, negatif olarak. Bir kenti o kadar yaydığımız zaman tabii boşalacak, yani kuram bunu söylüyor. Tabii ki buranın içini geçit haline getirirseniz, yani durulan değil, geçilen yer, tabii ki burası çökecek.

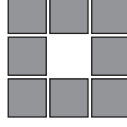
Buna karşı planlama camiasının bir iki tutumu oldu, diye düşünüyorum. Bir tanesi burası nasıl bu durumdan kurtarılır, diye bir soruyu akademiya ve sizler sormak durumundasınız. İkincisi, şehrin bütün işadamları kuzeyde oturuyor, sanayi kuzeyde, biz oraya bakmıyoruz,

biz hep buraya bakıyoruz. Niye? Biz hep burada oturuyoruz. Pardon, aranızda orada oturan da var, biliyorum ama deminden beri bunu söyleyeceğim, atın şurayı, kesin. Bu şehrin merkezi olacaksa, kalbi, kalp eğer burada olmuşsa, ben bir iki somut öneride bulunup izninizi alacağım. Bir tanesi, şurada bir türlü oluşmayan kalp, bakın kalpler, bu yanlış bir kalp, şu doğru bir kalp, merkeze bağlı olarak düşündüğünüzde. Benim hissiyatım o. Şehirci olarak onu öğrendim hayatımda.

Gene şurada bir yarışma yaptım. Bir tanesi ya da bir çalışma, ihale etmeyip, bir counter argument. Hafif iş merkeziyle hafif bilmem ne merkezi gibi. İkincisi de, doğrudur, Ulus üzerine çok konuştuk, Kızılay üzerine hiç konuşmadık, “ya orası var işte” dedik. Böyle iki tane düşünceyi, Ulus’u bir daha gündeme getirmiyorum, dava konusu çünkü, onun sonucu ne çıkacak bilmiyorum ama ben şu fotoğrafa baktığımda bu ikisini önemsedim. Burada böyle bir kamuoyunu dürtücü, şu çanağın içini, tamam çanağın içinden çıksın Ankara ama çıkmıyor ki. Bu iki konuda eğer proje geliştirebilirsiniz bütün bu yükünüz altında, bana mantıklı geliyor, diye düşündüm.

OTURUM BAŞKANI - Tüm katılımcılara teşekkür ediyoruz. Bu durumda konumuzun ikinci bölümünü gelecek hafta görüşeceğiz.

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI
ANKARA ŞUBESİ

2023 BAŞKENT ANKARA
NAZIM İMAR PLANI
DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYLARI

4

“KENT MERKEZİ ve KENTSEL KÜLTÜREL MİRAS”

2. BÖLÜM
Oturum Başkanı: Funda ERKAL

30 OCAK 2008
ORTADOĞU TEKNİKİ ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ
ŞEHİR ve BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ

KATILIMCILAR

(Söz aldıkları sırayla)

OTURUM BAŞKANI-FUNDA ERKAL

HALİL İBRAHİM DOĞANAY

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

ERTAN GÖRAL

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

SERHAT CELEP

LEVENT ÖZDEŞ

BAHAR GEDİKLİ

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

2. Bölüm

FUNDA ERKAL- Değerli katılımcılar, hoş geldiniz.

Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi'nin düzenlemiş olduğu 2023 Ankara üst ölçek planını değerlendirme çalıştaylarının bugün sonuncusunu gerçekleştirmemiz gerekiyor. Sonuncu çalıştayımızın başlığı "Doğal Çevre ve Açık Yeşil Alanlar." Ancak geçen haftaki çalıştayımızın konusu olan "Kent Merkezi Kentsel Kültürel Miras" başlığı altında ilk bölümü tamamlayabilmiş, ikinciye geçememiştik. O nedenle ben en çok bir saat içerisinde bu ikinci kısmı toparlayıp son çalıştaya geçelim diye düşünüyorum, sizler de uygun görürseniz.

Ben geçen hafta yaptığım gibi bu kısmın plan dokümanlarında ne şekilde ele alındığına dair özetleme yapıp, sözü size ve Belediye'den arkadaşlarımıza, konuyu biraz daha açmak ve tartışmak üzere, bırakmak istiyorum.

Plan'ın hükümlerini, raporunu ve gösterim dili ile birlikte plan belgesinin kendisini, bu planlama çalışmasının üç temel dokümanı olarak ve birbiri ile ilişkisi olması beklenen, bir bütünlük arz etmesi gereken parçaları olarak algıladığımı, bu parçalar içerisinde bu çalıştayın konularının ne şekilde ele alındığına baktığımı daha önce de ifade etmiştim. Kentsel Kültürel Miras başlığı altında ele alınabilecek konulara öncelikle planın hükümlerle ilgili belgesinde sınırlar bölümünde yer verilmiş, buna Özel Statülü Alan Sınırları başlığı altında örneğin Atatürk Orman Çiftliği, Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesi, Atatürk Kültür Merkezi ve Ulus başlıkları altında rastlıyoruz. Bu çerçevede havza sınırları ve SİT sınırları da aslında bu miras içerisinde ele alınması gereken bölümlerdir diye düşündüm. Özel statülü alan sınırları olarak saymış olduğum AOÇ, AKM, Ulus ve Gölbaşı ve aslında tüm SİT alanları için de mevcut sınırların korunduğu ve bu sınırlar çerçevesinde de geçerli kanun hükümlerinin bir kez daha dile getirildiği görülüyor.

Yine bu başlık altındaki konulara hükümlerin kentsel alan kullanımıyla ilgili bölümlerinde rastlıyoruz. Başkent'e özgü özel alanlar olarak yapılan sınıflandırılma kapsamında Atatürk Kültür Merkezi ile ilgili hükümler var, ulusal merkezi yönetim alanları ile ilgili hükümler var, diplomatik bölgeler ve diğer başkentlik işlevleri içerisinde de bu konuya ilişkin hükümler mevcut. Örneğin Atatürk Kültür Merkezi ile ilgili kendi kanunu ve milli komite kararları uyarınca koruma hükümlerine yer verilmiş, onunla çerçevelenmiş. Bu anlamda yine o alan dahilindeki yeşil alanların da ana planla eşgüdümlü olarak ele alınacağı söylenmiş. Kamu kurum ve kuruluş ana planı ile eşgüdümünden de yine Atatürk Kültür Merkezi için söz ediliyor. Daha önce de söz edildiği ya da bildiğiniz gibi

bu planlama çalışması aslında kendisinden sonra yapılacak ana planlara referans veren, onun çerçevesini çizen bir planlama çalışması. Dolayısıyla Atatürk Kültür Merkezi gibi Ulusal Merkezi Yönetim Alanları gibi alanlar için de kendi ana planlarıyla eşgüdümünün sağlanacağından söz edilmiş.

Doğrusu diğer başkentlik işlevleri için de bunlar daha çok kamusal alanlara karşılık geliyor. Bir kimlik, imge, estetik, yaratıcılık ve kentsel tasarım çalışması sonucu belirlenecek kararlara sadece bir gönderme yapılıyor. Yine hükümler içerisinde koruma alanları diye bir başka başlık var. Bu alanların bazılarını yine bu kapsamda da yer verilmiş. Barajlar, göl, göletler, su kaynakları, kaplıca alanları mevcut kullanımı devam ettirilecek ya da doğal karakteri korunacak alanlarla, tarımsal niteliği korunacak alanlar da aslında bu alanlar içinde ele alınan yerler. Buralar için mevcut mevzuat ve kararlara göre davranılacağı, Koruma Kanunu mevzuatı çerçevesinde hareket edileceği ve koruma, canlandırma, işlevlendirme projelerinin yapılabilmesi, doğal yapı ve sistem bütünlüğünün zarar görmemesi önceliğinde çalışmalar yapılabilmesi, kıyı mevzuatına ve uluslararası hukuka uyulacağından, Su Kaynakları, Kaplıca Alanları başlığı altında da bunların yönetim ana planının olacağından söz ediliyor. Orman, vadi gibi alanlar için Orman Kanunu, yargı kararları kesinleşinceye kadar tahsis, satış, inşaat yasağı getirileceği, kullanım kararı getirilmeden de Çevre ve Orman Bakanlığı'nca herhangi bir yatırımcıya ya da kamu kuruluşuna tahsis ve sair işlem yapılmayacağı gibi bir tek aslında bu alana özgü çok detaylı bir hüküm de var.

Tarımsal niteliği korunacak alanlarla ilgili olarak da yine mevcut mevzuata göre yapılaşma koşullarının belirleneceği söylenmiş. Plan raporunda bu alanlara ilişkin ne olduğuna baktığımızda çok aynı dili konuşmadığımız da görüyoruz. Belki bu da plan belgelerinin bütünlüğü açısından bugün burada tartışılacak konulardandır. Örneğin Müdahale Biçimleri, Plan Kararları başlığı altında, sosyal yaşam sektörleri altında bu kez bu alanların bazılarının yer aldığını görüyoruz.

Kentsel tarımsal kullanım için, değerlendirilen korunup geliştirilen ve sürdürülebilirliği sağlanacak Başkente Özgü Özel Alanlar diye bir niteleme yapılmış, sosyal yaşam sektörleri başlığı altında raporda da böyle bir sınıflama var. Tarihi kent merkezi yenileme alanları tarifi var. SİT alanlarına ve doğal koruma alanlarına ayrı birer bölüm açılmış. SİT alanları için yine mevzuatınca ya da yenileme alanlarına ilişkin son planı uyarınca, doğal koruma alanlarının da yapılacak envanter ve tespit çalışması sonrası koruma sürecinin başlatılmasından söz ediliyor.

Kendi mevzuatınca ele alınan Başkent'e özgü özel alanlar içine Atatürk Orman Çiftliği, Atatürk Kültür Merkezi, Gölbaşı, Ulus, kimi zaman Ulus olarak, kimi zaman tarihi kent merkezi yenileme alanı olarak -bazen böyle bir ikililik de var- giriyor. Bu alanların plan kararı anlamında genellikle sınırlarının korunduğunu, eğer o zamana kadar tamamlanmış

alt ölçekli bir planı mevcut ise onun aynen kabul edildiğini ve plana yansıtıldığını, çok yeni bir koruma kararı getirmek yerine, bir iki tanesi ile ilgili envanter çalışması öngörülerek, hangi bakanlıkların bu çalışmalar tamamlanmadan tahsis ve satış yapamayacağına değinen ayrıntı kararlar olmakla beraber, genelde mevcut mevzuatın o bölgeleri, o alanları, o parçaları koruduğu kadarıyla yetinen ve bunları sadece hüküm ya da rapora yansıtan, plan belgesinde özel dili bulunmayan bir yaklaşımı olduğunu görüyoruz.

Bu alanların müdahale biçimi ve stratejileri başlığı altında bazı spot belirlemeler var. Kimisi çok genel, kimisi aslında mekandan bağımsız kararlar getiriyor, örneğin alan yönetimleri oluşturulması kararı var, bunların finansmanı ile ilgili hükümler var ki bunlar aslında mevcut mevzuatta da var; emlak vergilerinden alınan pay, TOKİ ile ortak uygulama geliştirilmesi gibi.

Bir maddede özel program alanları ve uygulama önceliklerinin belirlenmesinden söz ediliyor. Bir başka maddede yine koruma mevzuatında da olan KUDEB'lerin etkin biçimde kullanılmasından bahsediliyor. Örneğin mekansal olmayan bir karar olarak, bir müdahale biçim ve stratejisi anlamında koruma bilincinin yaygınlaştırılması için örgün ve yaygın eğitim çalışmalarına gönderme yapılıyor raporda. Ulus alan yönetiminden ayrıca söz ediliyor. Alan yönetimi kavramının Kızılay ve benzeri çoklu sorunların düğümlendiği bölgelerde de hayata geçirilmesinden bahsediliyor. Önemli doğal nitelikli alanlar olarak Ayaş Dağları, Kazan Tepeleri, Mogan Gölü ve Beynam Ormanları gibi alanlar için tespit ve envanter çalışması öngörülüyor. Sadece İmrahor, Zir, Kıbrıs vadilerinin koruma statülerinin genişletilmesinden söz ediliyor ve gerektiğinde koruma amaçlı imar planları yapılmalıdır deniyor. Tabii doğal SİT'ler için de koruma amaçlı imar planı, yerel proje ve uygulamalardan, çevre belediyelerle ortak çalışmalardan, tarım ve orman alanları bağlamında da söz ediliyor ki bu bölümün son çalıştay konumuz olarak daha detaylı ele alınacağını biliyoruz.

Sözü eğer bunlara ilave yapılacaksa öncelikle Belediye'den katılan arkadaşlarımıza, sonra sorularla konuyu açmak ve tartışmak üzere size bırakayım, daha önce başka bir söz almak isteyen yoksa.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Funda arkadaşımın söyledikleri bizim de anlatacaklarımızı kolaylaştıran şeyler. Bence çok fazla da üzerine eklenecek bir şeyler yok aslında bunun ama burada bir-iki noktaya ben kısaca değineyim ondan sonra fazla da konuyu uzatmamak açısından sorulara geçerse daha doğru olur diye düşünüyorum.

Şimdi, bizim planın adı biliyorsunuz 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı. Bunun içerisinde de biz özellikle, başkente özgü özel alanlar diye bir kavram geliştirdik burada. Çünkü Ankara'da olan, ülkenin başka şehirlerinde olmayan kullanımlara dikkat çekmek istedik. Diğer konulara Funda arkadaşım değindi zaten çok fazla girmeyeceğim onlara.

Ben burada bizim planlama çalışmasında dikkat çekmek istediğimiz hususlardan bahsetmek istiyorum sadece. Başkente özgü özel alanlar derken biz bunları neler olarak sınırladık? Daha doğrusu tasnif ettik diye söyleyeyim sınırlamaktan ziyade. Özel statülü alanlar var Atatürk Kültür Merkezi alanı gibi mesela. Burası biliyorsunuz Cumhuriyetin 100. yılı için Atatürk Kültür Merkezi olarak ayrılmış, özel kanunu olan bir yerdir. Ankara'dan başka bir yerde de böyle bir kullanım kararı bulunmamaktadır. Anıtkabir bunlardan bir tanesi yine, Başkent'e özgü özel alan olduğu için bir landmark niteliğinde olduğu için çok fazla uzatmaya gerek yok herkes ne olduğunu çok iyi biliyor Anıtkabir'in, ulusal kimlik açısından, ulusal değerler açısından. Anıtkabir'e değer verdi bu plan, onu özellikle belirtti bir hüküm olarak getirdi.

İdari SİT alanları yine Başkent'e özgü özel alanlar olarak belirlenmiştir. Bu da sadece Ankara için vardı ama bugün için idari SİT alanı kavramı kaldırıldı. İdari SİT alanı kavramı, kentsel SİT kavramının içerisine getirildiği için bunun üzerinde durmaya gerek yok çünkü kavram olarak kalktı. Yine Cumhurbaşkanlığı Köşkü, TBMM alanı, elçilikler gibi sadece Ankara'da olan ulusal yönetim merkezleri de bunun içerisinde, Ankara'da olan kullanımlara değinildi. Tabii burada az önce söylendi yani diğer Başkentlik işlevleri nedir diye mesela diplomatik bölgeler de bunlardan bir tanesi.

Diğer başkentlik işlevleri için de şöyle bir öngöründe bulunduk biz, Ankara'nın sahip olduğu kimlikten ötürü. Türkiye Cumhuriyeti'nin başkentine özgü kültürel, sosyal, kamusal, sportif, rekreasyonel, anıtsal ve törensel nitelikte yapılar, tesisler ve kullanımları içeren özel işlevlerdir. Bu tesisler içerisinde şu anda nirengi niteliğinde öne çıkan Anıtkabir gibi anıtsal ve törensel yapılar tarif edilebileceği gibi bu planla oluşturulması önerilen Başkent Kültür Kongre Vadisi ülkemizin AB'ne katılımı sürecinde kurulması gündeme gelebilecek olan kurum, kuruluşlar, karar organları vb. organları içeren kampuslar, ülkemizin üye olduğu uluslararası toplulukların temsilcilikleri, karar organları, içerisinde Ankara'nın sahip olduğu ulusal başkent kimliğini pekiştiren ve Cumhuriyetin simgesel değerlerini temsil edebilmesi anlamında ulusal stadyum, başken spor merkezi, ulusal seremoni alanı, başkent parkı gibi özgün ve önemli işlevleri, bunlara ait proje alanlarının gerçekleştirilmesi şeklinde tarif edildi.

Burada ulusal seremoni alanından ne kastettiğimizi söylemek istiyorum: Biliyorsunuz ulusal bayramlarda bir seremoni yapılıyor. Bugün hipodromda gerçekleştiriliyor; ancak hipodromda bu törenin yapılması Ankara trafiğine özellikle ciddi anlamda zarar veriyor. Hem kentin altyapısının yıpranması açısından; çünkü tanklar olsun, diğer şeyler olsun, kentin merkezine kadar gelebiliyor. Biz bunun da bir yer seçmesi gerekliliğine inandık. Onun için de bizim önerimiz, merkezin uzantısı niteliğinde, Zırlı Birlıkların bitişğinde, Ümitköy kavşağındaki bölgeye ulusal seremoni alanının taşınmasını öngördük. Milli

Komite'ye de sunuldu aslında; askeriye'nin mülkiyetinde olmasından dolayı prensip olarak uygun görüldü yani bu ulusal seremoni alanının şehrin dışında bir yere çıkartılması, kent merkezinden kopartılarak kendin daha uygun bir yerine yönlendirilmesi benimsendi.

Orası neden uygun görülmüştü bizim için onu açıklamakta fayda var. Bir kere burasının mülkiyeti kamuya ait, daha doğrusu Milli Savunma Bakanlığı'na ait. Hemen yanında Zırhlı Birlikler gibi askeri alan var ve o bölgeye biliyorsunuz, eğer o araziye yakından gördüyseniz, bir tünel geçitle Zırhlı Birliklerden ulaşılabilir. Yani burada yapılacak olan bir düzenleme ile burası tören alanı olarak yapılabilir, arkası da kamp alanı olarak Zırhlı Birlikler tarafındaki alan da kamp alanı olarak nitelendirilebilir. Bunun haricindeki zamanlarda da, seremoninin yapılmadığı zamanlarda da burası, gösteri merkezi olarak da kullanılabilir ayrıca afet anında toplanma alanı olarak da kullanılabilir. Konser alanları olabilir, işte Çayyolu gibi, Eryaman gibi alanlardan rahat ulaşılabilir yer olduğu için bu amaçla da kullanılabilir diye bir öngörümüz vardı, bunun hayata geçirmek anlamında da Milli Komite'ye sunuldu, prensipte uygun görüldü ancak askerlerin orada biraz çekincesi var.

Herhalde zaman içerisinde, biraz da kamuoyunun baskısı ile gerçekleşebilir diye düşünüyorum ben. Bunun haricinde yine devam etmek gerekirse Başkent'e özgü özel alanlardan kültürel miras açısından Ankara tarihi kent merkezi yenileme alanına burada, çok fazla derinlemesine girmek istemiyorum, bir önceki toplantıda merkez işlevleri açısından, merkez çalışmasında buna değinmiştik.

Atatürk Orman Çiftliği de herhalde yeşil alanlar içerisinde bahsedeceğimiz orada buna değinilecek, SİT alanlarına ilişkin öngörülerimiz var mesela. SİT alanı olarak belirlenmiş olmasına rağmen sınırları tarif edilmemiş alanlar var. Yenikent'teki Zir Vadisi ve Kıbrıs'taki doğal SİT alanlarının belirlenmesine ilişkin. Bu plan ile öngörülen öneri SİT sınırları belirtildi plan üzerinde. Alagöz karargahının önemine tekrar değinildi ve doğa koruma alanlarına.

Bu doğa koruma alanları aslında literatürde miras coğrafya olarak tanımlanan ve Türkiye'nin önemli doğal alanları olarak kabul edilen alanlardan ikisi Ankara'da bulunmakta, pardon üçü Ankara'da bulunmakta; Ayaş Dağları ile Kazan Tepeleri, Mogan Gölü, Beynam Ormanı. Bunlardan sadece Mogan Gölü özel statülü alan konumuna geldi. Yani Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edildi ancak Ayaş Dağları, Kazan Tepeleri miras coğrafyalar listesinde olmasına rağmen böyle bir çalışma yok. Ancak buralardaki önemli bitki alanları olduğu için buraların da Özel Statülü Alanlar'a dönüştürülmesi açısından çalışmalar yapılmasını bu plan öngörüyor. Buralara da aynı Mogan'daki gibi bir doğal koruma bölgesi statüsü kazandırılması ve turizme katılmasını öngörüyoruz. Benim üzerinde değinmek istediğim konular kısaca bunlar. Soru cevap şeklinde de devam edebilirim.

Teşekkür ediyorum.

ERTAN GÖRAL- Bu konuda bir ilavede bulunmak istiyorum. Şimdi 2023 Nazım Planı çalışmaları başlarken o güne kadar tespit ve tescil edilmiş SİT alanları veya kültür ve tabiat varlıkları bulunmaktadır. Bu bir envanter çalışmasıdır, Kültür Bakanlığı'nın kendi kaynaklarında ve Belediyemizin bildiği kadarıyla. Bu nazım plan çalışmaları yürütülürken bunlar ortaya çıkarıldı bir nevi envanter çalışması yine yapıldı. Bunların üzerinden giderek plan tariftendi. Plan tabii şunu öngörmez; şurası arkeolojik SİT alanı olsun, şurası kentsel SİT alanı olsun, değil. Tabii şu değerlendirilebilir, özellikle kentsel SİT alanı potansiyeli taşıyan alanlar, bunlar öngörülebilir, önerilebilir. Nitekim doğal SİT alanı ile ilgili işte az önce söylenen doğa koruma alanları buna örnek gösterilebilir, bunlara ilaveten yanlış hatırlamıyorsam Kıbrıs Vadisi çok dar bir arkeolojik-doğal SİT alanı belirlenmiş, bunun büyütülmesine yönelik bir önerisi var bu planın, plan raporunda ve kendi sınır önerisinde. Özetlemek gerekirse, bu plana bu SİT alanları arkeolojik, kentsel, doğal ve diğer anlamdaki SİT alanları bir veri olarak girmiş ve buna ilişkin yasal mevzuatın öngörülere tekrarlanmış. Bunlara daha fazla söylenecek söz mümkün değil.

FUNDA ERKAL- Konumuz Kentsel Kültürel Miras olduğu için alan kullanımının genel tartışmasından çok sorularımızı, planın koruma yaklaşımı, bunu ifade etme biçimi, dil bütünlüğü, müdahale yöntemleri açısından odaklayacak veya başlatacak olursak verimli olur diye düşünüyorum.

Buyurun.

MEHMET NAZIM ÖZER- Ankara'nın en önemli Kültürel Miras noktası Ulus ve çevresidir. Bu alan içerisinde son yıllarda bir takım kentsel dönüşüm çalışmaları yapıldığı bilinmektedir. Ulus ve çevresindeki kentsel dönüşümün temel stratejisi, basından takip edebildiğim kadarıyla, yıkıp yeniden yapmaktır. Böyle bir uygulamanın maliyeti yerine, hemen Ulus'un birkaç yüz metre aşağısında yer alan ve dönüşümü tamamlanmamış Kazıkıçi Bostanları'nın değerlendirilmesi gereklidir. Hatta Kazıkıçi Bostanları Ankara'nın yeni MİA'sı olarak 1993 yılında ulusal bir yarışmaya açılmıştır. Bununla birlikte günümüzde bu alan için 4-5 firmaya davet usulü yarışma ile projesinin elde edilmeye çalışıldığını öğrendim. Sonuçta Ulus'ta yapılması düşünülen kentsel dönüşüm, ya da başka bir tanımla, birçok yapının yıkılması gündemde iken aynı dönemde Kazıkıçi Bostanları'nın MİA alanı olarak geliştirilmesine yönelik bir başka proje çalışması bulunmaktadır. İşte bu noktada öğrenmek istediğim; 2023 Planı bu alanlara ilişkin hangi stratejileri veya hedefleri ortaya koyuyor, bu alanların hangi politikalar ile alt ölçekli çalışmaları yönlendiriliyor?

FUNDA ERKAL- Geçen sefer olduğu gibi tüm soruları alalım sonra özet olarak yanıtlayalım isterseniz. Başka sorumuz var mı? Yoksa, yanıt için size bırakayım sözü.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ulus'la ilgili geçen toplantıda konuşulduğu için, özet bir bilgi verelim isterseniz. MİA ile ilgili bir değişiklik olmadı. Yani 4-5 firmadan yarışma

usulü ile, İskitler için konuşuyorum, teklif alma gibi bir şey olmadı. Hatta buradaki MİA Projesi'ne ilişkin biliyorsunuz yarışma projesi bunlar, Kazıkıçı Bostanları'ndaki yine UTM Planı halen yürürlükte, bu planlar ve MİA'daki yarışma projesine göre uygulama yapılması içerisinde bir alan yönetimi oluşturuldu. Yani günümüzde herhangi bir revizyona ilişkin bir karar alınmadı daha.

MEHMET NAZIM ÖZER- Bu sürece katılan bir ekibin projesini gördüm. Ayrıca davetli yarışmacı olarak katılan ekip tarafından, yarışmayla ilgili şartnamede herhangi bir yönlendirici hedefin ve kararın bulunmadığı belirtilmektedir. Başka bir deyişle alana ilişkin yapı yoğunluğuna, kullanımlara ilişkin herhangi bir hedef yok. Hedefleri ve stratejisi belirlenmemiş bir alan içerisinde her yarışma ekibi kendine göre bir proje hazırlamış, hatta bir projenin yoğun bir yapılaşma, büyük (mega) yapı blokları getirdiği söylenmektedir. Sonuçta burada tartışılması gereken nokta; hiçbir yönlendirici karar olmadan böyle bir çalışmaya başlanılmış olmasıdır. Bu eksiklik nedeniyle yarışma projelerinin değerlendirilmesi işi, bir üniversitenin hocalarından oluşan komisyona havale edildiği ve komisyon raporuna göre yarışmanın sonuçlanacağı söylenmiştir.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- İmar Dairesi olarak böyle bir gelişmeden haberimiz yok. Daire dışında bir şey yapıyorsa ondan da haberim yok.

ERTAN GÖRAL- Şöyle katkıda bulunabilir miyim? Yani Belediyemizin iş yürütme yöntemlerinden bir tanesinden bahsedildi. Şimdi o yere ilişkin belediye yönetiminin kendi bir vizyonu varsa ilk önce bunun araştırmasını yaptırıyor, yani işte 3-5 kişiden teklif almıyor, kendi vizyonuna uygunsa onu tutup revizyon veya tadilat olarak karşımıza getiriyor. Bunlardan bir tanesi olabilir diye düşünüyorum ben. Ama bize resmi olarak, veya işte bu tasarım, yarışma üzerine yapılmış ve 1/5.000'lik, 1/1.000'lik Kazıkıçı Bostanları, İskitler bölgesinin merkezi iş alanı projesinin revizyonu gibi bir şey söz konusu değil ve 2023 planına da bu haliyle zaten girmiştir.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Onu şöyle açalım isterseniz, şimdi alan yönetimi dedim ben. İskitler MİA projesinin uygulanmasına ilişkin TOKİ ile Büyükşehir'in ortak bir şirketi var, TOBAŞ. TOBAŞ'a bir koordinatörlük görevi verildi burada, alan yöneticisi olarak kısıtlı imkanlarla şimdi onlar böyle bir çalışmanın içerisine girdiler de teklif topladılarsa, çalışma yaptırıyorlarsa onu bilemeyiz ama biz İmar Dairesi'nde böyle bir çalışma yapmıyoruz.

MEHMET NAZIM ÖZER- Böyle bir çalışma var ise, bunun hedefleri neler olabilir, yada 2023 planının hedefleri bu alanın biçimlenmesine nasıl yansıtılmıştır. Sonuçta yarışma ile alanın biçimlendirilmesi yanlış bir uygulama değil, burada yaşanan süreçte, büyük ölçekli bir stratejik plan varken o alana ilişkin ne tür beklentiler, ne tür hedefler, ne tür amaçların olduğunun bilinmesi gerekir. Burada yarışmaya davet edilen ekipler her şeyi

kendilerinin oluşturduğunu söylediler. Böyle bir alanın vizyonu bu şekilde belirlenebilir mi? Yani belli bir hedefleri var. Ama benim merak ettiğim, bu kentin vizyonunu oluşturan 2023 planı stratejileri doğrultusunda bu alanda neler hedeflendi ya da nasıl politikalar ile bu alanın biçimlenmesi yönlendirilmektedir?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Geçen toplantıda Özcan Hoca'nın sorusu aslında bu. Bu plan İskitler'e ilişkin onaylı, o yarışma ile elde edilmiş projeyi kabul eden bir plan. Yani onun uygulanmasını, hayata geçirilmesini öngörüyor zaten. Ama öyle bir çalışma varsa da şu anda bize yansımış bir şey değil. Yarın gündeme gelebilir belki. Öyle bir çalışma varsa ki senin söylediklerine de güveniyorum ben, varsa da yarın öbür gün gündeme gelebilir bu. Bilmiyoruz iyi mi olur, kötü mü olur.

FUNDA ERKAL- Başka sorular varsa onlara geçelim mi? Önce siz söz istediniz. Buyurun.

SERHAT CELEP- İsmim Serhat Celep, ben de şehir plancısıyım. Az önce Zırlıh Birlikler tarafında yapılmasını düşündüğünüz Ulusal Seremoni Alanı'ndan bahsettiniz. Belki siz orayı anlatırken kaçırmış olabilirim. Bu alan Atatürk Kültür Merkezi'nin kutlama merkezi olarak taşınacağı alan öyle değil mi?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- AKM biliyorsunuz bir özel statülü alan. Yani hipodrom, gençlik parkı, Adliye Sarayı'nın, Kurtuluş Savaşı Müzesi'nin olduğu yerden, Ulus'tan başlayıp, hipodromu, Gençlik Parkı'nı ve Adliye Sarayı'nın olduğu bölgeyi, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın olduğu bölgeyi kapsayan bir alan. Onun statüsünde bir değişiklik değil bu. Burada kastettiğimiz ulusal bayramlarda yapılan tören fonksiyonunun taşınması.

SERHAT CELEP- Şimdi burada ben tören kavramına değineceğim. Törenlerde halk bu alana gelmek isteyecek. Keçiören'den, Mamak'tan gelmek isteyen insanlar olacak ki, şu anda zaten, 19 Mayıs kutlamalarında, Cumhuriyet Bayramı kutlamalarında oralardan insanlar geliyor. Çayyolu ve Ümitköy taraflarından, bahsettiğim bölgelerden gelenler kadar çok insanın geldiğini düşünmüyorum. Geliyordur mutlaka ama oranlamaya bakarsak Keçiören ve Mamak'tan daha fazla insan geliyordür diye düşünüyorum. Şimdi buradan geleceğim nokta şu ki; böyle bir alan seçerken acaba kent merkezinden -alt merkezden bahsetmiyorum- bağımsız, ilişkisi çok olmayan bir alan düşünülebilir mi?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi tabii biz şu açıdan düşündük. Bir tören yapılıyor, tanklar geliyor, birlikler geliyor. Bir hafta süresince kentin merkezinde konuşlanıyor. İki türlü handikabı var bunun. Bir tanesi bu gelen tank gibi büyük araçların, ağır taşıtların kentin altyapısına verdiği zarar var birincisi, ikincisi kentin ulaşımına verdiği bir zarar var, yani vatandaş olarak bize verdiği bir zarar var. Çünkü provaların yapıldığı gün Ankara'nın trafiği kilitleniyor.

Bir diğer problem de güvenlik problemi. Orada bir birlik konuşlanıyor. Kentin merkezinde bir birlik konuşlanıyor. Herhangi bir saldırı da olabilir, herhangi bir şey de olabilir. Yani güvenlik açısından da düşünmek lazım bunu. Vatandaş oraya nasıl gelebilir. Vatandaş bugün nasıl geliyorsa aynı şekilde gelir. Mesela bedava otobüs seferleri düzenleniyor kaldı ki bu alanı destekleyen metro çalışması var. Metro istasyonunun orada yapılması gündemde yine. Yani diğer vatandaşlar da Mamak'tan da, Altındağ'dan da, Keçiören'den de vatandaşlar çok rahat gelebilir buraya.

SERHAT CELEP- Ben, bu fonksiyonların bu alana yüklenmesiyle, tören zamanlarında buraya gelecek insanların sayısında azalma olacağını düşünüyorum. Hani bir kent merkezine, bir Ulus'a inmek varken, bu konumlamayla yeni önerilen yere giden yol uzayacak, insanlar daha fazla (yaklaşık iki katı kadar) zamanı yolda harcayacaklar. Bu da şüphesiz ki insanların törenlere gitmesinde istek azalmasına yol açacaktır.

MEHMET NAZIM ÖZER- Serhat beyin dediğini ben şöyle anlıyorum; Ankara'ya özgün değerlerin olduğu bir noktada böyle bir hizmetin yapılması çok önemlidir. Bunun yanında sizlerin belirttiği hususlarda önemlidir. Toplu taşıma sistemleri ile (Metroyla) bu alana ulaşabilmek daha kolay ama bu alan ve çevresi kentin başkent olma kimliğinin simgelerini taşıyan bir alandır. Bununla birlikte törenler sonrasında kentin bu noktalarına, müzelere ziyaretler yapılabilir. İşte bu noktada seçilen yeni alanın, bence, en büyük eksikliği budur.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Tabii bu tartışılabilir bir konu.

FUNDA ERKAL- Levent Bey sizin sözünüz vardı.

LEVENT ÖZDEŞ- Açık yeşil alanların en önemlisi Atatürk Orman Çiftliği. Hazır Büyükşehir Belediyesi İmar Dairesi'nin yetkililerini de bu toplantıda bulmuşken...

FUNDA ERKAL- Pardon araya gireyim Levent Bey, açık yeşil alanlarla ilgili son çalıştımıza bizim bölümümüzden sonra geçeceğiz. Eğer sorunuz o kısım daha çok ilgiliyse orada tekrar edebilir miyiz?

LEVENT ÖZDEŞ- Ben o toplantıya geldim ama...

FUNDA ERKAL- Geçen haftaki çalıştayımızın bir bölümü bu haftaya uzadı...

LEVENT ÖZDEŞ- Bazen açık alanlarda bahsediliyor sonra

FUNDA ERKAL- Doğru, bu oturumda o bölümlere ilişkin değinmeler oldu, iç içe giren konular, haklısınız.

LEVENT ÖZDEŞ- Hayır açıklama sırasında da değinildi.

FUNDA ERKAL- Çakışan bölümler elbette var.

LEVENT ÖZDEŞ- Oradan da merkeze girildi, orada bir acailik olduğunu hissettim ama...

FUNDA ERKAL- O zaman sorunuzu ikinci bölüme bırakalım mı? Peki. Sizin sözünüz vardı.

BAHAR GEDİKLİ- Bu merak ettiğim için soruyorum, seremoni alanını kamu arazisi dediniz. Yer seçim kriteri olarak hani kamunun elindeki büyük bir alanın olması mı belirledi o Ümitköy'deki yeri seçmek.

ERTAN GÖRAL- Aslında biraz bu konuda daha derinlemesine bilgi vermekte fayda var. Şimdi o seçilen bölge, hazine arazisi olup, Milli Savunma Bakanlığı'na tahsisli bir alan. Burası 1991 yılında Milli Savunma Bakanlığı'na tahsis edilirken, OYAK orada konut ve iş merkezi yapacaktı. Fakat Atatürk Orman Çiftliği sınırları çizilirken hasbelkader o alan da tesadüfen içine alındı, nasıl olmuşsa doğru bir şey olmuş, yanlışlıkla yapılmış ama doğal SİT alanı içine alınmış, aynı zamanda Atatürk Orman Çiftliği alanları doğal SİT sınırları içerisinde Milli Savunma Bakanlığı'na tahsisli hazine arazisidir ve şu an eğer yanlışlıksa hazineye dönmüş olması gerekiyor. Şimdi o aşamada tesadüfen, o sınır çizilirken doğal SİT alanları bütünlüğü içerisinde derlendirildi ve hatta buna MSB itiraz etti Koruma Kurulu bunu reddetti. Hocamız o zaman Gönül Tankut Kurul başkanıydı.

Belediye üzerinden çok bastırılmasına rağmen, yani burası yanlışlıkla çizildi burayı çıkarın diye fakat çıkarılamadı, doğal SİT alanı bütünlüğü içinde kaldı işin birinci noktası bu. İkincisi bu alan şu an fidanlık yani yer yer fidanlar dikildi, ağaçlandırılmaya başlandı. Şimdi doğal SİT alanının bütünlüğü içerisinde ve en ulaşılabilir bir noktada kentin. Şimdi bu alanı bugünün coğrafyası makro formu içerisinde değerlendirmeyin. Buranın, ulaşım şeması ve diğer kentsel yayılma veya kentsel biçimlenme makro formu çerçevesinde değerlendirdiğimizde bir optimum orta nokta şeklinde görmek gerekir. Bir nokta ise şimdi bugünkü hipodrom alanı, eski yani hipodrom alanında gösteri düzenlenmesinin sebebi o mevcut altyapısı hiç bozulmadığı için ve en uygun da bu tür törenler orada yapılıyor. Ankara'da başka öyle bir yer yok ama biz biliyoruz ki AKM alanının bir tanımı ve işlevlendirme var. Hatta orada yanlış hatırlıyorsam tarihini tam bilemiyorum ama Milli Komite'ye sunulmuş ve onaylanmış bir ana planı vardı.

Prensip kararında orada gösteri alanı falan yoktur. Şu an o plan uygulanmadığı için mecburen gösteri orada yapılıyor. Diğer sıkıntılar zaten altyapı durumları İbrahim onu özetledi ama kentsel fonksiyonlar dengesinde baktığımızda burası tabii kamu arazisi olması bir anlamda potansiyel, bir de doğal SİT alanı bütünlüğü içerisinde olması buna bir anlam katıyor. Bir de baktığımızda şimdi merkezi iş alanının batıya doğru iki önemli ana arterin arasında, işte Eskişehir Yolu-İnönü Bulvarı diğer tarafı, kuzeyinde, Sabancı AŞTİ Bulvarı arasında kalması ve giderek kentin kuzeyiyle ve güneyiyle de ilişkilendirilen bir bölge. Bunu

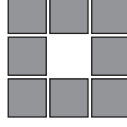
şimdi sosyal kesit olarak baktığımızda işte Keçiören'den, Mamak'tan, Altındağ'dan geliyor, uzaklaştı gibi bir değerlendirme yapmak ayrı bir tartışma konusudur. Bunun Sincan'ı, Etimesgut'u var. Burası da Ankara'nın bir parçası değil mi? Bunu tabii böyle değerlendirmek gerekiyor. Şimdi tabii bu milli hislerle ilgili, milli hislerin kabardığı dönemlerde bu tür şeylere katılım artıyor işte günümüzde yaşandığı gibi ama ben hatırlıyorum yani 1990'lı yıllarından başında Murat Karayalçın döneminde bu konular gündeme gelmişti, tören alanının yeniden bir yerlerde şekillendirilmesi; dillendiriliyordu ama somut bir şey yapılmadı, neresi olabileceğine dair. Yeni gösteri alanı bu planlama sürecinde veya doğal SİT alanının planlanması sürecinde orası uygun görüldü.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Yani tribün tarzı şeyler yapılacaktır mutlaka bu tesis önemli bir tesis olacağı gibi müze gibi fonksiyonlar da olabilir bunun içerisinde. Yani o da olması lazım aslında çünkü buraya ulusal bir seremoni yapılıyorsa vatandaş sadece gelip tribünde oturup gösteri bitti uçakları seyrettim, tankları gördüm gittim diye değil burada bir gününü geçireceği ve o anda da ulusal hafızayı canlandırabilecek fonksiyonlar olması lazım. Öyle bir projeye, paket bir projeye gelindiğinde de bu alanda getireceği olumlu katkı herhalde uygun görülecektir.

FUNDA ERKAL- Başka sorumuz var mı Kentsel Kültürel Miras başlığı altında? Başka sorumuz yoksa o zaman son çalıştayımıza geçelim ne dersiniz?

Teşekkürler.

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI
ANKARA ŞUBESİ

2023 BAŞKENT ANKARA
NAZIM İMAR PLANI
DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYLARI

5

“DOĞAL ÇEVRE ve AÇIK YEŞİL ALANLAR”

Oturum Başkanı: Aysin TEKTAŞ

30 OCAK 2008

KATILIMCILAR

(Söz aldıkları sırayla)

OTURUM BAŞKANI-AYSİN TEKTAŞ-Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi

MEHMET NAZIM ÖZER

VEDAT ÖZBİLEN

HALİL İBRAHİM DOĞANAY

ERTAN GÖRAL

LEVENT ÖZDEŞ

FERDİ ŞENOL

ÇİĞDEM ÜNAL

ÇİĞDEM HACIOĞLU

MURAT ÇEVİK

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi

AYSİN TEKTAŞ- Toplantıya Ankara'nın önemli doğa alanları ile ilgili hazırladığım bir dia gösterisi ile başlayacağız. Ardından sizler için hazırladığımız çerçeve sunumunu anlatacağım.

Plana ilişkin doğal çevre ve açık yeşil alanlar planda hangi kapsamda ele alınmış, hangi başlık altında yer alıyor ve ne tür öngörüler sunmuş, bununla ilgili kısa bir bilgilendirme sunumu yapacağım. Elbette ki eksiklerimiz gediğimiz olacak bu noktada da, belediye yetkililerinin bizi tamamlamasını umut ediyoruz. Bu çalışmayı BM Sürdürülebilir Çevre Departmanı'ndan Murat Çevik, Kuş Araştırmaları Derneği'nden Burcu Saraç ile birlikte yaptık. Çalışma kapsamında plan raporunun hükümlerini ve plan paftasını elimizden geldiğince algılamaya çalıştık ve burada da sizlere özetle sunmaya çalışacağız. Sunum kapsamında öncelikle plan raporunda doğal çevre ve açık yeşil alanlar hangi başlık altında yer aldığı ve nelerin öngörüldüğüne dair bilgi vereceğim. Doğal Çevre ve Açık Yeşil Alanlar, plan raporunda aşağıdaki başlıklar altında yer alıyor:

7.3. Kentsel ve Bölgesel Yeşil Alan Sistemi

7.3.1. Açık-Yeşil Alan Sistemi'nin Planlama Dönemleri İtibariyle Gelişimi Tarihçe

7.3.2. Kentsel ve Bölgesel Açık-Yeşil Alan Sistemi Unsurları'nın Kavramsallaştırılması

7.3.3. Doğal Karakteri Korunacak Alanlar

7.3.4. Kentsel Açık-Yeşil Alan Sistemine Yönelik Müdahale Biçimleri

* HÜKÜMLER

Temel İlkeler, Genel Hükümler ve Özel Hükümler

Plan raporunu elimize aldığımızda vizyon cümlesinden hükümlere kadar olan kısımda çevresel kaygıların ve doğal kaynakların korunmasına ilişkin açıklamaların, kavramların olduğunu tespit ettik. Vizyon cümlesini sizlerle paylaşmak isterim:

ANKARA 2023" ANKARA VİZYONU olarak;

"Doğal, çevresel, tarihi ve kültürel mirasını koruyup, geliştiren; kentsel yaşamın her alanında yüksek kaliteyi kentli yurttaşlara hakca sunan; kentsel karar verme mekanizmalarında katılımcı bir yaklaşım geliştiren; bilim, kültür, hizmet merkezi, dünya kenti, BAŞKENT ANKARA"

Planın hedef ve stratejilerine de baktığımızda, -yaşam kalitesi, sürdürülebilirlik ve yaşanabilirlik kavramlarında- hep çevrenin, doğal kaynakların korunmasına yönelik vurgunun yapıldığını görüyoruz. Hedef ve stratejilerde aşağıdaki ifade yer alıyor:

5. Ankara metropoliten alanında sahip olunan doğal, ekolojik, çevresel, kültürel, tarihi ve kentsel değer ve potansiyelleri; “koruma-kullanma” dengesi içinde koruyup geliştirmek, “yaşam kalitesi artmış”, “sürdürülebilir”, “daha yaşanabilir”, “planlı” yaşam çevreleri oluşturmak.

7.3.1’de açık yeşil alan sisteminin planlama dönemi itibariyle gelişimi, tarihçesi de aktarılmış. Hepimizin bildiği gibi ilk yapılan planlarda açık yeşil alan sistemini kentin ana omurgasını oluştururken, daha sonra yapılan 1990 ve 2015 planlarında daha düzensiz yeşil alan sisteminin ortaya çıktığını görmekteyiz. Yine, plan raporunda açık yeşil alan sistemi ile ilgili yapılan kavramsallaştırmalara baktığımızda, kentsel alanlar kırsal alana geçiş niteliğindeki bölgeler ve kırsal alanlardan oluşmakta olduğunu ve bu alanların dört yeşil kuşak içerisinde tanımlandığını görmekteyiz.

1. Yeşil Kuşak:

- En çeperdeki yeşil kuşak (merkezden yaklaşık 90 km’lik uzaklıkta)
- Doğal nitelikleri yönüyle kent merkezinde önemli ölçüde farklılaşmaktadır.

2. Yeşil Kuşak:

- 1.kuşakla benzer özellikte
- Günübirlik erişime uygunluğu nedeniyle kentin rekreatif gereksinimleri karşılanmaktadır (kent merkezine 50-90 km uzaklıkta) .

3. Yeşil Kuşak:

- Kırsal alana geçiş niteliğindeki bölge
- Ankara’nın yerleştiği “Ana Çanak” bölgesini çevrelemektedir (kent merkezine 25-50 km uzaklıkta) .

4. Yeşil Kuşak:

- Kent içerisindeki açık-yeşil alanlar
- Bu zonun içsel yapısını
 - Kamusal (aktif) açık-yeşil alanlar (kent-mahalle parkları, kent ormanları ve koruluklar, botanik-hayvanat bahçeleri, fuar ve sergi alanları, spor alanları, vs)
 - Yarı-özel açık- yeşil alanlar/kamuya ait önemli açıklıklar (askeri alanlar, okullar, kamu kurum ve kuruluşları, vs)
 - Konut ölçeğindeki açık yeşil alanlar (özel mülkiyet sahibi tarafından kullanılan alanlar)

Kişi başına düşen açık yeşil alanlara yıllar itibariyle baktığımızda 1950’de 2.5 m² civarında olan değer, 2006’da 4 m²’ye yükselmiştir. AB’ne üye ülkelerdeki değerlere baktığımızda ise kişi başına 11 m² olduğunu görüyoruz.

7.3.3. Doğal Karakteri Korunacak Alanlar başlığı altında aşağıdaki konulara plan raporunda değinilmiştir.

7.3.3.1. Özel Statülü Koruma Alanları

- Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesi
- Soğuksu Milli Parkı
- Nallıhan Kus Cenneti
- Su Toplama Havzaları (Çubuk I&II, Bayındır, Kurtboğazı, Kesikköprü, Çamlıdere, Eğrekaya, Akyar Ve Işıklı Barajlarının Su Toplama Havzaları)
- Tarım Alanları (Kazan-Mürted Ovası, Çubuk Ovası ve Hatip Ovası)
- Orman Alanları (Kızılcahamam, Beypazarı, Çamlıdere, Nallıhan ve Ayaş Ormanları)

7.3.3.2 Diğer Koruma Alanları adlı başlıkta ise aşağıdaki önemli doğa alanlarına yer verilmiştir.

- Vadiler (Kıbrıs Köyü Vadisi, Zir Vadisi)

Koruma Statüsü Olmayan Doğal Olusum Ve Varlıklar:

- Kazan ve Ayaş Tepeleri (Endemik Bitki Türleri)
- Kızılcahamam ve Çubuk Çevresindeki Orman Alanları
- Kalecik Bağları
- Mezarlıklar
- Üniversite Kampusleri

Ankara il sınırı içinde yer alan Önemli Doğa Alanları plan raporunda yok. Bu bilgiyi biz ilave ettik. Ankara İl sınırı içinde:

- 11 adet Önemli Doğa Alanı,
- 9 adet Önemli Kuş Alanına (ÖKA),
- 6 adet Önemli Bitki Alanına (ÖBA) ve
- Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Alanı

Ankara'nın Önemli Doğa Alanları

Önemli Doğa Alanı	Koruma Önceliği	Korunma Durumu	ÖDA Olmasını Sağlayan Tür Grupları
Ayaş Dağları	Korumaya bağlı	Korunmuyor	ÖBA
Kazan Tepeleri	Acil	Korunmuyor	ÖBA
Kızılcahamam Ormanları	Korumaya bağlı	Milli Park	ÖBA, ÖKA
İnözü vadisi	İzlenmesi Gerekli	Korunmuyor	ÖKA
Mogan Gölü	Acil	Özel Çevre Koruma Alanı	ÖBA, ÖKA

Beynam Ormanları	İzlenmesi Gerekli	Alanın yarısı sit alanı	ÖKA
Çöl Gölü ve Çalık düzü (Ank-Konya)	Acil	Korunmuyor	ÖKA
Sarıyer Barajı- Nallıhan (Ank-Eskişehir)	Korumaya bağlı	Büyük bir kısmı baraj sahası olduğundan dolaylı olarak korunuyor	ÖBA, ÖKA
Kavaklı Dağı (Ank-Bolu)	Yeterince bilinmiyor	Korunmuyor	ÖKA
Hirfanlı Barajı (Ank, Aksaray, Kırşehir)	İzlenmesi Gerekli	Büyük bir kısmı baraj sahası olduğundan dolaylı olarak korunuyor	ÖKA, İçsu balıkları
Tuz Gölü (Ank, Aksaray, Konya)	Çok Acil	Özel Çevre Koruma Alanı, Doğal sit alanı	ÖBA, ÖKA, İçsu balıkları, Memeliler, Kızböcekleri

www.dogadernegi.org.tr

7.3.4. Kentsel Acık-Yeşil Alan Sistemine Yonelik Müdahale Biçimleri'ne baktığımızda:

- 7.3.4.1. Sektör Bütünü Stratejileri (22 Adet)
- 7.3.4.2. Mekansal Stratejileri (16 Adet) görmekteyiz.

3.4.1 Sektör Bütünü Stratejileri (22 adet - başlıcaları)

1. Açık- yeşil alanlar kullanımlar arası dengeyi sağlayan bir unsur olarak planlanmalı,
2. Açık-yeşil alanların işlevleri ve özellikleri (ekolojik özellikleri, micro-klimayı düzenleyici rolü, kirliliği engelleyici rolü vb) korunarak planlanmalı,
3. Açık-Yeşil Alanlar Ana Planı yapılmalı, bu planlar Afetler Ana Planı ve Kentsel Sakınım Planları ile eşgüdümlü olmalı,
4. Açık- Yeşil Alanları 'havalandırma koridorları' özelliği korunarak planlanmalı,
5. I. Yeşil Kuşağın (90 km dışında) ekolojik özelliklerinin korunması,
6. II. Yeşil Kuşaktaki (50-90km) yapılaşma ve turizm baskısının sınırlandırılması,
7. Tarımsal Alanlarının niteliğinin korunması,

'Doğal Çevre ve Açık Yeşil Alanlara İlişkin Hükümler" aşağıdaki başlıklar kapsamında değerlendirildi.

- Temel İlkeler
- Genel Hükümler
- Özel Hükümler

Amaç ve Hedefler'e baktığımızda:

Doğal ve beşeri kaynak ve potansiyellerden varlıklarına ve devamlarına zarar vermeyecek ve optimum yararlanmaya imkan verecek biçimde, sosyo-ekonomik ve kültürel gelişmeyi sağlayarak, koruma ve kullanma dengesini kurmayı amaçlayan,

Yerleşilebilirlik ilkesi ve kentin ve doğal yapının taşıma kapasitesini gözönünde bulunduran,

Doğal, kültürel, çevresel değerlerin, tarihi varlıkların, su kaynaklarının, tarım ve orman alanlarının korunmasını, afet risklerinin giderilmesini/azaltılmasını, afete karşı önlem alınmasını amaçlayan, hedefler görmekteyiz.

Temel İlkeler başlığında yer alan Ana Planlar'dan iki tanesinde bizim konuyu görmekteyiz:

Ana Planlar:

- h) Yeşil ve Açık Alan Sistemi Ana Planı
- J) AOÇ Koruma Amaçlı İmar Planı

Özel Hükümlerde ise aşağıdaki başlıklarda bu konuyu bulmak mümkün:

A.3 Özel Statülü Alan Sınırları

A.3.1. Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ) Koruma Amaçlı İmar Plan Sınırı

- 1/25.000 ölçekli üst ölçek plan ve 1/1.000 ölçekli AOÇ Nazım İmar Planı ve 1/1.000 Uygulama İmar Planı esas alınacak

A.3.2. Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesi

- Gölbaşı ÖÇKB Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı esas alınacak

B.5. Açık Ve Yeşil Alanlar:

- B.5.1 Kentsel ve Bölgesel Parklar
- B.5.2 Fuar Alanları
- B.5.3. Kentsel ve Bölgesel Spor Tesisleri
- B.5.4. Tema Parkları
- B.5.5. Olimpiyat Köyü
- B.5.6. Kayak Merkezi
- B.5.7. Ağaçlandırılacak Alanlar
- B.5.8. Rekreasyon Alanları
- B.5.9. Ticari Rekreasyon Alanları
- B.5.10. Golf Sahaları?
- B.5.11. Mezarlıklar

C. Koruma Alanları:

- C.1. Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ)
- C.2. Sit Alanları
- C.3. Barajlar/Göl-Göletler
- C.4. Su Kaynakları/Kaptaj

- C.5. Mevcut Arazi Kullanımı Devam Ettirilecek ve Doğal Karakteri Korunacak Alanlar
- (Orman Alanları ve Vadi Tabanları)
- C.6. Tarımsal Niteliği Korunacak Alanlar

Tartışmamıza açılım sağlayacak önemli noktalar aşağıdadır:

- Atatürk Orman Çiftliği
- Kentsel Açık-Yeşil Alan Sistem
- Gölbaşı- Eymir- Imrahor'un yapılaşmaya açılması
- Mogan ÖÇKB ve Mogan Parkı
- Havza Yönetimi ve Sulakalanlar
- Kent Makroformunu belirlerken doğal kaynakların değerlendirilmesi
- Arazi Kullanım ve Su Kullanım ve Yönetimi Kararları

MEHMET NAZIM ÖZER- Bu noktada şu husus eklenebilir mi? Kent makroformunun elde edilmesinde doğal değerler nasıl etkili oldu? Ya da ilk başta bununla ilgili yaklaşımlar açıklanabilir mi? Kent makroformunu belirlerken doğal kaynaklar nasıl yönlendirilmiş veya değerlendirilmiştir?

AYSİN TEKTAŞ- Başka ilave başlık varsa onları da şimdi alalım

Buyurun.

VEDAT ÖZBİLEN- Su yönetimi ile su kaynaklarının kullanımıyla ilgili ilişkiler nasıl kuruluyor?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Nazım'ın sorusu ile başlayayım isterseniz. Kent makroformunda doğal değerlerin kullanımı. Şimdi bunu aslında biz birinci toplantıda ciddi anlamda tartıştık ve kent makroformunu belirleyen etmenleri raporda da uzun uzadıya anlattık. Burada kent makroformunu belirleyen unsur aslında sıfır bir plan yapıp da bazı eşiklerin, doğal değerlerin ve benzeri kriterlerin bu makroformunu belirlemediği hususunda ciddi anlamda açıklayıcı bilgi de vermiştik. Burada önemli olan şey şuydu; hatırlarsa toplantıya katılan arkadaşlar, burada aşırı planlama yapılmış olması, bu yapılmış planların doğal değerlere, tarımsal havzalara, sulama projelerine, su kaynaklarına, jeolojik verilere, doğal verilere, yaratabileceği potansiyel olumsuzlukları bertaraf edici kararlar üretilmesi ve onun da bilimsel daha doğrusu Ankara'nın makroformunu, özgün makroformunu demeyeyim de, optimum makroformuna nasıl ulaşılabilir noktasından hareketle, burada nasıl kararlar üretilebilir diye gittik ve kent makroformunu bu şekilde belirledik. Orada Ertan uzun uzadıya açıklamalar yapmıştı makroformunu belirleyen etmenler açısından. O konuya, tekrar başa dönmemiz gerekeceğinden bu ciddi bir süre kaybı olacaktır bizim için.

AYSİN TEKTAŞ- Özet olarak belki Nazım Bey'in sorusunu cevaplayabiliriz.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Toplantılarda biz de tekrar etmiş oluyoruz. Yani çok kısaca değinilecek konu da değil aslında. Çünkü bu kararları etkileyen etmenler neler, süzgeç nasıl yapıldı, biz süreci anlattık orada. İstersen çok öz bir bilgi verebilirsin burada.

ERTAN GÖRAL- Şimdi Ankara 2023 Nazım Planı çalışması yapılırken hep söylendiği gibi sıfır bir araziye veya bir kentsel yerleşmeyi planlamıyoruz. Bu tarihten gelen süreç, kentsel gelişme dinamikleri ve planlama süreçleri, 4-5 tarihsel planlama süreci çok etkili olmuş, özellikle 90 nazım planı ve bununla birlikte 2015 yapısal plan çalışması. Orada dikkat edilirse Ankara dört yönde, dört ana altyapı koridoru üzerinde şekillendiriliyordu. Bunun üzerine 1990 yılının başında getirilen çevre otoyol sistemi bunun üzerine bina ediliyor. Şimdi bu otoyol sistemi ile birlikte Ankara makroformunun şekillenmesi değişik bir hal alıyor. O döneme kadar hep söylediğimiz gibi Ankara'nın dört yönü, dört kapısı vardı. Şimdi 16 ya da 12 otoyol kavşağının belirlediği, otoyol kesişmelerinin belirlediği kademeli olarak ana kapılar yine dört ana yönde ve ara yönlerde kentsel girişlerin tanımlanması durumu ortaya çıktı.

Şimdi buna baktığımız zaman bunun arasında kalan doğal su kaynakları göletler vadiler sistemi, sulak alanlar Bayındır barajı, Çubuk barajı vs. veya bununla birlikte Ova çayı güzergahı bunun bir dış halkasında ise az önceki oturumda da söylendiği gibi Orman Bakanlığı'nın Hazine veya tescil dışı arazileri ele geçirip işte 90 Nazım Planı'nda yeşil kuşak olarak tariflenen ama 90 Nazım Planının doğrultusunda %100 gerçekleşmiş değil ama kısmen kuzeyde Pursaklar civarlarında veya kuzey doğuda Kavak dediğimiz Kavak bölgesi veya onun çevresindeki kuşak ve dış kuşak da az önceki oturumda söylendiği gibi Kazan tepeleri, Ayaş sırtları vs. yine Elmadağ koridoru, güneydoğudaki silsilesi.

Bunlara büyük fotoğrafta baktığımızda, üst çerçevede makroformun temel unsurlarıdır. Şimdi bir taraftan da ciddi anlamda Kazan, Mürted Ovası, Çubuk havzasının tarım havzaları yani oviden kastım tarım havzaları özellikle. Ankara'da üç tane önemli tarım havzası var. Bu yeni sınırlar bağlamında bir tanesi Kazan Mürted, ikincisi Çubuk havzası, üçüncüsü de güneydeki Gölbaşı civarındaki Ahıboz bölgesindeki önemli tarım arazilerinin oluşturduğu ova sistemleri ve tabii bunlarla ilişkili olarak da su sistemi var. Mogan, İmrakor, Sakarya havzasını besleyen. Bir de kuzeyden, güneybatı yönünde giden Ankara Çayı, Ova Çayıyla kesiştiği, birleştiği bir sistem. Şimdi bunları tüm bağladığımız zaman Ankara 90 Nazım Planı ve 2015 şemasının öngördüğü bir eğilim, bir yönlendirme, desantralizasyon ve diğer kararlarla birlikte oluşturulan bir omurgası var Ankara'nın. Bizim yaptığımız çalışma ise bunları derleyen, toparlayan, biraz da içe dönen, işte ifade edildiği gibi desantralizasyon olmadı, bugüne kadar yaşanan bir yayılmadan bahsettik. Bunun içe dönük kentsel yerleşme alanları, yerleşik alanlar içerisindeki dönüşüm alanlarını veya sıkıntılı problemleri

alanlarını sosyal donatı alanı yetersizliği gibi alanların yeniden formüle edilmesi, çözüm önerilerinin araştırılması gerekiyordu.

Bunları söyleme çerçevesi şu; bu iki plan süreciyle oluşturulan omurga, örüntü bu planda da sürdürülmeye çalışıldı. Bir taraftan da biliyoruz ki noktasal plan kararları var. Yani işte Temelli bölgesinde organize sanayi bölgeleri ve Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın yaptığı çevre düzeni planlarıyla getirilen kararlar, yine Kazan bölgesindeki çevre düzeni planlarıyla oluşturulan kararlar, Çubuk havzasında çevre düzeni planıyla ve birinci oturumda çok ayrıntısıyla anlattığımız yeni bağlanan belediyelerin getirdiği kendi plan kararları, imar planı kararları vs. Şimdi bunlar bu planda bir süzgeçten geçirilerek, kısıtlandı, düşürüldü, nüfus projeksiyonları, alanlarının daraltıldığı, kısaca o toplantıda etmenleri sayılmıştı değişik nedenlerden dolayı. Bunlar bizim makroformun belirlenmesinde temel unsurlardır. Sıfırdan bir arazi planlaması söz konusu değildi. Zaten bu, yine birinci toplantıda söylendi, bu plan yeni bir alan açmıyor aslında. Yani 1/25.000 öngörüsüyle yeni bir plan o söylediğimiz 'sarı alanlar' çok kısıtlıdır. Özellikle Eskişehir yolu civarında kısmen gündeme gelen yerlerde, burada toplu konutun yönlendirmeleri söz konusu. Diğer alanlarda ise daha çok Kazan, Çubuk, Elmadağ-Elmadağ'da çok karşılaşmadık bu anlamda- yeni gelişme alanları önerilmemiştir, kısıtlamaya gidilmiştir. Bunlar nazım planın şekillendirilmesinde temel veriler olarak dikkate alındı. Ben bu aşamada keseyim, uzatmayayım.

AYSİN TEKTAŞ- Teşekkür ediyoruz. Şimdi tartışma başlıklarına geri dönelim. Atatürk Orman Çiftliği ile ilgili daha önceki oturumda Levent Bey'in sorusu vardı. Levent Bey isterseniz Atatürk Orman Çiftliği ile ilgili sorunuzu şimdi alabiliriz .

Buyurun.

LEVENT ÖZDEŞ- Levent Özdeş, şehir plancısı. Açık yeşil alanların Ankara kent bütünü içerisinde en belirleyici kısmı olan Atatürk Orman Çiftliği ile ilgili kamuoyunda çok tartışmalar yer alıyor. Bunlar hakkında en son plan kararları ve yapılması düşünülen fonksiyon değişiklikleri varsa, hazır Büyükşehir İmar Dairesi'nin yetkilileri de buradayken bilgi alabilirsek sevinirim.

AYSİN TEKTAŞ- İbrahim Bey ya da Ertan Bey söz sizde.

ERTAN GÖRAL- Şimdi biliyorsunuz Atatürk Orman Çiftliği 1950 yılında çıkarılan bir yasayla Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanunu ile bugünkü adını alıyor, Atatürk Orman Çiftliği. Atatürk'ün başışı ile birlikte, Atatürk'ün ölümü üzerine o dönemde Gazi Çiftliği olarak adlandırılıyor. Günümüzde de yer yer Gazi Çiftliği olarak da anılıyor. 1950 yılında çıkarılan Kanun'la kurulan Müdürlük, 5659 Sayılı Kanun buradaki tarım alanlarının, yani şöyle özetleyelim, Atatürk'ün başışı mektubunda tanımlanan iki kavram var. Modern tarım tekniklerinin araştırılması, uygulanması, ikincisi halkın dinlenme,

eğlenmesine yönelik işlevleri, faaliyetlerin bu alanda yer alması yani bu çiftlik arazileri üzerinde.

1950'de çıkarılan bu Yasa ile birlikte, onun meşhur bir onuncu maddesi vardır. Buna çok özel tanım getiren, buradaki alanlar hiçbir şekilde TBMM'den çıkarılacak bir Kanun dışında bir başka kullanıma veya kuruma, kişilere devredilemiyor, satılamıyor vs. Tamamen Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'nün kontrol ve denetiminde. Ama 1950 ve ondan önce de bağlı olduğu Devlet Üretme Çiftlikleri, daha sonra 1950'den itibaren Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'nün kuruluşu ve TBMM'den çıkarılan yasalarla, yer yer alan büyüklüğü ile ilgili değişik rakamlar söyleniyor, 10 bin hektardan giderek 5 bin hektar, giderek 3 bin 500 hektara kadar düştüğü söyleniyor. Şimdi o dönemde çıkarılan yasalarla, 1950'den itibaren, burası parça parça kamu kuruluşlarına geçmiş durumda.

1992 yılı bugünümüzün planlama sürecinin miladı. Niye 1992? 1992 yılında Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin teklifiyle burası 1/25.000 ölçekli haritalar üzerinde, o zamanki haritalar üzerinde Atatürk Orman Çiftliği mülkiyetlerini gösterir şekilde koruma alanı sınırı çiziliyor. Herhangi bir SİT tanımı yok, koruma alanı. Bunun üzerine 1993'de yaklaşık bir yıl içinde 1/10.000 ölçekli daha ayrıntılı paftalarda yine o günün harita bilgi ve mülkiyet bilgileri üzerinde Atatürk Orman Çiftliği doğal ve tarihi SİT alanı sınırı belirleniyor 1993'de. 1998'de de buranın derecesi, 1. derece doğal ve tarihi SİT alanı. 92'den 98'e geldik. Bu arada 1992'de ilan edilen bu yeni koruma statüsü ile burada hiçbir şekilde artık kurumlara devir yapılmadı. 1992'den itibaren herhangi bir yasa çıkmış da değil. 1992'de SİT alanı olarak tarifi ile birlikte buranın mülkiyetlerini dondurmıştır açıkçası.

1998'e kadar geldik, 1. derece doğal ve tarihi SİT alanı ilan edilmesi fakat bu süreçte de biliyoruz ki koruma mevzuatı bir yıl içinde, günümüzde bu iki yıla çıkarıldı yanlış hatırlamıyorsam, ilgili belediyesi planı yapsın. Şimdi Atatürk Orman Çiftliği biraz önce de söylediğim gibi özel bir kanun var, özel bir kurumu var, buraya hiçbir şekilde belediyenin karışması söz konusu olamaz, olmadı. Olduğunda da değişik nedenlerle imar uygulamasından dolayı belediyenin yaptığı planlar da kurum müdürlüğü tarafından dava edildi, iptal edildi. Doğal SİT alanı, SİT alanı belirleme süreci, bunun peşinde planlama eksikliği yasadaki bir eksiklikten, yani plan yapma yetkisi kime ait? Çatışması ve belediyenin imar uygulaması problemleri veya geçireceği altyapı güzergahları gibi sıkıntılı çözümlere yönelik günümüzde yoğun bir şekilde karşılaşılan sorunlara yönelik 2006'da Temmuz ayında, işte o dönemde basında, kamuoyunda çok tartışılan bir, demin sözünü ettiğim kanunda yapılan bir değişiklikle, ilave bir maddeyle plan yapma yetkisi, plan yapma, yaptırma, ilgili plan süreçleri, altyapıyla ilgili karar ve özelde de hayvanat bahçesi ile ilgili olmak üzere üç konuda bir tanımlamada bulunuyor.

Tabii 2006 itibariyle de yeni bir süreç başladı. O süreç de planın yapılması ile ilgili. Tabii burada patron Tarım Bakanlığı çünkü Atatürk Orman Çiftliği'nin bağlı olduğu kurum Tarım ve Köyişleri Bakanlığı. Burada her yapılan işlem, eylem Tarım Bakanlığı'nın uygun görüşü, izni doğrultusunda yapılıyor. Planlama süreci, bu Kanunun çıkmasıyla birlikte süratle başlıyor. 2006 Temmuz, 2007 Ocak ayının başı ya da 2006'nın sonu olarak, bu arada Aralık'ta, Kurul'la planın değerlendirilmesi, taslakların değerlendirilmesi, getirilen fonksiyonların yer seçim kararları Kurulla değerlendirilirken, Tarım Bakanlığı'nın hep izin ve denetiminde yapılıyor. Burada hep göze batan ve en çok eleştiri, tartışma noktası yeni hayvanat bahçesinin yeni konusu.

AYSİN TEKTAŞ- Ekranda yansıyan plan üzerinden önerilen kullanımları gösterebilirsek bilmeyen arkadaşlarımız için iyi olur.

ERTAN GÖRAL- Göstereyim. Yeni hayvanat bahçesinin yeri ve büyüklüğü çok tartışma konusu olmuştur. Bu ayrıntıya girip yine genele geçeceğim. Yeni hayvanat bahçesinin önerisi tamamen Tarım Bakanlığının teklifi üzerine olmuştur. Belediyenin öngörüsü şurada mevcut hayvanat bahçesi... işaretlediğim yer. Belediyenin öngörüsü... tamamen bu alanda bizim kentlerimizde, çağdaş batı kentlerinde olduğu gibi büyük yeşil alanlarımız, parklarımız yok. Hyde Park, Central Park vs. Bu işlere yönelik hayvanat bahçesi ile birlikte bu alanı teklif etti. Fakat Tarım Bakanlığının bu alanda kendi bitkisel üretim, işte meyve yetiştirme, diğer tesisleri olması nedeniyle, şu alanı, buranın bakir olması, yer yer klasik tarım yapılması 1/3'ünün de ağaçlandırılmak üzere de ilgili kurumlara tahsis edilmesi nedeniyle işte bu alanda belediye yeni hayvanat bahçesi projesini geliştirsün teklifi üzerine burada karar kınıyor. Burası yaklaşık 850-900 hektar civarında, ama buranın 1/3'ü kullanılmayacak kurumda bir yükseltisi var, 1/3'ü civarında da değişik kurumlara ağaçlandırılmak üzere ya da işte o koruluk yapmak üzere tahsis edilmiş durumda. Şimdi 2007 yılı itibariyle Atatürk Orman Çiftliği'nin mülkiyet alanlarına ait 1/10.000 ölçekli nazım imar planı ve koruma amaçlı nazım imar planı adı altında, bu iş onay sürecinden geçerek onaylandı.

Şimdi iki tane adı var dikkatinizi çektiyse; Nazım İmar Planı ve Koruma Amaçlı İmar Planı. Bunun nedeni de şu; şimdi 1992 yılındaki SİT alanlarının sınırının o günkü bilgiye dayalı olarak geçirildiğini söylemiştim. Fakat Atatürk Orman Çiftliği'nin 2002 yılındaki yönetimi kendi mülkiyetlerinin sınırlarına sahip değil, bilmiyor. Elinde kadastrosu yok. 2002 yılında yaptıkları bir çalışmayla değişik nedenlerle günümüzde tescil edilmeyen bir kadastro çalışması sonucunda yeni mülkiyet sınırları belirlendi. Bu mülkiyet sınırlarıyla 92'deki sınırlar çakışmıyor. Yer yer kaymalar veya içeride olan dışarıda olan Atatürk Orman Çiftliği mülkiyetleri söz konusu. Örneğin şuradaki alan SİT sınırının dışındadır

aslında veya şuralarda yer yer, şuralarda kısmen içinde veya dışında kaymalar söz konusu. Biz bunu Kurula, bu yeni mülkiyet sınırlarını dışında da kalanlar dahil olmak üzere SİT sınırı önerdiğimizizi sakın dokunmayın değişik nedenleri vardır işimiz uzar nedeniyle SİT sınırları güncellenemedi. Tabii Kurula teklif ediliyor, Kurul'un bu SİT sınırlarının belirlenmesinde, bunu teklif eden de Belediye zaten, Kurul bunu tasvip etmiyor.

Şimdi Koruma Amaçlı İmar Planı kısaca adıyla andığımız Planın, Nazım İmar Planı kısmı 3194'e tabi olan kısmı SİT sınırlarının dışında kalan alanlarına yönelik olmasından dolayı. O da neden? Yeni çıkan Kanun öncelikle üst ölçekli plan Koruma Amaçlı İmar Planı her türlü imar planı anlamında olduğu için, dışında kalan yani Atatürk Orman Çiftliği mülkiyetlerine yönelik olacağı için SİT alanının dışında kalan alanlarda Nazım İmara Planı adı altında, SİT alanları içinde kalan alanlar da Koruma Amaçlı İmar Planı mevzuatına tabi olarak isimlendirilip onay süreçlerinden geçmiştir. 2007 yılı başı itibarıyla bir plana kavuşmuştur Atatürk Orman Çiftliği mülkiyetindeki alanlar ve içindeki sorunlarıyla birlikte, içindeki yapılaşmalarıyla birlikte, dışına sarkan değişik mülkiyetlere de sarkan örneğin Tarım Kredi Kooperatifinin arazisi de değişik nedenlerden dolayı SİT sınırı içinde kalmıştır o da bunun içinde, az önce saydığımız ulusal seremoni alanı gibi alan da doğal SİT alanı içinde, bütünlüğünde kalmıştır.

1/25.000 ölçekte nazım planına uyumlu olacak şekilde Atatürk Orman Çiftliği alanları 1/25.000'lik 2023 Nazım İmar Planında tanımlanmış, 1/10.000 ölçekte de Atatürk Orman Çiftliği'nin kent bütünündeki yayılımını tek ölçekte görebilmek açısından böyle üst ölçekte, 1/10.000 ara ölçeğinde temel çerçeve plan şeklinde ele alınarak tanımlanmıştır. Burada dikkat edilirse arazi bütünlükleri işlevlendirmeye gidilmiş, işte parçalı kalan kısımlarda ise, küçük parçalar söz konusudur şunlar... işte yer yer Batıkent yerleşim alanları içinde kalan, SİT sınırlarının dışında olan şu Demetevler Cemre Parkı kısma, bu SİT alanı işte Batıkent içinde Macun 61 diye geçen keza yine Mustafa Kemal Mahallesi içinde şu kısım bu SİT sınırı dışında, buralar o bölgelerin, bölgelerde de eksikliği duyulan değişik rekreasyon, kültürel işlevlerle de tanımlanır.

Bu planda rekreasyon ağırlıklı olmak kaydıyla ve Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'nün kuruluş felsefesine de uyarlı bir şekilde, olacak şekilde, tanımlanmaya gidilmiştir. Atatürk Orman Çiftliği arazilerinin korunması, yönetilmesi, Plan kararları doğrultusunda geliştirilmesi şeklinde tanımlanmıştır.

AYSİN TEKTAŞ- Çok teşekkür ediyoruz.

Belediye yetkilileri dışında Atatürk Orman Çiftliği ile ilgili söz almak isteyen kişi varsa devam edelim, yoksa bu konuyu geçelim. Sanırım söz almak isteyen yok. Vedat Bey'in

önerisi olan başlığa geçiyorum. Arazi kullanımını kararları belirlenirken su kullanımı ve su yönetimi ile ilgili kararlara plan kapsamında nasıl değerlendirildiğini sormuştum.

MEHMET NAZIM ÖZER- Az önce kent makroformunun biçimlenmesi ile ilgili açıklama yapıldı. Sizin sunuşunuzda da bir takım hedefler, stratejilerden bahsedildi. Buna göre açık ve yeşil alan sistemi ya da doğal değerlerin korunması ile ilgili varsayımlar, hedefler, stratejiler belirlenmiş. Gerçekten raporu okuduğumuz zaman bu açıdan belli bir kaliteye ulaşmış bir rapor olarak gözüküyor. Ama plana baktığımız zaman, yani bugün eskiden çanak içerisinde sıkışan Ankara'yı batı koridoruna açma gibi bir eğilim vardı. Şimdi o eğilim abartılarak Polatlı'ya kadar uzanan bir yapıya dönüşmüş. Polatlı'ya uzanıyor artık güneybatı koridor ile batı koridoru birleşiyor. Kısaca batı ve güneybatı bölgesi özellikle yoğunlaşarak yeni bir kent yaratılıyor. Doğal değerler ile su havzalarının korunduğundan bahsettiniz, ama yoğun gelişme önerisi ile yok olma riski ile karşılaşılıyor. Ancak, acaba kentin böyle yayılması yerine belirli bir yerde ciddi anlamda büyük boşluklarla, kırsal alanlar bırakılarak kenti belirli bir şekilde atlatılması, parçalanması, bölünmesi gerekmez miydi? Çünkü bu altyapının bu çevre içerisindeki etkileri daha da yoğunlaşarak doğal çevre değerleri baskı altında kalacaktır. Ya da şu andaki birçok koruma alanı, mesela Mogan Gölü, ciddi anlamda bir nüfus yoğunluğunu barındıran bir alan. Bu nedenle Mogan Gölü'nün korunamayacağının da endişesini taşıdığım için size böyle bir soru sormuştum.

Bir diğer eklemek istediğim nokta ise, kişi başına düşen m² olarak ne tür kullanımların bu hesaba katıldığı önemlidir. Yeşil alanlar kişi başına 4 m²'den 10 m²'ye çıkartma gibi bir hedef var. Burada kişi başına düşen 10 m² yeşil alan ile ne anlatılmak isteniyor. İmar Kanunu'nda bu husus şu şekilde açıklanmış, aktif yeşil alan diye bir tanım getirilmiştir. Bizim bu yeşil kuşak gibi birçok yeşil alan diye tanımladığımız yerler bu hesabın içerisine girmemesi gereken yerler. Onun için Gençlik Parkı, Abdi İpekçi Parkı, AOC, Sincan'daki Harikalar Diyarı'nın olduğu yerler ile spor alanları gibi kullanımlar bu hesaplamamızın içerisinde yer almalıdır. Refüjleri hesaplamamak lazım.

MEHMET NAZIM ÖZER- İşte dediğim nokta bu. Refüjleri, kavşakları bunun yanında yeşil kuşaklar gibi yeşil alanları da katmamak gerekir. Konu bu yaklaşımla yeniden değerlendirilmelidir. Yabancı ülkelerdeki stratejik planlama deneyimine baktığımız zaman mutlaka planın bütünlüğü olarak doğal değerlerle, açık alanlarla ilgili bir strateji ve bir politika oluşturulmuştur. 2023 plan raporu stratejisi ve hedefleri ile yerli yerine oturan unsurlardır. Bu açıdan baktığımız zaman itiraz edeceğimiz bir nokta yok. Ancak planın stratejileri ve hedefleri ile çelişkili uygulamalar yapılmaktadır. Raporu incelediğimde mantıklı yaklaşımı olan, belirli temellere dayanan bir çalışma olarak değerlendirilebilir. Ama planı incelediğimiz zaman sanki rapordaki stratejilerin ve hedeflerin plan kararlarına

aktarılmasında zorluklar yaşanmış. Yoksa daha farklı bir takım etkiler mi devreye girdi. Bu açıdan plan ve raporda problemler var gibi gözüküyor.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi o zaman ben şöyle açıklama yapayım. Yine 1. toplantıya atıfta bulunmayayım doğrudan sorunun cevabına gideyim. Güneybatı Ankara'daki bu sıkıntıların kaynağı biraz da güneybatı Ankara'daki süreç aslında. Şimdi Ankara çok fazla kuzeye, güneye morfolojik eşiklerden dolayı giden bir kent değil. Batıda zaten tıkanmış durumda. Bazı eşiklere dayandığı için. Güneybatıdaki gelişmelerde şöyle bir sıkıntı var aslında. Orası 1994 yılından buyana speküle edilen bir yer, daha doğrusu planlama spekülasyonu yapılan bir yer. Burada Valilik, Bayındırlık Bakanlığı özellikle bir plan onaması yapmıştı 94 yılında Ertan'ın da şu anda gösterdiği bölgede. Yaklaşık 20 bin hektarlık alan Tulumtaş Koparan bölgesini de içine alan bir bölgede 1/25.000 ölçekli plan onaması yaptı ve akabinde 95 yılında da Valilik tarafından yine bu bölgede, Ertan'ın çizdiği bölgede, 1/25.000'lik plan sınırı içerisinde yanlış hatırlamıyorsam 14 tane 1/5.000'lik onay yapıldı, 1/5.000'lik planlar yapıldı ve bunların 1/1.000'lik plan uygulamalarına geçildi.

Şimdi burası tabii 94-95 döneminde Belediyenin mücavir alan sınırlarının dışındaydı. Mücavir alan davaları 97 yılında belediyenin lehine sonuçlandı, Büyükşehir belediyesinin yetki alanına geçtiğinde bu 1/25.000 ölçekli Bayındırlığın onayladığı planın iptali yönünde davalar açıldı ve o davalar sonucunda 1/25.000'lik plan iptal edildi, yine bu 1/25.000 ölçekli plana dayalı 1/5.000'lik planlar iptal edildi ve özellikle içerisinde MİA kullanımı getirilen yoğun yapılaşma koşulları içeren 1/1.000'lik planlar da iptal edildi. Burada bir mevzii planlama yaklaşımıyla bir imar uygulama süreci başlamıştı ve bu tarafa insanlar yatırım yapıyordu. Şimdi yatırım yaparken de ana kıstas buranın imarlı olmasıydı aslında. Çünkü imarı bir şekilde birileri yapmıştı.

Bayındırlık Bakanlığı gibi devletin kurumu yapmıştı yani belediye haricinde bir gelişme vardı ve güneybatı Ankara'daki o problemler günümüze kadar sürüyor. Burada 1/25.000'lik planın iptal edilmesinden, 1/5.000'lik planların iptal edilmesinden sonra tekrar Bakanlık bu bölgede 1/50.000'lik plan onaması yaptı ve bu 1/50.000'lik plan onaması, bir önceki 1/25.000'lik plan sınırlarından daha geniş bir alanı konut olarak açıyordu. İşte bizim orada Eskişehir Yolu'na cepheli, daha doğrusu Eskişehir yolunu bir vadi olarak düşündüğünüzde kuzeyde Yurtçu, Yapracık tepeleriyle aşağıda Balıkuyumcu, Şehit Ali'nin sırtlarındaki tepeleri morfolojik olarak eşik aldığımızda o eşiklerin de dışına taşan Fevziye tarafını speküle eden, yukarıda Peçenek, Çiçektepe tarafını speküle eden, aşağıda da yine Halaçlı tarafını da speküle eden plan kararları vardı.

Alagöz tarafında da, tabii şimdi Temelli tarafında da yine Bakanlığın onayladığı, Çevre ve Orman Bakanlığının onayladığı 1/25.000'lik plan var. Bu arada her iki plan arasındaki bir bölge de -Ertan onu gösterirsen şehitliğin olduğu bölge- nefes alabilecek yer orası

asında, kopartabileceğiniz yer. Güneybatı ile Temelli'yi kopartabileceğiniz yer orası. Orası kamu mülkiyetinde olan bir yer ancak günümüzde o kamu mülkiyetinde olan yerde de sanayi amaçlı talepler var. Ankara Sanayi Odası orasını almaya çalışıyor. Sanayi, teknoloji geliştirme bölgesi yapmak için, hemen altına Alagöz'ün oraya geçersen... yok üstte yeşil olan yer... Bu planlama çalışmasında temalı park olarak gösterilen bölgede de yine bir organize sanayi bölgesi çalışması var Sanayi Bakanlığı tarafından yürütülen ve ASO bunun özellikle üzerinde duruyor. Şimdi bu plan çalışması yaptığımızda burada, anlattığım bu süreç içerisindeki gelişmeleri nasıl optimum hale getirebiliriz çalışması var. Bir de şunu söyleyeyim yine bu alan içerisinde güneybatıda TOKİ'nin müdahale ettiği yer var ve plan onaması yaptığı bölge var.

Ballıkuyumcu köylerinin bulunduğu bölgede ve orada toplu konut alanı olarak ilan edildi, planı onaylandı ve orada Toplu Konut İdaresi 60 bin tane konut üretecek. Şimdi böyle bir alan, böyle bir statüsü olan, geçmişte olan bir bölgede ne yapılabilir bakıldı aslında, yani nereler korunabilir, nereler düzeltilebilir, tabii kazanılmış hakları da bir şekilde göz önüne almanız lazım çünkü buraya şahıslar yatırım yapmamışlar, bu bölgeye kooperatifler yatırım yapmışlar ve kooperatifler buradan arsa alırken de hep bu söylediğim süreçlere güvenerek, yani devlete de güvenerek almışlar. Çünkü burası devletin yetkili organları tarafından planlanmış. Bir ovanın ortasında bir tarlayı alıp kooperatif üyelerine ümit vermemişler, heveslendirmemişler. Onlar aldıklarında kooperatif üyelerine demişler ki bu alanlar imarlı alanlar, işte imara açılacak 1/1.000'likleri yapılacak uygulamaya geçeceğiz, beş yıl içerisinde konut sahibi olacağız diye yaşadıkları bir sürecin olduğu yer aslında. Bunları da göz önüne aldığımız zaman biz en azından 2023 yılına kadar, bu planın öngördüğü süreye kadar nereler konuta açılabilir, nereler konuta açılmaz, açılmaması gerekir noktasından hareketle plan kararları getirildi ve kuzeyde o güneybatı Ankara gelişme bölgesi, kuzeyde Yaprak köyüyle sınırlandırıldı. Onun hemen üzerindeki Meşedağı dediğimiz bölge bir ayrıç olarak kullanıldı.

Yine aşağıda Halaçlı tarafındaki bölgedeki gelişmeler de bu planda artık Tulumtaş ve Koparan da tutulsun güneybatı gelişmesi, daha doğrusu güneyin batısı gelişme bölgesi dediğimiz, güney kent diye tanımladığımız yerde de Tulumtaş ve Koparan'la sınırlı bir gelişme odağı öngörüldü. Orada da süreç içerisinde davalar vardı. Davalar tarafından bilirkişilerce de planlanabilir, planlanması gerekir alan olarak tanımlanan yerler zaten burada leke olarak gösterildi. Yine burada güneybatıda dikkat çekilen hususlardan bir tanesi yaklaşabilirsek aslında Şehit Ali'in oradan geçen vadi sistemi Ballıkuyumcu'yla Şehit Ali arasındaki vadi sistemi ve bu vadiyi besleyen diğer aküferlerin korunması gündeme getirildi. Yine kuzeyden biliyorsunuz orası tepelik bir alan bu dereleri besleyen vadi sistemlerinin korunması yönünde fiziki plan şeması üretildi.

ERTAN GÖRAL- Ben bir eklemede bulunmak istiyorum. Şimdi baktığımız zaman plana garip bir plan stili karşınıza çıkıyor. Bu da çok doğal bir tane belediye, sekiz ilçe belediyesi ve giderek 36 tane belediye irili ufaklı, 2000'lik belediyeden 3 milyonluk merkez belediyesine kadar. Bunların planlarının hepsini bir araya getirdiğinizde, bütün şu alanlar planları yani kolaj gibi eklediğinizde çok farklı bir şeyle karşılaşıyorsunuz. Bizim yaptığımız o birinci oturumda da söylendi, birinci toplantıda söylendiği gibi bunları kısıtlayan disiplin altına alan bir yaklaşımla ele alınmış. Ama burada Başkan Hoca sürekli itiraz ediyor, belki haklı tartışılabilir yönü var, çok ayrıntılı çizilmiş. Bunun nedeni de 1/5.000'liği, 1/1.000'liği kesinleştirilmiş bir yerin buraya ne kadar sadeleştirildiği ile alakalı. Yani bazı yolları göstermesek bu kadar göze batmayacak. Özellikle bu güneybatıda Başkan Hocamızın labirentleşiyor burada bir sıkıntı var gibi diğer yönlerde de kısmen olduğu söyleniyor, evet şuradaki yola itirazı söz konusu, çünkü planlamada bu bürokratikleşme kavramı bizi giderek bütün ölçeklerde 1/1.000'likte ne varsa 1/100.000'likte de o olacağı kaygısına, tartışmasına götürüyor. Özellikle bu, davalasma süreçlerinde karşımıza çıkan bir durumdur.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bir de şu var aslında. Ben orada Ertan'a ekleme yapayım şimdi biz Ankara'nın üst ölçek planlama çalışmalarını hep 1/50.000 ölçekte baktık. 1/50.000 ölçeğin ifade tarzı ile. Bu 1/25.000 ölçek tekniği ile çizilmiş bir plan aslında. Ancak algılanabilir ölçeği 1/50.000 olduğu için bunu hiçbir zaman biz 1/25.000 gösteremedik kimseye. Yani 1/25.000 olarak baktığımızda gerçek ölçeğinden baktığımızda o yollar aslında çok fazla göze batacak yollar değildi ama hep diyorum ya alışkanlık, Ankara'ya bakış, planı bir anda algılama noktasında baktığımızda o yollar bizi de rahatsız ediyor. Ama gerçek 1/25.000 ölçeğinde baktığımızda çok fazla rahatsızlık duymuyorsunuz.

MEHMET NAZIM ÖZER- Söylediklerinizden sonra şu nokta aklıma takıldı. Siz bu planı hazırlarken yasal durumlarla ilgili bir takım zorlamaların olduğunu belirtiyorsunuz. 2023'ü hedefleyen bir plan çalışmasında yaşanan bu yasal sorunlar, bundan sonraki planlama çalışması, mesela 2050'yi hedefleyen bir plan yapıldığı zaman yaşanmaması için neler yapılabilir veya yapıldı. Bu yönde bir kestiriminiz var mı? Aysin Hanımın belirttiği gibi Ankara ilinde yer alan 11 tane doğal alan bulunmaktadır. Bu alanların korunması için ve 2023 sürecinde yaşanan sorunların yaşanmaması için belediye olarak ne yapılması gerekiyor. Demek ki bu noktada bir strateji geliştirmek gerekiyor. Doğal değerleri korumak için, bu kentin ilerideki makroformunu şekillendirmek için stratejiler ve yaklaşımlar geliştirilmelidir.

Bir başka değineceğim nokta ise şu; 2023 planına baktığımız zaman kent merkezi içerisinde kalan yeşil alanların çoğunluğunun askeri alanlar olduğu gözüküyor. Bu bağlamda kent merkezinde ciddi anlamda bir yapılaşma yoğunluğu var. 2023 planının hedeflerinden

birisi de iklimle ilgili. Hava kirliliğini önleyebilmek için vadilerin yeşil koridorlar olarak yaratılması, su havzalarının korunması gibi bir takım hedefleriniz var.

Ama ben bu hedefleri, deminde bahsettiğim gibi, 2023 plan şemasında göremiyorum. Bununla birlikte Eskişehir yolu üzerinde belirli bir alan yeşil alan olarak ayrılmıştır. Ancak plan bütününde bütün sarı lekelerin (konut gelişme bölgelerinin) yoğunlaştığı alan da burasıdır. Batı hattının bu noktasında, hemen Temelli'nin olduğu bugün Karayolları'nın arsasında, TOKİ'nin yapmış olduğu Turkuaz Vadisi toplu konut uygulamaları, gecekonduların önleme bölgeleri gibi birçok proje çalışması var. Temelli'den sonra Polatlı birbirine zaten bitişik bir noktada ve planın bu sistemi daha da desteklemesini olumsuz bir yaklaşım olarak değerlendirmekteyim.

ERTAN GÖRAL- Şimdi bağlı kaldığımız çerçeve yeni Büyükşehir Belediye sınırı. Burada bu kısa sürede yani planın hazırlık sürecinde envanter bilgisi olarak toplayabildiğimiz, tür araması yapabildiğimiz işte bu Kazan tepeleri, Ayaş sırtları diğer sulak alanlar vs. bunlar tespit edildi ve bunlar da rapora girdi, önermede bulunuldu. Bunlar zaten önümüzdeki yüzyılın Atatürk Orman Çiftliği sahaları veya işte milli park sahaları, bunların tespit edilip statülerinin tanımlanmasına yönelik öneriler. Şimdi 11 tane alan il sınırları içerisinde bunlardan dördü bu planlama sınırları içerisinde olan yerler.

MEHMET NAZIM ÖZER- İşte bu noktada Belediye yetkilerinin bu aşamada Valilik'le bir işbirliğine girerek bu alanların bir sonraki aşamada benzer sorunları yaşamaması için stratejiler geliştirilmesi gerekmektedir.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Az önce ben, kültürel tarihi miras olarak belirttiğim yerde üzerinde önemle durduğum iki nokta vardı. Birisi Başkent'e özgü özel alanlar, biri de doğa koruma alanları. Yani doğa koruma alanları içerisinde de az önce arkadaşımın söylediği 11 doğa koruma bölgesinden dördü bu planlama sınırı içerisinde. Bunlar zaten miras coğrafya olarak adlandırılıyor, önemli doğa alanları olarak literatüre girmiş yerler. Bunlar Ayaş dağları, şuradan plandan gösterecek olursak onları, Ayaş dağları, Kazan tepeleri diye adlandırılan bölgeler şu bölgeler, Ayaş tepeleri de bu bölgeler, şu kısımlar. Miras coğrafya listesinde zaten ÖÇK olarak Mogan sistemi şurası ve Beynam da bu bölgede.

Şimdi bunlara ilişkin plan ne söylüyor onu anlamak lazım. Bu sıfır yok oluş alanlarından sadece Ankara içerisinde, bu plan sınırı içerisinde diyeyim Ankara içerisinde demeyeyim, sadece Mogan özel statülü alan Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilmiş alan ve dar bir çerçevede. Şimdi bu plan o dar çerçeveyi, bunu da daha önceki çalıştaylarda söylemiştik, şimdi biliyorsun o kanunda belirlenmiş geometrik bir sınırı var, cetvelle çizilmiş bir sınır. Şimdi burada dikkatli bakarsanız aslında bu sınırı literatürdeki havza sınırına

çekmek gerekiyor. Yani şu sınır. Bu DSI'nin tespit ettiği bir sınır da değil, bunu şuradan göstereyim ben size, bunun bire bir tespitini biz bu planla yaptık. Bu ölçekte böyle bir havza sınırı tespiti yok aslında. Literatüre giren de şu sınır, bu planlama sınırının dışına kadar taşan bir sınır var. yani Oyaca ile güneyde en dışta Oyaca'yı da içerisine alan işte Ahiboz'u içerisine alan, Beynam'ın güneyindeki bölgeleri içerisine alan bir doğal sınır. Yani bu plan diyor ki, eğer Mogan'ın korumak gerekiyorsa sadece yasayla sınırlanmış, cetvelle çizilmiş sınıra ilişkin özel statü değil, bu literatürdeki havza sınırları esas alınarak bir karar üretilmesi.

MEHMET NAZIM ÖZER- Bu konuda haklısınız, Mogan'da Özel Çevre Koruma Kurumu'nun açmış olduğu yarışmada ekolojik alan, Adana'daki Sultan Sazlığı ile başlamakta, Tuz Gölü ile devam ederek Mogan'a, Mogan'dan İmrahor Vadisi'ne, oradan Ankara Çayı ve kuzeye giden bir bölge olarak tanımlanmaktadır. Bu alan ekolojik sistemin içerisinde bir nokta olarak ele alınmaktadır. Mogan alanı, DSI'nin belirlediği ve sizin genişlettiğiniz sınırlardan daha da geniş bir alanın etkisi içerisinde.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Zaten şimdi bunun alt havzasında Tuz Gölü havzası var. Yani bu kendi havzası ama Adana'ya kadar gideceğini de zannetmiyorum.

MEHMET NAZIM ÖZER- Yarışma şartnamesinde birçok jüri üyesi bunun altını önemle çizdi. Ayrıca yarışmada ödül alan projeler incelendiğinde; ekolojik sistemi bu bütünlük içerisinde değerlendiren projeler başarılı olmuştur. Sizin endişelerinizi anlıyorum. Mogan gölü koruma alanının sınırlarının topografyaya, havza sınırlarına ve diğer bir takım doğal oluşumlara bakarak yeniden belirlenmesi doğru bir yaklaşım. Ama Mogan Gölü korunmasında en önemli husus, bahsettiğim bu ekolojik sistemin bir parçası olduğu gerçeğinin unutulmamasıdır.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Tabii bu plan şunu da söyleyebilirdi, yani bu çok göz önüne alınacak bir şey de olmayabilirdi belki. Denirdi ki; belirlenmiş özel alan budur, bunun dışında herhangi bir koruma öngörmüyorum kaldı ki ÖÇK'nın yaklaşımı da o zaten bu yönde.

MEHMET NAZIM ÖZER- 2023 planına baktığım zaman, söylediklerinizden sonra, kentin kuzeybatısında, güneyinde, doğusunda bulunan doğal değerler nedeniyle kentsel gelişmeye açılmadığını belirtilmektedir. Bu nedenle kentsel gelişmeler Eskişehir yolu üzerinde önerilmiştir. Açık ve yeşil alan sistemi oluşturulurken bu doğal değerler, yeşil sürekliliğinin kent merkezine kadar sokulması gerekmezmiydi. Planlamada açık ve yeşil alan sistemi, kent dışındaki doğal değerlerden kırsal peyzajdan başlayıp, kentin içerisindeki parklara, hatta onun ötesinde bahçelere, onun ötesinde de yolların kenarındaki ağaçlara kadar giden bir sistemin parçası olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca kentin içerisinde kalan

bir çok yeşil alan bugün çeşitli nedenlerle, özellikle ulaşım alt yapısı için yok edilmekte, ya da kullanımını zayıflatılmaktadır. Hatta birçok ağaç kesilmektedir. Bu yaklaşımla 2023 planı incelendiğinde plan, bu kentin yeşil alan sisteminin kuvvetlendirebilmek için mevcutların koruması dışında ne tür bir politika, strateji geliştirildi.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- İçeridekiler için mi?

MEHMET NAZIM ÖZER- Evet kentin içerisindeki yeşil alanlar. Bu alanlarda çeşitli sorunlar var. Ama bu alanlar ne olursa olsun korunmalıdır. Korumanın ötesinde bu sistemin bütünlük olarak, kent dışına kadar uzanabilmesi, Sizin belirttiğiniz kentin havasının iyileştirilmesi için yeşil koridorlar yaratılması gerekir. Stratejik plan Yeşil sistem bütünlüğünü nasıl sağlayacaktır.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi burada bazı avantajlı oluşumlar var mesela kentin içerisine bakalım. Hava koridorlarını kentin içerisine getirecek çok önemli unsurlarımız var. ODTÜ de bunlardan bir tanesi. ODTÜ'nün bir orman alanı olmasının bir avantajı var. Yine İmrahor Vadisi'nin, devamında İncesu ile kent merkezine kadar Ulus'a kadar uzanan bir yeşil kama olarak giriyor, ta kent merkezine kadar. Bu alanın korunması İmrahor Vadisi'nin ve devamında İncesu Vadisi'nin korunması temel felsefelerden bir tanesi. Burada mesela batıdan bir yeşil kama olarak Atatürk Orman Çiftliği ile bütünlüğe yerleri düşündüğünde, askeri alan bir avantaj burada. Askeri alanlar zaten açık yeşil alanların bir parçası olarak düşünüldü bu planda.

Burada bir tek sıkıntı yaratan nokta, Bağlıca'daki planlı gelişme alanı. Aslında bu plan o Bağlıca'daki gelişme olmamış olsaydı, öyle bir yapılaşma olmamış olsaydı Bağlıca'da, yani plan onaması olmamış olsaydı, o bölgeyi yapılaşmaya açan bir yaklaşım sergilemeyecektik. Yani şimdi burada bu daha şematik, kavramsal bir çerçevesi planın. Şimdi burada kısıtlayıcılar neler? Çevreye ilişkin söyleyelim. Sadece kısıtlayıcılar su alanları değil. Tarımsal havzalar da var. KT işaretli yerler koruma ve turizm bölgeleri, korunması öngörülen bölgeler mesela orada koyu işaretli olan Ayaş Tepeleri ve Kazan Tepeleri. Şu koyu olanlar bakın. Daha açık yeşiller tarımsal havzalar var. Buralara olan baskıları ortadan kaldıracak şekilde. Elmadağ, Çubuk tarafında, Balaban havzası, yani kent dışındaki korunması gerekli unsurlar.

MEHMET NAZIM ÖZER- Planlamada yeşil alan sistemini oluştururken iki tane önemli unsur var. Biri kent içindeki yeşil alanlar, diğeri de kent dışındaki yeşil alanlar. Ben o kent dışındaki yeşil alanlarla ilgili sizin önermiş olduklarınıza bir itirazım yok zaten.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- İçeriye gelirken de kama var burada. Mesela Çubuk'dan Ankara Çayı boyunca gelen bir yeşil kama var. Vadi sistemi var, Çubuk'tan başlayıp, kentin içine kadar inen bir vadi sistemi var. Dere vadinin içinden akıyor. Bu sistemin korunması

lazım. Yine aynı şekilde Ankara Çayı'nın Atatürk Orman Çiftliği'ni kat ederek ileride Yenikent'in orada Ova Çayı ile Zir Vadisi'nde birleşmesi ile Sakarya Havzası'nı oluşturmaya başlıyor. O havzanın korunması gerekiyor. Yani bu bir koridor aslında doğu batı aksında kent içerisine geçişinde burada Atatürk Orman Çiftliği, hava alanları, askeri alanlar bu açık yeşil sistemin bir unsuru. Bunların yani açık sistemin korunması lazım. Yine güneyden geldiğinde Mogan, Eymir havza sisteminden geldiğin zaman doğuya doğru İmrahor Vadisi'yle bu sistem kentin içerisine doğru giriyor. Oradaki kama, kent merkezine kadar giren bir yeşil sistem. Yine aynı şekilde güneyde Dikmen Vadisi'yle de kentin merkezine kadar giriyor ve ODTÜ ormanlarıyla birlikte Atatürk Orman Çiftliği de birleşiyor.

MEHMET NAZIM ÖZER- Planın açık ve yeşil alan sistemine baktığımız zaman, gösterdiğiniz kavramsal şemalar ile çok güzel oluşturulduğu görülmektedir. Ama bugün Dikmen Vadisi bu sistem içerisinde yeşil alanın bir uzantısıdır. Ancak Dikmen Vadisi sadece tabanıyla bir yeşil alan, yamaçlarıyla değil. Dikmen vadisi bu nedenle ne kadar yeşil koridor işlevini görebilir. Daha öncede belirttiğim gibi raporda yazılan ve gösterilen şemalar ile kavramsal kararlar oluşturulmuş ama plana yansıtılmamıştır. Burada bir diğer önemli nokta ise plan ve raporda belirtilen stratejik kararların nasıl uygulama araçlarına ya da müdahale biçimlerine dönüştürüldüğü konusudur. Bu noktada da önemli problemler gözlemlenmektedir.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi bunun altı ölçeğine girdiğiniz zaman uygulamada güçlükler çekiyorsunuz. Nasıl güçlükler çekiyorsunuz? Yasal yönetsel çerçevede güçlükler çekiyorsunuz. Yani şimdi bir kentsel dönüşüm projesi uyguluyorsunuz Dikmen Vadisi'nde, ancak uyguladığınız kentsel dönüşüm projesi sadece o Vadi ve yakın çevresiyle sınırlı.

MEHMET NAZIM ÖZER- İbrahim Bey güzel bir noktaya değindi. Ancak Ankara'da doğal değerler hep ikinci plana atılmıştır. Kent içindeki doğal değerlere ne oldu? Örneğin Ankara Çayı; Sıhhiye'den geçen kısmının üstü kapatıldı, Atatürk Orman Çiftliği'nden geçen kısmının kokusu biliniyor. Planlama çalışması ile Belediye, 2023 yılında 100. yılda Başkent vizyonu ile tanımlamaktadır. 1930'lu yıllarda Cumhuriyet'in Başkent'i vizyonu ile yeşil alan stratejisi oluşturulmuştur. 100. Yıl da Başkent vizyonu kapsamında ise Adliye'nin olduğu yerde bir yeşil alan yapmak yerine Sıhhiye'de üzeri kapatılan dere yatağını tekrar ortaya çıkartacak bir uygulamayı gerçekleştirmek isterdim. Kızılay'la Ulus arasındaki bu uygulama, kente hem işlevsel anlamda, hem de ekolojik anlamda değerler kazandırabilirdi.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Öyle bir öngörü Atatürk Orman Çiftliği planında var. Ankara'ya nehri kazandırmak gibi bir hedefi var Atatürk Orman Çiftliği planının. Ankara Çayı biliyorsunuz kirli bir şekilde akıyor Ankara'nın içerisinde. Atatürk Orman Çiftliği planında, şimdi bizim İmar Daire Başkanlığı'nın olduğu yerde, karşı tarafında bir arıtma

tesisi ile buradan gelen suların temizlenmesi ve çiftlik, regülatör köprü olarak düşündüğümüz yer, Anadolu Bulvarı'nın olduğu yerde regülatörle bu suyun yayılması yani tutularak temiz suyun yayılması ve su yüzeyi elde edilmesi, yani Adana'da yapılan uygulama gibi Seyhan Nehri'ni bir yüzey olarak gösterebilmek önemli yani burada eğer Çitlik'te böyle bir şey yapılabilirse kentin içerisinde bir su yüzeyi elde edilebilirse ki Atatürk Orman Çiftliği Planı'nda o su yüzeyi ulaşımın da bir unsuru olarak görüldü, onun etrafında da mesire alanları, parklar, bahçeler, gezinti dolaşım alanları düşünüldü.

Şimdi böyle bir uygulama kente kazandırılır ve kentli bunu benimserse bu yöndeki uygulamaları başka bir yerde de yapabilirsiniz. Bent deresini tekrar kazanabilirsiniz, İmrahor Vadisini belki Kesikköprü'den bir hat geliyor onun Mogan gölüne verilmesi gibi bir proje gündemde. Belki oradan Kesikköprü'den gelen suyu, sürekli suyu sağlayarak İmrahor Vadisi'ni ve İncesu ile Bent deresine kadar giden bir sistemde akan bir su yüzeyi elde edebilirsiniz, bunu kente kazandırabilirsiniz. Ama bunları yapabilmek için hep söylüyorum yasal-yönetmelik çerçevesinde sıkıntılar var.

MEHMET NAZIM ÖZER- Dediğiniz yasal, yönetmelik sıkıntılar var. Bu konuda size hak veriyorum. Bir başka önemli uygulama Atatürk Orman Çiftliği'ndeki çalışmalar. AOÇ bir rekreasyon alanıdır. Ancak AOÇ içerisinde çok önemli bir ulaşım arteri ve kavşağı gerçekleştirildi. İnanılmaz bir kavşak bitirildi. AOÇ kuzeyinde İstanbul Devlet Yolu, güneyinde Eskişehir Devlet Yolu ve AŞTİ'den çıkan ve Ümitköy kavşağıyla birleşen yolların varlığı. Tüm bunlara rağmen yeni bir ulaşım arteri yapılması ne kadar doğrudur, yapılması gereklimi dir? Sonuçta AOÇ Ankara kenti için önemli bir rekreasyon alanıdır. Kentlinin boş zamanlarını değerlendireceği bir alan ve bu alanın Ankara'nın ulaşım sistemini çözümleyecek bir potansiyel alan olarak görülmemelidir. Kavramsal şemalarda AOÇ yeşil alan olarak gözükyor, ama ileride bu ulaşım sistemi nedeniyle alanın rekreasyonel özelliğini tahrip edecek kentsel gelişmelere neden olurmu? Bu oluşum daha önceki merkezi ve yerel yönetimlerce çeşitli uygulamalar ile başlamıştır. AOÇ alanının %50'si bu uygulamalar sonucu kaybedilmiştir. Ancak bu dönemde bu tür uygulamalar ile AOÇ rekreasyon dışı kullanım baskısı artacaktır.

AYSİN TEKTAŞ- Kısaca bu noktada devreye gireyim. Evet diğer katılımcı arkadaşların katkılarını almak istemişim.

Siz buyurun.

FERDİ ŞENOL- Ferdi Şenol, şehir plancısı. Şimdi üst ölçek gösterilen şematik şekildeki yeşil kama sistemi güzel görünüyor. Yalnız ben şunu söylemek istiyorum, özellikle gecekondu önleme bölgelerinde kentsel dönüşüm bölgelerinde özellikle ben Ankara'yı çok iyi bilmiyorum da Balgat'ta yapılan dönüşüm bölgesinde, 2004'de Ankara'ya geldiğimde, gecekonduların çevresinde, gecekondu bahçelerinden oluşan yeşil bir alan görüntüsü

vardı, şimdi beton görüntüsü var. Gelecekte yapılacak dönüşüm bölgelerinde böyle bir önlemimiz var mı? Yani bu bölge sınırı içinde, dönüşüm bölgesi sınırı içinde, %50 yeşil alan bırakılacaktır, çünkü Balgat'ta ben oturdum, insanlar artık bahçe duvarında sohbet eden, çocuklar bahçe duvarında oynayabilen bir hale gelmiş çünkü yeşil alan yok. 4 m² değil 30 cm² çıkmak kişi başına.

Teşekkür ederim.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi Balgat'taki dönüşüm kentsel dönüşüm değil, ıslah imar planı aracıyla yapılan bir dönüşüm. O bölgede, 2005 yılında biz bir kentsel dönüşüm ilan ettik. Bu geç kalmış bir şeydi aslında. Burada tabii kentsel dönüşüm yetkisinin verilmemesi de etkendir, yani orası gerçekten kentsel dönüşümle çözülebilecek bir yerdi. O bölgenin planlama tarihçesi biraz uzun. Gecekondu alanı olduğu için ıslah planlama mantığıyla orada bir planlama çalışması yapıldı. Daha önceki toplantılarda da görüştük aslında, kentsel dönüşüm başlığı altında çalıştayda da konuşmuştuk, burada ıslah planı yaptığımız zaman biraz daha fazla rant vermek gibi bir eğilim var. İşte klasik parsel verip, yönetmelik hükümlerine göre önden üç katlı arkadan onbeş katlı bina çıkmasının sebebi de biraz buradan kaynaklanıyor, yönetmelik hükümlerinin uygulanmasından. Orada Büyükşehir Belediyesi bir kentsel dönüşüm çalışması yapmak niyetindeydi ancak, çok ciddi baskılar oldu orada, biraz da organize bir itiraz sistemi oldu. Hatırladığım kadarıyla 2000 civarında itiraz oldu o bölgede, belediye orada kentsel dönüşüm yapmaktan vazgeçti. Orada da zaten bir anda inşaatlar da başladı gitti. Çok kötü bir inşaat tarzı var orada, kentsel görüntü var. Yani ben de oranın gecekondu halinin daha güzel olduğunu savunuyorum. Çünkü en azından ağaç vardı orada. Şu anda ağaç hiç yok. Söylediğiniz yeri çok iyi biliyorum.

FERDİ ŞENOL- Gecekondu kalan yer çok güzel. Bahçede ağaçlar duruyor.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Orası da aynı şekilde dönüşecek merak etmeyin.

FERDİ ŞENOL- Sonuç öyle mi olacak. Yani, sıfır elde var sıfır.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Öyle olacak.

AYSİN TEKTAŞ- Teşekkür ediyoruz.

FERDİ ŞENOL- Bir şey daha söylemek istiyorum ben. Buna istinaden şeyde Samsun yolunda Havaalanı Yolu üzerinde dönüşümü tamamlanmamış alana yönelik bir önlemimiz var mı yani olacak mı?

AYSİN TEKTAŞ- Yeşil alan açısından soruyorsunuz?

FERDİ ŞENOL- Yeşil alan için. O yıkılmış camilerin minareleri falan duruyor şu anda da, gecekondu kısımları yıkılmış.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Orası zaten yasal ilan edilen kentsel dönüşüm bölgesi içerisinde kalıyor.

AYSİN TEKTAŞ- Kentsel dönüşüm bölgelerinde yeşil alan sorununu, ihtiyacını nasıl çözdünüz diyor, ne kadar alan ayrıldı?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi orada yeşil ağırlıklı bir plan yapıldı. Yani Hacı-kadın Vadisi'nden gelip, Çubuk vadisine uzanan alan yeşil sistem olarak gösterildi, daha doğrusu öyle planlandı. Belediye'nin yayınları da var, oradaki üç boyutlu görüntüler de var. Animasyonlar var. Biraz yoğun bir yapılaşma var aslında orada, ama o yoğun yapılaşma da özetle Hacıkadın ile Ankara Çayı, Çubuk Çayı arasındaki bölgenin yeşil alan olarak değerlendirilmesi, yani Protokol Yolu kenarında yeşil sistem oluşturulması, vadi olarak katılması yönünde bir proje var.

AYSİN TEKTAŞ- Teşekkürler.

Çiğdem Hanım'ın bir sözü var.

ÇİĞDEM ÜNAL- Benim bir sorum olacak. Ankara'da kentin içinde, kent merkezinde kalan açık yeşil alanların fonksiyonlarının zamanla değiştirildiğini ya da atıl bırakıldığını, buna karşın kentin erişilemez noktalarında büyük parklar yapıldığını görüyoruz. Güven Park, Gençlik Parkı verilebilecek örnekler. Güven Park şu anda hepimizin bildiği gibi dolmuş durakları tarafından işgal edilmiş durumda. Gençlik Parkı da tel örgülerin arkasında insanların giremediği bir yer. Bu alanlarla ilgili, kent merkezinden parkları tamamen çıkarmak gibi bir yaklaşım mı var? Belediye'nin böyle bir tavrı mı var? Çünkü aslında kentin çeperlerindeki parklar, tamam orada da parka ihtiyaç var ama aslında kentin en fazla nefes alma noktasına ihtiyaç olan yeri kent merkezi. Buralar için planın yaklaşımı nedir?

MEHMET NAZIM ÖZER- Ben Çiğdem'in sorusuyla bir bağlantılı...

AYSİN TEKTAŞ- Mehmet Bey bir saniye daha önce alınmış bir söz vardı.

ÇİĞDEM HACIOĞLU- Benim de hemen buna eklemek istediğim bir şey var. Bir önceki toplantıda Baykan Günay'ın da söylediği gibi, Kızılay'a daha çok önem verilmesi gerekiyor ya da verilen önemin daha fazla vurgulanması gerekiyor. Buna ek olarak, kent merkezinde atıl durumda kalan ya da mekânsal olarak birbiriyle ilişkilendirilmemiş alanlar, kullanımda mekânsal, işlevsel, dolaşımsal kopukluklara ya da MİA'nın tamamen kullanılmamasına özellikle de alışveriş merkezlerinin tercih edilmesine neden oluyor. Bu bağlamda, Kızılay'ın, Sıhhiye, Maltepe, TCDD alanı, AKM alanları, AKM'nin güneyinde Belediye'ye ait alanlar, Kazıkıç Bostanları ve Roma Hamamı çevresi, hatta kuzeyindeki üniversite alanı ile bağlantısının kurulmasına; bu bağlantının batıda AOÇ ve doğuda tarihi kent merkezi Ulus ile ilişkilendirilmesine yönelik bir vizyon var mı? Bahsedilen "bütünlük" içerisinde

tarihi kent parkları, Ankara Çayı, AOÇ vb. tarihi-doğal potansiyeller bulunuyor. Bu nedenle, yer yer ticari ve kültürel mekanlarla hareketlendirilmiş, yaya-bisiklet-toplutaşım sistemleriyle desteklenen omurgaların kurgulandığı, “Öncü Başkent”’in vurgulandığı turistik gezi güzergahlarının tanımlandığı, açık ve yeşil alanlarının algılanabildiği bir MIA gelişimi sağlanmalıdır diye düşünüyorum. Bu alanların 1/2000 ya da tümünün bir bütün olarak değerlendirilebilmesine olanak sağlayacak bir ölçekte çalışma öngörüsü bulunuyor mu? Merkezde noktasal olarak birçok karardan bahsediliyor ama aslında onların bütünlük bir kavramsal şemasının bu üst ölçek planda çizilmesi bence önemlidir, Yoksa Başkent’in merkezinde, yine parçalı, kendi içinde çözülmesi öngörülen, mülkiyet sınırlarının dışıyla ilişkilenemeyen, mekânlaşamayan bir yamalar bütünü mü kalacak? Birinci sorum bu olacak, isterseniz ikinci sorumu bu konu konuşulduktan sonra sorayım.

AYSİN TEKTAŞ- Nazım Bey sizinki de bu konuyla ilintili ise onu da alalım.

MEHMET NAZIM ÖZER- Kent içinde kalan yeşil alanlara ilişkin bir politikanız olup olmadığını sormuştum. Kent içinde kalan yeşil alanlar ile ilgili yaşanan sorunlar var. Örneğin Altın Park, projenin elde edilişi, tasarımı ile başarılı bir uygulama olarak belirtebilirim. Ancak Altın Park’a bugün baktığımız zaman her noktasında bir büfe, bir kapalı yüzme havuzu, tamam bu bir sosyal ihtiyaç olabilir ama fuar alanlarıyla, diğer birtakım yapıları alanlarla ile park yeşil alan olma özelliğini hızla kaybetmektedir. Parkın içerisinde olmaması gereken ya da az olması gereken bu yapıları alanlar, park alanının %3’ünü aşmaması gerektiği söylenir. Ama bu oran Altın Park’ta, bugün ciddi oranda aşılmıştır. Park içerisindeki bu tür ticari işletmeler ile alanın bakımının yapılması için gerekli finansı sağlayabilir. Bir başka örnek Gençlik Parkı’dır. Gençlik Parkı’na ilişkin bir animasyon filmi Büyükşehir Belediyesi’nin internet sayfasında izledim. Parkın iyileştirilmesi, canlandırılması için yeniden ele alınması iyi ama alan içerisinde yoğun bir kapalı mekan önermesi düşündürücüdür. Bu tür uygulamalar ülkemizde birçok park içinde geçerlidir. Parklar artık ticaret bahçelerine dönüşmektedir. İşte bu noktada Çiğdem’in sorusu, diğer arkadaşımın sorusuyla bağdaştırdığımız zaman 2023 planı kent içinde kalan yeşil alanlara ilişkin ne tür stratejiler üretmiş ve bu stratejilerin içerisinde olmazsa olmaz politikalar nelerdir?

ERTAN GÖRAL- Şimdi bu son aşamada sorulan sorular, planın özünden ziyade, planın bir-iki etap sonra uygulamasına, işletilmesine, belediye yönetiminin önceliklerine yönelik. Burada baktığımız zaman Gençlik Parkı da işaretli. Nazım’ın az önce bir tartışması oldu, yani yolun refüjün kenarındaki ağacı niye göstermediniz gibi ben öyle kendime alındım. Bu ayrıntıya giren konular.

MEHMET NAZIM ÖZER- Benim burada sormak istediğim husus şuydu; açık ve yeşil alanlara ilişkin stratejiniz, politikanız nedir? Bugün yaşayan bir kent var. Bu kentin iyi-

leştirilmesi için ne tür bir stratejiler ve politikalar üretiyorsunuz. Bu kentsel dönüşümde olabilir, kent merkezlerinde olabilir, koruma alanlarında veya yeşil alanlarda olabilir. Bugün bir kentin içerisinde 4 milyon insanın yaşadığı bir lekenin içerisinde ne tür stratejileriniz ve politikalarınız var. Burada sorguladığım konu açık ve yeşil alan sisteminin daha da iyileştirilmesi için neler yapılması hedefleniyor? Açık ve yeşil alan sisteminin bir parçası yol ağaçları içinde ne yapılabilir? Öğrenmek istediğim konular bunlardı.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi soruyu iki başlıkta cevaplamak istiyorum bir Nazım'ın ...

AYSİN TEKTAŞ- Ertan bey siz sözünüzü tamamladınız mı?

ERTAN GÖRAL- Şimdi burada 1/25.000 ölçeği tartıştık 1/25.000-1/50.000'lik gösterilmesini, burada ifade edilemeyen çizgiyle, çizimle ifade edilemeyenler yazılı olarak az önceki oturumda da Funda Hanım güzel ifade etti, planın dışında da alan yönetimi, finansman kaynakları, işte bunları biliyoruz emlak mevzuatında, kültür tabiat mevzuatında var ama bu yeri geldiğinde onlara atıfta bulunup dikkat çekmekti. Bu tür politikalar orada ifade ediliyor, söyleniyor. Tabii plan üzerinde onlar görülemeyebiliyor, bir burada süreklilik, işte temel omurga, yaklaşım üslubu, ölçeğin gerektirdiği içerikte ve nitelikte olabildiğince olabiliyor ama diğer konular işte Güvenpark'ın, Gençlik Parkı'nın; Gençlik Parkı Jansen Planı'ndan gelen özelliği ve SİT alanı yanlış hatırlıyorsam SİT alanı olması gerekiyor AKM bütünlüğü içerisinde şu gösterdiğim alan. Yani bu yeşil sistemi kamanın, koridorun uç noktalarından bir tanesi.

Kültür Bakanlığı'nın yetkili olduğu, denetiminde olduğu ve yine park olarak revize edilen yine Güvenpark merkezi iş alanı dışında kalan bu ölçekte bir 2 milimetrekare veya işte olabilecek şekilde gösterilen alanlar ama bunun politikası tabii ki Güvenpark koruma statüsü olan bir yer. Bu politika işte, bundan daha iyi bir politika olabilir mi? Korunacak. Ama tabii Belediye yönetiminin vizyonu bazı şeyler plan kararları değişebiliyor. Günlük, gecelik, İzmir'de yaşanan örnekte olduğu gibi, olabiliyor bunlar. Ama politika plan politikasıdır, bu da müdahale biçimine yönelik bir koruma mıdır, geliştirme midir, yenileme midir? Bunlar planın ayrılmaz unsurlarından, bunlar bunu bütünleyen ifadeler şeklinde planın raporunda, açıklama hükümlerinde kesinlikle var.

MEHMET NAZIM ÖZER- Peki ben sorumu şu şekilde değiştiriyorum; bugünden sonra yeşil alanlarda yapılacak uygulamalarda, uygulama yapacak kişiler kurumlar ya da müellifi yönlendirici ne tür kararlar olacak? Tamam, buralar bir yeşil aksın uzantısı, kentin içerisine giren bir kama, yeşil alan, ama bu alanların oluşmasında ne tür beklentiler ya da ne tür varsayımlar, öneriler geliştirilmiştir.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi sadece yeşil alan üzerine inmeyelim. Aslında Nazım'ın sorusunu kentsel yerleşik alanda, açık alan ve sosyal donatı standardının nasıl artırılması diye soruyu cevaplayayım. Şimdi, kentsel yerleşik alan dediğimiz yer aslında morfolojik çanağın içerisinde gecekondulu alanları ve dönüşmüş alanlar, yapılaşmış, plana göre yapılaşmış alan ve bunun haricinde de gecekondulu alanlarından oluşuyor. Şimdi gecekondulu alanları, biliyorsunuz ıslah planıyla çözümlenmeye çalışıldı. ıslah planının da bir dönüşüm modeli aslında. Bugüne kadar sürdürülen bir dönüşüm modeli. Ancak, ıslah planında şöyle bir problem var; 2981'den kaynaklanan. İmar Kanunu'ndaki standartlara uymak zorunda değilsiniz, buraya fiili durum esas alarak plan yapıyorsunuz. Şimdi daha önceki kentsel dönüşüm başlığı altında yaptığımız çalıştayda da biz buna biraz değinmiştik.

Burada baktığımız zaman, listeden de okutun, gecekondulu dönüşüm alanlarında bizim geliştirdiğimiz hesaplama modeline göre, eğer ıslah planına göre dönüşürse, bölgeler bazında o çalışmayı yaptık, rapordan da görmüşsündür onu, 400-450 kimi yerde 500 kişi/hektar gibi brüt yoğunluk kararları var. Ama iki boyutlu olarak baktığımızda bu plana, her bir plan iki boyutta dört kat imar vermiş ve hesapladığımızda da 250 kişi/hektar gibi bir yoğunluk kararı var. Ama bunu yerel yönetimler, alt kademe belediyeleri, bu gecekondulu alanlarını ıslah planlarını uygulamaktan ziyade 85'den bugüne kadar geçen süreçte dönüşmeyen alanlara yerel belediyeler, ilçe belediyeleri bir dönüşüm planları hazırlasınlar.

Buradaki kıstas, sosyal donatı standardını artırıcı yeşil alan olabilir, okul alanı olabilir, sağlık tesisleri olabilir. Teknik altyapı, ulaşım altyapısını güçlendirecek, otopark problemlerini çözecek kentsel dönüşüm modelleri getirsinler burada. Yani, bu planın üst ölçekte baktığı şey aslında gecekondulu alanlarına birer dönüşüm alanı mantığıyla bakılması ve ilçe belediyelerinin boş arazileri planlamaktan ziyade, şehir dışında boş arazi olarak neresi var mesela Altındağ'a ilişkin ya da Mamak'a ilişkin Nenek var. Nenek'le uğraşacağına oradaki boş arazileri imara açacağına, gelsin Mamak'ın içindeki gecekondulu alanlarını nasıl dönüştürebiliriz, buradaki standardı nasıl yükseltebiliriz diye çalışma yapsın. Şimdi bu plan onu öngörüyor. Aslında o yönde de bir çalışma başladı.

Mamak'ta, yeni Mamak bölgesi diye Samsun yolu Hatip Çayı vadisi boyunca uzanan alanda, bir kentsel dönüşüm çalışması yapıyorlar. Dışarıları planlamaktan vazgeçtiler. Altındağ Belediyesi mesela o yönde bir uygulama yapmıyor. Dışarıları planlamaktan ziyade, içeriye bakıyor, yani dönüşüm alanlarında, gecekondulu alanlarını nasıl dönüştürebiliriz, nasıl standardı artırabiliriz diye bu model üzerinde çalışmaya başladı arkadaşlar. Bu sevindirici bir gelişme.

Sorunun diğer kısmına geçeyim Güven Park, Gençlik Parkı kent merkezindeki yerler ne olacak? Yani bu planın açık söylemek gerekirse yeşil alanlarda şu kadar yapılacaktır diye

bir hükmü yok olamaz da beklenemez de böyle bir şey ve bu parkları yaparken, Güven Park özel bir alan, şöyle, idari SİT sınırı içinde kalan bir alan, doğal tarihi SİT alanı orası.

Buradaki problem aslında iki Belediye arasındaki yetki kargaşasından dolayı cezayı Kızılay çekiyor. Kızılay'a gelen, Gençlik Parkı'na oturan, Gençlik Parkı'nı kullanmak isteyen insanlar bu sıkıntıyı çekiyor. İki belediye anlaşmış olsa Güven Park çok daha nezih bir yer olabilirdi. Bakımı yapılabilirdi. Gençlik Parkı işte Ertan'ın söylediği gibi, Belediye'nin yetkisi dışında olan bir yer AKM bölgesi içerisinde, burada Milli Komite'nin kararları lazım, Kültür Bakanlığı burada yetkili. Büyükşehir Belediyesi ile Kültür Bakanlığı ortak bir çalışma yapıp hem Gençlik Parkı'nı, hem Hipodrom'u, hem de 19 Mayıs Stadı'nın olduğu bölgeyi kente kazandıracak bir çalışma peşinde, bunu Milli Komite'ye de sundular, bu amaçla benim bildiğim kadariyle 10 tane mimar çağırıldı, toplantı yapıldı Milli Komite huzurunda demeyeyim de, Kültür Bakanlığı, Büyükşehir Belediyesi ve diğer ilgili kurumlarla beraber, mimarlardan proje istendi. O süreç devam ediyor, yani burada bir çalışma yapılacak, kentin özellikle içerisinde bu yapılar için, bu açık alanlar için ve kente kazandırılması noktasında bir çalışma yapılacak. Bu zaman alıyor tabii yani hemen yapamıyorsunuz.

Bir de kentin dışındaki parklar yani neden kentin içinde bu kadar park yapılmıyor da kentin dışında herhalde Göksu, Harikalar Diyarı gibi yerleri kastettin Çiğdem. Şimdi kentin içindeki yerlerde şöyle bir problem var; 3030'dan kaynaklanan sıkıntılar var. 3030 diyordu ki; 30.000 m²'den büyük yeşil alanları Büyükşehir yapar, küçüklerini ilçe belediyeleri yapar. Şimdi kentin içinde ıslah planında kazanılmış alanlardaki yeşil alanlar 30.000 m²'nin altında. Baktığımız zaman bir sürekliliği var. Mesela Cevzlidere'deki vadiler için söyleyeyim, Konya yoluna doğru akan ama bunlar yollarla kesilerek, bir bütün halinde değil de 3.000 m², 8.000 m², 15.000 m² gibi yeşil alanlar ama birbirini devam eden yeşil alanlar.

Büyükşehir Belediyesi oraya el atamıyor, ilçe belediyesi oraya yaptığı zaman iki tane park yapıyor orayı bir silsile olarak yapamıyor, vadi olarak projelendiremiyor. Çünkü Büyükşehir Belediyesi ile ilçe belediyelerinin bu anlamdaki maddi imkanları çok farklı Büyükşehir lehine. Onun yerine Büyükşehir Belediyesi 30.000 m²'den büyük neresi var, oraya el atıyor, orayı planlayabiliyor. Peyzaj planı açısından söylüyorum ve bunlar da planlarken, yeşil alanlar planlanırken biz İmar Dairesi'nin Planlama Şubesi'nin bir yetkisi de yok burada, burası ayrı bir daire tarafından, Çevre Koruma Daire Başkanlığı tarafından projelendiriliyor ve planda da oraya ilişkin yeşil alan dediğiniz planda da bir yapılaşma koşulu yok aslında. Çünkü biliyorsunuz yeşil alanlar tapuya tescilli alanlar değil, tapusu olan yerler değil. Bir örnek verdiniz Altın Park güzel bir park dediniz. Aslında Göksu'nun, Harikalar Diyarı'nın mimarı da Altınpark'ın mimarı, projesini çizen kişi.

AYSİN TEKTAŞ- Çok teşekkür ediyorum. Artık son üç soruyu alıp son on dakikada toparlayalım yetkililerimizi de bir hayli yorduk sanırım. Çiğdem Hanım'ın sözü var sonra diğer Çiğdem Hanım'ın sözü var. Başka söz almak isteyen var mı? Tamam. Çok kısa ve net sorular alalım. Toparlayalım.

ÇİĞDEM HACIOĞLU- Kentin güneybatısında otoyol dışında gelişen alana bakıldığında, bu alanın henüz yapılaşmadığını, daha yeni yeni gelişmeye başlayacağını görüyoruz. Orada büyük ölçekli projeler arasında çizilmeye çalışılan kuzeyden gelen yeşil sistemin devamı güneye doğru en azından bu ölçekte, daha belirgin bir şekilde, daha cesurca belirtilemez miydi? Sadece şematik gösterim olması bağlamında değil, belki mülkiyet düzeninin yeniden tasarlanmasıyla ve buna göre projelerin revizyonunun önerilmesiyle oradaki vadecik tümüyle korunamaz mıydı? Tabii eminim piyasa mekanizmasında kısıtlamalarla karşılaşılıyordur, ama bu kavramsal yaklaşım yansıtılabilse belki yönlendirici olabilir diye düşünüyorum. Hemen batısında, bir paralelinde yapılabileceğini görüyoruz.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi ben bir şey açıklamak istiyorum.

AYSİN TEKTAŞ- Diğer soruyu da alalım, sonra toplu cevap verelim ve kapanışı yapalım.

ÇİĞDEM ÜNAL- Bizim Oda'dan takip ettiğimiz kadarıyla Karagedik Bölgesi'nde bir plan yapıldı. Bu plan aslında 25 binlik planda yoktu, alınmamıştı. Onaylanıp askıya çıktıktan sonra Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi kararıyla işlendi 25 binlik plana. Karagedik planıyla, Özel Çevre Koruma Alanı içerisinde yer almayan ancak havza içerisinde bir alanda yüksek yoğunluklu konut alanları, golf sahaları öneren bir plan. Sanırım sizin bu üst ölçek plana almamanızın sebebi de planın Özel Çevre Koruma Alanı'na çok yakın bir alanda, yeni bir kent yaratıyor olmasıydı. Şimdi Belediye Meclisi Kararıyla bunun plana işlenmesi ne kadar doğru, bu konuda ne düşünüyorsunuz?

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Şimdi ikinci sorudan başlayayım Çiğdem. Orada az önce ben bir laf söyledim belki laf arasında karıştı. ÖÇK sadece kendi sınırı içerisine bakıyor. Yani şu cetvelle çizilmiş yerin içerisine bakıyor ancak havza dediğimiz yer aslında o cetvelle çizilmiş yerin çok daha dışında. Şimdi buranın da şöyle bir özelliği var aslında Karagedik'teki o mülkiyetlerin. Oradaki mülkiyetler özünde Hazine mülkiyeti. Ancak zaman içerisinde burada Bilkent Hazine'den almış, ATO almış, Fatih Üniversitesi almış. Biz bunu nasıl değerlendirebiliriz diye düşündük bu planı yaparken ve şöyle de bir şey vardı burası bize bağlandığında burada bir planlama çalışması olduğunu duydumştuk geçmişten beri süregelen.

Burası bize 2004 yılında bağlandı ama 2002 yılından ya da 2001 yılından beri Bayındırlık Bakanlığı ile yapılan bir yazışma, çizişme, plan yapma, izinleri alma, bir süreç yaşanmış

orada ve olgunlaştırılmış. Ancak bize hiç gelmedi o planlar. Vatandaş geliyordu, Karagedik'te şurada bir plan var mı, yok mu? onaylandığı söyleniyor, bize buradan arsa satılıyor falan diye, ancak 2007'nin Şubat ayına kadar bize hiç plan gelmedi burayla ilgili. Biz burayı nasıl gösterebiliriz, oluşumu da biliyoruz ama orada bir şeyler var. Üniversiteler orada yer seçmiş, yer almış. Biz bunu nasıl gösterebiliriz noktasından hareketle dedik ki; Bilkent ve Fatih bir üniversite ve ATO'nun da üniversite kurmak gibi bir gündemi var, buraları biz üniversite alanları olarak gösterelim. Orada dikkat çekmek istediğimiz konu ise şu yeşil alanın korunması. Halbuki mülkiyetler orayı tümünden kapsıyor, orası nasıl bir alan? Orası Mogan, Eymir Havzası'nın beslendiği Dikilitaş Göleti'nden ve İkizce Göletleri'nden gelen su sistemini Mogan-Eymir sistemine bağlandığı geçiş bölgesi geçiş zone'u ve Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde, çizginin üstü de doğal SİT alanı. Yani aynı morfolojik yapı orada devam ederken o çizgi yukarı tarafı SİT alanı yapmış, aşağı tarafa ilişkin ise hiçbir karar yok, hiçbir koruma, kullanma, hiçbir görüş de yok orada ve burayla ilgili planlama çalışmaları yapılırken de ÖÇK burası benim yetki alanımın dışındadır istediğini yapabilirsin diye bir görüş veriyor.

Tabii biz şunu beklerdik ki ya ÖÇK 'Durun ne yapıyorsunuz burası benim havzaman, beni besleyen yer' demesi gerekir aslında. Az önce söylediğim de benim oydu zaten, herkes kendi yetki alanına bakıyor, dışarıya bakmıyor burada. Biz en azından bu az önce sıraladığımız, kitapta yazan şeyleri plana nasıl yansıtırız? Burada en azından vadi sistemlerini koruyalım, eğer üniversiteler de buraya geleceksen, vadiyi koruyalım, onu besleyen alanları, akiferlerini koruyalım, diğer kısımlar da bir üniversite kampus alanı olsun diye plan kararı getirildi. Daha sonradan bu biraz amacının dışına çıktı, Bilkent Üniversitesi'nin kendi uyguladığı model çerçevesinde konutlar üretmek için bir plan getirdi bunun içerisinde üniversite cüzi bir miktar oldu, konut alanı olarak kaldı. Orta kısımda ise golf alanı öngördüler. Orada da bizim golf alanı için şu sıkıntılar vardı. Yani burada golf sahasını nasıl şey yapacaksınız? Suyu nereden alacaksınız? Bir, yer altı suyu mu kullanacaksınız, zemin suyunu çekecek misiniz buradan? İkincisi, çimi nasıl yetiştireceksiniz, kimyasallar kullanacak mısınız, diye. Onun Amerikalı bir firma ile fizibilitesini yapmışlar. Yer altı suyunu kesinlikle kullanmayacaklarmış o konuda da ben aydınlatıcı bilgi vereyim size çünkü yer altı suyunun ölçümlerini yapmışlar, sülfat oranı yüksek çıkmış orada, çimi zaten yetiştiremez, onun için Dikilitaş Göleti'nden ekstra bir hatla burayı besleyecekler. Dikilitaş Göleti de hemen aşağıda güneyde. O aşağıdaki göletten suyla, hemen altta orası Dikilitaş Göleti oradan bir isale hattıyla suyu oradan alacaklar ve oradan aldıkları suyun parasını köylüye ödeyecekler. Bilkent öyle bir anlaşma yapmış, kullanacakları kimyasallar da kesinlikle doğaya zarar verici değil dediler. Bilmiyoruz artık inşallah öyledir.

AYSİN TEKTAŞ- Çiğdem Hacıoğlu'nun bir sorusu vardı.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Soru neydi?

AYSİN TEKTAŞ- Yürekli olmak, cesaretli olmakla ilgili bir sorumuz vardı.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Bir şey diyecektim unuttum. Şimdi daha cesur olmak şöyle açıklanabilir. Cesur olunabilir ama bu planı 50.000 ölçeğinde yaptığımızda daha abartılı gösterebilirsiniz. Şöyle bir şey var bizim yaşadığımız. Bugün de yaşıyoruz onları, aslında bilgisayarın bizim planlama mesleğine girmesinin de dezavantajını yaşıyoruz biz, vatandaş nokta atışı yapabiliyor artık. Yani bu sefer siz biraz abartılı çizdiğinizde, biz onu anlatamıyoruz vatandaşa, şimdi sizlerle çok iyi anlaşıyoruz o konuyu, yani bu bir kavramsal plandır, soyutlama düzeyi yüksektir, şudur, budur ama bırakın vatandaşı, başka bir kurumu, başka bir meslekteki uzman kuruma bunu anlatamıyorsunuz, mahkemeye anlatamıyorsunuz. Bu sefer tarım, örnek veriyorum ben, Tarım Müdürlüğü diyor ki burası nokta olarak nedir bu parsel? Adanın içine girdiğinizde orada belki iz olarak yeşil geliyor, orayı siz abartılı yeşil gösterdiğinizde bu sefer diyor ki 'Benim yerim yeşil alan mı oldu?' Bunu Çankaya Belediyesi söyledi.

Dikmen Köyü'nü siz rekreasyon alanı göstermişsiniz dedi. Böyle bir şey olmaz. Bari belediye bunu söylemesin, belediyedeki plancılar söylemesin. Orada biraz abartılı gösterdik Dikmen Vadisi'ni daha yeşil görünsün diye, belki köyün bir kısmı o yeşilin içerisinde göründü orada ama bu demek değil ki köyü aldık yeşil alan yaptık. Böyle sıkıntılar var. Onun için az önce ben Nazım'ın sorusunu kavramsal çizimden gösterdim. Çünkü bu ölçekte anlatamazsınız onu. Ancak kavramsal olarak anlatabiliyorsunuz. Keşke imkan olsa daha geniş olarak gösterilse, abartılı gösterilse ama gösterilemiyor, gösterdiğinizde de başka sorunlar çıkıyor.

ÇİĞDEM HACIOĞLU- Aslında şematik gösterimin ötesinde, mevcutta da öyle yapılaşmasını öngörmekten, uygulamaktan söz ediyorum. Güneybatı koridorunda gelişimi önerilen (sarıyla gösterilen) yerler, bildiğim kadarıyla kooperatifler aracılığıyla düzenleniyor. Bu nedenle, böyle büyük ölçekli projelerin olduğu yerlerde o proje sahipleriyle bir araya gelinerek, vadicik vb. yeşil sistem hatlarının boşaltılıp diğer tarafların daha yoğunlaştırılarak yeni bir öneri getirilmesi sağlanabilir diye düşünüyorum.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- İşte onu şurada yaptık, kırmızı at nalına gelersen Ertan. Şimdi orada devasa büyüklükte bir yeşil alan var. Onsekiz uygulamasıyla alamayacağınız bir yer orası. Şimdi oradaki vatandaş benim alanım yeşil alan olmuş diyor ama biz o bölgeyi de, şimdi orası bu planın öngördüğü, güneybatıdaki MİA bölgesi ve etrafında da farklı yoğunluklar var yani özel planlama bölgesi diye tanımladık orayı ki onun dışından da bir sınır var burada görünmüyor, özel planlama bölge sınırı. Yani orayı klasik planlama mantığından farklı bir mantıkta planlayalım alt ölçek planını yaparken. O yeşil alandaki

vatandaşı alalım daha farklı yere taşıyabilelim. Yani burada belki zayıt oranına yasada sınırlı kalmayalım. %40'ın üzerinde bir zayıt alalım ama imar hakkını götürelim otoyol kenarındaki o konut bölgelerine ya da kırmızı alana taşıyalım gibi bir mantıkla o bölge yapıldı. Bunu tamamına yayamıyorsunuz. Böyle bir çalışmayı yapmak ciddi uğraşı gerektiren bir iş. Diğer tarafları maalesef 3194'ün planlama, imar planlama mantığıyla çözmek lazım. Onun için o kadar cesaretli olunmuyor orada.

AYSİN TEKTAŞ- Peki çok teşekkürler.

Son sözler Nazım Bey de, daha sonra da Murat Bey sonra da kapatalım.

MEHMET NAZIM ÖZER- Son bir şey eklemek istiyorum. Bu çalışmadan sonra yeşil açık alan sistemi ana planı elde edilmelidir. Bu kapsamda yeşil alanlar artık buradaki gibi yeşil alan olarak değil, ekolojik ve kullanımı biraz daha tanımlanmış, biçimlenmiş alanlar olmalıdır. Bununla birlikte su yönetimiyle ilgili bir soru vardı, onu belki biraz es geçtik, içme suyu havzalarının olduğu yerdeki rekreasyonun türü ne olacak? Artık bunların netleşmesi gerekiyor.

Bunun için Ankara 2023 Planının Ekolojik Bütünleyicisi olarak hazırlanacak Doğal Çevre ve Açık Yeşil Alan Strateji Planı veya şeması ile; kırsal peyzajın düzenleme ilkelerinden başlayarak, kentsel ölçekteki yeşil alanlar (Vadiler, Kent Parkları vb.) semt ve mahalle ölçeklerine kadar giden (yeşil kama, yaya aksları, semt/mahalle park, spor alanları ve yaya yolları) yeşil sistemin kriterlerini belirleyen, bununla birlikte kentin doğal verilerini değerlendirerek yeşil sistemle bütünleştirmeyi amaçlayan politikalar ve ilkeleri belirlenmelidir. Yeşil sistem stratejisi bir öncelikler ve yeşil alanlar için uygulaması gereken politikaları ile uygulamayı yönlendirmelidir. Bu kapsamda Ankara kenti açık ve yeşil alanı, belirlenen ilkeler ve hedefler doğrultusunda bir etaplama ve öncelikler dizisi oluşturulmalıdır. (Kentin içerisinde kalan Abdi İpekçi Parkı, Güven Park, Gençlik Parkı vb. parkların iyileştirilmeden kentin dışındaki bir çok parka öncelik verilmemeliydi.)

Sonuçta 2023 planı bu şekilde Ankara'nın "Doğal Çevre ve Açık Yeşil Alanlarını" korunması ve geliştirilmesinden uzak kalmaktadır. Bunun önlenmesi için Yeşil Sistem Stratejisi ile kent içindeki ve dışındaki doğal değerleri korunmasında ve geliştirilmesinde yol gösterici bir rehber olacaktır.

HALİL İBRAHİM DOĞANAY- Ana plarlardan beklenen de o zaten. Daha önce de konuşmuştuk ana planları. Buradaki tariflenen ana planlar biraz daha bizim meslek alanımızın dışında, farklı uzmanlık alanlarının takviyesini gerektiren ana planlar. Yani o yeşil alanlar ana planını, merkezler ana planını ya da ulaşım ana planını, planlama şubesi yapamaz, yapar derse yalan söyler çünkü farklı uzmanlık alanlarının içine gireceği bir çalışma bu. O zaman bu yeşil alanların ana planı yapılacağı zaman Çevre Koruma Dairesi de bu işin içine girmek zorunda kalacak.

AYSİN TEKTAŞ- Evet. Murat Bey buyurun.

MURAT ÇEVİK- Şehir ve Bölge Yüksek Plancısıyım. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nda Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Bölümü'nde çalışıyorum. Aslında çok fazla şey konuşmamak için en son konuşmayı tercih ettim. Üç ana başlık altında ben biraz toparlamaya çalışacağım kısaca. Atatürk Orman Çiftliği en başta Ankara'nın ve Başkent Ankara'nın, 2023 planının ana teması ve vizyonu T.C. Başkenti Ankara'nın en önemli açık yeşil alanı olarak görünüyor. Ertan Bey, anlattı ayrıntılarına girmeyeceğim, orayla ilişkin çok kısa bir şey, hem bulunduğum kurumla ilgili hem genel yaklaşımıyla ilgili, Atatürk Orman Çiftliği'nin değerlendirilmesinde ben plan ayrıntılarına inmeden eksik bir şeyler olduğunu düşünüyorum. Bu eksikliği de planlama tekniğinin dışında, plan vizyonunda söylenen sürdürülebilir kalkınma, yaşanabilirlik ve bir ilke daha yazmıştık oraya, yaşam kalitesiyle ilgili, şimdi bu tür alanların sonuçta Atatürk Orman Çiftliği'nde hali hazırda bir çiftçilik işi yapılmıyor belirli tesisler haricinde ve öngörülen alan halkın rekreatif dinlenme ve bir arada buluşma işlevinin yanı sıra bugünkü anlayacağımız anlamda doğa dostu üretim tekniklerinin geliştirilmesi gibi bir şey var, ilk kuruluşunda.

Şöyle bir şey benim aklıma geliyor ki, bu söyleyeceğim fikre biz gerek Büyükşehir Belediyesi, gerek Tarım Bakanlığı ile yakında paylaşacağımız bir şey, teknik insanlar olarak sizler de hani bir değerlendirmenizi yapmanızı beklediğimiz bir şey: Aysin'in yapmış olduğu sunumda da belirtilen bir doğa konsepti var, doğa olayı var, orman, tarım vs. ile bağlantılı. Ankara'nın ve Türkiye'nin bulunduğu biyolojik çeşitlilik değerlerini Atatürk Orman Çiftliği'nde bir park, bir arboretium, büyük çaplı tesis ile gösterilmesi ve insanların burada rekreatif amaçla dolaşırken atıyorum işte, Ayaş Dağları'nda bir bitki ile birlikte, atıyorum benzer özellikteki Panama'daki bir ağacın bir arada bulunması gibi bir eğitsel amacının olması gerektiğini biz düşünüyoruz çalıştığım kurum anlamında. Bunu hani önden söyledim ama bunun bir şey katacağını, yani olayın sadece gidip orada piknik yapmak, mangal çevirmek olmadığını insanımıza anlatmak, bu tür bir bilgi, kültür ve doğa üçlüsünü kurmak gerektiğini düşünüyorum. Bu açıdan alan kullanımına, batısında doğusundaki bir şey değil ama, bu devasa hayvanat bahçesi olarak belirlenmiş alanın bu tür bir kullanım açısından uygun olacağını bir plancı olarak dile getireyim.

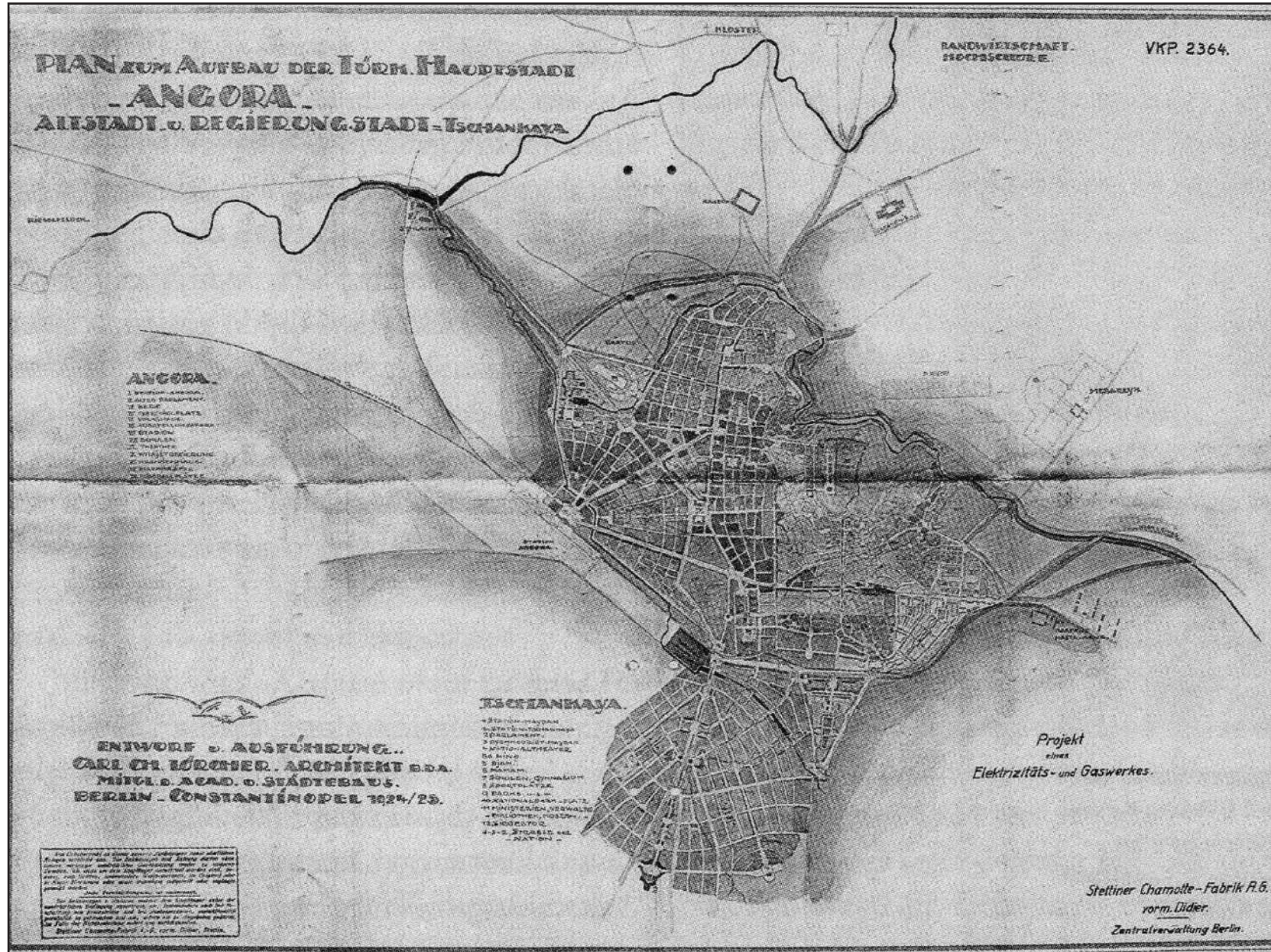
İkincisi es geçildiğini düşündüğümüz su yönetimi ile ilgili kısmi bir eleştiri de olacak. Bu tür üst ölçek planlama çalışmasından önce doğal kaynak yönetim planlarının, ana planlarının çıkmış olması gerekir. Bunu nereden söylüyorum. İşte çalışma boyutunda bulunan, kurumda yaptığımız çalışmalarda Türkiye'nin Ulusal Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi üzerinde çalışılıyor. DPT ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı. Mesela burada tematik gruplar çıkararak ana sektörlerde birtakım çalışmalar yapıldı. Benzer bir yöntemle plan vizyonunda belirlenen sürdürülebilir kalkınmayı gelişme diye belirtiliyor ama kalkınma olarak aldığımız, sağlamak için bu kilit ana planların işte doğal alanlarla

İlgili, su yönetimi, su kullanımı ve yönetimiyle ilgili, toprak kaynaklarıyla ilgili benim hani teknik anlamda bunların önceden çıkmış olması daha ferahlatırdı diye düşünüyorum ama gerçekten Nazım Hoca'nın dediği gibi emeğinize sağlık, teknik anlamda bakıldığında çok olumlu şeyler var. Her ne kadar bana göre de Hocam'a katılıyorum plan belgesiyle birtakım uyumsuzluklar tespit edilmiş olsa da.

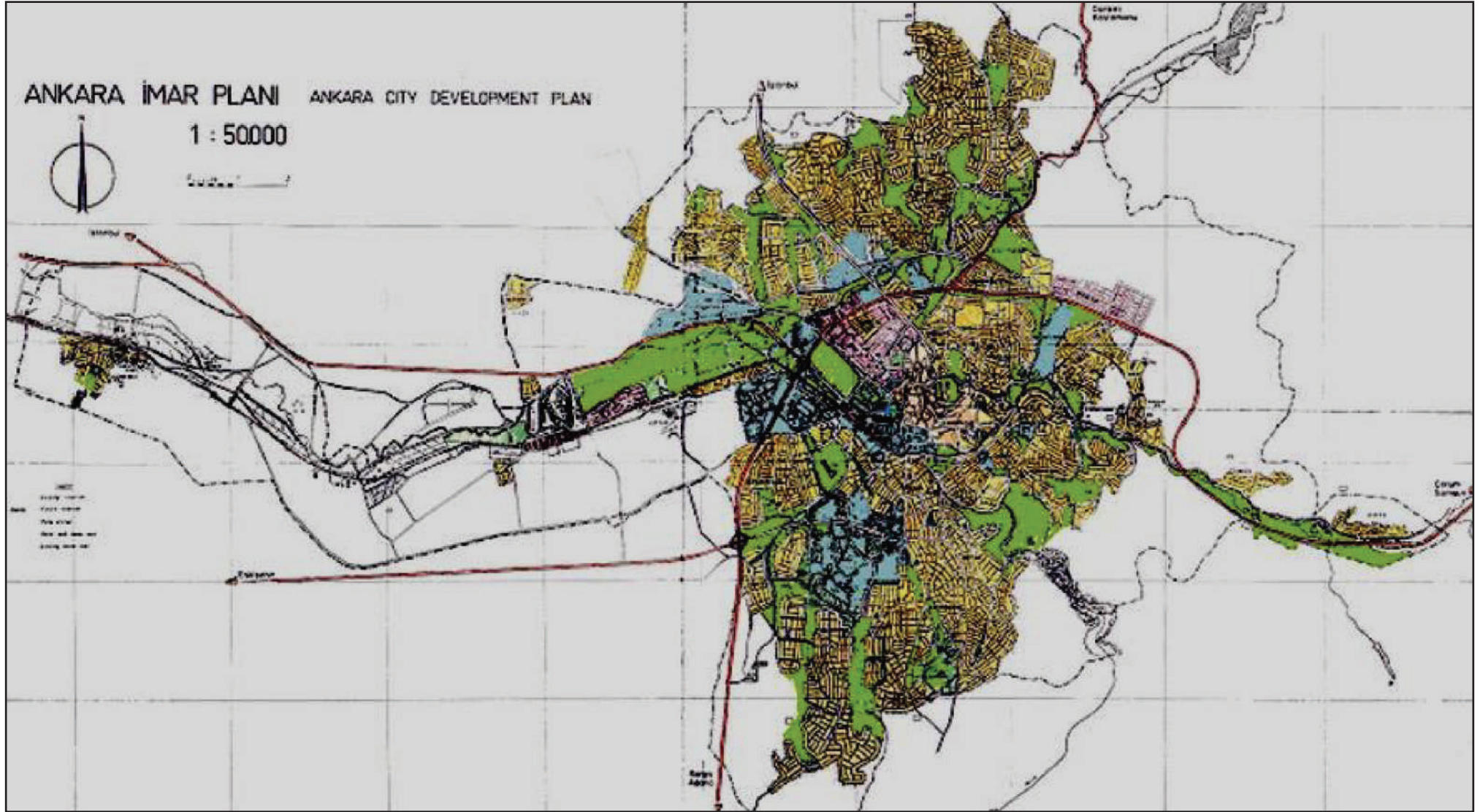
Üçüncü bir şey bu İmrahor Vadisi ile Hoca'nın bahsettiği Eymir, Mogan arasındaki aks doğrudur. O ekolojik bütünlüğün bir parçasıdır. Yani İmrahor'da ve Mogan'da meydana gelen bir olumsuzluk, Tuz Gölü'ne ve hatta yanlış söylüyorsam Aysin düzeltsin Sultan Sazlığı ve o Havza ile bütünleşik bütün sulak alan eko-sistemini etkileyecek bir özelliktedir ve aslında bu tür vurguların belki biraz daha öne çıkarılması gerekiyor doğal alanlar anlamında. Onun dışında aslında çok söyleyecek şey var ama hakkımı saklı tutarak sonraki zamanlarda burada keseyim. Gerçekten çok tartışılacak her cümlenin ayrı bir tartışma konusu olduğunu düşünüyorum. Son söz Odaların, Büyükşehir Belediyesi'nin ve diğer ilgili kurumların Çiftlikle ilişkili yaklaşım benzerini tekrar geliştirip, ki planda da onu öngörüyorsunuz, bütün sivil örgütler vs. katılımıyla bunun güncellenmesi, Ankara'nın bir sürdürülebilir kalkınma stratejisinin çıkmasıdır. Yakında İstanbul'da da başlayacak görünüyor, becerirler mi bilmem ama, çıkması gerektiğini düşünüyorum. Burada keseyim, hepimiz üşüdük ve vakit de geçiyor.

AYSİN TEKTAŞ- Başta Belediye yetkililerine ve diğer katılımcılara çok teşekkür ediyoruz. Hepiniz çok sağ olun.

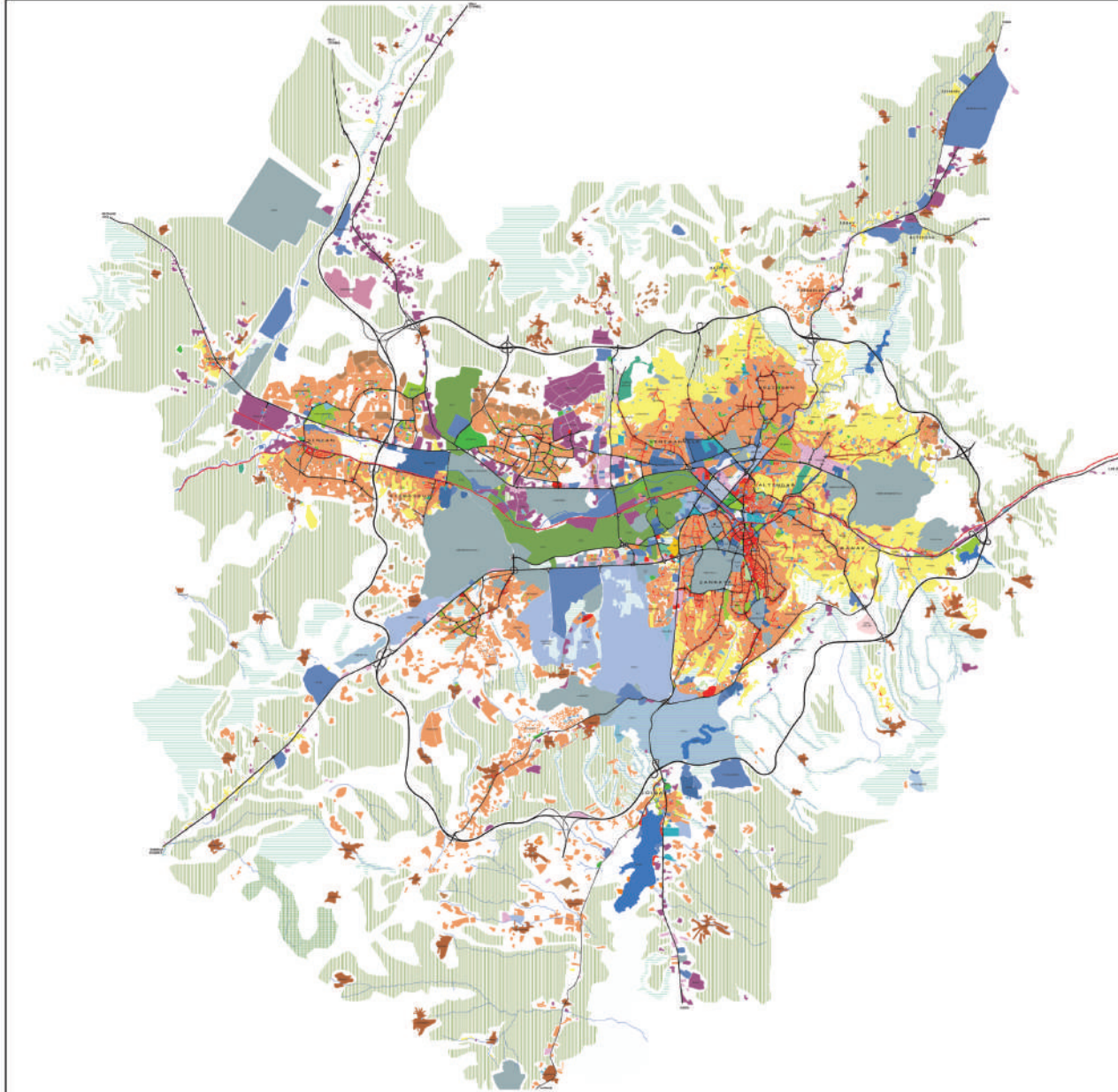
LÖRCHER PLANI

YÜCEL-UYBADİN PLANI

ANKARA ARAZİ KULLANIMI 2005

ANKARA KENT BÜTÜNÜ VE YAKIN ÇEVRESİ ARAZİ KULLANIMI 2005

konut alanları

- DUZGÜN KONUT ALANLARI
- DÜZGÜN KONUT ALANLARI
- GELİNEKSEL, TARİHİ KONUT DOKUSU
- KÖY YERLEŞİK ALANLARI
- İNSAN HALİNDE KONUT ALANLARI

çalışma alanları

- MERKEZİ İŞ ALANI VE SACARLANMAŞI
- TİCARİET ALT MERKEZ GELİMLERİ
- ALYERİŞİ MERKEZLERİ
- HİPERMARKETLER
- SAHAATİ TESİSLERİ
- KÜÇÜK SAHAATİ TESİSLERİ
- DEPOLAMA ALANLARI
- KENTSEL SERVİS-ÇALIŞMA ALANLARI
- TURİZM TESİS ALANLARI
- İNSAN HALİNDE SAHAATİ TESİSLERİ
- KANU KORUM KURULUŞU ALANLARI
- ASKERİ ALANLAR
- KANU LOJMANLARI-KANU BURUNLARI

kentsel sosyal donatı alanları

- EĞİTİM TESİSLERİ
- ÜNİVERSİTE KAMPÜS ALANLARI
- SAGLIK TESİSLERİ
- SOSYAL KÜLTÜREL TESİSLER
- ELMADAG KAYIM MERKEZİ ALAN
- PAZAR ALANLARI

kentsel teknik altyapı alanları

- TERMİNAL AKTARMA ALANLARI
- DEMİRYOLU GÜZERGAHI
- METRO-ANAKARAY MENFUCI YATLARI
- METRO İNŞAAT YATLARI
- BARAJLAR
- ÇÖP DEPOLAMA ALANLARI

açık-yeşil alanlar

- ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ ALANI
- PARK ÇOCUK BAÇIŞI ALANLARI
- SPOR TESİSLERİ ALANLARI
- REKREASYON ALANLARI
- MEZARLIK
- AÇAĞLIK ALANLAR-ORMANLAR
- TARIM ALANLARI
- SULAK ALANLAR İYİNSAN MAVZASI
- DERELER AKARSULAR

"başkent" işlevleri

- İÇ İZLENİMLİP, İZLENİ, İZLENİMLER, İZLENİMLER V.B.İ
- BASADİTE ÖZEL KAMUSAL KULLANIMLAR
- ANTRABİR
- ELÇİKLER

diğer arazi kullanımları

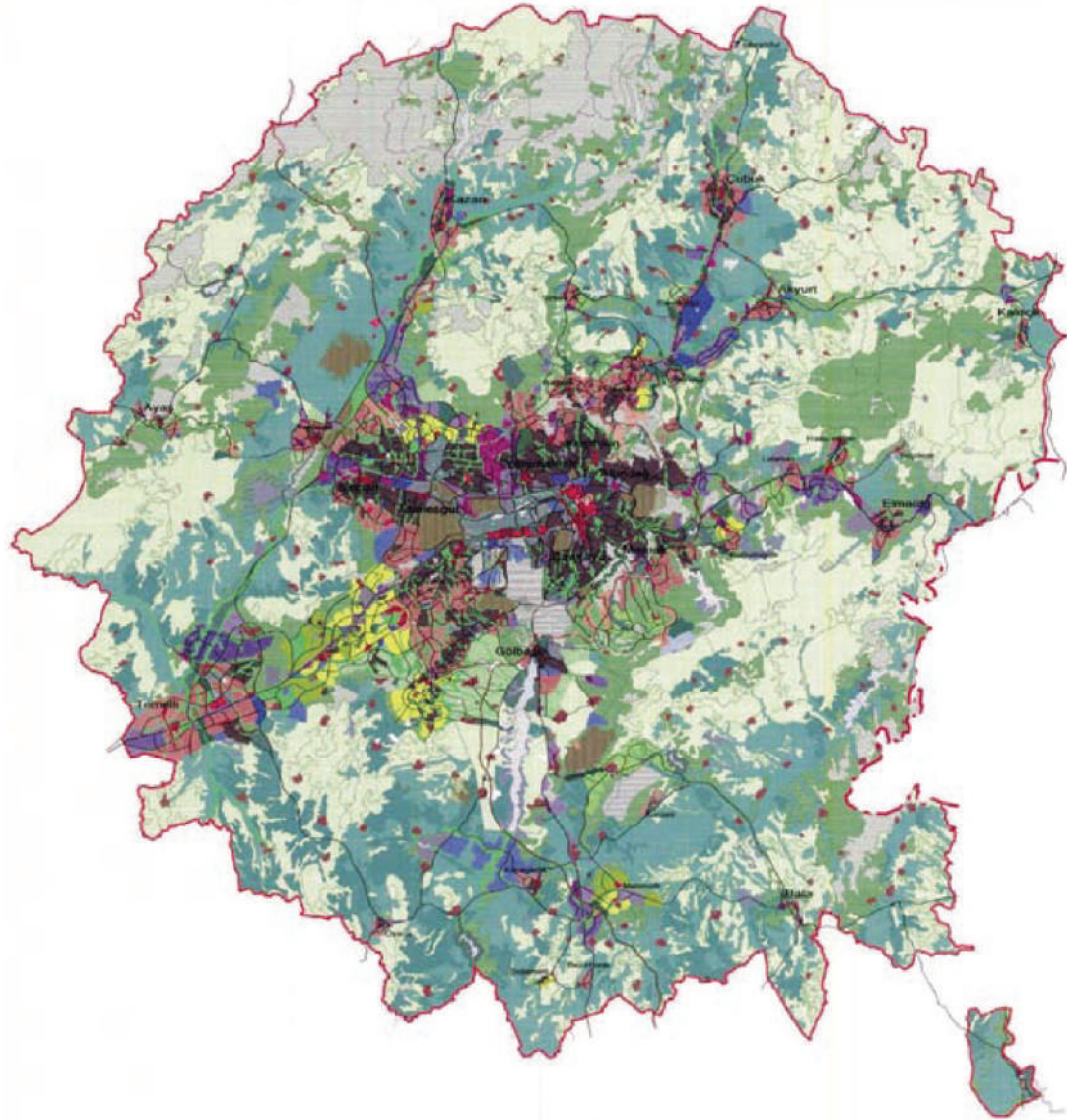
- TARİHİ ESERLER-YIKILAN ÖZEL PROJE ALANLARI

ÖLÇEK : 1/25.000

orijinal ölçeği 1/25.000 olup, 1/75.000 ölçeğe küçültülmüştür.

ankara büyükşehir belediyesi
imar daire başkanlığı
metropolitan naz. planlama şube md.

2023 BAŞKENT ANKARA NAZIM İMAR PLANI

GÖSTERİM

sinirler	ALTYAPU SINIRI (KIRMIZI ÇİZGİ)	ULUSLARARASI SINIR
ilâhi sınırlar	ALTYAPU SINIRI (KIRMIZI ÇİZGİ)	ULUSLARARASI SINIR
azami statü alan sınırları	ALTYAPU SINIRI (KIRMIZI ÇİZGİ)	ULUSLARARASI SINIR
havza sınırları	ALTYAPU SINIRI (KIRMIZI ÇİZGİ)	ULUSLARARASI SINIR
süt sınırları	ALTYAPU SINIRI (KIRMIZI ÇİZGİ)	ULUSLARARASI SINIR
koruma alanları	ALTYAPU SINIRI (KIRMIZI ÇİZGİ)	ULUSLARARASI SINIR
çalışma alanları	ALTYAPU SINIRI (KIRMIZI ÇİZGİ)	ULUSLARARASI SINIR

ÖLÇEK: 1/25000